Subanon, Western

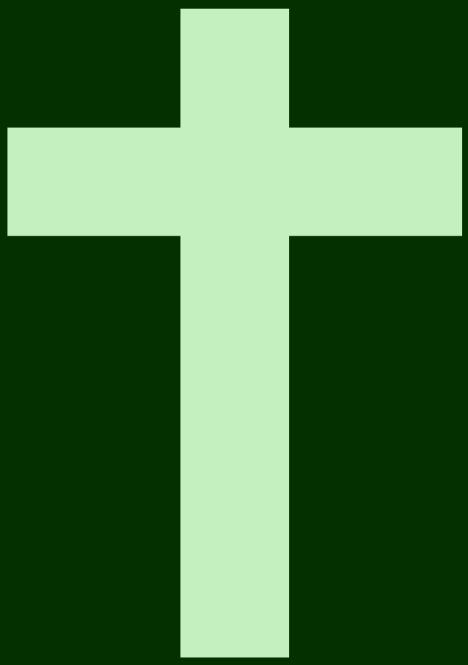

Subanon, Western: Kitab Bogu Pasad talu' nog Mikpongon New Testament

Subanon, Western

Subanon, Western: Kitab Bogu Pasad talu' nog Mikpongon New Testament

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Subanon, Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-07-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files dated 3 Jul 2025
04701be4-22cc-51ef-baf5-706018256e87

Contents

Matiu 1
Mark 61
Luk 99
Jan 163
Piginang 207
Roma 265
1 Korintu 292
2 Korintu 316
Galatia 334
Episus 344
Pilipus 354
Kolosas 361
1 Tesalonika 367
2 Tesalonika 373
1 Timuti 377
2 Timuti 384
Titus 390
Pilimun 394
Hibruanan 396
Jems 417
1 Piter 424
2 Piter 432
1 Jan 437
2 Jan 444
3 Jan 445
Jud 447
Pilanta' 450

Og Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu nog sinulat ni Matiu

Og Piuna Talu' pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan nog Sinulat ni Matiu

Og libru koni nog sinulat ni Matiu, iningolanan og Gomba'is nog Guksugan. Ion non ini og mokposun nog molongas nog guksugan nog si Isus, ion og pinasad kitu' nog Polonabang, bu bianan dianon, tinuman nog Mikpongon og pasadanan non kitu' nog pinasad non dia sog pigotowan non sog masa pa nog kobon nitu'. Si Isus, ion og Kristu. Og ma'ana non, ion donsama' na Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya. Og pogolongon ta koni nog Gomba'is nog Guksugan, kona' tibua ini dia podongogoy sog bansa Hudyu, suga'id non, pulonagon ini dia sog gliwag nog dunya koni.

Og sinulat ni Matiu koni, pigusoyusoyan non mokpa'atpa'at. Tinolipunan non moguksug pa'ali sog kobata' dia ni Isus, mangoy sog kobunyag bu kopongyuba' kitu' dianon, bu og gininang non kitu' nog mogustal, mokpanad, bu mokpokodag nog ain og di' mokokodag ditu' sog Galili. Tubus nitu', sinulat non dosop pa'ali sog piginang ni Isus sog kangoy non kitu' tidu ditu' sog Galili mangoy sog Jerusalem, bu kibianbianan non kitu' sog gimpusan nog simana non, tiduan sog kolansang dianon sog kudus asta sog kopotubu' dianon tidu sog patoy.

Dini kotongow sog sulat koni, nog si Isus doda' og motas nog Polopanad nog togo baya' mongma'ana nog botad kitu' nog miktidu sog Mikpongon. Bu ion og mokpanad pa'ali dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Kodokolan nog pikponadan non kinumpung sog lima ginis nog pogonadan. Og tigana', motongow sog kopituluanan 5-7 og gustalan non sog gotowanan ditu' sog bulud, pa'ali sog polomotadon, sog polosuku'an, sog kopogbaya', bu sog posungu'an nog ain og misakup na sog pigdotu'an nog Mikpongon. Og kodua' non, motongow sog kopitulu 10 og pomali non dia sog sopulu' bu dua' sulanggu'anan non pa'ali dia sog ginang nilan sog ain kongayan nilan mogustal. Og kotolu non, motongow dia sog kopitulu 15 og ponongi'an pa'ali dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Og kopat non, motongow dia sog kopitulu 18 og pianad non pa'ali sog ma'ana nog kopoksulanggu'. Og kolima non motongow dia sog kopituluanan nog 24-25 nog, ion non ion og pianad pa'ali sog doksu'an nog numun koni, bu og posungu' kitu' matong nog pigdotu'an nog Mikpongon.

1. Og gusulan nog munaotowanan kitu' bu og kobata' dia ni Isukristu, 1:1–2:23.
2. Og piginang ni Jan nog Polomunyag, 3:1-12.
3. Og kopogbunyag bu og kopongyuba' dia ni Isus, 3:13–4:11.
4. Og piginang ni Isus sog kodokolan nog gotowanan ditu' sog Galili, 4:12–18:35.
5. Og piginang ni Isus sog kopanow non kitu' tidu sog Galili mangoy ditu' sog Jerusalem, 19:1–20:34.
6. Og gimpusan nog simana non ditu' sog Jerusalem bu sog glumibut nog gimbolayan koyon dion, 21:1–27:66.
7. Og kopotubu' dianon tidu sog patoy bu og kopokpotongow non sog gotowanan, 28:1-20

Pikpongkatan ni Isus
Luk 3:23-38

1 Ion non ini og sinulat pa'ali sog pikpongkatan ni Isukristu, nog ion tidu sog pangkat ni Datu' Dabid. Bu si Datu' Dabid tidu dosop sog pangkat ni Abraham.
2 Si Abraham og gama' ni Isak. Si Isak og gama' ni Jakub. Si Jakub og gama' ni lo' Juda bu pigilugananan non.
3 Si Juda og gama' ni lo' Peres bu Sera, bu og gina' nilan si Tamar. Si Peres og gama' ni Hesron. Bu si Hesron og gama' ni Ram.

4 Si Ram og gama' ni Aminadab. Si
Aminadab og gama' ni Nason bu si Nason
og gama' ni Salmun.
5 Si Salmun og gama' ni Buas. Og gina'
ni Buas ion non si Rahab. Si Buas og
gama' ni Obed bu og gina' ni Obed si Rut.
Si Obed og gama' ni Jese.
6 Si Jese og gama' ni Datu' Dabid. Si
Datu' Dabid og gama' ni Solomon. Og
gina' ni Solomon og kiboluan ni Urias.
7 Si Solomon og gama' ni Rehobuam.
Si Rehobuam og gama' ni Abidya bu si
Abidya og gama' ni Asa.
8 Si Asa og gama' ni Jehosapat. Si
Jehosapat og gama' ni Joram bu si Joram
og gama' ni Usia.
9 Si Usia og gama' ni Jotam. Si Jotam
og gama' ni Ahas bu si Ahas og gama' ni
Hesekaya.
10 Si Hesekaya og gama' ni Manase. Si
Manase og gama' ni Amon bu si Amon og
gama' ni Josia.
11 Si Josia og gama' ni lo' Jekonia bu
pigilugananan non. Ion non itu' og masa
nog kobihag dia sog gotow Israelanan nog
pinitang ilan ditu' sog bonua nog Babilon.

12 Dangan mitubus bihagoy og gotow Is-
raelanan sog Babilon, si Jekonia og gama'
ni Salatiel bu si Salatiel ion og gama' ni
Serubabel.
13 Si Serubabel og gama' ni Abiud. Si
Abiud ion non og gama' ni Eliakim bu si
Eliakim og gama' ni Asur.
14 Si Asur og gama' ni Saduk. Si Saduk
og gama' ni Akim bu si Akim og gama' ni
Eliud.
15 Si Eliud og gama' ni Eliesar bu si
Eliesar og gama' ni Matan bu si Matan og
gama' ni Jakub.
16 Si Jakub og gama' ni Jusep, og duoy ni
Jusep si Maria og gina' ni Isus. Si Isus, ion
non ion og iningolanan kitu' nog Kristu.*

17 Dadi, ongon sopulu' bu pat pangkat
tidu dia ni Abraham mangoy dia ni Dabid.
Bu ongon sop sopulu' bu pat pangkat tidu
dia ni Dabid mangoy dia sog kobihag kitu'
dia sog gotow Israelanan sog Babilon. Bu
ongon dosop sopulu' bu pat pangkat tidu
ditu' mangoy sog kobata' dia sog Kristu.

Og kobata' dia ni Isukristu
Luk 2:1-7

18 Ma' nini og bianbian pa'ali sog ko-
bata' dia ni Isukristu. Si Maria, og gina' ni
Isus, pigbayal ilan na ni Jusep. Tibua, sog
da' ilan pa pogampu' ni Jusep, kisunan
non na nog ion pogbogat bianan sog
Bolakat nog Mikpongon.
19 Sabap nog si Jusep koni midulus,
dangan kisunan non nog migbogat na si
Maria, mipikil non nog di' non na ion
pogduoyon. Suga'id non, pogudasan non
na si Maria nog ilanilan da po' ompok ion
nog kosipogan si Maria.
20 Dadi, sintak non mokpikilpikil dun,
mikotulug ion. Sog solian non koyon mo-
tulug, tinumua' dianon bianan sog togino-
pon og moloikat nog Mikpongon mangka
poktalu' nog, "Ika, Jusep, og pangkat a
ni Dabid, na' a mogalangalang mogduoy
dia ni Maria. Po' sa'an ion migbogat po'
bianan sog Bolakat nog Mikpongon.
21 Mogbata' ion nog glaki bu ingolanoy
mu ion nog Isus po' tobangon non og pig-
otowanan non tidu sog dusaanan nilan."
22 Og glam nog bianbian koni, ion
non og kotumanan nog tinalu' kitu' nog
Mikpongon bianan sog polomolatas nog
talu' non nog si Isaya nog,
23 "Ongon og sala kotow dolaga nog
da' sibon kotuyok, mogbodos mangka
pogbata' nog glaki. Og bata' non koyon
ingolanan nog Emanuel."† Somo' ita da,
og Mikpongon dia na nita.
24 Dangan mitanud si Jusep, inunut
non og tinalu' nog moloikat kitu' nog
Mikpongon dianon. Dadi, pigduoy non si
Maria.
25 Tibua, da' non tuyokoy si Maria
taman da da' non bota'oy og bata' non
koyon nog glaki. Dadi, iningolanan non
og bata' koyon nog Isus.

2

Kodatong nog polomitunanan tidu sog silangan

* **1:16 1:16** Og Kristu koni og Ginirik. Og ma'ana non og Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya.
† **1:23 1:23** Isaya 7:14

1 Dangan binata' si Isus ditu' sog Betlehem nog sakup nog probinsia nog Judia
sog masa nog kopogdatu' ni Datu' Herod, miobonobon golot non, ongon og polomitunanan nog miktidu sog silangan nog
minangoy sog Jerusalem.
2 Dangan minatong ilan ditu', miksak ilan sog gotowanan nog, “Ain noma og
bata' kitu' nog sa'an ion binata' po' mogdatu' sog bansa Hudyu? Po' mitongow nami ditu' sog silangan og bitun non. Sa'an minangoy ami dini po' mangoy ami
sumalam dianon.”
3 Dangan midongog ni Datu' Herod og talu' nilan koyon, misusa ion tokodoy
dun. Bu kona' non tibua, suga'id non, asta og glam nog gotowanan sog Jerusalem.
4 Dadi, pilumpuk non og glam nog mokokotas nog bolianan bu og polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu mangka non sakoy dianilan nog, “Ain doda' dapit bota'oy og Kristu?”
5 Tinumabal ilan nog, “Sog Betlehem og sakup nog Judia. Kisunan nami ini po' ion
non ini og sinulat nog polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog si Mika,
6 ‘Ika, Betlehem, dia sog bonua nog Judia, ika og motas sog glam non po' dianika
poktidu og Kounutan nog mogipat nog pigotowan ku nog bansa Israel.’ ”*
7 Dadi, tinugun ni Herod og polomitunanan kitu' nog ilanilan da. Bu mitantu
non tokodoy dianilan og tang nog kotongow nilan nog bitun kitu'.
8 Tubus nitu', dinondag non ilan mangoy ditu' sog Betlehem. Bu tinolu'an
non ilan nog, “Panow amu, mangka niu ponontong nog mahatul og bata' kitu'. Bu bila motongow niu na ion, posun niu
dianakon bagun da akon si'oy, mokangoy u dosop sumalam dianon.”
9 Pu'un midongog nilan og talu' nog datu' koyon, miglandan ilan sog gongayan
nilan. Bu og bitun kitu' nog mitongow nilan sog silangan, miguna dianilan bu ditu' mikpotondong sog bonua kitu' nog
binota'an dia sog bata' koyon.
10 Dangan mitongow nilan og bitun kitu', landu' na og da'da'an nilan dun.
11 Dangan minatong ilan sog baloy koyon, sinumolod ilan bu mitongow nilan og bata' bu og gina' non nog si
Maria. Dadi, mikponginglu'ud mangka ilan salam sog bata' koyon bu pingukad nilan og golota' kitu' nog inoit nilan bu
uokiloy sog bata' koyon og bulawan, bu og ginis nog komangyan nog landu' kologan, bu og mira.
12 Dadi, dangan minuli' ilan na, pigondi'an ilan nog Mikpongon bianan
sog toginopon nog di' ilan na mian ditu' ni Herod. Dadi, dia ilan minian sog len dalan posungu' sog bonua nilan.

Og kopolaguy nilan posungu' sog bonua nog Ihiptu

13 Dangan minuli' na og polomitunanan kitu', og moloikat nog Mikpongon mikpo-
tongow dia ni Jusep bianan sog toginopon bu miktalu' nog, “Pogbuat a. Oit mu
molaguy og bata' koyon ilan nog gina' non ditu' sog Ihiptu. Taman da di' u ika dondagon mawa', ditu' amu pa pogonon-
gonong. Po' si Herod pokponontongon non og bata' koyon po' bunu'on non.”
14 Dadi, sog sododu'un og gobi koyon, migbuat mogdayun si Jusep mangka non
oitoy og bata' koyon ilan nog gina' non ditu' sog Ihiptu.
15 Bu ditu' ilan migonong asta minatoy si Herod. Bianan sog ma' nion koyon,
mituman og tinalu' kitu' nog Mikpongon bianan sog polomolatas non nog, “Sinabi u og bata' u nog mawa' na sog Ihiptu.”†
16 Koni sop ni Herod, dangan kisunan non nog da' pokokunut dianon og polomi-
tunanan kitu', linolingitan ion tokodoy dun. Dadi, dinondag non momunu' og glam nog gombata'anan nog kolokian
tidu sog kobota'oy dun asta sog dua' ton og tinonan non ditu' sog Betlehem bu asta sog glumibut nog bonua koyon. Po' pigona'ona' non og tang nog kotalu' nog polomitunanan kitu' dun dianon nog
kotongow nilan nog bitun kitu'.
17 Dadi, og talu' kitu' bianan dia sog polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog
si Jerimaya mituman nog,

* **2:6 2:6** Mika 5:2 † **2:15 2:15** Hosea 11:1

18 “Midongog ditu' sog Rama og sogowanan bu og mikponglangos po' piksogowan ni Rakel og gombata'anan non bu ondi' ion kopongomu'an po' mitipot na pomatoy og gombata'anan non.”‡

Og kopokpuli' nilan sog Nasaret

19 Dangan minatoy na si Herod, mikpotongow nosop og moloikat nog Mikpongon dia ni Jusep ditu' sog Ihiptu bianan sog toginopon
20 bu poktalu' nog, “Jusep, pogbuat a. Oit mu og bata' koyon ilan nog gina' non mangka amu angoy sog bonua nog Israel. Po' og gotow kitu' nog moksipi munu' sog bata' koyon minatoy na.”
21 Dadi, migbuat si Jusep mangka non ilan pitangoy ditu' sog bonua nog Israel.
22 Tibua, dangan kisunan ni Jusep nog si Arkelaus og mikosukli sog gama' non nog si Herod mogdatu' sog Judia, miondok ion mangoy mogonong ditu'. Po' pidonsama' tumalu' dianon bianan sog toginopon. Sa'an itu' miglandan ion sog probinsia nog Galili.
23 Bu ditu' ilan migonong sog koliwagan bonua nog Nasaret. Ion non ini og kotumanan nog tinalu' nog Mikpongon bianan sog polomolatas non kobon nitu' nog, “Ingolanan ion nog gotow Nasaret.”

3

Si Jan nog Polomunyag miktolipun momali

Mark 2:1-8, Luk 3:2-18, Jan 1:19-28

1 Minian og tinonan, ongon sala kotow gotow polomali ngalan non si Jan nog Polomunyag. Ditu' ion mimali sog bonua kitu' nog mologon pogonongan nog ditu' sog Judia.
2 Og pomali non ma' nini, “Poglila' amu nog dusaanan niu po' mosompol na og kopogdatu' nog Mikpongon dianita.”
3 Si Jan, ion non ion og pigolong nog polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon nog si Isaya,
“Ngon og moktawag sog bonua kitu' nog mologon pogonongan nog, ‘Simpan niu og bianan nog Pogbaya' nog posungu' matong bu pologdong niu og dalan non.’ ”*
4 Si Jan, og ponopoton non og bombul nog kamel nog inabol. Bu bagos non og panit nog potubu'on. Bu og pongonganon non og gapan bu tonob.
5 Modakol og gotowanan nog mikpogangoy ditu' non nog mikpoktidu sog Jerusalem bu sog gliwag nog probinsia nog Judia bu sog bonuaanan nog mingigbid sog glawas nog tubig nog Jurdan.
6 Mikpogangoy ilan moglila' nog dusaanan nilan sog Mikpongon mangka ilan pokpobunyag dia ni Jan ditu' sog glawas nog tubig nog Jurdan.
7 Tibua, dangan mitongow non og modakol parasiuanan bu og sadusiuanan mikpogangoy ditu' non mokpobunyag, tinolu'an non ilan nog, “Amu, og tupu'anan amu nog mamak kitu' nog molala! Sima miktalu' dun dianiu nog mokopolaguy amu sog posungu' koyon matong nog polihala' nog Mikpongon?
8 Suga'id non, potongow niu nog miktantu amu tumolikud sog dusa niu bianan sog glangka niu.
9 Bu na' amu sumalig nog dangan pa og pangkat amu ni Abraham nog motabang amu na. Po' tolu'on ku dianiu, bila tiboba'on nog Mikpongon, minsan og batuanan koni moktimaluy nog pangkat ni Abraham.
10 Og bayu' nog kopongukum nog Mikpongon omponongi' dia sog kapa nog pitom na dia sog pun nog kayu nog posungu' na ponoga'on. Bu ain og kayu kitu' nog di' mogbunga nog molongas, ponoga'on mangka tikpu'oy sog gapuy.”
11 Long sop ni Jan dun, “Akon, bunyagan ku amu bianan sog tubig ain moktantu tumolikud dia sog dusa non. Tibua, ongon sala kotow tumondug dianakon nog motas pa tokodoy dianakon po' di' u tanan patut minsan si'oy sagya kumeteng nog pongyapak non. Ion og momunyag dianiu bianan sog Bolakat nog Mikpongon bu og gapuy.

‡ **2:18 2:18** Jerimaya 31:15 * **3:3 3:3** Isaya 40:3. Somo' ita da, simpanon nilan pikilan nilan tumabuk dianon.

12 Po' og bayu' nog kopongukum non
pinonggi' dia sog gotow nog minangoy
mokpalid nog paloy non. Ain og glinggas
polenan non bu togu'oy dia sog komalig.
Tibua, ain og pis doksulan non nog gapuy
nog ondi' ompalong somul non."

Si Isus binunyagan ni Jan
Mark 1:9-11, Luk 3:21-22

13 Tubus nitu', ginumonat si Isus sog
Galili mangka angoy sog glawas nog tubig
nog Jurdan po' mokpobunyag dia ni Jan.
14 Tibua, ondi' bosia bunyagan ni Jan.
Ma' long non dun, "Akon pa tanan og
omba'is mokpobunyag dianika, saka ika
ma og mangoy mokpobunyag dianakon?"
15 Tibua, tinabal ion ni Isus nog, "Inang
mu pa ion numun koni bagun munut og
glam nog glegan nog Mikpongon." Dadi,
mioleg si Jan.
16 Ampun midoksu' bunyagoy si Isus,
ginumawon ion sog tubig. Sog sododu'un
koyon, mibuka' og glangit bu mitongow
non og Bolakat nog Mikpongon mama'
nog kolopati nog posungu' tumona' bu
mangka apun dianon.
17 Bu ngon og talu' nog tidu sog glangit
nog mama' nini, "Koni og bata' u nog
kololaman ku. Kisu'atan u tokodoy di-
anon."

4

Og kopongyuba' ni Kindagow dia ni Isus
Mark 1:12-13, Luk 4:1-13

1 Tubus nitu', pinulu'an si Isus nog
Bolakat nog Mikpongon mangoy ditu' sog
bonua kitu' nog mologon pogononngan
bagun ion pongyuba'an ni Kindagow.
2 Dangan mitubus si Isus mokpuasa sog
solod nog pat pulu' gobi, migutom ion.
3 Tinua'an ion nog Polongyuba' kitu'
mangka poktalu' nog, "Bila motud nog
Bata' a doda' nog Mikpongon, dondag
mu dow buan og batuanan koni nog
moktimaluy pan."
4 Tinumabal si Isus nog, "Sinulat dia
sog Kitab nog kona' sagya og pan og
kotubu'an nog gotow, suga'id non, bianan
sog glam nog talu' nog tolu'on nog
Mikpongon."*
5 Tubus nitu', inoit ion ni Kindagow
ditu' sog Jerusalem mangka non ion pop-
unoy dia sog kolowaan nog dibabow nog
Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon mangka ion poktalu' nog,
6 "Bila motud nog Bata' a doda' nog
Mikpongon, okpu a! Po' sinulat dia sog
Kitab nog, 'Og Mikpongon, dondagon non
og moloikatanan non mogipat dianika.
Bu toyakon nilan ika bagun da minsan
si'oy og botis mu ondi' mosugat dia sog
batu.' "†
7 Dadi, tinabal ion ni Isus nog, "Sinulat
dosop dia sog Kitab nog, 'Sumboy di' mu
sulayan og Mikpongon nog ion og Diwata
mu.' "‡
8 Tubus nitu', inoit nosop ni Kindagow
si Isus sog motas kitu' tokodoy nog bulud
mangka non potongowoy dianon og glam
nog pigdotu'an dini sog dunya bu og
kolongas non mangka poktalu' nog,
9 "Og glam nog mitongow mu koni bo-
goyon ku dianika bila momba' a mangka
a tamuy dianakon."
10 Dadi, tinolu'an ion ni Isus nog, "Awa'
a na dini, Kindagow! Po' sinulat dia
sog Kitab nog tamuy mu og Mikpongon
nog ion og Diwata mu bu ion tibua og
pokokunutoy mu."
11 Dadi, ginonatan ion ni Kindagow bu
og moloikatanan nog Mikpongon minan-
goy dion non mangka nilan ion usiba'oy.

Miktolipun si Isus mogustal sog Galili
Mark 1:14-15, Luk 4:14-15

12 Dangan midongog ni Isus nog ki-
nolobusu si Jan nog Polomunyag, mikpuli'
ion sog Galili.
13 Minawa' ion sog Nasaret, mangka
angoy pogonong ditu' sog Kapernaum,
nog dia sog goksid nog danow nog Galili
nog bakas bonua nilo' Sibulun ilan ni
Naptali kobon nitu'.
14 Ion non ion og kotumanan nog tinalu'
kitu' nog polomolatas nog Mikpongon nog
si Isaya nog,
15 "Og gotowanan sog bonua nog Sibu-
lun bu Naptali nog ditu' dapit sog

* **4:4 4:4** Deuteronomy 8:3 † **4:6 4:6** Salmu 91:11-12 ‡ **4:7 4:7** Deuteronomy 6:16

danow, bu sog dipag nog tubig
nog Jurdan, ditu' sog Galili nog
pigbonuaan nog kona' Hudyu,
16 ilan og gotowanan koyon nog migonong
sog modolom. Mitongow nilan na og
dolag nog motilak tokodoy. Ilan koyon
nog migonong dia sog bonua nog pig-
boya'an nog patoy, kisilowan ilan nog
dolag.”§
17 Tidu sog kangoy ni Isus kitu' sog
Kapernaum, miktolipun ion momali nog,
“Poglila' amu na nog dusaanan niu po'
mosompol na og kopogdatu' nog Mikpon-
gon dianita.”

Og mikuna onggaton ni Isus nog sulanggu'anan non
Mark 1:16-20, Luk 5:1-11

18 Tubus nitu', sog solian ni Isus mokpo-
pongoksid sog danow nog Galili koyon,
mitongow non og dua' kotow pogilug nog
si Simun nog og kodua' ngalan non si Piter
bu og kongudan non nog si Andriu. Solian
nilan monglaya sog danow koyon po' og
tolisoda' ilan.
19 Dangan mitongow ilan ni Isus,
tinolu'an non ilan nog, “Alung, pogunut
amu dianakon po' imungon ku amu nog
moktolisoda' nog gotow.”
20 Sododu'un ginonatan nilan og
glayaanan nilan koyon mangka ilan
pogunut dianon.
21 Miglandan ilan. Bu sog solian nilan
ompanow, mikotongow ilan nosop nog
dua' kotow pogilug si lo' Jems bu si Jan
nog gombata' ni Sebedi. Ilan bu og gama'
nilan, dion ilan sog bolangoy sanan nilan
momuna' nog pokot nilan. Inonggat ilan
ni Isus.
22 Sododu'un ginonatan nilan og bolan-
goy nilan bu og gama' nilan mangka ilan
pogunut dia ni Isus.

Kiuli'an ni Isus ain og di' mokokodag
Luk 6:17-19

23 Tubus nitu', miguliugan si Isus sog
gliwag nog Galili. Mikpanad ion dia
sog baloyanan nog poglumpukan nog
bansa Hudyu bu pogustal nog Gomba'is
nog Guksugan pa'ali sog pigdotu'an nog
Mikpongon. Bu pikodag non og glam nog
di' mokokodag bu ain og togo mosakit.
24 Og dongogan pa'ali dianon mipu-
lonag dia sog gliwag nog bonua nog Siria.
Bu pinitang nog gotowanan ditu' non og
glam nog togo mosakit nog miglologinis
og mokosakit nilan, bu ain miglogaga
tokodoy nog mosakit, bu ain sinongonan
nog glatdiwataanan, bu ain og bobuy-
bobuyon, bu asta og dadayanan. Bu og
glam non koyon kiuli'an ni Isus.
25 Sabap dion, modakol og gotowanan
nog mikpogunut dianon, mikpoktidu sog
Galili, sog Dikapolis*, sog Jerusalem, sog
Judia, bu sog dipag nog Jurdan.

5

Og pomali ni Isus sog gotowanan sog bontud
Luk 6:20-23

1 Dadi, dangan mitongow ni Isus og
modakol nog gotowanan nog migunut
dianon, tinumukad ion mika'an mangka
ion ingkud. Pilonian ion nog su-
langgu'anan non
2 bu pionadan non ilan. Ma' long non
dun,
3 “Pipia ain og kisunan nilan nog ngon
pa og kulang nilan dia sog kinodiwata,
po' mikampu' ilan sog pigdotu'an nog
Mikpongon.
4 “Pipia ain lumangos po' pongomu'an
ilan da nog Mikpongon.
5 “Pipia ain molumbang po' motabuk
nilan da og pinasad nog Mikpongon dian-
ilan.
6 “Pipia ain mogapas nog kodulusan po'
malap nilan da.
7 “Pipia ain molilolatoy po' kololatan
ilan nog Mikpongon.
8 “Pipia ain omba'is pikilan non, po'
motongow nilan og Mikpongon.
9 “Pipia ain og mogapas nog kopoglo-
gomigus po' ingolanan ilan nog gombata'
nog Mikpongon.
10 “Pipia ain pikposokitan sabap sog
kopokokunut nilan dia sog kodulusan po'
mikampu' ilan dia sog pigdotu'an nog
Mikpongon.

§ **4:16 4:16** Isaya 9:1-2 * **4:25 4:25** Og ma'ana nog Dikapolis koni, sopulu' og koliwagan bonuaanan.

11 “Pipia amu bila tompola'on amu,
bu pokposokitan amu, bu ponolu'nolu'an
amu nog mokolaton nog ponolu'on nog
di' motud sabap sog kopokokunut niu
dianakon.
12 Pogloliag amu bu pogda'da' amu po'
mosolag og sugda nog sinimpan dianiu
ditu' sog glangit. Po' ma' nitu' dosop og
kopokposakit nilan nog polomolatasanan
nog talu' nog Mikpongon nog mikuna pa
dianiu.”

Og masin bu og dolag
Mark 9:50, Luk 14:34-35

13 “Amu koyon, mama' amu nog masin
dia sog gotowanan sog dunya koni. Tibua,
bila molubas na og nanam non, da'idun
nododa' og pondayan dun bagun masin
pa mokpuli'. Dadi, da'idun na og potu-
gyuan dun ual da sog pilakon na bu pog-
dogyakdogyakon tibua nog gotowanan.
14 “Bu mama' amu dosop nog tiow nog
gotowanan dini sog dunya. Og koliwagan
bonua nog dia sog bontud ondi' ombuni.
15 Bu da'idun sop gotow nog tumu-
tud nog sulu' mangka non dugba'oy nog
sibulan. Suga'id non, dia non nododa'
botangoy sog motampal po' bagun da
kodolagan og glam nilan dion sog dialom
nog baloy koyon.
16 Domikian nog ma' nitu' amu dosop.
Dadi, silow amu dia sog gotowanan,
bagun nilan motongow og molongas nog
kohinangan niu bu kosonglitan dun og
Gama' niu ditu' sog glangit.”

Og kotumanan nog Botad nog bansa Hudyu

17 “Na' amu momikil nog sa'an minan-
goy u dini sog dunya koni po' owa'on
ku og Botad nog sinulat ni Muses bu
og pomali nog polomolatasanan kitu' nog
talu' nog Mikpongon kobon nitu'. Suga'id
non, inangoy u tumanoy dianiu.
18 Tolu'on ku dianiu, solian nog on-
gon pa og glangit bu og glupa'an, ondi'
sop kokulangan og Botad kitu' minsan
mika'an si'oy taman da ondi' motuman og
glam non koyon.
19 Dadi, simasima og ondi' mokokunut
dun minsan si'oy long niu dun di' bolo-
laga', bu ponadan non og dumaanan
non nog ondi' dosop mokokunut nog
dondagananan kitu', kingolanan ion nog
ombaba' dia sog pigdotu'an nog Mikpon-
gon. Tibua, ain og mikokunut sog
dondagananan koni bu ponadan non
dosop og dumaanan non mokokunut dun,
kingolanan ion nog motas dia sog pig-
dotu'an nog Mikpongon.
20 Tolu'on ku dianiu, bog di' amu
da modulus labi pa sog kodulus nog
parasiuanan bu polopanadanan nog
botad nog bansa Hudyu, ondi' amu
nododa' mokampu' dia sog pigdotu'an
nog Mikpongon.”

Og pomali pa'ali dia sog glolingit

21 “Donsama' niu na midongog nog og
mokogulanganan ta kobon nitu' pimo-
lian ilan nog, ‘Na' amu momunu' po'
simasima og momunu', ukumon ion.’
22 Tibua, tolu'on ku dianiu, nog
simasima og sagya mokangit dia sog
pakasi non, sumboy ukumon ion. Bu
simasima og monompola' dia sog pakasi
non dangon sog motas nog gukum nog
bansa Hudyu. Bu simasima sop og
moktalu' sog pakasi non nog, ‘Da' gatag
mu!’ gomonsunoy mokangoy ion dia sog
danow nog gapuy.”
23 “Dadi, bila ditu' a sog Baloy nog Pok-
tomuyan dia sog Mikpongon bu posungu'
a muakil nog bogoy mu dianon, saka
kilobotan mu nog ngon og duma mu nog
miglolingit dianika,
24 na' mu pa sokali' uokilon og bogoy
mu koyon. Suga'id non, bagak mu pa
poguna mangka a angoy poglokopia di-
anon mangka mu na uakil og bogoy mu
kitu' sog Mikpongon.”
25 “Bu bila dangon ka nog pakasi mu,
mangka non ika pitangoy sog gukum,
dia amu pa sog dalan, poksolikuna a
na moglokopia dianon. Po' bila di' mu
ilingon ma' nitu', uokilon non ika dia sog
gukum, bu og gukum sop muakil dianika
dia sog pogbaya' sog kolobusuan, bu ion
na og kumolobusu dianika.
26 Tolu'on ku dianika, nog bila
mokolobusu a na, ondi' a na doda'
mokoluas bog di' mu da koboyadan og
glam nog kosola'an mu.”

Og pomali sog ain momabal nog kona' non duoy

27 “Midongog niu dosop og pomali tidu
sog kobon nitu' nog, ‘Na' amu momabal
nog kona' niu duoy.’
28 Numun koni tolu'on ku dianiu, nog
simasima og glaki nog sagya tumontong
dunut gimaan non dia sog glibun nog
kona' non og duoy, og gotow koyon itun-
gan na nog milawas non na og glibun
koyon.
29 Dadi, bila sabap sog mata mu nog
dapit sog glintu mokodusa a dun, golom
nika na uning mangka mu pilak. Po'
golom pa kowa'an ka nog sobola' mata,
gaba' nog sigbuon og tibuk nog glawas mu
sog danow nog gapuy.
30 Bu bila sabap sog komot mu nog
glintu mokodusa a dun, golom nika na
putuk mangka mu pilak. Po' golom pa
nog kowa'an ka nog sobola' komot, gaba'
nog mangoy og tibuk nog glawas mu sog
danow nog gapuy.”

Og pomali pa'ali sog kopogbolong
Matiu 19:9, Mark 10:11-12, Luk 16:18

31 “Pimali dosop kobon nitu' nog,
‘Simasima og molong nog glibun non,
sumboy tumulun nog gitas nog tanda' nog
ilan kitu' migbolong na.’*
32 Tibua, tolu'on ku dianiu, simasima og
glaki nog molong nog glibun non nog saka
da' da bosia koleg sog len glaki, moko-
dusa ion dun. Po' sabap ditu', mimung
mokodusa dosop og glibun koyon dun bila
mokopoglaki ion sog len glaki. Bu og glaki
kitu' nog mokopogduoy dianon mokodusa
dosop.”

Og sumapa

33 “Midongog niu dosop nog og go-
towanan kitu' kobon nitu', pimolian ilan
nog bila sumapa ilan sumboy ondi' nilan
bolubaon, suga'id non, tumanon nilan
na doda' og sinopaan nilan kitu' dia sog
Mikpongon.
34 Tibua, tolu'on ku dianiu, nog na' amu
tokodoy moksapasapa. Na' niu lobiton
og glangit, po' ion non ion og gingkudan
datu' nog Mikpongon.
35 Otawaka na' niu dosop lobiton og
glupa'an, po' ion non ion og guntulan nog
botis non. Bu na' niu dosop lobiton og
koliwagan bonua nog Jerusalem, po' ion
non ion og koliwagan bonua nog motas
kitu' nog Datu'.
36 Na' niu dosop lobiton og gulu niu, po'
og Mikpongon da og moto mogbaya' bog
pitomon non ta' otawaka poputi'on non
ta'.
37 Suga'id non, bila tumabal amu, talu'
niu tibua nog, o'o bila o'o. Bu bila
sop ondi', talu' niu nog ondi'. Po' bila
polobian niu, og pilabi niu kitu' dia na
miktidu ni Kindagow.”

Og pomali pa'ali sog moksuli'suli'
Luk 6:29-30

38 “Midongog niu na og pomali kobon
nitu' nog bila mibuta og sala kotow
po' kingulanan nog pakasi non, og
mikongulan koyon dianon sumboy bu-
taon dosop. Bu domikian dosop ma' nitu',
bila mikolupu' ion nog ngisi, sumboy ion
si'oy lupu'an dosop nog ngisi.
39 Tibua, tolu'on ku dianiu, nog ain
moginang koyon nog molaton dianiu, na'
niu na ontuan. Bila dopi'on mulu' niu
nog dapit sog glintu, tan niu sop dianon
og sobola' mulu' niu.
40 Bu bila dangon amu nog gotow
mangka non amu oitoy sog gukum bagun
non malap og glogdoy niu, na' niu na
pogondi'an dianon malap asta og sulag-
bon niu.
41 Bila ngon gotow tumogol dianiu
mokpitang nog pitangon non laga' nog
sala kilumitru, pitang niu pa og pitangon
non koyon asta sog dua' kilumitru.
42 Bila ongon og gotow nog mongoni
dianiu, bogoyoy niu ilan. Bu bila ongon
og gotow nog mogodam nog balan niu,
podam niu.”

Kololat amu sog ain minanta dianiu
Luk 6:27-28,32-36, Matiu 7:12

43 “Midongog niu na og pomali kobon
nitu' nog sumboy mololat a sog glokole
mu bu kangit a sog banta mu.
44 Tibua, tolu'on ku dianiu, nog numun
koni kololat amu sog ain minanta dianiu

* **5:31 5:31** Deuteronomy 24:1-4

bu pogyokinoy og gotow nog ain mok-
posakit dianiu
45 bagun amu mimung nog gom-
bata'anan nog Gama' sog glangit. Po'
ondi' ion mogbigya'. Pisilowan non
nog gondow og gotowanan kitu' nog
mokoba'is otawaka og mokolaton. Bu
pidupi'an non dosop og gotowanan kitu'
nog midulus otawaka ain da' kodulus.
46 Bila mololat amu tibua dia sog ain
milolat kitu' dianiu, na' amu mogdodama
nog sugdaan amu nog Mikpongon. Po'
minsan og polongabat kitu' nog buis nog
polonglimbung, mololat da sog ain molo-
lat kitu' dianilan.
47 Bu bila og golunon niu og
glokoleanan niu tibua, og duma go-
towanan si'oy ma' nitu' dosop og ginan-
gon nilan. Po' minsan og gotowanan
nog onda' poktamuy dia sog Mikpongon,
mokopoginang ilan dosop ion dun.
48 Dadi, sumboy mohurup amu mama'
nog Gama' niu sog glangit nog mihurup
ion."

6

Og pomali pa'ali sog moginang nog modulus

1 Ma' long sop ni Isus, "Na' amu tokodoy
moginang nog ginang niu dia sog kodulu-
san nog bagun tibua motongow nog go-
towanan. Po' bila ma' nitu' og ginangon
niu, da'idun na og sugda nog motabuk niu
nog miktidu sog Gama' niu sog glangit.
2 Dadi, bila mogbogoy amu dia sog
miskinan, na' niu pulonagon dia sog
kodokolan nog gotow nog mama' nog
poginangon nog gotowanan koyon nog
mokpopotongow ilan tibua dia sog baloy-
anan nog poglumpukan nog bansa Hudyu
bu dia dosop sog kosompagan nog go-
towanan bagun ilan pogdongya'an nog
gotowanan dun. Tolu'on ku dianiu nog
mitabuk nilan na og glam nog sugda
nilan.
3 Tibua, bila mogbogoy amu sog miski-
nan, na' niu tokodoy posunon minsan dia
sog duma, minsan si'oy og pakasibata' niu
4 bagun da og bogoy niu koyon, da'idun
mokosun dun lual da og Gama' niu sog
glangit. Ion da og mokotongow nog ain
ginang nog piglingod. Bu ion da sumugda
dun dianiu."

Og pomali pa'ali sog kopogyakin
Luk 11:2-4

5 Ma' long sop ni Isus, "Bu bila sop mo-
gyakin amu, na' amu moglogiling dia sog
gotowanan koyon nog mokpopotongow
tibua. Loliagon ilan mindog mogyakin
dia sog baloyanan nog poglumpukan
nog bansa Hudyu bu dia sog kosompa-
gan bagun ilan tibua motongow nog go-
towanan. Tolu'on ku dianiu nog mitabuk
nilan na og glam nog sugda nilan.
6 Tibua, bila mogyakin amu, solod amu
sog dugu niu mangka amu pomintu' bu
pogyakin dia sog Gama' niu nog ondi'
motongow. Ion da og mokotongow nog
ain ginang nog piglingod. Bu ion dosop
og sumugda dun dianiu.
7 "Bu bila mogyakin amu, na' amu
moglogiling sog gotowanan koyon nog
da' poktamuy sog Mikpongon nog bila
mogyakin ilan, ma' nog poktubodon bu
pomulakmulakan nilan og gyakin nilan.
Po' balu' nilan dun, sabap sog kodakol
nog talu' nilan koyon, motabal og gyakin
nilan dun.
8 Na' amu moglogiling dianilan po' og
Gama' niu sog glangit, donsama' non na
kisunan bog olo og kulang niu sog da'
amu pa pongoni dianon.
9 Bu bila mogyakin amu, ma' nini og
tolu'on niu, 'Ama' nami sog glan-
git, pogodaban og ngalan mu po'
mosigda a.
10 Bu saba' nami dun matong na dini
og kopogdatu' mu. Bu og glegan mu
motuman dini sog glupa'an mama' nog
mituman ditu' sog glangit.
11 Bogoyoy mu ami nog ponganon nami
gondow koni.
12 Bu ompunoy mu na og dusaanan nami
po' ami si'oy, inompunan nami na ain og
mikosala' dianami.
13 Bu na' mu ami potiangon koyuba'an,
suga'id non, ipat mu ami sog baya' ni
Kindagow.'
14 "Bila ompunan niu og gotow nog
mikosala' dianiu, og Gama' niu si'oy sog
glangit, ompunan non dosop amu.

15 Tibua, bila ondi' niu ompunan og
sala' nilan dianiu, amu si'oy, og dusaanan
niu ondi' dosop ompunan nog Gama' niu
sog glangit."

Og pomali pa'ali sog kopokpuasa

16 Ma' long sop ni Isus, "Bila
mokpuasa amu, na' niu potongowon
sog glangkalangka niu nog misusa
amu mama' nog gotowanan kitu' nog
mokpopotongow tibua. Ilan koyon, sopon
nilan og bayu'bayu' nilan bagun ilan
kilolaan nog mikpuasa ilan doda'. Tolu'on
ku dianiu, nog mitabuk nilan na og sugda
nilan.
17 Tibua, bila mokpuasa amu,
pongula'up amu mangka amu ponundoy
18 bagun ondi' kosunan nog len gotow
nog mikpuasa amu. Bu solabuk da og
mokosun dun, ion og Gama' niu sog
glangit nog ondi' niu motongow. Ion
og mokotongow nog ginang koyon nog
piglingod, og sumugda dun dianiu."

Og daya ditu' sog glangit
Luk 12:33-34

19 Ma' long sop ni Isus, "Na' amu mogo-
mud nog daya niu dini sog dunya po'
kokoton da nog gangnay, bu moglogang
da, bu modakow da nog polonakow.
20 Suga'id non, pogomud amu nog
daya niu ditu' sog glangit po' ditu' ondi'
mokokut nog gangnay, bu di' moglogang,
bu da'idun na monakow dun.
21 Po' minsan ain og daya niu, ditu'
dosop og pomikilan niu."

Og sulu' dia sog glawas nog gotow
Luk 11:34-36

22 Ma' long sop ni Isus dun, "Og mata
niu mama' da nog sulu' nog glawas niu.
Dadi, bila og mata niu da'idun og gla'at
non, og tibuk nog glawas niu kodolagan.
23 Tibua, bila migla'at og mata niu,
og tibuk nog glawas niu molokop nog
modolom. Dadi, bila ma' nitu' og dolag
koyon dianiu modolom da, landu' doda'
kodolom."

Tigbung niu pikilan niu dia sog Mikpon-
gon
Luk 16:13

24 Ma' long ni Isus dun, "Ondi' nododa'
mogusoy og gotow nog dua' buk og
kounutan non. Po' bila ma' nitu',
mimung nog pokongitan non og sala ko-
tow mangka non kololamoy og sala ko-
tow. Otawaka, mokokunut sog sala kotow
mangka pongantu sog sala kotow. Ondi'
mogusoy nog tigbungon niu og pikilan niu
dia sog Mikpongon bu tigbungoy dosop
dia sog pilak."

Salig amu sog Mikpongon
Luk 12:22-31

25 Ma' long sop ni Isus dun, "Dadi,
tolu'on ku dianiu, nog na' amu mo-
susa pa'ali sog kotubu' niu bog olo og
ponganon niu bu og ginumon niu, bu
pa'ali sog glawas niu bog olo og kopon-
apot niu. Kona' ta' nog og kotubu' bolo-
laga' pa dia sog ponganon bu og glawas
bololaga' pa sog ponopoton?
26 Tontong niu polo'ma og manuk-
manukanan koyon nog mokponglayug
sog gawang. Di' ilan tanan momula
otawaka gumani. Bu da'idun tanan og
pogomudan nilan nog pongonganon ni-
lan. Tibua, ma' nitu' si'oy, da' ilan
da potiangoy nog Gama' niu sog glangit.
Suga'id non, pino'uban non potanan ilan.
Kona' ta' buan nog bololaga' amu pa
tokodoy dianilan?
27 Po' sima buan dianiu nog bianan sog
susaan non, kosukpatan non og kopayat
nog kotubu' non?
28 "Bu iduma mosusa amu ma buan nog
koponapot niu? Tontong niu polo'ma og
kotubu' nog bulakbulakanan. Da' ilan
tanan ponukat otawaka pongabol nog
bagun ilan mokopoglogdoy.
29 Tibua, tolu'on ku dianiu, nog minsan
si Datu' Solomon kobon nitu' nog doya-
han tokodoy, da' pa sibon pokoponapot
nog mokolongas nog ma' nog bayu'bayu'
nog bulakbulakanan koyon solabuk si'oy.
30 Bila ma' nitu' ma og ginandun nog
Mikpongon og koponapot non dia sog
sigbotanan nog motongow ta numun
koni nog saka, mogboloma' imungon nog
tagun, amu pota' gidoy og polukason non
nog da'idun og ponopoton niu? Kulang
doda' og salig niu.

31 Dadi, na' amu mosusa bog olo og
kokan niu bu kinum niu, otawaka kopon-
apot niu.
32 Po' koyon og pigopasan nog go-
towanan koyon nog da' poktamuy dia sog
Mikpongon. Bu og Gama' niu sog glangit,
kosunan non nog og glam nini sumboy
ngon nododa' dianiu dun.
33 Suga'id non, pogopasoy niu poguna
og kopogdatu' nog Mikpongon dianiu bu
og kodulusan non, po' og glam nini
pono'uban non da amu dun.
34 Po' gondow gondow ngon susaan niu.
Giap nog gondow ngon dili susaan nog
gondow koyon. Dadi, na' amu mosusa
bog olo og matong boloma' po' len da og
susaan sog gondow koyon."

7

Na' amu mongukum nog pakasi niu
Luk 6:37-38,41-42

1 Ma' long ni Isus, "Na' amu mongukum
nog pakasi niu bagun amu ondi' dosop
ukumon nog Mikpongon.
2 Po' bianan sog kopongukum niu dian-
ilan ma' nitu' dosop og koukuman dianiu.
Po' og galan nog gomiton niu dia sog
pakasi niu, ma' nitu' dosop og gomiton
nog Mikpongon nog galan non dianiu.
3 "Iduma sokali' motongow niu og pul-
ing ma nog duma niu nog gahatgahat
tanan kotongow, saka potiangon niu ma
og puling nog migbolabag dia sog dili
mata niu nog ma' nog glolosan kosolag?
4 Olo ma mogandun kotalu' niu dia sog
pakasi niu nog, 'Takun dow, owa'on ta og
puling mu,' saka ngon og puling niu nog
ma' nog glolosan kosolag migbolabag dia
sog dili mata niu?
5 Mokpopotongow amu doda' tibua!
Awa' niu poguna og glolosan koyon nog
migbolabag dia sog dili mata niu, bagun
niu motongow mahatul bu mawa' niu og
bata'bata' puling sog mata nog pakasi niu.
6 "Og mosigda nog balan nog tidu sog
Mikpongon, na' niu bogoyon dia sog
gotowanan koyon nog mokolaton botad
non. Po' gomonsunoy mama' ilan nog
gayam nog puli'on nilan amu gumupas.
Og gustalan niu koyon bololaga' tokodoy
ma' nog mutia'. Dadi, na' niu tikpu'on
dia sog babuyanan po' poglogekon nilan
tibua nog da' ma'ana non."

Pongoni amu dia sog Mikpongon bagun amu kobogayan
Luk 6:31, 11:9-13

7 Ma' long sop ni Isus dun, "Pongoni
amu po' bogayan amu. Ponontong amu
po' motongow niu. Bu pokibuka' amu po'
og bongawan buka'on da dianiu.
8 Po' simasima og mongoni, mokotabuk.
Bu simasima og monontong, mokoton-
gow. Bu simasima sop og mokibuka', og
bongawan buka'on dianon.
9 Po' ngon ta' og gotow dianiu nog bila
mongoni og bata' non nog pan, tulunan
non nog batu?
10 Otawaka bila mongoni ion nog soda',
bogayan niu ta' ion nog mamak? Ondi',
le!
11 Po' amu, moto amu tanan mogbogoy
nog ain molongas dia sog gombata' niu
nog saka bolodusaon amu. Labi na og
Gama' niu sog glangit mogbogoy nododa'
nog molongas sog ain og mingoni kitu'
dianon.
12 Dadi, sog glam non, inang niu sog
pakasi niu ain kolegan niu kitu' nog
inangon non dianiu. Po' mitigbung na
dini og Dan Botad kitu' bu og pimali
nog polomolatasanan kitu' nog talu' nog
Mikpongon kobon nitu'."

Og moliwag bu mosikut nog bongawan
Luk 13:24

13 Ma' long sop ni Isus dun, "Bian amu
sog mosikut nog bongawan nog posungu'
sog kotubu' nog da' kopus non. Po'
og bongawan nog posungu' sog gla'at,
moliwag bu molomu bianan. Bu modakol
og mokpomian dun.
14 Tibua, mosikut og bongawan bu
mologon og dalan posungu' sog kotubu'
nog da' kopus non. Bu mika'an da og
mokotongow dun."

Og kayu kilolaan dia sog bunga non
Luk 6:43-44, Matiu 12:34-35

15 Ma' long sop ni Isus dun, "Pong-
mohilat amu nog polomolatasanan koyon
nog di' motud. Tumua' ilan dion niu
ompatong ma' nog bilibili. Tibua, og

dialom pikilan nilan kondokondok mama'
nog glimong.
16 Kilolaan niu ilan bianan sog kohinan-
gan nilan. Po' og bunga nog paras ondi'
mupu' dia sog totulug. Bu og bunga nog
igera ondi' mupu' dia sog bonganga.
17 Domikian dosop ma' nitu', og kayu
nog da' mosakit non, molongas sop og
bunga non. Tibua, og kayu nog togo
mosakit, molaton sop og bunga non.
18 Og kayu nog da' mosakit non, ondi'
na doda' mogbunga nog molaton. Bu
og molaton nog kayu ondi' na doda'
mogbunga nog mokolongas.
19 Ain og kayu kitu' nog di' mog-
bunga nog molongas, ponoga'on mangka
tikpu'oy sog gapuy.
20 Dadi, tolu'on ku dianiu, nog og go-
towanan koyon, kilolaan niu na doda' ilan
bianan sog kohinangan nilan."

Og tantu sulanggu'anan ni Isus
Luk 13:25-27

21 Ma' long sop ni Isus dun, "Kona' og
glam nog moksabi dianakon nog akon
og kounutan non, nog mokampu' sog
pigdotu'an nog Mikpongon. Suga'id non,
ain da og mikokunut kitu' nog glegan nog
Gama' u ditu' sog glangit.
22 Bu tolu'on ku dianiu, nog ongon gon-
dow matong nog modakol og gotowanan
nog moksabi dianakon nog, 'Kounutan!
Kounutan! Mimitua ami, bu mimu-
gow ami nog glatdiwataanan bianan sog
ngalan mu, bu modakol pa og miinang
nami nog kosobu'sobu'!'
23 Tibua, tolu'an ku ilan nog, 'Di' u amu
kilolaan. Suga'id non, pokpolayu' amu
dianakon, amu koyon nog mokolaton og
kohinangan non.' "

Og dua' kotow polongimung nog baloy
Luk 6:47-49

24 Ma' long sop ni Isus dun, "Dadi,
simasima og mikodongog nog talu' u koni
mangka ion pokokunut dun, mama' ion
nog gotow kitu' nog moto momikil nog dia
non pinasok og baloy non sog dolonitan.
25 Dangan migdupi' bonua mangka
pogba' bu inoyupan nog molandos nog
galu', og baloy non koyon da' da kobuksak
po' ompagon og piingkudan non nog
baloy non koyon.
26 Tibua, simasima og mikodongog nog
talu' u koni nog saka onda' non unutoy,
mama' ion nog gotow kitu' nog gumowon.
Sokali' non pinasok og baloy non sog
pontadan.
27 Dangan migdupi' bonua mangka
pogba', bu inoyupan nog molandos nog
galu', mibuksak og baloy non koyon bu
kologlag."
28 Dangan midoksu' ni Isus tolu'oy og
glam non koyon, kisobu'an tokodoy og
gotowanan nog kopokpanad non koyon.
29 Po' og kopokpanad non, ion og togo
baya'. Ondi' mama' nog polopanadanan
koyon nog botad nog bansa Hudyu.

8

Kiuli'an ni Isus og gotow nog gipulon
Mark 1:40-45, Luk 5:12-16

1 Dinumiksun si Isus tidu sog bontud
koyon. Dangan minatong sog dotagan,
modakol og gotowanan nog mikpogunut
dianon.
2 Bu ngon og sala kotow gipulon
nog mikpolani dianon mangka inglu'ud
sog sungu'an non bu poktalu' nog,
"Polopanad, somo' moleg a da, om-
pokodag mu akon."
3 Dadi, dinoponan ion ni Isus mangka
poktalu' nog, "Moleg u da le. Kuli'an ka
na!" Bu sododu'un miawa' og mosakit
nog gotow koyon.
4 Tubus nion, tinolu'an non og gotow
koyon nog, "Na' mu ini tokodoy posunon
minsan sima. Suga'id non, angoy mu
potongow og glawas mu ditu' sog bolian
mangka a pomalas ma' nog dinondag ni
Muses kitu' kobon nitu' po' bagun nilan
kotoksi'an."

Og kopongandol nog kounutan nog sun-
daluanan
Luk 7:1-10

5 Dangan minatong si Isus sog koliwa-
gan bonua nog Kapernaum, linumpak ion
nog kounutan nog sundaluanan mangka
pokitabang dianon nog,
6 "Kounutan, og dodondagon ku ondi'
mokodag bu ondi' tanan mokopoglilow

ditu' sog baloy. Misinsa tokodoy nog mosakit non."

7 Tinabal ion ni Isus nog, "O'o, ongoyon ku da ion pokodagoy."

8 Tibua, tinumabal og kounutan nog sundaluanan koyon nog, "Kounutan, kona' u patut mokpodangan dianika sog baloy u. Suga'id non, talu' mu tibua nog kumodag na og dodondagon ku kitu', po' kumodag na dun.

9 Po' akon si'oy, ngon dosop og kounutan nog mogbaya' dianakon. Bu ongon dosop og sundaluanan nog bila dondagon ku ompanow, mokokunut da dianakon. Bu bila sop dondagon ku mokpolani dianakon, mokokunut ilan dosop. Bu bila dondagon ku og sosugu'on ku nog moginang nog ain kolegan ku, inangon non dosop."

10 Dangan midongog ni Isus og tinalu' nog gotow koyon, kisobu'an ion dun nog boya'an tinolu'an non og gotowanan koyon nog mikpogunut dianon nog, "Totu da, da' u pa sibon pokolumpak nog gotow nog ma' nini kopagon og kopongandol non, minsan si'oy sog bansa Israel.

11 Tolu'on ku dianiu, nog modakol og gotowanan nog mokpoktidu sog silangan sindopan madap ilan kuman dia ni lo' Abraham, si Isak, bu si Jakub sog pigdotu'an ditu' sog glangit.

12 Tibua, og gotowanan kitu' nog mokampu' bosia sog pigdotu'an nog Mikpongon, tikpu'on ilan sog glowasan ditu' sog kodoloman. Bu ditu' ilan poglulad bu mongolongot og ngisianan nilan."

13 Tubus nion, miktalu' si Isus sog kounutan nog sundaluanan koyon nog, "Uli' a na. Po' motuman da dianika og tud mu koyon." Bu og tang koyon kiuli'an doda' og dodondagon non kitu'.

Modakol og di' mokokodag nog kiuli'an ni Isus
Mark 1:29-34, Luk 4:38-41

14 Tubus nitu', minangoy si Isus sog baloy ni Piter. Dangan sinumolod ion, mitongow non og ponugangan ni Piter nog glibun nog pogbolilid po' mipanas.

15 Dadi, dinoponan ni Isus og komot non bu kiowasan ion. Dadi, migbuat ion mangka non tologadoy si Isus.

16 Dangan sinumindop na gondow, modakol og gotowanan nog pinosopan nog glatdiwataanan nog pingoit ditu' non. Pimugow non og glatdiwataanan kitu' bianan sog talu' non. Bu og glam nog ondi' mokokodag koyon dion kiuli'an non.

17 Ion non ini og kotumanan nog tinalu' kitu' nog polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog si Isaya kobon nitu' nog, "Kiuli'an non ita mangka non owa'oy og mokosakitanan ta."*

Og kobianbianan nog gotow ain mokokunut dia ni Isus
Luk 9:57-62

18 Dangan mitongow ni Isus nog modakol og gotowanan nog miglibut dianon, tinolu'an non og sulanggu'anan non koyon nog, "Tumolipag ita ditu' sog dipag nog danow koni."

19 Sog da' ilan pa gonat, mikpolani dianon og polopanad nog botad nog bansa Hudyu mangka poktalu' nog, "Kounutan, mogunut u dianika minsan ain ka angoy."

20 Tinumabal si Isus nog, "Og tinggalung togo pogonongan, bu og manukmanuk togo salag. Tibua, og Binata' sog Kilawan, da'idun tanan og dolopa'an non."

21 Og sala kotow sop nog sulanggu' non miktalu' dianon nog, "Kounutan, ondi' u pa mokodunut dianika po' lobongon ku pa poguna og gama' u."

22 Tinabal ion ni Isus nog, "Pogunut a dianakon. Potiang nika na ain og di' bololaga' dianilan og pigdotu'an nog Mikpongon nog ilan dona og lumobong nog bangkoy nilan."

Pilota' ni Isus og goyup
Mark 4:35-41, Luk 8:22-25

23 Tubus nitu', sinumakoy si Isus ilan nog sulanggu'anan non koyon dia sog bolangoy mangka ilan tulak.

24 Gomonsunoy pa, tinumokow moglogoyup nog landu' na kolandos dia sog danow koyon boya'an nog kisigoban nog nabok og bolangoy nilan koyon. Tibua, si Isus poktulug.

* **8:17 8:17** Isaya 53:4

25 Dadi, inangoy ion tonudoy nog sulanggu'anan non koyon, “Kounutan, tabang! Mogla'at ita!”
26 Tubus nitu', tinolu'an non ilan nog, “Iduma kondokan amu ma? Kulang doda' og kopongandol niu!” Mangka ion pogbuat bu polota'oy og galu' koyon bu og nabok nog mokoluksang. Sododu'un tinumodo' tokodoy og danow koyon.
27 Kisobu'an tokodoy og sulanggu'anan non koyon mangka ilan poktalu' nog, “Sima gidoy og gotow koni nog minsan si'oy og galu' bu og nabok mogbilang ma dianon!”

Kiuli'an ni Isus og dua' kotow nog tinosopannog glatdiwataanan
Mark 5:1-20, Luk 8:26-39

28 Sokali' ilan dinumonggu' ditu' sog dipag nog danow koyon sog bonua nog ngalan non Gadarinis. Linumpak ion nog dua' kotow nog tinosopan nog glatdiwata nog ditu' ilan miktidu sog kolobongan. Bu kondokondok ilan tokodoy nog boya'an nog da'idun tanan og mokobian sog dalan koyon.
29 Bu mikpoktalu' ilan nog mosikad nog, “Olo og dunon mu dianami, Ika og Bata' a nog Mikpongon? Ongoyon mu ta' ami posinsaoy nog saka da' pa datong og tang non?”
30 Sog molayu'layu' nilan koyon, ngon og panun nog babuy nog pokponungkal.
31 Og glatdiwataanan koyon, migbubut ilan dia ni Isus nog bila bugowon non ilan, dia ilan sangon sog babuyanan koyon.
32 Dadi, sinagda ilan ni Isus mokpongluas. Bu mikpongluas ilan tidu sog dua' kotow koyon mangka ilan sangon sog babuyanan koyon. Bu og panun nog babuy koyon, mikponggobok ilan dumiksun mangka pokpongokpu sog danow koyon bu mitipot ilan pomogla'at.
33 Dangan mitongow nog polongipat nog babuyanan koyon og ma' nion koyon, mikponggobok ilan mangka nilan poguksugoy ditu' sog koliwagan bonua og glam nion bu asta og kibianbianan nog dua' kotow kitu' nog bakas tinosopan nog glatdiwataanan.
34 Dadi, og glam nog gotowanan ditu' sog koliwagan bonua kitu', inangoy nilan lumpakoy si Isus bu pigbubut nilan nog mawa' pa dion sog bonua nilan koyon.

9

Og daday kiuli'an ni Isus
Mark 2:1-12, Luk 5:17-26

1 Dadi, sinumakoy si Isus sog bolangoy mangka ion tolipag posungu' ditu' sog dili bonua non.
2 Dangan minatong ditu', ngon og daday nog inoyungan nog gotowanan sog pigbolilidan non posungu' ditu' ni Isus. Dangan mitongow non og kopongandol nilan dianon, tinolu'an non og daday koyon nog, “Aki, poba'is mu og pikilan mu, po' og dusaanan mu inompunan na.”
3 Dangan ion midongog nog duma polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu, migdialominawa ilan nog, “Og gotow koni moglaka'laka' ma monalu' dia sog Mikpongon!”
4 Tibua, kisunan ni Isus bog olo og pomikilan nilan koyon. Dadi, tinolu'an non ilan nog, “Iduma molaton ma og pomikilan niu dianakon?
5 Ain gidoy og molomu tolu'on, ‘Inompunan na og dusaanan mu,’ otawaka moktalu' nog, ‘Pogbuat a mangka a panow?’
6 Tibua, bagun niu kosunan, potongowon ku dianiu nog og Binata' sog Kilawan togo baya' mongampun nog dusa nog gotowanan dini sog glupa'an.” Mangka non tolu'oy og daday koyon nog, “Pogbuat a le. Imud mu og pigbolilidan mu koyon bu pitang mu muli'.”
7 Dadi, migbuat doda' og gotow koyon mangka ion uli'.
8 Dangan mitongow nog gotowanan og ma' nion koyon, kiondokan ilan dun bu piksonglitan nilan og Mikpongon dun nog ion migbogoy nog baya' nog ma' nion dia sog gotowanan.

Inonggat ni Isus si Matiu
Mark 2:13-17, Luk 5:27-32

9 Dangan miglandan si Isus, mitongow non og gotow nog ngalan non si Matiu

pogingkud sog baloybaloy nog pokpon-
gobatan non nog buis. Tinolu'an ion ni
Isus nog, “Pogunut a le dianakon.” Dadi,
migbuat ion mogdayun mangka pogunut
dia ni Isus.
10 Tubus nitu', si Isus bu og su-
langgu'anan non, migadap ilan kuman
ditu' ni Matiu. Modakol og polonga-
batanan nog buis bu og bolodusaon* nog
minangoy ilan madap kuman dia ni Isus
bu sulanggu'anan non.
11 Dangan mitongow nog parasiuanan
og ma' nion koyon, sinakan nilan og
sulanggu'anan ni Isus nog, “Iduma og
polopanad niu koyon mampu' ma kuman
dia sog polongabatanan nog buis bu sog
bolodusaon?”
12 Dangan ion midongog ni Isus,
tinolu'an non ilan nog, “Og gotow nog
mokodag, da'idun na og balan non nog
polomulung. Tibua, og gotow nog di'
mokodag, ngon kobalan non dun.
13 Dadi, angoy niu pogonadoy bog olo
og ma'ana nog sinulat koni sog Kitab
nog, ‘Og kolegan ku og mololat amu
gaba' nog pomalas niu dianakon.’ ”† Long
sop ni Isus dun, “Po' akon, kona' gan-
goy u dini mangoy mongonggat sog ain
mokpikil nog midulus ilan na. Suga'id
non, inangoy u onggatoy ain og gotow nog
bolodusaon.”

Og sak pa'ali sog mokpuasa
Mark 2:18-22, Luk 5:33-39

14 Tubus nitu', og sulanggu'anan ni
Jan nog Polomunyag minangoy ditu' ni
Isus mangka poksak nog, “Ami bu og
parasiuanan, mokpuasa ami. Saka, og
sulanggu'anan mu ondi' ma?”
15 Tinabal ilan ni Isus nog, “Mogu-
soy ta' gidoy nog og pongantim mosusa
nog kobon pa nog dion nilan og koin-
gon koyon? Ondi' na doda'. Tibua,
ngon da gondow non nog bigdason dian-
ilan og koingon koyon, mangka ilan pa
pokpuasa.”‡
16 Long non sop dun, “Da'idun og gotow
nog bila monilob, gumabas nog bogu
ponopoton nog da' pa kolo' mangka non
tiloboy sog dan glogdoy. Po' bila kumolo'
og tilob non koyon mogdungag lumiwag
og bogyang nog dan glogdoy non koyon.
17 Bu domikian dosop nog da'idun og
gotow nog tumagu' nog bogu galak dia sog
dan togu'an nog di' lumagyat.§ Po' bila
ma' nitu', ombogdak og togu'an koyon
dun po' ondi' na lumagyat. Dadi, mogla'at
og togu'an non koyon bu mogula' og
galak koyon. Og bogu galak sumboy dia
na doda' togu'oy sog bogu togu'an nog
lumagyat po' bagun og galak koyon ondi'
mogasta bu og togu'an non koyon ondi'
dosop mogla'at.”

Kiuli'an og bata'libun bu og glibun nog tinumuyoksog glogdoy ni Isus
Mark 5:21-43, Luk 8:40-56

18 Solian pa ni Isus moktalu' dia sog
gotowanan koyon, ngon og gotow dion
og polongokbit nog solabuk baloy nog
poglumpukan nog bansa Hudyu. Og go-
tow koyon mikpolani dia ni Isus mangka
inglu'ud dia sog sungu'an non, mangka
ion poktalu' nog, “Og bata' u nog glibun
kotoktusoy non pa. Tibua, amoyamoy
dianika, angoy mu pa ion doponoy bagun
da motubu' mokpuli'.”
19 Dadi, migbuat si Isus asta og su-
langgu'anan non koyon mangka ilan
pogunut dianon.
20 Sintak nilan ompanow, ngon og gli-
bun nog sinuma'ut dianilan. Og glibun
koyon piglodasan nog dugu' sog solod nog
sopulu' bu dua' ton. Mikpolani ion dia sog
tolikudan ni Isus mangka non tuyokoy og
sudung nog glogdoy ni Isus.
21 Po' donsama' na migdialom pikilan
og glibun koyon nog, “Minsan si'oy sagya
motuyok u og glogdoy non kuli'an u na
dun.”
22 Dadi, tinumolikud si Isus mangka
sungu' sog gotowanan bu mitongow non

* **9:10 9:10** Og pigolong koyon nog iningolanan og bolodusaon, og gotowanan kitu' nog long nog parasiuanan dun, sumboy ponumpilian po' da' pokokunut sog Botad nog bansa Hudyu. † **9:13 9:13** Hosea 6:6 ‡ **9:15 9:15** Og koingon koyon si Isus. Bu ngon gondow nog mokawa' ion dianilan bianan sog kopatoy non. § **9:17 9:17** Og bansa Hudyu, og gomiton nilan nog togu'an galak og panit nog potubu'on. Og pononggi'an non koni pa'ali dia sog bogu pomali non bu og dan tud nog gotowanan kitu' ondi' pia poglongkiton mogunut.

og glibun koyon. Dadi, tinolu'an non ion
nog, “Ibun, poba'is mu og pikilan mu, po'
sabap sog kopongandol mu kiuli'an ka.”
Dadi, sododu'un kiuli'an doda' og glibun
koyon.
23 Dangan minatong ilan sog baloy nog
polongokbit kitu', sinumolod ilan. Bu
mitongow ni Isus og polomansi'anan* bu
og gotowanan koyon dion mikponglangos
ilan.
24 Dadi, tinolu'an non ilan nog, “Pon-
gawa' amu dini! Po' og bata' koni onda'
patoy, suga'id non, sagya da ion mitulug.”
Dadi, pigwanwan nilan si Isus dun.
25 Tibua, dangan linumiu na og go-
towanan kitu', sinumolod si Isus sog dugu
nog binotangan nog bata'libun koyon
mangka non pogoidoy sog komot bu og
bata' koyon migbuat.
26 Og dongogan koni mipulonag sog
gliwag nog bonua koyon dion.

Kiuli'an ni Isus og dua' kotow buta

27 Dangan miglandan si Isus, ongon
dua' kotow og buta nog migunut dianon
kobon nilan moktalu' nog mosikad nog,
“Pangkat ni Apu' Dabid! Kololatoy mu pa
ami!”
28 Dangan sinumolod na si Isus sog
baloy, og butaanan koyon, mikpolani ilan
dianon. Dadi, sinakan non ilan, “Tumud
amu ta' da nog kuli'an ku amu?”
Tinumabal ilan nog, “O'o Kounutan,
tumud ami da!”
29 Dadi, tinuyok ni Isus og mataanan ni-
lan mangka ion poktalu' nog, “Motuman
nion dianiu og tinud niu koyon.”
30 Bu mikotongow ilan na mogdayun
mangka non pigondi'oy moguksug dian-
ilan sog minsan sima.
31 Tibua, miguliugan ilan sog gliwag nog
bonua koyon mangka nilan pulonagoy og
guksugan koyon pa'ali dianon.

Kiuli'an ni Isus og bod

32 Dangan ginumonat tibua og bakas
butaanan koyon, ongon sala kotow og
tinosopan nog glatdiwata nog boya'an
migbod tanan ion dun nog pinitang ditu'
ni Isus.
33 Midoksu' non bugowoy og glatdiwata
koyon, mikopoktalu' na og bod koyon.
Dadi, kisobu'an og gotowanan koyon dun
mangka ilan poksitalu' nog, “Da' ita pa
sibon pokotongow nog ma' nini koni dini
sog bonua nog Israel!”
34 Tibua, miktalu' og parasiuanan
koyon nog, “Sa'an nion kopogboya'an non
og glatdiwataanan koyon po' og baya'
non koyon dia miktidu sog kounutan nog
glatdiwataanan.”

Milolat si Isus sog gotowanan

35 Tubus nitu', miguliugan si Isus
sog glam nog bonuaanan koyon dion.
Mikpanad ion dia sog baloyanan nog
poglumpukan nog bansa Hudyu bu
pogustal nog Gomba'is nog Guksugan
pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu
pikodag non og glam nog di' mokokodag
bu ain togo mosakit.
36 Solian non mogbantoy sog go-
towanan koyon nog modakol, nog
kilogonan ilan bu da'idun og kogobokan
nilan, mololat ion tokodoy dianilan po'
mama' ilan nog bilibilianan kitu' nog
da'idun og polongipat dianilan.
37 Dadi, miktalu' ion dia sog su-
langgu'anan non koyon nog, “Moliwag og
gonion, tibua, mika'an da og polonggani.†
38 Dadi, pongoningoni amu dia sog
gapu' nog gonion koyon nog mokpoit ion
dumungag nog polonggani dia sog gonion
non koyon.”

10

Og ginang nog sopulu' bu dua' sulanggu'anan non

Mark 3:13-19, Luk 6:12-16

1 Ngon gondow non, sinabi ni Isus
og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non
moglumpuk dianon bu binogayan non
ilan nog baya' momugow nog glatdi-
wataanan bu mokpokodag nog ain og di'
mokokodag bu ain og togo mosakit nog
minsan olo mosokitoy dun.

* **9:23 9:23** Og botad nilan, bila ngon og matoy dianilan, tumindan ilan nog gotow momansi' bu lumangos.
† **9:37 9:37** Og ma'ana non, og gonion koni, og gotowanan koyon nog da' pa tud. Og polonggani koni, ion non ion og gotowanan kitu' nog tinumud bu pogustal nog talu' nog Mikpongon.

2 Koni og ngalananan nog sopulu' bu
dua' kotow og sosugu'onanan non. Og
tigana' si Simun (og kodua' ngalan non si
Piter) bu og putupusod non nog si Andriu,
si Jems bu og putupusod non nog si Jan,
og gombata' ilan ni Sebedi.
3 Si Pilip, si Bartolomi, si Tomas, bu si
Matiu nog og polongabat nog buis, bu si
Jems og bata' ni Alpius, bu si Tadius.
4 Bu si Simun og ombolu' kitu' tumindog
nog salu bansa non, bu si Judas Iskariot og
miguakil kitu' dia ni Isus sog gla'at.

Pipanow ni Isus og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non
Mark 6:7-13, Luk 9:1-6

5 Og sopulu' bu dua' kotow koni pi-
panow ni Isus bu pimolian non ilan nog,
"Na' amu mangoy sog kona' bansa Hudyu
otawaka sog bonua nog Samaria.
6 Suga'id non, ditu' amu angoy sog
gotow Israel kitu' nog pinonggi' dia sog
bilibilianan kitu' nog mikpogbolong.
7 Og panow niu koyon, mangoy amu
mogustal nog, og kopogdatu' nog Mikpon-
gon mosompol na.
8 Bu pokodag niu ain og di' mokokodag
bu ain og gipulon, bu potubu' niu puli'
ain og minatoy, bu pomugow niu og
glatdiwataanan. Mikalap amu nog baya'
koyon dia sog Mikpongon nog da' bayad
dun. Dadi, na' niu dosop poboyadon og
gotowanan kitu' nog kitobangan niu.
9 Na' amu mogoit nog sin nog minsan
andun.
10 Na' amu mogoit nog togu'an nog
balanbalan, otawaka og gimolaan niu,
otawaka og pongyapak niu bu tagad
niu. Po' og gotow nog moginang, patut
nododa' pokpotubu'on.

11 "Bila mokodopot amu sog koliwagan
bonua otawaka sog gimbolayan, ponon-
tong niu og gotow kitu' nog pogodaban
sog bonua koyon. Bu solian dion amu,
ditu' amu non dukon.
12 Ampun sumolod amu, ma' nini og
talu' niu, 'Og kotikna' nog pikilan mongon
dianiu.'
13 Bila og gotowanan sog baloy koyon
patut tolu'an dun, monugu dianilan og
tinalu' niu koyon. Tibua, bila ondi', muli'
da dianiu.
14 Bila da'idun og tumolima' dianiu
otawaka og mokinongog dianiu, pokpa-
soy niu og glopug nog glupa' nog minokot
sog botis niu mangka amu si'oy gonat sog
baloy otawaka sog bonua koyon.
15 Tolu'on ku dianiu, bila matong og
gondow nog polihala', labi pa og posakit
dia sog gotowanan koyon nog di' tu-
molima' dianiu, gaba' nog posakit dia sog
gotowanan kitu' sog bonua nog Sodom bu
Gomora.

Og sosugu'on ni Isus mokobian nog posakit
Mark 13:9-13, Luk 21:12-17

16 "Poponowon ku amu nog mama' nog
bilibilianan nog mangoy tumimbul dia
sog glimonganan. Dadi, sumboy molig
amu mama' nog mamak bu molumbang
amu mama' nog kolopati.
17 Pongmohilat amu dia sog gotowanan
po' pongukpa'an nilan amu mangka nilan
amu uokiloy dia sog gukum bu pok-
posokitan amu dia sog baloyanan nog
poglumpukan nog bansa Hudyu.
18 Sabap sog kopokokunut niu di-
anakon, oiton nilan amu dia sog
sungu'an nog gubernadoranan bu sog
kodotu'ananan. Bu bianan sog kopok-
sumodia nilan dianiu, mokopoguksug
amu dianilan nog Gomba'is nog Guk-
sugan sog bansa Hudyu bu asta sog kona'
Hudyu.
19 Tibua, bila ukpa'an amu mangka
amu poksumodiaoy, na' amu mosusa bog
olo og tolu'on niu otawaka olo og kotalu'
niu dun. Po' sog tang koyon bogayan amu
da nog kotoan bog olo og poktolu'on niu.
20 Po' og talu' koyon kona' niu dili talu',
suga'id non, og Bolakat nog Mikpongon og
mokpotalu' dun dianiu.

21 "Sog tang koyon pobunu' nilan na
og putupusod nilan. Bu ma' nitu' dosop
og ginangon nog gama'anan dia sog gom-
bata'anan nilan. Bu og gombata'anan
si'oy, mokpongantu ilan na sog mokogu-
langanan nilan mangka nilan pobunu'.

22 Pokongitan amu nog glam nog gotowanan sabap sog kopokokunut niu dianakon. Tibua, simasima og mokogaga asta sog doksu'an, motabang ion.
23 Bila posokitan amu sog solabuk bonua, polaguy amu sog len bonua. Tolu'on ku dianiu, mangka niu si'oy kulit pongongoyoy og bonua nog Israel koyon, matong na og Binata' sog Kilawan.

24 "Og pikponadan ondi' nododa' motas dia sog mikpanad koyon dianon. Bu og sosoligan, ondi' non dosop pogboya'an og kounutan non.
25 Pada na bila og pikponadan, kilingan non og mikpanad koyon dianon. Bu domikian dosop ma' nitu' og sosoligan nog kilingan non og kounutan non. Bila iningolanan ma nog Belsibul* og kounutan sog baloy, labi na kingolanoy og gla'ayatanan non nog molaton.

Sima og omba'is kondokan?
Luk 12:2-9

26 "Dadi, na' amu mondok sog gotowanan po' da'idun og pigbuni nog ondi' ompotongow. Bu da'idun dosop og piglingod nog ondi' kosunan.
27 Ain og tinalu' u kitu' dianiu nog ita ita da, podongog niu na sog glam nog gotowanan. Bu ain og inilom u kitu' dianiu, pulonag niu na sog kodokolan.
28 Na' amu mondok nog gotowanan koyon nog glawas niu da ombunu' nilan nog ondi' nilan ombunu' og glimukud niu. Suga'id non, kondok amu dia sog mokopongula'at kitu' nog glawas bu asta glimukud niu ditu' sog danow nog gapuy.
29 Kona' ta' dua' buk og gloksayowanan solad sin da og golaga' non? Tibua, da'idun og modogdag dianilan bog kona' da og glegan nog Gama' niu sog glangit.
30 Tibua, amu, minsan si'oy sagya og binoluan nog buk niu, kosunan nog Mikpongon bog andun dakol non.
31 Dadi, na' amu mondok, po' bololaga' amu pa tokodoy dia sog gloksayowanan koyon.

32 "Simasima og moktalu' dia sog gotowanan nog ion mikokunut dianakon, akon si'oy, tolu'on ku dosop ditu' sog Gama' u sog glangit nog ion og pigotowan ku.
33 Tibua, simasima og sonsingan non akon dia sog sungu'an nog gotowanan, sonsingan ku sop ion ditu' sog Gama' u sog glangit.
34 "Na' amu momikil nog sa'an minangoy u dini sog dunya po' mokpitang u nog gomigus dia sog gotowanan, suga'id non, og susian.
35 Po' sa'an minangoy u dini bagun og gama' susion nog gombata'anan nog kolokian, bu og gina' susion nog gombata'anan nog kolibunanan, bu og ponugangan nog glibun susion nog mimonugangan dianon nog glibun.
36 Og banta non og salu konglangan non da.
37 Dadi, simasima og mololat dia sog gina'ama' non nog labi pa sog glolatan non dianakon, ondi' ion patut ingolanan nog sulanggu' u. Bu simasima og mololat dia sog gombata'anan non nog labi pa dia sog glolatan non dianakon, ondi' ion dosop patut ingolanan nog sulanggu' u.
38 Simasima og ondi' moleg mokpisan nog kudus non† mangka pogunut dianakon, ondi' ilan patut ingolanan nog sulanggu' u.
39 Simasima og mogapas nog dili kotubu' non, kobolongan da ion dun. Tibua, simasima og lamig non na bolongon og dili kotubu' non sabap sog kopokokunut non dianakon, kongonan ion dun.
40 "Simasima og tumolima' dianiu, tinolima' non dosop akon. Bu simasima og tumolima' dianakon, tinolima' non dosop og dinumondag kitu' dianakon mangoy dini sog dunya.
41 Simasima og tumolima' dia sog polomolatas, nog sa'an tinolima' non po' og polomolatas nog talu' nog Mikpongon, mokalap ion nog sugda nog bogoyon dia sog polomolatasanan. Bu simasima og tumolima' nog gotow nog midulus nog

* **10:25 10:25** Somo' ita da, og Belsibul koni, ion non ion si Kindagow. † **10:38 10:38** Og ma'ana nog talu' koyon nog pisanon non kudus non, minit motigdow kobianbianan non, di' nododa' lumota' mokokunut dia ni Isus.

sa'an tinolima' non po' og gotow koyon
midulus doda', mokotabuk ion nog sugda
nog bogoyon sog ain midulus dia sog
Mikpongon.
42 Simasima og mogbogoy nog minsan
sala saguk si'oy nog tubig nog motigdow
dia sog gotow nog minsan andun kobaba'
po' og gotow koyon og sulanggu' u, tolu'on
ku dianiu, kobogayan nododa' ion nog
sugda."

11

Og sak ni Jan nog Polomunyag dia ni Isus
Luk 7:18-35

1 Dangan mitubus tibua ni Isus pomo-
lioy og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non
koyon, miglandan ion sog duma bonu-
aanan nog molani dion po' mangoy ion
mokpanad bu mogustal.
2 Dangan midongog ni Jan nog Polo-
munyag ditu' sog kolobusuan og pa'ali
sog piginang ni Kristu, dinondag non og
duma sulanggu'anan non mangoy mok-
sak dianon nog,
3 "Ika nota' og pokpodotongon kitu' nog
mangoy dini nog moktidu sog Mikpongon,
otawaka mogbagad ami pota' nog len?"
4 Tinabal ilan ni Isus nog, "Pokpuli' amu
ditu' ni Jan mangka niu pogobitoy dianon
og midongog niu bu og mitongow niu.
5 Talu' niu dianon nog og bu-
taanan mikotongow na. Og dadayanan
mikopanow na. Bu ain og gipulon kiuli'an
na. Bu og bongolanan mikodongog na.
Bu og minatoy mitubu' puli'. Bu ain og
miskinan kisuksugan na nog Gomba'is
nog Guksugan.
6 Bu ain da' kitu' pogdua'dua' nog piki-
lan non dianakon, popiaon na."
7 Dangan poglogonat na og su-
langgu'anan ni Jan, miktolipun si Isus
mogustal sog gotowanan pa'ali dia ni Jan.
Long non dun, "Dangan minangoy amu
ditu' ni Jan sog bonua kitu' nog mologon
pogonongan, olo ma og pigdodomaan niu
nog motongow niu ditu'? Migdodama
amu ta' nog si Jan og gotow kitu' nog
moguya' og pomikilan non mama' nog
dawon nog timbolow nog diadia kopalid
bila oyupan nog galu'? Ondi' le!
8 Bila ma' nitu' ondi' ma, olo ma og
pigdodomaan niu sog kangoy niu kitu'
ditu'? Og gotow ta' kitu' nog omba'is
og ponopoton non? Kona' le! Po'
og gotowanan koyon nog minapot nog
mokologan, dia ilan migonong sog baloy
nog datu'.
9 Olo doda' buan og inangoy niu tonton-
goy ditu'? Og polomolatas ta' nog talu'
nog Mikpongon? O'o, motud ion. Po'
tolu'on ku dianiu, og mitongow niu kitu'
ditu' kona' tibua og polomolatas nog talu'
nog Mikpongon, suga'id non, labi pa ion
ditu'.
10 Pa'ali dia ni Jan, ion og pigolong
kitu' nog sinulat dia sog Kitab nog, 'Ngon
og sosugu'on ku nog punaon ku dianika
moksimpan nog bianan mu.'*
11 "Tolu'on ku dianiu, og glam nog bi-
nata' nog gotow sog dunya koni, da'idun
og motas pa dia ni Jan nog Polomunyag.
Tibua, og gotow kitu' nog ombaba' sog
glam non dia sog pigdotu'an nog Mikpon-
gon, motas pa dia ni Jan.
12 Tidu sog kopoktolipun ni Jan mo-
mali asta sog numun koni, og kopog-
datu' nog Mikpongon kobon non mogidud
bu pogogowon nog gotowanan kitu' nog
mokobolu'.
13 Og glam nog polomolatasanan kitu'
bu og Botad kitu' nog pilatas ni Muses
mikpodonsama' nog posungu' kitu' ma-
tong asta tinumua' si Jan.
14 Bila tudon niu itu', ion og pogolongon
nilan kitu' nog si Iladya nog mokpuli' kitu'
dini.
15 Dadi, ain togo tolinga, sumboy poki-
nongogan non og piktalu' u koni."
16 Ma' long sop ni Isus dun, "Ain gi-
doy koponongi' og gotowanan numun
koni? Olo gidoy og kima'ma'an nilan?
Mama' ilan nog gombata'anan kitu' nog
miglumpuklumpuk dia sog tobu'an nog
moktotowagoy ilan nog,
17 'Miglami ami bosia saka ompok amu
mongigal. Linumangos ami saka onda'
amu ampu' moksogow.'

* **11:10 11:10** Malakai 3:1

18 Dangan minangoy dini si Jan nog
Polomunyag, mikpuasa ion bu da' ion
poginum nog ombisa. Tibua, mikpoktalu'
og gotowanan nog, 'Tinosopan ion nog
glatdiwata.'
19 Bu dangan minangoy dini og Binata'
sog Kilawan, bu og piginang non kuman
bu moginum, mikpoktalu' og gotowanan
nog, 'Gibogon bu pololangu ion, bu og
pakasibata'anan non og polongabatanan
nog buis bu og bolodusaon.' Og kotoan
nog Mikpongon kotoksi'an da nog motud
bianan sog piginang non."

Kosusasusa og gotowanan nog polomungyas
Luk 10:13-15

20 Tubus nitu', miktolipun si Isus
mogbina' sog gotowanan kitu' nog dia
sog bonuaanan nog piginangan non og
kodokolan nog gingyata'anan, po' da' ilan
poglila' nog dusaanan nilan.
21 Dadi, miktalu' ion nog, "Kosusasusa
amu, og gotowanan sog bonua nog Korasin bu sog bonua nog Betsaida. Po'
somo' og dakol nog gingyata'anan kitu'
nog ininang u ditu' niu, dia u pa ininang
sog bonua nog Tair bu Sidon, miobon ilan
na bosia moglila' nog dusaanan nilan bu
ponapot nog saku mangka ingkud dia sog
gobuan.†
22 Tibua, tolu'on ku dianiu, bila matong na og gondow nog polihola'on nog
Mikpongon og gotowanan, labi pa og
posakit dianiu sog posakit dia sog gotowanan kitu' sog bonua nog Tair bu
Sidon.
23 Bu amu og gotowanan sog Kapernaum, moleg amu si'oy ompotas asta motingku' amu sog glangit, lobu'on amu da
dia sog gapuy kitu' nog ondi' ompalong.
Po' somo' ditu' miinang sog koliwagan
bonua nog Sodom og gingyata'anan kitu'
nog ininang u dianiu, og Sodom kitu' dion
pa bosia asta numun koni.
24 Tibua, tolu'on ku dianiu, bila matong na og gondow nog polihola'on nog
Mikpongon og gotowanan, labi pa og
posakit dianiu sog posakit dia sog gotowanan sog bonua nog Sodom."

Pokpolani amu dianakon ain og milupug
Luk 10:21-22

25 Tubus nitu', migyakin si Isus nog,
"Ama', Ika og Pogbaya' sog pigloban nog
glangit bu glupa'an. Mikposolamat u dianika po' linimod mu og kohinangan kitu'
dia sog ain gotowanan nog sabutba'asa bu
pitongow mu dia sog gotowanan kitu' nog
kulang pa bosia og sabut non.
26 O'o, Ama', ininang mu itu' po' ma'
nitu' og kosu'atan ka dun."
Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus dianilan nog,
27 "Og glam non inuakil na dianakon
nog Gama' u. Da'idun og mokokilala
bog sima og Bata' lual da og Gama'. Bu
da'idun dosop og mokokilala bog sima og
Gama' lual da og Bata' bu ain og kolegan
nog Bata' koyon potongowon dianon og
Gama' non.
28 "Angoy amu dini nakon, ain og
milupug bu kibogatan po' pulolion ku
amu.
29 Tabuk niu og pomali u nog popisanon
ku dianiu bu poganad amu dianakon po'
moto u sumungod, bu ombaba' og bolotabat u. Bu mokulali amu dun mahatul.
30 Po' og pomali u molomu unuton bu
ondi' amu da kobogatan dun."

12

Og sak pa'ali sog Gondow nog Pogulali
Mark 2:23-28, Luk 6:1-5

1 Ngon gondow non, og Gondow nog
Pogulali, minian si Isus bu og sulanggu'anan non dia sog polayan. Og
sulanggu'anan non koyon mingotu' nog
paloy mangka nilan pomoliasoy bu kanoy
po' mogutom ilan.
2 Dadi, dangan mitongow ilan nog
parasiuanan koyon, miktalu' ilan dia ni
Isus nog, "Tontong nika polo'ma og sulanggu'anan mu koyon. Miginang ilan
ma nog kona' botad sog Gondow nog
Pogulali."
3 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Da'
niu ta' buan kobasta og sinulat kitu' sog
Kitab pa'ali sog gininang ni Dabid kitu'

† **11:21 11:21** Po' ma' nitu' og kopoglila' nilan nog dusaanan nilan.

kobon nitu' dangan kigutoman ilan nog
dumaanan non?
4 Sinumolod ion sog dialom nog Baloy
nog Poktomuyan dia sog Mikpongon bu
kinuman ion nog pan kitu' nog inuakil
na dia sog Mikpongon mangka non dosop
pomogoyoy dun og dumaanan non. Saka
da'idun bosia og mokokan dun lual da og
bolianananan po' ma' nitu' og bonduan dia
sog Botad.*
5 Bu kodua' sop, da' niu ta' kobasta
og sinulat kitu' dia sog Botad† nog, giap
nog Gondow nog Pogulali, og bolianananan
moginang da sog Baloy nog Poktomuyan,
tibua, da' ilan da pokosala' dun.
6 Tolu'on ku dianiu, nog numun kitu'
ngon na dini bololaga' pa dia sog Baloy
nog Poktomuyan dia sog Mikpongon.
7 Somo' bosia mosabut niu og ma'ana
nog sinulat koni sog Kitab nog, 'Og kole-
gan ku og mololat amu, gaba' nog poma-
las niu dianakon.'‡ Somo' misabut niu da,
di' niu bosia polihola'on og gotow nog da'
pokodusa.
8 Po' og Binata' sog Kilawan, ion og
Pogbaya' sog Gondow nog Pogulali."

Kiuli'an ni Isus og gotow nog minguyomong komot non
Mark 3:1-6, Luk 6:6-11

9 Tidu ilan dion, sinumolod ilan ditu'
sog baloy nog poglumpukan nog bansa
Hudyu.
10 Bu ongon og glaki dion nog minguy-
omong og komot non. Sabap sog pogolap-
sobapan nilan si Isus, sinakan nilan ion
nog, "Og botad ta' gidoy mokpokodag nog
di' mokodag sog Gondow nog Pogulali?"
11 Tinabal ilan ni Isus bianan sog
pononggi'an. Ma' long non dun, "Bila
ngon sala kotow dianiu nog ngon solabuk
bilibili non nog saka milabu' dia sog glu-
ang nog mitang sog Gondow nog Pogulali,
potiangon niu ta' gidoy dion. Ondi' niu ta'
owa'on dion?
12 Og gotow labi pa kobololaga' dia sog
bilibili. Dadi, sa'an itu', og botad da
og moginang nog molongas minsan og
Gondow nog Pogulali."
13 Tubus nitu', tinolu'an non og gotow
koyon nog minguyomong og komot non
nog, "Ogot mu og komot mu koyon." Dadi,
inogot non doda' og komot non koyon
bu mioksud na ma' nog dan, ma' da nog
sobola' komot non koyon.
14 Tibua, linumuas og parasiuanan
koyon mangka ilan pogupakat bog
olo pondayan nilan bagun nilan om-
pongula'at si Isus.

Og sosugu'on nog pinili' nog Mikpongon

15 Tibua, kisunan ni Isus og pikilan
nilan koyon. Dadi, minawa' ion sog
bonua koyon. Modakol og gotowanan nog
mikpogunut dianon. Bu kiuli'an non og
glam nog mosakitanan nilan
16 mangka non ilan pogondi'oy moguk-
sug pa'ali dianon.
17 Sa'an ion ma' nion po' bagun motu-
man og tinalu' kitu' nog polomolatas nog
Mikpongon nog si Isaya kobon nitu'.
18 "Koni og sosugu'on ku kitu' nog pinili'
u. Ion non og kololaman ku,
bu kisu'atan u tokodoy dianon.
Bogoyon ku dianon og Bolakat u
bu pulonagon non og kodulusan
minsan sog gotowanan nog kona'
Hudyu.
19 Ondi' ion moksusi, bu ondi' ion moglo-
gapis, bu di' non posikadon og talu' non
dia sog kosompagan.
20 Og gotow nog moguya' og tud non
pongdolo'isogan non. Bu tobangan non
og gotow nog da' na dodomaan non.
Ondi' ion lumota' asta popondagon non
og kodulusan dia sog molaton.
21 Bu og glam nog gotowanan mogdodama
dianon."§

Si Isus bu si Belsibul
Mark 3:20-30, Luk 11:14-23

22 Tubus nitu', inoit nilan ditu' ni Isus og
gotow nog tinosopan nog glatdiwata nog
boya'an mibuta bu migbod tanan dun.
Bu kiuli'an ni Isus og gotow koyon nog
boya'an mikotongow na bu mikopoktalu'
na.

* **12:4 12:4** Og ma'ana nog piktalu' ni Isus koyon, minsan si'oy ma' nitu' og gininang ni lo' Dabid, da' ilan da sila'oy dun sog Mikpongon. † **12:5 12:5** Numbers 28:9-10 ‡ **12:7 12:7** Hosea 6:6 § **12:21 12:21** Isaya 42:1-4

23 Og glam nog gotowanan koyon dion,
kisobu'an ilan dun bu miksitalu' ilan nog,
“Ion non ta' gidoy ini og pangkat kitu' ni
Apu' Dabid?”
24 Tibua, dangan midongog nog para-
siuanan koyon, miktalu' ilan nog, “Sa'an
ion kopogboya'an non og glatdiwataanan
koyon po' sabap da sog baya' nog
kounutan nog glatdiwataanan nog si Bel-
sibul.”
25 Tibua, kisunan ni Isus og dialom
pikilan nilan. Dadi, tinolu'an non ilan
nog, “Bila og sala pigdotu'an ombahagi'
bu mangka ilan poksusi ilan bu ilan,
mogla'at ilan nododa'. Bu bila og sala
kobonua otawaka og sala kobaloy mok-
susi ilan bu ilan, ondi' ilan nododa'
mokindog.
26 Bila si Kindagow bugowon non og
pakasi non Kindagow, ombahagi' ion dun
bu di' nododa' mokindog og pigdotu'an
non.
27 Dadi, bog ma' nitu' buan nog long
niu dun, nog og baya' u dia miktidu sog
baya' ni Belsibul, ain ma gidoy buan mik-
tidu og baya' nog gla'ayatanan niu koyon
momugow dun? Dili da og gla'ayatanan
niu og mokotaksi' dianiu nog di' motud
og poktolu'on niu koyon.
28 Tibua, bila og baya' u koni momugow
nog glatdiwataanan dia miktidu sog Bo-
lakat nog Mikpongon, og ma'ana non mi-
natong na og kopogdatu' nog Mikpongon
dianiu.
29 “Bu doma ma' nini, olo gidoy mo-
gandun kosolod nog gotow dia sog baloy
nog gotow kitu' nog modasig* bu mangka
non pongolapoy og balananan nog gotow
koyon, lual da boludon non poguna og
gotow koyon nog modasig? Ombalud non
tibua, malap non na og balananan nog
glaki koyon.
30 “Simasima og di' sumolabuk di-
anakon, binanta non akon. Bu simasima
di' tumabang dianakon mokpolimud nog
pigotowan ku, og ma'ana non, ion tanan
og mogbinglag dun.
31 Dadi, tolu'on ku dianiu, nog min-
san olo dusaoy dun bu minsan olo og
kopoglaka'laka' non sog Mikpongon, og
gotowanan koyon kompunan da. Tibua,
ain og moglaka'laka' dia sog Bolakat nog
Mikpongon ondi' nododa' kompunan.
32 Bu simasima og mantu dia sog Binata'
sog Kilawan bianan sog talu', kompunan
da. Tibua, simasima og mantu dia sog
Bolakat nog Mikpongon bianan sog talu',
ondi' nododa' kompunan tidu sog numun
koni asta sog gunan nog gondow.”

Og kayu kilolaan dia sog bunga non
Luk 6:43-45

33 Long sop ni Isus dun, “Og kayu nog
molongas, molongas sop og bunga non.
Bu og kayu nog togo mosakit, molaton sop
og bunga non po' og kayu, kilolaan bianan
sog bunga non.
34 Og tupu'anan amu nog mamak kitu'
nog molala! Olo og mogandun kopoktalu'
niu nog molongas nog saka molaton amu
nog gotow? Po' og talu' nog gotow nog
lumuas sog baba' non, dia miktidu sog
dialom pikilan non.
35 Po' bila molongas og mitagu' dia sog
pomikilan nog gotow, molongas dosop
og polomotadon non bu ponolu'on non.
Tibua, bila molaton og mitagu' dia sog
pomikilan nog gotow, molaton dosop og
polomotadon non bu ponolu'on non.
36 Po' tolu'on ku dianiu, sog matong
og gondow kitu' nog polihola'on nog
Mikpongon og glam nog gotowanan, og
kokonia dianilan kosakan ilan nog min-
san si'oy sotoktang og mitalu' nilan nog
da'idun sagnat non.
37 Po' bianan sog tinalu' niu kitu', og
talu' niu kitu' og mukum dianiu bog
kompunan amu ta' otawaka ondi'.”

Og parasiuanan mingambat nog gingyata' dia ni Isus
Mark 8:1-12, Luk 11:29-32

38 Tubus nitu', og duma parasiuanan
koyon dion bu og polopanadanan nog bo-
tad miktalu' dia ni Isus nog, “Polopanad,
potongowoy mu dow ami nog gingyata'
mu.”
39 Tinumabal si Isus nog, “Og go-
towanan numun koni nog mongambat

* **12:29 12:29** Og pogolongon koni nog gotow nog modasig, ion non ion si Kindagow.

ilan nog gingyata', molaton ilan nog gotow bu mogbalu'balu' ilan tibua moktamuy dia sog Mikpongon. Mongambat ilan si'oy dun, da'idun og gingyata' nog potongowon dianilan lual da og gingyata' nog pa'ali dia ni Jona, og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'.
40 Domikian da ma' ni Jona nog tolu gobi tolu ondow ion sog dialom tian nog kosolagan nog soda', ma' nitu' dosop og Binata' sog Kilawan, tolu gobi bu tolu ondow dosop ion dia sog dialom nog glupa'.
41 Po' sog matong gondow nog polihala' og gotowanan sog koliwagan bonua nog Ninebe, mampu' ilan mindog monusun sog gotowanan numun koni nog sumboy ukumon. Po' ilan si'oy, dangan midongog nilan og gustalan ni Jona, miglila' ilan mogdayun nog dusaanan nilan. Saka numun koni ongon na dini og motas pa dia ni Jona.
42 Bu ma' nitu' dosop og ba'i kitu' kobon nitu' nog tidu sog bonua nog Siba. Molayu' si'oy tokodoy og piktiduan non, migapas da mangoy monginongog nog kotoan ni Datu' Solomon. Ion si'oy, sog matong gondow nog polihala', mindog dosop ion monusun sog gotowanan numun koni nog sumboy ukumon. Saka numun koni ongon na dini og motas pa dia ni Solomon."

Og kopokpuli' nog glatdiwata
Luk 11:24-26

43 Ma' long sop ni Isus dun, "Bila lumuas og glatdiwata tidu sog glawas nog gotow nog sinongonan non, ginangon non moglinsua'an sog ainain nog kolukan monontong nog gulolian non. Tibua, ondi' ion mokotongow dun.
44 Dadi, moktalu' ion nog, 'Mokpuli' u ditu' sog bakas tiniduan ku.' Bila matong ion dion, motongow non nog da'idun og migonong dun, bu molonu', bu migusoyusoy.
45 Mongonggat pa ion nog pitu buk glatdiwataanan nog duma non nog labi pa dianon kolaton mangka ilan sangon dia sog gotow koyon, bu pogonong dion. Dadi, og doksu'an nog gotow koyon, labi pa kolaton sog tigana' kitu'. Domikian da ma' nitu' og gotowanan numun koni nog mokolaton ilan."

Og gina' bu og putupusodanan ni Isus nog kolokianan
Mark 3:31-35, Luk 8:19-21

46 Sog solian pa moktalu' ni Isus sog gotowanan, minatong og gina' non bu og putupusodanan non nog kolokianan. Ditu' ilan pogindog sog glowasan po' moleg ilan mogabitabit dianon.
47 Ongon sala kotow dion miktalu' dianon nog, "Polopanad, og gina' mu bu putupusodanan mu nog kolokianan, ditu' ilan sog glowasan po' moleg ilan mogabitabit dianika."
48 Tinumabal si Isus nog, "Sima buan og gina' u bu og putupusodanan ku?"
49 Tinondu' non og sulanggu'anan non mangka poktalu' nog, "Koni og gina' u bu og putupusodanan ku.
50 Po' simasima og mokokunut nog glegan nog Gama' u sog glangit, ilan og putupusodanan ku bu og gina' u."

13

Og pononggi'an pa'ali sog sinumigwag nog boni'
Mark 4:1-9, Luk 8:4-8

1 Sog gondow koyon, linumuas si Isus sog baloy koyon mangka angoy ingkud sog goksid nog danow koyon po' mokpanad ion.
2 Sabap sog kodakol nog gotowanan og linumumpuk dianon, sinumakoy ion sog bolangoy mangka ingkud ditu'. Bu og gotowanan koyon, dion ilan pogindog sog pontad.
3 Bu modakol og pinanad non dianilan bianan sog pononggi'an. Ma' long non dun, "Ngon sala kotow minangoy sumigwag nog boni'.
4 Dangan sinigwag non og boni' non koyon, og duma dia mitona' sog dalan bu pingoktuk nog manukmanukanan.
5 Og duma sop dia mitona' sog dolonitan nog ombabow da og glupa' non. Bu tinumubu' mogdayun po' ombabow og glupa' non.

6 Tibua, dangan pinodosan, milanos og
pomulan koyon po' sabap sog ombabow
da og tinonoman nog gamut non.
7 Og duma sop dia mitona' sog sompinitan. Dadi, dangan linumawa og sompinit
koyon, miumos og pomulan koyon dun.
8 Og duma sop dia mitona' sog monapu' nog glupa'. Dadi, dangan tinumubu' og pomulan koyon, mokosubuk
bu pogbunga mangka songku'. Og duma
sinumongku' nog ginotusan, og duma sop
sinumongku' nog pinulu'an, bu og duma
sop glinongowan.
9 Dadi, ain togo tolinga, sumboy pokinongogan non og piktalu' u koni."

Og potugyuan nog pononggi'an ni Isus
Mark 4:10-12, Luk 8:9-10

10 Tubus nitu', mikpolani og sulanggu'anan non dianon mangka ilan
poksak nog, "Iduma og gustalan mu
dia sog gotowanan bianan ma sog
pononggi'an?"
11 Tinabal ilan ni Isus nog, "Amu koyon,
pisabut na dianiu og milimod kitu' nog
pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon.
Tibua, og duma gotowanan, onda' ilan
bogoyoy dun.
12 Po' ain og gotow nog ngon na sabut
non, dungagan pa dianon bagun moksawadsawad og dianon. Tibua, simasima
da'idun dianon, saka momikil nog ngon
da dianon, owa'on dianon minsan si'oy og
dakoldakol non na.
13 Sa'an itu' og gustalan ku dianilan
bianan dia sog pononggi'an po' minsan
si'oy mokotongow ilan, ondi' nilan da
kosunan, bu mokinongog ilan si'oy, di'
nilan da modongog otawaka mosabut.
14 Bianan dianilan mituman og pidonsama' kitu' tumalu' ni Isaya,

'Modongog niu si'oy kobon non, ondi' niu
da mosabut. Motongow niu si'oy
kobon non, ondi' niu da kosunan.

15 Po' miglokobol og pikilan nilan. Bu
tinimpong nilan og tolinga nilan, bu pinodong nilan og mataanan nilan. Somo'
bosia ondi' ilan ma' nitu', mokotongow
ilan, bu mokodongog ilan, bu mokosabut
ilan dosop nog boya'an sumungu' ilan
dianakon po' bagun ku ilan kuli'an.'*
16 "Tibua, amu, pipia amu po' mokotongow og mataanan niu bu mokodongog og
tolingaanan niu.
17 Po' tolu'on ku dianiu, nog modakol
og polomolatasanan bu og gotowanan
nog midulus nog moksaba' ilan bosia
mokotongow nog mitongow niu koyon
bu mokinongog nog midongog niu koyon.
Tibua, da' ilan dosop pokotongow bu
pokodongog dun."

Pingma'ana ni Isus og pononggi'an non koyon
Mark 4:13-20, Luk 8:11-15

18 Long pa ni Isus dun, "Dadi, pokinongogoy niu polo'ma og ma'ana nog
pononggi'an pa'ali sog sinumigwag kitu'
nog boni'.
19 Og gotow kitu' nog mikodongog nog
gustalan pa'ali dia sog pigdotu'an nog
Mikpongon nog saka onda' non kosabut,
domikian da mama' nog dalan kitu' nog
kitona'an nog boni'. Inangoy nog Soitan
pongowa'oy dianon og midongog non
kitu'.
20 Og dolonitan kitu' nog ombabow da
og glupa' dun nog kitona'an nog boni'
kitu', domikian da mama' nog gotow kitu'
nog, pu'un midongog non og gustalan
kitu' nog pa'ali sog Mikpongon, tinabuk
non dunut landu' og gloliag non dun.
21 Tibua, da' non ungodoy mahatul dia
sog dialom pikilan non. Tinumud si'oy
ion, solianlian da. Po' bila dotongan ion
nog glogon otawaka og posakit sabap sog
kotabuk non nog gustalan kitu', bolongon
non mogdayun.
22 Bu og sompinitan kitu' nog kitona'an
nog boni', domikian da mama' nog gotow
kitu' nog midongog non si'oy og gustalan
kitu', tibua, sabap sog susaan nog kotubu'
non bu og gloliag non nog daya, mimung
onda' doksu' nog gustalan kitu' dia sog
kotubu' non.
23 Bu og glupa' kitu' nog monapu'
nog kitona'an nog boni', domikian da
mama' nog gotow kitu' nog mikodongog
nog gustalan pa'ali sog pigdotu'an nog

* **13:15 13:15** Isaya 6:9-10

Mikpongon mangka non kosabut. Dadi, og gustalan kitu' sinumongku' sog kotubu' nilan. Og duma sinumongku' nog ginotusan, og duma sop sinumongku' nog pinulu'an, bu og duma sop sinumongku' nog glinongowan.”

Og pononggi'an pa'ali sog sigbotanan

24 Tubus nitu', miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an. Long non dun, “Og kopogdatu' nog Mikpongon domikian da mama' nog gotow kitu' nog mimula nog molongas nog boni' sog binalan non.
25 Tibua, dangan mikponulug na gotowanan, minatong og banta non mangka sigwagoy nog boni' nog sigbot mangka ion uli'.
26 Dadi, dangan tinumubu' mangka pomonsut og pomulan non koyon, og sigbot si'oy koyon tinumakin dosop lumawa.
27 Dadi, og sosoligananan nog gapu' nog binalan kitu', minangoy ilan moktalu' dianon nog, ‘Kounutan, kona' ta' og boni' kitu' nog sinigwag mu sog binalan mu lunsan molongas? Ain gidoy miktidu og sigbotanan kitu' nog mikponubu' ditu'?’
28 Tinumabal og gotow kitu' nog, ‘Og banta ion, og miginang koyon nog ma' nion.’ Dadi, miksak ilan nosop nog, ‘Olo ma og kolegan mu? Ongoyon nami na pomogdutoy?’
29 Tinabal non sop ilan nog, ‘Na' niu pa sokali' pomogduton po' gomonsunoy mosunu' og pomulan koyon dun.
30 Potiangon ta pa ilan mokponubu' asta sog matong gumani. Po' bila matong na og gumani, dondagon ku poguna momogdut og sigbotanan koyon dia sog polonggani mangka nilan pomogbodoy bu doksuloy mangka nilan pa gonioy og pomulan koyon bu oitoy sog gantib u.’ ”

Og pononggi'an pa'ali sog bata'bata' longow

Mark 4:30-32, Luk 13:18-19

31 Tubus nitu', miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an. Long non dun, “Og pigdotu'an nog Mikpongon domikian da mama' nog bata'bata' longow nog pimulan nog gotow dia sog binalan non.
32 Minsan si'oy ion bata'bata' sog glam nog glongowanan, dangan tinumubu' ion miimung molabung sog glam nog pomulananan dion bu miktimaluy kayu nog boya'an og pangaanan non pogopunan tanan nog manukmanukanan.”
33 Tubus nitu', miguksug nosop ion nog len pononggi'an. Long non dun, “Og pigdotu'an nog Mikpongon domikian da mama' nog pokpotulin nog pan nog linimbual nog sala kotow glibun dia sog pitu gantang tapung asta miksagot ilan na nog tapung koyon boya'an tinumulin dun.”
34 Og glam nog tinalu' non dia sog gotowanan koyon pibian non dia sog pononggi'an. Bu da'idun gustalan non dianilan nog da' non pobianoy sog pononggi'an.
35 Dadi, mituman og tinalu' kitu' bianan dia sog polomolatas nog, “Tolu'on ku dianilan bianan sog pononggi'an bu ustalon ku dianilan ain og mibuni kitu' nog tidu pa sog tolipunan.”†

Inustal non og pononggi'an kitu' pa'ali sog sigbotanan

36 Tubus nion, ginonatan ni Isus og gotowanan koyon mangka ion solod sog baloy. Bu mikpogunut dianon og sulanggu'anan non mangka ilan poktalu' nog, “Ustal mu pa dianami bog olo og ma'ana nog pononggi'an mu kitu' pa'ali sog sigbotanan sog binalan.”
37 Tinabal non ilan nog, “Og sinumigwag nog boni' koyon nog molongas, ion non ion og Binata' sog Kilawan.
38 Og binalan sop koyon, ion non ion og dunya. Bu og molongas sop kitu' nog boni', ion non ion og pigotowan nog Mikpongon. Og sigbotanan sop kitu', ion non ion og pigotowan nog Soitan.
39 Og banta kitu' nog sinumigwag nog boni' nog sigbot, ion non ion si Kindagow. Bu og tang nog gumani, ion non ion og bungkas. Bu og polonggani kitu', ion non ion og moloikatanan.
40 Og sigbotanan koyon nog pomogduton nilan bu doksuloy, ma' nion og

† **13:35 13:35** Salmu 78:2

dunon dia sog pigotowan ni Kindagow sog
doksu'an nog dunya.
41 Og Binata' sog Kilawan, popongoyon
non og moloikatanan non mongawa' nog
ain minampu' kitu' dia sog pigotowan
non nog mokoit dianilan dumusa bu og
glam nog mokpoginang kitu' nog sinoitan.
42 Sigbuon nilan dia sog gapuy nog di'
ompalong. Bu ditu' ilan poglulad bu
mongolongot og ngisianan nilan.
43 Tubus nitu', ain og midulus, sum-
ilow ilan mama' nog gondow ditu' sog
pigdotu'an nog Gama' nilan nog ion og
Mikpongon. Ain togo tolinga, sumboy
pokinongogan non og piktalu' u koni!"

Og pononggi'an pa'ali sog bunian bu mutia'

44 Ma' long sop ni Isus dun, "Og kopog-
datu' nog Mikpongon domikian da mama'
nog daya nog binuni dia sog binalan.
Dangan mitongow nog gotow, binuni non
mokpuli'. Bu sabap sog da'da'an non
inangoy non pomoksaluy og glam nog
gakodanan non mangka non soluyoy og
binalan koyon."
45 Ngon dosop og pononggi'an non. "Og
kopogdatu' nog Mikpongon domikian da
mama' nog polonaluy nog mutia' nog
monontong nog mokolongas nog mutia'.
46 Dangan mikotongow ion nog landu'
kologan nog mutia', inangoy non pomok-
saluy og glam nog gakodanan non
mangka non soluyoy og solabuk mutia'
kitu'."

Og pononggi'an pa'ali sog pokot

47 Ma' long sop ni Isus dun, "Og ko-
pogdatu' nog Mikpongon domikian dosop
mama' nog pokot nog linabu' dia sog
danow nog mitaban nog miglologinis nog
soda'.
48 Dangan mitaban nog modakol,
linulut nilan sog goksid. Tubus nion,
mikpongingkud ilan mangka nilan
pomili'oy. Ain og mokolongas dun
pinginagu' nilan dia sog tongkalanganan.
Bu ain og mokolaton pimilak nilan.
49 Mama' nini dosop og ginangon dia
sog gotowanan sog matong og bungkas.
Po' og moloikatanan, ongoyon nilan si-
boyoy og mokolaton dia sog midulus.
50 Bu ain og mokolaton kitu', sigbuon
nilan dia sog gapuy nog di' ompalong.
Bu ditu' ilan poglulad bu mongolongot og
ngisianan nilan."
51 Tubus nitu', sinakan ilan ni Isus nog,
"Misabut niu dota' da og piktalu' u koni
dianiu?"
Tinumabal ilan nog, "O'o, misabut nami
da."
52 Tinolu'an non ilan, "Dadi, og
polopanad nog Botad nog pilatas ni Muses
nog pikponadan pa'ali sog pigdotu'an nog
Mikpongon, mama' ion nog gotow kitu'
nog togo baloy nog ngon dugu nog daya
non dun. Ngon og bogu kalap, bu ngon
sop og dan kalap nog potongowon non."

Si Isus da' tolima'oy sog dili bonua non
Mark 6:1-6, Luk 4:16-30

53 Dangan midoksu' si Isus moguksug
nog pononggi'ananan koyon, ginumonat
na ion sog bonua koyon
54 mangka ion uli' sog dili bonua non.
Dangan minatong ion ditu', mikpanad
ion dia sog gotowanan sog baloy nog
poglumpukan nilan. Kisobu'an ilan nog
pikpanad non koyon. Bu mikpoksitalu'
ilan nog, "Ain non gidoy ion mialap og
kotoan non koyon bu og ginanganan non
koyon nog kosobu'sobu'?
55 Kona' ta' ion og bata' nog po-
longimung kitu' nog baloy? Bu kona'
non ta' ion og gina' si Maria? Og pig-
ilugananan non si lo' Jems, si Jusep, si
Simun, bu si Judas?
56 Bu kona' ta' nog mikunul ita nog
glam nog kongudananan non nog koli-
bunanan? Ain non gidoy ion mialap og
glam nog ma' nion koyon?"
57 Sabap dion, kilotonan ilan dianon.
Tibua, tinolu'an ilan ni Isus nog, "Og
polomolatas nog talu' nog Mikpongon
pogodaban minsan ain, lual da sog dili
bonua non otawaka sog dili baloy non."
58 Sabap sog kulang og tud nilan dianon,
mika'an da og gingyata' nog pitongow
non dion.

14

Og kobunu' dia ni Jan nog Polomunyag
Mark 6:14-29, Luk 9:7-9

1 Sog tang koyon, midongog ni Datu'
Herod og dongogan pa'ali dia ni Isus.
2 Dadi, miktalu' ion sog dodondagon
non nog, “Og gotow koyon, ion non
ion si Jan nog Polomunyag. Mitubu'
ion puli'. Sa'an mikopoginang ion nog
kosobu'sobu'.”
3 Sa'an miktalu' si Herod nog ma' nitu'
po' ion og minukpa', bu minalud, bu
kinumolobusu dia ni Jan po' sabap dia ni
Herodias, og duoy nog kongudan non nog
si Pilip. Po' pigduoy ni Herod si Herodias.
4 Dadi, pigbina'an ni Jan si Herod nog
ma' long non dun, “Kona' ion og botad
nog pogduoyon mu ion.”
5 Sabap ditu', si Herod moleg bosia
munu' dia ni Jan, tibua, mondok ion sog
gotowanan po' tinolima' nilan si Jan nog
polomolatas ion nog talu' nog Mikpongon.

6 Sog gondow nog binota'an dia ni
Herod, miglokologya'an ion. Sog tang
koyon, og bata' ni Herodias nog glibun
mingigal sog sungu'an nog gotowanan
koyon dion. Bu linoliag tokodoy si Herod
dun
7 boya'an nog sinumapa ion dia sog
dolaga koyon nog, minsan olo og pongo-
nion non bogoyon non nododa' dianon.
8 Og dolaga koyon, pimolian ion nog
gina' non nog ma' nini og tolu'on non,
“Bogoy mu numun kitu' dianakon og gulu
ni Jan nog Polomunyag nog dia togu'oy
sog tabak.”
9 Miksonsol bosia og datu' koyon nog
talu' non kitu'. Tibua, sabap sog kibulu-
gan non na tumalu' bu kitoksi'an noma
og talu' non kitu' nog gotowanan koyon
dion nog pimosunan non, dinondag non
gotow non bagun da motuman og pingoni
nog dolaga koyon.
10 Dadi, pinutukan nog gulu si Jan ditu'
sog kolobusuan,
11 mangka nilan togu'oy sog tabak og
gulu non koyon bu oitoy sog datu' mangka
bogoyoy sog dolaga kitu'. Bu ion na og
migoit dun dia sog gina' non.
12 Og sulanggu'anan ni Jan, inangoy
nilan olapoy og bangkoy non mangka
nilan lobongoy. Tubus nitu', inangoy
nilan tolu'oy ditu' ni Isus.

Piokan ni Isus og lima ngibu kotow
Mark 6:30-44, Luk 9:10-17, Jan 6:1-14

13 Dangan midongog ni Isus, migdoduoy
ion sumakoy sog bolangoy mangka ion
angoy sog bonua kitu' nog molili'. Tibua,
dangan kisunan nog gotowanan koyon
nog ginumonat ion, ilan si'oy ginumonat
dosop bu poglondug dianon. Bigya' non,
dia ilan minian sog kotasan.
14 Dangan dinumonggu' si Isus, mi-
tongow non nog landu' kodakol og go-
towanan dion nog migbagad dianon.
Milolat ion dianilan bu pikodag non ain
og di' mokokodag.
15 Dangan miglolabung na bonua,
mikpolani dianon og sulanggu'anan non
mangka ilan poktalu' nog, “Og bonua koni
molayu' sog gimbolayan saka glolabung
na. Golom nika na ilan dondagoy
ompanow monukat nog ponganon nilan
ditu' sog gimbolayananan nog bonua
koni.”
16 Tinabal ilan ni Isus nog, “Ondi' ilan
na sumboy ompanow po' amu na pogbo-
goy nog ponganon dianilan.”
17 “Aba! Kulang bayu' non ini, po' lima
buk da og pan bu dua' buk da soda' dini!”
18 Long ni Isus dun, “Oit niu dow buan
ion dini.”
19 Dadi, dinondag non og gotowanan
mokpongingkud sog sigbotan koyon nog
gomba'is ingkudan. Tubus nitu', inimud
non og lima buk pan bu dua' buk soda'
koyon mangka ion tongal sog glangit bu
posolomatoy dia sog Mikpongon. Tubus
nitu', pimoti non og pan koyon mangka
non pomogoyoy sog sulanggu'anan non.
Bu pimogoy dosop nog sulanggu'anan
non dia sog gotowanan koyon.
20 Dadi, mikpongongan og glam nilan
bu mikpogbosug ilan tanan. Ngon pa og
sama' nog gotowanan kuman nog laga'
nog sopulu' bu dua' bogyas og miomud
nog sulanggu'anan koyon dun.
21 Og dakol nog gotowanan koyon nog
kinuman dun lima ngibu, da' glakit nog
kolibunanan bu gombata'anan.

Si Isus mipanow sog dibabow tubig
Mark 6:45-52, Jan 6:15-21

22 Tubus nitu', piuna ni Isus og sulanggu'anan non tumulak posungu' sog dipag, po' ion, pogonaton non pa poguna og gotowanan koyon.
23 Dangan miksuoy si Isus bu og gotowanan kitu', migdoduoy ion tumukad sog bontud po' mogyakin ion ditu'. Asta miglogobi salasala non da dion.
24 Og sulanggu'anan non sop kitu', modibaba' na og bolangoy nilan. Pigdoksangan ilan nog nabok po' misonsung nilan og galu'.
25 Dangan migdali'ondow tibua og bonua, minangoy si Isus ditu' nilan nog mipanow dia sog dibabow nog tubig nog danow koyon.
26 Dangan ion mitongow nog sulanggu'anan non nog pokpanow ion sog dibabow nog tubig, kiondokan ilan tokodoy dun. Dadi, mikpoktalu' ilan kobon nilan moglosek nog, "Og mongondok!"
27 Tibua, pigdoyunan ni Isus tumalu' dianilan nog, "Potikna' niu og pikilan niu! Akon ini! Na' amu kondokan!"
28 Tibua, miktalu' si Piter nog, "Kounutan, bila motud doda' nog ika ion, popangoy mu akon dion nika nog ompanow u dosop dia sog dibabow nog tubig."
29 Dadi, tinumabal si Isus nog, "Angoy a lo' buan dini."
Dadi, tinumukpa doda' si Piter tidu sog bolangoy koyon mangka panow sog dibabow nog tubig posungu' ditu' ni Isus.
30 Tibua, dangan mibatik non nog molandos og galu', kiondokan ion dun. Dadi, mingmaya'maya' ion molonod. Mikopoglosek ion mongintabang nog, "Kounutan ku, tobangoy mu akon!"
31 Pigdoyunan mogaid ni Isus si Piter kobon non moktalu' nog, "Ika, kulang doda' og salig mu! Iduma ion mogdua'dua' a ma?"
32 Dadi, dangan sinumakoy ilan tibua sog bolangoy nilan koyon, mipadok og galu' koyon.
33 Tubus nitu', og glam nilan koyon sog bolangoy, tinumamuy ilan dianon mangka poktalu' nog, "Motud doda' nog ika, og Bata' a nog Mikpongon!"

Kiuli'an ni Isus og gotowanan nog di' mokodagditu' sog Genesaret
Mark 6:53-56

34 Dangan mikotolipag ilan sog danow koyon, sokali' ilan dinumonggu' sog bonua nog Genesaret.
35 Bu dangan kinilolaan nog gotowanan koyon dion si Isus, pinosunan nilan og glam nog gotowanan dion sog malugmalug nilan koyon, labi na ain og gotowanan kitu' nog togo mosakit pinitang nilan ditu' non.
36 Bu migbubut ilan dianon nog potuyokon ilan pa nog sagya si'oy og sudung nog ponopoton non. Bu og glam nog mikotuyok dun, kiuli'an ilan.

15

Sinila' nog parasiuanan og sulanggu'anan ni Isus
Mark 7:1-23

1 Tubus nitu', ongon og parasiuanan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu nog tidu ilan sog Jerusalem, minangoy ilan moksak ditu' ni Isus. Ma' long nilan dun,
2 "Iduma ion, og sulanggu'anan mu koyon, ondi' nilan ma unuton og botad nog mokogulang pa'ali sog kopongugas nog komotanan nilan mangka ilan si'oy kan?"
3 Dadi, sinakan ilan ni Isus, "Amu sop buan, iduma ion onda' niu ma unutoy og dondagan nog Mikpongon sabap sog kitogadan niu koyon?
4 Po' miktalu' og Mikpongon nog, 'Pogodaboy niu og gina'ama' niu.'* Bu talu' non dosop, 'Simasima og sumolap monalu' dia sog gina'ama' non, sumboy bunu'on.'†
5 Tibua, amu, mokpanad amu nog og gotow bila moktalu' dia sog gina'ama' non nog og tabang kitu' nog bogoyon non bosia dianilan, binogoy non na dia sog Mikpongon,
6 mogusoy nog di' non na pogodaban og gina'ama' non. Dadi, bianan sog

* **15:4 15:4** Exodus 20:12 † **15:4 15:4** Exodus 21:17

pogbotadon niu koyon sinop niu og talu'
nog Mikpongon.
7 Sagya amu tibua og mokpopotongow.
Motud doda' og pidonsama' kitu' tumalu'
ni Isaya nog pa'ali dianiu.
8 'Og gotowanan koni, og kopogadab ni-
lan dianakon taman da nog baba'
nilan, tibua, og pomikilan nilan
molayu' tokodoy dianakon.
9 Da'idun og ma'ana nog kopoktamuy
nilan dianakon po' og pikpanad ni-
lan koyon sagya da polomotadon nog
pigimungimung nog sagyaotow.' "‡
10 Tubus nitu', sinabi ni Isus og go-
towanan koyon nog mokpolani ilan di-
anon mangka ion poktalu' nog, "Pokinon-
gog amu mahatul bagun niu mosabut og
poktolu'on ku koni.
11 Ain og sumolod dia sog baba' nog
gotow ondi' moglomu' gotow dun dia sog
Mikpongon. Suga'id non, ain og lumuas
nog molaton tidu sog baba' non mimung
moglomu' og gotow dun."
12 Tubus nitu', mikpolani og su-
langgu'anan non koyon mangka ilan
poksak dianon nog, "Polopanad, da' mu
ta' kosunoy nog milaton nog parasiuanan
og tinalu' mu kitu'?"
13 Tinumabal si Isus bianan sog
pononggi'an nog, "Glam nog pomulan
nog kona' og gama' u sog glangit og
mimula dun, bogduton da.
14 Potiang niu ilan po' og polonulu' ilan,
nog saka mibuta ilan. Bila og buta og
mogagak sog pakasi buta non, og dua' ilan
koyon molabu' sog gluang."
15 Miktalu' si Piter nog, "Ustal mu pa
dianami og pononggi'an mu kitu'."
16 Dadi, miktalu' si Isus nog, "Kobon
non mama' amu nog duma gotow nog di'
mokosabut!
17 Da' niu ta' ion kosunoy nog ain
sumolod sog baba' nog gotow mogdayun
sog tibuka, mangka na luas?
18 Tibua, ain lumuas tidu sog baba', ion
non ion og tidu sog dialom pikilan bu
mimung nog moglomu' og gotow dun dia
sog Mikpongon.
19 Po' tidu sog dialom pikilan nog gotow
mimung nog mokopikil ion nog molaton
bu mokinang nog molaton mama' nog
momunu', bu momabal nog kona' non
duoy, bu duma pa nog ginang koyon nog
sinoitan, bu monakow, bu monaksi' nog
di' motud, bu bolotiboton.
20 Og ma' nion koyon nog kohinangan
mimung moglomu' og gotow dun. Tibua,
og kuman nog di' mongugas nog komot
non, di' ion mimung moglomu' og gotow
dun dia sog Mikpongon."

Og kopongandol nog glibun nog gotow Kana'an

Mark 7:24-30

21 Tubus nitu', ginumonat si Isus sog
bonua koyon mangka angoy ditu' lambul
sog koliwagan bonua nog Tair bu sog
Sidon.
22 Dangan minatong ion ditu', ngon
sala kotow glibun, nog gotow Kana'an
migonong dion, mikpolani ion dianon.
Mikilolat ion dia ni Isus, kobon non
moktalu' nog, "Kounutan, ika og pangkat
ni Dabid, kololatoy mu akon po' og bata'
u nog glibun tinosopan nog glatdiwata bu
misinsa ion tokodoy dun."
23 Tibua, onda' ion tobaloy ni Isus. Dadi,
mikpolani dianon og sulanggu'anan non
mangka ilan poktalu' nog, "Polopanad,
dondag mu og glibun koyon mawa' po'
mokosasow."
24 Tinumabal si Isus nog, "Sa'an pi-
pangoy u dini po' tumabang u tibua sog
gotow Israel kitu' nog pinonggi' dia sog
bilibilianan nog mikpogbolong."
25 Og glibun koyon mininglu'ud dia sog
sungu'an ni Isus mangka poktalu' nog,
"Kounutan, tobangan u pa, su'usa!"
26 Tinabal ion ni Isus nog, "Ondi'
pia nog olapon og ponganon nog gom-
bata'anan koyon mangka tikpu'oy dia sog
gayamanan."§
27 Dadi, tinumabal og glibun koyon nog,
"Motud ion, tibua, minsan og gayamanan
mokokan da nog mumu nog mokpoglabu'
tidu sog glomisahan nog gapu' nilan."

‡ **15:9 15:9** Isaya 29:13 § **15:26 15:26** Og ma'ana nog talu' non koyon, nog sumboy dia ion angoy poguna mogustal sog bansa Hudyu mangka si'oy sog len bansa.

28 Dadi, tinabal ni Isus og glibun koyon nog, “Ompagon doda' og kopongandol mu! Dadi, motuman na og pingoni mu koyon.” Bu sododu'un kinumodag og bata' non kitu'.

Piokan ni Isus og pat ngibu kotow
Mark 8:1-10

29 Tubus nitu', ginumonat si Isus dion mangka pongoksid sog danow nog Galili koyon. Tubus nitu', tinumukad ion sog bontud koyon mangka ingkud.
30 Modakol og gotowanan nog minangoy ditu' non nog mikpokpitang nog dadayanan, og butaanan, og pingka'anan, bu bodanan. Bu modakol pa og duma nog pingoit nilan dion mangka nilan botangoy sog sungu'an non. Bu og glam nilan koyon kiuli'an og mokosakitanan nilan.
31 Og gotowanan, kisobu'an ilan dun dangan mitongow nilan nog og bod mikopoktalu' na, og dadayanan mikopanow na, og butaanan mikotongow na, bu og pingka'anan kiuli'an na, mangka nilan poksonglitoy og Diwata nog poktomuyon nog bansa Israel.
32 Sinabi ni Isus og sulanggu'anan non nog mokpolani dianon mangka ion poktalu' dianilan nog, “Milolat u nog gotowanan koni. Po' sog solod nog tolu gobi bu toluondow ilan dini nakon, kinobus ilan na nog ponganon. Ondi' u sop ilan kumboyon muli' nog da' pokanoy po' gomonsunoy ombuksak ilan sog dalan sabap sog gutom nilan.”
33 Dadi, tinabal ion nog sulanggu'anan non koyon nog, “Dadi, ain ita gidoy pokalap nog ponganon nog bagun ta ilan ompokan po' og bonua koni molayu' sog gimbolayan. Saka modakol ilan tokodoy?”
34 Dadi, miksak si Isus dianilan nog, “Sanu buk buan og pan niu dion?”
Tinumabal ilan nog, “Pitu buk da og pan bu ngon sop og mika'an nog mokolintokon nog soda'.”
35 Dadi, dinondag ni Isus og gotowanan mokpongingkud.
36 Dangan mitabuk non og pitu buk pan kitu' bu og soda'anan kitu', pisolomatan non sog Mikpongon bu pomotioy og pan kitu' mangka non pomogoyoy sog sulanggu'anan non koyon. Bu pimogoy sop nog sulanggu'anan non dia sog gotowanan koyon.
37 Mikpongongan og glam nilan bu mikpogbosug ilan tanan. Ngon pa og sama' nog gotowanan koyon kuman nog laga' nog pitu bogyas nog mikpokponu' og miomud nog sulanggu'anan non koyon.
38 Og dakol nog gotowanan koyon nog kinuman pat ngibu, da' glakit nog kolibunanan bu gombata'anan.

39 Tubus nion, dangan pigonat ni Isus og gotowanan koyon, sinumakoy ilan nog sulanggu'anan non sog bolangoy mangka ilan tulak posungu' sog bonua nog Magadan.

16

Og parasiuanan mingambat nog gingyata'
Mark 8:11-13, Luk 12:54-56

1 Og parasiuanan bu sadusiuanan minangoy ditu' ni Isus po' poksulaysulayan nilan ion bianan sog kopongambat nilan dianon nog gingyata' nog tidu sog Mikpongon.

2 Tinumabal ion nog, “Ma' long pa nog ponolu'on niu dun, bila og sindopondow saka ompula og sindopan, mogboloma' ion, molongas og bonua.
3 Bu sop, bila buka'siang bonua, saka ompulapula silangan bu mogdolom og bonua, posungu' mogdupi'. Moto amu mongma'ana nog ain motongow niu sog glangit, tibua, di' amu moto mongma'ana nog gindanan nog posungu' matong sog dunya.
4 Og gotowanan numun koni nog mongambat ilan nog gingyata', molaton ilan nog gotow bu mogbalu'balu' ilan tibua moktamuy dia sog Mikpongon. Da'idun og gingyata' nog potongowon dianilan lual da og gingyata' pa'ali dia ni Jona og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon.” Bu dunut doma, ginonatan ilan ni Isus.

Og pikpanad nog parasiuanan bu sadusiuanan pinonggi' dia sog pokpotulin nog pan
Mark 8:14-21

5 Dangan tinumolipag ilan nog sulanggu'anan non sog danow koyon, mikolingow og sulanggu'anan non mogbalun.
6 Tinolu'an ilan ni Isus nog, “Pokpotubud amu bu pongandam amu bagun amu di' moit nog pokpotulin nog pan nog parasiuanan bu sadusiuanan koyon.”
7 Dadi, migabitabit ilan, ilan bu ilan pa'ali sog tinalu' non koyon. Ma' long nilan dun, “Sa'an bayu' tinalu' non nog ma' nitu' po' da' ita pokopogoit nog ponganon ta.”
8 Tibua, kisunan da ni Isus og pigobitobitan nilan koyon. Dadi, tinolu'an non ilan nog, “Amu koyon, kulang salig niu. Iduma ma' nion ma og poktolu'on niu nog da' amu pokpokpitang nog pan?
9 Di' niu pota' buan mosabut otawaka kolobotan nog lima buk da og pan saka lima ngibu og gotowanan kinuman dun? Bu sanu bogyas pa og miomud niu nog sama' nilan kuman dun?
10 Bu pitu buk sop pan kitu' nog saka pat ngibu kotow og mikokan dun, bu sanu bogyas sop og miomud niu nog sama' nilan kuman dun?
11 Dadi, iduma ion ondi' niu poma mosabut nog saka kona' pa'ali sog pan og poktolu'on ku koni? Suga'id non, pokpotubud amu bagun amu ondi' moit nog pokpotulin nog pan nog parasiuanan bu sadusiuanan koyon.”
12 Ugat nilan pa kosabut og ma'ana nog piktalu' non nog kona' doda' og pokpotulin nog pan, suga'id non, sumboy mokpotubud ilan bagun ilan ondi' moit nog pikpanad nog parasiuanan bu sadusiuanan koyon.

Og tinalu' ni Piter pa'ali dia ni Isus
Mark 8:27-30, Luk 9:18-21

13 Dangan ion minangoy si Isus ditu' lambul sog molani nog Sisaria Pilipi. Minatong ilan ditu', sinakan non og sulanggu'anan non nog, “Sima gidoy long nog gotowanan dun og Binata' sog Kilawan?”
14 Tinumabal ilan nog, “Og duma koyon mokpoktalu' ilan nog ika dow si Jan nog Polomunyag. Og duma sop mokpoktalu' ilan nog ika dow si Iladya, og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'. Bu og duma sop mokpoktalu' ilan nog ika dow si Jerimaya otawaka og solabuk og polomolatas nog talu' nog Mikpongon.”
15 Sinakan non sop ilan nog, “Bila buan amu, sima u gidoy?”
16 Tinumabal si Piter, “Ika og Kristu, og Bata' nog Mikpongon nog ion totubu' asta sog da' kopus non.”
17 Tinabal non si Piter nog, “Popiaon ka, ika, Simun, og bata' ni Jona po' og tinalu' mu koyon kona' sagyaotow og mikposun dun dianika, suga'id non, og Gama' u sog glangit.
18 Bu tolu'on ku dianika nog ika, si Piter*. Bu dia u pindogoy sog dolonitan koni og baloy u nog ion non ion og pigotowan ku. Bu ondi' dagon nog minsan og patoy.
19 Bogoyon ku dianika og konsianan nog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu ain og pogbonduan mu dini sog glupa'an, ma' nitu' dosop og bonduan ditu' sog glangit. Bu ain og tinugdak mu dini sog glupa'an, tugdakon dosop ditu' sog glangit.”
20 Tubus nitu', pidonsama' non tumalu' dia sog sulanggu'anan non koyon nog ondi' nilan poguksugan minsan sima nog ion doda' og Kristu.

Pinosun ni Isus pa'ali sog kopatoy non
Mark 8:31–9:1, Luk 9:22-27

21 Tidu dion, tinolipun ni Isus mogustal dia sog sulanggu'anan non nog sumboy mangoy ion sog Jerusalem bu posinsaon ion tokodoy nog kobogolalan nog bansa Hudyu, bu og mokokotas nog bolianan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Bu sumboy ion bunu'on. Tibua, sog kotolu ondow non motubu' da ion puli'.
22 Dangan midongog itu' ni Piter, inagak non ion sog molayu'layu' mangka non

* **16:18 16:18** Somo' ita da, og ma'ana nog Piter koni, og batu.

pomagoy. Long non dun, “Kounutan,
polosili le, ondi' mu nododa' ion ko-
bianan!”
23 Tibua, sinungu' ion ni Isus mangka
poktalu' nog, “Soitan, awa' a dini nakon!
Ika og mokobagla dianakon po' og pomik-
ilan mu koyon dia miktidu sog sagyaotow,
onda' dia miktidu sog Mikpongon.”
24 Tubus nitu', miktalu' ion sog su-
langgu'anan non nog, “Simasima moleg
mogunut dianakon, sumboy tolikudan
non og dili glegan non mangka non
pisanoy og kudus non bu pogunut di-
anakon.
25 Po' simasima og landu' kopogapas
non nog dili kotubu' non, kobolongan da
ion dun. Tibua, simasima og lamig non na
bolongon og dili kotubu' non sabap sog
kopokokunut non dianakon, kongonan
ion dun.
26 Po' olo gidoy buan og glongas non nog
makod nog gotow og daya sog tibuk nog
dunya koni saka, ombolong og glimukud
non? Kobolosan ta' nog gotow og dili
glimukud non?
27 Po' og Binata' sog Kilawan, mokpuli'
dini sog dunya dunut og silow nog
kotas nog Gama' non, bu dunut og
moloikatanan non. Tubus nitu', og glam
nog gotowanan, tumbasan non og monala
kotow dianilan ain sog miinang nilan.
28 Tolu'on ku dianiu, ngon og du-
maanan ta dini nog ondi' ilan pa tagad
patoy taman da ondi' nilan motongow
og Binata' sog Kilawan matong, bu og
kopogdatu' non.”

17

Miksop og bayu'bayu' ni Isus
Mark 9:2-13, Luk 9:28-36

1 Gonom gobi tidu ditu', inoit ni Isus
tumukad ditu' sog molawa nog bontud si
Piter, si Jems, bu si Jan nog gilug ni Jems
nog ilan da bu ilan.
2 Dangan minatong ilan ditu', mitongow
nilan nog miksop og bayu'bayu' ni Isus.
Miglamag ma' nog gondow bu sinumilow
og ponopoton non nog landu' koputi'.
3 Gomonsunoy pa, ngon dua' kotow
tinumua', si Muses bu si Iladya. Migab-
itabit ilan ni Isus.
4 Dadi, miktalu' si Piter dia ni Isus nog,
“Omba'is da nog mikodini ami, Kounutan.
Bila moleg a da, imungan ku amu nog tolu
buk glokowlokow dini, solabuk dianika,
solabuk dia ni Muses, bu solabuk dia ni
Iladya.”
5 Sog sonuk non koyon moktalu' dun, og
ginampol nog miglamag mikpotondong
dianilan. Bu ongon og talu' nog midongog
nilan nog miktidu sog ginampol koyon
nog ma' nini, “Koni og bata' u nog kolo-
laman ku. Kisu'atan u tokodoy dianon.
Pokinongog amu dianon.”
6 Dangan midongog nog sulanggu'anan
koyon og talu' kitu', mikponglob ilan sog
glupa' kobal nog gondok nilan.
7 Tibua, pilonian ilan ni Isus mangka
non ilan doponoy mangka ion poktalu'
nog, “Pogbuat amu na bu na' amu na
kondokan.”
8 Dangan tinumingag ilan, da'idun na
og mitongow nilan lual da si Isus.
9 Tubus nitu', sonuk nilan dumiksun
tidu sog bontud koyon, pigondi'an ilan
ni Isus nog, “Na' niu tokodoy posunon
minsan sima og mitongow niu koyon
tontal da ondi' motubu' puli' tidu matoy
og Binata' sog Kilawan.”
10 Sinakan ion nog sulanggu'anan non
nog, “Iduma og polopanadanan koyon
nog botad nog bansa Hudyu, moktalu'
ilan ma nog mokuna pa tua' si Iladya
mangka si'oy tua' og Tinondu' kitu' nog
Mikpongon Mogdatu'?”
11 Dadi, tinabal non ilan nog, “O'o,
motud ion nog mokuna si Iladya po'
oksudon non og glam non.
12 Tibua, tolu'on ku dianiu nog mi-
natong na si Iladya. Tibua, onda' ion
kilolaoy nog gotowanan. Ininang nilan
na dianon minsan olo og kolegan nilan
moginang. Domikian da ma' nitu', og
Binata' sog Kilawan nog posinsaon nilan
dosop akon.”
13 Dadi, misabut nog sulanggu'anan non
og pigolong non kitu' nog si Iladya, ion
non ion si Jan nog Polomunyag.

Kiuli'an ni Isus og bata' nog pisinsa nog glatdiwata
Mark 9:14-29, Luk 9:37-43

14 Dangan minatong ilan dia sog piglumpukan nog gotowanan koyon, ongon sala kotow og mikpolani dia ni Isus mangka inglu'ud bu poktalu' nog,
15 “Kounutan, kololatoy mu pa og bata' u po' bobuybobuyon ion. Bu landu' na og sinsaan non dun po' bika'bika' ombuksak na dia sog gapuy bu dia sog tubig.
16 Inoit u na ion sog sulanggu'anan mu, tibua, da' nilan da ion kuli'oy.”

17 Dadi, miktalu' si Isus nog, “Amu, og gotowanan numun koni, ondi' amu nododa' tumud bu polongantu amu! Andun pa kopayat og gobon ku mokunul dianiu? Andun pa kopayat og gobon ku moglogaga dianiu? Oit niu dini og bata' koyon.”
18 Dangan inoit nilan og bata'laki koyon dion ni Isus, binugow non og glatdiwata koyon bu sododu'un linumuas og glatdiwata koyon bu kiuli'an og bata'laki koyon dun.

19 Tubus nion, mikpolani og sulanggu'anan non koyon dianon mangka ilan poksak dianon nog ilanilan da. “Iduma ondi' nami ma ombugow og glatdiwata kitu'?”

20 Tinumabal si Isus nog, “Sabap lo' ion sog kulang og kopongandol niu. Tolu'on ku dianiu, bila ongon og kopongandol niu nog minsan si'oy mama' nog glongow nog mustasa kobata'bata', kotolu'an niu og bulud koyon nog moglalin dioyo, bu moglalin nododa' ion. Bu da'idun og mologon nog di' niu minang. [
21 Tibua, og glatdiwata koyon nog ma' nion, ondi' nododa' ion lumuas, bog di' da bianan dia sog gyakin bu sog kopokpuasa.]”

Og kodua' kali ni Isus mokposun dianilanpa'ali sog kopatoy non
Mark 9:30-32, Luk 9:43-45

22 Tubus nitu', dangan milumpuk si Isus ilan nog sulanggu'anan non ditu' sog bonua nog Galili, miktalu' ion dianilan nog, “Og Binata' sog Kilawan uokilon dia sog baya' nog gotowanan
23 bu bunu'on nilan ion. Tibua, sog kotolu ondow non tidu nilan bunu'on, motubu' da ion puli'.” Dadi, misusa tokodoy og sulanggu'anan non koyon dun.

Migbayad si Isus nog buis nog Baloy nog Poktomuyandia sog Mikpongon

24 Dangan minatong si lo' Isus ditu' sog Kapernaum, og polongabatanan nog buis nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, mikpolani ilan dia ni Piter mangka ilan poksak nog, “Og kounutan niu koyon mogbayad dota' nog buis nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon?”
25 Tinumabal si Piter nog, “Mogbayad, le!”
Dadi, dangan sinumolod si Piter sog baloy koyon po' pogobitan non bosia dia ni Isus, mikuna si Isus moksak dianon nog, “Olo gidoy bila ika, Piter? Ain gidoy pongabat nog buis og kodotu'ananan dini sog dunya koni, dia ta' sog gombata'anan nilan otawaka sog len gotow?”
26 Tinumabal si Piter nog, “Sog len gotow nododa'.”
Miktalu' si Isus nog, “Dadi, og ma'ana non, ita og gombata' nog Mikpongon, di' ita nobuan mogbayad nog buis kitu'.
27 Tibua, bagun ilan di' kolotonan dianita, angoy a pa sog danow koyon bu pomonggit. Bu og tigana' mu malap nog soda', buka' mu og baba' non bu motongow mu og solad sinan. Og golaga' non mokobayad nog buis nog dua' kotow sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Alap mu og sin koyon mangka mu boyadoy og buis ta, dua' ita.”

18

Sima og motas sog glam non?
Mark 9:33-37, Luk 9:46-48

1 Sog tang koyon, mikpolani og sulanggu'anan ni Isus dianon mangka ilan poksak nog, “Kounutan, sima og motas sog glam non sog pigdotu'an nog Mikpongon?”
2 Sinabi ni Isus og sala kotow bata' mangka non pindogoy sog titonga' nilan koyon

3 mangka ion poktalu' nog, “Tolu'on
ku dianiu, bila ondi' niu da sopon og
pomikilan niu mama' nog pomikilan nog
gombata', ondi' amu nododa' mokampu'
dia sog pigdotu'an nog Mikpongon.
4 Dadi, simasima poboba'on non og
bolotabat non ma' nog bata' koni,
mimung ion nog motas sog glam non sog
pigdotu'an nog Mikpongon.
5 “Bu simasima og tumolima' dia sog
mama' nog bata' koni bianan sog ngalan
ku, tinolima' non dosop akon.

Og kopogolig nog mokodusa
Mark 9:42-48, Luk 17:1-2

6 “Tibua, simasima og mokongulan sog
sala kotow nog tinumud dianakon ma'
nog bata' koni nog boya'an mokodusa ion
dun, golom na lentengoy nog mosolag nog
gilingan batu og glig non mangka lobu'oy
sog dibaba' dagat.
7 “Kosusasusa og gotowanan dini sog
dunya po' pongyuba'an ilan nododa'!
Tibua, sumboy nododa' ini mian. Bu
kondokondok og doksu'an sog gotow kitu'
nog sabap dianon mokodusa og paka-
siotow non dun.
8 Dadi, bila sabap sog komot mu
otawaka sog botis mu mokodusa a dun,
golom nika na putuk mangka mu pi-
lak. Po' golom pa nog kongonan ka
nog kotubu' nog da' kopus non minsan
si'oy sobola' da og komot mu otawaka
botis mu, gaba' nog sigbuon og tibuk nog
glawas mu dia sog danow nog gapuy.
9 Domikian dosop nog bila sabap sog
mata mu mokodusa a dun, golom nika na
uning mangka mu pilak. Po' golom pa nog
kongonan ka nog kotubu' nog da' kopus
non nog sobola' da og mata mu, gaba' nog
dua' mogimpang mata mu saka sigbuon
ka da dia sog gapuy nog di' ompalong.”

Og pononggi'an pa'ali sog bilibili nog mibolong
Luk 15:3-7

10 Ma' long sop ni Isus dun, “Pokpo-
tubud amu bagun niu ondi' kopoksudi'an
og gombata'anan koni minsan sala kotow
si'oy dianilan.* Po' tolu'on ku dianiu,
og tinumabang dianilan og moloikatanan
nog Mikpongon. Bu kobon non, ditu'
ilan sog sungu'an nog Gama' u, ditu' sog
glangit. [
11 Sa'an minangoy dini sog dunya og
Binata' sog Kilawan po' tobangan non ain
og mibolong kobal nog dusaanan nilan.]
12 “Pomikil niu polo'ma. Sopolati non,
ngon og gotow nog og bilibilianan non
sogatus kodakol, saka og solabuk dun
misuoy dia sog dumaanan non bu mi-
bolong. Olo ma gidoy og ginangon nog
gotow koyon? Gonatan non nododa' og
siam pulu' bu siam bilibilianan non koyon
dia sog pongoksaban nilan mangka non
ponontongoy og mibolong kitu'.
13 Bu bila motongow non na, loliagon
nododa' tokodoy ion dun. Labi pa og
gloliag non dun sog siam pulu' bu siam
kitu' nog onda' da kobolong.
14 Domikian da mama' nion og Gama'
niu sog glangit, nog ondi' ion moleg nog
ngon mangoy sog gla'at, sala kotow si'oy
nog ma' nog bata' koni.”

Og gilug niu nog mikosala' dianiu

15 Ma' long sop ni Isus dun, “Bila
mikosala' dianiu og gilug niu, angoy
amu ditu' non mangka talu' dianon og
glopangan non kitu' nog amu amu da.
Bila inongogan non ika, og ma'ana non,
miglokopia amu na.
16 Tibua, bila di' non ika inongogan,
pogoit a nog sala kotow otawaka dua'
kotow og duma mu bagun niu da munut
og tinalu' kitu' dia sog Kitab nog, ‘Bila
ngon sumbungan, sumboy dua' kotow
otawaka tolu kotow og mokotaksi' dun.’†
17 Bila ondi' non pa ilan inongogan,
posun mu glam non dia sog glumpuk
nog poktanudanan. Bu bila ondi' non pa
inongogan og glumpuk koyon, bibas niu
na ion po' mama' na ion nilan nog di'
moktamuy sog Mikpongon bu og polonga-
batanan nog buis.
18 “Dadi, tolu'on ku dianiu, nog ain og
pogbonduan niu dini sog glupa'an, ma'
nitu' dosop og bonduan ditu' sog glangit.

* **18:10 18:10** Og pigolong koni nog gombata'anan, ain mikokunut kitu' dia ni Isus. † **18:16 18:16** Deuteronomy 19:15

Bu ain og tinugdak niu dini sog glupa'an,
tugdakon dosop ditu' sog glangit.
19 "Bu tolu'on ku pa dianiu, nog bila
dua' kotow dianiu moksolabuk nog pon-
gonion nilan dia sog Mikpongon nog min-
san olo, inangon nododa' dianilan nog
Gama' u sog glangit.
20 Po' minsan dua' kotow otawaka tolu
kotow moglumpuk sabap nog ilan og
pigotowan ku, dia u dosop nilan."

Og ponongg'an pa'ali sog dodondagonnog di' molilolatoy

21 Tubus nitu', mikpolani si Piter dia
ni Isus mangka poksak nog, "Kounutan,
sanu kali u ompunoy og gilug u bila
mokosala' dianakon? Pitu kali ta'?"
22 Tinabal ion ni Isus nog, "Kona' tibua
pitu kali, suga'id non, pitu pulu' kopitu
kali.
23 "Dadi, og kopogdatu' nog Mikpon-
gon sog gotowanan omponongg' dia sog
solabuk datu' nog moleg na boyadan nog
sosugu'onanan non.
24 Dangan miktolipun na ion mongabat,
ngon og sala kotow sosugu'on non nog
inoit ditu' non nog og dakol nog gutang
non linoksa'an na.
25 Sabap sog da'idun og pogbayad non
dun, dinondag nog datu' koyon nog pok-
saluy tidu sog glawas non mangoy sog
duoy non asta pa og gombata'anan non
bu og glam nog gakodanan non bagun
non tibua koboyadan og gutang non.
26 Tibua, mininglu'ud og sosugu'on non
koyon sog sungu'an nog datu' koyon
mangka pongapu'ngapu' dianon nog,
'Kounutan, longgungoy mu pa su'usa
akon po' boyadan ku da og glam non
koyon dianika.'
27 Dadi, og datu' koyon milolat dianon
boya'an nog pionda' non na tanan og
gutang non kitu' mangka non na ion
dondagoy muli'.
28 "Tubus nitu', sonuk nog sosugu'on
non koyon ompanow, milumpak non og
pakasi sosugu'on non nog mikutang di-
anon mika'an. Ginanggut non mogdayun
mangka non longokoy bu poktalu' nog,
'Boyadoy mu na numun kitu' og gutang
mu kitu' dianakon!'
29 Mininglu'ud dosop og pakasi
sosugu'on non kitu' mangka pon-
gapu'ngapu' dianon nog, 'Longgungoy
mu pa akon! Po' boyadan ku da og gutang
u kitu' dianika.'
30 Tibua, da' non nododa' ion longgun-
goy. Suga'id non, inoit non sog gukum
bagun ion kolobusuon asta ombayad non
na og gutang non kitu'.
31 Dangan mitongow nog duma so-
sugu'onanan nog datu' kitu' og kohi-
mangan non koyon, onda' ilan tokodoy
kosu'atoy dun. Dadi, inangoy nilan uk-
sugoy ditu' sog datu' og glam nog miinang
non koyon.
32 Dadi, tinugun ion mogdayun nog
datu' kitu'. Dangan minatong ion ditu',
tinolu'an ion nog datu' nog, 'Ika, molaton
ka nog gotow! Mikutang a dianakon nog
mosolag tokodoy og golaga' non. Tibua,
sabap nog mingapu'ngapu' a dianakon,
pionda' u na og glam nog gutang mu kitu'.
33 Duma'it bosia nog mololat a dosop
dia sog pakasi sosugu'on mu mama' nog
gininang u kitu' dianika!'
34 Dadi, sabap sog glolingit nog datu'
nilan koyon, inoit non ion sog gukum
bagun pokposokitan asta mokobayad ion
nog glam nog gutang non kitu'."
35 Dadi, long ni Isus dun, "Mama' nion
dosop og ginangon nog Gama' u sog
glangit dianiu bila ondi' niu ompunan og
pakasi niu nog gas nog pusung niu."

19

Og pikpanad ni Isus pa'ali sog mogbolong

Mark 10:1-12, Luk 16:18

1 Dadi, dangan midoksu' na si Isus mok-
panad, ginumonat ion sog Galili mangka
angoy sog bonua nog Judia nog ditu' sog
dipag nog Jurdan.
2 Modakol og gotowanan nog mik-
pogunut dianon. Bu ditu' kiuli'an non ain
di' mokokodag.
3 Ongon og parasiuanan mikpolani
dianon po' poksulaysulayan nilan ion
mangka ilan poksak dianon nog, "Og
botad dota' nog og gotow nog bolongon

non og glibun non nog minsan olo og piksobapan non?”

4 Tinumabal si Isus nog, “Da' niu ta' buan kobasta sog Kitab nog sog tolipunan, ‘Og Mikpongon, piongon non og glaki bu og glibun.’*

5 Bu ngon dosop og sinulat nog, ‘Sa'an itu' og glaki, gonatan non og gina'ama' non mangka ion ampu' sog glibun non. Bu og dua' ilan koyon mimung nog salulawas ilan na.’†

6 Dadi, kona' na nog dua' kotow, suga'id non, miksolabuk ilan na. Dadi, ain og pigampu' nog Mikpongon, sumboy ondi' popogbolongon nog sagyaotow.”

7 Dadi, miksak nosop og parasiuanan koyon nog, “Saka buan dinondag ma ni Muses nog og glaki, bila bolongon non og glibun non, sumboy tumulun poguna nog gitas mangka non si'oy uokiloy og glibun non?”

8 Tinabal ilan ni Isus nog, “Sa'an itu' tinugdak dianiu ni Muses nog ombolong niu og glibun niu po' sabap nog di' amu moleg pomolian. Tibua, sog tolipunan, ondi' bosia ma' nitu' og botad.

9 Dadi, tolu'on ku dianiu, nog simasima og glaki nog bolongon non og glibun non nog saka onda' da bosia koleg sog len glaki, bu pogduoy ion sog len, mokodusa ion dun.”

10 Tubus nitu', miktalu' og sulanggu'anan non dianon nog, “Bila ma' nion og botangbotang nog kopogduoy, golom na buan og gotow ondi' mogduoy!”

11 Tinumabal si Isus nog, “Og pikpanad u koni ondi' tolima'on nog glam nog gotow, suga'id non, ain da kibogayan kitu' dun nog Mikpongon.

12 Ongon gotowanan nog ondi' mogduoy po' donsama' na da' pongonoy nog glegan mogduoy tidu pa sog kobata' dianilan. Bu og duma sop linosian nog duma non. Bu ongon dosop gotowanan ondi' mogduoy po' tinigbung nilan na og pikilan nilan dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Dadi, ain og gotow nog tumolima' nog pikpanad u koni sumboy inangon non.”

Pipia ni Isus og gombata'anan
Mark 10:13-16, Luk 18:15-17

13 Tubus nitu', ongon og gotowanan nog mikpogoit nog gombata'anan nilan ditu' ni Isus bagun non ilan kodoponan bu kopogyokinan dia sog Mikpongon nog popiaon ilan. Tibua, pimag ilan nog sulanggu'anan ni Isus.

14 Tibua, miktalu' si Isus nog, “Potiang niu og gombata'anan koyon mokpolani dianakon. Na' niu ilan pogondi'an. Po' ma' nog gombata'anan koyon, og gotowanan nog misakup sog pigdotu'an nog Mikpongon.”

15 Dadi, pingdoponan non og gombata'anan koyon dion, mangka na ion poglandan.

Og sala kotow doyahan
Mark 10:17-30, Luk 18:18-30

16 Tubus nitu', ongon sala kotow mikpolani dia ni Isus mangka poksak nog, “Polopanad, olo gidoy og omba'is u inangon bagun ku malap og kotubu' nog da' kopus non?”

17 Tinabal ion ni Isus nog, “Iduma moksak a ma dianakon bog olo og omba'is? Solabuk da og omba'is, ion og Mikpongon. Suga'id non, bila moleg a mokalap nog kotubu' nog da' kopus non, unut mu og dondaganan nog miktidu dianon.”

18 Dadi, miksak og glaki koyon nog, “Ain sog dondaganan koyon nog sumboy u unuton?”

Tinumabal si Isus nog, “Na' a momunu', na' a momabal nog kona' mu duoy, na' a monakow, bu na' a tumaksi' nog gloput.

19 Pogbotadoy mu og gina'ama' mu, bu kolalam a sog sumbaloy mu mama' da nog glolaman mu sog dili glawas mu.”

20 Tinumabal og glaki koyon nog, “Piginang u na og glam non koyon. Dadi, olo poma og kulang nog sumboy u pa inangon?”

21 Dadi, tinabal ion ni Isus nog, “Bila moleg a doda' mohurup, angoy mu poksaluy og pogongonon mu mangka mu pomogoy og saluy non dia sog miskinananan po' mogdaya a dun ditu' sog

* **19:4 19:4** Genesis 1:27 † **19:5 19:5** Genesis 2:24

glangit. Tubus nitu', pokpuli' a mangka
a pogunut dianakon."
22 Dangan midongog nog glaki koyon
og talu' ni Isus koyon, mipangu' ion dun
mangka awa' po' doyahan ion tokodoy.
23 Tubus nitu', miktalu' si Isus sog su-
langgu'anan non nog, "Tolu'on ku dianiu,
nog mologon tokodoy og gotow nog doya-
han nog mokampu' ion dia sog pigdotu'an
nog Mikpongon.
24 Bu tolu'on ku dianiu, nog molomu
pa kobian nog kamel dia sog gluang nog
dialum, gaba' nog doyahan, og kampu'
non dia sog pigdotu'an nog Mikpongon."
25 Dangan midongog nog sulanggu'anan
non og talu' non koyon, kisobu'an ilan
tokodoy dun nog boya'an miksak ilan
nog, "Bila ma' nitu' buan, sima ma og
motabang?"‡
26 Pigbontayan ilan ni Isus mangka ion
poktalu' nog, "Og ma' nion koyon ondi'
minang nog sagyaotow. Tibua, da'idun
mologon dia sog Mikpongon."
27 Tinumabal si Piter nog, "Dadi
Kounutan, ami sop buan koni nog lamig
nami na tanan binolong og glam non
mangka ami pogunut dianika. Olo ma
matong dun dianami?"
28 Tinumabal si Isus nog, "Tolu'on ku
dianiu, sog matong og pongimboguan nog
Mikpongon og glam non, bu og Binata' sog
Kilawan mingkud na ion sog gingkudan
datu' dunut silow nog kotas nog baya'
non, amu si'oy nog mikokunut koyon
dianakon, pingkudon ku dosop amu dia
sog sopulu' bu dua' gingkudan datu',
mongukum nog sopulu' bu dua' pangkat
nog bansa Israel.
29 Bu ain ginonatan non og baloy
non, og putupusodanan non, og
mokogulanganan non, og gombata'anan
non, otawaka glupa' non sabap sog
kopokokunut non dianakon, mokotabuk
ion nog labi pa tokodoy ditu' og sugda
dun dianon, bu kongonan ion dosop nog
kotubu' nog da' kopus non.
30 Tibua, modakol og gotow nog mikuna
nog mimung ombinaya' ilan. Bu modakol
dosop og gotowanan nog mibinaya' nog
mimung mokuna ilan."

20

Og pononggi'an pa'ali sog tinindanan moginangsog glupa' nog gotow

1 Tubus nitu', si Isus miguksug nog
pononggi'an. Long non dun, "Og kopog-
datu' nog Mikpongon omponongi' dia
sog gotow kitu' nog glupa' non pimulanan
nog bolagon nog molongas og bunga non,
og ngalan non og paras. Dali' ondow pa
og bonua, minangoy na ion monontong
nog gotow nog ain moleg tindanan mogi-
nang sog glupa' non koyon.
2 Dangan ion mikotongow nog tindanan
non, miglokoposadan nilan nog boyadan
non dianilan solad dinari po' ma' nitu' og
golaga' nog sondow. Dadi, minangoy ilan
na moginang sog glupa' non koyon.
3 Dangan miginonga' monek gondow,
minangoy ion puli' sog tobu'an. Miton-
gow non og duma gotowanan nog da'
ginang nilan, da' lual og mogindogindog
ilan tibua.
4 Dadi, tinolu'an non ilan nog, 'Angoy
amu poginang ditu' sog glupa' u po'
boyadan ku da amu nog golaga' nog ain
og miinang niu.'
5 Dadi, minangoy ilan moginang ditu'.
Og gapu' nog glupa' koyon, dangan mina-
tong og tasondow bu miginonga' monog
gondow, mikpuli' nosop sog tobu'an bu
ma' nitu' dosop ininang non.
6 Dangan dali' na sindop ondow,
mikpuli' nosop ion sog tobu'an bu miko-
tongow ion nosop nog gotowanan ditu'
nog og duma da' ginang nilan. Dadi,
sinakan non ilan nog, 'Iduma ma' nion
amu ma, polo' indogindog amu ma tibua?
Ondi' amu ma moginang?'
7 Tinumabal ilan nog, 'Da'idun buan
og tumindan dianami.' Dadi, tinumabal
og gapu' nog glupa' koyon nog, 'Bila ma'
nitu', angoy amu poginang sog glupa' u.'
Dadi, minangoy ilan moginang ditu'.

‡ **19:25 19:25** Balu' nog gotowanan dun, sa'an migdaya og gotow po' kisu'atan og Mikpongon dianon.

8 “Dangan sindop ondow na, miktalu'
og gapu' nog glupa' koyon dia sog sosoligan non. Long non dun, ‘Polumpuk mu og
glam nog gotowanan koyon nog miginang
sog glupa' u gondow koni. Pogunaoy mu
mogbayad ain og mibinaya', mangka mu
si'oy boyadoy ain og mikuna kitu'.’
9 Dadi, sinabi non og gotowanan
kitu' nog miktolipun ilan moginang nog
poksindop na og gondow bu binoyadan
non ilan nog golaga' nog sondow.
10 Dadi, dangan boyadan non na
bosia og gotowanan kitu' nog mikuna
moginang, migdodama ilan bosia nog
modakoldakol og motabuk nilan dia
sog mibinaya' kitu' moginang. Tibua,
migbatuk da kodakol og binayad non
dianilan.
11 Tinabuk nilan notibua og boyadan
koyon dianilan kobon nilan mokumodumod bu tinolu'an nilan og gapu' nog
glupa' koyon nog,
12 ‘Og mibinaya' koyon, podali' ilan da
miginang. Tibua ami, sumondow ami na
moginang sog podosan saka pigbatuk mu
ma og kodakol og boyadan mu dianami?’
13 Dadi, tinumabal og gapu' nog glupa'
koyon dia sog sala kotow dianilan. Long
non dun, ‘Le, da' u ika pogbigya'oy.
Mikpasad ita kopia nog boyadan ku amu
nog golaga' nog sondow. Dadi, sa'an ion,
ma' nion og binayad u dianiu.
14 Dadi, tabuk niu ion mangka amu si'oy
uli'. Po' ma' nitu' og glegan ku mogbogoy
dia sog gotowanan koyon nog mibinaya'
ilan si'oy moginang, mama' nog binayad
u koyon dianiu.
15 Da'idun ta' buan og baya' u nog
minsan olo og gondunon ku nog sin ku?
Di' amu bosia moksibok dun bila motawal
u sog duma.’ ”
16 Dadi, ma' long pa ni Isus dun,
“Og mibinaya' mimung mokuna bu og
mikuna ilan mimung ombinaya' ilan.”

Pidonsama' nosop ni Isus tumalu'pa'ali sog kopatoy non

Mark 10:32-34, Luk 18:31-34

17 Tubus nitu', mipanow si Isus po-
sungu' sog Jerusalem. Sintak nilan koyon
ompanow, pinitang non og sopulu' bu
dua' sulanggu'anan non koyon sog mo-
layu'layu' mangka non ilan tolu'oy nog,
18 “Posungu' ita lo' ini sog Jerusalem.
Matong ita ditu', og Binata' sog Ki-
lawan uokilon dia sog mokokotas nog
bolianan bu sog polopanadanan nog
botad nog bansa Hudyu. Og gukuman
nilan dianon bunu'on
19 mangka nilan ion uokiloy dia sog
gongkoman nog gotowanan nog kona'
bansa Hudyu. Pogwanwanon nilan ion,
pogdonogon nilan ion, bu lonsangon ni-
lan ion sog kudus. Tibua, sog kotolu
ondow non, motubu' da ion mokpuli'.”

Og pingoni bosia nog gina' ni Jems ilan ni Jan

Mark 10:35-45

20 Tubus nitu', og duoy ni Sebedi bu
og dua' kotow gombata' non kitu' nog
glaki, migdunut ilan mangoy ditu' ni Isus
mangka ion inglu'ud sog sungu'an ni Isus
po' ongon kolegan non mongoni.
21 Dadi, sinakan ion ni Isus nog, “Olo og
kolegan mu koyon?”
Tinumabal og glibun koyon nog, “Tug-
dak mu pa dianakon nog bila matong na
mogdatu' a, dia mu pa pingkud og sala
kotow bata' u koni dapit sog glintu mu
bu og sala kotow sop koni dia dapit sog
bibang mu.”
22 Tinabal ion ni Isus nog, “Da' mu
kosabut bog olo og pingoni niu koyon.
Mogaga niu ta' gidoy og sinsaan nog
posungu' u poglogogaon?”
Tinumabal og dua' kotow gombata' nog
glibun koyon nog, “O'o, mogaga nami da
ion.”
23 Miktalu' si Isus nog, “O'o, motud
doda' nog mokinum amu sog ginuman ku.
Tibua, kona' u og momili' bog sima og
mingkud sog dapit glintu u otawaka sog
dapit bibang u. Po' og gingkudananan
koyon donsama' na piksimpan nog Gama'
u.”
24 Dangan midongog itu' nog sopulu' su-
langgu'anan koyon, kodoluon ilan bosia
dun og piginang nog pigilug koyon dua'
kotow.
25 Dadi, pilumpuk ilan ni Isus mangka
non ilan tolu'oy nog, “Kosunan niu nog
og kodotu'an dini sog dunya pogboya'an

nilan og pigotowan nilan. Bu ain mokokotas dianilan pogboya'an nilan dosop ain ombaba' pa dianilan.
26 Tibua amu, sumboy ondi' amu ma' nilan. Suga'id non, ain og moleg nog ion og motas dianiu, sumboy ion mimung og sosugu'on niu.
27 Bu ain sop dianiu og moleg nog ion og mokuna, sumboy ion mimung nog gulipon niu.
28 Domikian da ma' nog Binata' sog Kilawan, onda' ion angoy dini sog dunya po' bagun ion tobangan, suga'id non, bagun ion og tumabang bu moguakil nog glawas non bunu'on bagun modakol og gotowanan og molokat tidu sog kouliponan nog dusa."

Kiuli'an ni Isus og dua' kotow buta
Mark 10:46-52, Luk 18:35-43

29 Dangan ginumonat si Isus ilan nog sulanggu'anan non sog koliwagan bonua nog Jeriku, modakol og gotowanan nog mikpogunut dianilan.
30 Ongon og dua' kotow buta, dia ilan pogingkud sog goksid nog dalan. Dangan kisunan nilan nog posungu' mian ditu' si Isus, miglongag ilan moktawag, "Kounutan! Pangkat ni Apu' Dabid! Kololatoy mu pa ami!"
31 Pomagon ilan si'oy nog gotowanan dion, posisaya' ilan da poktawag nog, "Kounutan! Pangkat ni Apu' Dabid! Kololatoy mu pa ami, su'usa!"
32 Dadi, migindog si Isus mangka non ilan sobioy bu poksak, "Olo og kolegan niu nog inangon ku dianiu?"
33 Tinumabal ilan nog, "Kounutan, moleg ami bosia mokotongow puli'."
34 Dadi, milolat si Isus dianilan mangka non tuyokoy og mataanan nilan. Sog sododu'un koyon mikotongow ilan bu migunut ilan dianon.

21

Og ba'asa dia ni Isus kosolod non ditu' sog Jerusalem
Mark 11:1-11, Luk 19:28-40, Jan 20:12-19

1 Dangan molanilani ilan na sog Jerusalem, minatong ilan sog Betpage, ditu' sog pun bilid nog Olibu. Dinondag ni Isus moguna ditu' og dua' kotow sulanggu'anan koyon.
2 Bu miktalu' ion dianilan nog, "Angoy amu sog gimbolayan koyon. Matong amu ditu', mokotongow amu mogdayun nog inikotan og asnu bu og nati non. Ubad niu bu oit niu dini nakon.
3 Bu bila ongon og moksak dun dianiu bog iduma ubadon niu ma, tabal niu tibua nog ongon og kobalan nog Kounutan dun. Po' tugdakon da dianiu."
4 Sa'an ini miinang po' og kotumanan nog tinalu' nog polomolatas nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog,
5 "Talu' niu sog gotowanan sog Sion,
tontong niu og datu' niu posungu'
na matong dianiu. Ombaba' og
bolotabat non bu poksakoy ion sog
asnu, og sinokayan non koyon og
nati nog asnu."*
6 Dadi, mipanow og sulanggu'anan kitu' bu inunut nilan og pimali ni Isus kitu' dianilan.
7 Inoit nilan og asnu kitu', ilan nog nati non, ditu' ni Isus bu inonigan nilan nog glogdoyanan nilan mangka na sokoyoy ni Isus.
8 Og gotowanan koyon nog landu' kodakol, pingdondam nilan og sulagbonanan nilan dia sog dalan koyon nog bianan ni Isus. Og duma sop mikpongalap ilan nog dawon mama' nog dawon nog bunga mangka nilan botangoy sog dalan.†
9 Og gotowanan koyon nog migunut dia ni Isus sog gunan binaya' non, miglongag ilan mokpogekes nog, "Songlitan og pangkat ni Apu' Dabid! Pipia ion nog minangoy dini bianan sog ngalan nog Mikpongon! Songlitan og Mikpongon!"
10 Dangan minatong si Isus sog Jerusalem, misasow og glam nog gotowanan koyon dion bu miksinaksakoy ilan nog, "Sima gidoy og gotow koyon?"
11 Tinumabal og gotowanan koyon nog mikpogunut dia ni Isus nog, "Ion non ini

* **21:5 21:5** Sakaraya 9:9. Og Sion koni og kodua' ngalan nog Jerusalem. † **21:8 21:8** Ma' nitu' og botad nog kopogba'asa nilan dia sog datu'.

si Isus, og polomolatas nog miktidu sog
Nasaret ditu' sog Galili."

Si Isus minangoy sog Baloy nog Poktomuyandia sog Mikpongon
Mark 11:15-19, Luk 19:45-48, Jan 2:13-22

12 Tubus nitu', si Isus sinumolod sog
glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan
koyon dia sog Mikpongon mangka non
pomugowoy og glam nog gotowanan
koyon nog mikpogdagangdagang bu
polonaluyanan. Bu pimolituka' non og
glomisahananan nog polomolos nog sin
asta og gingkudananan nog mikpogdagang nog kolopatianan.
13 Kobon non moktalu' nog, "Sinulat dia
sog Kitab og talu' nog Mikpongon nog,
'Og baloy u iningolanan og baloy nog
pogyokinan.'‡ Tibua, inimung niu nog
glihanan nog polonakowanan!"
14 Solian ni Isus sog glomalomaan nog
Baloy koyon nog Poktomuyan, og butaanan bu og gotowanan kitu' nog di'
mokopanow, mikpolani ilan dianon bu
kiuli'an non ilan.
15 Tibua, og mokokotas nog bolianananan
bu og polopanadanan nog botad nog
bansa Hudyu, miglolingit ilan dianon
dangan mitongow nilan og kosobu'sobu'
nog gininang non bu midongog nilan og
gekes nog gombata'anan ditu' sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan
koyon nog, "Songlitan og pangkat ni Apu'
Dabid!"
16 Miksak og mokokotas nog bolianananan
bu polopanadanan kitu' dia ni Isus nog,
"Midongog mu dota' bog olo og pogekeson
nilan koyon?"
Tinumabal ion nog, "O'o, midongog u
da. Onda' niu ta' buan sibon kobasta
og sinulat dia sog Kitab nog, 'Og gombata'anan asta og populaanan, pikponadan mu moksanglit?' "§
17 Tubus nitu', ginonatan non ilan
mangka ion angoy sog bonua nog Betani
bu ditu' ion kisogobian.

Og kayu nog pilota' ni Isus mogbunga
Mark 11:12-14,20-24

18 Migboloma' sisolom, mikpuli' si Isus
ditu' sog Jerusalem. Sonuk non ompanow
kigutoman ion.
19 Mikotongow ion nog kayu sog goksid
nog dalan og ngalan non igera. Dadi,
pilonian non bosia, tibua, da'idun og
mitongow non nog bunga non lual da
lunsan dawon. Dadi, tinolu'an non kayu
koyon nog, "Ondi' a na nododa' mogbunga mokpuli'." Bu sododu'un mibotug
og kayu koyon.
20 Dangan mitongow nog sulanggu'anan non nog sododu'un mibotug
og kayu koyon, kisobu'an ilan dun kobon
nilan moktalu' nog, "Iduma ion gidoy
mibotug ma mogdayun og kayu koyon?"
21 Dadi, tinumabal si Isus nog, "Tolu'on
ku dianiu, nog bila sumalig amu sog
Mikpongon bu ondi' amu mogdua'dua',
kona' tibua og minang niu mama' nog
miinang u sog kayu koyon. Suga'id non,
minsan sagya tolu'an niu og bulud koni
nog, 'Awa' a dini bu poglalin ka sog
dagat,' motuman na doda' og talu' niu
koyon.
22 Bila tumud amu nog motabuk
niu, minsan olo pongonion niu dia
sog Mikpongon bianan dia sog gyakin,
motabuk niu nododa'."

Sinak nilan og piktiduan nog baya' ni Isus
Mark 11:27-33, Luk 20:1-8

23 Tubus nion, sinumolod si Isus ditu'
sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka ion
pokpanad sog gotowanan. Sonuk non
mokpanad, ongon mikpolani dianon nog
mokokotas nog bolianananan bu kobogolalan nog gotow Hudyu mangka ilan poksak nog, "Olo baya' mu moginang nog
ma' nion koyon? Bu sima og migbogoy
dianika nog baya' koyon?"
24 Tinabal non ilan nog, "Sakan ku
dosop amu. Bila tobalon niu akon,
posunon ku dosop dianiu bog ain ku
tiniduan og baya' u koni moginang nog
ma' nini koni.

‡ **21:13 21:13** Isaya 56:7 § **21:16 21:16** Salmu 8:2

25 Og sak u koni mama' nini, sima og
migbogoy nog baya' dia ni Jan nog Polo-
munyag nog momunyag nog gotowanan?
Og Mikpongon ta' otawaka og gotow?”
Dadi, miksinaksakoy ilan, nog ilan bu
ilan, “Bila ini tolu'on ta nog dia tidu sog
Mikpongon og baya' ni Jan, tobalon non
ita nog iduma buan da' ita ma tud dianon?
26 Tibua, bila sop tolu'on ta nog tidu
dia sog gotow og baya' non, mondok ita
sop nog gotowanan po' og tud nilan si
Jan, ion og polomolatas nog talu' nog
Mikpongon.”
27 Dadi, tinabal nilan si Isus nog, “Da' a
sunoy. Ondi' nami kosunan.”
Dadi, miktalu' sop si Isus dianilan nog,
“Bila ma' nitu', di' u sop posunon dianiu
bog sima migbogoy dianakon nog baya'
nog mokopoginang u nog ma' nini koni.”

Og pononggi'an pa'ali sog dua' kotow pogilug

28 Ma' long sop ni Isus dun, “Pomikil niu
polo'ma. Ongon og gotow nog dua' kotow
gombata' non nog lunsan laki. Minangoy
ion sog gulangbata' mangka poktalu' nog,
‘Nu', angoy a pa poginang sog binalan ta
kitu' gondow koni.’
29 Tinumabal og bata' non koyon nog,
‘Ondi' u.’ Tibua, sintak non mokpikilpikil
dun, miksop og pikilan non bu minangoy
da ion ditu'.
30 Tubus nitu', og gama' nilan koyon
minangoy sop sog bata' non koyon nog
kongudan mangka non sop dondagoy
mangoy moginang sog binalan nilan
koyon. Tinumabal og bata' non koyon
nog, ‘O'o, Ama'.’ Tibua, onda' da ion
angoy ditu'.”
31 Long sop ni Isus dianilan, “Bila buan
amu, sima ma sog dua' kotow koyon og
ininang non og glegan nog gama' non?”
Tinumabal ilan nog, “Og gulangbata'
kitu'.”
Dadi, miktalu' nosop si Isus nog,
“Tolu'on ku dianiu, nog og polonga-
batanan nog buis bu og tungkagonanan
mokuna pa dianiu numun kitu' mampu'
sog pigdotu'an nog Mikpongon.
32 Po' sa'an minangoy dini niu si Jan
nog Polomunyag po' potongowon non
dianiu og bianan nog boya'an mimung
modulus amu dun. Tibua, onda' amu tud
dianon. Bigya' non, og polongabatanan
nog buis bu og tungkagonanan, tinumud
ilan dianon nog boya'an miksop og polo-
motadon nilan. Bu minsan mitongow niu
na ilan nog ma' nion ilan, onda' amu da
lota' moginang nog dusa bu tud dianon.”

Og pononggi'an pa'ali sog gotowanannog minaksa nog glupa'
Mark 12:1-12, Luk 20:9-19

33 Tubus nitu', miktalu' si Isus nog,
“Pokinongogoy niu nosop og solabuk
pononggi'an koni. Ongon og gotow nog
togo binalan nog pimulanan non nog
bolagon nog ngalan non og paras. Inalad
non og binalan non koyon mangka ion
poglokukut nog pogdogyakan nog bunga
nog bolagon non koyon. Bu inimungan
non nog glokowlokow nog pogolungan.
Tubus nitu', piaksa non og binalan non
koyon mangka ion panow sog len bonua.
34 “Dangan dali' na pongupu'oy og
bunga nog pomulan non koyon, di-
nondag non og sosugu'onanan non man-
goy mongabat nog bahagi' non ditu' sog
gotowanan kitu' nog minaksa nog pomu-
lan non koyon.
35 Tibua, dangan minatong ilan ditu',
ginanggut ilan nog minaksa koyon. Og
sala kotow sosugu'on non koyon pigbadas
nilan. Og sala kotow sop binunu' nilan.
Bu og kotolu non binatu nilan.
36 Tubus nitu', dinumondag nosop ion
nog len sosugu'onanan non nog labi pa
kodakol sog dinondag non kitu' tigana'.
Tibua, og minaksa koyon, ma' nitu' dosop
og ginandun nilan sog sosugu'onanan
non kitu'.
37 Bu sog gimpusan, dinondag non og
dili bata' non mangoy ditu' po' long non
dun, ‘Pogbotadan nilan ini og bata' u
koni.’
38 Tibua, dangan mitongow nog mi-
naksa kitu' og bata' non koyon, mikpok-
sitalu' ilan nog, ‘Koyon na, og bata' nog
gapu' nog glupa' koni. Alung, ongoyon ta
ion bunu'oy po' bagun da ita na og gapu'
nog glupa' koni.’

39 Dadi, ginanggut nilan og bata'
non koyon sog molayu' mangka nilan
bunu'oy."
40 Dadi, long pa ni Isus dianilan, "Bila
matong na og gapu' nog binalan koyon,
olo gidoy og gondunon non sog go-
towanan kitu' nog minaksa koyon di-
anon?"
41 Tinumabal ilan nog, "Pomunu'on non
nododa' og gotowanan kitu' nog moko-
laton mangka non poksaoy og pomulan
non koyon sog len gotowanan nog ain
mogbogoy dianon nog bahagi' non giap
matong og tang non."
42 Dadi, long sop ni Isus dun dianilan,
"Da' niu ta' buan kobasta og sinulat kitu'
sog Kitab nog, 'Og batu kitu' nog moso-
lag, nog pigbongkis nog polongimung nog
baloy, miimung tanan nog bololaga' nog
polongkapan sog glam non. Ion non da
og gininang nog Mikpongon bu molongas
itu' tokodoy dia sog tinontongan ta.' "*
43 Long pa ni Isus dun, "Dadi, tolu'on ku
dianiu, og bahagi' niu sog pigdotu'an nog
Mikpongon owi'on dianiu bu bogoyon dia
sog len gotowanan nog kona' niu salu
bansa po' mokopoginang ilan nog ginang
kitu' nog kosu'atan og Mikpongon dun. [
44 Simasima og ombuksak sog batu koni,
molupot nododa' og glawas non. Bu
ain sop og kolobu'an nog batu koyon,
ompusat og glawas non dun."]
45 Dangan midongog nog mokoko-
tas nog bolianan bu parasiuanan og
pononggi'ananan ni Isus koyon, misabut
nilan nog ilan og pigdolilan non koyon.
46 Dadi, minontong ilan nog pondayan
nog bagun nilan ion kukpa'an. Tibua,
miondok ilan sog gotowanan po' tinumud
ilan nog si Isus og polomolatas nog talu'
nog Mikpongon.

22

Og koponongat nog Mikpongon di' ba'is bolibadan
Luk 14:15-24

1 Tubus nitu', miguksug nosop si Isus
nog pononggi'an.
2 Ma' long non dun, "Og kopogdatu' nog
Mikpongon omponongi' dia sog sala ko-
tow datu' nog miksimpan nog kologya'an
po' koingon og bata' non nog glaki.
3 Dadi, dinumondag ion nog so-
sugu'onanan non mangoy mongonggat
nog pimosobutan non kitu' sumakup sog
kologya'an non koyon. Tibua, migbolibad
ilan.
4 Tubus nitu', dinondag non nosop og
duma sosugu'onanan non mangka ion
poktalu' nog, 'Talu' niu dia sog sosuku
pimosobutan kitu' nog misimpan na og
dulang, bu pinumbali' na og sapi'anan ku,
asta og piglombu' kitu' nog natianan ku,
bu sagad na og glam non. Dadi, sumboy
tumua' ilan na nog kologya'an koni.'
5 Tibua, da' nilan ponglengleng, suga'id
non, mikpokpanow ilan tanan. Og sala
kotow minangoy sog binalan non. Bu og
sala kotow sop minangoy mogdagangda-
gang.
6 Bu og dumaanan ginanggut nilan og
sosugu'onanan nog datu' kitu' mangka ni-
lan pokposokitoy bu og duma pomunu'oy.
7 Dadi, linolingitan tokodoy og datu'
koyon dun. Bu dinondag non og sundalu-
anan non nog ongoyon nilan pomunu'oy
bu pondoksuloy og koliwagan bonua nog
gotowanan koyon.
8 Tubus nitu', tinolu'an non og duma
sosugu'onanan non nog, 'Misimpan na og
kologya'an koni, tibua, og pimosobutan
ku kitu', ondi' ilan patut sumakup dun.
9 Dadi, angoy amu dia sog kosompagan
nog gotowanan mangka niu onggat man-
goy sumakup nog kologya'an koni ain og
motongow niu.'
10 Dadi, minangoy og sosugu'onanan
koyon dia sog dalananan mangka nilan
polumpukoy og gotowanan nog ain mi-
tongow nilan, molongas otawaka molaton
nog gotow. Dadi, og baloy koyon miponu'
nog gotowanan nog sinumakup nog kolo-
gya'an koyon.
11 "Dangan sinumolod og datu' koyon
po' tontongon non og gotowanan koyon
dion, mitongow non og sala kotow nog da'
posolugoy nog ponopoton kaing.

* **21:42 21:42** Salmu 118:22-23. Og batu kitu' nog pigbongkis, ion non ion og Kristu.

12 Miktalu' og datu' koyon nog, ‘Le, olo
lo' ma kisolodoy mu koyon dini nog saka
da' a ponapot nog ponopoton kaing?’ Da'
pokotabal og gotow koyon.
13 Dadi, dinondag non og so-
sugu'onanan non nog, ‘Balud niu gotow
koyon mangka niu tikpu' sog glowasan,
ditu' sog kodoloman. Bu ditu' ion
poglulad bu pongolongot og ngisianan
non.’ ”
14 Bu linuksad ni Isus tumalu' nog,
“Modakol bosia og pimosunan nog
Mikpongon, tibua, mika'an da og mipili'
non.”

Og sak pa'ali sog kopogbayad nog buis
Mark 12:13-17, Luk 20:20-26

15 Tubus nitu', linumuas og parasiua-
nan koyon mangka ilan pogupakat bog
olo pondayan nilan bagun nilan ion
mosa'ut bianan sog talu' non.
16 Dadi, dinondag nilan og duma su-
langgu'anan nilan bu duma gla'ayatanan
ni Herod mangoy ditu' ni Isus po' pogo-
lapsobapan nilan ion. Dangan mina-
tong ilan ditu' non, miktalu' ilan nog,
“Polopanad, kosunan nami nog ika, mok-
talu' a nog motud bu dumalan og pik-
panad mu koyon pa'ali sog polomotadon
nog glegan nog Mikpongon. Bu kisunan
nami dosop nog ika, ondi' a mogbigya'
nog gotow minsan andun kotas non.
17 Dadi buan, sog pikilan mu, mogusoy
ta' nog mogbayad ita nog buis dia ni Sisar
otawaka di'?”
18 Tibua, kisunan ni Isus bog olo og
punan nilan moksak dun. Dadi, tina-
bal non ilan nog, “Iduma poksulaysu-
layan niu ma akon? Amu koyon, sagya
mokpopotongow amu!
19 Takun dow og sin koyon nog pog-
bayad nog buis.” Dadi, pitongow nilan
dianon og sin koyon.
20 Sinakan non ilan nog, “Sima og glo-
dawan nog mitagu' dia sog sin koni? Bu
sima og ngalan nog misulat koyon dini?”
21 Long nilan dun, “Si Sisar ma.”

Miktalu' si Isus nog, “Dadi, bogoy niu
dia ni Sisar ain dianon. Bu bogoy niu
dosop dia sog Mikpongon ain dianon.”
22 Dangan midongog nilan itu'
kisobu'an ilan tokodoy dun bu ginonatan
nilan si Isus.

Og sak pa'ali sog kopokpotubu'nog go-towanan tidu matoy
Mark 12:18-27, Luk 20:27-40

23 Sog gondow koyon, ngon dosop sadu-
siuanan mikpolani dia ni Isus. Og go-
towanan koyon, ondi' ilan tumud nog
ngon motubu' puli' tidu matoy. Dadi,
miksak ilan dia ni Isus nog,
24 “Polopanad, ma' long pa nog sinulat
kitu' ni Muses dianita nog bila og sala
kopogduayan nog matoy og glaki non
nog da' ilan pogbata', sumboy og balulibun koyon pogduoyon nog pimikitan non
bagun da bila mogbata' ilan, mimung da
ma' nog bata' nilan nog glaki non kitu'
tigana'.
25 Ati, ngon og pitu kotow dianami,
pomogilug nog lunsan laki. Og gulang-
bata' koyon dianilan migduoy nog saka
minatoy nog da' ilan pogbata'. Tubus
nion, pigduoy nosop nog dumapit sog
gulangbata' og balulibun koyon.
26 Saka minatoy dosop og glaki koyon
nog da' pa bata' nilan. Tubus nitu',
pigduoy nosop ion nog kotolu. Asta og
pitu kotow pomogilug koyon mikobian
mogduoy dia sog balulibun koyon. Tibua,
lunsan ilan mikpomatoy nog da'idun og
bata' nilan.
27 Da' ion kobon, og balulibun koyon
minatoy dosop.
28 Dadi, bila matong gondow nog po-
tubu'on og gotowanan tidu matoy, sima
ma gidoy sog pitu kotow kitu' nog po-
mogilug og kodumanan nog glibun koyon,
nog saka og glam nilan koyon mikobian
mogduoy dianon?”

29 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, “Mila-
pang amu doda' tokodoy po' onda'idun
sabut niu nog sinulat dia sog Kitab
otawaka og dasig nog Mikpongon.
30 Po' bila matong na potubu'on nog
Mikpongon og gotowanan tidu matoy,
ondi' ilan na mokpogduoy po' mama' ilan
na nog moloikatanan sog glangit.

31 Bu pa'ali sop sog kopotubu' nog gotowanan tidu matoy, onda' niu ta' kobasta
og tinalu' nog Mikpongon dianiu nog,
32 'Akon og Mikpongon nog ion non og
poktomuyon kitu' ni Abraham, ni Isak,
bu ni Jakub.'* Og ma'ana nog talu'
nog Mikpongon kitu', kona' ion og poktomuyon nog ain minatoy, suga'id non, ain
totubu'."
33 Dangan midongog nog gotowanan
og tabal ni Isus sog sadusiuanan koyon,
kisobu'an ilan nog pikpanad non koyon.

Og bololaga' sog glam nog dondagan
Mark 12:28-34, Luk 10:25-28

34 Dangan midongog nog parasiuanan
nog dinag dia ni Isus og sadusiuanan
koyon, linumpukan nilan si Isus.
35 Og sala kotow dianilan moto tokodoy
nog botad, sinulayan non si Isus moksak
nog,
36 "Polopanad, olo og dondagan kitu'
nog bololaga' sog glam non dia sog Botad?"
37 Tinabal ion ni Isus nog, " 'Sumboy
potigbungon mu og glolaman mu sog
Pogbaya' nog ion og Diwata mu, tidu sog
pusung mu, mangoy sog glimukud mu,
asta sog glam nog pomikilan mu.'†
38 Ion non ini og mikuna nog bololaga'
sog glam nog dondagan.
39 Bu ngon dosop og kodua' non nog
ma' da nitu'. 'Sumboy molalam a sog
sumbaloy mu mama' da nog glolaman mu
sog dili glawas mu.'‡
40 Bila miunut mu og dua' buk koni,
og glam nog dondagan dia sog Botad nog
sinulat ni Muses bu tidu sog polomolatasanan kobon nitu', miunut mu na og
glam non."

Og sak pa'ali sog Kristu
Mark 12:35-37, Luk 20:41-44

41 Sog solian pa moglumpuk nog parasiuanan koyon dion, sinakan ilan ni Isus
nog,
42 "Olo pikilan niu pa'ali sog Kristu?
Sima gidoy ion pangkat dun?"
Tinabal nilan si Isus nog, "Og pangkat
le ni Apu' Dabid."
43 Dadi, miktalu' si Isus, "Bila ma' nitu',
olo sabap non nog si Dabid, bianan sog
Bolakat nog Mikpongon, iningolanan non
ion nog Kounutan non? Po' long pa ni
Dabid dun,
44 'Og Pogbaya' miktalu' dia sog
Kounutan ku, ingkud a sog dapit glintu
u asta imungon ku og bantaanan mu nog
gindogan nog botis mu?'§
45 Dadi, bila si Dabid, iningolanan non
na og Kristu nog Kounutan non, olo ma
og kipongkatoy ni Dabid dianon?"
46 Da'idun, sala kotow si'oy dianilan, og
mikotabal minsan sotoktang si'oy. Dadi,
tidu dion, da' ilan na gilu' moksak dianon.

23

Og pidonsama' ni Isus tumalu' dia sog polopanadanan nog botad bu sog parasiuanan
Mark 12:38-39, Luk 11:43,46, 20:45-46

1 Tubus nitu', miktalu' si Isus dia sog
gotowanan bu sulanggu'anan non nog,
2 "Og polopanadanan nog botad nog
bansa Hudyu bu parasiuanan, binogayan
ilan nog polosuku'an mokpanad nog botad nog pibian dia ni Muses.
3 Dadi, sumboy pokokunut amu sog
glam nog pikpanad nilan koyon. Tibua,
na' niu poglogilingan og kohinangan nilan koyon po' onda' nilan unutoy og dili
pikpanad nilan koyon.
4 Po' og dondagananan nilan sog gotowanan omponongi' dia sog ombogat
nog gobotan nog pipisan nilan dia sog gotowanan. Tibua, minsan og kolongkenge
nilan, di' nilan tanan potobangon mokpitang dun.
5 Glam nog kohinangan nilan koyon
inangon nilan bagun tibua motongow
nog gotowanan. Tontong niu polo'ma,
pisolag nilan og togu'an nog pinulatan
nilan nog talu' nog Kitab nog pingogbod
nilan dia sog bingkonanan nilan bu dia
sog gangasanan nilan.* Bu pimoyaba'

* **22:32 22:32** Exodus 3:6. Og pigolong ni Isus koni nog minatoy, og glawas nilan. Po' og glimukud nilan totubu' da ditu' sog glangit. Bu moktamuy ilan da ditu'. † **22:37 22:37** Deuteronomy 6:5 ‡ **22:39 22:39** Levitikus 19:18 § **22:44 22:44** Salmu 110:1 * **23:5 23:5** Deuteronomy 6:8

nilan og gyambuyambu nog sudung nog
ponopoton nilan.
6 Bu bila dia ilan sog kologya'an, kole-
gan nilan dia ilan pingkudoy sog gingku-
dan nog gotow kitu' nog pogodaban. Bu
bila dia ilan sog baloy nog poglumpukan
nog bansa Hudyu, kolegan nilan dia ilan
pingkudoy sog gingkudan nog mokokotas
nog gotow.
7 Bu moleg ilan dosop nog pogodaban
bu golunon nog gotowanan bila dia ilan
sog kosompagan, bu sobion ilan nog go-
towanan nog Rabi.†

8 "Tibua, amu, na' niu potiangon nog
sobion amu nog Rabi po' pomogilug amu
glam niu bu solabuk da og polopanad niu.
9 Na' amu dosop sumabi nog Ama'
sog minsan sima dini sog glupa'an po'
solabuk da og Gama' niu. Ion non og
Mikpongon nog ditu' sog glangit.
10 Bu na' niu potiangon nog sobion amu
nog gotowanan nog kounutan po' solabuk
da og Kounutan niu nog ion non ion og
Kristu.
11 Og motas sog glam niu sumboy
mimung og sosugu'on niu.
12 Po' simasima og mokpotas nog dili
glawas non, poboba'on da nog Mikpon-
gon. Tibua, simasima og mokpobaba'
nog bolotabat non, potason sop ion nog
Mikpongon.

13 "Kosusasusa amu, og polopanadanan
nog botad nog bansa Hudyu bu og para-
siuanan koyon, mokpopotongow amu
tibua! Pinintu' niu og bianan mangoy
sog pigdotu'an nog Mikpongon. Ompok
amu mampu' dun bu opa'on niu pa og go-
towanan koyon nog moleg bosia mampu'
dun.

[
14 "Kosusasusa amu, og polopanadanan
nog botad nog bansa Hudyu bu parasi-
uanan, mokpopotongow amu tibua! Og
ginang niu moglimbung dia sog balulibunanan bagun niu malap og gakodanan
nilan. Bu bila mogyakin amu, popoyaton
niu tokodoy po' balu'balu' molongas amu
da nog gotow. Tibua, sog binaya' nog
gondow, ombogat tokodoy og polihala'
nog Mikpongon dianiu.]

15 "Kosusasusa amu, og polopanadanan
nog botad nog bansa Hudyu bu parasiua-
nan, mokpopotongow amu tibua! Uliton
niu og gliwag nog bonua bu tumolipag
amu nog dagat monontong nog sala ko-
tow si'oy nog moleg mokokunut dia sog
pikpanad niu. Bila mokokunut na dianiu,
imungon niu nog labi pa kolaton non dia
sog kohinangan niu nog ditu' sigbuoy sog
danow nog gapuy.

16 "Kosusasusa amu, nog amu og buta
nog monulu' dia sog gotowanan! Po' long
niu dun, bila og gotow moksapa dia sog
Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon, mogusoy da nog di' si'oy tumanon.
Tibua, long niu dun, bila moksapa dia
sog bulawan nog polongkapan nog Baloy
nog Poktomuyan koyon, sumboy nododa'
tumanon non og sapa non koyon.
17 Buta amu doda' bu gumowon amu.
Ain ma og bololaga'? Og bulawan
ta' otawaka og Baloy koyon nog Pokto-
muyan? Og Baloy nododa' nog Pokto-
muyan po' ain sog dialom non miimung
og mosigda dun.
18 Bu long niu sop dun, bila og gotow
moksapa dia sog pomolasan, mogusoy da
nog di' non si'oy tumanon. Tibua, long
niu dun, bila moksapa dia sog binotang
kitu' sog pomolasan, sumboy tumanon
non nododa' og sapa non koyon.
19 Og buta amu doda'! Ain ma og
bololaga', og pimalas ta' otawaka og po-
molasan ta'? Og pomolasan nododa'
po' ain binotang sog pomolasan miimung
mosigda dun.
20 Dadi, bila sumapa og gotow dia sog
pomolasan, misunu' dosop ain og bino-
tang dion.
21 Bu bila sumapa og gotow dia sog
Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon, misunu' dosop og Mikpongon nog
ion migonong dion.
22 Bu bila sumapa og gotow dia sog
glangit, misunu' og gingkudan datu' nog
Mikpongon bu ion nog miningkud dion.

† **23:7 23:7** Og Rabi koni, og ma'ana non, og polopanad kitu' nog modalom og sabut non nog sinulat dia sog Kitab.

23 “Kosusasusa amu, og polopanadanan
nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Migbogoy amu nog kosopulu' bahagi' nog palapalaanan niu dia sog Mikpongon, tibua, onda' niu unutoy og bololaga' dia sog botad, bu pigbigya' niu og gotowanan, bu di' amu mololat dianilan, bu di' amu kopongondolan. Ininang niu bosia itu' poguna, nog di' niu dosop lota'an og donsama' kitu'.
24 Amu og buta nog minulu' dia sog gotowanan! Og gininang niu domikian da ma' nog minum amu nog ginumon bila poligu'an nog kamel, tibua, bila sagya da opunan nog glangow, di' amu minum dun.‡
25 “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Bila mongugas amu nog saguk bu pinggan, lonu'an niu tibua og dibabow non, saka og dialom non kolomu'lomu' da. Domikian da ma' nog dialom pikilan niu nog landu' gabak bu lumobug amu sog dili glegan niu.
26 Amu parasiuanan, og buta amu doda'! Sumboy lonu'an niu pa poguna og dialom koyon. Po' bila milonu' na, og dibabow non si'oy molonu' dosop.

27 “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu og parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Mama' amu nog globonganan nog pinintaan nog puti'. Molongas pogbontayan og dibabow non, tibua, sog dialom non miponu' nog tulananan bu kolomu'lomu'.
28 Domikian da ma' nion amu. Pogbontayan amu nog gotowanan mama' amu da nog midulus, tibua, sog dialom sagya amu da mokpopotongow bu landu' amu tokodoy nog pokolaton nog gotow.

29 “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Po' pingimungan niu nog gindanan og globonganan nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon, bu pingdo'itdo'itan niu og globonganan nog gotowanan kitu' nog midulus dia sog Mikpongon.
30 Bu ma' long niu dun, ‘Somo' totubu' ami pa sog masa nilan kitu' kobon nitu', ondi' ami na doda' mampu' dia sog mokogulanganan ta kitu' momunu' nog polomolatasanan kitu' kobon nitu'.’ ”
31 Bu long pa ni Isus dun, “Amu tanan og tinumaksi' nog dili glawas niu nog amu og pangkat nog mimunu' kitu' dia sog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'.
32 Dadi, doksu' niu na og mokolaton kitu' nog kohinangan nog mokogulanganan niu kobon nitu'.
33 “Amu og mamakanan. Amu og tupu'anan nog mamak kitu' nog mokolala. Olo gidoy og pondayan niu bagun amu mokopolaguy sog polihala' kitu' dianiu sog danow nog gapuy?
34 Dadi, sa'an itu' popongoyon ku dini niu og polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon, bu og gotowanan kitu' nog mokotalus, bu og polopanadanan nog motud. Tibua, og duma pomunu'on niu bu lonsangon niu sog kudus. Og duma sop pogbodason niu dia sog baloyanan nog poglumpukan niu, bu minsan ain ilan angoy nog bonuaanan losigon niu da ilan.
35 Sabap ditu', amu da kosakan nog dugu' nog glam nog pimunu' nog gotowanan kitu' nog midulus dini sog glupa'an. Miktolipun sog kobunu' dia ni Abel nog da' sala' non, asta sog kobunu' kitu' dia ni Sakaraya, og bata' kitu' ni Barakaya. Binunu' niu ditu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon sog golot nog dugu kitu' nog mosigda bu sog pomolasan.
36 Tolu'on ku dianiu, og gotowanan numun koni, ilan da og kodotongan nog glam non koni.”

Milolat si Isus sog gotow Jerusalem
Luk 13:34-35

37 Ma' long sop ni Isus dun, “O Jerusalem, Jerusalem, og gotowanan mu, pimunu' nilan og polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon. Bu pimatu nilan ain

‡ **23:24 23:24** Og ma'ana non, bila dondagan kitu' nog da' doga ma'ana non, loliagon ilan mogunut dun. Tibua, ain og dondagan kitu' nog togo ma'ana, ompok ilan mogunut dun.

og pipangoy non dion nika. Miobon u na
bosia moleg lumumpuk nog gotowanan
mu bagun ku ilan musiba', mama' nog
dolukan nog dugba'an non nog gokpak
non og gititanan non. Tibua, ompok ilan
dun.
38 Tontong mu numun kitu', og baloy
mu tinolikudan na nog Mikpongon.
39 Tolu'on ku dianika, nog ondi' mu
nododa' akon motongow mokpuli' asta
matong gondow kitu' nog mokpoktalu'
og gotowanan mu nog, 'Pipia ion nog
minangoy dini bianan sog ngalan nog
Mikpongon!' "

24

Og gindanan sog gimpusan nog gondow
Mark 13:1-2, Luk 21:5-6

1 Tubus nitu', linumiu si Isus tidu
sog Baloy koyon nog Poktomuyan dia
sog Mikpongon. Sonuk non ompanow,
mikpolani dianon og sulanggu'anan non
bu pigdolit nilan og Baloy nog Pokto-
muyan koyon bu og gimbolayan koyon
sog glumibut non.
2 Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog,
"Og pigdolit niu koyon, tolu'on ku dia-
niu nog ngon gondow non nog minsan
solabuk si'oy og polongkapan non koyon
nog batu nog mitongow niu, da'idun
nododa' mosama' dun dia sog kibotangan
non koyon po' glam non koyon motipot
pomoktugban."
3 Dangan minatong ilan ditu' sog bu-
lud nog Olibu, miningkud si Isus bu
mikpolani dianon og sulanggu'anan non
nog ilanilan da, mangka ilan poksak
dianon nog, "Kounutan, talu' mu pa
dianami bog nanu gidoy ion kotuman.
Bu olo og gindanan dun og tang nog
kopokpuli' mu dini bu og gimpusan nog
gondow?"
4 Tinumabal si Isus nog, "Pokpotubud
amu bagun amu ondi' kolimbungan.
5 Po' modakol og matong nog gomiton
nilan og ngalan ku. Tolu'on nilan nog
ilan dow og Kristu. Bu modakol og
kolimbungan dun.
6 Bu bila mokodongog amu nog gonek
nog mogbunu' bu og dongogan nog mog-
bunu', na' amu kigla'an dun po' og glam
non koyon sumboy nododa' ion mian.
Tibua, kona' pa ion og doksu'an.
7 Po' og binonsaan mokpogbunu' ilan
bu ilan. Bu og pigdotu'an mantu dosop
sog len pigdotu'an. Bu ngon dosop mian
og gunus bu og glinug sog ainain nog
bonua.
8 Og glam nini og tolipunan pa nog
glogon nog omponongi' dia sog glibun
nog pinokitan.
9 "Tubus nitu', pongukpa'an amu
mangka nilan amu pokposokitoy bu
pomunu'oy. Bu pokongitan amu nog glam
nog binonsaan sabap sog kopokokunut
niu dianakon.
10 Sabap ditu', modakol og lumota' mon-
gandol dianakon mangka ilan pokinongi-
toy nog ilan bu ilan nog boya'an uokilon
ilan sog gla'at nog ain minanta dianilan.
11 Bu modakol mokponua' nog polomo-
latasanan nog di' motud bu modakol nog
gotowanan og moit nilan.
12 Bu sabap sog kopogloknat nog ko-
hinangan nog mokolaton, og kodokolan
tumigdow na og glolat nilan.
13 Tibua, simasima og mokogaga asta
sog doksu'an, motabang ion.
14 Bu og Gomba'is koni nog Guksugan
pa'ali sog kopogdatu' nog Mikpongon
ompulonag na sog tibuk nog dunya bu
kosunan na nog glam nog gotow og mo-
tud. Tubus nitu', mangka na datong og
bungkas."

Og posungu' matong nog pihit sog go-
towanan
Mark 13:14-23, Luk 21:20-24

15 Long sop ni Isus, "Og polomolatas
kitu' nog si Daniel, pidonsama' non tu-
malu' kobon nitu' nog ngon motongow
niu nog pindogon dia sog dugu nog
mosigda og landu' kolaton nog mimung
moglomu' dun og Baloy kitu' nog Pok-
tomuyan dia sog Mikpongon.* (Sumboy
mosabut nog ain og mogbasta nini!)
16 Bila, motongow niu na nog mituman
na og tinalu' ni Daniel kitu', ain og

* **24:15 24:15** Daniel 9:27b

gotowanan dini sog Judia koni, sumboy
mokpolaguy ilan na sog kobukidan.
17 Bu ain sop og gotowanan nog kotan-
gan nog dia ilan sog glowasan nog baloy
nilan, ondi' ilan na mokotagad mogdan-
gan monolimpan.
18 Bu ain sop og gotowanan nog kotan-
gan nog ditu' ilan sog binalan, ondi' ilan
na dosop mokotagad muli' malap nog
sulagbon nilan.
19 Bu sog tang koyon, kololatlolat ain
bodosanan bu ain og tigubata' po' ngon
og kolumbeketan nilan.
20 Pogyokinoy niu nog og kopolaguy
niu ondi' motang sog timpu dupi' bu sog
Gondow nog Pogulali.
21 Po' sog tang koyon, landu' na og sin-
saan nog gotowanan. Da' sibon kobianoy
og ma' nion koyon nog sinsaan tidu pa
sog tolipunan nog dunya. Bu og sinsaan
koyon ondi' kobotukan.
22 Somo' onda' kulangoy nog Mikpon-
gon og ginondowan nog sinsaan nilan
koyon posungu', motipot nododa' poma-
toy og gotowanan. Tibua, sa'an itu'
kulangan non po' sabap sog pigotowan
non.
23 "Sog tang koyon, bila ngon moktalu'
dianiu nog, 'Tontong niu, koni na og
Kristu!' otawaka, 'Kitu' da ion!' na' amu
tokodoy tumud dun.
24 Po' modakol og mokponua' nog polo-
molatasanan nog di' motud bu og go-
towanan nog mogbalu'balu' nog ilan dow
og Kristu. Bu poginangon nilan og
gingyata'anan bu og kosobu'sobu' bagun
nilan moit og gotowanan, bu asta og
pigotowan nog Mikpongon somo' moit
nilan da bosia.
25 Dadi, pongmohilat amu po' sa'an ini
pidonsama' u tumalu' dianiu bagun amu
mosimpan.
26 "Dadi, bila ngon og moktalu' dianiu
nog, 'Og Pipangoy kitu' nog Mikpongon
Mogdatu', ditu' ion sog bonua kitu' nog
da'idun migonong dun,' na' amu mangoy
ditu'. Otawaka, 'Dion ion mimintu' sog
dialom baloy,' na' amu tumud dun.
27 Po' bila matong na og gondow nog
pogdatong nog Binata' sog Kilawan, om-
pononggi' sog kilat nog gomonsunoy pa
diadia pogbusiat tidu sog silangan man-
goy sog sindopan.
28 Ma' long pa nog ponolu'on dun, 'Ain
og kibotangan nog bangkoy, ditu' dosop
pogdopu'oy kuman nog guakanan.' "

Og pokpuli' nog Binata' sog Kilawan
Mark 13:24-27, Luk 21:25-28

29 Ma' long pa ni Isus, "Ampun
modoksu' og glogon koyon, mogdolom
mogdayun og gondow, og bulan ondi'
na sumilow, og bitunanan sog glangit
mokpogogdag, bu og glam nog dia sog
glangit mokpoksop og botanganan nilan.
30 Sog tang koyon, motongow na sog
glangit og gindanan nog Binata' sog Ki-
lawan. Bu og glam nog binonsaan sog
glupa'an koni mokponglangos. Bu mo-
tongow nilan og Binata' sog Kilawan po-
sungu' matong mogunut dia sog ginam-
pol, bu dunut landu' silow bu og kotas nog
baya' non.
31 Bu bianan sog koponombuli' non nog
mosikad, og moloikatanan non mangoy
ilan lumimud og pigotowan nog Mikpon-
gon sog pat pigyulu nog dunya."

Og gindanan nog kopokpuli' non sog dunya
Mark 13:28-31, Luk 21:29-33

32 Ma' long pa ni Isus, "Ma' nini og
manad niu dia sog kayu kitu' nog igera,
bila lumoklag na bu pogbogudawon, ko-
sunan niu nog dali' na og timpu podos.
33 Domikian dosop nog bila motongow
niu na og glam nog piktalu' u koni mitu-
man na, dali' u na datong.
34 Po' tolu'on ku dianiu, mangka si'oy
kotipot pomatoy og gotowanan numun
koni, motuman na og glam nog piktalu'
u koni dianiu.
35 Og glangit bu glupa'an solianlian
da, tibua, og talu' u moksampoyumul
nododa'."

Da'idun og mokosun nog tang nog kopokpuli'nog Binata' sog Kilawan
Mark 13:32-37, Luk 17:26-30,34-36

36 Ma' long pa ni Isus, "Da'idun og
mokosun dun sala kotow si'oy og gon-
dow otawaka og tang, minsan si'oy og
moloikatanan sog glangit otawaka og

Bata'. Da'idun mokosun dun lual da og
Gama'.
37 Dadi, bila dali' na datong og Binata'
sog Kilawan, og glangkalangka nog go-
towanan mama' dosop nog polomotadon
nog gotowanan kitu' sog masa ni Nowa
kobon nitu'.
38 Po' sog da' pa datong og glayas nog
masa ni Nowa, og poginangon nog go-
towanan mikpoglokanlokan, mikpogin-
uminum, bu mimogduoy, asta sog gondow
nog sinumolod si Nowa sog gagyung kitu'
nog inimung non.
39 Onda'idun og sinisini nilan dun nog
ngon posungu' matong, asta minatong sog
gondow kitu' nog miglayas, bu mitipot
ilan kolomos. Domikian dosop ma' nitu'
og kobianbianan nog gotowanan bila ma-
tong na og Binata' sog Kilawan.
40 Sog tang koyon, dua' kotow glaki ditu'
sog binalan, og sala kotow oiton, bu og
sala kotow sop ombagak.
41 Bu dua' kotow glibun solian nilan
gumiling, og sala kotow oiton, bu og sala
kotow sop ombagak.
42 “Dadi, sa'an sumboy kobon non
pongmohilat amu po' ondi' niu kosunan
bog olo ondowoy dun og pogdatong nog
Kounutan niu.
43 Sabut niu og poktolu'on ku koni.
Ibalat da sog gapu' nog baloy nog
pinokowan, somo' kisunan non bosia bog
andun kodalom nog gobi og pogdatong
nog polonakow kitu', oyanan non nododa'
bagun da ondi' ion mokosolod.
44 Domikian da ma' nitu', nog sumboy
moksimpan amu kobon non, po' og Bi-
nata' sog Kilawan matong sog tang nog
da' niu dodomaoy.”

Og pononggi'an pa'ali sog sosoligannog kosoligan bu ondi' kosoligan

Luk 12:41-48

45 Ma' long sop ni Isus dun, “Og sosoli-
gan kitu' nog kosoligan bu moto momikil,
ion og ginuokilan kitu' nog kounutan non
nog baya' mogokbit bu mogusiba' dia sog
pakasi sosoligan non sog tang nog ngon
kobalan nilan dun.
46 Kuntungan og sosoligan kitu', nog
kidotongan nog kounutan non sonuk non
moginang nog dinondag kitu' moginang
dianon.
47 Tolu'on ku dianiu, og sosoligan
koyon, uokilan nododa' ion nog baya'
mogokbit sog glam nog gakod nog
kounutan non koyon.
48 Tibua, bila mama' nog sosoligan kitu'
nog molaton, nog moktalu' sog dialom
pikilan non nog, ‘E! Mobon pa datong og
kounutan ku,’
49 bu mangka non tolipunoy mogdanog
og pakasi sosoligananan non koyon,
mangka ion poglokanlokan, bu dumuma
moginuminum sog polonginumanan.
50 Kotokowan ion nog matong og
kounutan non koyon sog gondow nog da'
non bibola'oy bu sog tang nog da' non
dodomaoy.
51 Og sosoligan koyon pogoktadon doda'
ion nog kounutan non koyon mangka non
ion pompu'oy mosinsa sog gotowanan
kitu' nog mokpopotongow tibua. Bu
ditu' ilan poglulad bu mongolongot og
ngisianan nilan.”

25

Og pononggi'an pa'ali sog sopulu' kodologaan

1 Ma' long pa ni Isus, “Sog gondow
nog mokpuli' og Binata' sog Kilawan dini
sog glupa'an, og kopogdatu' nog Mikpon-
gon mama' nog kibianbianan nog sopulu'
kodologaanan. Og kodologaanan koyon,
og monala kotow dianilan, mikpogoit ilan
nog polita'an nilan lumumpak nog pon-
gantim.
2 Og lima kotow dianilan gumowon bu
og lima kotow sop moto momikil.
3 Og gumowon kitu', mikpitang ilan
si'oy nog polita'an, da' ilan poksimpan
nog dungag nog gas nilan.
4 Tibua, og duma nog lima kotow kitu',
miksimpan ilan nog dungag nog gas nilan
dia sog polita'an nilan.
5 Miobon tokodoy og pongantim kitu'.
Dadi, sintak nilan mogbagad dun, tulugon
ilan tokodoy boya'an nog mikotulug ilan.
6 “Dangan midopot tonga' gobi, ngon og
gekes nog, ‘Koni na og pongantim kitu'!
Angoy niu na ion lumpak!’

7 Dadi, mikpoktanud og glam nog
kodologaanan kitu' mangka nilan sugioy
og polita'an nilan.
8 Miktalu' og lima kotow kitu' nog
gumowon sog mokokoto kitu' momikil,
'Bogayan ami pole nog gas niu koyon
mika'an si'oy po' dali' na kopalong og
polita'an nami koni.'
9 Tinumabal og lima kotow koyon,
'Ondi' amu na le kotulan dun po' lomon-
lomon da dianami. Suga'id non, angoy
amu saluy dia sog ain og togo gas.'
10 Dadi, minangoy og lima kotow koyon
sumaluy nog gas nilan. Likud nilan koyon
ompanow, minatong og pongantim kitu'.
Og lima kotow kitu' nog misimpan, mi-
gunut ilan na ditu' sog poglokoingan kitu'.
Dangan mikosolod ilan tibua, pinintu' sop
og bongawan kitu'.
11 "Onda' kobon golot non, minatong
dosop og lima kotow kitu'. Bu mik-
ibuka' ilan bosia, 'Kounutan! Kounutan!
Buka'oy niu pa ami su'usa!'
12 Tibua, tinabal non ilan nog, 'Tolu'on
ku dianiu, ondi' u amu kilolaan.' "
13 Dadi, long ni Isus dun, "Pongmohi-
lat amu po' ondi' niu kosunan bog olo
ondowoy dun otawaka tangoy dun nog
pokpuli' u dini."

Og pononggi'an pa'ali sog tolu kotow sosoligananan
Luk 19:11-27

14 Ma' long pa ni Isus, "Sog gondow nog
mokpuli' og Binata' sog Kilawan dini sog
glupa'an, og kopogdatu' nog Mikpongon
mama' dosop nog gotow kitu' nog mi-
nangoy sog molayu' nog bonua. Tibua,
mangka si'oy ion gonat, pilimud non
poguna og sosoligananan non mangka
non pomilinoy dianilan og golota'anan
non.
15 Binogayan non og monala kotow
dianilan ain og goktob nog omba'ug ni-
lan. Og sala kotow binogayan non nog
lima ngibu og pilak. Og sala kotow sop
binogayan non nog dua' ngibu. Bu og sala
kotow sop binogayan non nog songibu,
mangka na ion gonat.
16 Og sosoligan kitu' nog binogayan nog
lima ngibu, piglitu non mogdayun og sin
kitu'. Dadi, mikuntung ion dun laga' nog
lima ngibu pilak.
17 Ma' dosop nitu' og sosoligan kitu' nog
binogayan nog dua' ngibu, bu mikuntung
dosop ion dun laga' nog dua' ngibu pilak.
18 Tibua, og gotow kitu' nog binogayan
nog songibu, inangoy non lobutoy dia sog
glupa' og sin nog kounutan non kitu'.
19 "Dangan miobon ion, minuli' og
kounutan nilan kitu' mangka non polimu-
doy og sosoligananan non po' mogbahagi'
ilan.
20 Og sosoligan kitu' nog binogayan
non nog lima ngibu, pinitang non sog
kounutan non koyon og guntung non kitu'
mangka poktalu' nog, 'Kounutan, inuakil
mu dianakon og lima ngibu. Tontong mu
ini! Mikuntung u pa dun laga' nog lima
ngibu sop og dakol non.'
21 Dadi, tinolu'an ion nog kounutan non
koyon nog, 'Omba'is a doda' nog sosoli-
gan, kosoligan ka tokodoy. Kosoligan ka
ma sog mika'an, dadi, uokilan ku sop ika
mogokbit nog modakol. Angoy a na dini
bu duma a mogda'da' sog kounutan mu
koni!'
22 Tubus nitu', og sosoligan kitu' nog
binogayan non nog dua' ngibu, mikpolani
dosop dianon mangka poktalu' nog,
'Kounutan, inuakil mu dianakon og dua'
ngibu. Tontong mu ini! Mikuntung u pa
dun laga' nog dua' ngibu sop og dakol
non.'
23 Dadi, tinolu'an ion nog kounutan non
koyon nog, 'Omba'is a doda' nog sosoli-
gan, kosoligan ka tokodoy. Kosoligan ka
ma sog mika'an, dadi, uokilan ku sop ika
mogokbit nog modakol. Angoy a na dini
bu duma a mogda'da' sog kounutan mu
koni!'
24 Tibua, og sosoligan kitu' nog bino-
gayan nog songibu mikpolani dosop di-
anon mangka poktalu' nog, 'Kounutan,
kosunan ku nog ika lenlen ka nog gotow.
Olapon mu minsan kona' nika og misinsa
dun. Po' gumani a nog kona' nika og
mimula dun.
25 Miondok u dianika. Dadi, linobut u
sog glupa' og binogoy mu kitu' dianakon
nog sin. Koni da og sin mu kitu'.'
26 Tinumabal og kounutan non koyon

nog, ‘Molaton ka doda' nog gotow bu
molola' a nog sosoligan. Bila ma' nitu' og
pikilan mu nog akon mongalap u minsan
kona' u moginang dun bu gumani u nog
kona' u mimula dun,
27 iduma onda' nika ma buan togu'oy
sog bangku og sin ku koyon bagun mog-
bata'? Bu bila mokpuli' u na, motabuk u
itu' bosia asta og bata' non?’
28 Mangka poktalu' og kounutan koyon
dia sog duma sosoligananan koyon nog,
‘Alap niu og sin koyon dianon mangka niu
bogoy dia sog sosoligan kitu' nog sopulu'
ngibu og sin non.
29 Po' ain ngon na dianon, dungagan pa
bagun ion kongonan. Tibua, ain da'idun
dianon, minsan og dakoldakol non na,
owa'on pa dianon.
30 Og sosoligan koni nog da' sagnat
non tikpu' niu na sog glowasan, ditu' sog
kodoloman. Bu ditu' ion poglulad bu
pongolongot og ngisianan non.’ ”

Og pononggi'an pa'ali sog bilibil-iananbu og kambinganan

31 Ma' long pa ni Isus dun, “Bila
mokpuli' na dini og Binata' sog Kilawan,
dunut kosilow nog baya' non, bu glam nog
moloikatanan mogunut dianon, mingkud
na ion dia sog gingkudan datu' bu sum-
ilow og kotas non.
32 Og glam nog binonsaan polimudon
dianon mangka non ilan bohogi'oy dua'
bahagi' mama' nog polongipat nog bilibil-
ianan nog siboyon non og bilibilianan dia
sog kambinganan.
33 Og Datu' kitu', siboyon non ain og
midulus, bu dia non podopitoy sog glintu
non. Bu ain sop og da' kodulus, dia non
podopitoy sog bibang non.
34 Tubus nitu', moktalu' og Datu' koyon
dia sog gotowanan nog dia dapit sog
glintu non nog, ‘Angoy amu na dini, amu
og pipia nog Gama' u. Tabuk niu na og
pusaka' niu nog ion non og pigdotu'an
nog Mikpongon nog sinimpan kitu' dianiu
tidu pa sog tolipunan nog kopokpongon
nog dunya.
35 Po' kobon nog mogutom u, piokan
niu akon. Kobon nog kinuow u, piinum
niu akon. Onda' niu si'oy akon kilolaoy,
tinolima' niu da akon sog baloyanan niu.
36 Dangan kionda'an u nog ponopoton,
piponopotan niu akon. Kobon nog ondi'
u mokodag, inusiba' niu akon. Bu kobon
nog mikolobusu u, binontow niu akon.’
37 “Tubus nitu', og gotowanan nog
midulus, tumabal ilan nog, ‘Kounutan,
nanu nami ika mitongow nog kigutoman
ka nog piokan nami ika? Otawaka, kin-
uow a nog piinum nami ika?
38 Nanu nami sop ika tinolima' nog
saka da' nami ika kilolaoy? Otawaka,
nanu a kionda'an nog ponopoton nog
piponopotan nami ika?
39 Bu nanu nami ika binontow nog ondi'
a mokodag otawaka mikolobusu a?’
40 Tobalon ilan nog Datu' koyon nog ma'
nini, ‘Tolu'on ku dianiu, nog minsan olo
og miinang niu dia sog pigiluganan ku
nog ombaba' ilan nog gotow, og ginang
niu koyon dia niu nakon ininang.’
41 “Tubus nitu', moktalu' ion dia sog
gotowanan nog dia dapit sog bibang non
nog, ‘Awa' amu dini nakon, amu koyon
pinolihala' amu na nog Mikpongon. Ditu'
amu angoy sog danow nog gapuy kitu'
nog di' ompalong nog sinimpan dia ni
Kindagow bu glam nog gla'ayatanan non
nog moloikatanan.
42 Po' kobon nog migutom u, da' niu
akon pokanoy. Kinuow u, tibua, onda' niu
akon pinumoy.
43 Dangan pa da' niu akon kilolaoy,
da' niu tanan akon tolima'oy sog baloy-
anan niu. Onda'idun og ponopoton ku,
tibua, onda' niu tanan akon poponopo-
toy. Kobon nog ondi' u mokodag bu
mikolobusu u, onda' niu tanan akon
usiba'oy.’
44 “Tubus nitu', tumabal ilan dianon
nog, ‘Kounutan, nanu nami ika miton-
gow nog migutom a, otawaka kinuow a,
otawaka da' nami ika kilolaoy, otawaka
da'idun ponopoton mu, otawaka ondi' a
mokodag, otawaka mikolobusu a, nog da'
nami ika tobangoy?’
45 “Tobalon non ilan nog, ‘Tolu'on ku
dianiu, nog og da' niu inangoy nog molon-

gas dianilan nog ombaba' ilan nog gotow,
onda' niu dosop itu' inangoy dianakon.'
46 "Tubus nitu', og gotowanan koyon,
ditu' ilan popongoyoy sog posakit kitu'
nog da'idun kopus non. Tibua, og go-
towanan kitu' nog midulus, ditu' ilan
popongoyoy sog kotubu' nog da' kopus
non."

26

Migupakat Ilan pa'ali sog kobunu' nilan dia ni Isus
Mark 14:1-2, Luk 22:1-2, Jan 11:45-53

1 Dangan linuksad na ni Isus og glam
nog pikpanad non koyon, miktalu' ion dia
sog sulanggu'anan non nog,
2 "Kisunan niu nog dua' ondow dona
moktolipun na og kologya'an kitu' nog
Liniusan. Bu matong kologya'an koyon,
og Binata' sog Kilawan uokilon dia sog
gukum. Og gukuman dianon kuduson
asta matoy."
3 Sog tang nog kopoktalu' ni Isus koyon
dun, og mokokotas nog bolianan an,
bu og kobogolalan nog bansa Hudyu,
miglumpuk ilan ditu' sog baloy mosolag
nog kounutan nog bolianan an nog si Kay-
pas.
4 Pigisunisunan nilan bog olo bianan
nilan mukpa' dia ni Isus nog mondom
da'idun og mokosun dun mangka nilan
si'oy ion bunu'oy.
5 Tibua, long nilan dun, "Sumboy di'
ta ion ukpa'an nog motang sog gondow
nog kologya'an koyon nog Liniusan po'
gomonsunoy mokpogulek og gotowanan
dun."

Pimogomutan si Isus ditu' sog Betani
Mark 14:3-9, Jan 12:1-8

6 Kobon ni Isus sog Betani, ditu' sog
baloy ni Simun nog bakas gipulon,
7 sonuk nilan mogadap kuman, ngon
sala kotow glibun nog mikpolani dianon.
Migoit ion nog glana momut nog landu'
kologan. Og pogomut koyon, tinagu'
non dia sog glolonan nog inimung tidu
sog batu puti'. Sokali' non tinuyung og
pogomut koyon, dia sog glimpulu ni Isus.
8 Dangan mitongow itu' nog su-
langgu'anan ni Isus, piglolingitan nilan
og glibun koyon bu ininggula'an nilan og
pogomut kitu'. Mikpokundomundom ilan
nog, "Pigostaan non og pogomut koyon!
9 Somo' bosia ion piksaluy, modakol
nododa' nog sin og ombogoy dia sog
miskinananan."
10 Kisunan ni Isus og pikumodumod
nilan koyon. Dadi, miktalu' ion nog,
"Balan niu moksasow dia sog glibun koni.
Og gininang non koni dianakon molongas
tokodoy.
11 Amu, kobon non mokunul amu da
nog miskinan. Tibua akon, ondi' ita niu
kobon non mokunul.
12 Sa'an ini ma' nini og ininang non
dianakon po' og kopoksimpan non nog
glawas u bila lobongon u na.
13 Dadi, tolu'on ku dianiu, minsan ain
ustaloy og Gomba'is nog Guksugan sog
gliwag nog dunya koni, og gininang nog
glibun koni dianakon mosuksug dosop po'
og pomondoman dianon."

Minangoy si Judas mogupakat dia sog mokokotasnog bolianan an
Mark 14:10-11, Luk 22:3-6

14 Tubus nitu', sala kotow sog sopulu' bu
dua' sulanggu'anan non kitu' nog si Judas
Iskariot, minangoy ditu' sog mokokotas
nog bolianan an
15 mangka ion poksak ditu' nog, "Andun
ma og bogoyon niu dianakon, bila muakil
u dianiu si Isus?" Dadi, binogayan nilan
ion nog tolu pulu' lad og solapi'.
16 Tidu dion, minamal si Judas monon-
tong nog pondayan non bagun non
muakil si Isus dianilan.

Og gimpusan ni Isus bu sulanggu'anan nonmogadap moglobungan
Mark 14:12-21, Luk 22:7-14,21-23, Jan 13:21-30

17 Dangan minatong og tigana' ondow
nog kologya'an kitu' nog iningolanan nog
Pan Nog Da' Potulinoy, mikpolani og su-
langgu'anan ni Isus dianon mangka ilan
poksak nog, "Kounutan, ain ka koleg sim-
panoy nog globungan mu nog Liniusan?"
18 Tinumabal si Isus nog, "Angoy amu
sog koliwagan bonua koyon, ditu' sog
baloy nog sala kotow kitu'. Bu talu'
niu dianon nog, 'Og Polopanad miktalu'

nog, dali' na datong og sosa' kitu' dianon
bu moleg ion moglobungan nog Liniusan
dunut og sulanggu'anan non dini sog
baloy mu.' "
19 Dadi, ininang nilan ma' nog tinalu'
ni Isus kitu' dianilan. Dadi, pigasip nilan
dion og globungan koyon nog iningolanan
og Liniusan.
20 Dangan miglogobi na, migadap si Isus
bu og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non
koyon kuman.
21 Sonuk nilan koyon kuman, miktalu'
ion nog, "Tolu'on ku dianiu, og sala kotow
dianiu mongula'at dianakon."
22 Dadi, migla'at og dialom pikilan nilan
dun bu monala kotow dianilan mikpok-
sak nog, "Kounutan, kona' u ta' gidoy
ion?"
23 Tinumabal si Isus nog, "Og posungu'
kitu' mongula'at dianakon, ion non og
minabang kitu' kuman dia sog ponaksan
ku.
24 Po' og Binata' sog Kilawan, og bianan
non matoy mama' nog sinulat kitu' dia
sog Kitab pa'ali dianon. Tibua, kon-
dokondok tokodoy og doksu'an nog gotow
koyon nog mongula'at dianon. Golom pa
bosia somo' da' na ion bota'oy."
25 Tubus nitu', si Judas og moksipi
kitu' mongula'at dianon, miksak nog,
"Polopanad, kona' u ta' gidoy ion?"
Tinabal ion ni Isus nog, "Ika, og pigo-
long u koni."

*Og globungan nog miimung ponondo-
mansog kopatoy ni Isus*
*Mark 14:22-26, Luk 22:14-20, 1 Korintu
11:23-25*

26 Sog sonuk nilan kuman, minalap
si Isus nog pan mangka non posoloma-
toy sog Mikpongon, mangka non pomi-
takoy mangka non pomogoyoy sog su-
langgu'anan non kobon non moktalu'
nog, "Tabuk niu ini mangka niu kan po'
ion non ini og glawas u."
27 Tubus nitu', inimud non og
saguk koyon dion bu posolomatoy sog
Mikpongon mangka non tulunoy sog
sulanggu'anan non kobon non moktalu'
nog, "Inum amu nini glam niu.
28 Po' ion non ini og dugu' u nog
moglayas bagun kompunan og dusaanan
nog modakol nog gotowanan. Ion non ini
og pagon nog bogu pasad nog Mikpongon
sog gotowanan.
29 Tolu'on ku dianiu, nog ondi' u na
minum nini mokpuli' asta mogadap ita
mokpuli' sog pigdotu'an nog Gama' u nog
ion og Mikpongon."
30 Tubus nitu', mikpoksanglit ilan sog
Mikpongon bianan sog bobat mangka ilan
na angoy ditu' sog bulud nog Olibu.

*Pidonsama' ni Isus tumalu' nog sonsin-
gan ion ni Piter*
*Mark 14:27-31, Luk 22:31-34, Jan 13:36-
38*

31 Sonuk nilan koyon ompanow po-
sungu' ditu', miktalu' si Isus dianilan nog,
"Gobi koni og glam niu koyon, bolongon
niu akon. Po' sinulat sog Kitab nog,
'Bunu'on ku og polongipat nog bilibili bu
mokpokpola' og bilibilianan non.'*
32 Tibua, bila motubu' u na tidu matoy,
moguna u dianiu ditu' sog Galili."
33 Tubus nitu', miktalu' si Piter di-
anon nog, "Kounutan, minsan glam nilan
koyon molong dianika, akon, ondi' u
doda' ika bolongon!"
34 Tinabal ion ni Isus nog, "Tolu'on
ku dianika, bombus, mangka si'oy pok-
tukala' og manuk, tolu kali mu na akon
sonsingoy sog gotowanan nog di' mu akon
kilolaan."
35 Tibua, tinumabal si Piter nog,
"Kounutan, minsan si'oy sunu'on u
munu' dianika, ondi' u nododa' ika
sonsingan!" Mama' dosop nitu' og tinalu'
nog duma sulanggu'anan non.

*Migyakin si Isus sog Getsemani
Mark 14:32-42, Luk 22:39-46*

36 Tubus nitu', minangoy si Isus bu og
sulanggu'anan non ditu' sog koyuan kitu'
nog iningolanan og Getsemani. Miktalu'
ion dianilan nog, "Pogbagad amu pa dini
po' mangoy u pa dion sog gunanunan
koyon mogyakin."
37 Inoit non si Piter bu og dua' kotow
gombata' ni Sebedi. Bu mibatik non na

* **26:31 26:31** Sakaraya 13:7

nog landu' og susaan non bu ombogat og pikilan non.

38 Dadi, miktalu' ion dianilan nog, “Landu' u na kobogatoy nog susaan ku nog boya'an agonagon u na matoy dun. Pogbagad amu pa dini bu duma amu dianakon mogonduk mogyakin.”

39 Tubus nitu', minangoy ion sog gunanunan kolongod mangka ion lob mogyakin. Long non dun, “Ama', somo' bosia mogusoy dianika, awa' mu pa dianakon og posungu' u koni poglogogaon nog sinsaan. Tibua, sumboy kona' og glegan ku og kunutan, suga'id non, og glegan mu.”

40 Tubus nitu', mikpuli' ion ditu' sog tolu kotow sulanggu'anan non koyon. Mitongow non ilan nog mikponulug ilan. Miktalu' ion dia ni Piter nog, “Iduma ion ondi' amu mokogaga dumuma mogonduk minsan sa oras si'oy?

41 Pogonduk amu mogyakin bagun amu ondi' koyuba'an. Moleg da bosia og pikilan niu, tibua, og glawas niu ondi' mokogaga.”

42 Tubus nitu', mikpuli' nosop si Isus mogyakin. Long non dun, “Ama', bila di' mogusoy nog owa'on dianakon og sinsaan ku koni nog posungu' u poglogogaon bog di' u da kobianan, pobian mu na dianakon. Po' sumboy og glegan mu og motuman, kona' og glegan ku.”

43 Tubus nitu', mikpuli' nosop ion ditu' sog sulanggu'anan non bu kidotongan non nosop ilan nog mikponulug ilan po' ondi' nilan nododa' kotigolan og tulug nilan.

44 Dadi, mikpuli' ion ditu' mogyakin nog ma' nog gyakin non sog kodua' kali non kitu' mogyakin.

45 Tubus nitu', mikpuli' nosop ion ditu' sog sulanggu'anan non mangka ion poktalu' nog, “Abu! Mikpogbobolilid amu poma dion motulug? Dali' na datong og tang nog uokilon na og Binata' sog Kilawan dia sog gongkoman nog gotowanan kitu' nog bolodusaon.

46 Dadi, pogbuat amu na po' koni na og gotow kitu' nog moguakil dianakon dia sog gla'at. Alung na.”

Og kukpa' dia ni Isus
Mark 14:43-50, Luk 22:47-53, Jan 18:3-12

47 Sonuk pa ni Isus moktalu', minatong na si Judas, og duma nog sopulu' bu dua' og sulanggu'anan non kitu'. Modakol nog gotowanan og dunutanan non nog migatul ilan nog kalisanan bu bobombalanan nilan. Pipangoy ilan nog mokokotas nog bolianan bu kobogolalan nog bansa Hudyu.

48 Og polonipu koyon nog si Judas bu og gotowanan koyon, ngon og koposadan nilan nog bagun nilan kilolaan si Isus. Long non dun, “Og gotow nog olokan ku, ion non ion og ponontongon niu kitu'. Dadi, ukpa'oy niu na ion.”

49 Dadi, mikpolani si Judas dia ni Isus mangka ion poktalu' nog, “Polopanad, molongas gobi,” mangka non olokoy si Isus.

50 Tinumabal si Isus nog, “Inang mu na le mogdayun og gangoy mu koyon dini.”

Dadi, mikpolani og gotowanan mangka nilan si Isus ukpa'oy.

51 Sala kotow og duma ni Isus, sinintak non og kalis non mangka non tigbasoy og kisonggulan nog kounutan nog bolianan koyon boya'an nog misikpoy tanan og tolinga non.

52 Dadi, miktalu' si Isus dia sog duma non koyon nog, “Uma' mu og kalis mu koyon po' ain sumintak nog kalis non, kalis dosop og bianan non matoy.

53 Balu' mu dun, bila mokitabang u dia sog Gama' u, sododu'un popongoyon non dini og glinoksa'an nog moloikatanan?

54 Tibua, bila ini mokitabang u, olo ma og kotuman nog pidonsama' kitu' tumalu' nog Mikpongon dia sog Kitab nog sumboy nododa' ma' nini og kobianbianan ku?”

55 Tubus nitu', miktalu' si Isus sog gotowanan koyon dion nog, “Og polongla'ug u ta' nog bila ongoyon niu akon ukpa'oy mokpogoit amu poma nog kalisanan bu bobombalanan? Saka gondow gondow motongow niu akon mokpanad sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Saka onda' niu poma akon ukpa'oy ditu'?

56 Sa'an miinang og glam non koni po'
og kotumanan nog sinulat nog polomo-
latasanan nog talu' nog Mikpongon kobon
nitu'." Tubus nitu', binolong ion nog
glam nog sulanggu'anan non koyon po'
mikpokpolaguy ilan.

Si Isus piadap dia sog kobogolalan koyon
Mark 14:53-65, Luk 22:54-55,63-71, Jan 18:13-14,19-24

57 Tubus nitu', inoit ion nog gotowanan
kitu' nog minukpa' dianon ditu' sog baloy
ni Kaypas, og kounutan nog bolianananan.
Ditu' miglumpuk og polopanadanan nog
botad bu og kobogolalan.
58 Tibua, si Piter, piguyukuyukan non si
Isus asta sog glomalomaan nog kounutan
nog bolianananan koyon. Sinumolod ion
mangka ampu' mingkud dia sog polongi-
patanan koyon dion po' bagun non ko-
sunan bog olo og gondunon nilan dia ni
Isus.
59 Og mokokotas nog bolianananan bu
og glam nog polongukumanan nog bansa
Hudyu nog miglumpuk koyon dion, mi-
nontong ilan nog taksi' nilan minsan si'oy
di' motud bagun nilan ombunu' si Isus.
60 Tibua, modakol si'oy tinumaksi' di-
anon, onda' da ion komotudoy dun. Po'
di' motud og koponaksi' nilan koyon.
Tubus nitu', ngon dua' kotow nog minin-
dog mangka poktalu' nog,
61 "Midongog nami og gotow koni mik-
talu' nog mogoba' non dow og Baloy
nog Poktomuyan dia sog Mikpongon bu
ompindog non dow mokpuli' sog solod
nog tolu ondow."
62 Dangan midongog itu' nog kounutan
nog bolianananan, minindog ion mangka
poksak dia ni Isus nog, "Olo ma og tabal
mu dun og sumbunganan nilan koyon
dianika?"
63 Tibua, si Isus onda' pogonekonek.
Dadi, miktalu' nosop og kounutan
nog bolianananan koyon nog, "Bianan sog
ngalan nog Diwata nog da' kopus non,
talu' mu dianami bog ika ta' og Kristu, nog
Bata' nog Mikpongon?"
64 Tinumabal si Isus nog, "Mama' nog
tinalu' mu koyon. Tibua, tolu'on ku dia
sog glam niu. Sog gunanunan koyon,
motongow niu da og Binata' sog Kilawan
pogingkud dia dapit sog glintu nog Pog-
baya' nog di' kobotukan bu posungu' ion
matong nog dia sog ginampol sog glangit."
65 Pu'un midongog nog kounutan nog
bolianananan koyon, linolingitan ion dun.
Dadi, binogyang non og ponopoton non
mangka ion poktalu' nog, "Og gotow
koni pigloka'loka'an non og Mikpongon.
Da'idun na balan ta nog taksi' po' mi-
dongog niu na nog pigloka'loka'an non og
Mikpongon.
66 Dadi, olo ma og koposadan niu dun?"
Tinumabal ilan nog, "Og gotow koyon
patut nododa' ion bunu'on."
67 Tubus nitu', pigdula'an nilan og
bayu'bayu' non mangka nilan poksun-
tukoy bu og dumaanan pigdapi' nilan ion
68 kobon nilan mogwanwan dun nog,
"Bila motud nog ika og Kristu, atuk mu
dow buan bog sima og sinumuntuk koyon
dianika."

Sinonsingan ni Piter si Isus
Mark 14:66-72, Luk 22:56-62, Jan 18:15-18,25-27

69 Si Piter, ditu' ion pogingkud sog glo-
malomaan. Sintak non mogingkudingkud
dion, ngon og glibun og sosoligan nog
mikpolani dianon bu poktalu' nog, "Ika
si'oy, og duma a dosop ni Isus nog gotow
Galili."
70 Tibua, minonsing si Piter dion sog
kodokolan nog gotowanan. Long non
dun, "Di' u sunan bog olo og poktolu'on
mu koyon."
71 Tubus nitu', minangoy ion sog bon-
gawan nog glomalomaan kitu' bu ngon
nosop og len glibun og mikotongow di-
anon nog miktalu' sog gotowanan koyon
dion nog, "Og gotow koni, ion non ini og
duma kitu' ni Isus nog gotow Nasaret."
72 Minonsing nosop si Piter dunut
sinumapa nog, "Ondi' u doda' kilolaan og
gotow koyon."
73 Da' kobon golot non, og gotowanan
koyon nog mipogindog dion, mikpolani
dia ni Piter mangka poktalu' nog,
"Da'idun dua'dua' non, ika si'oy og duma

a dosop nog gotowanan koyon po' kilolaan nami ika bianan sog kopoktalu'talu' mu."
74 Tubus nitu', miksumpasumpa tanan si Piter dun nog, "Bila di' motud og piktalu' u koni, ngon matong dun sog kotubu' u. Ondi' u kilolaan og gotow koyon!"
Pu'un miluksad og talu' non koyon, miktukala' og manuk.
75 Kilobotan non og tinalu' kitu' ni Isus dianon nog, "Mangka si'oy poktukala' og manuk, tolu kali mu na akon sonsingoy nog di' mu akon kilolaan." Tubus nitu', linumiu si Piter mangka ion poglulad.

27

Si Isus piadap dia ni Pilatu
Mark 15:1, Luk 23:1-2, Jan 18:28-32

1 Dangan miksisolom bonua, og glam nog mokokotas nog bolianananan bu kobogolalan nog bansa Hudyu miksolabuk og gupakat nilan nog bunu'on nilan si Isus.
2 Binalud nilan ion mangka nilan ogakoy ditu' sog gubernador kitu' nog si Pilatu mangka nilan uokiloy dianon.

Si Judas mingogotan
Piginang 1:18-19

3 Si Judas, og mingula'at kitu' dia ni Isus, dangan kisunan non nog gukuman dia ni Isus bunu'on, landu' og sonsolan non bu inuli' non bosia og sin kitu' nog binayad nog mokokotas nog bolianananan bu og bogolalanan dianon nog tolu pulu' lad og solapi'.
4 Dangan minatong ion ditu', miktalu' ion nog, "Mikodusa u. Po' sabap dianakon mogla'at og gotow koyon, saka da' sala' non."
Tibua, tinabal nilan ion nog, "Da' balan nami dun, suga'id non, kosolasolaan mu na ion."
5 Dadi, linabak ni Judas og sinanan kitu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka ion panow. Tubus nitu', mingogotan ion. Binitin non og glawas non.
6 Og mokokotas nog bolianananan kitu', pingimud nilan og sinanan kitu' nog pinglabak ni Judas, mangka ilan poktalu' nog, "Kona' og botad nog ditu' ta togu'oy og sin koni dia sog poktogu'an nog sin dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon po' ion non ini og ginamit nog pogbunu' dia sog sala kotow."
7 Dadi, pigogupokatan nilan nog poksaluy nilan itu' nog glupa' kitu' nog molongas pondiunon. Dadi, sinumaluy ilan nog glupa' mangka nilan imungoy nog kolobongan nog gotow nog kona' Hudyu.
8 Sa'an iningolanan nilan og glupa' koyon nog Glupa' nog Dugu' asta sog numun koni.
9 Ion non ion og kotumanan nog tinalu' nog Mikpongon kitu' bianan dia sog polomolatas non nog si Jerimaya nog,
"Inalap nilan og tolu pulu' lad solapi' nog ginologa'an dianon nog duma gotow Israel.
10 Bu ginamit nilan og solapi' koyon mangka nilan poksaluy nog glupa' nog molongas pondiunon. Ion non ini og dinondag nog Mikpongon dianakon."

Si Isus piksumodiaan ni Pilatu
Mark 15:2-5, Luk 23:3-5, Jan 18:33-38

11 Dangan minatong ilan ditu', piadap nilan si Isus dia sog gubernador mangka non sakoy si Isus nog, "Ika ta' og datu' kitu' nog bansa Hudyu?"
Tinumabal si Isus nog, "Mama' nog tinalu' mu koyon."
12 Onda' non tobaloy og sumbungan nog mokokotas nog bolianananan koyon bu og kobogolalan koyon.
13 Dadi, sinakan ion ni Pilatu nog, "Onda' mu ta' ion kodongog og glam nog sumbungan nilan koyon dianika?"
14 Tibua, onda' tabal si Isus dun minsan mika'an si'oy. Sa'an itu' kisobu'an og gubernador koyon dun.

Og koukuman nilan dia ni Isus bunu'on
Mark 15:6-15, Luk 23:13-25, Jan 18:39–19:16

15 Giap matong og tang nog kologya'an nog ngalan non og Liniusan, og botad nog gubernador, poluason non sala kotow nog kinolobusu, ain bubuton nog gotowanan.
16 Sog tang koyon ngon sala kotow nog kinolobusu nog mibantug kolaton og kohinangan non nog ngalan non si Barabas.

17 Dadi, dangan miglumpuk na og gotowanan, sinakan ilan ni Pilatu nog, “Sima og kolegan niu nog poluason ku? Si Barabas ta', otawaka si Isus nog ion iningolanan nog Kristu?”
18 Po' kosunan ni Pilatu nog sa'an inukpa'an si Isus nog kounutananan nog Hudyu po' miksibok ilan dianon.
19 Sog solian ni Pilatu pogingkud ditu' sog pongukuman non, pinoitan ion nog kodumanan non nog talu' nog ma' nini, “Na' a mogbabal nog gotow koyon nog da' og sala' non. Po' kogobi misinsa u tokodoy nog toginopon ku pa'ali dianon.”
20 Tibua, og mokokotas nog bolianananan bu kobogolalan koyon tinogol nilan sumolabuk og gotowanan koyon dion nog si Barabas poluason bu si Isus og bunu'on.
21 Tubus nitu', miksak nosop si Pilatu dia sog gotowanan nog, “Sima sog dua' kotow koni og kolegan niu nog poluason ku?”
Miglongag ilan tumabal nog, “Si Barabas!”
22 Tinabal ilan ni Pilatu nog, “Dadi buan, olo ma og gondunon ku dia ni Isus nog iningolanan nog Kristu?”
Miglongag ilan tumabal nog, “Kudus mu ion!”
23 “Iduma? Olo og sala' nog miinang nog gotow koni?”
Tibua, posisaya' nilan tanan posikadoy og gapis nilan nog, “Kudus mu ion!”
24 Dangan kisunan ni Pilatu nog da'idun na og minang non dun po' og gotowanan moglamlam ilan na mokpoksasow, minalap ion nog tubig mangka ion pongugas nog komot non sog sungu'an nog gotowanan mangka ion poktalu' nog, “Di' u na kosakan nog dugu' bu og kopatoy nog gotow koni. Suga'id non, amu na og kosakan dun.”
25 Tinumabal og glam nog gotowanan koyon nog, “O'o, ami na bu asta og gombata'anan nami og kosakan dun.”
26 Tubus nitu', piluas ni Pilatu si Barabas tidu sog kolobusuan mangka non dondagoy nog pogbodason si Isus, mangka non uokiloy dia sog sundaluanan nog kuduson nilan na ion.

Si Isus pigwanwan nog sundaluanan
Mark 15:16-20, Jan 19:2-3

27 Tubus nion, inoit nog sundaluanan ni Pilatu si Isus sog glomalomaan nog baloy non. Piglumpukan ion nog modakol nog sundaluanan.
28 Inowa'an nilan ion nog ponopoton bu posolugoy nog glogdoy nog ompula.
29 Tubus nitu', linumikid ilan nog bolagon nog dugion mangka nilan posolugoy dia sog gulu non bu poponogadoy og komot non nog glintu mangka ilan pongingluʼud sog sungu'an non bu mangka nilan pogwanwanoy. Long nilan dun, “Mololaki a ma le, og datu' nog gotow Hudyu!”
30 Pigdula'an nilan ion mangka nilan olapoy dianon og tagad non kitu' mangka nilan pogbombaloy sog gulu non.
31 Dangan midoksu' nilan na pogwanwanoy, linuas nilan na og glogdoy kitu' nog pisolug nilan dianon mangka nilan posolugoy puli' dianon og dili glogdoy non. Tubus nitu', pinitang nilan na ion po' kuduson nilan na.

Si Isus kinudus nilan
Mark 15:21-32, Luk 23:26-43, Jan 19:17-27

32 Sintak nilan ompanow posungu' sog kudusan nilan kitu' dianon, milumpak nilan si Simun og gotow Sirini. Tinogol nilan mokpopisan dianon og kudus ni Isus.
33 Da' kobon minatong ilan sog bonua nog iningolanan og Golgota. (Og ma'ana non, bakuk nog gulu.)
34 Piinum nilan bosia si Isus nog ginumon nog inompu'an nog podu. Tibua, dangan kiinaman non, ompok ion minum dun.
35 Tubus nilan tibua kudusoy si Isus, og ponopoton non kitu' nog linuas nilan dianon, pigbahagi' nilan bianan sog moglogindanan.
36 Tubus nitu', miningkud ilan kobon nilan mogipat dianon.
37 Og sumbungan kitu' dianon sinulat nog ma' nini, “Koni si Isus, og Datu' nog Bansa Hudyu.” Pitapok nog sundaluanan sog kudus dia sog ditas nog gulu ni Isus.

38 Ngon dua' kotow polongla'ug nog
kinudus migimpang sog kilidan non.
39 Og gotowanan koyon nog mikpomian
dion, pigundaundaan nilan si Isus kobon
nilan mokisingising
40 bu mangka ilan poktalu' nog, “Long
nika dun, goba'on mu dow og Baloy
nog Poktomuyan mangka mu pindogoy
mokpuli' sog solod nog tolu ondow. To-
bangoy mu dow buan og glawas mu!
Tukpa a sog kudus mu koyon bila doda'
motud nog Bata' a nog Mikpongon!”
41 Bu ma' nitu' dosop og gininang
nog mokokotas nog bolianan, bu og
polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu, bu og kobogolalan, pigwanwan
nilan dosop ion.
42 Long nilan dun, “Og gotow koyon,
mitabang non og duma gotow saka ondi'
non motabang og dili glawas non. Ion
dow og Datu' nog bansa Israel? Tonton-
gon ta dow buan bog mokotukpa ta' doda'
ion dia sog kudus non. Bila mokotukpa na
ion, mangka ita pa tud dun.
43 Sinumalig ion sog Mikpongon. Ton-
tongon ta dow buan bog moleg ta'
og Mikpongon tumabang dianon numun
kitu' po' miktalu' ion nog Bata' dow ion
nog Mikpongon.”
44 Bu og polongla'uganan kitu' nog kin-
udus sog molani non, dinumuma dosop
mogwanwan dianon.

Og kopatoy ni Isus
Mark 15:33-41, Luk 23:44-49, Jan 19:28-30

45 Tidu sog miglotuondow mangoy sog
miginonga' monog gondow, migdolom og
tibuk nog bonua.
46 Bu dangan miginonga' na monog
gondow, miktalu' si Isus nog mosikad,
“Eli, Eli lama sabaktani?” Og ma'ana non,
“Diwata u, Diwata u, iduma pitiang mu
ma akon?”
47 Dangan midongog nog duma go-
towanan koyon nog mikpogindog dion,
miktalu' ilan nog, “Sinabi non og polomo-
latas kitu' nog si Iladya.”
48 Bu ngon og sala kotow dianilan ginu-
mobok mangka alap nog ponopoton nog
kodikpol bu molamit mangka potosopoy
nog glanggow mangka non tukogoy sog
sosungit bu tokmo'oy dia sog baba' ni Isus
bagun non bosia mosoksop.
49 Tibua, og dumaanan dion miktalu'
nog, “Potiang mu ion po' tontongon ta
bog ongoyon ta' doda' ion tobangoy ni
Iladya.”
50 Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus
nog mosikad mangka na ion kotoktus.
51 Sog tang koyon, og ponopoton kitu'
nog modikpol og bolot sog Baloy nog
Poktomuyan dia sog Mikpongon, migbo-
gyang poginonga' tidu sog ditas mangoy
sog silung. Miglinug og glupa'an bu og
batuanan mikpogbola'.
52 Bu og kolobongan mikpogbuka' bu
modakol og pigotowan nog Mikpongon
nog mikpomatoy na nog mitubu' puli'.
53 Mikpongluas ilan tidu sog globon-
ganan nilan. Bu dangan mitubu' puli'
si Isus tidu matoy, minangoy ilan sog
Jerusalem. Bu modakol og gotowanan og
mikotongow dianilan ditu'.
54 Og sundaluanan bu kounutan nilan
nog migipat dia ni Isus sog kudus, dangan
miglinug bu mitongow nilan og glam nog
bianbian koyon, kiondokan ilan tokodoy
dun mangka ilan poktalu' nog, “Motud
doda' nog ion og Bata' nog Mikpongon!”
55 Ngon dion og modakol dosop og
kolibunanan nog mikpogbantoy sog mo-
layu'layu'. Mikpogunut ilan dia ni Isus
tidu sog Galili nog mina'ub nog kulang ni
Isus.
56 Og dumaanan nilan koyon dion, si
Maria Magdalena. Bu si Maria nog og
gina' ni Jems ilan ni Jusep, bu og gina' nog
gombata' ni Sebedi.

Og kolobong dia ni Isus
Mark 15:42-47, Luk 23:50-56, Jan 19:38-42

57 Dangan miksindopondow na, ngon
minatong sala kotow nog doyahan nog
gotow Arimatea og ngalan non si Jusep.
Ion si'oy og sulanggu' dosop ni Isus.
58 Minangoy ion ditu' ni Pilatu mangka
non pogbubutoy og bangkoy ni Isus. Di-
nondag ni Pilatu nog bogoyon na dianon
og bangkoy ni Isus koyon.

59 Dadi, inangoy non og bangkoy koyon
mangka non putusoy nog bulus
60 mangka non botangoy og bangkoy
ni Isus koyon ditu' sog globong non nog
bogu kodoksu' luangoy dia sog pampang,
mangka non lilidoy nog mosolag nog batu
og totimpong nog bongawan nog globong
koyon mangka ion uli'.
61 Si Maria Magdalena bu sala kotow
Maria kitu', miningkud ilan sog sungu'an
nog globong koyon.

Og migipat sog globong

62 Migboloma' ion og Gondow nog Pogu-
lali. Og mokokotas nog bolianan bu
parasiuanan minangoy ditu' ni Pilatu
mangka pogabit nog,
63 "Gubernador, kolobotan nami nog
kobon nog totubu' pa og moloput kitu',
miktalu' ion nog bila matoy dow ion, sog
kotolu ondow non, motubu' dow ion puli'.
64 Dadi Gubernador, molongas bosia
bila ngon og modondag mu mogipat nog
globong non kitu' sog solod nog kotolu on-
dow. Po' gomonsunoy ongoyon dokowoy
nog sulanggu'anan non og bangkoy non,
mangka nilan tolu'oy dia sog gotowanan
nog mitubu' ion puli' tidu matoy. Bila ma'
nitu' og ginangon nilan, labi pa kolaton
og doksu' nog gloput nilan koyon dia sog
gloput non kitu'."
65 Tinumabal si Pilatu nog, "Mokodyadi
ion. Pokpitang amu nog sundaluanan
ditu' bu amu na koto mogipat dun ma-
hatul."
66 Dadi, migoit ilan nog sundaluanan
ditu' bu pidokotan nilan nog gindanan
nilan dun og goksid nog batu koyon nog
timpong nog globong non koyon mangka
nilan dondagoy mogipat mahatul.

28

Mitubu' si Isus tidu matoy
Mark 16:1-10, Luk 24:1-12, Jan 20:1-10

1 Milibuas og Gondow nog Pogulali,
dangan migdali'ondow nog moglogon-
dow Duminggu, si Maria Magdalena bu
og sangoy non kitu' nog si Maria, inangoy
nilan tontongoy og globong kitu'.
2 Gomonsunoy pa miglinug nog landu'
kosikad po' og moloikat nog Mikpongon
minonog tidu sog glangit mangka non
ongoyoy lilidoy og batu nog timpong nog
globong kitu' mangka non ingkudoy.
3 Og bayu'bayu' non sinumilow mama'
nog kilat, bu og ponopoton non puti' ma'
nog gabun.
4 Og pogipat nog globong koyon, kion-
dokan ilan tokodoy nog moloikat koyon
boya'an nog inubas ilan nog gondok ni-
lan.
5 Tibua, miktalu' og moloikat dia sog
kolibunanan koyon nog, "Na' amu kon-
dokan po' kosunan ku nog pokponontongon niu si Isus nog kinudus kitu'.
6 Onda' ion dini po' mitubu' na ion
puli' mama' nog tinalu' non kitu' dianiu.
Tontong niu polo'ma og binolilidan kitu'
dianon.
7 Tubus nitu', mangka amu pogdali'
mangoy mokposun sog sulanggu'anan
non nog mitubu' ion puli' tidu matoy,
bu migunauna ion dianiu ditu' sog Galili.
Ditu' amu na non poktongow. Koyon da
og motalu' u dianiu."
8 Dadi, migdali'dali' ilan mawa' sog
globong koyon. Bu miksagot og gondok
nilan bu og da'da'an nilan. Ginumobok
ilan moguksug sog sulanggu'anan non.
9 Gomonsunoy pa, linumpak ilan ni Isus
mangka ion poktalu' dianilan nog, "Og
kotikna' nog pomikilan mongon dianiu."
Dadi, mikpolani ilan dianon mangka ilan
sugyut bu salam dianon kobon nilan mo-
gaid sog botis non.
10 Miktalu' si Isus nog, "Na' amu kon-
dokan. Suga'id non, angoy amu ditu' sog
pigilugan ku bu talu' niu dianilan nog
mangoy ilan ditu' sog Galili po' ditu' ami
na nilan poktongow."

Og guksugan nog polongipatanan kitu'

11 Sonuk nog kolibunanan kitu' om-
panow, og duma polongipatanan kitu',
minangoy ilan sog koliwagan bonua
mangka ilan poguksug sog mokokotas nog
bolianan nog glam nog bianbian koyon.
12 Dadi, og mokokotas nog bolianan,
migupakat ilan nog kobogolalan koyon
bog olo pondayan nilan. Og pondayan
nilan dun, binogayan nilan og polongi-
patanan kitu' nog modakol nog sin

13 mangka nilan poktungioy nog, “Talu'
niu dia sog gotowanan nog, ‘Dangan
tonga' gobi, sonuk nami motulug, inan-
goy nog sulanggu'anan non dokowoy og
glawas ni Isus ditu' sog globong.’
14 Bila modongog ditu' sog gubernador
og dongogan koni, ami na og moto mo-
gabitabit dun dianon nog bagun amu da
ondi' mogla'at dun.”
15 Dadi, tinabuk nog polongipatanan
og sin koyon mangka nilan unutoy og
tinalu' kitu' dianilan. Bu guksugan koni
mipulonag dia sog gotow Hudyu asta sog
numun koni.

Mikpotongow si Isus dia sog sulanggu'anan nonbu pigonat non ilan mangoy mogustal

Mark 16:14-18, Luk 24:36-49, Jan 20:19-23, Piginang 1:6-8

16 Og sopulu' bu sala sulanggu'anan ni
Isus, minangoy ilan ditu' sog Galili sog
bulud kitu' nog tinalu' ni Isus dianilan
nog gongayan nilan.
17 Bu dangan mitongow nilan si Isus
ditu', sinumugyut ilan dianon. Tibua, og
duma dianilan migdua'dua'.
18 Dadi, mikpolani si Isus dianilan
mangka poktalu' nog, “Og glam nog baya'
sog pigloban nog glangit bu glupa'an
binogoy dianakon.
19 Dadi, panow amu sog glam nog
binonsaan bu imung niu ilan nog su-
langgu'anan ku bu bunyagoy niu ilan
bianan sog ngalan nog Gama', bu og
Bata', bu og mosigda nog Bolakat nog
Mikpongon.
20 Bu ponadoy niu ilan mokokunut sog
glam nog dinondag u dianiu. Bu pokti-
tukoy niu nog kobon non dia u niu asta
sog doksu'an nog dunya.”

Og Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu nog sinulat ni Mark

Og Piuna Talu' pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan nog Sinulat ni Mark

Og libru koni nog sinulat ni Mark, og mikposun nog si Isukristu, ion og Bata' nog Mikpongon. Og guksugan pa'ali dianon iningolanan og Gomba'is nog Guksugan. Si Isus pitongow nog ion motugos bu motas og baya' non. Og baya' non motongow dia sog kopokpanad non, sog baya' non momugow nog glatdiwataanan, bu sog kopongampun non nog dusaanan nog gotowanan. Iningolanan ni Isus og dili glawas non nog ion og Binata' sog Kilawan, nog minangoy dini mogbogoy nog dili kotubu' non bagun da molokat og gotowanan tidu sog kouliponan nog dusaanan nilan.

Pilogdong tokodoy ni Mark sumulat og guksugan koni pa'ali dia ni Isus. Bu migustal ion nog ain og ininang ni Isus kitu' gaba' nog piktalu' non bu og pikpanad non. Mitubus ni Mark uksugoy nog ompolok pa'ali dia ni Jan nog Polomunyag bu og kobunyag bu kopongyuba' dia ni Isus, pigdoyunan non sumulat pa'ali sog kopokpanad ni Isus bu kopokpokodag non dia sog ain di' mokokodag. Bu ain og sulanggu'anan ni Isus, mongmaya'maya' mogdungag og sabut nilan pa'ali dianon. Tibua, ain og sinumusi kitu' dianon, migdungag og kangit nilan dianon.

Og doksu'an nog sulat ni Mark koni, og guksugan pa'ali sog kibianbianan ni Isus sog gimpusan nog simana non dini sog dunya, labi na og kokudus bu kopotubu' dianon.

1. Og tolipunan nog Guksugan koni, 1:1-13.
2. Og piginang ni Isus dia sog kodokolan nog gotowanan ditu' sog Galili, 1:14–9:50.
3. Og piginang ni Isus sog kopanow non kitu' tidu sog Galili mangoy sog Jerusalem, 10:1-52.
4. Og gimpusan nog simana non ditu' sog Jerusalem bu sog glumibut nog gimbolayan koyon dion, 11:1–15:47.
5. Og kopokpotubu' dia ni Isus tidu sog patoy, 16:1-8.
6. Og kopokpotongow bu og kiknat non tidu ion potubu'on tidu sog patoy, 16:9-20.

1 Koni og tolipunan nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu, og Bata' nog Mikpongon.

Si Jan nog Polomunyag miktolipun momali
Matiu 3:1-11, Luk 3:2-16, Jan 1:19-28

2 Ma' nini og sinulat nog polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog si Isaya nog,
"Ngon og sosugu'on ku nog punaon ku di-
anika moksimpan nog bianan mu.
3 Ngon og moktawag sog bonua kitu' nog mologon pogonongan nog, 'Simpan niu og bianan nog Pogbaya' nog posungu' matong bu pologdong niu og dalan non.' "*
4 Dadi, ngon og gotow ngalan non si Jan, mimunyag nog gotowanan sog bonua kitu' nog mologon pogonongan. Mimali ion nog sumboy og gotow moglila' nog dusaanan non po' kompunan ilan dun nog Mikpongon bu mangka ilan pokpobunyag.
5 Dadi, mikpogangoy ditu' ni Jan og gotowanan tidu sog ainain nog bonua sog Judia bu gotowanan tidu sog koliwagan bonua nog Jerusalem po' mangoy ilan moglila' nog dusaanan nilan dia sog Mikpongon mangka ilan pokpobunyag dia ni Jan ditu' sog glawas nog tubig nog Jurdan.
6 Si Jan, og ponopoton non og bombul nog kamel nog inabol. Bu bagos non og panit nog potubu'on. Bu og pongonganon non og gapan bu og tonob.

* **1:3 1:3** Isaya 40:3. Somo' ita da, simpanon nilan og pikilan nilan tumabuk dianon.

7 Og pigustal non koyon ma' nini, “Ngon
og gotow tumondug dianakon nog motas
pa ion dianakon po' minsan si'oy og gikot
nog pongyapak non, ondi' u tanan patut
minglu'ud mubad dun.
8 Akon, binunyagan ku amu bianan sog
tubig. Tibua, ion og bunyagan non amu
bianan sog Bolakat nog Mikpongon.”

Si Isus binunyagan ni Jan
Matiu 3:13-17, Luk 3:21-22

9 Dadi, sog tang koyon, minangoy si Isus
ditu' ni Jan tidu sog Nasaret sog solod nog
Galili bu binunyagan ion ni Jan ditu' sog
glawas nog tubig nog Jurdan.
10 Sonuk ni Isus gumawon posungu'
sog kotasan, mitongow non mibuka' og
glangit bu og Bolakat nog Mikpongon
mama' nog kolopati posungu' tumona'
dianon.
11 Bu ngon og talu' nog tidu sog glangit
nog ma' nini, “Ika og bata' u nog kololaman ku. Kisu'atan u tokodoy dianika.”

Og kopongyuba' ni Kindagow dia ni Isus
Matiu 4:1-11, Luk 4:1-13

12 Tubus nitu', pigdoyunan mokpopanow
si Isus nog Bolakat nog Mikpongon
ditu' sog bonua kitu' nog mologon
pogonongan.
13 Sog solod nog pat pulu' gobi ion
ditu', pingyuba'an ion ni Kindagow. Bu
migampu' ilan na nog mokoka'idanan
nog manusia'anan ditu'. Tibua, inusiba'
da ion nog moloikatanan nog Mikpongon.

Og mikuna onggaton ni Isus nog sulanggu'anan non
Matiu 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11

14 Dangan mikolobusu si Jan, minangoy
sop si Isus ditu' sog Galili mokpulonag nog
Gomba'is nog Guksugan nog miktidu sog
Mikpongon.
15 Miktalu' ion nog, “Mosompol na
og kopogdatu' nog Mikpongon dini sog
glupa'an. Dadi, poglila' amu na nog
dusaanan niu bu tud amu sog Gomba'is
nog Guksugan koni.”
16 Sonuk ni Isus mokpopongoksid sog
danow nog Galili koyon, mitongow non
si Simun ilan nog kongudan non nog si
Andriu solian nilan monglaya sog danow
koyon po' tolisoda' ilan.
17 Miktalu' si Isus dianilan, “Alung,
pogunut amu dianakon po' imungon ku
amu nog moktolisoda' nog gotow.”
18 Dadi, sododu'un ginonatan nilan
og glayaanan nilan koyon mangka ilan
pogunut dianon.
19 Dangan migdayun ilan sog gunanunan, mitongow non og gombata' ni
Sebedi nog si Jems bu kongudan non nog
si Jan sonuk nilan momuna' nog pokot
nilan dia sog bolangoy nilan koyon.
20 Dadi, pigdoyunan ilan ni Isus monggat bu migunut ilan doma dianon. Dadi,
ginonatan nilan og gama' nilan bu og
gotowanan nog tinindanan nilan dia sog
bolangoy koyon.

Binugow ni Isus og glatdiwata nog tinumosopdia sog gotow
Luk 4:31-34

21 Tubus nitu', minangoy ilan sog koliwagan bonua nog Kapernaum. Bu dangan minatong og Gondow nog Pogulali, minangoy si Isus sog baloy nog
poglumpukan nog bansa Hudyu mangka
ion poktolipun mokpanad dion.
22 Kisobu'an tokodoy og gotowanan nog
kopokpanad non koyon. Po' og kopokpanad non, ion og togo baya'. Ondi' ma'
nog polopanadanan koyon nog botad nog
bansa Hudyu.
23 Gomonsunoy ngon og gotow nog
tinosopan nog glatdiwata miglogapis
dia sog dialom baloy koyon nog
poglumpukan. Ma' long non dun,
24 “Ika Isus, og gotow Nasaret, olo og
dunon mu dianami? Ongoyon mu nota'
ami lo'atoy? Kilolaan ku da ika. Ika og
Mosigda kitu' nog miktidu sog Mikpongon!”
25 Tibua, pimag ni Isus og glatdiwata
koyon nog, “Lota' a moktalu'! Bu awa' a
dianon!”
26 Dadi, og glatdiwata koyon, pilede non
og gotow koyon bu poglosek mangka na
awa'.
27 Dadi, kisobu'an og glam nog gotowanan dion bu miksinaksakoy ilan nog,
“Olo ma' nini koni? Og bogu ma ini

nog pomali! Bu motas ma og baya' non!
Ampun binugow non og glatdiwataanan
kitu' migbilang ma dianon."
28 Dadi, og dongogan koyon pa'ali di-
anon mibantug mogdayun sog gliwag nog
bonua koyon nog Galili.

Modakol og gotowanan nog di'
mokokodagnog kiuli'an ni Isus
Matiu 8:14-17, Luk 4:38-41

29 Dangan linumiu si Isus sog baloy
koyon nog poglumpukan, migunut ion dia
ni Jems bu si Jan mangoy ditu' sog baloy
ni Simun ilan ni Andriu.
30 Dangan minatong ilan dion, piguk-
sugan nilan dia ni Isus nog og ponugan-
gan ni Simun nog glibun pogbolilid po'
mipanas.
31 Dadi, minangoy ion sog mogulang
koyon mangka non pogoidoy sog komot
bu mangka non buatoy. Dangan binuat
non, kiowasan ion mangka piktologadan
non ilan.
32 Dangan sinumindop na gondow, pin-
goit dion ni Isus glam nog di' mokokodag
bu glam nog pinosopan nog glatdi-
wataanan.
33 Og glam nog gotowanan sog gliwag
nog koliwagan bonua koyon miglumpuk
sog baloy koyon.
34 Bu modakol kiuli'an ni Isus nog
miglologinis og mokosakitanan nilan. Bu
modakol dosop pimugow ni Isus nog
glatdiwataanan dia sog gotowanan koyon.
Tibua, pigondi'an ni Isus moktalu' og
glatdiwataanan koyon po' kisunan nilan
bog sima ion.

Minangoy mogyakin si Isus sog molili'
Luk 4:42-44

35 Dangan miampiampi gobi, migbuat
si Isus bu linumiu sog baloy koyon po'
mangoy ion mogyakin sog molili'.
36 Si Simun bu dumaanan non, inangoy
nilan ponontongoy si Isus.
37 Dangan mitongow nilan ion, miktalu'
ilan nog, "Pinontong a nog glam nog
gotowanan kitu'!"
38 Dadi, tinumabal si Isus, "Alung, mog-
dayun ita sog duma koliwagan bonu-
aanan sog glumibut nog bonua koni, po'
bagun u dosop mokopomali ditu'. Po' ma'
nitu' og gangoy u dini sog dunya."
39 Dadi, miguliugan si Isus sog gliwag
nog Galili mogustal dia sog baloyanan
nog poglumpukan nog bansa Hudyu bu
momugow nog glatdiwataanan dia sog
ain tinosopan dun.

Kiuli'an ni Isus og gotow nog gipulon
Matiu 8:1-4, Luk 5:12-16

40 Tubus nitu', ngon og glaki, og gipulon
nog mikpolani dia ni Isus. Mininglu'ud bu
mikilolat dianon nog, "Somo' moleg a da,
ompokodag mu akon."
41 Milolat si Isus tokodoy dianon. Dadi,
dinoponan ion ni Isus mangka poktalu'
nog, "Moleg u da le. Kuli'an ka na!"
42 Bu sododu'un miawa' og gipul non
kitu' bu kiuli'an.
43 Mangka si'oy ion poponowoy ni Isus,
pigondi'an non tokodoy mokposun. Long
non dun,
44 "Na' mu ini tokodoy posunon minsan
sima. Suga'id non, angoy mu potongow
og glawas mu ditu' sog bolian mangka a
pomalas ma' nog dinondag ni Muses kitu'
kobon nitu' po' bagun nilan kotoksi'an."
45 Kolele nog unuton non og pimali
kitu' ni Isus dianon, diadia non tanan
pinguksugan. Dadi og doksu' non, ondi'
na tanan si Isus mokopokangiasangias dia
sog koliwagan bonuaanan koyon dion.
Suga'id non, dia notibua ion pogonong
sog bonua koyon nog moliang gotow dun.
Tibua, minsan si'oy ma' nitu', modakol da
og gotowanan nog mikpogangoy ditu' non
nog mikpoktidu sog ainain nog bonua.

2

Og daday kiuli'an ni Isus
Matiu 9:1-8, Luk 5:17-26

1 Da' kobon golot non, mikpuli' si Isus
sog Kapernaum. Dangan kisunan nog
gotowanan nog minuli' na ion ditu',
2 landu' kodakol nog gotow og
miglumpuk dia sog baloy non koyon.
Tiduanan sog ditas asta sog glonu'an
milotok na nog gotow. Bu inustal ni Isus
dianilan pa'ali sog Mikpongon.

3 Sintak non ion, minatong og gotowanan nog pogoit ilan nog daday. Og daday koyon inoyungan nog pat kotow.
4 Kobal nog gotowanan koyon nog landu' na kodakol, di' ilan mokopolani dia ni Isus. Dadi, mimonek ilan sog gatop mangka nilan lodutoy og gatop nog baloy koyon sog tondong ni Isus, mangka nilan tontunoy ditu' non og daday koyon.
5 Dadi, dangan mitongow ni Isus og kopongandol nilan, tinolu'an non og daday koyon, "Aki, og dusaanan mu inompunan na."
6 Ngon og mikpogingkud dion nog polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Migdialominawa ilan nog,
7 "Iduma gidoy mama' ma nion og tolu'on nog glaki koyon? Moglaka'laka' ma monalu' dia sog Mikpongon! Saka da'idun lual og mokampun nog dusa lual da og Mikpongon."
8 Tibua, kisunan ni Isus mogdayun og pomikilan nilan. Dadi, tinolu'an non ilan, "Iduma pogdialominowaan niu ma akon nog ma' nion?
9 Ain gidoy og molomu tolu'on sog daday koni, 'Inompunan na og dusaanan mu,' otawaka moktalu' nog, 'Pogbuat a, pitang mu og bolilidan mu mangka a panow?'
10 Tibua, bagun niu kosunan, potongowon ku dianiu nog og Binata' sog Kilawan togo baya' mongampun nog dusa nog gotowanan dini sog glupa'an."
11 Mangka non tolu'oy og daday koyon nog, "Aki, tolu'on ku dianika, pogbuat a na, imud mu og pigbolilidan mu koyon bu pitang mu muli'."
12 Dadi, dia sog kodokolan koyon, migbuat doda' og gotow koyon mangka non imudoy og pigbolilidan non koyon mangka ion liu. Kisobu'an tokodoy glam nog gotowanan koyon dion bu piksonglitan nilan og Mikpongon. Mikpoktalu' ilan nog, "Da' ita sibon pokotongow nog kohinangan koni nog ma' nini!"

Inonggat ni Isus si Lebi
Matiu 9:9-13, Luk 9:27-32

13 Tubus nitu', mikpuli' si Isus sog goksid nog danow koyon nog Galili. Bu modakol nog gotowanan og linumumpak dianon. Dadi, miktolipun ion mokpanad dianilan.
14 Sog solian ni Isus ompanow, mitongow non si Lebi, og bata' ni Alpius, pogingkud sog baloybaloy non nog pokpongobatan nog buis. Tinolu'an ion ni Isus nog, "Pogunut a le dianakon." Dadi, migbuat ion mogdayun mangka pogunut dia ni Isus.
15 Tubus nitu', si Isus bu og sulanggu'anan non, migadap ilan kuman ditu' ni lo' Lebi. Modakol og polongabatanan nog buis bu og bolodusaon* minadap dianilan po' modakol og gotowanan nog migunut dia ni Isus.
16 Og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu nog ilan si'oy og parasiuanan dosop, dangan mitongow nilan nog minadap ion kuman sog bolodusaon bu polongabatanan nog buis, miksak ilan sog sulanggu'anan ni Isus nog, "Iduma mampu' ma ion kuman sog gotowanan koyon nog polongabat nog buis bu sog bolodusaon?"
17 Dangan midongog ni Isus og talu' nilan koyon, tinabal non ilan nog, "Og gotow nog mokodag, da'idun na og balan non nog polomulung. Tibua, og gotow nog di' mokodag, ngon og kobalan non dun. Dadi, kona' og gangoy u dini mangoy mogonggat sog ain mokpikil nog midulus ilan na. Suga'id non, inangoy u onggatoy ain og gotow nog bolodusaon."

Og sak pa'ali sog mokpuasa
Matiu 9:14-17, Luk 5:33-39

18 Ngon gondow non, nog mikpuasa og sulanggu'anan ni Jan bu parasiuanan koyon. Dadi, ngon og minangoy moksak dia ni Isus bog iduma og sulanggu'anan ni Jan bu sulanggu'anan nog parasiuanan koyon, mokpuasa ilan ma saka og sulanggu'anan non, di' ilan mampu' mokpuasa.
19 Tinabal ilan ni Isus bianan sog ponongi'an nog, "Mogusoy ta' gidoy

* **2:15 2:15** Og pigolong koyon nog iningolanan og bolodusaon, og gotowanan kitu' nog long nog parasiuanan dun, sumboy ponumpilian po' da' pokokunut sog Botad nog bansa Hudyu.

nog og pongantim mokpuasa nog kobon
dion pa nilan og koingon koyon? Ondi'
ilan nododa' mokopuasa sog sonuk nog
mikunul ilan pa.
20 Tibua, ongon da gondow non nog
bigdason dianilan og koingon koyon,
mangka ilan pa pokpuasa."†
21 Tubus nitu', miktalu' nosop ion nog
len ponongi'an. Long non dun, "Da'idun
og gotow nog bila monilob, gumabas nog
bogu ponopoton nog da' pa kolo' mangka
non tiloboy sog dan ponopoton. Po' bila
kumolo' og tilob non koyon, mogdungag
lumiwag og bogyang og dan logdoy non
koyon.
22 Bu domikian dosop nog da'idun og
gotow tumagu' nog bogu galak dia sog
dan togu'an nog di' lumagyat. Po' bila ma'
nitu', bila tumulin og bogu galak koyon,
ombogdak og tinogu'an koyon dun. Dadi,
doksu' non, tidu sog togu'an koyon asta
og galak koyon ombolong. Suga'id non, og
bogu galak dia na doda' togu'oy sog bogu
togu'an nog lumagyat."‡

Og sak pa'ali sog Gondow nog Pogulali
Matiu 12:1-8, Luk 6:1-5

23 Ngon gondow non, og Gondow
nog Pogulali, minian si Isus bu og su-
langgu'anan non sog polayan. Solian
nilan mian dion, og sulanggu'anan non
koyon mingotu' ilan nog bunga nog paloy
koyon.
24 Dadi, miktalu' parasiuanan koyon
dianon nog, "Tontong nika polo'ma og su-
langgu'anan mu koyon. Iduma moginang
ilan ma nog kona' og botad sog Gondow
nog Pogulali?"
25 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Da'
niu ta' buan kobasta og sinulat kitu' sog
Kitab pa'ali sog gininang ni Dabid kitu'
dangan kilogonan ilan bu kigutoman ilan
nog dumaanan non?
26 Sog masa ni Abiatar nog ion og
miglokounutan sog bolianan, sinu-
molod si Dabid sog dialom nog Baloy nog
Poktomuyan dia sog Mikpongon, mangka
non olapoy og pan kitu' nog inuakil na
dia sog Mikpongon, mangka non kanoy,
bu mangka non dosop pomogoyoy dun
og dumaanan non saka, da'idun bosia og
mokokan dun lual da og bolianan po'
ma' nitu' og bonduan dia sog Botad."§
27 Tubus nitu', tinolu'an non nosop ilan
nog, "Og Gondow nog Pogulali, binogoy
sog kopianan nog gotow. Tibua, og gotow
onda' pongonoy bagun pogboya'an nog
Gondow nog Pogulali.
28 Sa'an da og Binata' sog Kilawan,
ion og Pogbaya' minsan sog Gondow nog
Pogulali."

3

Kiuli'an ni Isus og gotow nog minguy-
omong og komot non
Matiu 12:9-14, Luk 6:6-11

1 Ngon gondow non, sinumolod nosop
si Isus sog baloy nog poglumpukan. Ngon
og glaki dion nog minguyomong og komot
non.
2 Og duma gotowanan koyon dion, pik-
tima'anan nilan si Isus bog uli'an non
ta' og komot nog glaki koyon nog saka
Gondow nog Pogulali. Po' bila uli'an non
doda', sumbungon nilan ion dun.
3 Dadi, miktalu' si Isus dia sog glaki
koyon nog minguyomong komot non nog,
"Angoy a indog dini sog sungu'an nog
gotowanan koni."
4 Mangka sakoy ni Isus og gotowanan
koyon nog, "Olo gidoy og tinugdak dia
sog botad nog ginangon ta sog Gondow
nog Pogulali? Moginang ta' nog molaton
otawaka molongas? Tumabang sog ain
gotow nog kilogonan otawaka posinsaon
ta'?" Tibua, da' ilan pokopogonekonek
dun.
5 Liniboyan ilan ni Isus nog mata po'
miglolingit bu mosakit pikilan non dun
nog da'idun glanggung nilan. Dadi, mik-
talu' ion dia sog glaki koyon nog min-
guyomong komot non nog, "Ogot mu og

† **2:20 2:20** Og koingon koyon si Isus. Bu ngon gondow nog mokawa' ion dianilan bianan sog kopatoy non.
‡ **2:22 2:22** Og ponongi'an non koni pa'ali dia sog bogu pomali non bu og dan tud nog gotowanan kitu' ondi' pia poglongkiton mogunut. Og bansa Hudyu, og gomiton nilan nog togu'an galak og panit nog potubu'on. § **2:26 2:26** I Samuel 21:1-7. Og ma'ana nog piktalu' ni Isus koyon, minsan si'oy ma' nitu' og gininang nilan, da' ilan da sila'oy dun nog Mikpongon.

komot mu koyon.” Dadi, inogot non doda'
bu mioksud na ma' nog dan og komot non
koyon.
6 Tibua, mikpongliu og parasiuanan
koyon mangka ilan pogupakat mogdayun,
ilan nog gla'ayatanan ni Herod bog
olo pondayan nilan bagun nilan om-
pongula'at si Isus.

Modakol og gotowanan nog kiuli'an ni Isus

7 Dadi, minawa' si Isus ditu' ilan nog
sulanggu'anan non mangka ilan angoy
sog goksid nog danow koyon. Bu modakol
og gotowanan nog mikpogunut dianon
tidu sog bonua nog Galili.
8 Dangan mibantug na og kohinangan
non, og gotowanan koyon sog Judia, bu
sog koliwagan bonua nog Jerusalem, bu
sog Idumia, bu og bonuaanan ditu' sog
dipag nog Jurdan, bu sog glumibut nog
koliwagan bonua nog Tair, bu koliwagan
bonua nog Sidon, mikpogangoy ilan ditu'
ni Isus.
9 Sabap sog kodakol nog gotowanan
koyon nog mikpogangoy dion nilan, di-
nondag ni Isus og sulanggu'anan koyon
lumidus nog bolangoy po' sokayan non
bagun da di' molodis nog gotowanan
koyon dion.
10 Po' modakol og di' mokokodag nog
kiuli'an non. Dadi, glam nog gotowanan
nog ain togo mosakit, migagow ilan
mokpolani dia ni Isus bagun nilan da ion
motuyok.
11 Giap ion motongow nog glatdi-
wataanan nog tinumosop dia sog go-
towanan koyon dion, mokpogbuksak
ilan dia sog sungu'an non kobon nilan
moglosek nog, “Ika og Bata' nog Mikpon-
gon!”
12 Tibua, pigondi'an ilan ni Isus moguk-
sug pa'ali dianon.

Si Isus mimili' nog sopulu' bu dua' sosugu'onanan non
Matiu 10:1-4, Luk 6:12-16

13 Tubus nitu', tinumukad si Isus sog
bontud mangka non sobioy og gotowanan
kitu' nog kolegan non momili'. Bu minan-
goy ilan doma ditu' non.
14 Mangka non na pomili'oy og sopulu'
bu dua' kotow dianilan nog iningolanan
non og sosugu'onanan non po' dumuma
ilan dianon, bu bagun non ilan modondag
mangoy mogustal pa'ali sog Mikpongon.
15 Bu bogayan non dosop ilan nog baya'
bagun ilan mokopomugow nog glatdi-
wataanan dia sog ain tinosopan dun.
16 Koni og sopulu' bu dua' kotow
kitu' nog pimili' non. Si Simun (nog
iningolanan non dosop nog si Piter).
17 Tubus nion, og gombata' ni Sebedi
nog si Jems bu si Jan (nog iningolanan
non dosop og dua' ilan nog si Bardyonis.
Somo' ita da og gombata' ilan nog gloti').
18 Tubus nion si Andriu, si Pilip, si
Bartolomi, si Matiu, si Tomas, bu si Jems
og bata' ni Alpius. Tubus nion si Tadius,
mangka si Simun og ombolu' kitu' tumin-
dog nog salu bansa non.
19 Tubus nion si Judas Iskariot, og
miguakil kitu' dia ni Isus sog gla'at.

Si Isus bu si Belsibul
Matiu 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10

20 Tubus nitu', minuli' si Isus sog baloy.
Bu modakol nosop og gotowanan nog
miglumpuk dianilan nog boya'an ilan nog
sulanggu'anan non, da' ilan na tanan
pokosungu' kuman kobal nog gotowanan
koyon.
21 Dangan midongog nog putupuso-
danan non bu gina' non og mama' nion
koyon, inangoy nilan ion usiba'oy po' long
nilan dun, “Kona' non na ion og dan
pikilan!”
22 Bu ngon og polopanadanan koyon
nog botad nog bansa Hudyu nog miktidu
sog Jerusalem, miktalu' ilan dosop nog,
“Si Isus sinongonan ni Belsibul.* Bianan
sog kounutan nog glatdiwataanan,
mokobugow ion nog glatdiwataanan!”
23 Dadi, sinabi non og gotowanan nog
mokpolani dianon bu mangka non ilan
uksugoy bianan sog ponongi'an nog,
“Olo mogandun kobugow ni Kindagow
sog pakasi Kindagow non?
24 Bila sala pigdotu'an di' mosulut bu
mokpoksusi ilan, ilan bu ilan, ondi' ilan
nododa' mikindog.

* **3:22 3:22** Somo' ita da, si Kindagow.

25 Bu bila og sala kobaloy moksusi ilan,
ilan bu ilan, ondi' ilan nododa' mokindog.
26 Bu bila si Kindagow ontuan non
og dili glawas non, ombahagi' ion dun.
Olo ma mogandun kopindog non nog
pigdotu'an non? Mimung mogla'at da ion
dun.
27 "Bu doma ma' nini, olo gidoy mo-
gandun kosolod nog gotow dia sog baloy
nog gotow kitu' nog modasig† bu mangka
non pongolapoy og balananan nog gotow
koyon, lual da boludon non poguna og
gotow koyon nog modasig? Ombalud non
tibua, malap non na og balananan nog
glaki koyon.
28 "Tolu'on ku dianiu, minsan olo
dusaoy dun bu og kopoglaka'laka' nog
gotow, kompunan da nog Mikpongon.
29 Tibua, ain og moglaka'laka' dia sog
Bolakat nog Mikpongon, ondi' nododa'
kompunan. Po' dusa nog gotow koyon di'
mokulog dianon asta sog da' kopus non."
30 Sa'an miktalu' si Isus nog ma' nitu'
po' tinalu' nilan nog, "Si Isus sinongonan
nog glatdiwata."

Og gina' bu og putupusodanan ni Isus
Matiu 12:46-50, Luk 8:19-21

31 Tubus nitu', minatong na og gina' non
bu og putupusodanan non nog kolokian.
Migindog ilan sog glowasan nog baloy bu
dinumondag ilan nog gotow nog sumabi
dianon.
32 Og gotowanan koyon nog mikpong-
ingkud dia sog glumibut ni Isus miktalu'
ilan nog, "Polopanad, og gina' mu bu
putupusodanan mu nog kolokian, ditu'
ilan sog glowasan. Moleg ilan moktongow
dianika."
33 Tinumabal si Isus nog, "Sima buan og
gina' u bu putupusodanan ku?"
34 Liniboyan non nog mata og miglibut
koyon dianon mangka poktalu' nog, "Koni
og gina' u bu putupusodanan ku.
35 Po' simasima og mokokunut nog gle-
gan nog Mikpongon, ilan og putupuso-
danan ku bu og gina' u."

4

Og pononggi'an pa'ali sog sinumigwag nog boni'
Matiu 13:1-9, Luk 8:4-8

1 Ongon gondow non, mikpanad nosop
si Isus sog gotowanan dion sog goksid nog
danow koyon. Landu' kodakol nog gotow
linumpuk dianon. Dadi, sinumakoy ion
sog bolangoy mangka ion ingkud ditu'. Bu
og gotowanan koyon, dion ilan pogindog
sog pontad.
2 Bu modakol og pinanad non dianilan
bianan sog pononggi'an. Miktalu' ion
nog,
3 "Pokinongogoy niu. Ngon sala kotow
minangoy sumigwag nog boni' non.
4 Dangan sinigwag non og boni'
koyon, og duma dia mitona' sog dalan,
bu pingoktuk mogdayun nog manuk-
manukanan.
5 Og duma sop, dia mitona' sog dolonitan nog ombabow da og glupa' non. Tinumubu' mogdayun po' ombabow og glupa' non.
6 Tibua, dangan pinodosan, milanos og
pomulan koyon po' onda' pokoponginggamut mahatul.
7 Og duma sop, dia mitona' sog sompinitan. Dadi, dangan linumawa og sompinit
koyon, miumos og pomulan koyon dun
nog boya'an onda' notanan pokopog-
bunga.
8 Og duma sop, dia mitona' sog monapu'
nog glupa'. Dadi, dangan tinumubu'
og pomulan koyon, mokosubuk bu pog-
bunga mangka sinumongku'. Og duma
ginowoyan non sinumongku' nog glinon-
gowan da, og duma sop sinumongku' nog
pinulu'an, bu og duma sinumongku' nog
ginotusan.
9 "Dadi, ain togo tolinga, sumboy poki-
nongogan non og piktalu' u koni."

Og potugyuan nog pononggi'an ni Isus
Matiu 13:10-17, Luk 8:9-10

10 Tubus nitu', dangan mikpoguli' na
og gotowanan, og sopulu' bu dua' kotow
kitu' sulanggu'anan non bu og duma
sulanggu'anan non nog mibagak dion,

† **3:27 3:27** Og pogolongon koni nog gotow nog modasig, ion non ion si Kindagow.

miksak ilan dianon bog olo og ma'ana nog
ponongi'ananan non kitu'.
11 Tinumabal si Isus nog, “Amu koyon,
pisabut na dianiu og milimod kitu' nog
pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon.
Tibua, ain og gotowanan kitu' nog kona'
niu sakup, og pomali u dianilan bianan
sog ponongi'an.
12 Po' sinulat sog Kitab nog,
‘Mokotongow ilan da bosia, tibua, di'
nilan kosunan. Mokinongog ilan da
bosia, tibua, ondi' nilan mosabut.
Somo' bosia di' ilan ma' nitu',
mosop da og pikilan nilan dianakon
boya'an nog kompunan dusaanan
nilan dun.’ ”*

Pingma'ana ni Isus og ponongi'an non koyon
Matiu 13:18-23, Luk 8:11-15

13 Dadi, long sop ni Isus dianilan, “Di'
niu ta' mosabut og ponongi'an ku koyon?
Bila ma' nitu' nog ondi' niu mosabut,
olo ma mogandun kosabut niu nog duma
ponongi'ananan ku?”
14 “Og ponongi'an ku koyon, ma' nini
og ma'ana non. Og polonigwag nog boni'
koyon, ion non ion og migustal nog talu'
nog Mikpongon.
15 Dadi, og dalan koyon, ion non ion
og gotowanan kitu' nog mikodongog nog
gustalan pa'ali sog Mikpongon saka inan-
goy mogdayun owa'oy ni Kindagow dia
sog dialom pikilan nilan.
16 Og duma gotowanan sop, mama'
nog dolonitan kitu' nog ombabow da
og glupa' non nog kitona'an nog boni'.
Pu'un midongog nilan og gustalan kitu'
nog pa'ali sog Mikpongon, tinabuk nilan
dunut da'da'an nilan dun.
17 Tibua, da' nilan ungodoy mahatul dia
sog pikilan nilan. Tinumud si'oy ilan,
solianlian da. Po' bila dotongan ilan
nog glogon otawaka og posakit sabap sog
kotabuk nilan nog gustalan kitu', bolon-
gon nilan mogdayun.
18 Og duma sop gotowanan, mama'
ilan nog glupa' kitu' nog sompinitan nog
kitona'an nog boni'. Midongog nilan og
gustalan pa'ali sog Mikpongon.
19 Tibua, kobal nog susaan nilan nog
kotubu' nilan, bu sabap sog gloliag nilan
nog daya bu miglologinis og glegan nilan,
onda' doksu' nog gustalan kitu' dia sog
kotubu' nilan.
20 Tibua, og duma gotowanan kitu',
mama' ilan nog glupa' kitu' nog monapu'.
Midongog nilan og gustalan pa'ali sog
Mikpongon bu tinabuk nilan. Dadi, og
gustalan kitu' sinumongku' nododa'. Og
duma sinumongku' nog glinongowan, og
duma sop sinumongku' nog pinulu'an, bu
og duma sinumongku' nog ginotusan.”

Og motud sumboy podolagon sog gotowanan
Luk 8:16-18

21 Dadi, miktalu' nosop si Isus dianilan,
“Bila tumutud amu nog sulu' sog baloy
niu, dugba'an niu ta' buan nog sibulan
otawaka lingodon niu ta' og dolag non?
Potompalon niu nododa'!
22 Po' da'idun og milingod nog ondi' da
ompodolag. Bu ain da' kosabut posobu-
ton dosop da.
23 Ain togo tolinga, sumboy pokinon-
gogan non og piktalu' u koni.
24 “Dadi, potubudoy niu monginongog
og pomali u koni po' og galun nog gomiton
niu, ma' nitu' dosop og galun nog Mikpon-
gon dianiu, bu dungagan non pa.
25 Po' simasima ngon na og sabut non,
dungagan pa. Tibua, ain og da'idun og
balan non dun, minsan og dakoldakol non
na, owa'on pa dianon.”

Og ponongi'an nog boni' nog sonuk non pa tumubu'

26 Dadi, long sop ni Isus, “Og pigdotu'an
nog Mikpongon domikian da mama' nog
gotow kitu' nog sinumigwag nog boni'.
27 Sog gobi gondow, totanud otawaka
totulug ion, tumubu' da og boni' koyon
minsan si'oy da'idun sini sabut non dun.
28 Og ma'ana non, sabap sog glupa',
sa'an da tinumubu' og boni' koyon. Sog
tagna' bodos mangka pomunsut mangka
na kinug.
29 Ampun minug, gonion na po' mina-
tong og timpu gumani.”

* **4:12 4:12** Isaya 6:9-10

Og ponongg'an pa'ali sog bata'bata' longow
Matiu 13:31-34, Luk 13:18-19

30 Dadi, long sop ni Isus dun, “Olo bayu'bayu' nog pigdotu'an nog Mikpongon? Otawaka, ain ta gidoy koponongg'?
31 Og pigdotu'an nog Mikpongon domikian da mama' nog bata'bata' longow nog pimula dia sog binalan.
32 Minsan si'oy ion og bata'bata' longow, dangan tinumubu' na, ion og mosolag sog glam nog pomulananan dion. Bu og pangaanan non pogopunan nog manukmanukanan.”
33 Dadi, ma' nion og gustalan non dianilan pa'ali sog Mikpongon bianan sog ponongg'an sog goktob nog ain mosabut nilan.
34 Da'idun gustalan non dianilan nog da' non pobianoy sog ponongg'an. Tibua, glam non koyon inustal non kopia dia sog sulanggu'anan non dangan midoduoy ilan.

Pilota' ni Isus og goyup
Matiu 8:23-27, Luk 8:22-25

35 Dangan miglolabung tibua og bonua, miktalu' si Isus dia sog sulanggu'anan non, “Alung, mangoy ita ditu' sog dipag nog danow koni.”
36 Dadi, sinumakoy ilan dia sog bolangoy koyon nog sinokayan non bu mangka ilan tulak. Ginonatan nilan og modakol nog gotowanan dia sog pontad. Bu ngon duma bolangoyanan nog tinumondug dianilan.
37 Sintak non ion, miglogoyup nog landu' kolandos. Dadi, kisigoban nog tubig og bolangoy nilan koyon kobal nog nabok nog danow koyon.
38 Saka si Isus ditu' poktulug sog gikam dia sog gulinan nog bolangoy koyon. Dadi, tinanud nilan ion mangka ilan poktalu', “Polopanad! Potiangon mu ta' nog mogla'at ita?”
39 Dadi, migbuat ion mangka non polota'oy og galu' koyon bu og nabok mokoluksang. Ma' long non dun, “Kotodo' a na.” Dadi, milota' og galu' bu sododu'un tinumodo' tokodoy og danow koyon.
40 Tubus nitu', tinolu'an non ilan nog, “Iduma kondokan amu ma? Da'idun pota' og kopongandol niu?”
41 Dadi, kiondokan dunut kisobu'an ilan bu miksinaksakoy ilan nog, “Sima gidoy og gotow koni nog minsan si'oy og galu' bu nabok mogbilang ma dianon!”

5

Kiuli'an ni Isus og gotow nog tinosopan nog glatdiwataanan
Matiu 8:28-34, Luk 8:26-39

1 Dangan tinumolipag ilan sog danow koyon, sokali' ilan dinumonggu' sog bonua nog Gadarinis.
2 Dangan tinumukpa si Isus, linumpak ion nog gotow kitu' nog tinosopan nog glatdiwata nog dia miktidu sog kolobongan.
3 Po' dia ion pogonong sog kolobongan. Ondi' na ion ombalud nog minsan si'oy glantaylantay.
4 Po' tatap na ion boludon nog glantaylantay, bu pusasan. Tibua, og glantaylantay koyon mogotus non bu og pusas non koyon mokpokpota po' modasig ion tokodoy.
5 Gobi gondow, sog kolobongan otawaka sog gimbukidan, poginangon non moglosek sog ain kongayan non bu pongongolan non og glawas non nog mokokutong nog batu.
6 Dadi, dangan mitongow non si Isus sog molayu', ginumobok posungu' ditu' non mangka inglu'ud dia sog sungu'an non.
7 Bu pisikad non talu' non nog, “Olo og dunon mu dianakon Isus, ika, og Bata' a nog Mikpongon nog di' kolobian? Olo gangoy mu dini nakon? Sapa a sog Mikpongon nog di' mu pa akon posinsaon!”
8 Sa'an tinalu' non ma' nitu' po' tinolu'an ion ni Isus nog, “Ika og glatdiwata, awa' a na dia sog gotow koyon!”
9 Sinakan ni Isus bog sima ngalan non. Tinumabal ion nog, “Og ngalan ku si Nginibuan po' modakol ami.”
10 Dadi, mingapu'ngapu' og glatdiwataanan koyon dia ni Isus nog di' ilan pa powa'on dia sog bonua koyon.

11 Sog molani nilan koyon, ngon og panun nog babuy nog solian nilan monungkal dia sog pun bilid koyon.
12 Migbubut og glatdiwataanan koyon dia ni Isus nog dia ilan sangon sog babuyanan koyon.
13 Kinumboy ilan ni Isus. Dadi, mikpongluas ilan tidu sog gotow koyon mangka ilan sangon dia sog babuyanan koyon. Dadi, og panun nog babuyanan koyon, mikponggobok ilan dumiksun mangka ilan pokpongokpu sog danow koyon bu mitipot ilan kolomos. Og dakol nog babuyanan koyon ngon bayu' dua' ngibu.

14 Dangan mitongow nog polongipat nog babuyanan koyon og ma' nion koyon, mikponggobok ilan mangka nilan poguksugoy ditu' sog koliwagan bonua koyon. Dadi, inangoy nog gotowanan tontongoy og bianbian koyon.
15 Dangan minatong ilan ditu' ni Isus, mitongow nilan og gotow kitu' nog bakas poktosopan nog glatdiwataanan pogingkud dion nog minapot na bu molongas na og pomikilan non. Dadi, kiondokan ilan dun.
16 Og gotowanan sop nog ain og mikotongow nog bianbian koyon, piguksugan nilan dosop og kibianbianan nog gotow kitu' bu babuyanan kitu'.
17 Dadi, og gotowanan koyon, pigbubut nilan si Isus nog mawa' pa dion sog bonua nilan koyon.

18 Dadi, pinipini ni Isus sumakoy sog bolangoy nilan, og gotow koyon nog bakas tinosopan nog glatdiwataanan, miksaba' mogunut dianon.
19 Tibua, onda' ion podunutoy ni Isus. Suga'id non, tinolu'an non nog, “Uli' a sog pigoloan mu mangka mu poguksugoy dianilan bog andun kosolag og miinang nog Pogbaya' bu og glolat non dianika.”
20 Dadi, mipanow ion mangka non ulitoy moguksug og glam nog gininang kitu' ni Isus dianon dia sog bonua koyon nog iningolanan Sopulu' Kobonua. Ain mikodongog nog guksugan non kitu', kisobu'an ilan dun.

Og bata' ni Jairus nog glibun bu og tinumuyok kitu'dia sog glogdoy ni Isus
Matiu 9:18-26, Luk 8:40-56

21 Dangan tinumolipag nosop si Isus sog dipag, piglumpukan nosop ion nog landu' kodakol nog gotowanan, ditu' sog goksid nog danow koyon.
22 Ngon sop sala kotow dion nog linumumpak dianon nog si Jairus ngalan non. Ion og polongokbit nog solabuk baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Minangoy ion minglu'ud dia sog sungu'an ni Isus
23 mangka ion pongoningoni dianon nog, “Bata' u nog bata'libun, migagowinawa na. Dadi, angoy mu pa doponoy bagun da kumodag bu motubu'.”
24 Dadi, migunut si Isus dianon. Bu landu' kodakol nog gotowanan nog migunut dosop dianilan boya'an nog miglotok ilan tanan.
25 Tubus nitu', ngon sala kotow glibun dion nog poglodasan nog dugu' sog solod nog sopulu' bu dua' ton.
26 Binulung si'oy nog polomulunganan, misinsa tibua dun. Po' mitipot non na pogbayad og golota' non saka pododungag tanan og mosakit non koyon.
27 Dangan, midongog non og dongogan pa'ali sog kohinangan ni Isus, migapas ion mokopolani sog tolikudan ni Isus po' bagun non motuyok og glogdoy ni Isus koyon.
28 Po' donsama' na migdialominawa ion nog minsan si'oy sagya motuyok non og glogdoy ni Isus, kuli'an na og mosakit non koyon. Dadi, sa'an itu' migapas ion mokpolani sog tolikudan ni Isus po' bagun non motuyok glogdoy ni Isus koyon.
29 Pu'un tinuyok non og glogdoy ni Isus, sododu'un milota' ion poglodasan nog dugu' bu mibatik non sog glawas non nog kiuli'an na ion.

30 Sododu'un, dangan mibatik ni Isus nog ngon linumuas dianon nog baya', tinumolikud ion mangka sungu' sog kodokolan nog gotowanan koyon dion, mangka non ilan sakoy bog sima tinumuyok nog glogdoy non.

31 Dadi, miktalu' og sulanggu'anan non
dianon, “Motuyok a nododa', Polopanad,
po' kobal nog dakol nog gotowanan koni
nog milodis dianika!”
32 Liniboyan non og gotowanan koyon
nog mata po' ponontongon non bog sima
doda' og tinumuyok kitu' dianon.
33 Kisunan nog glibun koyon nog ki-
uli'an ion. Dadi, mikpolani ion dia ni Isus
mangka sugyut dianon bu pinglukuban
ion kobal nog gondok non mangka non
suksugoy dia ni Isus glam nog kibian-
bianan non nog mosakit non koyon.
34 Dadi, miktalu' si Isus dianon nog,
“Ibun, bianan sog kopongandol mu, ki-
uli'an ka. Suga'id non, panow a na bu og
kotikna' nog pikilan mongon dianika po'
kiuli'an ka na.”
35 Sonuk pa ni Isus moktalu', ngon og
minatong nog gobok nog tidu ditu' sog
baloy ni Jairus. Miktalu' ilan nog, “Og
bata' mu kitu' di' nika na mosa'ut. Dadi,
di' ta na pogongga'on og polopanad koyon
nog mangoy pa ditu'.”
36 Tibua, pitiang ni Isus og guksugan
nilan koyon bu poktalu' dia ni Jairus nog,
“Na' a mosusa. Suga'id non, tud a.”
37 Dadi, pigondi'an non og gotowanan
koyon mogunut dianilan lual da si Piter
bu dua' kotow kitu' nog pokputupusod
nog si Jems bu si Jan og pidunut non.
38 Dangan minatong ilan sog baloy ni
Jairus, mitongow nilan og gotowanan nog
landu' na og longosan nilan.
39 Sinumolod ilan sog baloy koyon bu
tinolu'an ni Isus og gotowanan koyon nog,
“Iduma ion, mama' ma nion og glangka
niu? Og bata' koni, onda' patoy, suga'id
non, sagya da ion mitulug.”
40 Dadi, pigwanwan nilan ion dun.
Dadi, piliu non og glam nilan sog baloy
koyon mangka non onggatoy sumolod
og sulanggu'anan non bu gina'ama' nog
bata' koyon, dion sog dugu nog pigbolili-
dan nog bata' koyon.
41 Pigoidan ni Isus sog komot og bata'
koyon bu poktalu' nog, “Talita koum.”
Somo' ita da, “Bata'libun, tolu'on ku di-
anika, pogbuat a na.”
42 Dadi, migbuat mogdayun og bata'
koyon mangka pokpanowpanow dion.
Kisobu'an ilan tokodoy dun. (Og bata'
koyon sopulu' na bu dua' ton tinonan
non.)
43 Tibua, pigondi'an tokodoy ni Isus
mokposun dianilan minsan sima, mangka
ion poktalu' nog, “Pokan niu pa bata'
koyon.”

6

Si Isus da' tolima'oy sog dili bonua non
Matiu 13:53-58, Luk 4:16-30

1 Dadi, ginonatan ni Isus og bonua
koyon, mangka ion uli' sog dili bonua
non. Migunut dianon og sulanggu'anan
non koyon.
2 Dangan minatong og Gondow nog
Pogulali, minangoy nosop si Isus mok-
panad sog baloy nog poglumpukan ni-
lan. Bu modakol og gotowanan dion
nog mikodongog nog gustalan non koyon
bu kisobu'an ilan dun. Ma' long nilan
dun, “Ain gidoy tiniduan nog gotow koni
og pikpanad non koyon? Sima gidoy
og migbogoy nog kotoan koyon dianon?
Minsan si'oy og gingyata'anan mokopogi-
nang ma dun!
3 Kona' non ta' ion og bata' nog po-
longimung kitu' nog baloy? Kona' non ta'
ion og bata' kitu' ni Maria, nog putupusod
ni Jems, bu ni Jusep, bu ni Judas, bu
ni Simun? Bu kona' ta' ion mikunul
ita tanan nog putupusodanan non nog
kolibunanan?” Sabap dion kilotonan ilan
dianon.
4 Tibua, tinolu'an ilan ni Isus nog, “Og
polomolatas nog talu' nog Mikpongon
pogbotadan minsan ain, lual da dia sog
dili bonua non, bu sog dili pigoloan non,
bu sog dili baloy non.”
5 Sa'an itu' mika'an da og gingyata' nog
pitongow non dion lual da ngon mika'an
og dinoponan non nog gotowanan bu
kiuli'an non ilan.
6 Bu kisobu'an tokodoy si Isus dun nog
di' ilan tumud dianon.

Pipanow ni Isus og sopulu' bu dua'
sulanggu'anan non
Matiu 10:5-15, Luk 9:1-6

Dadi, miguliugan si Isus sog bonuaanan
koyon dion mokpanad dia sog gotowanan.

7 Sinabi non og sopulu' bu dua' so-
sugu'onanan non koyon nog mokpolani
ilan dianon. Po' poponowon non ilan nog
dodua' kotow. Bu binogayan non ilan
nog baya' bagun nilan kopogboya'an og
glatdiwataanan.
8 Bu dinondag non ilan nog, “Na' amu
mokpitang nog balun niu otawaka og sin
niu otawaka og togu'an niu. Da' lual sog
tagad niu da.
9 Bu solug amu nog pongyapak niu. Na'
amu mokpitang nog gimolaan niu.
10 Bu ain og baloy nog tumolima' dianiu,
dion amu na dukon asta gumonat amu
sog koliwagan bonua koyon.
11 Tibua, bila da'idun sog koliwagan
bonua koyon og tumolima' dianiu bu
ompok ilan mokinongog dianiu, bila gu-
monat amu, pokpasoy niu og glopug nog
glupa' nog minokot sog botis niu bagun
nilan da kosunan og tanda' nog di' amu
na kosakan nog minsan olo og matong
dianilan.”
12 Dadi, mipanow ilan mogustal dia
sog gotowanan nog sumboy moglila' bu
lumota' ilan na moginang nog mokodusa.
13 Bu modakol og pimugow nilan nog
glatdiwataanan nog tinumosop dia sog
gotow. Bu modakol dosop nog gotowanan
nog di' mokokodag nog pingoklasan nilan
nog glana bu kiuli'an ilan dun.

Og kobunu' dia ni Jan nog Polomunyag
Matiu 14:1-12, Luk 9:7-9

14 Dadi, og piginang nilan koyon mi-
dongog ni Datu' Herod po' og ngalan
ni Isus koyon mibantug sog ainain nog
bonua. Dadi, kisobu'an og gotowanan
dun bog iduma mokopoginang ma ion
nog gingyata'anan. Ngon gotowanan
moktalu' nog si Jan nog Polomunyag,
mitubu' ion puli'. Sa'an mokopoginang
ion nog kosobu'sobu'.
15 Ngon sop moktalu' nog si Isus, ion
non dow og polomolatas kitu' nog talu'
nog Mikpongon nog si Iladya. Bu ngon
sop moktalu' nog ion dow og polomolatas
mama' nog polomolatasanan nog talu'
nog Mikpongon kobon nitu'.
16 Tibua, dangan midongog ni Herod og
dongogan kitu' pa'ali dia ni Isus, miktalu'
ion nog, “Ion non ion, si Jan nog Polomun-
yag nog sinugu' u kitu' mutuk gulu non.
Mitubu' ion mokpuli'.”
17 Sa'an miktalu' si Herod nog ma' nitu'
po' dinondag non mukpa' si Jan mangka
pusasoy, bu kolobusuoy. Sa'an ininang
non ma' nitu' po' sabap dia ni Herodias,
og duoy nog kongudan non nog si Pilip.
Po' pigduoy ni Herod si Herodias nog saka
totubu' pa si Pilip.
18 Dadi, pigbina'an ni Jan si Herod
nog ma' long non dun, “Kona' ion og
botad nog pogduoyon mu og duoy nog
kongudan mu.”
19 Dadi, sabap ditu', molaton ni Hero-
dias dia ni Jan bu moleg na ion nog
bunu'on si Jan. Tibua, mologon inangon
20 po' si Herod miondok dia ni Jan po'
kisunan non si Jan midulus nog gotow bu
molonu' pikilan non dia sog Mikpongon.
Dadi, inusiba' non si Jan sog kolobusuan
koyon. Loliagon si'oy si Herod mokinon-
gog nog pomali ni Jan, tibua, mibabong
dosop pikilan non dun.
21 Dangan minatong og gondow nog
binota'an dia ni Herod, miglokologya'an
ion bu pimosunan non og gotowanan
nog mokokotas bu doyahananan bu og
kounutananan nog sundaluanan tidu sog
gliwag nog bonua nog Galili koyon. Dion
mikalap si Herodias nog pondayan non.
22 Sonuk nog kologya'an nilan koyon,
sinumolod og bata' ni Herodias nog
dolaga mangka ion pongigal sog sungu'an
nog gotowanan. Dadi, kisu'atan tokodoy
si Herod bu og gotowanan koyon dion nog
gigal nog dolaga koyon. Dadi, miktalu'
og datu' koyon dia sog dolaga koyon,
“Bila ma' nion, minsan olo pongonion
mu, pongoni mu po' bogoyon ku dianika.”
23 Bu pitaksi' non sog gotowanan koyon
dion og talu' non koyon nog minsan
olo pongonion non sopoginonga' si'oy
nog pigdotu'an non bogoyon non da sog
dolaga koyon.
24 Dadi, linumiu og dolaga koyon
mangka angoy poksak sog gina' non bog
olo omba'is pongonion. Tinumabal gina'
non koyon, “Og pongoni mu og gulu ni Jan
nog Polomunyag.”

25 Dadi, migdali' sumolod mokpuli'
og dolaga koyon ditu' sog datu' koyon
mangka poktalu' nog, “Da'idun lual pon-
gonion ku dianika numun kitu' lual da
og gulu ni Jan nog Polomunyag nog dia
botangoy sog tabak.”
26 Dadi, miksonsol tokodoy bosia og
datu' koyon nog talu' non kitu'. Tibua,
sabap sog kibulugan non na tumalu' bu
kitoksi'an noma og talu' non kitu' nog
gotowanan koyon dion nog pomosunan
non, onda' non na bolibadoy og pingoni
nog dolaga koyon.
27 Dadi, dinondag non mogdayun og
sala kotow sundalu non mangoy ditu' sog
kolobusuan mutuk nog gulu ni Jan. Dadi,
minangoy sundalu koyon sog kolobusuan
bu pinutuk non gulu ni Jan
28 mangka non botangoy sog tabak bu
bogoyoy sog dolaga koyon. Ion non nion,
tinabuk nog dolaga koyon mangka non
bogoyoy sog gina' non.
29 Dangan midongog nog sulanggu'anan
ni Jan nog minatoy na ion, inangoy nilan
olapoy og bangkoy non koyon mangka
nilan lobongoy.

Piokan ni Isus og lima ngibu kotow
Matiu 14:13-21, Luk 9:10-17, Jan 6:1-14

30 Dangan minatong na og so-
sugu'onanan ni Isus kitu' tidu mangoy
mogustal, piguksugan nilan dia ni Isus
og glam nog piginang nilan bu pikpanad
nilan.
31 Tubus nitu', miktalu' si Isus nog,
“Mangoy ita sog molili' nog ita ita tibua,
po' bagun amu mokulali.” Po' sa'an
tinalu' non ma' nitu' po' kobon non og go-
towanan mokpuli'puli' ditu' nilan. Dadi,
minsan kokan nilan di' nilan na tanan
motayud.
32 Dadi, migbolangoy si Isus bu su-
langgu'anan non koyon posungu' sog
bonua nog molili'.
33 Tibua, mitongow ilan bu kinilolaan
ilan nog modakol nog gotowanan sog
koliwagan bonuaanan koyon sog goksid
nog danow koyon. Dadi, migdali' og
gotowanan koyon moguna dia sog po-
sungu'an nilan.
34 Dangan dinumonggu' ilan, mitongow
ni Isus nog landu' kodakol og gotowanan
dion nog migbagad dianon. Milolat ion
dianilan po' mama' ilan dow nog bilibil-
ianan nog da'idun polongipat dun. Bu
dion tinolipunan non ilan mokpanad nog
gininisan nog pogonadan.
35 Dangan miglolabung na bonua,
mikpolani dianon og sulanggu'anan non
mangka ilan poktalu' nog, “Polopanad, og
bonua koni molayu' sog gimbolayan saka
glolabung na.
36 Golom nika na ilan dondagoy om-
panow bagun ilan mokoponukat nog
ponganon nilan ditu' sog koliwagan
bonua.”
37 Tibua, tinabal ilan ni Isus nog, “Amu
na pogbogoy nog ponganon dianilan.”
Dadi, tinabal nilan si Isus nog, “Aba!
Og dakol nog gotowanan koyon, og go-
laga' nog pan nog pokanon dianilan bila
soluyon, og golaga' non sala tindanan sog
sala kotow gotow bila moginang sog solod
nog walu bulan! Mangoy ami ta' sumaluy
dun mangka pokanoy dianilan?”
38 Sinak ni Isus dianilan nog, “Sanu buk
buan pan niu? Angoy niu tontong.”
Dangan tinontong nilan, miktalu' ilan
nog, “Lima buk da og pan bu dua' buk
da og soda'.”
39 Tubus nitu', dinondag non og su-
langgu'anan non koyon nog pingkudon
nilan og glam nog gotowanan koyon sog
sigbotan koyon nog omba'is ingkudan.
40 Dadi, miglumpuklumpuk ilan
mingkud. Ngon na dion sogatus, ngon na
dion lima pulu' og piglumpuklumpukan
nog gotowanan koyon.
41 Tubus nitu', inimud ni Isus og lima
buk pan bu dua' buk soda' koyon mangka
ion tongal sog glangit bu posolomatoy
dia sog Mikpongon mangka non pomo-
tioy og pan koyon bu pomogoyoy sog
sulanggu'anan non. Bu pimogoy dosop
nog sulanggu'anan non koyon dia sog
gotowanan koyon. Bu pigbobahagi' dosop
ni Isus og dua' buk soda' koyon dia sog
glam nilan.
42 Dadi, mikpongongan og glam nilan
bu mikpogbosug ilan.

43 Ngon pa og sama' nog gotowanan
koyon kuman nog laga' nog sopulu'
bu dua' bogyas og miomud nog su-
langgu'anan koyon dun.
44 Og dakol nog kinuman nog
kolokianan tibua, lima ngibu kotow.

Mipanow si Isus sog dibabow tubig
Matiu 14:22-33, Jan 6:15-21

45 Tubus nitu', sododu'un pigonat ni
Isus poguna og sulanggu'anan non koyon
tumulak posungu' sog Betsaida po' ion
pogonaton non pa gotowanan koyon.
46 Dangan miksuoy si Isus ilan nog
gotowanan koyon, tinumukad ion sog
bontud po' mogyakin ion ditu'.
47 Dangan miglogobi na, dia na sog
titonga' nog danow koyon og bolangoy
nog sulanggu'anan non, bu ion salasala
non da sog bontud koyon.
48 Bu mitongow non og sulanggu'anan
non koyon nog kilogonan ilan momolula
po' misonsung nilan og galu'. Dangan
migdali'ondow tibua og bonua, minangoy
si Isus ditu' nilan nog mipanow dia sog
dibabow nog tubig nog danow koyon. Po'
moguna bosia ion dianilan.
49 Saka dangan mitongow ion nog su-
langgu'anan non nog pokpanow ion sog
dibabow nog tubig, balu' nilan dun og
mongondok. Dadi, miglosek ilan.
50 Po' glam nilan koyon mitongow nilan
ion bu kiondokan ilan tokodoy dun.

Tibua, pigdoyunan ni Isus tumalu' di-
anilan nog, “Potikna' niu og pikilan niu!
Akon ini! Na' amu kondokan!”
51 Ampun sinumakoy si Isus sog bolan-
goy nilan koyon mipadok og galu'. Dadi,
kisobu'an ilan tokodoy dia ni Isus.
52 Po' da' nilan pa kosabut og
kopokpokan ni Isus kitu' dia sog go-
towanan. Po' da' kadal nog pomikilan
nilan.

Kiuli'an ni Isus og gotowanan nog di'
mokodag ditu' sog Genesaret
Matiu 14:34-36

53 Dangan mikotolipag ilan sog danow
koyon, sokali' ilan dinumonggu' sog
bonua nog Genesaret. Bu linabu' nilan og
sinipit nog bolangoy koyon dion.
54 Ampun tinumukpa ilan, kinilolaan si
Isus nog gotowanan koyon dion.
55 Dadi, pigdoli'an nilan mongangoy og
gotowanan sog gliwag nog bonua koyon
nog sosuku di' mokokodag bu inoyun-
gan nilan posungu' sog bonua kitu' nog
kisunan nilan nog ditu' si Isus.
56 Bu minsan ainain ion angoy nog
gimbolayananan koyon dion sog bukid
dibaba', sosuku nog di' mokokodag diani-
lan pimotang sog tobu'ananan po' alu'alu'
ditu' bian si Isus. Bu migbubut ilan
dianon nog potuyokon ilan pa nog sagya
si'oy og sudung nog ponopoton non. Bu
glam nog mikotuyok dun, kiuli'an ilan.

7

Sinila' nog parasiuanan og su-
langgu'anan ni Isus
Matiu 15:1-9

1 Tubus nitu', ngon og parasiuanan
bu polopanadanan nog botad nog
bansa Hudyu miktidu sog Jerusalem,
piglumpukan nilan nosop si Isus.
2 Mitongow nilan og duma su-
langgu'anan ni Isus kinuman nog saka
da' nilan unutoy og botad nog parasi-
uanan koyon nog kopongugas nilan nog
komotanan nilan bila kuman ilan. Dadi,
miimung nog kolomu'lomu' ilan dow dia
sog Mikpongon.
3 (Og parasiuanan koyon bu glam nog
gotow Hudyu mangka ilan si'oy kan sum-
boy unuton nilan pa poguna og botad nog
mokogulang nilan kitu' kobon nitu' nog
kopongugas nilan nog komotanan nilan
bila kuman ilan.
4 Bu ngon dosop og kitogadan nilan
nog bila matong ilan tidu sog tobu'an,
di' ilan sokali' kuman, bila ondi' ilan
da mokopongugas poguna. Bu modakol
pa duma nog pogbotadon nilan koyon
mama' nog kopongugas nilan nog saguk,
og togu'an ginumon, bu glangkapanan
nog galang dia sog bolokanan.)
5 Dadi, sinakan si Isus nog parasiua-
nan koyon bu polopanadanan nog botad
bog iduma og sulanggu'anan non koyon,
di' ilan ma mokokunut nog botad nog
mokogulang? Kuman ilan ma nog da' ilan
pongugas poguna nog komot nilan.

6 Tinabal ilan ni Isus nog, “Motud doda'
og tinalu' nog polomolatas kitu' nog si
Isaya pa'ali dianiu nog mokpopotongow
amu tibua. Sinulat sog Kitab nog,

‘Og gotowanan koni, og kopogadab ni-
lan dianakon taman da nog baba'
nilan, tibua, og pomikilan nilan
molayu' tokodoy dianakon.

7 Da'idun og ma'ana nog kopoktamuy
nilan dianakon po' og pikpanad ni-
lan koyon sagya da polomotadon nog
pigimungimung nog sagyaotow.’ ”*

8 Bu long pa ni Isus dun, “Da' niu
tomba'oy og dondagan nog miktidu sog
Mikpongon. Bu sokali' og pigunut niu og
botad nog sagyaotow.

9 “Moto amu sumop nog dondagan nog
Mikpongon bagun niu munut og dan nog
botad niu.

10 Po' miktalu' si Muses kobon itu'
nog, ‘Pogodaboy niu gina'ama' niu.’† Bu
talu' non dosop, ‘Simasima og sumolap
monalu' dia sog gina'ama' non, sumboy
bunu'on.’‡

11 Tibua, amu, mokpanad amu nog
mogusoy da bila og gotow moktalu' dia
sog gina'ama' non nog, og tabang non
kitu' nog bogoyon non bosia dianilan,
iningolanan non na nog Korban. Ma'ana
non, og bogoy non kitu' inuakil na dia sog
Mikpongon.

12 Dadi, minsan si'oy kilogonan og
mokogulang nog gotow koyon, di' niu na
ion tugdakon tumabang dia sog gina'ama'
non.

13 Dadi, bianan sog pogbotadon niu
koyon nog polotason niu, pigusayusayan
niu sumop og talu' nog Mikpongon.
Modakol pa og duma pogbotadon niu nog
mama' nion.”

Og poktiduan nog kohinangan nog molaton

Matiu 15:10-20

14 Tubus nitu', sinabi non nosop og
gotowanan koyon dion nog mokpolani
ilan dianon mangka ion poktalu' nog,
“Pokinongog amu tokodoy dianakon glam
niu bagun niu mosabut og poktolu'on ku
koni.

15 Da'idun og sumolod dia sog baba' nog
gotow nog boya'an mimung moglomu'
ion dun. Suga'id non, ain og lumuas
dia sog gotow mimung nog moglomu' ion
dun. [

16 Dadi, ain togo tolinga, sumboy poki-
nongogan non og piktalu' u koni.]”

17 Dangan ginonatan ni Isus og
gotowanan koyon dion, mangka ion
solod sog baloy, sinakan ion nog su-
langgu'anan non koyon bog olo ma'ana
nog ponongi'an non kitu'.

18 Tinumabal si Isus nog, “Mologon amu
doda' posobutan! Da' niu ta' ion kosunoy
nog ain sumolod sog baba' nog gotow di'
mimung nog moglomu' ion dun?

19 Po' di' da dia angoy sog pikilan non,
suga'id non, dia angoy sog tibuka non
mangka na luas.” (Bianan sog talu' ni Isus
koni, og ma'ana non da'idun og gli'inan
nog ponganon.)

20 Bu miktalu' pa ion nog, “Ain lumuas
tidu sog gotow, ion non ion og moglomu'
dun.

21 Po' tidu sog dialom pikilan nog gotow,
ion non ion og poktiduan og pikilan kitu'
nog molaton, og momabal, og monakow,
og momunu', bu mogbabal nog kona' non
duoy,

22 og mogabak, og mogbolotibot, og
moksoputi, og di' na mosipog nog glawas
non, og mima, og mogbolotibot, og motok-
abul, bu og moglogumow.

23 Dadi, glam nog kohinangan nog mo-
laton dia da poktolipun sog pikilan nog
gotow bu ion non nion mimung moglomu'
ion dun.”

Og kopongandol nog glibun nog kona' gotow Hudyu

Matiu 15:21-28

24 Dangan ginumonat si Isus sog bonua
koyon, sokali' ion minangoy ditu' lambul
sog molani nog koliwagan bonua nog
Tair. Dangan minatong ion ditu', sinu-
molod sog solabuk baloy po' ompok bosia
ion kosunan nog gotowanan nog dion ion.
Tibua, kisunan da ion nog gotowanan nog
dion da ion.

* **7:7 7:7** Isaya 29:13 † **7:10 7:10** Exodus 20:12 ‡ **7:10 7:10** Exodus 21:17

25 Ngon og glibun dion nog og bata'
non nog glibun tinosopan nog glatdi-
wata. Dangan midongog non nog dion si
Isus, minangoy ion ditu' bu inglu'ud sog
sungu'an non.
26 Og glibun koyon kona' og gotow
Hudyu bu ditu' ion binata' sog bonua nog
Ponisia nog misakup sog bonua nog Siria.
Mikilolat ion dia ni Isus nog bugowon pa
ni Isus og glatdiwata kitu' nog tinumosop
dia sog bata' non koyon.
27 Tinabal ion ni Isus nog, “Pokanon
ta pa poguna og gombata'anan asta om-
bosug ilan po' ondi' pia nog olapon
og ponganon nog gombata'anan koyon
mangka tikpu'oy dia sog gayamanan.”§
28 Tinabal non si Isus, “Kounutan,
motud ion. Tibua, minsan og gaya-
manan nog dia sog silung nog glomisa-
han, mokokan ilan da nog mumu nog
gombata'anan koyon nog modogdag dia
sog salog.”
29 Dadi, long ni Isus dun, “Sabap sog
tabal mu koyon, mokodyadi a na muli' po'
og glatdiwata kitu' minawa' na sog glawas
nog bata' mu.”
30 Dadi, minuli' glibun koyon. Dangan
minatong ion, mitongow non og bata' non
koyon pogbobolilid sog dolopa'an non bu
og glatdiwata kitu' da' na dia.

Kiuli'an ni Isus og gotow nog bongol bu kugol pa

31 Dangan ginumonat si Isus sog bonua
koyon nog Tair, ditu' ion minian sog
Sidon posungu' sog danow koyon nog
Galili. Bu minian pa sog bonua kitu' nog
iningolanan nog Sopulu' Kobonua.
32 Dadi, dangan minatong ion ditu'
sog bonua kitu', ongon og gotow nog
mibongol bu kugol pa nog inagak nog
gotowanan ditu' ni Isus. Mikilolat ilan
dianon nog doponan non pa og gotow
koyon.
33 Dadi, inagak ni Isus og bongol koyon
sog molayu'layu' mangka non losukoy
og dua' mogimpang tolinga nog gotow
koyon, mangka ion dula' sog komot non
bu dulitoy sog dila' nog gotow koyon,
34 mangka ion tongal bu pogoksudi-
nawa bu poktalu' dianon nog, “Epata!”
Somo' ita da, kosuang a!
35 Sododu'un og gotow koyon mikodon-
gog bu misuang na talu' non. Bu moko-
pogabitabit na mahatul.
36 Bu pigondi'an ilan ni Isus nog di'
nilan poguksugan minsan sima otowoy.
Tibua, pigondi'an non si'oy ilan, angkin
nilan tanan poguksugoy dia sog go-
towanan dion.
37 Landu' ilan tokodoy kosobu'oy dun.
Po' ma' long nilan dun, “Og glam nog
gininang ni Isus koyon, og kopoginang
non dun omba'is. Po' minsan si'oy og
gotow nog bongol bu og kugol, kuli'an
non.”

8

Piokan ni Isus og pat ngibu kotow
Matiu 15:32-39

1 Ngon gondow non, piglumpukan
nosop si Isus nog modakol nog go-
towanan. Og gotowanan koyon, da'idun
na og ponganon nilan. Dadi, sinabi ni Isus
og sulanggu'anan non koyon mangka ion
poktalu' dianilan,
2 “Milolat u nog gotowanan koni. Po'
sog solod nog tolu gobi bu tolu ondow
ilan dini nakon, kinobus ilan na nog
ponganon.
3 Bu bila dondagon ku ilan muli',
gomonsunoy ombuksak ilan sog dalan
kobal nog gutom nilan po' og duma dian-
ilan molayu' og guli'an non.”
4 Tinabal ion nog sulanggu'anan non
koyon nog, “Dadi, olo ma ini pondayan ta?
Da'idun ma og kolapan ta nog ponganon
nog pokpokan ta dianilan dini sog bonua
koni nog molayu' sog gimbolayan.”
5 Dadi, miksak si Isus dianilan nog,
“Sanu buk buan og pan niu dion?”
Tinumabal ilan nog, “Pitu buk da og
pan dini.”
6 Dadi, dinondag ni Isus og gotowanan
koyon mokpongingkud. Dangan mitabuk
non og pitu buk pan kitu', pisolomatan
non dia sog Mikpongon bu pomotioy og
pan kitu' mangka non pomogoyoy sog

§ **7:27 7:27** Og ma'ana nog talu' non koyon, nog sumboy dia ion angoy poguna mogustal sog bansa Hudyu mangka si'oy sog len bansa.

sulanggu'anan non koyon. Bu pimogoy
sop nog sulanggu'anan non dia sog go-
towanan koyon.
7 Bu ngon sop mika'an og soda' nilan
nog mokolintokon. Tubus ion mokposola-
mat dia sog Mikpongon, binogoy non dia
sog sulanggu'anan non og soda'anan kitu'
nog mokolintok mangka non dondagoy
momogoy dia sog gotowanan.
8 Dadi, mikpongongan og glam nilan
koyon bu mikpogbosug ilan. Ngon pa og
sama' nog gotowanan koyon kuman nog
laga' nog pitu bogyas nog mikpokponu' og
miomud nog sulanggu'anan koyon.
9 Og dakol nog gotowanan koyon nog
kinuman dun laga' nog pat ngibu. Tubus
nitu', dangan pigonat ni Isus og go-
towanan koyon,
10 migdayun ilan nog sulanggu'anan
non sumakoy dia sog bolangoy bu tinu-
mulak ilan posungu' sog bonua nog Dal-
manuta.

*Og parasiuanan mingambat nog gingy-
ata'*

Matiu 16:1-4

11 Dadi, dangan minatong ilan ditu' sog
bonua koyon, linumpak ilan nog para-
siuanan po' poksulaysulayan nilan ion
bianan sog kopongambat nilan nog gingy-
ata' dianon nog tidu dia sog Mikpongon.
12 Migoksudinawa si Isus mangka ion
poktalu' nog, "Iduma og gotowanan nu-
mun koni, mongambat ilan ma sop nog
gingyata'? Tolu'on ku dianiu, da'idun
og gingyata' nog potongowon dia sog
gotowanan numun koni."
13 Dadi, ginonatan ilan ni Isus. Sinu-
makoy ilan nosop sog bolangoy, mangka
ilan tulak posungu' sog dipag nog danow
koyon.

*Og pikpanad nog parasiuanan bu og
gla'ayatananni Herod pinonggi' dia sog
pokpotulin nog pan*

Matiu 16:5-12

14 Mikolingow og sulanggu'anan non
koyon mogbalun nog pan lual da sog
solabuk og mioit nilan.
15 Pidonsama' ni Isus tumalu' dianilan
nog, "Pokpotubud bu pongandam amu
bagun amu ondi' moit nog pokpotulin nog
pan nog parasiuanan bu og pokpotulin
dosop ni Herod."*
16 Dadi, migabitabit sulanggu'anan non
koyon nog ilan da bu ilan pa'ali sog tinalu'
non kitu'. Ma' long nilan dun, "Sa'an
bayu' tinalu' non nog ma' nitu' po' da' ita
pokopogoit nog ponganon ta."
17 Tibua, kisunan da ni Isus og pigo-
bitobitan nilan koyon. Dadi, tinolu'an
non ilan nog, "Iduma ma' nion ma og
poktolu'on niu? Og pigolong u koni, kona'
nog da' amu pogoit nog ponganon. Da'
niu pa ta' sibon kotongow otawaka kos-
abut? Mologon amu doda' pokposobutan!
18 Togo mata amu bosia saka iduma ion
di' amu ma mokotongow? Togo tolinga
amu bosia saka iduma ion di' amu ma
mokodongog? Di' niu ta' buan kolobotan?
19 Tubus u kitu' pomotioy og lima buk
pan nog mikokan dun og lima ngibu
gotowanan, sanu bogyas itu' og miomud
niu nog sama' nilan kuman dun?"

Tinabal nilan ion, "Sopulu' bu dua'
bogyas."

20 Sinakan ilan nosop ni Isus, "Dangan
pimoti u og pitu buk pan kitu' nog saka
pat ngibu gotowanan og kinuman dun,
sanu bogyas og miomud niu nog sama'
nilan kuman dun?"

Tinabal nilan ion, "Pitu bogyas."

21 Dadi, sinakan non ilan nog, "Dadi,
onda' niu pota' kosabut og ma'ana nog
piktalu' u komun pa'ali sog pokpotulin
nog pan?"

*Si Isus kiuli'an non og buta sog Bet-
saida*

22 Dadi, minatong ilan sog koliwagan
bonua nog Betsaida. Ngon og buta dion
nog pigagak nog gotowanan ditu' ni Isus.
Mikilolat ilan dianon nog doponan non pa
og buta koyon.
23 Dadi, inagak ni Isus og buta koyon
sog gunanunan nog gimbolayan koyon.
Tubus nitu', dinula'an non og mata nog
buta koyon mangka non doponoy. Bu
sinakan non ion bog mokotongow nota'.

* **8:15 8:15** Og ma'ana nog pokpotulin nog pan koni, og polomotadon nilan bu og pokponadon nilan.

24 Dangan tinumingag og buta koyon,
long non dun, “Mokotongow u na nog go-
tow, tibua, mama' nog kayu pokpanow.”
25 Dadi, dinoponan nosop ni Isus og
dua' mogimpang mata non koyon. Bu
mioksud na ma' nog dan og tinontongan
non bu mikotongow na mahatul.
26 Dinondag ni Isus og gotow koyon
muli' bu pigondi'an non mian sog koliwa-
gan bonua koyon nog Betsaida.

Og tinalu' ni Piter pa'ali dia ni Isus
Matiu 16:13-20, Luk 9:18-21

27 Dadi, migdayun si lo' Isus ditu' sog
gimbolayananan sog glumibut nog koli-
wagan bonua nog Sisaria Pilipi. Sonuk
nilan ompanow, sinakan ni Isus og su-
langgu'anan non koyon nog, “Sima u
gidoy long nog gotowanan dun?”
28 Tinumabal ilan nog, “Og duma
mokpoktalu' ilan nog ika dow si Jan nog
Polomunyag. Og duma sop mokpoktalu'
ilan nog ika dow si Iladya, og polomolatas
nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'. Bu
og duma sop mokpoktalu' ilan nog ika
dow og solabuk og polomolatas nog talu'
nog Mikpongon.”
29 Sinakan non sop ilan nog, “Bila buan
amu, sima u gidoy?”
Tinumabal si Piter, “Ika og Kristu.”†
30 Dadi, pigondi'an non ilan moguksug
pa'ali dianon sog minsan sima.

Pinosun ni Isus pa'ali sog kopatoy non
Matiu 16:21-28, Luk 9:22-27

31 Tubus nitu', miktolipun si Isus
mogustal dianilan nog sumboy og Bi-
nata' sog Kilawan posinsaon ion tokodoy
bu pogbongkison ion nog kobogolalan,
og mokokotas nog bolianananan, bu og
polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu. Bu sumboy ion bunu'on. Tibua,
sog kotolu ondow non, motubu' da ion
puli'.
32 Pitampal non dianilan og posungu'an
non koyon bagun nilan mosabut. Dadi si
Piter, inagak non si Isus sog molayu'layu'
mangka non bosia pomagoy moktalu' dun
og ma' nitu' kitu'.
33 Tibua, sinumungu' si Isus sog duma
sulanggu'anan non koyon kobon non
mogbantoy dianilan mangka non sop pog-
bina'oy si Piter. Long non dun, “Soitan,
awa' a dini nakon! Po' og pomikilan mu
koyon dia miktidu sog sagyaotow, onda'
dia miktidu sog Mikpongon.”
34 Dadi, sinabi ni Isus og gotowanan
koyon dion bu og sulanggu'anan non
nog mokpolani pa dianon mangka ion
poktalu' nog, “Simasima moleg mogunut
dianakon sumboy tolikudan non og dili
glegan non mangka non pisanoy og kudus
non bu pogunut dianakon.‡
35 Po' simasima og landu' kopogapas
non nog dili kotubu' non, kobolongan
da ion dun. Tibua, simasima og lamig
non na bolongon og dili kotubu' non
sabap sog kopokokunut non dianakon bu
sog Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog
Mikpongon, kongonan ion nog kotubu'
nog da' kopus non.
36 Po' olo gidoy buan og glongas non nog
makod nog gotow og daya sog tibuk nog
dunya koni saka, ombolong og glimukud
non?
37 Kobolosan ta' nog gotow og dili
glimukud non?
38 Sog tang nog numun koni og go-
towanan bolodusaon bu momungyas ilan
dia sog Mikpongon. Dadi, simasima og
mosipog dianakon bu dia sog pomali u,
akon, og Binata' sog Kilawan, mosipog u
dosop dianon, sog tang nog kopokpuli'
u dunut silow nog kotas nog Gama'
u nog ion og Mikpongon bu asta og
moloikatanan non kitu' nog mosigda.”

9

1 Bu long pa ni Isus dianilan, “Tolu'on
ku dianiu, ngon og dumaanan ta dini
nog ondi' ilan pa tagad patoy taman da
ondi' nilan motongow og kopogdatu' nog
Mikpongon dunut og baya' non nog di'
kolobian.”

Miksop og bayu'bayu' ni Isus
Matiu 17:1-13, Luk 9:28-36

† **8:29 8:29** Og Kristu koni og Ginirik. Og ma'ana non, og Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya.
‡ **8:34 8:34** Og ma'ana nog talu' koyon nog pisanon non kudus non, minit motigdow kobiabianan non, di' nododa' lumota' mokokunut dia ni Isus.

2 Gonom gobi tidu ditu', inoit ni Isus
tumukad si lo' Piter, si Jems, bu si Jan ditu'
sog molawa nog bontud nog ilan da bu
ilan. Dangan minatong ilan ditu', miton-
gow nilan nog miksop og bayu'bayu' ni
Isus.
3 Bu sinumilow og ponopoton non nog
landu' koputi'. Da'idun og gotow sog
dunya og mokokula nog ponopoton nog
ma' nog koputi' nog ponopoton ni Isus
koyon.
4 Gomonsunoy pa, ngon dua' kotow
tinumua' si Iladya bu si Muses. Migab-
itabit ilan ni Isus.
5 Dadi, miktalu' si Piter dia ni Isus
nog, "Polopanad, omba'is da nog miko-
dini ami. Mogimung ami nog tolu buk
glokowlokow, solabuk dianika, solabuk
dia ni Muses, bu solabuk dia ni Iladya."
6 (Ondi' kosunan ni Piter bog olo pok-
tolu'on non po' kiondokan ilan tokodoy.)
7 Tubus nitu', og ginampol mikpoton-
dong dianilan bu ngon og talu' nog mi-
dongog nilan miktidu sog ginampol koyon
nog ma' nini, "Koni og bata' u, nog
kololaman ku. Pokinongog amu dianon."
8 Gomonsunoy pa, dangan tinumontong
ilan, sala dona ni Isus og mitongow nilan.
9 Sonuk nilan dumiksun tidu sog bon-
tud koyon, pigondi'an ni Isus moguksug
dianilan sog minsan sima og pa'ali dia
sog mitongow nilan kitu' tontal da ondi'
motubu' puli' tidu matoy og Binata' sog
Kilawan.
10 Dadi, og tinalu' non koyon tinagu'
nilan sog dialom pikilan nilan mangka
ilan poksinaksakoy nog ilan bu ilan bog
olo doda' og ma'ana nog poktolu'on non
koyon nog motubu' puli' tidu matoy.
11 Bu sinakan nilan ion nog, "Iduma
og polopanadanan koyon nog botad nog
bansa Hudyu, moktalu' ilan ma nog
mokuna pa tua' si Iladya mangka si'oy
tua' og Pipangoy kitu' nog Mikpongon
Mogdatu'?"
12 Tinabal ilan ni Isus, "O'o, motud
ion nog mokuna si Iladya po' oksudon
non og glam non. Bu sinulat dosop sog
Kitab nog og Binata' sog Kilawan, sumboy
posinsaon tokodoy bu pogbongkison.
13 Tibua, tolu'on ku dianiu nog, si
Iladya, minatong na. Bu ininang nilan
na dianon minsan olo og kolegan nilan
moginang. Mituman na og sinulat kitu'
sog Kitab pa'ali dianon."

Kiuli'an ni Isus og bata' nog pisinsa nog glatdiwata

Matiu 17:14-21, Luk 9:37-43

14 Dadi, dangan minatong ilan sog
duma sulanggu'anan non koyon, kido-
tongan nilan nog modakol og gotowanan
nog miglibut dia sog sulanggu'anan non
koyon sonuk nilan moktinobaloy nog
polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu.
15 Dangan mitongow nog gotowanan
koyon si Isus, migda'da' ilan tokodoy bu
mikponggobok ilan lumumpak dianon.
16 Tubus nitu', sinakan ilan ni Isus bog
olo og piktinobalan nilan koyon.
17 Ngon og sala kotow dion tinumabal
dia ni Isus nog, "Polopanad, pinitang u
bosia og bata' u nog glaki dini nika po'
tinosopan ion nog glatdiwata boya'an nog
migbod tanan ion dun.
18 Giap nog matong dianon, ombuksak
ion bu mogbula' baba' non bu mokigot
ngisi non mangka pongogel glawas non.
Mikitabang u na bosia dia sog su-
langgu'anan mu koyon nog bugowon ni-
lan pa, tibua, da' da pogbilang dianilan."
19 Dadi, miktalu' si Isus nog, "Amu, og
gotowanan numun koni, di' amu doda'
tumud. Andun pa kopayat og gobon
ku mokunul dianiu? Andun kopayat og
gobon ku moglogaga dianiu? Oit niu dini
og bata' koyon."
20 Dadi, inoit nilan bata' koyon dion ni
Isus. Dangan mitongow nog glatdiwata
koyon si Isus, binuksak non mogdayun
bata' koyon mangka non poledeoy bu
pibula' non og baba' nog bata' koyon.
21 Sinakan ni Isus og gama' nog bata'
koyon bog nanu pa miktolipun dianon og
ma' nion koyon.
Tinumabal ion nog, "Tidu pa sog kiika'
non.
22 Bu tatap na buksakon bata' u koni
nog glatdiwata koyon dia sog gapuy bu
dia sog tubig po' bagun ion mogla'at.

Dadi, bila ngon og minang mu sog bata' u
koni, lolatoy mu pa ami bu tobangoy mu
pa ami."
23 Tinabal ni Isus ion, "Iduma moktalu'
a ma ma' nion? Tolu'on ku dianika, og
glam non, minang nog Mikpongon sog ain
og mongandol dianon."
24 Dadi, tinumabal mogdayun og gama'
nog bata' koyon nog, "Mongandol u na!
Suga'id non, tobangoy mu akon bagun da
ompagon og kopongandol u!"
25 Dangan mitongow ni Isus nog
modakol gotowanan nog mikponggobok
posungu' ditu' non, binugow non og
glatdiwata koyon. Ma' long non dun,
"Ika, glatdiwata nog mokobongol bu
mokopogbod, awa' a na sog glawas nog
bata' koni bu na' a na pokpuli' dianon."
26 Dadi, miglosek og glatdiwata koyon
bu pilede non nosop og bata' koyon
mangka na awa'. Og bata' koyon mama'
tanan nog bangkoy. Dadi, miktalu' go-
towanan koyon dion nog, "Minatoy na,
su'usa bata' koyon."
27 Tibua, pigoidan ni Isus sog komot
og bata' koyon mangka non buatoy. Bu
minindog doma og bata' koyon.
28 Dangan miksuoy ilan tibua nog
gotowanan koyon, si Isus bu og su-
langgu'anan non, sinumolod ilan dia sog
baloy nog ilanilan da. Bu miksak og
sulanggu'anan non dianon nog, "Iduma,
bila ami og mugow nog glatdiwata kitu',
ondi' nami ma ombugow?"
29 Tinumabal si Isus nog, "Og glatdi-
wata nog ma' nion koyon ondi' nododa'
lumuas, bog di' da bianan sog gyakin."

*Og kodua' kali ni Isus mokposun diani-
lanpa'ali sog kopatoy non*
Matiu 17:22-23, Luk 9:43-45

30 Minawa' si Isus bu sulanggu'anan
non sog bonua koyon mangka ilan bian
sog Galili. Ompok bosia si Isus nog
kosunan nog gotowanan bog ain ilan dun.
31 Po' solian non pa mokpanad sog
sulanggu'anan non. Bu miktalu' ion dian-
ilan nog, "Og Binata' sog Kilawan uokilon
dia sog baya' nog gotowanan bu bunu'on
nilan ion. Tibua, sog kotolu ondow non
tidu nilan bunu'on, motubu' da ion puli'."
32 Tibua, da' nilan kosabut og ma'ana
nog piktalu' ni Isus koyon dianilan bu
mondok ilan sumak dun.

Sima og motas sog glam non?
Matiu 18:1-5, Luk 9:46-48

33 Dadi, minatong ilan sog Kapernaum.
Dangan sinumolod ilan dia sog baloy,
sinakan ni Isus sulanggu'anan non koyon
bog olo og piksusian nilan kitu' sog dalan.
34 Da' ilan pogonekonek po' og piksu-
sian nilan kitu' sog dalan pa'ali bog sima
og motas dianilan.
35 Dadi, miningkud si Isus mangka non
sobioy og sopulu' bu dua' sulanggu'anan
non koyon nog mokpolani ilan pa dianon
mangka ion poktalu' nog, "Simasima mo-
leg nog ion mokuna, sumboy moksoli-
binaya' ion. Bu sumboy dosop ion og
sosugu'on sog glam niu."
36 Ngon og bata' dion nog piindog ni
Isus sog titonga' nilan koyon. Kinokop
non kobon non moktalu' nog,
37 "Simasima og tumolima' dia sog
mama' nog bata' koni sabap sog
kopokokunut non dianakon, tinolima'
non dosop akon. Bu bila tinolima' non
akon, kona' u tinolima' non. Suga'id non,
og tinolima' non, og dinumondag kitu'
dianakon mangoy dini."

*Ain ondi' sumusi dianita sugutan non
ita*
Luk 9:49-50

38 Miktalu' si Jan dia ni Isus nog,
"Polopanad, mikotongow ami nog go-
tow nog mimugow nog glatdiwataanan
bianan sog ngalan mu. Dadi, pigondi'an
nami po' kona' ta ion og sakup po' da' ion
pogunutunut dianita."
39 Tinumabal si Isus nog, "Na' niu ion
pogondi'an po' onda'idun og moginang
nog kosobu'sobu' nog ginang bianan sog
ngalan ku nog tubus nitu' solapon non
akon monalu'.
40 Po' simasima di' sumusi dianita sug-
utan non ita.
41 Po' tolu'on ku dianiu, simasima
mokpinum nog tubig dianiu sabap sog
kopokokunut niu dia sog Kristu, ondi' da
ombolong og tumbas dun dianon."

Og kopogolig nog mokodusa
Matiu 18:6-9, Luk 17:1-2

42 “Tibua,” long pa ni Isus dun,
“simasima og mokongulan sog sala kotow
nog tinumud dianakon ma' nog bata' koni
nog boya'an mokodusa ion dun, golom na
lentengoy nog mosolag nog gilingan batu
og glig non mangka lobu'oy sog dibaba'
dagat.
43 “Dadi, bila sabap sog komot mu
mokodusa a dun, golom nika na putuk.
Po' golom pa nog kongonan ka nog ko-
tubu' nog da' kopus non minsan si'oy
sobola' da og komot mu, gaba' nog sig-
buon og tibuk nog glawas mu dia sog
danow nog gapuy. [
44 ‘Po' og gulod ditu' di' na matoy bu di'
na ompalong og gapuy ditu'.’]
45 Bu bila sabap sog botis mu mokodusa
a dun, golom nika na putuk. Po' golom
pa nog kongonan ka nog kotubu' nog da'
kopus non nog da' si'oy og botis mu, gaba'
nog sigbuon og tibuk nog glawas mu dia
sog danow nog gapuy. [
46 ‘Po' og gulod ditu' di' na matoy bu di'
na ompalong og gapuy ditu'.’]
47 Bu bila sabap sog mata mu mokodusa
a dun, golom nika na uning. Po' golom
pa nog mokampu' a sog pigdotu'an nog
Mikpongon nog sobola' da og mata mu,
gaba' nog dua' mogimpang mata mu saka
sigbuon ka dia sog danow nog gapuy.
48 ‘Po' og gulod ditu' di' na matoy bu di'
na ompalong og gapuy ditu'.’ ”*
49 Bu long sop ni Isus dianilan, “Glam
nog gotow dini sog glupa'an kobianan da
nog sinsaan nog ion non ion ma' nog
gapuy.
50 “Bu og masin, omba'is. Tibua, bila
molubas na og kasin non, ondi' nododa'
masin mokpuli'. Amu si'oy sumboy
kosinan og kotubu' niu, somo' ita da,
mokpa'at og kotubu' niu bagun amu da
moglogomigus nog pakasi niu.”

10

Og pikpanad ni Isus pa'ali sog mogbo-
long
Matiu 19:1-12, Luk 16:18

1 Dadi, minawa' si Isus sog koliwagan
bonua koyon bu angoy ditu' sog Judia bu
ditu' sog bonua nog sog dipag nog Jurdan.
Dangan minatong ilan ditu', piglumpukan
nosop ion nog modakol nog gotowanan.
Dadi, pikponadan non ilan po' ma' nitu'
og kiloyaman non.
2 Ngon og parasiuanan mikpolani di-
anon bu pigolapsobapan bu piksulaysu-
layan nilan og kotoan non bianan sog sak
nilan nog, “Og botad dota' nog og gotow
bolongon non og glibun non?”
3 Dadi, tinumabal si Isus nog, “Olo buan
og dondagan ni Muses dianiu?”
4 Tinumabal ilan nog, “Tinugdak ni
Muses nog og glaki, bila bolongon non og
glibun non, sumboy tumulun poguna nog
gitas mangka non si'oy uokiloy og glibun
non.”
5 Tibua, tinabal ilan ni Isus nog, “Sa'an
itu' tinugdak dianiu bianan sog sinulat ni
Muses po' sabap sog kopongantu niu.
6 Tibua, sog tolipunan nog dunya, ‘Og
Mikpongon, piongon non og glaki bu og
glibun.’*
7 ‘Sa'an itu' og glaki, gonatan non og
gina'ama' non mangka ion ampu' sog
glibun non.
8 Bu og dua' ilan koyon mimung nog
salulawas ilan na. Dadi, kona' na nog dua'
kotow, suga'id non, miksolabuk ilan na.’†
9 Dadi, ain og pigampu' nog Mikpongon,
sumboy ondi' popogbolongon nog sagyao-
tow.”
10 Bu dangan minuli' ilan na sog baloy,
sinak nog sulanggu'anan non dianon bog
olo ma'ana nog tinalu' non kitu'.
11 Dadi, tinabal non ilan nog, “Simasima
og molong nog glibun non bu mogduoy
sog len, mokodusa ion dun po' mimabal
ion nog kona' non og duoy.
12 Bu domikian dosop sog glibun, bila
bolongon non og glaki non bu mogduoy
sog len, mokodusa ion dun po' mimabal
ion nog kona' non og duoy.”

* **9:48 9:48** Isaya 66:24. Og ma'ana non, og posakit bu og sinsaan nog gotowanan nog mingantu dia sog Mikpongon asta sog da' kopus non. * **10:6 10:6** Genesis 1:27 † **10:8 10:8** Genesis 2:24

Pipia ni Isus og gombata'anan
Matiu 19:13-15, Luk 18:15-17

13 Tubus nitu', ngon og gotowanan nog
mikpogoit nog gombata'anan nilan dia ni
Isus bagun non ilan kodoponan.‡ Tibua,
pimag ilan nog sulanggu'anan ni Isus.
14 Dangan ion mitongow ni Isus, mi-
laton non bu tinolu'an non ilan nog,
"Potiang niu og gombata'anan koyon
mokpolani dianakon. Na' niu ilan
pogondi'an. Po' ma' nog gombata'anan
koyon, og gotowanan nog misakup sog
pigdotu'an nog Mikpongon.
15 Tolu'on ku dianiu, simasima ondi'
tumabuk nog kopogdatu' nog Mikpongon
mama' nog kotabuk nog bata' koni di-
anakon, ondi' nododa' ion mokampu' sog
pigdotu'an non."
16 Dadi, pingokop non og gombata'anan
koyon mangka non ilan doponoy kobon
non mokpopia dianilan.

Og sala kotow doyahan
Matiu 19:16-30, Luk 18:18-30

17 Tubus nitu', sog dali'dali' na gonat
si Isus, ngon og gotow ginumobok ditu'
non mangka inglu'ud sog sungu'an non
bu poktalu' nog, "Polopanad, omba'is a
tokodoy. Olo gidoy sumboy inangon ku
bagun ku malap og kotubu' nog da' kopus
non?"
18 Tinumabal si Isus nog, "Iduma in-
golanan mu ma akon nog omba'is? Saka
da'idun og omba'is lual da og Mikpongon?
19 Kosunan mu da og dondaganan nog
Mikpongon nog sinulat ni Muses nog,
'Na' a momunu', na' a momabal nog
kona' mu duoy, na' a monakow, na' a
tumaksi' nog gloput, na' a moglimbung,
bu pogbotadoy mu gina'ama' mu.' "§
20 Tinumabal og glaki koyon nog,
"Polopanad, glam non koyon pigunut u na
tidu pa sog kika'an ku."
21 Dadi si Isus, pigbontayan non gotow
koyon bu milolat ion dun. Bu long non
dun, "Ngon pa solabuk kulang mu nog
sumboy inangon mu. Angoy mu poksaluy
og pogongonon mu mangka mu pomogoy
og saluy non dia sog miskinananan po'
mogdaya a dun ditu' sog glangit. Tubus
nitu', pokpuli' a mangka a pogunut di-
anakon."
22 Dangan midongog nog glaki koyon
og talu' ni Isus koyon, mipangu' ion dun
mangka awa' po' doyahan ion tokodoy.
23 Liniboyan ni Isus nog mata og su-
langgu'anan non koyon mangka poktalu'
nog, "Mologon doda' tokodoy og gotow
nog doyahan nog mokampu' ion dia sog
pigdotu'an nog Mikpongon."
24 Dadi, kisobu'an ilan nog talu' ni Isus
koyon.
Tibua, miktalu' nosop dianilan, "Gom-
bata'anan ku, mologon doda' og kampu'
nog gotow dia sog pigdotu'an nog
Mikpongon!
25 Molomu pa kobian nog kamel dia sog
gluang nog dialum, gaba' nog doyahan,
og kampu' non dia sog pigdotu'an nog
Mikpongon."
26 Kisobu'an ilan tokodoy mangka ilan
poksinaksakoy nog, "Bila ma' nitu' buan,
sima ma gidoy og motabang?"*
27 Pigbontayan ilan ni Isus mangka ion
poktalu' nog, "Og ma' nion koyon ondi'
minang nog sagyaotow. Tibua, da'idun og
mologon dia sog Mikpongon."
28 Dadi, miktalu' si Piter dia ni Isus nog,
"Dadi Kounutan, ami buan, nog lamig
nami na tanan binolong og glam non
mangka ami pogunut dianika?"
29 Tinumabal si Isus nog, "Tolu'on ku
dianiu, ain ginonatan non og baloy non,
og putupusodanan non, og mokogulang
non, og gombata'anan non, otawaka og
glupa' non sabap sog kopokokunut non
dianakon bu sog Gomba'is nog Guksugan
koyon,
30 minsan kobon non pa dini sog dunya,
mokotabuk ion nog labi pa tokodoy ditu'
og sugda non nog baloyanan, og putu-
pusodanan non, og gina'ama' non, og
gombata'anan, bu glupa', asta pa og
pongula'at sabap sog kopokokunut non
dianakon. Bu sog binaya' nog gondow

‡ **10:13 10:13** Og ma'ana nog dopon ni Isus koyon, mogunut og popia non dianilan. § **10:19 10:19** Exodus 20:12-16 * **10:26 10:26** Balu' nog gotowanan dun, sa'an mogdaya og gotow po' kisu'atan og Mikpongon dianilan.

kongonan ion nog kotubu' nog da' kopus non.
31 Tibua, modakol og gotow nog mikuna
nog mimung ombinaya' ilan. Bu modakol
dosop og gotowanan nog mibinaya' nog
mimung mokuna ilan."

Pidonsama' nosop ni isus tumalu' pa'ali sog kopatoy non
Matiu 20:17-19, Luk 18:31-34

32 Tubus nitu', mipanow ilan posungu'
sog Jerusalem. Sintak nilan ompanow
mikuna si Isus. Og sulanggu'anan non
koyon misusa ilan bu og dumaanan ni-
lan nog mibinaya', kiondokan.† Dadi,
pinitang ni Isus og sopulu' bu dua' su-
langgu'anan non koyon sog molayu'layu'
mangka non puli'oy tumalu' dianilan og
posungu' non koyon kobianbianan.
33 Ma' long non dun, "Posungu' ita
lo' ini sog Jerusalem. Matong ita
ditu', og Binata' sog Kilawan uokilon
dia sog mokokotas nog bolianan bu
sog polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu. Og gukuman nilan dianon
bunu'on mangka nilan ion uokiloy dia
sog gongkoman nog gotowanan nog kona'
bansa Hudyu.
34 Pogwanwanon nilan ion, bu pog-
dula'an nilan ion, bu pogdonogon nilan
ion, mangka nilan ion bunu'oy. Tibua, sog
kotolu ondow non tidu bunu'on, motubu'
da ion mokpuli'."

Og pongoni ni Jems ilan ni Jan
Matiu 20:20-28

35 Tubus nitu', mikpolani dia ni Isus
si Jems bu si Jan og gombata' ni
Sebedi mangka ilan poktalu' dianon nog,
"Polopanad, ngon bosia og kolegan nami
nog inangon mu dianami."
36 Tinumabal si Isus, "Olo og kolegan
niu nog inangon ku dianiu?"
37 Ma' long nilan dun, "Tugdak nika pa
dianami mingkud dia sog glintu bibang
nika bila matong mogdatu' a na."
38 Tibua, tinabal ilan ni Isus, "Da' niu
kosabut bog olo og pingoni niu koyon.
Mogaga niu ta' gidoy og sinsaan nog
posungu' u poglogogaon? Otawaka mo-
gaga niu ta' gidoy og kobianbianan ku
posungu'?"
39 Tinumabal ilan nog, "O'o, mogaga
nami da ion."
Miktalu' si Isus nog, "O'o, motud doda'
nog mokinum amu sog ginuman ku bu
mokobian amu sog kobianbianan ku.
40 Tibua, kona' u og momili' bog sima
og mingkud sog glintu bibang u. Po' og
gingkudananan koyon donsama' na ngon
piksimpanan dun."
41 Dangan midongog itu' nog sopulu' su-
langgu'anan koyon, kodoluon ilan bosia
dun og piginang ni Jems bu si Jan.
42 Dadi, sinabi ilan ni Isus nog
mokpolani ilan dianon mangka ion
poktalu' nog, "Kosunan niu nog og
kodotu'an dini sog dunya, pogboya'an
nilan og pigotowanan nilan. Bu ain
mokokotas dianilan, pogboya'an nilan
dosop ain ombaba' pa dianilan.
43 Tibua amu, sumboy ondi' amu mama'
nilan. Suga'id non, ain og moleg nog ion
og motas dianiu, sumboy ion mimung nog
sosugu'on niu.
44 Bu ain sop dianiu og moleg nog ion
og mokuna, sumboy ion mimung nog
gulipon nog glam niu.
45 Po' minsan og Binata' sog Kilawan,
onda' ion angoy dini sog dunya bagun
ion tobangan, suga'id non, bagun ion og
tumabang, bu moguakil nog glawas non
bunu'on bagun modakol og gotowanan og
molokat tidu sog kouliponan nog dusa."

Kiuli'an ni Isus si Bartimius
Matiu 20:29-34, Luk 18:35-43

46 Tubus nitu', minatong ilan sog Jeriku.
Bu dangan mikogonat ilan sog koliwagan
bonua koyon, modakol og gotowanan
nog mikpogunut dia ni Isus bu sog su-
langgu'anan non. Ngon sala kotow buta
dia pogingkud sog goksid nog dalan mok-
tayak. Og ngalan non si Bartimius, og
bata' ion ni Timius.
47 Dangan midongog non nog minian
si Isus og gotow Nasaret, miktawag ion
nog, "Isus! Og pangkat ni Apu' Dabid,
kololatoy mu pa akon!"

† **10:32 10:32** Po' og gotowanan sog koliwagan bonua nog Jerusalem koyon, minanta ilan dia ni Isus.

48 Pimag ion nog gotowanan nog di'
mokuleke'.
Tibua, posisaya' non tanan posikadoy
og tawag nog, “Pangkat ni Apu' Dabid!
Kololatoy mu pa su'usa akon!”
49 Dadi, migindog si Isus mangka ion
poktalu', “Sabi niu pa gotow koyon.”
Dadi, sinabi nilan buta koyon mangka
ilan poktalu' nog, “Pobogan mu pikilan
mu bu pogbuat a na po' sinabi non na
ika.”
50 Dadi, pinilak non sulagbon non
mangka pogdali' mogbuat mogapas man-
goy ditu' ni Isus.
51 Sinakan ion ni Isus nog, “Olo og
kolegan mu nog inangon ku dianika?”
Tinumabal og buta koyon nog,
“Polopanad, moleg u nog mokotongow
u mokpuli'.”
52 Dadi, miktalu' si Isus dianon nog,
“Panow a na, po' kiuli'an ka na sabap
sog kopongandol mu dianakon.” Bu
sododu'un mikotongow na bu migunut na
ion dia ni Isus.

11

Og ba'asa dia ni Isus kosolod non ditu' sog Jerusalem

Matiu 21:1-11, Luk 19:28-40, Jan 12:12-19

1 Dangan molanilani ilan na sog
Jerusalem, minatong ilan sog koliwagan
bonua koyon nog Betani bu Betpage
dia sog pun bilid nog Olibu. Dinondag
ni Isus moguna ditu' og dua' kotow
sulanggu'anan non mangka ion poktalu'
nog,
2 “Angoy amu sog gimbolayan koyon.
Bu bila matong amu dion, mokotongow
amu mogdayun nog nati nog asnu* koyon
nog inikotan nog da' pa sibon sokoyoy.
Ubad niu bu oit niu dini.
3 Bu bila ngon moksak dianiu bog
iduma ubadon niu ma og nati koyon,
tabal niu tibua nog ngon og kobalan nog
Kounutan dun. Uli'on da bombus.”
4 Dadi, mipanow ilan bu mitongow
nilan og nati nog asnu dia sog dalan nog
inikotan sog molani nog bongawan nog
baloy. Solian nilan mubad dun,
5 sinakan ilan nog gotowanan nog
migindog dion nog, “Olo balan niu mubad
nion?”
6 Tinumabal ilan nog ma' nog tinalu' ni
Isus kitu' dianilan. Dadi, pitiang na nog
gotowanan koyon.
7 Inoit nilan nati koyon ditu' ni Isus
mangka nilan onigoy og tolinting non nog
glogdoy nilan mangka na sokoyoy ni Isus.
8 Modakol gotowanan nog pingdondam
nilan og sulagbon nilan dia sog dalan
koyon nog bianan ni Isus. Bu og duma sop
mikpongalap ilan nog dawon mama' nog
dawon nog bunga mangka nilan botangoy
sog dalan.†
9 Og gotowanan koyon nog migunut dia
ni Isus sog gunan binaya' non, miglon-
gag ilan mokpogekes nog, “Songlitan og
Mikpongon! Pipia ion nog minangoy dini
bianan sog ngalan nog Mikpongon!
10 Molongas og pigdotu'an nog gama'
ta nog si Apu' Dabid nog posungu' na
matong! Songlitan og Mikpongon sog
glangit!”
11 Dadi, sinumolod ilan sog Jerusalem
mangka pogdayun sog glomalomaan nog
Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon. Dangan sinumolod ilan ditu', dia-
dia ion tinumontong. Tibua, sabap sog
glolabung na, minuli' ion sog Betani ilan
nog sopulu' bu dua' sulanggu'anan non
koyon.

Og kayu nog pilota' ni Isus mogbunga

Matiu 21:18-19

12 Dangan miksisolom bonua, ginu-
monat ilan sog Betani posungu' sog
Jerusalem. Sonuk nilan ompanow
kigutoman si Isus.
13 Mikotongow ion nog kayu nog
migbogudawon dia sog gunanunan nilan
koyon og ngalan non igera. Dadi, pilonian
non bosia. Tibua, da'idun mitongow non
nog bunga non lual da lunsan dawon. Po'
kona' non pa timpu.
14 Dadi, tinolu'an non kayu koyon
nog, “Ondi' a na, nododa' mogbunga

* **11:2 11:2** Og asnu koni mama' nog bayu'bayu' nog kuda'.

† **11:8 11:8** Ma' nitu' og botad nog kopogba'asa nilan dia sog datu'.

mokpuli'." Bu midongog nog sulanggu'anan non koyon og talu' ni Isus koyon.

Si Isus minangoy sog Baloy nog Poktomuyandia sog Mikpongon
Matiu 21:12-17, Luk 19:45-48, Jan 2:13-22

15 Dangan minatong ilan sog Jerusalem, sinumolod si Isus dia sog glomalomaan nog Baloy koyon nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka non pomugowoy og gotowanan koyon nog mikpogdagangdagang bu og polonaluyanan. Bu pimolituka' non og glomisahananan nog polomolos nog sin asta og gingkudananan nog mikpogdagang nog kolopatianan.
16 Bu pigondi'an non og gotowanan koyon mian dion bila ngon pitangon nilan.
17 Pikponadan ni Isus og gotowanan mangka ion poktalu' dianilan nog, "Sinulat dia sog Kitab og talu' nog Mikpongon nog, 'Og baloy u iningolanan Baloy nog Pogyokinan nog glam nog binonsaan.'‡ Tibua, inimung niu nog glihanan nog polonakowanan!"
18 Tibua, og mokokotas nog bolianananan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, dangan midongog nilan og talu' non koyon, miktolipun ilan monontong nog bianan nilan luma'at dia ni Isus po' mondok ilan dianon. Sa'an mondok ilan dianon po' glam nog gotowanan kisobu'an ilan nog pikpanad non koyon.
19 Tubus nitu', dangan sindopondow na, ginumonat ilan dion sog koliwagan bonua koyon.

Miimung nog pononggi'an og kayu kitu' nog mibotug
Matiu 21:20-22

20 Dangan miksisolom bonua, minian ilan nosop sog kayu kitu' nog igera bu mitongow nilan nog mibotug.
21 Bu kilobotan ni Piter og tinalu' ni Isus kitu' sog kayu koyon. Dadi, ma' long non dun, "Polopanad! Tontong mu polo'ma og kayu koyon nog tinolu'an mu nog di' na mogbunga. Mibotug na tanan!"
22 Tinumabal si Isus nog, "Pongandol amu sog Mikpongon.
23 Tolu'on ku dianiu, minsan sima moktalu' sog bulud koyon nog mawa' na dion bu poglalin sog dagat, inangon nododa' dianon og tinalu' non koyon, bila di' da mogdua'dua' og dialom pikilan non bu tumud da ion nog poktolu'on non koyon, tumanon nododa' dianon.
24 Dadi, tolu'on ku dianiu, minsan olo pongonion niu bianan sog gyakin niu sog Mikpongon, bila tudon niu nog mitabuk niu, bogoyon nododa' ion dianiu.
25 "Bu bila mindog amu mogyakin saka ngon pa kangit niu sog duma niu, ompunoy niu ion bagun da amu si'oy, kompunan amu dosop nog dusaanan niu nog Gama' sog glangit. [
26 Tibua, bila di' niu ompunan og pakasiotow niu, ondi' amu dosop kompunan nog Gama' sog glangit nog dusaanan niu.]"

Sinak nilan og piktiduan nog baya' ni Isus
Matiu 21:23-27, Luk 20:1-8

27 Dadi, mikpuli' ilan sog Jerusalem mangka ilan nosop solod sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan koyon. Sonuk non mogdundaan dion, mikpolani dianon og mokokotas nog bolianananan bu og polopanadanan nog botad, bu og kobogolalan nog bansa Hudyu.
28 Sinakan nilan ion nog, "Olo baya' mu moginang nog ma' nion koyon? Bu sima migbogoy nog baya' koyon dianika moginang dun?"
29 Miktalu' si Isus dianilan, "Sakan ku dosop amu. Bila tobalon niu akon, posunon ku dosop dianiu bog ain ku tiniduan og baya' u koni moginang nog ma' nini koni.
30 Og sak u koni mama' nini, sima og migbogoy nog baya' dia ni Jan nog Polomunyag nog momunyag nog gotowanan? Og Mikpongon ta' otawaka og gotow?"
31 Dadi, miksinaksakoy ilan nog ilan bu ilan, "Bila ini tolu'on ta nog dia tidu sog Mikpongon og baya' ni Jan, tobalon non ita nog iduma buan da' ita ma tud dianon?

‡ **11:17 11:17** Isaya 56:7

32 Tibua, di' dosop mogusoy nog tolu'on
ta nog dia tidu sog gotow." Po' mondok
ilan nog gotowanan. Po' og tud nog go-
towanan si Jan, ion og tantu polomolatas
nog talu' nog Mikpongon.
33 Dadi, tinabal nilan si Isus nog, "Da' a
sunoy. Di' nami kosunan."
Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog, "Bila
ma' nitu', di' u sop posunon dianiu bog
sima migbogoy dianakon nog baya' nog
mokopoginang u nog ma' nini koni."

12

Og ponongi'an pa'ali sog gotowanannog minaksa nog glupa'
Matiu 21:33-46, Luk 20:9-19

1 Tubus nitu', migustal nosop si Isus di-
anilan bianan sog ponongi'an. Long non
dun, "Ngon og gotow nog togo lupa' nog
pimulanan nog bolagon nog ngalan non
og paras. Inalad non og glupa' non koyon
mangka ion poglokukut nog pogdogyakan
nog bunga nog bolagon non koyon. Bu
inimungan non nog glokowlokow nog
pogolungan. Tubus nitu', piaksa non og
binalan non koyon mangka ion panow
sog len bonua.
2 Dangan dali' na pongopu'oy og bunga
nog pomulan non koyon, dinondag non
og sala kotow sosugu'on non man-
goy mongabat nog bahagi' non sog go-
towanan kitu' nog minaksa nog pomulan
non koyon.
3 Tibua, dangan minatong ion ditu',
ginanggut nilan ion mangka nilan pog-
donogoy mangka nilan bugowoy muli'
nog da' pinitang non.
4 Tubus nitu', dinondag non nosop og
len sosugu'on non. Bu dangan mina-
tong ditu', binombal nilan ion sog gulu
mangka nilan solapsolapoy.
5 Bu mikpuli' pa ion dumondag nog
len sosugu'on non mangoy ditu'. Dangan
minatong ion ditu', binunu' nilan. Bu
modakol pa og dinondag non mangoy
ditu'. Og duma dianilan pigbadas, bu og
duma pimunu' nilan.
6 "Sala kotow dona og da' non dondagoy
mangoy ditu', og bata' non nog kololaman
non tokodoy. Sog gimpusan, dinondag
non og dili bata' non koyon mangoy ditu'
po', long non dun, 'Pogbotadan nilan ini
og bata' u koni.'
7 "Tibua, dangan mitongow nilan og
bata' non koyon, mikpoksitalu' ilan nog,
'Koyon na, og bata' nog gapu' nog glupa'
koni. Alung, ongoyon ta ion bunu'oy po'
bagun ita na og gapu' nog glupa' koni.'
8 Dadi, ginanggut nilan og bata' nog go-
tow koyon mangka nilan bunu'oy mangka
nilan pilakoy og bangkoy non sog mo-
layu'."
9 Dadi, ma' long ni Isus dun dian-
ilan, "Olo gidoy gondunon nog gapu'
nog glupa' koyon dianilan? Ongoyon
non nododa' pomunu'oy og gotowanan
koyon nog minaksa dianon mangka non
bogoyoy og glupa' non koyon sog len
gotowanan.
10 Da' niu ta' buan kobasta og sinulat
dia sog Kitab nog, 'Og batu kitu'
nog mosolag, nog pigbongkis nog
polongimung nog baloy, miimung
tanan nog bololaga' nog polongka-
pan sog glam non.
11 Ion non da og gininang nog Mikpongon
bu molongas itu' tokodoy dia sog tinon-
tongan ta.' "*
12 Dangan midongog nog mokokotas
nog bolianan bu parasiuanan koyon,
minontong ilan nog pondayan bagun ni-
lan kukpa'an si Isus po' misabut nilan nog
pigdolilan ni Isus ilan. Tibua, mondok
ilan sog gotowanan koyon dion. Dadi,
ginonatan nilan si Isus dion.

Og sak pa'ali sog kopogbayad nog buis
Matiu 22:15-22, Luk 20:20-26

13 Da' kobon, dinondag nilan og duma
parasiuanan bu og gla'ayatanan ni Datu'
Herod mangoy ditu' ni Isus po' pogolap-
sobapan nilan ion bianan sog talu' non.
14 Mikpolani ilan dianon mangka ilan
poktalu' nog, "Polopanad, kosunan nami
nog ika, moktalu' a nog motud, bu di' a
mogbigya' nog gotow minsan andun kotas
non. Bu og pikpanad mu dumalan dia sog
polomotadon nog glegan nog Mikpongon.

* **12:11 12:11** Salmu 118:22-23. Og batu kitu' nog pigbongkis, ion non ion og Kristu.

Dadi, buan, sog pikilan mu, mogusoy ta'
nog mogbayad ita nog buis dia ni Sisar
otawaka ondi'?
15 Sumboy ita ta' nododa' mogbayad
otawaka ondi' ta'?”
Tibua, kisunan ni Isus og punan nilan
koyon moksak dun. Dadi, tinabal non
ilan, “Iduma poksulaysulayan niu ma
akon? Pitang niu dini og sin koyon po'
tontongon ku.”
16 Dadi, tinulun nilan dianon og sin
koyon mangka non ilan sakoy bog sima
og glodawan nog tinagu' sog sin koni, bu
sima og ngalan nog sinulat dini?
Tinabal nilan nog, “Si Sisar ma.”
17 Tinabal ilan ni Isus nog, “Dadi, bogoy
niu dia ni Sisar ain dianon. Bu bogoy
niu dosop dia sog Mikpongon ain dianon.”
Dangan midongog nilan itu' kisobu'an
ilan dun dianon bu ginonatan nilan ion.

Og sak pa'ali sog kopokpotubu' nog gotowanantidu matoy

Matiu 22:23-33, Luk 20:27-40

18 Tubus nitu', og sadusiuanan
mikpolani dia ni Isus. Og gotowanan
koyon, ondi' ilan tumud nog ngon
motubu' puli' tidu matoy. Dadi, miksak
ilan dia ni Isus nog,
19 “Polopanad, ma' long nog sinulat
kitu' ni Muses dianita, nog bila og sala
kopogduayan, matoy og glaki non nog
saka onda'idun og bata' nilan, sumboy og
balulibun koyon pogduoyon nog pimik-
itan non, bagun da bila mogbata' ilan,
mimung da ma' nog bata' nilan nog glaki
non kitu' tigana'.
20 Ati, ngon og pitu kotow mogilug
nog lunsan laki. Og gulangbata' koyon
dianilan migduoy nog saka minatoy nog
da' ilan pa pogbata'.
21 Tubus nitu', pigduoy nosop nog
dumapit sog gulangbata' og balulibun
koyon. Saka minatoy dosop nog da' ilan
pa pogbata'. Tubus nitu', pigduoy nosop
ion nog kotolu bu da'idun dosop og bata'
nilan.
22 Asta mipogduoy non og pitu kotow
pomogilug koyon nog mikpomatoy ilan
saka da' ilan pogbata'. Sog gimpusan, asta
og balulibun koyon minatoy dosop.
23 Dadi, bila matong gondow nog po-
tubu'on og gotowanan tidu matoy, sima
ma og glaki nog glibun koyon nog saka
og pitu kotow koyon mikobian mogduoy
dianon?”
24 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, “Sa'an
milapang amu po' da'idun sabut niu nog
sinulat dia sog Kitab otawaka og dasig nog
Mikpongon.
25 Po' bila matong na potubu'on nog
Mikpongon og gotowanan tidu matoy,
ondi' ilan na mokpogduoy po' mama' ilan
na nog moloikatanan sog glangit.
26 Bu pa'ali sop sog kopotubu' nog go-
towanan tidu matoy, onda' niu ta' kobasta
og sinulat ni Muses dia sog Kitab nog
guksugan kitu' pa'ali dia sog polompung
nog mitongow non mikpogliga'? Ma' nini
og talu' nog Mikpongon dianon, ‘Akon og
Mikpongon nog ion non og poktomuyon
kitu' ni Abraham, bu ni Isak, bu ni
Jakub.’†
27 Kona' ion og poktomuyon nog ain
og minatoy, suga'id non, ain og totubu'.
Dadi, miktantu amu doda' molapang.”‡

Og bololaga' sog glam nog dondagan

Matiu 22:34-40, Luk 10:25-28

28 Dadi, ngon sala kotow og polopanad
nog botad nog bansa Hudyu, midongog
non ilan mogabitabit bu mitongow non
nog si Isus moto tumabal. Dadi, sinakan
non si Isus nog, “Olo og dondagan kitu'
nog bololaga' sog glam non, dia sog Bo-
tad?”
29 Tinabal ion ni Isus nog, “Og bolo-
laga' sog glam nog dondagan ma' nini,
‘Pokinongog amu gotow Israelanan, Og
Pogbaya' og Mikpongon bu sala non da og
Kounutan ta!
30 Sumboy potigbungon mu og glola-
man mu sog Pogbaya' nog ion og Diwata
mu, tidu sog pusung mu, mangoy sog
glimukud mu, asta sog glam nog pomik-
ilan mu, bu glam nog pagas mu.’§
31 “Bu og kodua' non ma' nini, ‘Sumboy
molalam a dia sog sumbaloy mu mama'

† **12:26 12:26** Exodus 3:6 ‡ **12:27 12:27** Og pigolong ni Isus koni nog minatoy, og glawas nilan. Po' og glimukud nilan totubu' da ditu' sog glangit. Bu moktamuy ilan da ditu'. § **12:30 12:30** Deuteronomy 6:4-5 * **12:31 12:31** Levitikus 19:18

da nog glolaman mu sog dili glawas mu.’*
Da'idun na og bololaga' nog dondagan
nog labi pa dini.”
32 Dadi, tinabal non si Isus, “Molongas
og tabal mu koyon, Polopanad. Bu motud
og talu' mu nog og Mikpongon da og
Pogbaya' bu da'idun na Diwata lual pa
dianon.
33 Bu moktidu sog pusung, bu sog glam
nog pomikilan, bu sog glam nog pagas,
sumboy molalam ita dianon. Bu sumboy
molalam ita dosop sog sumbaloy ta nog
ma' nog glolaman ta nog dili glawas ta. Og
glam nion, bololaga' pa dia sog glam nog
pomalasanan ta kitu' dia sog Mikpongon
nog tutungon.”
34 Dangan midongog ni Isus nog ma'
nion og tabal non, tinolu'an non ion nog,
“Molani a na sog pigdotu'an nog Mikpon-
gon.” Tidu dion, da'idun na ginumilu'
moksak mokpuli' dianon.

Og sak pa'ali sog Kristu
Matiu 22:14-41, Luk 20:41-44

35 Solian ni Isus mokpanad sog go-
towanan dia sog glomalomaan nog Baloy
koyon nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon, miktalu' ion nog, “Olo gidoy og pok-
tolu'on nog polopanandanan koyon nog
botad nog bansa Hudyu nog, og Kristu
nog ion og pangkat ni Dabid?
36 Po' si Dabid, bianan sog Bolakat nog
Mikpongon, miktalu' nog,
‘Og Pogbaya' miktalu' dia sog Kounutan
ku, Ingkud a sog dapit glintu u asta
imungon ku og bantaanan mu nog
gindogan nog botis mu.’†
37 “Dadi, bila si Dabid, iningolanan non
ma og Kristu nog Kounutan non, olo
ma og kipongkatoy ni Dabid dianon?”
Bu modakol nog gotowanan og linoliag
mokinongog nog talu' ni Isus koyon.

Og pidonsama' ni Isus tumalu' dia sog polopanadanan nog botad bu sog parasiuanan
Matiu 23:1-36, Luk 11:37, 20:45-47

38 Sog solian pa ni Isus mokpanad
dia sog gotowanan koyon dion, mik-
talu' ion nog, “Pokpotubud amu dia sog
polopanadanan koyon nog botad nog
bansa Hudyu po' loliagon ilan mon-
apot nog ponopoton molambak bila mok-
panowpanow ilan po' moleg ilan pogod-
aban bu golunon nog gotowanan bila dia
ilan sog kosompagan.
39 Bu bila dia ilan sog baloy nog
poglumpukan nog bansa Hudyu, kolegan
nilan dia ilan pingkudoy sog gingkudan
nog mokokotas nog gotow. Bu ma' nitu'
dosop bila dia ilan sog kologya'an.
40 Bu ginang nilan moglimbung dia
sog balulibunanan bagun nilan malap
og gakodanan nilan. Tubus nitu', bila
mogyakin ilan, popoyaton nilan tokodoy
po' balu'balu' molongas ilan nog gotow.
Tibua, sog binaya' nog gondow, ombogat
tokodoy og polihala' nog Mikpongon dia
sog gotowanan koyon nog ma' nion.”

Og bogoy nog balulibun sog Mikpongon
Luk 21:1-4

41 Tubus nitu', miningkud si Isus sog
sungu'an nog poktogu'an koyon nog sin
nog inuakil sog Mikpongon dia sog Baloy
nog Poktomuyan koyon. Pigbontayan non
og gotowanan monginulod nog sin nilan
dion sog poktogu'an koyon. Modakol
og doyahananan nog modakol og tinulod
nilan nog sin nilan dion.
42 Tubus nitu', mitongow non dosop og
balulibun nog miskinan minangoy tumu-
lod nog dua' sin da dia sog poktogu'an
koyon nog bogoy.
43 Dadi, sinabi ni Isus og sulanggu'anan
non koyon nog mokpolani ilan dianon
mangka ion poktalu' nog, “Tolu'on ku dia-
niu, og binogoy nog balulibun koyon labi
pa dia sog bogoy nog duma gotowanan
koyon dion.
44 Po' og doyahananan koyon, sa'an
mikobogoy ilan po' ngon dianilan. Tibua,
og balulibun koyon, tinipot non mogbo-
goy og glam nog sukatan non.”

13

Og gindanan nog gimpusan nog gondow
Matiu 24:1-35, Luk 21:5-33

1 Tubus nitu', dangan linumiu si Isus
tidu sog Baloy nog Poktomuyan koyon

† **12:36 12:36** Salmu 110:1

dia sog Mikpongon, miktalu' og sulanggu' non dianon nog, “Tontong mu, Polopanad! Omba'is tokodoy pogbontayan og polongkapan nog Baloy nog Poktomuyan koyon bu og gimbolayan koyon sog glumibut non.”

2 Tinumabal si Isus nog, “Og pigdolit mu koyon nog gimbolayan, ngon gondow non nog minsan solabuk og polongkapan non koyon nog batu nog mitongow mu, da'idun nododa' mosama' dun dia sog kibotangan non koyon po' glam non koyon motipot pomoktugban.”

3 Dangan minatong ilan ditu' sog bulud nog Olibu, miningkud si Isus bu pigbontayan nilan sog dipag og Baloy koyon nog Poktomuyan. Mikpolani si Piter, si Jems, si Jan, bu si Andriu dia ni Isus mangka ilan poksak dianon nog ilan bu ilan,

4 “Kounutan, talu' mu pa dianami bog nanu gidoy ion kotuman. Bu olo og gindanan dun nog posungu' na motuman og glam non koni?”

5 Tinabal ilan ni Isus nog, “Pokpotubud amu bagun amu ondi' kolimbungan.

6 Po' modakol og matong nog gomiton nilan og ngalan ku. Tolu'on nilan nog ilan dow og Kristu. Bu modakol og kolimbungan dun.

7 Bu bila mokodongog amu nog gonek nog mogbunu' bu og dongogan nog mogbunu', na' amu kigla'an dun po' glam non koyon sumboy nododa' ion mian. Tibua, kona' pa ion og doksu'an.

8 Po' og binonsaan mokpogbunu' ilan bu ilan. Bu og pigdotu'an mantu dosop sog len pigdotu'an. Bu ngon dosop mian nog glinuganan sog ainain nog bonua bu og gunus. Og glam nini og tolipunan pa nog glogon nog omponongi' dia sog glibun nog pinokitan.

9 “Pongmohilat amu po' pongukpa'an nilan amu mangka amu nilan uokiloy dia sog gukum. Bu pogdonogon amu dion sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Bu sabap sog kopokokunut niu dianakon, oiton nilan amu dia sog sungu'an nog gubernadoranan bu sog sungu'an nog kodotu'ananan mangka amu ukumoy sabap sog kopokokunut niu dianakon. Bu bianan ditu', mokopoguksug amu nog Gomba'is nog Guksugan dianilan.

10 Po' og Gomba'is koni nog Guksugan sumboy kuksugan pa poguna dia sog glam nog binonsaan.

11 Bila ukpa'an amu bu dia amu na sog sungu'an nog gukum, na' amu mosusa dun bog olo og tabal niu dianilan. Suga'id non, talu' niu tibua ain bogoyon dianiu sog tang koyon. Po' og talu' koyon kona' niu dili og talu', suga'id non, og Bolakat nog Mikpongon og mokpotalu' dun dianiu.

12 “Bu sog tang koyon pobunu' nilan na og putupusod nilan. Bu ma' nitu' dosop og ginangon nog gama'anan dia sog gombata'anan nilan. Bu og gombata'anan si'oy, mokpongantu ilan na sog mokogulanganan nilan mangka nilan pobunu'.

13 Pokongitan amu nog glam nog gotowanan sabap sog kopokokunut niu dianakon. Tibua, simasima og mokogaga asta sog doksu'an, motabang ion.

14 “Ngon gondow non, motongow niu nog pindogon dia sog dugu nog mosigda nog dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon og landu' kolaton nog miimung moglomu' dun og Baloy kitu' nog Poktomuyan. (Sumboy mosabut nog ain og mogbasta nini!) Bila motongow niu itu' nog piindog na, ain og gotowanan kitu' nog mikpogonong dini sog Judia koni, sumboy mokpolaguy ilan na sog kobukidan.

15 Bu ain sop og gotowanan nog kotangan nog dia ilan sog glowasan nog baloy nilan, ondi' ilan na mokotagad mogdangan monolimpan.

16 Bu ain sop og gotowanan nog kotangan nog ditu' ilan sog binalan nilan, ondi' ilan na dosop mokotagad muli' malap nog sulagbon nilan.

17 Bu sog tang koyon, kololatlolat ain bodosanan bu ain og tigubata' po' ngon og kolumbeketan nilan.

18 Pogyokinoy niu nog og kopolaguy niu ondi' motang sog timpu dupi'.

19 Po' sog tang koyon, landu' na og sinsaan nog gotowanan. Da' sibon kobianoy og ma' nion koyon nog sinsaan tidu pa sog

kopokpongon nog dunya asta sog numun koni, bu og sinsaan koyon di' kobotukan.
20 Somo' onda' kulangoy nog Mikpongon og ginondowan nog sinsaan nilan koyon posungu', motipot nododa' pomatoy og gotowanan. Tibua, sa'an kinulangan non po' sabap sog pigotowan non nog pinili' non.
21 Dadi, sog tang koyon, bila ngon mokpoktalu' nog 'Tontong niu! Koni na og Kristu!' otawaka, 'Kitu' da ion!' na' amu tokodoy tumud dun.
22 Po' modakol og mokponua' nog polomolatasanan nog di' motud bu og gotowanan nog mogbalu'balu' nog ilan dow og Kristu. Bu poginangon nilan og gingyata'anan bu og kosobu'sobu' bagun nilan moit og gotowanan, bu asta og pigotowan nog Mikpongon, somo' moit nilan da bosia.
23 Dadi, pongmohilat amu po' sa'an ini pidonsama' u tumalu' dianiu bagun amu mosimpan.

24 "Bu bila modoksu' og glogon koyon, sog tang koyon mogdolom og gondow. Bu og bulan ondi' na sumilow.
25 Bu og bitunanan sog glangit mokpogogdag, bu og glam nog dia sog glangit mokpoksop og botanganan nilan.

26 "Dadi, sog tang koyon, motongow nilan og Binata' sog Kilawan posungu' matong dini sog glupa'an mogunut dia sog ginampol, bu dunut landu' silow og kotas nog baya' non.
27 Tubus nion, popongoyon non og moloikatanan non po' limudon nilan og pigotowan non sog pat pigyulu nog dunya.

28 "Ma' nini og manad niu dia sog kayu kitu' nog igera. Bila lumoklag na bu pogbogudawon, kosunan niu nog dali' na og timpu podos.
29 Domikian dosop nog bila motongow niu na og glam nog piktalu' u koni mituman na, kosunan niu nog dali' na datong og Binata' sog Kilawan.
30 Po' tolu'on ku dianiu, mangka si'oy kotipot pomatoy og gotowanan numun koni, motuman na og glam nog piktalu' u koni dianiu.
31 Og glangit bu glupa'an solianlian da, tibua, og talu' u moksampoyumul nododa'."

Da'idun og mokosun nog tang nog kopokpuli'nog Binata' sog Kilawan
Matiu 24:36-44

32 Ma' long pa ni Isus, "Da'idun og mokosun dun, sala kotow si'oy, og gondow otawaka og tang, minsan si'oy og moloikatanan sog glangit, otawaka og Bata'. Da'idun mokosun dun lual da og Gama'.
33 Dadi, sa'an sumboy kobon non poktima'an bu pongmohilat amu po' di' niu kosunan bog olo ondowoy dun og kotuman og pogolongon ku koni.
34 Domikian da mama' nog gotow nog posungu' ompanow sog len bonua. Mangka si'oy ion gonat, pomilinan non poguna og sosugu'onanan non nog ginangon nilan bu bogayan non ilan nog polosuku'an nilan. Bu dondagon non dosop og polongipat nog bongawan nog baloy non koyon nog sumboy mongmohilat ion, mangka na ion panow.
35 Dadi, amu si'oy, mama' amu dosop nitu'. Sumboy pongmohilat amu po' di' niu kosunan bog nanu og kopokpuli' nog gapu' nog baloy koyon, sog tolipun gobi, otawaka sog tunga' gobi ta', otawaka sog dali' ondow ta', otawaka sog buka'siang.
36 Dadi, sa'an pongmohilat amu bagun non amu di' kodotongan nog poktulug amu, bila tumokow ion matong.
37 Og tinalu' u koni dianiu nog pongmohilat amu, tolu'on ku dosop sog glam non."

14

Migupakat ilan pa'ali sog kobunu' nilan dia ni Isus
Matiu 26:1-5, Luk 22:1-2, Jan 11:45-53

1 Minatong dua' ondow dona mangka si'oy poktolipun og kologya'an kitu' nog Liniusan bu og kologya'an nog Pan Nog Da' Potulinoy, og mokokotas nog bolianan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, kobon non monontong ilan nog pondayan bagun nilan kukpa'an si Isus nog mondom da'idun og mokosun dun mangka nilan si'oy ion bunu'oy.

2 Tibua, long nilan dun, “Sumboy di'
ta ion ukpa'an nog motang sog gondow
nog kologya'an koyon, po' gomonsunoy
mokpogulek og gotowanan dun.”

Pimogomutan si Isus ditu' sog Betani
Matiu 26:6-13, Jan 12:1-8

3 Sonuk nog ditu' si Isus sog baloy ni
Simun og bakas gipulon kitu' nog ditu'
sog Betani, solian nilan kuman, ngon sala
kotow glibun mikpolani dianon. Migoit
ion nog glana momut nog tinagu' sog
glolonan nog inimung tidu sog batu puti'.
Og ngalan nog glana momut koyon nog
landu' kologan og Nard. Dadi, sinokpo'
non og glolonan koyon mangka non
tuyungoy og pogomut koyon sog glimpulu
ni Isus.
4 Tibua, og duma gotowanan dion
piglolingitan nilan og glibun koyon
mangka ilan pokundomundom nog ilan
bu ilan nog, “Iduma ma gidoy ion?
Pogostaan non ma og glana momut
koyon!
5 Somo' bosia ion piksaluy, og tolu gatus
dinari* koyon nog ombogoy pa bosia dia
sog miskinananan.” Dadi, pigbolu'an
nilan ion.
6 Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog,
“Polukas niu na glibun koni! Balan niu
moksasow dianon? Og gininang non koni
dianakon molongas tokodoy.
7 Amu, kobon non mokunul amu da nog
miskinan. Bu bila ompikil niu tumabang
amu dianilan, kotobangan niu da ilan.
Tibua, akon, ondi' ita niu kobon non
mokunul.
8 Og gininang nog glibun koni og goktob
nog omba'ug non. Og glana momut
koyon nog tinuyung non sog glawas u,
og kopoksimpan non ion nog kolobong
dianakon.
9 Bu tolu'on ku dianiu, minsan ain
ustaloy og Gomba'is nog Guksugan sog
gliwag nog dunya koni, og gininang nog
glibun koni dianakon mosuksug dosop po'
og pomondoman dianon.”

Minangoy si Judas mogupakat dia sog mokokotasnog bolianan
Matiu 26:14-16, Luk 22:3-6

10 Tubus nitu', og sala kotow sog sopulu'
bu dua' sulanggu'anan ni Isus koyon, nog
si Judas Iskariot, minangoy sog mokoko-
tas nog bolianan po' uokilon non si Isus
dianilan.
11 Dangan midongog nilan og gangoy ni
Judas koyon, kisu'atan ilan tokodoy dun
bu pinosadan nilan si Judas nog bogayan
nilan nog sin. Dadi, tidu ditu', minontong
si Judas nog pondayan non nog bagun
non muakil si Isus dianilan.

Og gimpusan ni Isus bu sulanggu'anan nonmogadap moglobungan
Matiu 26:17-30, Luk 22:7-23, Jan 13:21-30

12 Dangan ion midopot og tigana' on-
dow nog kologya'an kitu' nog iningolanan
Pan Nog Da' Potulinoy, og botad nilan sog
gondow koyon, momalas ilan nog nati nog
bilibilianan nilan nog simpan nilan kitu'
nog pomalas nilan sog Liniusan. Dadi,
miktalu' sulanggu'anan ni Isus dianon
nog, “Polopanad, ain ka koleg simpanoy
nog globungan nog Liniusan?”
13 Dadi, dinondag ni Isus og dua' kotow
sulanggu'anan non koyon mangka non
ilan tolu'oy nog, “Angoy amu sog koliwa-
gan bonua koyon bu ngon og lumumpak
dianiu nog glaki nog pokpisan nog ba'ing.
Pogunut amu dianon.
14 Bu ain baloy nog solodan non, talu'
niu sog gapu' nog baloy koyon nog, ‘Og
Polopanad miksak bog ain dow og dugu
kitu' nog poglobunganan nilan nog su-
langgu'anan non sog gondow nog Linius-
san?’
15 Potongowon non dianiu og mosolag
nog dugu dia sog ditas nog baloy koyon
sog kodua' lengkat non. Og dugu koyon
misimpan na. Ditu' niu pogasip og glam
non.”
16 Dadi, mipanow sulanggu'anan non
koyon sog koliwagan bonua kitu' bu mi-
tongow nilan doda' og glam nog piktalu'
ni Isus kitu' dianilan. Dadi, pigasip nilan
dion og globungan koyon nog iningolanan
og Liniusan.
17 Dangan miglogobi na, si Isus bu
sulanggu'anan non koyon nog sopulu'

* **14:5 14:5** Og golaga' nog sala dinari koyon, mokotindan laga' sondow nog sala kotow.

bu dua' kotow, minatong ilan sog baloy koyon.

18 Sonuk nilan mogadap kuman, miktalu' si Isus nog, “Tolu'on ku dianiu, og sala kotow dianiu og mongula'at dianakon. Og gadap u da dini kuman.”

19 Dadi, migla'at og dialom pikilan nilan dun mangka og monala kotow dianilan miksak dianon nog, “Kona' u ta' gidoy ion?”

20 Tinumabal si Isus nog, “Og moksipi kitu' muakil dianakon, og sala kotow dianiu sog sopulu' bu dua' sulanggu'anan ku, og minabang kitu' kuman dia sog ponaksan ku.

21 Po' og Binata' sog Kilawan, og bianan non matoy mama' nog sinulat kitu' dia sog Kitab pa'ali dianon. Tibua, kondokondok tokodoy og doksu'an nog gotow koyon nog mongula'at dianon. Golom pa bosia somo' da' na ion bota'oy.”

Og globungan nog miimung ponondomansog kopatoy ni Isus

Matiu 26:26-30, Luk 22:14-20, 1 Korintu 11:23-25

22 Sog sonuk nilan poglokan, minalap si Isus nog pan mangka non posolomatoy sog Mikpongon, mangka non pomitakoy bu pomogoyoy dianilan kobon non moktalu' nog, “Tabuk niu ini po' ion non ini og glawas u.”

23 Tubus nitu', inimud non og saguk koyon dion bu posolomatoy sog Mikpongon mangka non tulunoy dianilan. Bu glam nilan koyon mininum dun.

24 Long sop ni Isus dun, “Ion non ini og dugu' u nog moglayas bagun kompunan og dusaanan nog modakol nog gotowanan. Ion non nion og pagon nog bogu pasad nog Mikpongon sog gotowanan.

25 Tolu'on ku dianiu, di' u na minum nini mokpuli' asta mogadap ita mokpuli' sog pigdotu'an nog Mikpongon.”

26 Tubus nitu', mikpoksanglit ilan sog Mikpongon bianan sog bobat mangka ilan na angoy ditu' sog bulud nog Olibu.

Pidonsama' ni Isus tumalu' nog sonsingan ion ni Piter

Matiu 26:31-35, Luk 22:31-34, Jan 13:36-38

27 Sonuk nilan koyon ompanow posungu' ditu', long ni Isus dianilan, “Bombus og glam niu koyon, bolongon niu akon. Po' sinulat sog Kitab nog, ‘Bunu'on ku og polongipat nog bilibili bu mokpokpola' og bilibilianan non.’† 28 Tibua, bila motubu' u na tidu matoy, moguna u dianiu ditu' sog Galili.”

29 Tubus nitu', miktalu' si Piter dianon nog, “Kounutan, minsan glam nilan koyon molong dianika, akon, di' u da ika bolongon!”

30 Tinabal ni Isus si Piter nog, “Tolu'on ku dianika, bombus mangka si'oy poktukala' manuk sog kodua' kali non, tolu kali mu na akon sonsingoy dia sog gotowanan nog di' mu akon kilolaan.”

31 Tibua, posisaya' tanan si Piter poktalu' nog, “Kounutan, minsan si'oy sunu'on u munu' dianika, di' u nododa' ika sonsingan!” Mama' dosop nitu' og tinalu' nog duma sulanggu'anan non.

Migyakin si Isus ditu' sog Getsemani

Matiu 26:36-46, Luk 22:39-46

32 Tubus nitu', migdayun si Isus ilan nog sulanggu'anan non sog dialom nog koyuan koyon nog iningolanan og Getsemani. Miktalu' ion dianilan nog, “Pongingkud amu pa dini po' mangoy u pa mogyakin.”

33 Bu inoit non si Piter, si Jems, bu si Jan. Landu' tokodoy og susaan non po' mibatik non na og posungu' non kitu' kobianan.

34 Dadi, miktalu' ion sog dumaanan non koyon nog, “Landu' u na kobogatoy nog susaan ku nog boya'an agonagon u na matoy dun. Pogbagad amu pa dini bu duma amu mogonduk mogyakin.”

35 Tubus nitu', minangoy ion sog gunanunan kolongod mangka ion lob mogyakin nog, somo' bosia mogusoy da, di' na ombaluy og sinsaan non koyon.

36 Ma' long non dun, “O Ama' u, Ama', da'idun og mologon dianika. Awa' mu pa

† **14:27 14:27** Sakaraya 13:7

dianakon og posungu' u koni poglogogaon
nog sinsaan. Tibua, sumboy kona' og
glegan ku og kunutan, suga'id non, og
glegan mu."
37 Tubus nitu', mikpuli' ion ditu' sog
sulanggu'anan non kitu'. Mitongow non
ilan nog mikponulug ilan. Miktalu' ion
dia ni Piter, "Simun, mitulug a ta'? Di'
a ma mokogaga mogonduk podali' si'oy?
38 Pogonduk amu mogyakin bagun amu
ondi' koyuba'an. Moleg da bosia og
pikilan niu, tibua, og glawas niu ondi'
mokogaga."
39 Tubus nitu', mikpuli' nosop si Isus
mogyakin mama' nog gyakin non kitu'
40 mangka nosop pokpuli' ditu' sog su-
langgu'anan non koyon. Bu kidotongan
non nosop ilan nog mikponulug po' ondi'
nilan na doda' kotigolan og tulug nilan.
Bu di' ilan moto tumabal dia ni Isus.
41 Tubus nitu', mikpuli' nosop si Isus
sog kotolu kali non, mangka ion poktalu'
nog, "Abu! Mikpogbobolilid amu poma
dion motulug? Pada na po' minatong na
og tang nog uokilon na og Binata' sog Ki-
lawan dia sog gongkoman nog gotowanan
kitu' nog bolodusaon.
42 Dadi, pogbuat amu na po' koni na og
gotow kitu' nog moguakil dianakon sog
gla'at. Alung na."

Og kukpa' dia ni Isus
Matiu 26:47-56, Luk 22:47-52, Jan 18:3-12

43 Sonuk pa ni Isus moktalu', minatong
na si Judas og duma nog sopulu' bu
dua' sulanggu'anan non kitu'. Modakol
nog gotowanan og dunutanan non nog
migatul ilan nog kalisanan bu bobombal-
anan nilan. Pipangoy ilan nog mokokotas
nog bolianananan, bu og polopanadanan
nog botad nog bansa Hudyu, bu og kobo-
golalan nog bansa Hudyu koyon.
44 Og polonipu kitu' nog si Judas bu
og gotowanan koyon, ngon og koposadan
nilan nog bagun nilan kilolaan si Isus.
Long non dun, "Og gotow nog olokan ku,
ion non ion og ponontongon niu kitu'.
Dadi, ukpa'oy niu na ion mangka niu oit
bu ipat niu mahatul."
45 Dadi, mikpolani si Judas dia ni Isus
mangka ion poktalu' nog, "Polopanad!"
mangka non olokoy si Isus.
46 Dadi, og gotowanan koyon pigdoyu-
nan nilan mogaid bu ukpa'oy si Isus.
47 Tibua, og sala kotow koyon nog
pogindog dion, sinintak non og kalis non
mangka non tigbasoy og kisonggulan nog
kounutan nog bolianananan koyon boya'an
nog misikpoy tanan og tolinga non.
48 Tubus nitu', miktalu' si Isus sog go-
towanan koyon nog, "Og polongla'ug u ta'
nog mangoy amu dini nakon mokpogoit
amu poma nog kalisanan bu bobombal-
anan?
49 Saka gondow gondow motongow niu
akon mokpanad sog glomalomaan nog
Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon. Saka da' niu poma akon ukpa'oy
ditu'. Tibua, sumboy doda' motuman og
glam nog sinulat dia sog Kitab."
50 Tubus nitu', binolong ion nog
glam nog sulanggu'anan non koyon po'
mikpokpolaguy ilan.
51 Ngon sop sala kotow glitow dion nog
migunut dia ni Isus nog da' poglogdoy,
suga'id non, minapis tibua. Dangan
inukpa'an ion bosia,
52 milaguy ion nog mibagak og tapis
non.

Si Isus piadap dia sog kobogolalan
Matiu 26:57-68, Luk 22:54-55,63-71, Jan 18:13-14,19-24

53 Tubus nitu', inoit nilan si Isus ditu'
sog kounutan nog bolianananan koyon.
Ditu' miglumpuk og glam nog mokokotas
nog bolianananan, bu og polopanadanan
nog botad nog bansa Hudyu, bu og kobo-
golalan.
54 Tibua, si Piter piguyukuyukan non si
Isus asta sog glomalomaan nog kounutan
nog bolianananan koyon. Bu minampu' ion
mingkud dia sog polongipatanan koyon
dion kobon non mokpoponalang sog ga-
puy.

‡ **14:55 14:55** Og gukum nog bansa Hudyu solabuk da bu ngalan non og Sanhedrin. Pitu pulu' bu sala kotow mipili' nog polongukum mingkud sog gukum nilan koyon.

55 Og mokokotas nog bolianananan, bu
glam nog polongukumanan sog gukum
nog bansa Hudyu,‡ minontong ilan nog
mondom komotudan si Isus bagun nilan
ion ombunu'. Tibua, da' nilan ion koton-
gowoy nog mondom ombunu' nilan ion
dun.
56 Modakol og gotowanan migimungimung
tumaksi' dia ni Isus, tibua, di' dumalan og
koponaksi' nilan koyon dianon.
57 Tubus nitu', ngon gotowanan minin-
dog dion mangka ilan dosop poktalu' nog
di' motud.
58 "Midongog nami og gotow koni mik-
talu' nog goba'on non dow og Baloy nog
Poktomuyan dia sog Mikpongon nog gin-
imung nog gotow bu, sog solod nog tolu
ondow, mokpindog dow ion nog len nog
kona' kimungan nog gotow."
59 Tibua, minsan si'oy ma' nitu', di' da
dumalan og koponaksi' nilan dianon.
60 Dadi, minindog og kounutan nog
bolianananan koyon sog titonga' nog gukum
mangka non sakoy si Isus nog, "Olo ma
og tabal mu dun og sumbunganan nog
gotowanan koyon dianika?"
61 Tibua, si Isus da' pogonekonek.
Dadi, sinakan nosop nog kounutan nog
bolianananan koyon si Isus nog, "Ika ta' og
Kristu nog og Bata' nog Mikpongon?"
62 Tinumabal si Isus nog, "Akon ma. Bu
motongow niu da og Binata' sog Kilawan
pogingkud dia dapit sog glintu nog Pog-
baya' posungu' ion matong nog dia sog
ginampol sog glangit."
63 Pu'un midongog nog kounutan nog
bolianananan koyon, linolingitan ion dun.
Dadi, binogyang non og ponopoton non
mangka ion poktalu' nog, "Og gotow
koni pigloka'loka'an non og Mikpongon!
Da'idun na balan ta nog taksi' po'
64 midongog niu na nog pigloka'loka'an
non og Mikpongon. Dadi, olo ma og
koposadan niu dun?"
Piksolobukan nilan tumalu' nog sum-
boy bunu'on si Isus.
65 Tubus nitu', og duma nilan dion,
pigdula'an nilan si Isus. Bu binunti nilan
ion mangka nilan suntukoy kobon nilan
mogwanwan dianon, "Atuk mu dow buan
bog sima sinumuntuk koyon dianika!" Bu
og polongipatanan koyon dianon piksun-
tuk nilan dosop si Isus.

Sinonsingan ni Piter si Isus
Matiu 26:69-75, Luk 22:56-62, Jan 18:15-18,25-27

66 Solian nog dion pa si Piter sog glo-
malomaan koyon, ngon sala kotow og
glibun dion, og sosoligan nog kounutan
nog bolianananan koyon, minangoy sog glo-
malomaan koyon.
67 Dangan mitongow non si Piter sonuk
non monalang, pigimotimot non ion
mangka poktalu' nog, "Ika si'oy og duma
a dosop ni Isus nog gotow Nasaret."
68 Tibua, minonsing si Piter nog,
"Di' u sunan bog olo poktolu'on mu
koyon otawaka bog sima pogolongon mu
koyon!" Bu minangoy si Piter sog bon-
gawan nog glomalomaan kitu' [mangka
poktukala' manuk].
69 Dadi, dangan mitongow nosop nog
glibun kitu' si Piter, miktalu' ion sog
gotowanan koyon nog pogindog dion, "Og
gotow koni og duma ni Isus."
70 Tibua, pinonsingan nosop ni Piter.
Da' kobon golot non og gotowanan
koyon nog mikpogindog dion miktalu' dia
ni Piter nog, "Da'idun og dua'dua' non,
ika, og duma a dosop ni Isus po' ika si'oy
miktidu a dosop sog Galili."
71 Dadi, miksumpasumpa tanan si Piter
dun nog, "Bila di' motud piktalu' u koni,
ngon matong dun sog kotubu' u. Di'
u sunan bog sima og pogolongon mu
koyon!"
72 Pu'un miluksad og talu' ni Piter
koyon, miktukala' nosop og manuk [nog
kodua' kali non]. Kilobotan ni Piter og
tinalu' kitu' ni Isus dianon nog, "Mangka
si'oy poktukala' manuk [sog kodua' kali
non] tolu kali mu na akon pononsingoy."
Dadi, miglulad si Piter.

15

Piadap si Isus dia ni Pilatu
Matiu 27:1-2,11-14, Luk 23:1-5, Jan 18:28-37

1 Dangan miksisolom bonua, og
mokokotas nog bolianananan, bu og
polopanadanan nog botad nog bansa

Hudyu, bu og kobogolalan koyon, bu glam
nog polongukumanan dion, miksolabuk
ilan na nog pikilan. Dadi, binalud nilan si
Isus mangka nilan ogakoy ditu' ni Pilatu
mangka nilan uokiloy dianon.
2 Sinak ni Pilatu dia ni Isus nog, “Ika ta'
og datu' nog bansa Hudyu?”
Tinumabal si Isus nog, “Mama' nog
tinalu' mu koyon.”
3 Tubus nion, modakol og tinalu' nog
mokokotas nog bolianananan koyon nog
sumbungan nilan dia ni Isus.
4 Dadi, sinakan nosop ion ni Pilatu
nog, “Tontong mu dow, modakol ma og
sumbungan nilan koyon dianika. Olo
nion, da'idun ta' og tobalan mu dun?”
5 Bigya' non, si Isus da' tabal. Dadi,
kisobu'an si Pilatu dun.

Og koukuman nilan dia ni Isus bunu'on
Matiu 27:15-26, Luk 23:13-25, Jan 18:38–19:16

6 Giap matong og tang nog kologya'an
nog ngalan non Liniusan, og botad ni
Pilatu, poluason non sala kotow nog ki-
nolobusu, ain bubuton nog gotowanan.
7 Ngon sala kotow nog kinolobusu, og
ngalan non si Barabas. Si Barabas koni
bu og dumaanan non, mingantu ilan sog
polinta nog bansa Roma nog boya'an
mikobunu' ilan tanan nog gotow.
8 Dadi, modakol nog gotowanan
mikpolani sog sungu'an ni Pilatu po'
pongonion nilan dianon nog inangon non
mama' nog pogbotadon non kitu' nog
tonton.
9 Dadi, tinabal ilan ni Pilatu nog, “Moleg
amu ta' nog poluason ku dianiu og Datu'
koni nog bansa Hudyu?”
10 Po' kosunan ni Pilatu nog sa'an og
mokokotas nog bolianananan, inuakil nilan
si Isus dianon po' miksibok ilan dia ni
Isus.
11 Tibua, og mokokotas nog bolianananan
koyon, tinogol nilan og gotowanan koyon
dion nog bubuton nilan si Barabas nog
poluason, kona' ni Isus.
12 Tinabal ni Pilatu ilan nog, “Dadi
buan, olo ma og gondunon ku dia sog
gotow koni nog iningolanan niu og Datu'
nog Bansa Hudyu?”
13 Miglongag ilan mogekes nog, “Kudus
mu ion!”
14 Tinabal ni Pilatu ilan nog, “Iduma?
Olo og sala' nog miinang nog gotow
koni?”
Tibua, posisaya' nilan tanan posikadoy
og gapis nilan nog, “Kudus mu ion!”
15 Dadi, si Pilatu, sabap sog kolegan non
omba'is pikilan nog gotowanan koyon
dianon, piluas non si Barabas tidu sog
kolobusuan mangka non na dondagoy
nog pogbodason nilan si Isus mangka non
uokiloy dia sog sundaluanan koyon nog
kuduson nilan ion.

Si Isus pigwanwan nog sundaluanan
Matiu 27:27-31, Jan 19:2-3

16 Dadi, og sundaluanan koyon inoit
nilan si Isus sog glomalomaan nog baloy
nog gubernador koyon. Bu piglumpukan
ion nog modakol nog sundaluanan.
17 Pisolugan nilan ion nog glogdoy datu'
nog ompula. Tubus nitu' linumikid ilan
nog bolagon nog dugion mangka nilan
posolugoy dia sog gulu non
18 mangka ilan pogbalu'balu' mogadab
dianon. Long nilan dun, “Mololaki a ma
le, og datu' nog bansa Hudyu!”
19 Tubus nitu', pigbombal nilan ion
sog gulu nog tagad nilan mangka nilan
ion pogdula'oy. Mikponginglu'ud ilan
sog sungu'an non po' migbalu'balu' ilan
sumugyut dianon.
20 Tubus nilan pogwanwanoy si Isus,
linuas nilan og glogdoy datu' kitu'
nog gompula nog pisolug nilan dianon
mangka nilan posolugoy puli' dianon og
dili glogdoy non kitu' mangka nilan na
pitangoy si Isus lumiu po' kuduson nilan
na.

Si Isus linansang sog kudus
Matiu 27:32-44, Luk 23:26-43, Jan 19:17-27

21 Sintak nilan ompanow, milumpak ni-
lan si Simun tidu sog bukid. Ion og gotow
Sirini. Bu ion og gama' ni Aleksander
ilan ni Rupus. Tinogol nog sundaluanan
koyon mokpopisan dianon og kudus ni
Isus.
22 Dadi, inoit nilan si Isus sog bonua
nog ngalan non, Golgota. (Og ma'ana non,
bakuk nog gulu.)

23 Dangan minatong ilan ditu', piinum
nilan bosia si Isus nog ginumon nog
inompu'an nog bulung nog ngalan non
Mira. Tibua, ompok ion minum dun.
24 Tubus nitu', mangka nilan na ion
kudusoy. Og ponopoton non kitu' nog lin-
uas nilan dianon, pigbahagi' nilan bianan
sog moglogindanan.
25 Og kolansang nilan koyon dia ni Isus
sog kudus, og ginonga' monek gondow.
26 Og sumbungan kitu' dia ni Isus sin-
ulat nilan ma' nini, "Koni og Datu' nog
Bansa Hudyu."
27 Ngon dua' kotow polongla'ug nog
kinudus migimpang sog kilidan ni Isus. [
28 Og kibianbian non koni, og kotuman
nog sinulat kitu' sog Kitab nog ma' nini,
"Piitungan nilan dianon mama' nog og
gotowanan kitu' nog di' mokokunut sog
botad."]*
29 Og gotowanan koyon nog mikpomian
dion, pigundaundaan nilan si Isus kobon
nilan mokisingising bu mangka ilan pok-
talu' nog, "Long nika dun, goba'on mu
dow og Baloy nog Poktomuyan mangka
mu pindogoy mokpuli' sog solod nog tolu
ondow.
30 Tobangoy mu dow buan og glawas
mu bu tukpa a na sog kudus mu koyon."
31 Bu ma' nitu' dosop og gininang nog
mokokotas nog bolianan koyon, ilan
nog polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu. Mikpoksitalu' ilan nog wan-
wanan nilan dianon. Long nilan dun,
"Mitabang non og duma gotow saka di'
non motabang og dili glawas non.
32 Ion dow og Kristu, og Datu' sog bansa
Israel. Tontongon ta dow buan bog moko-
tukpa ta' doda' ion dia sog kudus non
koyon. Bog mokotukpa doda', mangka ita
tud dianon." Bu og polongla'uganan kitu'
nog kinudus sog molani non, pigwanwan
nilan dosop si Isus.

Og kopatoy ni Isus
Matiu 27:45-56, Luk 23:44-49, Jan 19:28-30

33 Dangan midopot tasondow,
migdolom og tibuk nog bonua asta
ginonga' na monog gondow.
34 Dangan miginonga' monog gondow,
miktalu' si Isus nog mosikad, "Iloy, Iloy,
lama sabaktani?" Og ma'ana non, "Di-
wata u, Diwata u, iduma pitiang mu ma
akon?"
35 Dangan midongog nog duma go-
towanan koyon nog mikpogindog sog
molani non koyon, balu' nilan dun, og
piktalu' non kitu', sinabi non si Iladya.
36 Sala kotow dion ginumobok mangka
alap nog ponopoton nog kodikpol bu mo-
lamit mangka potosopoy nog glanggow
bu tukogoy sog sosungit, mangka non
tokmo'oy dia sog baba' ni Isus bagun
non bosia mosoksop mangka ion poktalu'
nog, "Potiangon ta ion po' tontongon ta
bog ongoyon ta' doda' ion tobangoy ni
Iladya."
37 Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus
nog mosikad, mangka na ion kotoktus.
38 Sog tang koyon, og ponopoton kitu'
nog modikpol og bolot dia sog dialom nog
Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon, migbogyang poginonga' tidu sog di-
tas mangoy sog silung.
39 Bu og kounutan nog sundaluanan
nog migindog sog sungu'an ni Isus koyon,
dangan modongog non og talu' ni Isus
kitu' bu mitongow non bog olo og mi-
gandun mitoktus non, miktalu' ion nog,
"Motud doda' nog og gotow koni og Bata'
nog Mikpongon!"
40 Ngon dosop dion kolibunanan nog
mikpogbantoy sog molayu'layu'. Og du-
maanan nilan dion si Maria Magdalena, si
Salumi, bu si Maria og gina' ni Jems ilan
ni Joses. Si Jems og kodua' ngalan non, si
Jems nog kongudan.
41 Mikpogunut ilan dia ni Isus tidu
sog Galili bu ilan og mina'ub nog ku-
lang ni Isus. Ngon pa modakol og koli-
bunanan nog migunut dianon mangoy
sog Jerusalem.

Og kolobong dia ni Isus
Matiu 27:57-61, Luk 23:50-56, Jan 19:38-42

42 Dangan ion miksindopondow na
bonua, og gondow nog Poksimpan, po'
mogboloma' ion, og Gondow nog Pogulali.

* **15:28 15:28** Isaya 53:12

43 Ngon og sala kotow nog gotow Arimatea nog ngalan non si Jusep. Ion si'oy og polongukum dosop og sakup nog gukum nog bansa Hudyu nog pogodaban. Bu migdodama ion dosop nog pigdotu'an nog Mikpongon. Miksibolu' ion mangoy mogbubut nog bangkoy ni Isus ditu' ni Pilatu.
44 Dadi, kisobu'an si Pilatu nog misompun patoy si Isus. Dadi, sinabi non og kounutan nog sundaluanan kitu' mangka non sakoy dianon bog motud ta' nog minatoy doda' si Isus.
45 Dangan midongog non nog minatoy na si Isus, tinugdak non na malap dia ni Jusep og bangkoy koyon.
46 Dadi, sinumaluy si Jusep nog bulus mangka non polusoy og bangkoy ni Isus koyon bu putusoy nog bulus koyon mangka non botangoy sog kukut kitu' sog pampang. Tubus nitu', mangka non lilidoy nog mosolag nog batu og totimpong nog bongawan nog globong koyon.
47 Si Maria Magdalena, bu si Maria og gina' ni Joses, mitongow nilan og binotangan nog bangkoy ni Isus koyon.

16

Si Isus mitubu' tidu matoy
Matiu 28:1-8, Luk 24:1-12, Jan 20:1-10

1 Dangan milibuas og Gondow nog Pogulali, si Maria Magdalena, bu si Salumi, bu si Maria og gina' ni Jems, minangoy ilan sumaluy nog glana momut bu pogomut po' ongoyon nilan lonaoy og bangkoy ni Isus.
2 Dangan miksisolom bonua nog gondow Duminggu, buka'siang pa, mipanow ilan na sog binotangan nog bangkoy ni Isus kitu'.
3 Sonuk nilan koyon ompanow, miksinaksakoy ilan bog sima gidoy tumabang dianilan lumilid nog batu kitu' nog piktimpong nog globong ni Isus.
4 Tibua, dangan minatong ilan ditu', mitongow nilan nog og batu kitu' nog mosolag linilid na.
5 Dadi, sinumolod ilan sog dialom nog kukut koyon bu mitongow nilan og glaki nog bogu bata' pa pogingkud dapit sog glintu bu og glogdoy non omputi'. Kiondokan og kolibunanan koyon dun.
6 Dadi, miktalu' og glaki koyon dianilan nog, “Na' amu kondokan. Og ponontongon niu koyon nog si Isus nog ion og gotow Nasaret, nog kinudus, da' na ion dini po' mitubu' na ion puli'. Tontong niu polo'ma og binotangan koyon dianon.
7 Dadi, angoy niu talu' dia sog sulanggu'anan non kitu' asta dia ni Piter nog migunauna na ion dianilan ditu' sog Galili po' ditu' ilan dona poktongow nog ma' nog tinalu' non kitu' dianilan.”
8 Dadi, ginumobok ilan mawa' sog globong koyon dunut glukub nilan bu mibabong pikilan nilan. Da' ilan pokopoguksug mogdayun nog kibianbianan nilan koyon kobal nog kiondokan ilan tokodoy.

Mikpotongow si Isus dia ni Maria Magdalena
Matiu 28:9-10, Jan 20:11-18

[
9 Dangan miksisolom bonua nog gondow Duminggu, mitubu' si Isus tidu matoy. Sog tigana', mikpotongow ion dia ni Maria Magdalena. Ion non glibun kitu' nog sibon tosopan nog pitu buk glatdiwata nog inawa' ni Isus dianon.
10 Dadi, minangoy si Maria moguksug sog dumaanan ni Isus koyon nog solian nilan lumangos, nog mitubu' na ion mokpuli'.
11 Dangan midongog nilan nog si Isus mitubu' mokpuli' bu mitongow ion ni Maria, da' ilan tud dun.

Mikpotongow si Isus sog dua' kotow sulanggu' non
Luk 24:13-35

12 Tubus nitu', sonuk ompanow og dua' kotow koyon sulanggu'anan non, mikpotongow ion dianilan nog miksop bayu'bayu' non.
13 Dadi, minuli' ilan moguksug sog dumaanan nilan. Tibua, minsan ma' nitu' si'oy, da' ilan pa tud dun.

Pigonat ni Isus og sulanggu'anan non mangoy mogustal
Matiu 28:16-20, Luk 24:36-49, Jan 20:19-23, Piginang 1:6-8

14 Tubus nitu', tinumua' si Isus ditu' sog sopulu' bu sala sulanggu'anan non nog sonuk nilan poglokan. Pigboba'an non ilan po' da'idun kopongandol nilan bu ompok ilan tumud nog guksugan nog dumaanan nilan koyon nog mikotongow dianon tidu ion motubu' puli'.
15 Ma' long ni Isus dun dianilan, "Angoy amu sog glam nog binonsaan sog gliwag nog dunya bu ustal niu dianilan og Gomba'is nog Guksugan koni.
16 Ain tumud bu pokpobunyag, motabang ion dia sog dusaanan non. Tibua, ain di' tumud, polihola'on ion sabap sog dusaanan non.
17 Bu ain tinumud, mokopoginang ilan nog gingyata'anan nog ma' nini, bianan sog ngalan ku, mokopomugow ilan nog glatdiwataanan sog ain tinosopan dun. Bu moto ilan moktalu' nog talu' nog da' nilan konadoy.
18 Bu mokimud ilan nog mamak, bu bila mokinum ilan nog salod, di' ilan da mogla'at dun. Bu bila doponan nilan og gotowanan nog di' mokokodag, kuli'an ilan."

Miktolabang si Isus sog glangit
Luk 24:50-53, Piginang 1:9-11

19 Dadi, mitubus tibua tolu'oy dianilan nog Kounutan nog si Isus, piiknat ion sog glangit. Bu ditu' ion miningkud sog dapit glintu nog Mikpongon.
20 Tubus nitu', og sulanggu'anan non koyon, minangoy ilan sog ainain nog bonua mogustal sog gotowanan nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog Mikpongon. Bu si Isus og Kounutan, ion og dinumuma dianilan. Bu bianan sog gininang nilan nog kosobu'sobu', miimung og pagon nog og guksugan nilan kitu' pa'ali dia ni Isus motud.]

Og Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu nog sinulat ni Luk

Og Piuna Talu' pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan nog Sinulat ni Luk

Og libru koni nog sinulat ni Luk, og mikposun pa'ali dia ni Isus nog ion og pinasad kitu' nog Polonabang nog bansa Israel, bu ion dosop og Polonabang sog glam nog gotowanan. Sa'an ini iningolanan nog Gomba'is nog Guksugan. Sinulat dosop ni Luk nog si Isus, bianan dia sog Bolakat nog Mikpongon, dinondag ion mogustal nog Gomba'is nog Guksugan dia sog ain miskinan. Bu motongow sog guksugan koni, og pona'ub nog Mikpongon sog glam nog ginis nog kulang kobus nog gotowanan. Motongow dosop sog guksugan koni, nog kololiag, labi na sog tolipunan pa'ali sog kodatong ni Isus dini, bu dia dosop sog doksu'an, dangan miktolabang na si Isus ditu' sog glangit.

Og piguksugan sog kopituluanan 1-2 bu sog kopituluanan 9-19, di' motongow dia sog guksugan nog sinulat ni Matiu, ni Mark, otawaka ni Jan. Mama' nog guksugan kitu' pa'ali sog sanglit nog moloikatanan bu og kangoy tumontong nog polongipat nog bilibilianan dia ni Isus nog bogu pa ion bota'oy. Bu og kobon pa nog bata' pa si Isus dun, ditu' ion sog dialom Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, bu og ponongi'an pa'ali sog kolongas nog gotow Samaria, bu og gotow nog minawa' dia sog mokogulang non. Sog sinulat ni Luk koni, motongow bog andun kobololaga' og kopogyakin, bu pa'ali sog Bolakat nog Mikpongon. Motongow dosop og ponginangon nog kolibunanan dia sog ginang ni Isus, bu og kopogampun nog Mikpongon dia sog dusaanan.

1. Og bokna nog guksugan ni Luk, 1:1-4.
2. Og kobata' bu masa nog bata'bata' pa si Jan nog Polomunyag bu si Isus, 1:5–2:52.
3. Og piginang ni Jan nog Polomunyag, 3:1-20.
4. Og kobunyag bu kopongyuba' dia ni Isus, 3:21–4:13.
5. Og piginang ni Isus dia sog kodokolan nog gotowanan ditu' sog Galili, 4:14–9:50.
6. Og piginang ni Isus sog kopanow non kitu' tidu sog Galili mangoy ditu' sog Jerusalem, 9:51–19:27.
7. Og gimpusan nog simana non sog Jerusalem bu sog glumibut nog gimbolayan koyon dion, 19:28–23:56.
8. Og kopokpotubu' dianon tidu sog patoy, og kopokpotongow non sog gotowanan, bu og kopoktolabang non sog glangit, 24:1-53.

1 Og sulat koni tidu dia ni Luk posungu'
dia ni Teopilus.*

Modakol og gotow nog migapas sumulat nog guksugan pa'ali sog piginang ni Isukristu kobon nog dini pa ion nita.

2 Og sinulat nilan kitu' ion non og
piguksugan nog gotowanan kitu' dianami
nog mikotaksi' nog ginang non tidu pa
sog tolipunan. Bu ilan dosop og mikpu-
lonag nog Gomba'is kitu' nog Guksugan
pa'ali sog ginang nog Mikpongon dia sog
gotowanan.

3 Dadi, akon, pigonadan ku dosop ma-
hatul og glam non kitu' tidu pa sog
tolipunan non. Mipikil u dosop nog
pokpolaspolason ku sumulat og guksugan
pa'ali dianon bu poiton ku dianika,
Pogodaban Teopilus,

4 bagun mu da kosunan nog motud
doda' og pianad kitu' dianika nog sakup
ni Isus.

Pidonsama' tumalu' nog moloikat nog Mikpongon og kobata' dia ni Jan nog Polomunyag

5 Kobon pa nog si Herod og migdatu'
sog probinsia nog Judia, ngon sala kotow
bolian nog bansa Hudyu og ngalan non si
Sakaraya. Ion og sakup nog sala kampung

* **1:1 1:1** Og Teopilus koni og Ginirik. Og ma'ana non, og gotow kitu' nog molalam sog Mikpongon.

nog bolianananan kitu' nog dia sog pangkat
ni Apu' Abidya. Bu og ngalan nog duoy
non si Elisabet. Ion si'oy miktidu dosop
dia sog pangkat ni Apu' Aron.†
6 Og pogduoy koyon midulus og kotubu'
nilan dia sog motaan nog Mikpongon
bu onda' ilan kosimoy dia sog glam
nog dondagan bu glam nog po'atan nog
Mikpongon.
7 Tibua, da'idun og bata' nilan po' si
Elisabet, asta mogulang na, ondi' mog-
bata'.
8 Dadi, dangan minatong na og tang
nog sakup nog kampung ni Apu' Abidya
og mogokbit sog Baloy nog Poktomuyan
dia sog Mikpongon, si Sakaraya og bolian
dun.
9 Po' og botad nog bolianananan,
moglogindanan ilan bog sima tumutung
nog komangyan dia sog poktutungan
nilan kitu' sog dugu kitu' nog mosigda.
Bu si Sakaraya og mipili' nilan.
10 Sonuk ni Sakaraya moktutung nog
komangyan, glam nog gotowanan dion,
sosuku og miktamuy, migyakin ilan sog
glowasan.
11 Sonuk ni Sakaraya tumutung, gomon-
sunoy pa, og moloikat nog Mikpongon
mikpotongow dianon nog dia pogindog
sog dapit glintu nog poktutungan nog
komangyan koyon.
12 Dadi, kitokowan ion bu kiondokan
dun dangan mitongow non.
13 Tibua, miktalu' og moloikat koyon
nog, “Na' a kondokan Sakaraya po' og
gyakin mu midongog nog Mikpongon. Og
duoy mu nog si Elisabet mogbata' nog
glaki bu sumboy ingolanan mu ion nog
Jan.
14 Bu bila bota'on og bata' koyon, landu'
gloliag mu dun bu modakol dosop og
gotowanan og mogda'da' dun.
15 Og bata' niu koyon mimung motas dia
sog motaan nog Mikpongon. Bu sumboy
di' ion minum nog sosuku mokobisa. Bu
tidu sog kobata' dianon, dia non na og
Bolakat nog Mikpongon.
16 Bu bianan dianon modakol og
pangkat ni Apu' Israel og motiguli' dia sog
Mikpongon nog Kounutan nilan.
17 Bu ion moguna dia sog Kounutan.
Mongon dianon og bolakat bu og baya'
mama' nog bolakat kitu' bu og baya'
nog dia ni Iladya, og polomolatas kitu'
nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'.
Bu sabap sog pomali nog bata' mu
koyon, og mokogulanganan bu og gom-
bata'anan nilan nog da' pomoksulut, mo-
tiguli' ilan dun. Bu og gotowanan kitu'
nog onda' pokokunut sog glegan nog
Mikpongon, mokpuli' na dia sog Mikpon-
gon bu mokopikil ilan na moginang nog
kodulusan. Bianan dianon, og gotowanan
mosimpan sog kodatong nog Kounutan
nilan.”
18 Tubus nion, miktalu' si Sakaraya dia
sog moloikat koyon nog, “Olo ma kisunoy
u dun nog og talu' nika koyon motuman
doda'? Po' mogulang ami na!”
19 Dadi, tinumabal og moloikat koyon
nog, “Akon si Gabriel nog miktidu ditu'
sog sungu'an nog Mikpongon. Ion og
dinumondag dianakon mangoy dini nika
mangoy mogabit nog molongas nog guk-
sugan koni.
20 Tibua, sabap nog ondi' a ma tumud
nog tinalu' u koni nog saka motud bosia,
moktimaluy a bod. Moktolipun numun
kitu' di' a mokopoktalu' asta sog gondow
nog motuman na og piktalu' u koni di-
anika.”
21 Og gotowanan sop kitu' nog migba-
gad dia ni Sakaraya dia sog glowasan nog
Baloy nog Poktomuyan koyon, kisobu'an
ilan bog olo og kiobon non sog dialom.
22 Dangan linumiu si Sakaraya, ondi'
na ion mokopoktalu'. Dadi, misabut ni-
lan nog ongon pitongow nog Mikpongon
dianon sonuk nog ditu' ion sog dialom.
Dadi, sabap nog di' ma ion mokopok-
talu', mikpopononggi' tibua ion dia sog
gotowanan koyon dion.
23 Dangan midoksu' na og polosuku'an
ni Sakaraya dia sog Baloy nog Pokto-
muyan koyon, minuli' ion ditu' sog bonua
nilan.

† **1:5 1:5** Si Aron koni, og piktolipunan nog glam nog bolianananan nog bansa Hudyu.

24 Tubus nitu', si Elisabet migbogat
doda', bu lima bulan nog da' ion pogliuliu
sog baloy.
25 Bu miktalu' ion nog, "Kilolatan u
doda' tokodoy nog Pogbaya' po' bianan
sog gininang non koni dianakon, miawa'
og sipogan ku dun dia sog gotowanan."

Pidonsama' tumalu' nog moloikat nog Mikpongonpa'ali sog kobata' dia ni Isus

Matiu 1:18-21

26 Dangan midopot na gonom bulan og
tian ni Elisabet, og moloikat kitu' nog si
Gabriel dinondag nosop nog Mikpongon
mangoy ditu' sog Nasaret nog sakup nog
probinsia nog Galili,
27 mangoy moguksug dia sog sala kotow
dolaga nog da' sibon kotuyok, og ngalan
non si Maria. Si Maria koni, pigbayal ilan
na ni Jusep og pangkat ni Apu' Dabid.
28 Bu og moloikat koyon mikpolani di-
anon mangka poktalu' nog, "Og kotikna'
nog pikilan mongon dianika, po' pipia a
nog Mikpongon bu Ion dion nika."
29 Dadi, kiondokan dun si Maria dangan
midongog non og piktalu' nog moloikat
koyon, bu pikpikilpikil non bog olo og
ma'ana nog kogolun kitu' dianon.
30 Bu miktalu' nosop og moloikat koyon
dianon nog, "Na' a kondokan Maria, po'
kisu'atan dianika og Mikpongon.
31 Po' di' mobon mogbogat a. Bu bila
mogbata' a na, og bata' mu og glaki bu
ingolanoy mu ion nog Isus.
32 Bu ion mimung nog motas bu og
pogingalan dianon nog Bata' nog Mikpon-
gon. Og Mikpongon di' kolobian. Bu ion
og Pogbaya'. Tugdakon non dianon og
kopogdatu' nog pangkat non kitu' nog si
Dabid.
33 Bu ion og mogdatu' dia sog
pikpongkatan ni Jakub. Og kopogdatu'
non da'idun kopus non."
34 Dadi, miktalu' si Maria dia sog
moloikat koyon nog, "Olo mogandun ko-
pogbogat u nog da' u pa tanan sibon
kotuyok?"
35 Tinumabal og moloikat koyon nog,
"Og Bolakat nog Mikpongon tumona' di-
anika. Bu kotindungan ka nog baya' nog
Mikpongon nog di' kolobian. Dadi, og
bata' mu koyon da' dusa non bu og pogin-
galan dianon og Bata' nog Mikpongon.
36 Midongog mu ta' og goguapu' mu
kitu' nog si Elisabet, talu' nog gotowanan
dun, ondi' na dow ion mogbata'? Tibua,
tontong mu, minsan si'oy mogulang na,
numun koni gonom bulan na og tian non.
37 Po' da'idun og mologon dia sog
Mikpongon."
38 Tinumabal si Maria nog, "Akon koni,
sagya u da og sosoligan nog Mikpongon.
Dadi, molongas u da bila motuman di-
anakon og poktolu'on mu koyon." Tubus
nitu', ginonatan ion nog moloikat koyon.

Minumbaloy si Maria ditu' ni Elisabet

39 Dadi, migulikos si Maria mangka pog-
dali' ditu' sog kobukidan nog probinsia
nog Judia, sog bonua ni lo' Sakaraya.
40 Dangan minatong ion ditu' sog baloy
ni lo' Sakaraya, sinumolod ion bu ginolun
non si Elisabet.
41 Dangan midongog ni Elisabet og talu'
ni Maria, migdodial mogdayun og bata'
dia sog dialom tian non. Bu og Bolakat
nog Mikpongon minulu' mogdayun dia ni
Elisabet
42 bu mangka ion poktalu' nog mosikad
nog, "Sog glam nog kolibunanan, ika og
pipia nog Mikpongon. Bu popiaon dosop
og bata' koyon dia sog dialom tian mu.
43 Onda' u tokodoy bibola'oy nog og
gina' nog Kounutan ku mokoponumbaloy
dini nakon.
44 Sa'an kisunan ku nog ika og gina'
non, po' dangan mibatik u ika, og bata'
koni sog dialom tian ku, migdayun mog-
dodial dun.
45 Pipia a nog Mikpongon po' sabap
sog tud mu nog glam nog piktalu' nog
Mikpongon dianika, motuman nododa'."

Og bobat ni Maria

46 Dadi, tinumabal si Maria,
"Landu' og sanglit u sog Pogbaya'
47 bu landu' og da'da'an ku po' ion og
Polonabang u.
48 Po' da' non akon su'usa kolingowoy
minsan si'oy sagya u da ombaba' nog
sosoligan non. Dadi, moktolipun sog
numun koni, og glam nog gotowanan

moktalu' nog akon pipia u nog Mikpon-
gon
49 po' ion og di' kontuan, mosolag
og tabang nog miinang non dianakon.
Mosigda og ngalan non.
50 Tidu sog tigana' nog pangkat mo-
mangkat pitongow nog Mikpongon og
glolat non dia sog glam nog gotowanan
nog ain mogadab dianon.
51 Bianan sog Bolakat non, pikpola' non
og mokpotaspotas kitu' sog dialom pikilan
non,
52 mangka non poboba'oy og mokokosog
nog kodotu'an, bu potasoy og mikpobaba'
nog bolotabat non.
53 Piokan non og kigutoman nog sosuku
mokoba'is, tibua, binugow non og pong-
doyahan kitu', nog da'idun og binogoy
non dun.
54 Ita og sosoligan non nog bansa Israel,
tinobangan non ita. Bu da' non kolin-
gowoy og glolat non
55 dia ni Apu' Abraham bu glam nog
pangkatanan non. Po' tinuman non og
pasad non dia sog mokogulanganan ta
kitu' kobon nitu' asta sog pangkatanan
nilan kitu' asta nog da' kopus non."
56 Tubus nion, minguli'an si Maria ditu'
ni Elisabet goktob nog tolu bulan mangka
ion uli'.

Og kobata' dia ni Jan nog Polomunyag

57 Dadi, dangan minatong og tang nog
pogbota'an ni Elisabet, migbata' ion nog
glaki.
58 Bu glam nog sumbaloyanan non bu
og pigoloanan non, mikpogda'da' ilan
dosop dangan midongog nilan nog kolo-
latan tokodoy ion nog Mikpongon.
59 Dangan og bata' koyon midopot walu
ondow tidu bota'on, inangoy nilan tukoy
ion.‡ Bu songoyon nilan bosia og ngalan
nog bata' koyon dia sog ngalan nog gama'
non nog si Sakaraya.
60 Tibua, si Elisabet miktalu' nog, "Di'
mogusoy! Po' sumboy og ngalan non si
Jan."
61 Dadi, mikpoktalu' sala dua' nog, "O'o
ma, tibua, sog glam nog pigiluganan
nika da'idun pa ma' nion og ngalan non."
62 Mangka ilan pononggi' dia ni
Sakaraya bog sima og kolegan non og
ngalan nog bata' non koyon.
63 Dadi, minonggi' si Sakaraya nog bo-
gayan ion nog ponulatan non mangka ion
sulat nog, "Og ngalan non si Jan." Dangan
mitongow nog gotowanan og sinulat non
koyon, kisobu'an ilan dun.
64 Tubus non tibua sulatoy og ngalan
koyon, miglandan ion mokopoktalu' puli'.
Bu miksanglit ion mangka pokposolamat
sog Mikpongon.
65 Og sumbaloyanan nilan, kisobu'an
ilan dun dunut gondok nilan. Bu og don-
gogan koyon mipulonag mogdayun sog
kobukidan nog probinsia nog Judia sabap
sog guksugan nog gotowanan koyon.
66 Dadi, ain mikodongog dun, mikpik-
ilpikil ilan bog olo gidoy og bata' koyon
bila sumolag na po' motampal tokodoy
nog dianon og Bolakat nog Mikpongon.

Og bobat ni Sakaraya

67 Tubus nitu', si Sakaraya og gama' nog
bata' koyon tinosopan nog Bolakat nog
Mikpongon mangka pomitua nog talu'
nog Mikpongon nog,
68 "Sanglit sog Mikpongon, og piktamuy
nog bansa Israel po' inangoy non
tobangoy og pigotowan non.
69 Bu pitua' non dianita og bolokatan nog
Polonabang nog ion tidu dia sog pangkat
nog sosoligan kitu' nog Mikpongon nog si
Apu' Dabid.
70 Kobon nitu' pa bianan sog polomo-
latasanan non kitu' nog midulus,
71 pinasad non na nog tobangan non
nododa' ita tidu sog bantaanan ta bu tidu
sog baya' nog ain mokangit dianita.
72 Bu miktalu' ion nog potongowon non
og glolat non dia sog mokogulanganan
ta kitu' bu ondi' non nododa' poksolin-
gawan og pasad non dianilan.
73 Og pasad kitu', ion non og pinasad non
kitu' dia ni Apu' Abraham nog tobangan
non ita tidu sog baya' nog bantaanan ta
74 bagun ita da mokokunut dianon bu
ondi' ita mondok dia sog bantaanan ta,

‡ **1:59 1:59** Po' ma' nitu' og botad nog bansa Hudyu nog og bata' nilan nog glaki, walu ondow tidu bota'on sumboy nododa' tukon.

75 bu bagun dosop modulus og kotubu' ta
bu molonu' og pikilan ta dia sog motaan
non solian totubu' ita pa.
76 Bu ika sop bata' u, sog gunanunan
koyon, ingolanan ka nog polo-
molatas nog Mikpongon nog ion
ondi' kolobian. Moguna a dia
sog kounutan ta moksimpan nog
bianan non.
77 Po' posunon mu dia sog pigotowan nog
Mikpongon pa'ali sog tabang non dianilan
bianan sog kopongampun nog dusaanan
nilan
78 sabap sog landu' tokodoy og glolatan
non dianilan. Og bayu' nog kotabang
non dianita omponongi' sog gondow nog
mimola'as dia sog silangan nog posungu'
na sumilow dianita.
79 Po' ampun matong ion dini nita, ain dia
sog kodoloman otawaka sog kopotayan,
kosilowan ilan na nog dolag non bagun
ilan da koponulu'an dia sog kotikna' nog
kopoglokotubu'."
80 Bu og bata' koyon sinumolag bu mi-
pagon og pikilan non dia sog Mikpongon.
Bu ditu' ion migonong sog bonua nog
mologon pogonongan asta minatong og
gondow nog mangoy ion mokpulonag nog
pomali sog gotow Israelanan.

2

Og kobata' dia ni Isus
Matiu 1:18-25

1 Sog tang koyon, si Datu' Agustu og
migdatu' dia sog glam nog bonuaanan
nog mikaum nog bansa Roma. Dinondag
non ain og misakup dia sog pigdotu'an
non nog sumboy mangoy ilan mokpolista.
2 Og ginang koni nog monglista nog
ngalan nog gotowanan ugat pa ini kinang
dia sog bonua nog Siria masa nog kopog-
logubernador ni Kirinius.
3 Dadi, kokonia dianilan sumboy man-
goy ilan mokpolista dia sog dili bonua nog
ganakapu'anan nilan.
4 Dadi, si Jusep tidu sog koliwagan
bonua nog Nasaret nog misakup sog
probinsia nog Galili tinumukad dosop
ditu' sog koliwagan bonua ni Datu' Dabid
sog Betlehem nog dia misakup sog probin-
sia nog Judia po' ion og pangkat ni Dabid.
5 Bu si Maria, og posungu' non kitu' pog-
duoyon, migunut dosop dianon mangoy
mokpolista. Sog tang koyon mosolag na
og tian ni Maria.
6 Kobon nilan ditu' sog Betlehem,
kiso'utan nog migbata' si Maria.
7 Og bata' non koyon og glaki. Tigana'
non pa ion mogbata'. Pilimumu'an non
mangka non bolilidoy sog bogan po' mi-
tipot na og duguanan dion botukoy nog
gotowanan.

Og polongipat nog bilibilianan bu moloikatanan

8 Bu ngon og polongipatanan nog bili-
bilianan sog bukidbukid nog koliwagan
bonua koyon nog migonduk ilan mogipat
nog bilibilianan nilan.
9 Sintak nilan mogonduk, mikpotongow
dianilan og moloikat nog Mikpongon bu
og dolag tidu sog Mikpongon sinumilow
dianilan. Dadi, kiondokan ilan tokodoy
dun.
10 Tibua, miktalu' og moloikat koyon
dianilan nog, "Na' amu mondok po' ngon
og molongas nog guksugan nog tolu'on ku
dianiu nog mimung landu' da'da'an nog
glam nog gotowanan sog dunya.
11 Po' gondow koni, og Polonabang niu,
nog ion og Kristu,* og Kounutan, binata'
na ditu' sog koliwagan bonua ni Dabid.
12 Og gindanan niu nog ion non doda'
og bata' koyon nog pogolongon ku, mo-
tongow niu ion pinutus nog glimumu' bu
binolilid dia sog bogan."
13 Gomonsunoy pa mikponua' og landu'
kodakol nog moloikatanan tidu sog glan-
git minangoy mampu' dia sog solabuk
moloikat koyon mangka ilan poksanglit
sog Mikpongon.
14 Long nilan dun, "Sanglit sog Mikpon-
gon ditu' sog glangit, bu mongon og
gomigus dia sog gotowanan kitu' dini sog
dunya, ain kisu'atan og Mikpongon dun."
15 Dangan ginonatan ilan nog
moloikatanan koyon bu minuli' ilan
na ditu' sog glangit, miksitalu' og

* **2:11 2:11** Og Kristu koni og Ginirik. Og ma'ana non og Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya.

polongipatanan koyon nog bilibilianan nog, “Alung, mangoy ita sog Betlehem! Ongoyon ta tontongoy bog olo miinang koyon ditu', nog pinosun nog Mikpongon dianita.”
16 Dadi, mikpogdali'dali' ilan mangoy ditu' sog Betlehem. Minatong ilan ditu', mitongow nilan dion si Maria bu si Jusep, bu mitongow nilan dosop og popula nog binolilid dia sog bogan.
17 Dangan mitongow nilan, piguksugan nilan dion og pa'ali dia sog bata' koyon nog piosun nog moloikat dianilan.
18 Bu glam nog mikodongog nog bitan nilan koyon, kisobu'an ilan dun.
19 Tibua, piktitukan ni Maria og glam nog midongog non koyon bu tinagu' non sog dialom pikilan non.
20 Tubus nion, minuli' og polongipatanan nog bilibilianan koyon dunut mikpogda'da' ilan kobon nilan moksanglit sog Mikpongon sabap sog glam nog midongog bu mitongow nilan po' motud doda' og glam nog tinalu' nog moloikat kitu' dianilan.

Iningolanan nilan og bata' koyon nog Isus

21 Dangan midopot na og gondow nog sumboy ion tukon, og kowalu ondow non tidu ion bota'on, tinuk nilan ion mangka nilan ingolanoy nog Isus. Ion non ion og ngalan nog binogoy nog moloikat kitu' nog kobon nog da' pa si Maria pogbogat dun.

Inuakil nilan si Isus sog Mikpongondia sog Baloy nog Poktomuyan

22 Dangan mitoktub na og ginondowan nog inangon og po'atan kitu' nog sinulat ni Muses kobon nitu' nog ngalan non og poglonu' tidu mogbata', minangoy si Maria bu si Jusep ditu' sog Jerusalem, sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon po' momalas ilan ditu'. Bu pinitang nilan og bata' nilan koyon po' uokilon nilan ion dia sog Mikpongon.
23 Po' tinalu' dosop dia sog po'atan nog sinulat ni Muses nog og glam nog tigana' nog bata' bila glaki, sumboy nododa' uokilon sog Mikpongon.†
24 Dadi, inunut nilan og pogbotadon kitu' nog binogoy nog Mikpongon dia ni Muses nog sumboy momalas ilan nog dua' buk kolopati doko' bu dolukan otawaka dua' buk kolopati nog mokolobud pa.‡
25 Tubus nion, ngon sala kotow ngalan non si Simiun nog dion sog Jerusalem. Midulus ion bu polotamuy sog Mikpongon, bu dia non dosop og Bolakat nog Mikpongon. Migbagad ion nog tabang nog Mikpongon dia sog bansa Israel.
26 Bu pisabut nog Bolakat nog Mikpongon dianon nog ondi' ion matag matoy taman da ondi' non motongow poguna og Kristu nog miktidu sog Mikpongon.
27 Dadi, pinulu'an ion nog Bolakat nog Mikpongon mangoy ditu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Da' kobon, minatong si Maria bu si Jusep dion sog Baloy nog Poktomuyan koyon bu pinitang nilan og bata' nilan koyon mangoy tumuman dianon nog po'atan kitu' nog sinulat ni Muses kobon nitu'.
28 Dangan mitongow ni Simiun og bata' koyon, pigdoyunan non sumipit mangka ion pokposolamat sog Mikpongon nog,
29 “Mikpongon, songlitan ku ika, po' ika
og Pogbaya' sog glam non. Bu
tinuman mu og pasad mu. Dadi,
numun kitu' minsan si'oy matoy u
na, omba'is na pikilan ku
30 po' mitongow u na og polonabang tidu
dianika
31 nog sinimpan mu dia sog tinontongan
nog glam nog gotow
32 nog miimung ion nog dolag sumilow
dia sog gotowanan nog kona' Hudyu
bagun nilan mosabut bog olo og glegan
mu dianilan, bu bagun da kodongya'an og
bansa Israel, og pigotowan mu.”
33 Dangan miluksad og talu' ni Simiun koyon, kisobu'an si Jusep ilan ni Maria nog glam nog piktalu' nog mogulang koyon pa'ali sog bata' koyon.
34 Tubus nitu', pigyokinan ilan ni Simiun mangka ion poktalu' dia ni Maria nog, “Og bata' koni og pinili' nog Mikpongon. Sabap dianon, modakol gotow Israel og mogla'at. Bu modakol dosop og

† **2:23 2:23** Exodus 13:2 ‡ **2:24 2:24** Levitikus 12:8

motabang. Bu mimung dosop ion nog
gindanan tidu sog Mikpongon nog susion
nilan ion.
35 Bianan dion mitampal og doksu'an
nog dialom pikilan nog modakol nog
gotowanan. Bu ika si'oy, og gina' non,
miimung kosokitan pusung mu dun ma'
nog kodokso'an nog kalis."
36 Bu ongon og mogulang glibun sog
bonua koyon, og mokosun bu og ngalan
non si Ana. Ion og bata' ni Panuel bu og
pangkat ion ni Apu' Aser. Og mogulang
koyon mikobian na mogduoy goktob nog
pitu ton.
37 Tibua, asta sog numun koni, balulibun pa bu ngon na tanan walu pulu' bu
pat og tinonan non. Bu kobon non dia
ion sog Baloy nog Poktomuyan dia sog
Mikpongon, moktamuy ion gobi gondow
bianan sog mogyakin bu mokpuasa.
38 Linumpak non si lo' Jusep mangka
pokposolamat sog Mikpongon bu mangka
non ustaloy dia sog gotowanan pa'ali
sog bata' koyon, sog ain og migdodama
kitu' nog tabang nog Mikpongon dia sog
Jerusalem.
39 Dangan midoksu' ni lo' Jusep inangoy
og polosuku'an nilan koyon nog botad
tidu sog Mikpongon, minuli' ilan na ditu'
sog koliwagan bonua nog Nasaret nog dia
sog sakup nog Galili.
40 Bu og bata' koyon sinumolag bu
modasig. Bu ompantas og pomikilan non,
bu og popia nog Mikpongon dianon kobon
non.

Si Isus dia sog Baloy nog Poktomuyan

41 Giap nog ton, og mokogulang ni
Isus, mangoy ilan sog Jerusalem sumakup
nog kologya'an nog Hudyuanan nog
iningolanan og Liniusan.
42 Dangan midopot na sopulu' bu dua'
og tinonan non, minangoy ilan nosop
sumakup sog kologya'an po' ma' nitu' og
kiloyaman nilan.
43 Dangan midoksu' na og kologya'an koyon, og glam nog gotowanan
mikponguli' na sog konia konia bonuaanan nilan. Bigya' non, si Isus onda'
dion sog gluyud koyon po' mibagak ditu'
sog Jerusalem. Tibua, da' ion kosunoy
nog mokogulang non
44 po' balu' nilan dun, og bata' nilan
koyon dion da sog gluyud nilan koyon.
Dadi, mipanow ilan sumondow koyon
mangka nilan pa tolipunoy monontong
dia sog pigoloan nilan bu sog pakasibata'anan nilan.
45 Tibua, da' nilan kotongow dion.
Dadi, pinuli' nilan monontong ditu' sog
Jerusalem.
46 Sog kotolu ondow non, sokali' nilan mitongow si Isus ditu' sog dialom
nog Baloy nog Poktomuyan dia nog
Mikpongon mikpogadapadap ilan nog
polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu. Og piginang ni Isus monginongog
nog glam nog bitan nog gotowanan koyon
bu moksak dosop dianilan.
47 Dadi, og glam nog mikodongog nog
talu' ni Isus koyon, kisobu'an ilan po'
bianan sog tabal non motongow nilan
ompantas og sabut non.
48 Bu og mokogulang non, kisobu'an
ilan dosop dianon dangan mitongow nilan ion sog Baloy koyon nog Poktomuyan.
Dadi, sinabi ion nog gina' non bu tolu'oy
nog, "Nu', iduma ma' nion ma og piginang
mu dianami? Saka misusa ami monontong dianika?"
49 Dadi, tinumabal si Isus nog, "Da' niu
na bosia akon ponontongoy sog ainain
nog bonua, po' onda' niu ta' kosunoy nog
dini u nododa' sog baloy nog Gama' u?"
50 Tibua, og mokogulang non koyon,
onda' nilan kosabut og ma'ana nog piktalu' ni Isus koyon.
51 Tubus nion, si Isus migunut na dia
sog mokogulang non koyon muli' ditu'
sog Nasaret bu mikokunut ion sog glam
nog glegan nog mokogulang non koyon.
Tibua, og glam nini tinagu' nog gina' non
dia sog dialom pikilan non.
52 Bu og bata' koyon tinumulin bu
pododungag og kotoan non, bu pododungag kosu'atoy dianon og Mikpongon bu og
gotowanan.

3

Si Jan nog Polomunyag miktolipun momali
Matiu 3:1-12, Mark 1:2-8, Jan 1:19-28

1 Sog kosopulu' bu lima ton nog kopogdatu' ni Datu' Tiberias, si Puntus Pilatu
og gubernador dia sog Judia. Si Herod,
og miglokounutan dia sog bonua nog
Galili, bu og gilug non kitu' nog si Pilip
miglokounutan dia sog bonua nog Iturea
bu Trankonitis, bu og miglokounutan dia
sog bonua nog Abilen si Lisinas.
2 Og tang koni si Anas bu si Kaypas
og kounutan nog bolianan nog bansa
Hudyu. Bu si Jan, og bata' kitu' ni
Sakaraya, ditu' migonong sog bonua kitu'
nog mologon pogonongan. Bu ongon og
tinalu' nog Mikpongon dianon.
3 Dadi, minangoy ion momali dia sog
glam nog bonuaanan nog mingigbid sog
glawas nog tubig nog Jurdan. Og pomali
non koyon pa'ali dia sog kopoglila' nog
dusa mangka pokpobunyag bagun ilan
kompunan nog Mikpongon.
4 Ion non ini og kotumanan nog talu'
nog Mikpongon nog sinulat nog polomolatas non nog si Isaya kobon nitu' nog,

"Ngon og moktawag sog bonua kitu' nog
mologon pogonongan nog, 'Simpan
niu og bianan nog Pogbaya' nog
posungu' matong bu pologdong niu
og dalan non.*

5 Glam nog kobuludbuludan bu globaklobakanan sumboy potagon, glam nog
moliku' nog dalan sumboy pologdongon,
bu ain og mikpogla'at sumboy pogusayan.
6 Bianan dion, motongow nog glam nog
gotow og tabang nog Mikpongon.' "†
7 Dadi, modakol nog gotowanan og
mikpogangoy ditu' non po' mangoy ilan
mokpobunyag dianon. Tibua, ma' long
ni Jan dia sog duma gotowanan koyon
dion, "Amu, og tupu'anan amu nog mamak kitu' nog molala! Sima og miktalu'
dun dianiu nog mokopolaguy amu sog
posungu' koyon matong nog polihala' nog
Mikpongon?
8 Sumboy potongowon niu nog miktantu amu tumolikud dia sog dusa niu
bianan sog glangkalangka niu. Bu na'
amu sumalig nog dangan pa pangkat
amu ni Abraham nog motabang amu na.
Po' tolu'on ku dianiu, bila tiboba'on nog
Mikpongon, minsan og batuanan koni
moktimaluy nog pangkat ni Abraham.
9 Og bayu' nog kopongukum nog
Mikpongon omponongi' dia sog kapa
nog pitom na dia sog pun nog kayu nog
posungu' na ponoga'on. Bu ain og kayu
kitu' nog ondi' mogbunga nog molongas,
ponoga'on mangka tikpu'oy sog gapuy."
10 "Dadi, olo ma buan og ginangon nami
dun?" Ma' long nog gotowanan koyon
dun.
11 Tinabal non ilan nog, "Bila ongon
dianiu og togo logdoy dua' buk, bogoy niu
og solabuk koyon dia sog ain da'idun glogdoy non. Bu bila ongon ponganon niu,
otuloy niu og da'idun kitu' og ponganon
non."
12 Ongon dosop og polongabatanan nog
buis minangoy mokpobunyag dion. Miksak ilan dia ni Jan nog, "Polopanad, ami
sop buan, olo ma sumboy inangon nami?"
13 Tinabal non ilan, "Bila mongabat
amu nog buis, na' niu posowadan."
14 Bu ongon og sundaluanan dion nog
miksak ilan dosop dianon nog, "Ami sop
buan, olo sop sumboy inangon nami?"

Tinabal ilan sop ni Jan nog, "Na' niu na
pongondokon otawaka pongimungan og
gotow bagun amu mokosin dun. Suga'id
non, tolima' niu ain tindanan kitu' dianiu."
15 Dangan ion ma' nion, og gotowanan
koyon nog migdodama nog pasad nog
Mikpongon kitu', mikpikilpikil ilan bog
kona' ta' gidoy ni Jan og Kristu?
16 Tibua, dangan kisunan ni Jan nog ma'
nion og pomikilan nog gotowanan koyon,
miktalu' ion dianilan nog, "Akon, bunyagan ku amu bianan sog tubig. Tibua,
ongon sala kotow posungu' matong nog
motas pa tokodoy dianakon nog minsan
og gikot nog pongyapak non, di' u tanan
patut mubad dun. Ion og momunyag dianiu bianan sog Bolakat nog Mikpongon
bu og gapuy.

* **3:4 3:4** Somo' ita da, simpanon nilan pikilan nilan tumabuk dianon. † **3:6 3:6** Isaya 40:3-5

17 Po' og bayu' nog kopongukum non
pinonggi' dia sog gotow nog minangoy
mokpalid nog paloy non. Ain og glinggas
polenan non bu togu'oy sog komalig.
Tibua, ain og pis, doksulan non nog gapuy
nog ondi' ompalong somul non."
18 Bu modakol pa pomali ni Jan dia
sog gotowanan bu gustalan non dianilan
pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan.
19 Bu pigbina'an ni Jan si Herod, og
kounutan dia sog bonua koyon sabap sog
pigduoyduoy non og pimikitan non nog
si Herodias, bu sabap dosop sog modakol
pa lumual og kohinangan ni Herod nog
molaton.
20 Dadi, og dungag nog kohinangan ni
Herod koyon nog molaton, kinolobusu
non si Jan.

Si Isus binunyagan ni Jan
Matiu 3:13-17, Mark 1:9-11

21 Kobon nog da' pa kolobusuoy si Jan,
bu kobon non pa momunyag nog modakol
nog gotow, si Isus si'oy binunyagan non
dosop. Dangan midoksu' na si Isus
bunyagoy, migyakin ion. Sonuk non
mogyakin mibuka' glangit
22 bu og Bolakat nog Mikpongon nog
ma' nog bantuk nog kolopati tinumona'
dianon. Bu ngon og talu' nog tidu sog
glangit nog ma' nini, "Ika og bata' u,
nog kololaman ku. Kisu'atan u tokodoy
dianika."

Og pikpongkatan ni Isus
Matiu 1:1-17

23 Si Isus miktolipun nog ginang non
momali dangan midopot na ion tolu pulu'
ton. Bu dia sog pomikilan nog gotowanan
koyon si Isus og bata' ni Jusep. Si Jusep
og bata' ni Heli.
24 Si Heli og bata' ni Matat. Si Matat og
bata' ni Lebi. Si Lebi og bata' ni Melki. Si
Melki og bata' ni Hanai. Si Hanai og bata'
ni Jusep.
25 Og Jusep koni og bata' ni Matatias. Si
Matatias og bata' ni Amos. Si Amos og
bata' ni Nahum. Si Nahum og bata' ni Esli.
Si Esli og bata' ni Nagai.
26 Si Nagai og bata' ni Maat. Si Maat
og bata' ni Matatias. Og Matatias koni og
bata' ni Semein. Si Semein og bata' ni
Josek. Si Josek og bata' ni Joda.
27 Si Joda og bata' ni Joanan. Si Joanan
og bata' ni Resa. Si Resa og bata' ni
Serubabel. Si Serubabel og bata' ni Seltiel.
Si Seltiel og bata' ni Neri.
28 Si Neri og bata' ni Melki. Og Melki
koni og bata' ni Adi. Si Adi og bata' ni
Kosam. Si Kosam og bata' ni Elmadam. Si
Elmadam og bata' ni Er.
29 Si Er og bata' ni Josua. Si Josua og
bata' ni Eliesar. Si Eliesar og bata' ni
Jorim. Si Jorim og bata' ni Matat. Og
Matat koni og bata' ni Lebi.
30 Og Lebi koni og bata' ni Simiun. Si
Simiun og bata' ni Juda. Si Juda og bata'
ni Jusep. Og Jusep koni og bata' ni Jonam.
Si Jonam og bata' ni Eliakim.
31 Si Eliakim og bata' ni Melia. Si Melia
og bata' ni Mina. Si Mina og bata' ni
Matata. Si Matata og bata' ni Natan. Si
Natan og bata' ni Dabid.
32 Si Dabid og bata' ni Jese. Si Jese og
bata' ni Obed. Si Obed og bata' ni Boas.
Si Boas og bata' ni Salmun. Si Salmun og
bata' ni Nason.
33 Si Nason og bata' ni Aminadab. Si
Aminadab og bata' ni Ram. Si Ram og
bata' ni Hesron. Si Hesron og bata' ni
Peres. Si Peres og bata' ni Juda.
34 Og Juda koni og bata' ni Jakub. Si
Jakub og bata' ni Isak. Si Isak og bata'
ni Abraham. Si Abraham og bata' ni Tera.
Si Tera og bata' ni Nahor.
35 Si Nahor og bata' ni Serug. Si Serug
og bata' ni Reu. Si Reu og bata' ni Peleg.
Si Peleg og bata' ni Eber. Si Eber og bata'
ni Sela.
36 Si Sela og bata' ni Kainan. Si Kainan
og bata' ni Arpaksad. Si Arpaksad og bata'
ni Sem. Si Sem og bata' ni Nowa. Si Nowa
og bata' ni Lamek.
37 Si Lamek og bata' ni Metusela. Si
Metusela og bata' ni Inok. Si Inok og bata'
ni Jared. Si Jared og bata' ni Mahalel. Si
Mahalel og bata' ni Kainan.
38 Og Kainan koni og bata' ni Inos. Si
Inos og bata' ni Set. Si Set og bata' ni
Adan. Bu si Adan, og gama' non og
Mikpongon.

4

Og kopongyuba' ni Kindagow dia ni Isus
Matiu 4:1-11, Mark 1:12-13

1 Dangan midoksu' bunyagoy si Isus
sog glawas nog tubig nog Jurdan, bu
tinosopan ion nog Bolakat nog Mikpon-
gon, pinulu'an ion nog Bolakat mangoy
sog bonua kitu' nog mologon pogonon-
gan.
2 Sog solod nog pat pulu' gobi ion
ditu', pingyuba'an ion ni Kindagow. Bu
sog tang koyon da' ion poglokanlokan.
Bu dangan mitimpus og pat pulu' gobi,
migutom ion.
3 Dadi, miktalu' si Kindagow dia ni Isus.
Long non dun, "Bila motud nog Bata' a
doda' nog Mikpongon, dondag mu dow
buan og batu koni nog moktimaluy pan."
4 Tinumabal si Isus nog, "Sinulat dia
sog Kitab nog kona' sagya og pan og
kotubu'an nog gotow."*
5 Tubus nitu', inoit nosop ion ni
Kindagow ditu' sog ditas bu pigdoli'an
non mokpotongow dia ni Isus og glam nog
pigdotu'an dini sog dunya
6 mangka non ion tolu'oy nog, "Binogoy
na dianakon og baya' mogdatu' sog glam
nion bu glam nog pogongonon dion. Bu
ombogoy u dia sog ain og glegan ku kitu'
nog bogayan ku dun. Dadi, bogoyon ku
dianika og baya' bu glam nog pogongonon
dion
7 bila tomuyon mu akon. Og glam nini
mimung ika na dun."
8 Tibua, tinabal ion ni Isus nog, "Sinulat
dia sog Kitab nog tamuy mu og Mikpon-
gon nog ion og Diwata mu bu ion da tibua
og pokokunutoy mu."†
9 Tubus nitu', inoit ion ni Kindagow
ditu' sog Jerusalem mangka non ion pop-
unoy dia sog kolowaan nog dibabow nog
Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon mangka ion poktalu' nog, "Bila motud
nog Bata' a doda' nog Mikpongon, okpu a!
10 Po' sinulat dia sog Kitab nog,
'Og Mikpongon, dondagon non og
moloikatanan non mogipat dianika
mahatul.
11 Bu toyakon nilan ika bagun da min-
san si'oy og botis mu ondi' mosugat dia
sog batu.' "‡
12 Tibua, tinumabal si Isus nog, "Tinalu'
dosop dia sog Kitab nog, 'Sumboy di' mu
sulayan og Mikpongon nog ion og Diwata
mu.' "§
13 Dangan mitaman si Kindagow
mongyuba' dia ni Isus nog saka ondi' non
ion dagon, ginonatan non ion solianlian.

Miktolipun si Isus mogustal sog Galili
Matiu 4:12-17, Mark 1:14-15

14 Tubus nion, mikpuli' si Isus sog Galili
dunut og pagas nog Bolakat nog Mikpon-
gon. Bu og dongogan non mipulonag dia
sog gliwag nog bonua koyon.
15 Bu mikpanad ion sog gotowanan
dia sog baloyanan nog poglumpukan nog
bansa Hudyu. Bu pigdongya'an ion nog
glam nog gotowanan.

Minangoy si Isus ditu' sog Nasaret
Matiu 13:53-58, Mark 6:1-6

16 Tubus nitu', minangoy si Isus ditu'
sog Nasaret, og bonua koyon, dion ion
sinumolag. Og kiloyaman non, giap ma-
tong og Gondow nog Pogulali, mangoy ion
sog baloy nog poglumpukan nog bansa
Hudyu. Dadi, sog gondow koyon minan-
goy ion ditu'. Tubus nitu', minindog ion
dia sog sungu'an nilan po' mogbasta ion
nog Kitab.
17 Dadi, tinulun dianon og sinulat ni
Isaya kitu' nog polomolatas nog talu'
nog Mikpongon kobon nitu', mangka non
bokladoy, bu mitongow non og talu' dion
mangka non bostaoy nog,
18 "Og Bolakat nog Mikpongon dini nakon
po' tinondu' non akon mogustal
nog Gomba'is nog Guksugan dia sog
ain miskinan. Pipangoy non akon
mokpulonag sog ain miulipon nog
bianan nilan mokoluas, bu ain og
di' mokotongow mokotongow ilan
na, bu mangoy tumabang nog ain
pibian dianon og glogon.

* **4:4 4:4** Deuteronomy 8:3 † **4:8 4:8** Deuteronomy 6:13 ‡ **4:11 4:11** Salmu 91:11-12 § **4:12 4:12** Deuteronomy 6:16 * **4:19 4:19** Isaya 16:1-2

19 Bu mangoy mokpulonag nog tang nog
kogawon nog Mikpongon dia sog pigo-
towan non.”*
20 Dangan midoksu' ni Isus bostaoy
og sinulat koyon, inuli' non dia sog po-
longusiba' koyon mangka ion ingkud sog
sungu'an nilan mogustal nog ma'ana nog
binasta non kitu'. Dadi, og glam nog mata
nog gotowanan koyon dion mibunag di-
anon.
21 Mangka ion poktalu' nog, “Og talu'
koni sog Kitab mituman na bianan sog
kobasta u dun dianiu gondow koni.”

22 Dadi, kisu'atan og glam nog go-
towanan koyon dianon. Bu kisobu'an ilan
nog kolongas nog gustalan non. Tibua,
mikpoktalu' ilan nog, “Kona' non ta' ion
og bata' ni Jusep kitu'?”

23 Ma' long ni Isus dianilan, “Sog
da'idun dua'dua' non, tolu'an niu akon
nog ma' nog ponolu'on kitu' nog mokogu-
lang nog, ‘Ika polomulung, bulung nika
glawas mu.’ Bu long niu dosop dun,
sumboy inangon ku dosop dini sog dili
bonua u og gingyata' nog midongog niu
nog ininang u ditu' sog Kapernaum.
24 Tibua, tolu'on ku dianiu nog og polo-
molatas nog talu' nog Mikpongon ondi'
tolima'on sog dili bonua non.
25 Motud ion, po' tolu'on ku dianiu nog
masa pa ni Iladya, og polomolatas kitu'
nog talu' nog Mikpongon, minian nog da'
pogdupi' sog solod nog tolu ton bu gonom
bulan. Dadi, ginutom og gotowanan
sog gliwag nog bonua. Sog tang koyon
modakol og balulibunanan sog bonua ta
nog Israel nog pingunusan.
26 Tibua, si Iladya onda' dondagoy nog
Mikpongon mangoy tumabang dianilan,
suga'id non, ditu' ion dinondag mangoy
tumabang sog balulibun kitu' nog len
bansa nog ditu' migonong sog Sarepat dia
sog sakup nog bonua nog Sidon.
27 Bu sog masa ni Elisiu, og polomolatas
nog talu' nog Mikpongon, modakol dosop
og gotow sog bonua ta nog Israel og
tinubu'an nog gipul. Tibua, minsan sala
kotow si'oy dianilan, da'idun og kiuli'an
dun lual dia ni Naaman nog gotow Siria
nog saka kona' tanan ion og Hudyu.”

28 Dangan midongog nog gotowanan
koyon dion sog baloy koyon nog
poglumpukan og tinalu' ni Isus koyon,
linolingitan ilan dun.
29 Dadi, mikpogbuat ilan mangka nilan
gonggutoy si Isus posungu' sog glowasan
nog koliwagan bonua koyon. Po' poksip-
ian nilan bosia ion lumabu' sog pampang
po' og koliwagan bonua koyon dia sog
dibabow nog bontud.
30 Tibua, mingoklok notibua ion om-
panow sog titonga' nog kodokolan nog
gotowanan koyon.

Binugow ni Isus og glatdiwata nog tinumosop sog gotow
Mark 1:21-28

31 Tubus nitu', dinumiksun si Isus po-
sungu' sog Kapernaum nog sakup nog
Galili. Bu sog Gondow koyon nog Pogulali,
mikpanad ion sog gotowanan.
32 Glam nog gotowanan nog mikodon-
gog nog pikpanad non koyon, kisobu'an
ilan dun po' og kopokpanad non, ion og
togo baya'.
33 Sog baloy koyon nog poglumpukan,
ongon og gotow dion nog tinosopan nog
glatdiwata. Dangan mitongow non si Isus,
ginumapis nog mosikad. Long non dun,
34 “Hoy! Ika Isus, og gotow Nasaret,
olo og dunon mu dianami? Ongoyon
mu nota' ami lo'atoy? Kilolaan ku ika.
Ika og Mosigda kitu' nog miktidu sog
Mikpongon!”

35 Tibua, pimag ni Isus og glatdiwata
koyon nog, “Lota' a moktalu'! Awa' a na
dianon!” Bu mangka si'oy awa', binuksak
non pa poguna dia sog sungu'an nilan og
gotow koyon nog sinongonan non, tibua,
da' da supisupi non.

36 Dadi, og glam nog gotowanan koyon
dion, kisobu'an ilan dun bu miksi-
naksakoy ilan nog, “Olo gidoy og piktalu'
non koni? Togo baya' bu togo dasig
po' momugow ion nog glatdiwataanan bu
momilang ma dianon!”
37 Bu og dongogan pa'ali dia ni Isus,
mipulonag na sog glam nog bonua dia sog
glumibut nilan koyon.

Modakol og di' mokokodag nog kiuli'an ni Isus
Matiu 8:14-17, Mark 1:29-34

38 Tubus nion, ginonatan ni Isus ilan sog baloy koyon nog poglumpukan mangka poglandan sog baloy ni Simun. Sog tang koyon og ponugangan ni Simun nog glibun, ompatok tokodoy og panas non. Dadi, mikitabang ilan dia ni Isus.
39 Dadi, pilonian ni Isus og di' koyon mokodag mangka non dondagoy mawa' og panas non koyon. Bu sododu'un kinumodag og mogulang koyon bu pogbuat mangka non ilan poktologadoy.
40 Dangan poksindop na og gondow, og glam nog gotowanan kitu' nog ngon og pakasibata'anan nilan nog miglologinis og mosakit non, pingoit nilan ditu' ni Isus. Dadi, pingdoponan ni Isus og monala kotow dianilan bu kiuli'an ilan.
41 Bu og glatdiwataanan kitu' nog pimugow ni Isus mikpoglosek bu mangka pongluas kobon nilan moktalu', "Ika og Bata' a doda' nog Mikpongon!"

Tibua, pimag non ilan bu da' non ilan tugdakoy moktalu' dun. Po' ilan koni, kisunan nilan nog si Isus ion og Kristu.

Minangoy si Isus mogyakin sog molili'
Mark 1:35-39

42 Dangan migdali'ondow bonua, minangoy si Isus mogyakin sog molili'. Dadi, pinontong ion nog gotowanan. Dangan mitongow nilan ion, pigondi'an nilan bosia ion gumonat.
43 Tibua, miktalu' si Isus dianilan nog, "Sa'an ini pipangoy u dini po' ustalon ku og Gomba'is nog Guksugan koni pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Sa'an na' niu akon pogondi'an mogustal dun sog len bonuaan."
44 Dadi, gininang ni Isus moguliugan sog bonua nog Hudyu mogustal dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu.

5

Og mikuna onggaton ni Isus nog sulanggu'anan non
Matiu 4:18-22, Mark 1:16-20

1 Ongon gondow non, solian ni Isus mogindogindog sog goksid nog danow nog Genesaret, modakol og gotowanan nog mikpogagow mokpolani dianon mangoy monginongog nog talu' nog Mikpongon.
2 Ngon dua' buk bolangoy nog mitongow non nog dia sog posa'an nabok nog danow koyon nog ginonatan nog gapu'anan non po' mingugas ilan nog pokot nilan.
3 Dadi, sinumakoy si Isus sog solabuk bolangoy koyon nog og gapu' non si Simun, mangka non dondagoy sumindo' dia ni Simun mangka ion ingkud dia sog bolangoy koyon momali dia sog gotowanan koyon dion.
4 Dangan midoksu' si Isus momali, dinondag non si Simun mokpodibaba' bu mangka nilan lobu'oy og pokot nilan.
5 Dadi, miktalu' si Simun nog, "Polopanad, sogobi gobi ami na ini momokot, tibua, onda' ami pokalap. Bigya' non, og dondagan mu ma, inangon ku."
6 Dadi, linabu' ni lo' Simun og pokot nilan koyon. Bu dangan binalut nilan, landu' kodakol og taban non nog soda' nog boya'an moksipi tanan ombogyang og pokot nilan koyon.
7 Dadi, kinopayan nilan og dumaanan nilan sog solabuk bolangoy kitu' mangoy tumabang dianilan. Bu mikpolani ilan doma mangka nilan ponu'oy og dua' buk bolangoy koyon nog soda' nog boya'an agonagon ilan notanan molonod.
8 Dangan mitongow na ni Simun Piter og gininang ni Isus koyon, mininglu'ud ion dia sog sungu'an ni Isus mangka poktalu', "Kounutan, pokpolayu' a dianakon po' akon og gotow nog bolodusaon!"
9 Po' si Simun bu og dumaanan non dion sog bolangoy koyon, kisobu'an ilan tokodoy nog landu' kodakol og soda' nog mialap nilan.
10 Bu og dumaanan non si'oy nog si lo' Jems bu si Jan nog gombata' ni Sebedi, kisobu'an ilan dosop tokodoy dun.

Dadi, si Isus miktalu' dia ni Simun. Long non dun, "Na' a mondok po' mok-

tolipun numun kitu' kona' na og soda' og pogolapon mu, suga'id non, og gotow na."
11 Tubus nion mikpongdonggu' ilan mangka nilan pongdekoy og bolangoyanan nilan koyon, bu gonatoy og glam non mangka ilan pogunut dia ni Isus.

Kiuli'an ni Isus og gotow nog gipulon
Matiu 8:1-4, Mark 1:40-45

12 Solian ni Isus dia sog solabuk bonua, ongon og gotow dion nog milokop nog gipul og glawas non. Dangan mitongow non si Isus, mikpolani ion mangka ion inglu'ud bu pokilolat dianon kobon non moktalu' nog, "Polopanad, somo' moleg a da, ompokodag mu akon."
13 Dadi, dinoponan ion ni Isus mangka poktalu' nog, "Moleg u da, le. Kuli'an ka na!" Bu sododu'un og gotow koyon kiuli'an doda'.
14 Bu mangka ni Isus ion dondagoy nog, "Na' mu ini posunoy og minsan sima. Suga'id non, angoy a ditu' sog bolian bu potongow mu dianon og glawas mu mangka a pomalas sog Mikpongon nog ma' nog dinondag ni Muses kitu' kobon nitu', bagun kotoksi'an nog gotowanan nog kiuli'an ka nododa'."
15 Tibua, og dongogan koyon pa'ali dia ni Isus migdungag tanan ompulonag nog boya'an modakol og gotowanan mikpogangoy ditu' non mokinongog nog pomali non bu bagun kuli'an og mokosakitanan nilan.
16 Tibua, si Isus alu'alu' mangoy ion dia sog bonua kitu' nog molili'lili' mogyakin sog Mikpongon.

Og daday kiuli'an ni Isus
Matiu 9:1-8, Mark 2:1-12

17 Ongon gondow non, sonuk ni Isus mokpanad sog baloy, ongon og parasiuanan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu nog mikpongingkud dion. Ditu' ilan miktidu sog bonuaanan nog sakup nog Galili, bu Judia, bu og koliwagan bonua nog Jerusalem. Minangoy ilan monginongog dia ni Isus. Po' si Isus, dia non og pagas nog Bolakat nog Mikpongon mokokuli' nog glam nog gininisan nog mosakit.
18 Dadi, ongon og gotowanan minatong nog inoyungan nilan og daday sog pigbolilidan non. Bu mogapas ilan bosia sumolod sog baloy koyon, po' botangon nilan sog sungu'an ni Isus og daday koyon.
19 Tibua, da' ilan pokosolod kobal nog gotowanan koyon dion. Dadi, mimonek ilan sog gatop mangka nilan lodutoy mangka nilan tontunoy og daday koyon dunut og pigbolilidan non koyon dia sog sungu'an ni Isus sog titonga' nog piglumpukan nog gotowanan koyon.
20 Dangan mitongow ni Isus og kopongandol nilan, tinolu'an non og di' koyon mokodag, "Aki, og dusaanan mu inompunan na."
21 Dangan midongog nog parasiuanan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu og tinalu' ni Isus koyon, migdialominawa ilan nog, "Sima gidoy og gotow koni nog moglaka'laka' monalu' dia sog Mikpongon? Po' onda'idun ma lual og mokampun nog dusa lual da og Mikpongon."
22 Tibua, kisunan ni Isus og pomikilan nog gotowanan koyon. Dadi, miktalu' ion dianilan nog, "Iduma pogdialominowaan niu ma akon nog ma' nion?
23 Ain gidoy og molomu tolu'on, 'Og dusaanan mu inompunan na,' otawaka moktalu' nog, 'Pogbuat a mangka a panow?'
24 Tibua, bagun niu kosunan, potongowon ku dianiu nog og Binata' sog Kilawan togo baya' mongampun nog dusa nog gotowanan dini sog glupa'an." Mangka non tolu'oy og daday koyon nog, "Aki, tolu'on ku dianika, pogbuat a na, imud mu og pigbolilidan mu koyon bu pitang mu muli'."
25 Dadi, sododu'un migbuat ion sog sungu'an nog glam nog gotowanan koyon dion, mangka non imudoy og pigbolilidan non koyon mangka uli' kobon non moksanglit sog Mikpongon.
26 Dadi, glam nilan koyon dion kisobu'an tokodoy dun bu miksanglit ilan dia sog Mikpongon dunut og gondok nilan kobon nilan moktalu' nog, "Kosobu'sobu'

tokodoy og pitongow nog Mikpongon
dianita gondow koni!”

Inonggat ni Isus si Lebi
Matiu 9:9-13, Mark 2:13-17

27 Tubus nitu', dangan linumuas si Isus,
mitongow non og polongabat nog buis
nog ngalan non si Lebi pogingkud sog
baloybaloy nog pokpongobatan non nog
buis. Tinolu'an ion ni Isus nog, “Pogunut
a le dianakon.”
28 Dadi, migbuat ion mogdayun mangka
non gonatoy og glam nog ginang non
koyon bu pogunut dia ni Isus.
29 Dadi, sabap dion miglokologya'an si
Lebi dia sog baloy non bu modakol og
polongabatanan nog buis bu duma go-
towanan minadap ilan kuman dianilan.
30 Tibua, og parasiuanan bu
polopanadanan nog botad nilan, miton-
gow nilan si Isus, migadap ilan kuman
nog gotowanan koyon. Dadi, sinila' nilan
og sulanggu'anan ni Isus nog, long nilan
dun, “Iduma mampu' amu ma kuman bu
minum dia sog polongabatanan nog buis
koyon bu sog bolodusaon?”*
31 Dadi, tinabal ilan ni Isus. Long non
dun, “Og gotow nog mokodag da'idun na
og balan non nog polomulung. Tibua, og
gotow nog di' mokodag, ngon og kobalan
non dun.
32 Dadi, kona' og gangoy u dini mangoy
mongonggat sog ain mokpikil nog ilan
midulus na. Suga'id non, inangoy u
onggatoy ain og gotow nog bolodusaon
nog moglila' ilan na nog dusa nilan.”

Og sak pa'ali sog mokpuasa
Matiu 9:14-17, Mark 2:18-22

33 Dadi, ongon gotowanan nog mik-
sak dia ni Isus nog, “Og sulanggu'anan
ni Jan nog Polomunyag mokpokpuasa
bu mokpogyakin bu ma' nitu' dosop og
sulanggu'anan nog parasiuanan koyon.
Iduma og sulanggu'anan mu koyon, gi-
nangon nilan ma tibua og kuman bu
minum?”
34 Dadi, tinumabal si Isus bianan sog
pononggi'an nog, “Mogusoy ta' gidoy nog
og pongantim mokpuasa nog kobon nog
dion pa nilan og koingon koyon? Ondi'
nododa'.
35 Tibua, ongon da gondow non nog
bigdason dianilan og koingon koyon,
mangka ilan pa pokpuasa.”†
36 Tubus nion, inuksugan non nosop
ilan nog len nog pononggi'an. Long non
dun, “Da'idun og gotow nog bila monilob,
gobason non og bogu logdoy non mangka
non tiloboy nog danul. Po' bila ma' nitu',
piglo'atan non tibua og bogu logdoy non
koyon. Bu og bogu gabas koyon ondi'
duma'it tilobon dia sog danul.
37 Bu domikian dosop nog da'idun og
gotow tumagu' nog bogu galak dia sog
dan togu'an nog di' na lumagyat.‡ Po'
bila ma' nitu', bila tumulin og bogu galak
koyon, ombogdak og togu'an koyon dun.
Dadi, doksu' non mogla'at og tinogu'an
non koyon bu mogula' og galak koyon.
38 Suga'id non, og bogu galak dia
nododa' togu'oy sog bogu togu'an nog
lumagyat.
39 Bu og gotow nog milayam na
moginum nog galak nog migbati' ompok
na minum nog bogu galak. Po' long non
dun, omba'is og galak nog migbati' na.”

6

Og sak pa'ali sog Gondow nog Pogulali
Matiu 12:1-8, Mark 2:23-28

1 Ongon gondow non, og Gondow nog
Pogulali, minian si Isus bu sulanggu'anan
non sog polayan. Og sulanggu'anan non
koyon, mingotu' ilan dun bu pomuliasoy
mangka nilan kanoy.
2 Dadi, ngon parasiuanan miksak dian-
ilan nog, “Iduma moginang amu ma nog
kona' botad sog Gondow nog Pogulali?”
3 Dadi, tinabal ilan ni Isus, “Da' niu ta'
buan kobasta og sinulat kitu' sog Kitab
pa'ali sog gininang ni Dabid kitu' nog

* **5:30 5:30** Og pigolong koyon nog iningolanan og bolodusaon, og gotowanan kitu' nog long nog parasiuanan dun, sumboy ponumpilian po' da' pokokunut sog Botad nog bansa Hudyu. † **5:35 5:35** Og Koingon koyon si Isus. Bu ngon gondow nog mokawa' ion dianilan bianan sog kopatoy non. ‡ **5:37 5:37** Og pononggi'an non koni pa'ali dia sog bogu pomali non bu og dan tud nog gotowanan kitu' ondi' pia poglongkiton mogunut. Og bansa Hudyu, og gomiton nilan nog togu'an galak og panit nog potubu'on.

dangan kigutoman ilan nog dumaanan non?
4 Sinumolod ion sog dialom nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka non olapoy og pan kitu' nog inuakil na dia sog Mikpongon mangka non kanoy bu mangka non dosop pomogoyoy dun og dumaanan non. Saka da'idun bosia og mokokan dun lual da og bolianananan po' ma' nitu' og bonduan dia sog Botad.*
5 Og Binata' sog Kilawan, ion og Pogbaya' sog Gondow nog Pogulali."

Kiuli'an ni Isus og gotow nog minguyomong komot non
Matiu 12:9-14, Mark 3:1-6

6 Dangan minatong nosop og Gondow nog Pogulali, sinumolod bu mikpanad nosop si Isus sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Sog tang koyon ngon og glaki dion minguyomong og komot non nog glintu.
7 Og duma polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu og duma parasiuanan koyon, piktima'anan nilan si Isus bog uli'an non ta' og komot nog glaki koyon nog saka og Gondow nog Pogulali. Po' bila uli'an non doda', kitu' og gimungon nilan nog sumbungan dianon.
8 Tibua, kisunan ni Isus og pomikilan nilan. Dadi, tinolu'an non og gotow koyon nog minguyomong komot non nog, "Le, pogbuat a, bu indog a sog sungu'an nog gotowanan koni." Dadi, minindog gotow koyon dion sog sungu'an nilan.
9 Tubus nion, miktalu' si Isus sog gotowanan koyon nog, "Sakan ku polo'ma amu. Olo gidoy og tinugdak dia sog botad nog ginangon ta sog Gondow nog Pogulali? Moginang ta' nog molaton otawaka og molongas, tumabang ta' otawaka luma'at ta'?"
10 Liniboyan non nog mata og glam nog gotowanan koyon sog glumibut non mangka ion poktalu' sog minguyomong koyon og komot non nog, "Ogot mu og komot mu koyon." Dadi, inunut non og tinalu' ni Isus koyon dianon bu mioksud na ma' nog dan og komot non koyon.
11 Tibua, linolingitan ilan tokodoy dun dianon mangka ilan pogupakat bog olo og gondunon nilan dia ni Isus.

Si Isus mimili' nog sopulu' bu dua' sosugu'onanan non
Matiu 10:1-4, Mark 3:13-19

12 Ongon gondow non, tinumukad si Isus ditu' sog bontud bu miglokondawan ion mogyakin dia sog Mikpongon.
13 Dangan miksisolom bonua, pilumpuk non og gla'ayatanan non mangka non pomili'oy og sopulu' bu dua' kotow dianilan nog iningolanan non dosop nog sosugu'onanan non.
14 Og pimili' non koyon, ion non ion si Simun (nog iningolanan non si Piter) bu og putupusod non nog si Andriu. Tubus nitu' si Jems, si Jan, si Pilip, si Bartolomi,
15 si Matiu, si Tomas, si Jems dosop og bata' ni Alpius, bu si Simun og ombolu' kitu' tumindog nog salu bansa non,
16 si Judas og bata' ni Jems, bu si Judas Iskariot, og mongula'at kitu' dia ni Isus.

Kiuli'an ni Isus ain og di' mokokodag
Matiu 4:23-25

17 Tubus nion, migdunut ilan dumiksun ditu' sog dotagan. Bu ditu' modakol tokodoy og sulanggu'anan non, bu duma gotowanan nog mikpoktidu ilan dia sog ainain nog bonua nog Judia, sog koliwagan bonua nog Jerusalem, bu tidu dosop ditu' sog goksid dagat nog koliwagan bonua nog Tair bu Sidon.
18 Miglumpuk ilan dion mangoy monginongog nog pomali ni Isus bu bagun non kuli'an og mokosakitanan nilan. Bu ain og gotowanan kitu' nog pisinsa nog glatdiwataanan, kiuli'an ilan dosop.
19 Bu og glam nog gotowanan dion migapas tumuyok dianon po' og pagas nog miktidu koyon dianon ion non da og mikokuli' koyon dia sog glam nilan.

Og gloliag bu og susaan
Matiu 5:1-12

* **6:4 6:4** Og ma'ana nog piktalu' ni Isus koyon, minsan si'oy ma' nitu' og gininang nilan, da' ilan da sila'oy dun nog Mikpongon.

20 Tubus nitu', pigbontayan ni Isus og
sulanggu'anan non koyon mangka pok-
talu' dianilan, “Pipia amu, amu og miski-
nan po' mikampu' amu na sog pigdotu'an
nog Mikpongon!
21 “Pipia amu, amu og kigutoman solian
numun koni po' ongon gondow non nog
pobosugon amu nog Mikpongon! Pipia
amu, amu og mikpoksogow solian numun
koni po' ongon da og gondow non nog
mogloliag amu!
22 “Pipia amu bila pokongitan amu, bu
pogbongkis amu, bu tompola'on amu, bu
tolu'an amu nog molaton amu nog gotow,
sabap sog kopogunut niu dia sog Binata'
sog Kilawan!
23 “Pogloliag amu bu pogloksuloksu
amu nog da'da'an niu bila kobianan niu
og ma' nion koyon po' mosolag og sugda
nog sinimpan dianiu ditu' sog glangit.
Po' ma' nitu' dosop og piginang nog
mokogulanganan nilan kitu' dia sog polo-
molatasanan nog talu' nog Mikpongon.
24 “Tibua, kosusasusa amu og pongdoy-
ahan po' mialap niu na og sugda dianiu
sog solian niu pa dini sog dunya!
25 “Kosusasusa amu dosop ain mibosug
solian numun koni po' matong da og gon-
dow nog mogutom amu! Bu kosusasusa
amu ain og mikpogloliag solian numun
koni po' ongon da og gondow nog mosusa
amu bu moksogow amu!
26 “Kosusasusa amu bila pogdongya'an
amu nog glam nog gotow po' ma' nitu' og
piginang nog mokogulanganan nilan dia
sog polomolatasanan kitu' nog di' motud.

Kololat amu sog ain minanta dianiu
Matiu 5:38-48, 7:12

27 “Tibua, tolu'on ku dianiu sosuku og
mikinongog dianakon, kololat amu sog
ain minanta dianiu. Ain og mangit kitu'
dianiu, inangoy niu ilan nog molongas.
28 Ain monuyud dianiu popia niu. Bu
ain og sumolap dianiu pogyokinoy niu.
29 Bila dopi'on og sobola' mulu' niu, tan
niu og sobola' mulu' niu dianon. Bila
olapon dianiu og sulagbon niu, na' niu
ion pogondi'an malap minsan si'oy og
glogdoy niu.
30 Bogoyoy niu ain mongoni dianiu. Bu
bila olapon nog gotow og balan niu, na'
niu na owi'on.
31 Inang niu dia sog pakasi niu ain og
kolegan niu kitu' nog inangon non dianiu.
32 “Bila mololat amu tibua sog ain og
milolat kitu' dianiu, na' amu mogdodama
nog popiaon amu nog Mikpongon. Po'
minsan si'oy og bolodusaon, mololat ilan
dosop dia sog ain mololat kitu' dianilan.
33 Tubus nitu', bila mokpolongas amu
tibua sog ain molongas kitu' dianiu, na'
amu mogdodama nog popiaon amu nog
Mikpongon. Po' minsan og bolodusaon
moginang ilan dosop nog ma' nion koyon.
34 Bu bila og poboloson niu ain tibua og
mokobayad kitu' dianiu, na' amu mogdo-
dama nog popiaon amu nog Mikpongon.
Po' minsan og bolodusaon mokpobolos
ilan dosop sog ma' nilan, sog ain kitu' og
motoktub og kopogbayad non dianilan.
35 Tibua amu, kololat amu nog ain
minanta dianiu bu inangoy niu ilan nog
molongas mangka niu ilan pobolosoy nog
di' amu mogdodama nog boyadan nilan
amu nog minsan olo. Bila ma' nitu' og gi-
nangon niu, motas nog sugda dun dianiu
bu mimung amu nog gombata'anan nog
Mikpongon nog ion ondi' kolobian. Po'
molongas ion dia sog ain mokolaton kitu'
bu dia sog ain di' kitu' moto mokposola-
mat.
36 Sumboy molilolatoy amu dosop
mama' nog Gama' niu sog glangit nog og
Mikpongon nog ion molilolatoy.

Na' amu mongukum nog pakasi niu
Matiu 7:1-5

37 “Bu bila di' amu mongukum nog
pakasiotow niu, di' amu dosop ukumon
nog Mikpongon. Bu bila di' amu mo-
molihala' nog pakasiotow niu, di' amu
dosop polihola'on nog Mikpongon. Bu
bila ompunan niu og pakasiotow niu,
ompunan amu dosop nog Mikpongon.
38 Bila mogbogoy amu, bogayan amu
dosop nog Mikpongon. Bu og bogoy non
dianiu modakol tokodoy po' kongkugon
non pa, dosokon non pa, bu dungagoy
boya'an nog moglipuas sog togu'an niu
dun. Po' og galan nog gomiton niu dia sog

pakasi niu, ma' nitu' dosop og gomiton
nog Mikpongon nog galan non dianiu."
39 Bu inuksug non dosop dianilan og
gibolatan nog ma' nini, "Mogusoy ta'
buan og gotow nog buta, mogagak sog
pakasi non buta? Ondi' le! Po' og dua'
ilan koyon, molabu' ilan sog gluang.
40 Og pikponadan ondi' nododa' motas
dia sog mikpanad koyon dianon. Suga'id
non, bila mitoktub na og kopoganad non
og pikponadan non koyon, og kotoan non
mimung dosop mama' nog polopanad
kitu' dianon.
41 "Iduma sokali' motongow niu og
puling ma nog duma niu nog gahatgahat
tanan kotongow, saka potiangon niu ma
og puling nog migbolabag dia sog dili
mata niu nog ma' nog glolosan kosolag?
42 Olo ma mogandun kotalu' niu dia
sog duma niu nog, 'Takun dow, owa'on
ta og puling mu,' saka da' niu tanan
kotongow og dili puling nog mibolabag
sog mata niu? Mokpopotongow amu
doda' tibua! Awa' niu poguna og puling
nog migbolabag dia sog dili mata niu
bagun niu motongow mahatul bu mawa'
niu og bata'bata' puling sog mata nog
pakasi niu."

Og kayu kilolaan dia sog bunga non
Matiu 7:17-20, 12:34-35

43 Bu ma' long sop ni Isus dun, "Og
kayu nog molongas ondi' mogbunga nog
molaton, otawaka og kayu nog molaton
ondi' mogbunga nog molongas.
44 Og ginis nog kayu kilolaan bianan sog
bunga non. Po' og bunga nog paras ondi'
mupu' dia sog totulug, bu og bunga nog
igera ondi' mupu' dia sog bonganga.
45 Domikian dosop dia sog gotow. Po'
bila molongas og mitagu' dia sog pomiki-
lan non, molongas dosop og polomotadon
non bu ponolu'on non. Tibua, bila mo-
laton og mitagu' dia sog pomikilan non,
molaton dosop og polomotadon non bu
ponolu'on non. Po' og talu' nog gotow
nog lumuas sog baba' non, dia miktidu
sog dialom pikilan non."

Og dua' kotow og polongimung nog baloy
Matiu 7:24-27

46 Bu ma' long sop ni Isus dun,
"Iduma moksabi amu ma dianakon nog
Kounutan, saka di' niu tanan inangon ain
og dondagan ku dianiu.
47 Simasima og mangoy mokinongog
dianakon mangka non unutoy ain pok-
tolu'on ku, suksugan ku dianiu bog olo og
kima'ma'an non.
48 Mama' ion nog gotow kitu' nog mik-
pasok nog baloy non. Kinukutan non
nog modalom mangka non pingkudoy
og gugdokanan non dia sog dolonitan.
Dangan binianan nog ba' nog modalom,
og baloy non koyon, onda' kokundu' po'
ompagon og kopasok non dun.
49 Tibua, og gotow kitu' nog pikinon-
gogan non og talu' u saka da' non unutoy,
mama' ion nog gotow kitu' nog migimung
nog baloy non nog sagya non tibua in-
untul dia sog dibabow nog glupa'. Dadi,
dangan linudusan nog ba', mibuksak og
baloy non koyon boya'an nog miloglag
mahatul."

7

Og kopongandol nog kounutan nog sun-
daluanan
Matiu 8:5-13

1 Dangan midoksu' ni Isus tolu'oy og
glam non koyon dia sog gotowanan, mi-
nangoy ion sog Kapernaum.
2 Bu sog koliwagan bonua koyon,
ngon sala kotow dion og kounutan
nog sundalu nog Roma. Ongon sala
kotow dodondagon non nog kisu'atan
ion tokodoy dun nog di' mokodag nog
moglamlam na matoy.
3 Midongog nog kounutan nog sundalu
koyon pa'ali dia sog kohinangan ni Isus.
Dadi, ongon og kobogolalan nog Hudyua-
nan pigobok non ditu' ni Isus po' ongoyon
non pa pokodagoy og dodondagon non
koyon.
4 Dangan minatong og gobokanan
koyon ditu' ni Isus, mikilolat ilan tokodoy
dianon nog, "Polopanad, og gotow kitu'
omba'is tokodoy tobangan.
5 Po' milolat ion dia sog bansa ta koni.
Ion tanan og mikpimung nog baloy nog
poglumpukan nami nog bansa Hudyu."
6 Dadi, si Isus migunut dianilan.

Dangan dali' ilan na datong dia sog
baloy nog kounutan nog sundaluanan
koyon, og kounutan nog sundaluanan
kitu' sinugu' non og glokoleanan non
lumumpak dia ni Isus mangka poktalu'
dianon nog, “Polopanad, long nog glokole
nami kitu' nog na' a na dow mogdayun
po' di' dow ion patut mokpodangan di-
anika dia sog baloy non
7 bu di' dow ion ompatut nog min-
san lumumpak dianika. Suga'id non,
tolu'on mu dow tibua nog kumodag na
og dodondagon non kitu' po' kumodag na
ion dun.
8 Po' ion si'oy dow ngon dosop og
kounutan nog mogbaya' dianon. Bu
ongon dosop dow og sundaluanan nog
bila dondagon non ompanow mokokunut
da dianon. Bu bila sop dondagon non
mokpolani dianon mokokunut dosop. Bu
bila dondagon non og sosugu'on non
moginang nog ain kolegan non, inangon
non dosop.”
9 Dangan midongog ni Isus og
tinalu' nog linumumpak koyon dianon,
kisobu'an ion dun nog boya'an sinungu'
non og gotowanan nog migunutunut
dianon bu poktalu' nog, “Totu da, da'
u pa sibon pokolumpak nog gotow nog
ma' nini kopagon og kopongandol non,
minsan si'oy sog bansa Israel.”
10 Dadi, mikpuli' na og linumumpak
koyon dianon, ditu' sog baloy nog
kounutan nog sundaluanan koyon bu
kidotongan nilan og dodondagon non
koyon mikodag na.

Pitubu' puli' ni Isus og bata' nog balulibun nog glaki

11 Da' ion kobon, si Isus minangoy ditu'
sog koliwagan bonua nog Nain dunut og
sulanggu'anan non bu modakol dosop og
gotowanan nog migunut dianon.
12 Dangan dali' ilan na datong sog
koliwagan bonua koyon, milumpak nilan
og gluyud nog gotowanan mian tidu sog
bongawan nog koliwagan bonua koyon
mangoy lumobut nog minatoy. Og mi-
natoy koyon og bata' nog balulibun nog
boktung. Modakol og gotowanan dion
migunut dianon.
13 Dangan mitongow ni Isus og balulibun koyon nog linumangos, milolat ion dun mangka poktalu' dianon, “Na' a na moksogow.”
14 Tubus nion, mikpolani si Isus mangka non doponoy og pigbolilidan nog bangkoy koyon bu migindog og gotowanan koyon nog mikpisan dun mangka tolu'oy ni Isus nog, “Aki, tolu'on ku dianika, pogbuat a.”
15 Dadi, miningkud doma doda' og minatoy koyon mangka poktalu' bu uokiloy ni Isus dia sog gina' non.
16 Dadi, og glam nog gotowanan koyon dion, kisobu'an ilan bu kiondokan ilan. Bu miksanglit ilan sog Mikpongon mangka ilan poksitalu', “Og polomolatas nog molinggas minangoy na dini nita!” Bu miktalu' ilan dosop, “Og Mikpongon minangoy na dini nita tumabang sog pigotowan non!”
17 Bu og dongogan koni nog pa'ali dia ni Isus mipulonag na dia sog gliwag nog bonua nog Judia bu sog bonuaanan dion sog glumibut koyon.

Og sak ni Jan nog Polomunyag dia ni Isus

Matiu 11:1-19

18 Dangan tinalu' nog sulanggu'anan ni
Jan dianon pa'ali sog glam nog gininang
ni Isus koyon, sinabi non og dua' kotow
dianilan
19 mangka non ilan dondagoy mangoy
ditu' ni Isus moksak nog, “Ika nota' og
pokpodotongon kitu' nog mangoy dini
nog moktidu sog Mikpongon, otawaka
mogbagad ami pota' nog len?”
20 Dadi, dangan minatong ilan ditu' ni
Isus miksak ilan. Long nilan dun, “Si
Jan nog Polomunyag, dinondag non ami
mangoy moksak dianika bog ika ta' dow
og pokpodotongon kitu' nog popongoyon
dini otawaka mogdodama ami pota' nog
len?”
21 Sog tang koyon sonuk ni Isus
monguli' nog modakol nog mokosak-
itanan nog gotowanan, bu ain di'
mokokodag, asta dosop og ain ping-
tosopan kitu' nog glatdiwataanan. Bu ain
og butaanan kitu' kiuli'an non dosop.
22 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog,
“Pokpuli' amu ditu' ni Jan mangka niu

pogobitoy bog olo og mitongow niu bu
midongog niu. Talu' niu dianon nog og
butaanan mikotongow na. Og dadayanan
mikopanow na. Bu ain og gipulon kiuli'an
na. Bu og bongolanan mikodongog na.
Bu og minatoy mitubu' puli'. Bu ain
og miskinan kisuksugan na nog Gomba'is
nog Guksugan.
23 Ain da' kitu' pogdua'dua' nog pikilan
non dianakon, popiaon na."
24 Dangan mikogonat na og dinondag
ni Jan koyon, miktolipun si Isus mogustal
sog gotowanan pa'ali dia ni Jan. Long non
dun, "Dangan minangoy amu ditu' ni Jan
sog bonua kitu' nog mologon pogonon-
gan, olo ma og pigdodomaan niu nog
motongow niu ditu'? Migdodama amu
ta' nog si Jan og gotow kitu' nog moguya'
og pomikilan non mama' nog dawon nog
timbolow nog diadia kopalid bila oyupan
nog galu'? Ondi' le!
25 Bila ma' nitu' ondi' ma, olo ma og
pigdodomaan niu sog kangoy niu kitu'
ditu'? Og gotow ta' kitu' nog omba'is
og ponopoton non? Kona' le! Po'
og gotowanan koyon nog minapot nog
mokologan bu molongas kibotangan non,
dia migonong sog baloy nog datu'.
26 Olo doda' buan og inangoy niu ton-
tongoy ditu'? Og polomolatas ta' nog talu'
nog Mikpongon? O'o, motud ion. Po'
tolu'on ku dianiu, og mitongow niu kitu'
ditu' kona' tibua og polomolatas nog talu'
nog Mikpongon, suga'id non, labi pa ion
ditu'.
27 Pa'ali dia ni Jan, ion og pigolong kitu'
nog sinulat dia sog Kitab nog, 'Ongon
og sosugu'on ku nog punaon ku dianika
moksimpan nog bianan mu.' "*
28 Bu ma' long sop ni Isus dun, "Tolu'on
ku dianiu, og glam nog binata' nog gotow
sog dunya koni, da'idun og motas pa
dia ni Jan. Tibua, og gotow kitu' nog
ombaba' sog glam non dia sog pigdotu'an
nog Mikpongon, motas pa dia ni Jan."
29 Dangan midongog nog glam nog go-
towanan asta og polongabatanan nog buis
og piktalu' ni Isus koyon, mikopoktalu'
ilan nog motud doda' og gininang nog
Mikpongon po' binunyagan ilan buan ni
Jan.
30 Tibua, og parasiuanan bu og
polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu, da' ilan pokokunut nog glegan
nog Mikpongon dianilan. Dadi, da' ilan
pokpobunyag dia ni Jan.
31 Bu ma' long sop ni Isus dun, "Ain
gidoy koponongi' og gotowanan numun
koni? Olo gidoy kima'ma'an nilan?
32 Mama' ilan nog gombata'anan kitu'
nog miglumpuklumpuk dia sog tobu'an
nog moktotowagoy ilan nog, 'Miglami
ami bosia saka ompok amu mongigal.
Linumangos ami saka onda' amu ampu'
moksogow.'
33 Dangan minangoy dini si Jan
nog Polomunyag nog og piginang non
mokpuasa bu da' poginum nog gombisa,
tinolu'an niu ion nog tinosopan nog
glatdiwata!
34 Bu dangan minangoy dini og Binata'
sog Kilawan bu og piginang non kuman
bu moginum, tinolu'an niu dosop ion nog
gibogon bu pololangu, bu og glokoleanan
non og polongabatanan nog buis bu og
bolodusaon.
35 Tibua, kotoksi'an og kotoan nog mik-
tidu sog Mikpongon og motud sog ain
mikokunut dun."

Si Isus dia sog baloy ni Simun nog parasiu

36 Ongon gondow non, inonggat si Isus
nog sala kotow parasiu mangoy kuman
ditu' non. Dadi, migunut si Isus ditu'
mangka ilan pogadap kuman.
37 Sog bonua koyon ngon og glibun
dion nog bolodusaon tokodoy. Dangan
kisunan non nog si Isus ditu' sog baloy
nog parasiu koyon, minangoy ion ditu' bu
mikpitang ion nog bata'bata' gunsu' nog
miponu' nog pogomut.
38 Bu minangoy ion mindog sog molani
nog botis ni Isus, kobon non moksogow
nog boya'an mibasa' og botis ni Isus
nog glua' non. Tubus nion, pinunasan
non nog buk non og botis ni Isus koyon
mangka non pongolokoy bu mangka non
ududoy nog pogomut non koyon.

* **7:27 7:27** Malakai 3:1

39 Dangan mitongow nog parasiu koyon
nog migonggat kitu' dianon og piginang
nog glibun koyon dia ni Isus, migdialom-
inawa ion nog, “Somo' motud doda' og
gotow koni nog ion og polomolatas nog
talu' nog Mikpongon, kosunan non bosia
bog sima og glibun koni bu olo og tantu
polomotadon non.”
40 Tibua, kisunan ni Isus bog olo sog
dialom pikilan nog parasiu koyon. Dadi,
miktalu' ion dianon nog, “Simun, ongon
og tolu'on ku dianika.”
Tinumabal si Simun, “Olo nion,
Polopanad?”
41 Long ni Isus dun, “Ongon og dua'
kotow nog mikutang nog sin dia sog sala
kotow doyahan. Og sala kotow koyon,
lima gatus dinari†
42 Tibua, da'idun og mikobayad diani-
lan. Dadi, pionda' na nog doyahan koyon
og gutang nog dua' kotow kitu'. Dadi,
sima gidoy sog dua' ilan koyon og mololat
tokodoy dia sog doyahan koyon?”
43 Tinumabal si Simun, “Intoman ku
dun, ain bayu' og mikutang kitu' nog
modakol po' mosolag og gampun dianon.”
Tinabal ion ni Isus, “Motud og tabal
nika koyon, Simun.”
44 Tubus nion, liningoy non og glibun
koyon mangka ion poktalu' dia ni Simun,
“Mitongow mu og piginang nog glibun
koni. Inonggat mu akon dini sog baloy mu
koni, tibua, da' mu tanan akon bogoyoy
nog tubig nog pongugas u nog botis u saka
ma' nitu' bosia og botad. Tibua, og glibun
koni, inugasan non og botis u nog glua'
non mangka non punasoy nog buk non.
45 Bu dosop, da' nika akon olokoy saka
ma' nitu' bosia og botad. Tibua, og
glibun koni, da' non lota'oy mongalok og
botisanan ku dangan pa minatong ion
dini.
46 Bu da' nika tanan lonaoy og gulu u
nog saka ma' nitu' bosia og molongas nog
botad. Tibua, og glibun koni, inududan
non og botis u nog pogomut.
47 Tolu'on ku dianika, minsan si'oy
miinang nog glibun koni og modakol
tokodoy nog dusa, mitampal dia sog
glangka non nog kiompunan na ion po'
pitongow non nog landu' og glolaman
non dianakon. Tibua, ain mika'an da og
dusa non nog kiompunan nog Mikpon-
gon, mika'an dosop og glolaman non.”
48 Tubus nitu', miktalu' si Isus dia sog
glibun koyon, “Ibun, og glam nog dusa
nika inompunan na.”
49 Dangan midongog nog gadap nilan
koyon kuman og piktalu' ni Isus koyon,
mikpokumodumod ilan. Long nilan dun,
“Sima gidoy ini nog minsan og dusa
kompunan non ma?”
50 Tibua, miktalu' si Isus sog glibun
koyon nog, “Bianan dia sog kopongandol
mu mitabang a. Dadi, panow a na bu
kotikna' nog pikilan mongon dianika.”

8

Miguliugan si Isus mogustal nog Gomba'is nog Guksugan

1 Tubus nitu', miguliugan si Isus dia
sog bonuaanan koyon dion mogustal nog
Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia sog
pigdotu'an nog Mikpongon. Bu mi-
gunut dianon og sopulu' kitu' bu dua'
sulanggu'anan non,
2 bu og duma kolibunanan kitu' nog
kiuli'an og mosakit nilan, bu og binu-
gowan non kitu' nog glatdiwata, mama'
ni lo' Maria nog og kodua' ngalan non
si Magdalena. Ion non og tinosopan
kitu' nog pitu ginis glatdiwataanan nog
pimugow ni Isus.
3 Migunut dosop si Jana og kodumanan
ni Kusa og binogayan nog baya' ni Datu'
Herod, bu si Susana, bu modakol pa duma
kolibunanan nog tinumabang mona'ub
dia ni Isus ilan nog sulanggu'anan non
bianan sog kopogbogoy nilan nog duma
gakod nilan.

Og ponongi'an pa'ali sog sinumigwag nog boni'

Matiu 13:1-9, Mark 4:1-9

4 Mikpogdatong na ditu' ni Isus og
gotowanan nog miktidu sog ainain nog
bonuaanan nog boya'an modakol tokodoy

† **7:41 7:41** Og glaga' nog sala dinari koyon, mokotindan laga' son dow nog sala kotow.

miglumpuk dianon. Dadi, inuksugan non
ilan nog solabuk pononggi'an.
5 Long non dun, “Ngon sala kotow
minangoy sumigwag nog boni'. Dangan
sinigwag non og boni' non koyon, og
duma, dia mitona' sog dalan nog boya'an
midogyak nog gotowanan bu pingoktuk
nog manukmanukanan.
6 Og duma sop, dia mitona' sog dolonitan. Dadi, dangan linumawa, milanos po'
og glupa' koyon modali' pomala.
7 Og duma sop, dia mitona' sog sompinitan. Dadi, dangan linumawa og sompinitan koyon, miumos og pomulan koyon
dun.
8 Bu og duma sop, dia mitona' sog monapu' nog glupa'. Dadi, dangan tinumubu',
mokosubuk bu migbunga nog molongas
mangka songku'.” Tubus nitu', pisikad
ni Isus og talu' non, “Ain togo tolinga,
sumboy pokinongogan non og piktalu' u
koni!”

Og potugyuan nog pononggi'an ni Isus
Matiu 13:10-17, Mark 4:10-12

9 Tubus nion, miksak dia ni Isus og
sulanggu'anan non bog olo og ma'ana nog
pononggi'an non koyon.
10 Dadi, tinabal non ilan nog, “Amu
koyon, pisabut na dianiu og milimod kitu'
nog pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Tibua, podongogon ku dia sog duma
gotowanan bianan sog pononggi'an nog
minsan mokotongow ilan da bosia, tibua,
ondi' nilan kosunan. Bu minsan si'oy
mokinongog ilan, ondi' nilan mosabut.”

Pingma'ana ni Isus og pononggi'an non koyon
Matiu 13:18-23, Mark 4:13-20

11 Tubus nion, long ni Isus dun, “Ma'
nini og ma'ana nog pononggi'an ku
koyon. Og boni' koyon, ion non og talu'
nog Mikpongon.
12 Og dalan kitu' nog kitona'an nog
boni' domikian da ma' nog gotowanan
kitu' nog mikodongog si'oy nog talu' nog
Mikpongon, tibua, inangoy owa'oy ni
Kindagow dia sog pikilan nilan bagun ilan
da di' tumud boya'an di' ilan motabang
dun.
13 Og dolonitan kitu' nog kitona'an
nog boni' domikian da ma' nog gotowanan kitu' nog pu'un midongog nilan
og gustalan kitu' nog pa'ali sog Mikpongon tinabuk nilan dunut landu' og gloliag
nilan dun. Tibua, da' nilan ungodoy
mahatul dia sog pikilan nilan. Tinumud
ilan solianlian tibua dangan dinotongan
ilan nog suloy sog kotubu' nilan, binolong
nilan og tud nilan.
14 Og glupa' kitu' nog sompinitan nog
kitona'an nog boni' domikian da ma'
nog gotowanan kitu' nog mikodongog nog
talu' nog Mikpongon. Tibua, dinag ilan
nog susaan nilan bu kopogapas nilan nog
daya, bu og gloliag nilan nog dinunya.
Dadi, og tud nilan miimung da' doksu'
non.
15 Bu og glupa' kitu' nog monapu' nog
kitona'an nog boni' domikian da ma'
nog gotowanan kitu' nog molongas nog
mikodongog nog talu' nog Mikpongon nog
inungod nilan dia sog pikilan nilan, bu
kobon non potubudan nilan og glangka
nilan bagun motongow og bunga nog tud
nilan.”

Og sulu' sumboy untulon dia sog guntulan dun
Mark 4:21-25

16 Ma' long sop ni Isus dun, “Da'idun
og tumutud nog sulu' nog dia non togu'oy
sog dialom sibulan otawaka lingodon non
og dolag non. Suga'id non, dia non
nododa' botangoy sog motampal bagun
da simasima sumolod dion kodolagan ilan
dun.
17 Po' da'idun og pigbuni nog ondi'
ompolanta'. Bu og glam nog da' niu
kosabut posobuton da dianiu sog binaya'
nog gondow.
18 Sa'an pokpotubud amu sog koponginongog niu nog pomali u koni po'
simasima ongon dianon dungagan pa.
Tibua, ain balu' non dun nog ongon na
dianon, owa'on pa dianon, minsan si'oy
dakoldakol non na.”*

* **8:18 8:18** Somo' ita da, simasima og monginongog dun dungagan pa nog Mikpongon og sabut non. Tibua, ain og ompok monginongog dun owa'on pa dianon minsan og dakoldakol na nog sabut non.

Og gina' bu og putupusodanan ni Isus nog kolokian
Matiu 12:46-50, Mark 3:31-35

19 Tubus nion, minangoy ditu' ni Isus og gina' non bu og putupusodanan non nog kolokian. Tibua, da' ilan pokopokpolani dianon po' modakol og gotowanan nog linumumpuk dianon.
20 Dadi, ongon sala kotow dion nog miktalu' dianon nog, “Polopanad, og gina' mu bu og putupusodanan mu nog kolokian, ditu' ilan sog glowasan po' moleg ilan bosia moktongow dianika.”
21 Tinumabal si Isus nog, “Og gina' u bu og putupusodanan ku, ion non og gotowanan kitu' nog mikinongog nog talu' nog Mikpongon mangka ilan pokokunut dun.”

Pilota' ni Isus og goyup
Matiu 8:23-27, Mark 4:35-41

22 Ongon gondow non miktalu' si Isus dia sog sulanggu'anan non nog, “Alung, tumolipag ita ditu' sog dipag nog danow koni.” Dadi, sinumakoy ilan sog bolangoy koyon mangka ilan tulak.
23 Sonuk nilan koyon lumayag mikotulug si Isus. Gomonsunoy pa miglogoyup nog mosikad nog boya'an kisigoban nog nabok og bolangoy nilan koyon. Dadi, kondokondok og kibotangan nilan koyon.
24 Dadi, inangoy ion tonudoy nog sulanggu'anan non. Long nilan dun, “Kounutan! Kounutan! Mogla'at ita!”
Dadi, si Isus migbuat mangka non polota'oy og galu' koyon nog molandos bu og nabok koyon nog moluksang. Dadi, sododu'un tinumodo' og danow koyon.
25 Tubus nitu', tinolu'an non ilan nog, “Ain noma og kopongandol niu?” Tibua, og sulanggu'anan non koyon, kisobu'an bu kiondokan ilan mangka ilan poksinaksakoy nog, “Sima gidoy og gotow koni? Kopogboya'an non ma og goyup bu nabok, bu mogbilang ma dianon!”

Kiuli'an ni Isus og gotow nog tinosopan nog glatdiwataanan
Matiu 8:28-34, Mark 5:1-20

26 Dadi, ditu' ilan dinumonggu' sog bonua nog ngalan non Gadarinis, migdipag ilan nog bonua nog Galili.
27 Dangan tinumukpa si Isus sog pontad, linumpak ion nog gotow nog tinosopan nog glatdiwataanan nog tidu ion sog bonua koyon. Miobon na ion da' ponapot bu da' pogonong sog baloy. Suga'id non, dia na migonong sog kolobongan.
28 Dangan mitongow non si Isus, miglosek ion mangka kobuksak sog sungu'an ni Isus mangka poktalu' nog mosikad nog, “Olo og dunon mu dianakon Isus, ika og Bata' a nog Mikpongon nog di' kolobian? Su'usa, na' mu pa akon posinsaon.”
29 Sa'an ma' nitu' po' dinondag ni Isus og glatdiwataanan kitu' mawa' dia sog glawas nog gotow koyon. Po' tatap na ion posinsaon nog glatdiwataanan koyon mangka ion oitoy nog glatdiwataanan koyon ditu' sog bonua kitu' nog da'idun og migonong dun. Bu minsan si'oy pusasan og komot non bu botis non nog glantaylantay bu mangka ion pogipatoy, ponggotuson non da og glantaylantay non koyon.
30 Dadi, sinakan ion ni Isus nog, “Sima og ngalan mu?”
Tinumabal og gotow koyon nog, “Og ngalan ku si Nginibuan.” Po' landu' kodakol og glatdiwataanan nog tinumosop dianon.
31 Dadi, mingapu'ngapu' og glatdiwataanan koyon dia ni Isus nog di' ilan na popongoyon ditu' sog dialom nog Abis.†
32 Sog molani nilan koyon, ongon og panun nog babuy nog solian nilan monungkal dia sog pun bilid koyon. Migbubut og glatdiwataanan koyon nog dia ilan pa sangon sog babuyanan koyon. Dadi, kinumboy ilan ni Isus.
33 Dadi, mikpongluas og glatdiwataanan koyon tidu sog gotow koyon mangka ilan sangon sog babuyanan koyon. Bu og panun nog babuy koyon, mikponggobok ilan dumiksun mangka

† **8:31 8:31** Og Abis koni, ion non ini og bonua kitu' nog sinimpan nog posinsaan nog gotowanan kitu' nog mingantu sog Mikpongon bu og posinsa dosop dia ni Kindagow.

pokpongokpu sog danow bu mitipot ilan
kolomos.
34 Dangan mitongow nog polongipat
nog babuyanan koyon og ma' nion koyon,
mikponggobok ilan mangka nilan poguk-
sugoy ditu' sog koliwagan bonua koyon og
glam nog mitongow nilan koyon.
35 Dadi, inangoy nog gotowanan koyon
tontongoy og bianbian koyon. Dangan
minatong ilan ditu' ni Isus, mitongow ni-
lan og gotow kitu' nog bakas poktosopan
nog glatdiwataanan pogingkud dia sog
sungu'an ni Isus nog minapot na bu
molongas na og pomikilan non. Dadi,
kiondokan ilan dun.
36 Og gotowanan sop nog ain mikoton-
gow nog bianbian koyon, miguksug ilan
dosop sog duma gotow bog olo bianbian
nog gotow koyon nog boya'an kiuli'an.
37 Dadi, og glam nog gotow nog miktidu
sog bonua nog Gadarinis, pigbubut nilan
si Isus nog mawa' pa dion sog bonua nilan
koyon po' kiondokan ilan tokodoy. Dadi,
sinumakoy si Isus dia sog bolangoy po'
dali' na tulak.
38 Tibua, og gotow koyon nog kiuli'an,
migbubut bosia mogunut dia ni Isus.
Tibua, dinondag ni Isus muli' mangka non
tolu'oy nog,
39 "Uli' a mangka mu uksugoy bog an-
dun kosolag og miinang nog Mikpongon
dianika." Dadi, minuli' og gotow koyon
bu migdundaan dia sog koliwagan bonua
koyon kobon non moguksug nog gininang
ni Isus kitu' dianon.

Og bata' ni Jairus nog glibun bu og glibunnog tinumuyok sog glogdoy ni Isus
Matiu 9:18-26, Mark 5:21-43

40 Dangan mikpuli' na si Isus sog di-
pag nog danow koyon, pigdodial ion
nog modakol nog gotowanan po' pig-
dodomaan nilan ion.
41 Tubus nion, ongon minatong sala
kotow ngalan non si Jairus og polongokbit
nog solabuk baloy nog poglumpukan nog
bansa Hudyu. Sinumugyut ion dia ni Isus
mangka non pogbubutoy nog mogunut pa
si Isus dianon ditu' sog baloy nilan.
42 Po' dakoldakol nog bata' non nog
glibun nog sopulu' pa bu dua' og tinonan
non pokpatoy na.

Dadi, migunut si Isus dianon. Bu
sonuk nilan ompanow, linumpukan ion
nog gotowanan nog landu' na kodakol.
43 Bu ongon sala kotow glibun dion nog
poglodasan nog dugu' sog solod nog sop-
ulu' bu dua' ton. Diadia na ion mikpob-
ulung nog polomulunganan, tibua, da' da
ion kuli'oy.
44 Bu migapas ion mokopolani dia ni
Isus. Dangan dia na ion sog tolikudan ni
Isus, pigdoyunan non tumuyok og sudung
nog glogdoy ni Isus bu sododu'un milota'
ion poglodasan.
45 Dadi, miksak si Isus nog, "Sima og
tinumuyok kitu' dianakon?"

Dangan minonsing og glam nog go-
towanan koyon dion, miktalu' si Piter nog,
"Motuyok a nododa', Kounutan, kobal
nog glumpuk nog gotowanan koni nog
milodis dianika."
46 Tibua, long ni Isus dun, "Ongon
nododa' og tinumuyok dianakon po' mi-
batik u sog glawas u nog ongon sala kotow
dianiu og kiuli'an nog pagas u kobal non
tumuyok dianakon."
47 Dangan kisunan nog glibun koyon
nog kisunan ion ni Isus, linukuban
ion kobon non mokpolani ditu' ni Isus
mangka sugyut dianon. Sog glumpuk nog
gotowanan koyon dion, inustal non dia
ni Isus bog iduma tinuyok non ma ion
bu olo og migandun nog kokodag non
sododu'un.
48 Dadi, miktalu' si Isus dianon nog,
"Ibun, bianan sog kopongandol mu, ki-
uli'an ka. Suga'id non, panow a na bu og
kotikna' nog pikilan mongon dianika."
49 Sonuk pa ni Isus moktalu', ongon og
minatong og gobok tidu ditu' sog baloy
ni Jairus. Long nog gotow koyon dia ni
Jairus, "Og bata' mu kitu' di' nika na
mosa'ut. Dadi, di' ta na pogongga'on og
polopanad koyon nog mangoy pa ditu'."
50 Tibua, midongog ni Isus og guksugan
non koyon. Dadi, miktalu' ion dia ni
Jairus, "Na' a mosusa. Suga'id non, tud
a tibua po' og bata' nika kitu' kuli'an da."
51 Dangan minatong si Isus sog baloy
ni Jairus koyon, pigondi'an non og duma
gotowanan koyon mogunut sumolod lual

da si Piter, si Jan, si Jems, bu og gina'ama'
nog bata' koyon.
52 Glam nog gotowanan dion sog baloy
koyon mikponglangos ilan sabap dia sog
bata' koyon. Tibua, long ni Isus dianilan,
"Na' amu lumangos po' og bata' koni
onda' patoy, suga'id non, sagya da ion
mitulug."
53 Dadi, pigwanwan nilan si Isus dun
po' mitintu dianilan nog og bata' koyon
minatoy nododa'.
54 Tibua, pilonian ni Isus og bata' koyon
mangka non pogoidoy sog komot bu
tolu'oy nog, "Ibun, pogbuat a."
55 Dadi, og bata' koyon mitubu'
mokpuli' mangka pogbuat mogdayun.
Tubus nion, dinondag ni Isus nog
bogayan og bata' koyon nog ponganon.
56 Dadi, kisobu'an tokodoy mokogulang
nog bata' koyon dun. Tibua, pigondi'an
ilan ni Isus moguksug nog glam nog
bianbian koyon.

9

Pipanow ni Isus og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non
Matiu 10:5-15, Mark 6:7-13

1 Pilumpuk ni Isus og sopulu' bu dua'
sulanggu'anan non koyon mangka non
ilan bogoyoy nog pagas bu baya' mo-
mugow nog glam nog glatdiwataanan bu
monguli' nog gininisan nog mokosakit,
2 mangka non ilan dondagoy mangoy
momali pa'ali dia sog pigdotu'an nog
Mikpongon bu monguli' nog ain kitu' di'
mokokodag.
3 Bu mangka non ilan tolu'oy nog, "Sog
panow niu koyon, na' amu mogoit nog
minsan olo, mama' nog tagad, og togu'an
nog balan, og ponganon, og sin, bu min-
san og gimolaan niu.
4 Ditu' amu batuk sog baloy nog ain og
tumolima' dianiu, asta sog gumonat amu
sog koliwagan bonua koyon.
5 Tibua, bila ngon og koliwagan bonua
nog ondi' tumolima' dianiu, pokpasoy
niu og glopug nog glupa' nog minokot
sog botis niu bagun nilan da kosunan
og tanda' nog di' amu na kosakan nog
minsan olo og matong dianilan."
6 Dadi, ginumonat og sulanggu'anan
non koyon bu miguliugan ilan sog
bonuaanan koyon mogustal nog Gomba'is
nog Guksugan bu mokpokodag nog
di' mokokodag sog bonuaanan nog
kodopotan nilan.

Mibabong si Herod
Matiu 14:1-12, Mark 6:14-29

7 Tubus nitu', si Herod, og datu' dia sog
bonua nog Galili, midongog non og glam
nog miinang ni Isus kitu'. Dadi, mibabong
og pikilan non po' mokpoktalu' og duma
gotowanan nog si Isus dow ion non na si
Jan nog Polomunyag nog mitubu' puli'.
8 Bu dumaanan sop mokpoktalu' ilan
nog ion dow si Iladya og polomolatas
kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'
mikpuli' dow ion dini. Bu ongon sop
moktalu' nog ion dow og sala kotow polo-
molatas dosop nog talu' nog Mikpongon
kobon nitu' nog mitubu' puli'.
9 Dadi, miktalu' si Herod nog, "Si Jan og
Polomunyag kitu', piputuk u na og gulu
non. Dadi, sima gidoy ion buan og gotow
koyon nog kobon non modongog u og
dongogan non?" Sa'an ion moleg tokodoy
bosia si Herod moktongow dia ni Isus.

Piokan ni Isus lima ngibu kotow
Matiu 14:13-21, Mark 6:30-44, Jan 6:1-14

10 Dangan mikponguli' og so-
sugu'onanan ni Isus, piguksugan nilan
dianon og glam nog miinang nilan. Tubus
nitu', inoit non ilan posungu' sog bonua
kitu' nog ngalan non og Betsaida nog
ilanilan da.
11 Dangan kisunan nog gotowanan
koyon nog ginumonat ilan na, miglon-
dug ilan. Dadi, tinolima' ilan ni Isus
mangka non suksugoy dianilan pa'ali sog
pigdotu'an nog Mikpongon bu pikodag
non ain di' mokokodag.
12 Dangan dali' na sindop ondow, mi-
nangoy ditu' non og sopulu' bu dua' su-
langgu'anan non koyon mangka ilan pok-
talu' nog, "Golom nika na ilan dondagoy
ompanow po' bagun ilan mokoponukat
nog ponganon nilan bu mokoponontong
nog kobotukan nilan sog gimbolayananan

sog bonua. Po' molayu' ita pa sog gimbo-
layan."
13 Tibua, tinabal ilan ni Isus nog, "Amu
na pogbogoy nog ponganon dianilan."
Dadi, tinumabal ilan, "Lima buk da pan
bu dua' buk da og soda' nami! Lual
da mangoy ami poguna sumaluy nog
ponganon nog gotowanan koni."
14 Og dakol nog kolokian tibua koyon
dion, lima ngibu kotow.
Bu miktalu' si Isus dianilan, "Pingkud
niu og gotowanan koyon nog limalima
pulu' kotow og solumpuk dun."
15 Dadi, ininang nog sulanggu'anan non
koyon og dinondag non koyon dianilan bu
mikpongingkud ilan glam nilan.
16 Tubus nitu', inimud ni Isus og lima
buk pan bu dua' buk soda' koyon mangka
ion tongal sog glangit bu posolomatoy dia
sog Mikpongon mangka non pomotioy og
pan bu soda' koyon bu pomogoyoy sog
sulanggu'anan non koyon mangka nilan
pomogoyoy dia sog gotowanan koyon.
17 Dadi, mikpongongan og glam nilan
bu mikpogbosug ilan. Ngon pa og sama'
nog gotowanan koyon kuman nog laga'
nog sopulu' bu dua' bogyas og miomud
nog sulanggu'anan koyon dun.

Og tinalu' ni Piter pa'ali dia ni Isus
Matiu 16:13-19, Mark 8:27-29

18 Ongon tang non migyakin si Isus
salasala non. Og sulanggu'anan non kitu',
dion ilan da sog molani non. Sinakan
non ilan nog, "Sima u gidoy long nog
gotowanan dun?"
19 Tinumabal ilan nog, "Og duma
mokpoktalu' ilan nog ika dow si Jan nog
Polomunyag. Og duma sop mokpoktalu'
ilan nog ika dow si Iladya. Bu og duma
sop mokpoktalu' ilan nog ika dow og
solabuk polomolatas dosop nog talu' nog
Mikpongon kobon nitu' nog mitubu' a
puli'."
20 Dadi, sinakan non sop ilan nog, "Bila
buan amu, sima u gidoy?"
Tinumabal si Piter, "Ika og Kristu."
21 Tubus nion, pidonsama' non tumalu'
dianilan nog di' nilan tokodoy posunon
dia sog minsan sima bog sima ion.
22 Bu ma' long non dun, "Og Binata'
sog Kilawan sumboy mosinsa tokodoy
bu pogbongkison ion nog bogolalanan,
bu og mokokotas nog bolianan, bu
og polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu. Bu sumboy ion bunu'on. Tibua,
sog kotolu ondow non motubu' da ion
puli'."
23 Tubus nion, miktalu' si Isus sog
glam nilan koyon dion nog, "Simasima
moleg mogunut dianakon sumboy tolikudan non og dili glegan non mangka non
pisanoy og kudus non gondow gondow*
bu pogunut dianakon.
24 Po' simasima og landu' kopogapas
non nog dili kotubu' non, kobolongan da
ion dun. Tibua, simasima og lamig non na
bolongon og dili kotubu' non sabap sog
kopokokunut non dianakon, kongonan
ion dun.
25 Po' olo gidoy buan og glongas non nog
makod nog gotow og daya sog tibuk nog
dunya koni saka, ombolong og glimukud
non?
26 Po' simasima og mosipog dianakon
bu dia sog pomali u, akon, og Binata'
sog Kilawan mosipog u dosop dianon sog
tang nog kopokpuli' u, dunut silow nog
kotas u dunut dosop silow nog kotas nog
Gama' u nog ion og Mikpongon, bu asta
og moloikatanan non kitu' nog mosigda.
27 Tolu'on ku dianiu, ongon dumaanan
ta dini nog di' ilan pa tagad patoy taman
da ondi' nilan motongow og kopogdatu'
nog Mikpongon."

Miksop og bayu'bayu' ni Isus
Matiu 17:1-8, Mark 9:2-8

28 Ngon na bayu' walu gobi tidu tolu'on
ni Isus, inoit non si Piter, si Jan, bu si Jems
tumukad sog bontud mangoy mogyakin.
29 Sonuk ni Isus mogyakin, gomonsunoy
pa miksop og bayu'bayu' non bu sinumilow og ponopoton non. Miglamag ma'
nog kilat.

* **9:23 9:23** Og ma'ana nog talu' koyon nog pisanon non kudus non gondow gondow, minit motigdow kobianbianan non, di' nododa' lumota' mokokunut dia ni Isus.

30 Gomonsunoy pa mitongow nilan dua'
kotow dosop dion nog si Muses bu si
Iladya.
31 Bu ilan si'oy mikpoglamag ilan dosop.
Migabitabit ilan ni Isus pa'ali sog glegan
nog Mikpongon nog dali' na kotuman ni
Isus bianan sog kopatoy non ditu' sog
Jerusalem.
32 Si Piter bu dumaanan non koyon,
mikotulug ilan. Tibua, mitanud ilan bu
mitongow nilan si Isus nog miglamag bu
og dua' kotow koyon nog sindog non.
33 Dangan poglogonat na og dua' ko-
tow koyon, miktalu' si Piter dia ni Isus.
Long non dun, “Kounutan, omba'is da
nog mikodini ami. Mogimung ami nog
tolu buk glokowlokow. Solabuk dianika,
solabuk dia ni Muses, bu solabuk dia ni
Iladya.” (Tibua, da' kosunoy ni Piter bog
olo piktalu' non koyon.)
34 Sonuk non koyon moktalu', gomon-
sunoy pa og ginampol mikpotondong di-
anilan. Bu kiondokan ilan dangan liniputusan ilan nog ginampol koyon.
35 Tubus nion, ngon og talu' nog mi-
dongog nilan miktidu sog ginampol koyon
nog ma' nini, “Koni og bata' u nog pinili'
u. Pokinongog amu dianon.”
36 Dangan miluksad tibua og talu'
koyon, mitongow nilan sala dona ni Isus
og pogindog dion. Tibua, og glam nog
mitongow nog sulanggu'anan koyon, da'
nilan pogobitoy sog gotowanan, minsan
sala kotow si'oy.

Kiuli'an ni Isus og bata' nog pisinsa nog glatdiwata
Matiu 17:14-18, Mark 9:14-29

37 Dangan miglen gondow, si Isus bu
og dumaanan non koyon, dinumiksun
ilan tidu sog bontud bu modakol og go-
towanan linumumpak dianilan.
38 Ongon sala kotow tidu sog glumpuk
nog gotowanan koyon miktawag. Long
non dun, “Polopanad, tontong nika pa
su'usa og bata' u koni nog glaki nog
boktung.
39 Pikposinsa ion nog glatdiwata. Bu
gomonsunoy pa moglosek na ion mangka
lakus bu pogbula' og baba' non. Dadi,
ilakad na og sinsaan non dun po' di' na
mokulog dianon og glatdiwata koyon.
40 Mikitabang u na bosia dia sog su-
langgu'anan mu koyon nog bugowon ni-
lan pa. Tibua, ondi' nilan ombugow.”
41 Dadi, tinumabal si Isus nog, “Amu, og
gotowanan numun koni, di' amu nododa'
tumud bu polongantu amu! Andun pa
kopayat og gobon ku mokunul dianiu bu
moglogaga dianiu? Oit mu dini og bata'
mu koyon.”
42 Dangan molani na og bata' koyon
dia ni Isus, mibuksak nosop sog glupa'
mangka lakus po' ma' nion og kopok-
posinsa nog glatdiwata koyon dianon.
Dadi, binugow ni Isus og glatdiwata
koyon bu kiuli'an og bata' koyon bu
mangka non uokiloy dia sog gama' non.
43 Glam nog gotowanan koyon dion
kisobu'an nog kokosog nog baya' nog
Mikpongon.

Og kodua' ni Isus mokposun dianilanpa'ali sog kopatoy non
Matiu 17:22-23, Mark 9:30-32

Sonuk nilan koyon kosobu'an nog glam
nog kohinangan ni Isus koyon, miktalu'
ion dia sog sulanggu'anan non nog,
44 “Poktitukoy niu og tolu'on ku koni di-
aniu. Og Binata' sog Kilawan uokilon dia
sog baya' nog gotowanan bagun mogla'at
ion.”
45 Tibua, og sulanggu'anan non koyon,
da' nilan kosabut og ma'ana nog piktalu'
non koyon po' da' non pa posobutoy di-
anilan nog boya'an da' kadal nog pikilan
nilan. Bu mondok ilan dosop moksak dia
ni Isus bog olo og ma'ana nog piktalu' non
kitu'.

Sima og motas sog glam non?
Matiu 18:1-5, Mark 9:33-37

46 Mikpoksusi og sulanggu'anan koyon
bog sima og motas dianilan.
47 Tibua, kisunan ni Isus og dialom
pikilan nilan. Dadi, minalap ion nog bata'
mangka non pindogoy sog molani non
48 mangka poktalu' dianilan, “Simasima
og tumolima' sog bata' koni bianan sog
ngalan ku, tinolima' non dosop akon.
Bu simasima og tumolima' dianakon,

tinolima' non dosop og dinumondag dianakon mangoy dini. Po' simasima dianiu og mokpobaba' sog glam niu, ion sop og motas dia sog glam niu."

Ain ondi' sumusi dianiu, sugutan non amu
Mark 9:38-40

49 Tubus nitu', miktalu' si Jan dia ni Isus. Long non dun, "Kounutan, mikotongow ami nog gotow nog mimugow nog glatdiwataanan bianan sog ngalan mu. Dadi, pigondi'an nami po' kona' ta ion og sakup."

50 Tinumabal si Isus nog, "Na' niu ion pogondi'an po' simasima di' sumusi dianiu, sugutan non amu."

Ongon bonua sog Samaria nog da' nilan tobukoy si Isus

51 Dangan dali' na og tang nog kopokpuli' ni Isus sog glangit, migapas ion mangoy sog Jerusalem.

52 Bu ongon piuna non ditu' sog solabuk koliwagan bonua kitu' nog ditu' sog Samaria mangoy monolimpan nog kapit non ditu'.

53 Tibua, og gotowanan sog koliwagan bonua koyon ompok nog mapit si Isus dion nilan po' kisunan nilan nog si Isus posungu' mangoy sog Jerusalem.†

54 Dangan midongog ni Jems bu si Jan og ma' nion koyon, miksak ilan dia ni Isus nog, "Kounutan, moleg a ta' nog mongoningoni ami nog kolobu'an pa nog gapuy tidu sog glangit og gotowanan koyon bagun ilan mogla'at dun?"

55 Liningoy ilan ni Isus mangka non ilan pomagoy.

56 Bu miglandan ilan ompanow posungu' ditu' sog len bonua.

Og kobianbianan nog gotow ain mokokunut dia ni Isus
Matiu 8:18-22

57 Sonuk nilan koyon ompanow, ongon sala kotow miktalu' dia ni Isus. Long non dun, "Mogunut u dianika minsan ain ka angoy."

58 Tinumabal si Isus nog, "Og tinggalung togo pogonongan bu og manukmanuk togo salag. Tibua, og Binata' sog Kilawan, da'idun tanan og dolopa'an non."

59 Miktalu' si Isus sog len gotow sop nog, "Ika, pogunut a dianakon."

Tibua, tinumabal og gotow koyon nog, "Kounutan, ondi' u pa mokodunut dianika po' lobongon ku pa poguna og gama' u."

60 Dadi, tinabal ion ni Isus, "Potiang nika na ain og di' bololaga' dianilan og pigdotu'an nog Mikpongon nog ilan dona og lumobong nog bangkoy nilan. Suga'id non, ika, panow a mangka nika suksugoy pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon."

61 Bu ongon dosop sala kotow miktalu', "Kounutan, mogunut u dianika. Tibua, mangoy pa poguna momuhun ditu' sog ginonglangan ku."

62 Dadi, tinabal ion ni Isus, "Simasima og mikopoktolipun na mogbagya' saka kobon non da lumingoy, di' ion omba'is tumabang moginang dia sog pigdotu'an nog Mikpongon."

10

Pipanow ni Isus og pitu pulu' bu dua' kotow

1 Tubus nitu', og Kounutan mimili' dosop nog pitu pulu' bu dua' kotow bu piuna non dodua' kotow sog bonuaanan kitu' nog posungu' non ongoyan.

2 Bu tinalu' non dianilan nog, "Moliwag og gonion. Tibua, mika'an da og polonggani. Dadi, pongoningoni amu sog gapu' nog gonion nog mokpoit ion dumungag nog polonggani dia sog gonion non koni.*

3 Dadi, panow amu na. Tibua, pongmaya' amu po' poponowon ku amu nog mama' nog nati nog bilibilianan nog mangoy tumimbul dia sog glimonganan.

4 Bu na' amu mokpitang nog sin, bu og togu'an nog balanbalan, otawaka og pongyapak. Na' amu dosop mangga' mogabitabit nog gotowanan dia sog dalan.

† **9:53 9:53** Og gotow Samaria bu og bansa Hudyu miglokonggit ilan.

* **10:2 10:2** Og ma'ana non, og gonion koni og gotowanan koyon nog da' pa tud. Og polonggani koni, ion non ion og gotowanan kitu' nog tinumud bu pogustal nog talu' nog Mikpongon.

5 Bu bila mogdangan amu sog baloy, og
tigana' tolu'on niu ma' nini, 'Popiaon og
gotow sog baloy koni.'
6 Bila ongon gotow dion nog omba'is
pikilan non, og popia niu koyon mongon
da dianon. Tibua, bila di', muli' da dianiu.
7 Dion amu batuk sog baloy koyon. Bu
kan niu ain pokanon dianiu bu inum niu
ain pinumon dianiu. Po' og gotow nog
moginang, patut nododa' tumbasan. Bu
na' amu moktolopasan nog gimbolayan
nog botukan niu.
8 "Bila sop matong amu sog solabuk
koliwagan bonua bu tolima'on nilan amu,
kan niu ain goktob nog sinimpan dianiu.
9 Tubus nitu', ponguli'oy niu ain di'
mokokodag sog bonua koyon. Bu talu' niu
sog gotowanan dion nog, 'Og kopogbaya'
nog Mikpongon molani na dianiu.'
10 Tibua, bila sumolod amu sog koliwa-
gan bonua saka di' nilan amu tolima'on,
angoy amu sog tobu'an nog bonua koyon
mangka niu tolu'oy nog,
11 'Minsan si'oy og glopug nog glupa'
sog bonua niu koni nog minokot sog
botisanan nami, pokpason nami po' kitu'
og mokotaksi' dianiu. Tibua, ilingon
nami ma' nini bagun niu kosunan og
kopogbaya' nog Mikpongon molani na.'
12 Tolu'on ku dianiu, sog gondow nog
polihala' nog Mikpongon, labi pa og
posakit dia sog gotowanan koyon nog
di' tumolima' dianiu, gaba' nog posakit
dia sog gotowanan kitu' sog bonua nog
Sodom.

*Kosusasusa og gotowanan nog polo-
mungyas*
Matiu 11:20-24

13 "Dadi, kosusasusa amu og gotowanan
sog bonua nog Korasin bu sog bonua
nog Betsaida. Po' somo' og dakol nog
gingyata'anan kitu' nog ininang u ditu'
niu, dia u pa ininang sog bonua nog Tair
bu Sidon, miobon ilan na bosia moglila'
nog dusaanan nilan bu ponapot nog saku
mangka ingkud dia sog gobuan.†
14 Tibua, bila matong na gondow
nog polihola'on nog Mikpongon og go-
towanan, labi pa og posakit dianiu sog
posakit dia sog gotowanan kitu' sog
bonua nog Tair bu bonua koyon nog
Sidon.
15 Bu amu og gotowanan sog Kaper-
naum, moleg amu si'oy ompotas asta mot-
ingku' amu sog glangit, lobu'on amu da
dia sog gapuy kitu' nog ondi' ompalong."
16 Bu ma' long sop ni Isus dia sog
sulanggu'anan non koyon, "Simasima og
monginongog dianiu, ma'ana non mingi-
nongog ilan dosop dianakon. Tibua, ain
di' tumolima' dianiu, ma'ana non di'
nilan dosop akon tolima'on. Bu simasima
og di' non akon tolima'on, ma'ana non di'
non dosop tolima'on og dinumondag kitu'
dianakon mangoy dini."

*Og kopokpuli' nog pitu pulu' bu dua'
kotow*

17 Dangan mikpuli' na og pitu pulu'
bu dua' kotow koyon nog pipanow ni
Isus, landu' tokodoy og da'da'an nilan
kobon nilan moguksug dia ni Isus. Long
nilan dun, "Kounutan, minsan og glatdi-
wataanan migbilang ilan dianami bianan
sog ngalan mu!"
18 Dadi, tinabal ilan ni Isus, "O'o doda'
po' mitongow u tanan si Kindagow nog
midogdag ma' nog kilat tidu sog glangit.
19 Binogayan ku amu nog baya' mon-
dogyak nog mamak bu gulasulas. Bu
binogayan ku dosop amu nog baya'
momondag dia sog glam nog baya' nog
minanta kitu' dianiu bu da'idun og mo-
gandun dianiu.
20 Tibua, na' amu mogda'da' dun
nog migbilang dianiu og glatdiwataanan.
Suga'id non, pogda'da' amu nog og
ngalananan niu sinulat na ditu' sog glan-
git."

Migda'da' si Isus
Matiu 11:25-27, 13:16-17

21 Sog tang koyon, si Isus migda'da'
tokodoy sabap sog Bolakat nog Mikpon-
gon bu miktalu' ion nog, "Ama', ika og
Pogbaya' sog pigloban nog glangit bu
glupa'an. Mikposolamat u dianika po'
linimod mu og kohinangan kitu' dia sog
gotowanan nog sabutba'asa bu pitongow
mu dia sog gotowanan kitu' nog kulang

† **10:13 10:13** Po' ma' nitu' og kopoglila' nilan nog dusaanan nilan.

pa bosia og sabut non. O'o, Ama', ininang
mu itu' po' ma' nitu' og kosu'atan ka
dun."
22 Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus
dianilan nog, "Og glam non inuakil na
dianakon nog Gama' u. Da'idun og
mokokilala bog sima og Bata' lual da og
Gama'. Bu da'idun dosop mokokilala bog
sima og Gama' lual da og Bata', bu ain
og kolegan nog Bata' koyon potongowon
dianon og Gama' non."
23 Tubus nion, sinungu' ni Isus og su-
langgu'anan non bu tinolu'an non ilan,
"Popiaon og gotow kitu' nog motongow
nilan ain og mitongow niu.
24 Po' dini kitu' modakol og polomo-
latasanan bu datu'anan mogapas bosia
mokotongow nog mitongow niu koyon
bu mokinongog nog midongog niu koyon.
Tibua, da' ilan pokotongow bu pokodon-
gog dun."

Og pononggi'an pa'ali sog gotow Samarianog molongas botad non

25 Ongon gondow non, ongon sala ko-
tow polopanad nog botad nog bansa
Hudyu minangoy ditu' ni Isus po' pogo-
lapsobapan non ion. Long non dun dia
ni Isus, "Polopanad, olo gidoy sumboy
inangon ku bagun ku malap og kotubu'
nog da' kopus non?"
26 Dadi, tinumabal si Isus, "Olo buan og
tinagu' dia sog botad nog sinulat kitu' ni
Muses? Olo buan og sabut nika dun?"
27 Tinumabal og gotow koyon, " 'Sum-
boy potigbungon mu og glolaman mu sog
Pogbaya' nog ion og Diwata mu, tidu sog
pusung mu, mangoy sog glimukud mu,
bu sog pagas mu, bu asta sog pomikilan
mu.'‡ Bu kodua' non ma' nini, 'Sumboy
molalam a sog sumbaloy mu mama' da
nog glolaman mu sog dili glawas mu.' "§
28 Ma' long ni Isus dun, "Motud og tabal
mu koyon. Dadi, inang nika og ma' nion
koyon bagun mu malap og kotubu' nog
da' kopus non."
29 Tibua, og gotow koyon minontong
nog pondayan non bagun da di' kosi-
pogan. Dadi, sinakan non si Isus nog,
"Sima buan og pogolongon koyon nog
sumbaloy u?"
30 Dadi, tinumabal si Isus bianan
sog pononggi'an. Ma' long non dun,
"Ati, ongon gondow, ongon sala ko-
tow dinumiksun tidu sog bonua nog
Jerusalem posungu' sog Jeriku. Sonuk
non ompanow, inapa' ion nog polongla'ug
mangka olapoy og glam nog golota' non
bu linobasan ion, mangka pogbombaloy
bu gonatoy sog goksid nog dalan koyon
nog moglamlam na matoy.
31 Tubus nion, kibianan nog sala kotow
bolian nog bansa Hudyu. Dangan miton-
gow non gotow koyon, pigliow non bu
ditu' ion minian sog dipag nog dalan.
32 Tubus nion, ongon nosop minian
dion sala kotow nog pangkat ni Lebi.*
Ma' nitu' dosop ininang non. Po' dangan
mitongow non gotow koyon, pigliow non
dosop bu ditu' ion minian sog dipag nog
dalan.
33 Tubus nitu', ongon sala kotow nog
gotow Samaria minian dion. Dangan
mitongow non gotow koyon, inangoy non
tontongoy. Bu dangan miimotimot non
og kima'ma'an nog gotow koyon, milolat
tokodoy ion dun.
34 Dadi, inududan non nog glana bu
galak og gangol nog gotow koyon mangka
non bogbodoy. Tubus nitu', linulan non
sog kuda' non og gotow koyon mangka
non pitangoy sog baloy nog pogdukonan
bagun non musiba' ditu'.
35 Dangan migboloma' ion, tinulunan
non nog dua' dinari og gapu' nog baloy
koyon nog pogdukonan kobon non mok-
talu' nog, 'Usiba' mu pa og gotow koni
solian da' u dini. Po' bila mokpuli' dini,
boyadan ku da dianika ain og kipok-
tula'an mu nog sin mu dia sog gotow
koni.' "
36 Tubus ni Isus suksugoy og
pononggi'an koyon, sinakan non og
polopanad nog botad koyon nog bansa

‡ **10:27 10:27** Deuteronomy 6:5 § **10:27 10:27** Levitikus 19:18 * **10:32 10:32** Tidu sog kobon nitu' og polosuku'an nog pangkatanan ni Lebi tumabang mogingang sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon.

Hudyu nog, “Dadi, sog pikilan mu dun,
sog tolu ilan koyon, sima gidoy og
milalam sog sumbaloy non?”
37 Tinumabal gotow koyon nog, “Og
gotow kitu' nog milolat bu tinumabang
dianon.”
Tinabal ion ni Isus, “Dadi, bog ma' nitu',
angoy mu poglogilingoy og piginang nog
gotow kitu'.”

Minumbaloy si Isus ditu' ni lo' Marta bu si Maria

38 Dangan miglandan si Isus ilan nog
sulanggu'anan non koyon, minatong ilan
sog gimbolayan. Ongon glibun dion
ngalan non si Marta. Tinolima' non si Isus
dia sog baloy non.
39 Bu si Marta, ongon gilug non nog
glibun ngalan non si Maria. Si Maria mi-
nadap dia sog Kounutan po' mokinongog
ion nog pomali non.
40 Tibua, si Marta kitopakan ion mok-
simpan nog ponganon. Dadi, minangoy
ion dia ni Isus mangka poktalu' nog,
“Kounutan, potiangon nika ma og gilug
u koni nog gonatan non akon, saka
moligot ginang u, po' ion mogingkud-
ingkud tibua? Talu' mu pa dianon nog
ongoyon non pa akon tobangoy.”
41 Dadi, tinabal ion nog Kounutan nog,
“Marta, Marta, mosompun ka kosusa bu
kosasow nog asaasa pa.
42 Tibua, soginis da og bololaga'. Si
Maria, ininang non ain ba'is inangon. Bu
og mialap non koyon, onda'idun nododa'
og mokalap dun dianon.”

11

Og pomali ni Isus pa'ali sog kopogyakin Matiu 6:9-15, 7:7-11

1 Ongon og gondow non, si Isus
minangoy mogyakin. Dangan midoksu'
ion mogyakin, og sala kotow dia sog
sulanggu'anan non koyon mikpolani
mangka poktalu' dianon nog, “Kounutan,
ponadoy mu pa ami mogyakin mama' ni
Jan nog pionadan non og sulanggu'anan
non mogyakin.”
2 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, “Bila
mogyakin amu, ma' nini og tolu'on niu,
‘Ama' nami, pogodaban og ngalan mu po'
mosigda a.
Bu saba' nami dun matong na dini og
kopogdatu' mu.
3 Pogbogoyoy mu ami nog ponganon nami
gondow gondow,
4 Bu ompunoy mu na og dusaanan nami
po' ami si'oy, ompunan nami dosop
ain og mikosala' dianami.
Bu na' mu ami potiangon koyuba'an.’ ”
5 Tubus nion, long ni Isus dia sog su-
langgu'anan non koyon, “Sopolati non on-
gon sala kotow dianiu mangoy mogbubut
molos nog bogas ditu' sog pakasibata' non
nog tonga' gobi mangka ion poktalu' nog,
6 ‘Poboloson u pa nog bogas po'
mogutom og pakasibata' u nog minatong
tidu sog molayu' nog saka da'idun tanan
og ompokan nami dianon.’
7 Saka tinumabal og pakasibata' non
koyon sog dialom baloy nog, ‘Na' mu
ami poksosowon po' mimintu' ami na bu
mikponulug na og gombata'anan nami.
Dadi, ondi' u na mogbuat mangka u ika
bogoyoy nog pogbubuton mu koyon.’ ”
8 Bu ma' long sop ni Isus, “Tolu'on
ku dianiu, minsan si'oy og pakasibata'
ilan ion, di' ion mogbuat mogbogoy nog
ponganon dianon. Tibua, sabap sog
ondi' ion motonop moguli'uli' mongoni,
kotogolan da mogbuat og gotow koyon bu
tulunoy dianon ain og kulang non koyon.
9 “Dadi, tolu'on ku dianiu, pongoni amu
po' bogayan amu. Ponontong amu po'
motongow niu. Bu pokibuka' amu po' og
bongawan buka'on da dianiu.
10 Po' simasima og mongoni,
mokotabuk. Bu simasima og monontong,
mokotongow. Bu simasima sop og
mokibuka', og bongawan buka'on dianon.
11 “Sima gidoy dianiu, amu og gama',
nog bila mongoni dianiu og bata' niu
nog soda', bogayan niu ta' gidoy ion nog
mamak?
12 Otawaka bila mongoni ion nog bu-
linga dianiu, tulunan niu ta' ion nog
gulasulas? Ondi', le!
13 Po' amu, moto amu tanan mogbogoy
nog ain molongas dia sog gombata' niu
nog saka bolodusaon amu. Labi na

og Gama' niu sog glangit bogoyon non
nododa' og Bolakat non sog ain kitu'
mongoni dianon."

Si Isus bu si Belsibul
Matiu 12:22-30, Mark 3:20-27

14 Ongon og gondow non, binugow ni
Isus og glatdiwata nog tinumosop dia sog
gotow koyon nog migbod dun. Dangan
minawa' og glatdiwata koyon, mikopok-
talu' sop moglandan og gotow koyon.
Dadi, og glam nog gotowanan nog miko-
tongow dun kisobu'an tokodoy.
15 Tibua, og duma gotowanan dion mik-
talu' ilan nog, "Sa'an ion kopogboya'an
non og glatdiwataanan koyon po' og baya'
non koyon dia miktidu sog baya' nog
kounutan nog glatdiwataanan nog si Bel-
sibul."*
16 Bu og duma gotowanan dion pigo-
lapsobapan nilan si Isus. Mingoni ilan
nog gingyata' po' tontongon nilan bog dia
dota' miktidu sog Mikpongon og baya'
non koyon.
17 Tibua, kisunan ni Isus og dialom
pikilan nilan. Dadi, miktalu' ion nog,
"Bila og sala pigdotu'an di' moksulut, bu
mokpoksusi ilan, ilan bu ilan, mogla'at
ilan nododa'. Bu mama' dosop nog sala
konglangan nog mokpoksual ilan bu ilan,
ombinglag ilan nododa'.
18 Dadi, bila og pigdotu'an ni Kindagow
di' moksulut mangka poksusi ilan bu
ilan, olo ma og mogandun nog kindog
non? Sa'an tinalu' u ini po' bila amu
og moktalu', sa'an dow mokopomugow
u nog glatdiwataanan po' long niu dun,
binogayan u ni Belsibul nog baya'.
19 Dadi, bog ma' nitu' buan nog long
niu dun, og baya' u dia miktidu sog baya'
ni Belsibul, ain ma gidoy buan miktidu
og baya' nog gla'ayatanan niu koyon mo-
mugow dun? Dili da og gla'ayatanan niu
og mokotaksi' dianiu nog di' motud og
poktolu'on niu koyon.
20 Tibua, bila og baya' u koni momugow
nog glatdiwataanan dia miktidu sog Bo-
lakat nog Mikpongon, og ma'ana non mi-
natong na og kopogdatu' nog Mikpongon
dianiu.
21 "Bila ongon glaki nog modasig bu
misukup ion nog bosi mangka non pogi-
patoy og baloy non, onda'idun nododa' og
mokalap nog pogongonon non.
22 Tibua, bila gubaton ion nog len
glaki nog modasig pa dianon† mangka
ion dagoy, og glam nog bosianan non
nog sinoligan non koyon malap dianon
bu og glam nog gakod non motipot nilan
pogbobohogi'oy."
23 Dadi, ma' long ni Isus dun dianilan,
"Simasima og di' sumolabuk dianakon,
binanta non akon. Bu simasima og di'
tumabang dianakon mokpolimud nog pig-
otowan ku, og ma'ana non, ion tanan og
mogbinglag dun."

Og kopokpuli' nog glatdiwata
Matiu 12:43-45

24 Miktalu' nosop si Isus nog, "Bila
lumuas og glatdiwata tidu sog glawas
nog gotow nog sinongonan non, ginangon
non moglinsua'an sog ainain nog kolukan
monontong nog gulolian non. Tubus
nion, bila di' mokobalak, moktalu' ion
nog, 'Mokpuli' u ditu' sog bakas tiniduan
ku.'
25 Dadi, bila matong ion dion bu mo-
tongow non og tiniduan non koyon nog
molonu' bu migusoyusoy,
26 mongonggat pa ion nog pitu buk
glatdiwataanan og duma non mogonong
dion nog labi pa dianon kolaton mangka
ilan sangon dia sog gotow koyon. Dadi, og
doksu'an nog gotow koyon labi pa kolaton
sog tigana' kitu'."

Og motud nog gloliag

27 Dangan miluksad og piktalu' ni Isus
koyon, ongon og sala kotow glibun sog
glumpuk koyon miktalu' nog mosikad dia
ni Isus. Long non dun, "Mogloliag og gina'
nog migbata' dianika bu mikpodudu' di-
anika."
28 Tinumabal si Isus nog, "Labi pa og
gloliag nog ain minginongog kitu' nog
talu' nog Mikpongon bu mangka ion
pokokunut dun."

* **11:15 11:15** Somo' ita da, og Belsibul koni, ion non ion si Kindagow. † **11:22 11:22** Og pogolongon koni nog gotow nog modasig, ion non ion si Kindagow. Bu og gotow kitu' nog modasig pa dianon, ion non ion si Isus.

Mingambat og gotowanan nog gingyata'
Matiu 12:38-42, Mark 8:12

29 Dangan dinumakol og gotowanan koyon nog mikpoglumpuk dia ni Isus, miktalu' ion nog, “Og gotowanan numun koni molaton ilan nog gotow. Mongambat ilan nog gingyata', tibua, da'idun lual og gingyata' nog potongowon dianilan lual da og gingyata' pa'ali dia ni Jona, og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon.
30 Po' kobon nitu' si Jona miimung ma' nog tanda' dia sog gotowanan sog koliwagan bonua nog Ninebe. Domikian dosop ma' nog Binata' sog Kilawan, nog miimung dosop ion nog tanda' dia sog gotowanan numun koni.
31 Bu kobon nitu', ngon og ba'i tidu sog bonua nog Siba. Molayu' si'oy tokodoy og piktiduan non, migapas da mangoy monginongog ditu' ni Datu' Solomon nog kotoan non. Saka numun koni, ongon na dini motas pa dia ni Datu' Solomon. Dadi, sog gondow nog polihala' nog glam nog gotowanan, og ba'i kitu' mindog ion monusun nog gotowanan numun koni nog sumboy ukumon.
32 Bu ma' nitu' dosop og gotowanan sog koliwagan bonua nog Ninebe. Sog gondow nog polihala', mindog ilan dosop monusun sog gotowanan numun koni nog sumboy ukumon. Po' ilan si'oy, dangan midongog nilan og gustalan ni Jona kobon nitu', miglila' ilan mogdayun nog dusaanan nilan. Saka numun koni, ongon na dini og motas pa dia ni Jona.

Og sulu' dia sog glawas nog gotow
Matiu 5:15, 6:22-23

33 “Da'idun og tumutud nog sulu' mangka non bunioy otawaka dugba'oy nog polonggana. Suga'id non, dia non nododa' botangoy sog motampal bagun da bila sumolod og gotowanan kodolagan ilan dun.
34 Domikian dosop nog ma' nitu' og mata niu, og sulu' dia sog glawas niu. Bila og mata niu da'idun og gla'at non, kosilowan nog dolag og tibuk nog glawas niu. Tibua, bila migla'at og mata niu, og tibuk nog glawas niu molokop nog modolom.
35 Dadi, potubudoy niu og dolag koyon dianiu nog bagun ondi' mimung nog modolom.
36 Po' bila milokop og tibuk nog glawas niu nog dolag, da'idun nododa' og modolom dun. Sumilow nododa' og dolag non mama' nog dolag nog sulu' kitu' nog sinumilow dianiu.”

Pigbina'an ni Isus og parasiuanan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu
Matiu 23:1-36, Mark 12:38-40, Luk 20:45-47

37 Dangan miluksad og piktalu' ni Isus koyon, ongon sala kotow parasiu, inonggat non si Isus mangoy kuman ditu' sog baloy non. Dadi, migunut si Isus dianon. Dangan minadap si Isus kuman,
38 kisobu'an og parasiu koyon dianon po' da' non unutoy og botad nog bansa Hudyu nog mangka si'oy kan sumboy mongugas poguna.
39 Tibua, tinolu'an ion nog Kounutan nog, “Amu og parasiuanan, bila mongugas nog saguk bu pinggan, dia da sog dibabow og ugasan niu. Tibua, og pomikilan niu miponu' nog gabak bu kolaton.
40 Gumowon amu doda' nog gotow. Da' niu ta' kosunoy nog ion og mikpongon nog dibabow non koyon, piongon non dosop ain tinagu' kitu' sog dialom non?
41 Dadi, bogoy niu dia sog miskinan ain sog dialom bagun da glam non mimung molonu' dianiu.
42 “Kosusasusa amu, amu og parasiuanan, po' binogoy niu og kosopulu' bahagi' nog palapalaanan niu dia sog Mikpongon, tibua, pigbigya' niu og gotowanan bu di' amu molalam dia sog Mikpongon. Ininang niu bosia itu' poguna nog di' niu dosop lota'an og donsama' kitu'.
43 “Kosusasusa amu, amu og parasiuanan, po' bila dia amu sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu koyon, og kolegan niu dia amu pingkudoy sog gingkudan nog mokokotas nog gotow. Bu bila sog kodokolan nog gotow, kolegan niu pogodaban amu tokodoy.

44 “Bu kosusasusa amu dosop po'
mama' amu nog globonganan kitu' nog
da' kilolaoy nog boya'an kidogyakan nog
gotowanan nog da' nilan tiboba'oy.”
45 Tubus nion, og sala kotow polopanad
nog botad koyon nog bansa Hudyu mik-
talu' dia ni Isus, “Polopanad, bila ma'
nion buan og talu' mu, misunu' nika buan
ami tompola'oy.”
46 Dadi, tinabal ion ni Isus, “Olo pa buan
dun. Po' amu si'oy og polopanad amu
nog botad nog bansa Hudyu, kosusasusa
dosop og kodoksu'an niu po' sabap sog
modakol nog bonduan dia sog po'atan
niu, kibogatan og gotowanan dun saka
minsan og kolongkenge, di' niu tanan
potobangon mokpitang dun.
47 “Bu kosusasusa amu dosop po'
piba'is niu og globonganan nog polomo-
latasanan kitu' nog talu' nog Mikpongon
nog pimunu' nog mokogulang niu kobon
nitu'.
48 Dadi, bianan sog kopokpoba'is niu
nog globonganan nilan kitu', motampal
dianiu nog kisu'atan amu nog kohinan-
gan nog mokogulanganan niu kitu' nog
mimunu' dianilan.
49 Dadi, sa'an itu' bianan sog kotalus
non, miktalu' og Mikpongon nog, ‘Popon-
goyon ku dianilan og polomolatasanan
nog talu' u bu sosugu'onanan ku. Tibua,
og duma pomunu'on nilan bu og duma
sop pokposokitan nilan.’
50 Dadi, amu og gotow numun koni,
kosakan amu nog dugu' nog glam nog
polomolatasanan nog talu' nog Mikpon-
gon nog pimunu' tidu pa sog kopokpon-
gon nog dunya.
51 Miktolipun sog kobunu' dia ni Abel
asta sog kobunu' kitu' dia ni Sakaraya
ditu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog
Mikpongon sog golot nog pomolasan bu
dugu kitu' nog mosigda. Dadi, tolu'on ku
dianiu, og gotowanan numun koni, ilan
nododa' og kosakan nog glam non koni.
52 “Bu kosusasusa amu dosop, amu nog
polopanad nog botad nog bansa Hudyu,
po' inawa' niu og kunsi nog mokobuka'
nog kotoan bu inapa' niu og dalan dun
nog saka amu si'oy, da' amu dosop gomi-
toy og kotoan kitu'.”
53 Pinipini ni Isus mawa' dion, og
parasiuanan bu og polopanadanan nog
botad nog bansa Hudyu koyon, minamal
ilan sumusi dianon mangka nilan ion
pogolapsobapoy,
54 po' bagun bila ongon og motalu' ni
Isus nog di' dumalan sog pogbotadon nog
gotow Hudyu, ongon og so'utan nilan
dianon.

12

Di' ba'is ilingan og botad nog gotow nog mokpopotongow

1 Dangan mimali si Isus, nginibuan
nog gotowanan og mikpogbudoybudoy
nog boya'an kindogan nilan notanan og
dumaanan nilan. Dadi, pimolian ni Isus
poguna og sulanggu'anan non nog, “Pon-
gandam amu bagun amu ondi' moit nog
pokpotulin nog parasiuanan koyon, po'
og polomotadon nilan mokpopotongow
tibua.
2 Po' da'idun og pigbuni nog ondi' om-
potongow. Bu da'idun dosop og piglingod
nog ondi' kosunan.
3 Bu ain og tinalu' niu nog amu amu da,
modongog da nog glam nog gotowanan.
Bu ain og ginilom dia sog dialom nog
dugu, ompulonag da dia sog kodokolan.

Sima og omba'is kondokan?
Matiu 10:28-31

4 “Glokoleanan ku, tolu'on ku dianiu,
na' amu mondok nog gotowanan koyon
nog glawas niu da og ombunu' nilan,
tubus nitu' da'idun na.
5 Suga'id non, tolu'on ku dianiu bog
sima doda' og ba'is niu kondokan. Kon-
dok amu sog Mikpongon. Po' ion kona'
tibua togo baya' mongula'at nog glawas
niu, suga'id non, minsan og glimukud niu
kopogboya'an non nog sigbuon non dia
sog danow nog gapuy. Sa'an kondok amu
dianon.
6 Pikil niu polo'ma, kona' ta' lima buk
gloksayowanan nog dua' sin da golaga'
non, da'idun nododa' solabuk si'oy diani-
lan, og pitiang nog Mikpongon.
7 Minsan og binoluan nog buk niu,
kosunan nog Mikpongon bog andun dakol
non. Dadi, na' amu mondok, po' bololaga'

amu pa tokodoy dia sog gloksayowanan koyon.

Og kopokposun bu kopononsing dia ni Isus
Matiu 10:19-20, 10:32-33, 12:32

8 “Tolu'on ku dianiu, simasima og moktalu' dia sog gotowanan nog ion mikokunut dianakon, tolu'on dosop nog Binata' sog Kilawan dia sog sungu'an nog moloikatanan nog Mikpongon nog ion og pigotowan ku.
9 Tibua, simasima og sonsingan non akon dia sog sungu'an nog gotowanan, ma' nitu' dosop og inangon ku dianilan dia sog sungu'an nog moloikatanan nog Mikpongon.
10 Bu simasima og mantu dia sog Binata' sog Kilawan bianan sog talu', kompunan da. Tibua, simasima og moglaka'laka' dia sog Bolakat nog Mikpongon, mologon nododa' kompunoy.
11 “Bila pitangon amu sog baloy nog poglumpukananan nog bansa Hudyu mangka amu ukumoy dion otawaka dia sog kounutananan bu duma mokotas nog gotow sabap sog kopokokunut niu dianakon, na' amu mosusa bog olo og tabal niu dianilan.
12 Po' sog tang koyon, og Bolakat nog Mikpongon og mokpanad dianiu bog olo og tolu'on niu.”

Og pononggi'an pa'ali sog sala kotow doyahan nog gumowon

13 Ongon sala kotow tidu sog glumpuk koyon miktalu' dia ni Isus nog, “Polopanad, bota'bota'oy nika pa tumalu' dia sog gilug u nog bohogi'an non na akon nog pusaka' nami.”
14 Dadi, tinabal ion ni Isus nog, “Le, da'idun og baya' u dun po' kona' u ginang og momasad nog ma' nion koyon.”
15 Mangka poktalu' si Isus dia sog kodokolan nog gotowanan koyon nog, “Pongmohilat amu bu pokpotubud amu bagun amu ondi' motaban nog gininisan nog gabak. Po' og kotubu' nog gotow da' dia poktidu sog kodakol nog daya non.”
16 Tubus nion, sinuksugan non ilan nog solabuk pononggi'an nog, “Ongon sala kotow doyahan nog sinongku'an.
17 Bu mikpikilpikil gotow koyon bog olo og pondayan non, po' kulang og togu'an non nog songku' non koyon.
18 Dadi, mipikil non nog loglagon non og dan komaliganan non koyon mangka pogimung nog mosolag nog komaliganan bagun mugat ditu' og songku' non koyon asta pa og duma pogongonon non.
19 Bu long non dun dia sog pikilan non, ‘Onda' na pogonda'on ku minsan sanu ton, bu da' na lual ginangon ku lumual sog kuman, moginuminum, bu mogloliag.’
20 “Tibua, ma' long nog Mikpongon dianon nog, ‘Gumowon ka nog gotow! Matong na gumul mu gobi koni. Dadi, sima noma og mokakod nog piksimpan mu koyon dia sog kotubu' mu?’ ”
21 Dadi, long ni Isus dun dia sog gotowanan koyon, “Ma' nitu' og bianan nog gotow nog ain og mogomud nog daya non nog dia da sog glawas non dini sog kilawan, tibua, da'idun og daya non sog motaan nog Mikpongon.”

Salig amu sog Mikpongon
Matiu 6:25-34

22 Dadi, miktalu' si Isus dia sog sulanggu'anan non koyon nog, “Tolu'on ku dianiu, nog na' amu mosusa pa'ali sog kotubu' niu bog olo og ponganon niu, bu pa'ali sog glawas niu bog olo og koponapot niu.
23 Po' og kotubu', labi pa dia sog kokan. Bu og glawas niu koyon, labi pa dia sog ponopoton.
24 Tontong niu polo'ma og guakanan koyon. Di' ilan tanan momula otawaka gumani. Bu da'idun tanan og ponginogu'an nilan somo' ngon og songku' nilan. Tibua, da' ilan da potiangoy nog Mikpongon. Bu bololaga' amu pa tokodoy dia sog manukmanukanan koyon.
25 Po' sima buan dianiu nog bianan sog susaan non, kosukpatan non og kopayat nog kotubu' non?
26 Bila di' niu ma minang og ma' nion koyon nog molomu da bosia, iduma mosusa amu ma sog duma kitu'?

27 “Tontong niu polo'ma og kotubu' nog
bulakbulakanan koyon. Da' ilan tanan
ponukat otawaka pongabol nog bagun
ilan mokopoglogdoy. Tibua, tolu'on ku
dianiu, nog minsan si Datu' Solomon
kobon nitu' nog doyahan tokodoy, da'
pa sibon pokoponapot nog mokolongas
ma' nog bayu'bayu' nog bulakbulakanan
koyon.
28 Bila ma' nitu' ma og ginandun nog
Mikpongon og koponapot non dia sog
sigbotanan nog mitongow ta numun koni
nog boloma' imungon nog tagun, labi
pa ditu' og kopogusiba' nog Mikpongon
dianiu. Kulang doda' og salig niu.
29 Dadi, na' niu potigbungon og pikilan
niu dia sog kokan niu bu ginumon niu.
Na' amu mosusa dun.
30 Po' og gotowanan koyon nog da'
poktamuy dia sog Mikpongon, koyon og
pigopasan nilan. Tibua, og Gama' niu sog
glangit, kosunan non nog sumboy ngon
nododa' dianiu dun.
31 Suga'id non, pogopasoy niu og
kopogdatu' nog Mikpongon dianiu po'
pono'uban non da amu dun.”

Og daya ditu' sog glangit
Matiu 6:19-21

32 Bu ma' long ni Isus dun dia sog
sulanggu'anan non koyon nog, “Na' amu
mondok mika'an amu si'oy, po' og Gama'
niu sog glangit, kisu'atan ion mogbogoy
dianiu nog glam non nog dia sog pig-
dotu'an non.
33 Dadi, poksaluy niu og pogongonon
niu mangka niu bogoy og saluy non dia
sog miskinananan. Po' bila ma' nitu' og
ginang niu, mokalap amu nog daya kitu'
nog ondi' mogla'at. Mama' amu mikomud
nog daya kitu' sog glangit nog di' motipot,
bu di' kongayan nog polonakow, bu di'
kokoton nog gangnay.
34 Po' minsan ain og daya niu, ditu'
dosop og pomikilan niu.

Poksimpan amu

35 “Dadi, poksimpan amu, bu poglogdoy
amu nog mahatul, bu poliga' niu somul
non og sulu' niu!
36 Ilingoy niu mama' nog sosoligananan
kitu' nog migbagad ilan nog kopokpuli'
nog kounutan nilan nog miktidu ditu' sog
kaing bagun nilan da kobuka'an mog-
dayun og kounutan nilan kitu'.
37 Po' mogloliag og sosoligananan koyon
nog kodotongan ilan nog kounutan nog
totanud ilan pa bu misimpan ilan nog
kodatong non koyon. Po' tolu'on ku
dianiu nog imungon non og dili glawas
non ma' nog sosoligan mangka non ilan
pingkudoy dia sog glomisahan, mangka
non ilan poktologadoy.
38 Bu kuntungan ilan bila misimpan
ilan sog kodatong nog kounutan nilan
minsan si'oy og tonga' gobi otawaka
dali'ondow.
39 Sabut niu og poktolu'on ku koni.
Somo' kisunan nog gapu' nog baloy og
tang nog kangoy nog polonakow dia sog
baloy non, oyanan non nododa' bagun da
ondi' ion mokosolod.
40 Bu amu si'oy, sumboy moksimpan
amu dosop po' og Binata' sog Kilawan
matong sog tang nog da' niu dodomaoy.”

Og pononggi'an pa'ali sog sosoligan nog kosoliganbu ondi' kosoligan
Matiu 24:45-51

41 Tubus nion, miksak si Piter dia
ni Isus, “Kounutan, ami ta' tibua og
tinolu'an mu nog pononggi'an mu koyon
otawaka sinunu' mu ta' og glam non?”
42 Tinumabal si Isus nog, “Og sosoligan
nog mokokunut bu moto momikil, ion
og guokilan nog kounutan non nog baya'
mogokbit bu mogusiba' dia sog pakasi
sosoligananan non sog tang nog ngon
kobolanon nilan dun.
43 Kuntungan og sosoligan kitu' nog
kidotongan nog kounutan nog sonuk non
moginang nog dinondag kitu' moginang
dianon.
44 Tolu'on ku dianiu, og sosoligan
koyon, uokilan nododa' ion nog baya'
mogokbit sog glam nog gakod nog
kounutan non koyon.
45 Tibua, bila mama' nog sosoligan
kitu' nog moktalu' sog dialom piki-
lan non, ‘E! Mobon pa datong og
kounutan ku,’ mangka non ponglokposoy
og pakasi sosoligananan non nog glibun
laki mangka ion poglokanlokan bu pogin-
uminum asta molangu,

46 kotokowan ion nog matong og
kounutan non sog gondow nog da' non
bibola'oy, bu sog tang nog da' non
dodomaoy. Pogoktadon nododa' nog
kounutan non koyon mangka non ion
pompu'oy mosinsa sog gotowanan kitu'
nog di' tumud."
47 Ma' long sop ni Isus, "Ain og sosoligan
kitu' nog kisunan non bog olo og glegan
nog kounutan non, saka da' poksimpan
bu da' non ponglenglengoy moginang,
podokolon nododa' og badas dianon.
48 Tibua, og sosoligan kitu' nog di' non
sunan og glegan nog kounutan non, saka
mokinang nog ginang kitu' nog koposok-
itan dun, bodason si'oy mika'an da. Po'
bila og gotow binogayan nog modakol,
pongombatan dosop ion nog modakol.
Bu og gotow nog inuokilan nog mosolag
nog baya', mosolag dosop og dodomaan
dianon."

Mikokonia gotow sabap sog tud nilan dia ni Isus
Matiu 10:34-36

49 Tubus nion, miktalu' nosop si Isus.
Long non dun, "Minangoy u mokpitang
nog gapuy dini sog dunya. Bu saba' u dun
tutudan na.
50 Tibua, mangka si'oy datong, ongon
pa poguna og bunyag nog kobianan ku.
Ombogat pikilan ku solian nog da' u pa
kobianoy.
51 Balu' niu dun, minangoy u ta'
dini mokpitang nog gomigus sog dunya?
Kona'. Suga'id non, og gotowanan
mimung nog di' ilan mokpoksulut dun.
52 Moktidu sog numun kitu', ongon og
lima kotow sog sala konglangan ondi'
moksulut. Og dua' kotow di' sumulut sog
tolu kotow bu og tolu kotow di' sumulut
sog dua' kotow.
53 Bu og gama' bu og gombata' non
nog glaki, ondi' ilan dosop moksulut.
Bu og gina' ilan nog gombata'anan non
nog glibun, di' ilan dosop moksulut. Bu
ongon dosop og kolibunanan nog ondi'
ilan moksulut nog ponugangan nilan nog
glibun."

Og gindanan posungu' matong
Matiu 16:2-3

54 Tubus nitu', miktalu' si Isus dia sog
gotowanan nog, "Amu koyon, bila mo-
tongow niu nog mongitoman sog bukid,
kosunan niu nog mogdupi' posungu', bu
mogdupi' doma.
55 Bu bila sop moyup gutala', moktalu'
amu dosop nog posungu' na mokpodos,
bu motuman doma.
56 Amu og gotow nog sagya tibua
mokpopotongow! Kosunan niu mogustal
og gindanan sog glangit bu sog glupa'an,
saka di' niu ma sunan mogustal og miton-
gow niu numun kitu'!

Poglokopia amu nog minanta dianiu
Matiu 5:25-26

57 "Iduma ondi' niu ma inangon og dili
pikilan niu kitu' nog omba'is inangon?
58 "Bila mikosala' a sog pakasi mu saka
pitangon non ika ditu' sog gukum, dia
amu pa sog dalan, sumboy pogopasan
mu na nog moglokopia amu. Po'
bila muakil non na ika sog gukum, og
gukum og muakil dianika sog pogaid
nog kolobusuan. Tubus nitu', ion na
kumolobusu dianika.
59 Tolu'on ku dianika, ondi' a nododa'
mokoluas bog di' mu da koboyadan og
glam nog kosola'an mu."

13

Sumboy moglila' amu nog dusaanan niu

1 Sog tang koyon, ongon gotowanan
miguksug dia ni Isus pa'ali dia sog go-
tow Galilianan nog pimunu' ni Pilatu (og
gubernador dia sog bonua nog Judia)
sonuk nilan momalas ditu' sog Baloy nog
Poktomuyan dia sog Mikpongon.
2 Tinumabal si Isus nog, "Olo ma og
pikilan niu dun? Sa'an ma' nitu' og
kibianbianan nilan po' bolodusaon ilan
pota' gaba' nog duma gotow Galilianan?
3 Tolu'on ku dianiu, ondi'! Po' tontal da
di' amu moglila' nog dusaanan niu, matoy
amu dosop mama' nilan.
4 Bu kitu' sop buan og sopulu' bu walu
kotow kitu' nog mikpomatoy kobal nog
kibuksakan ilan nog baloy nog molawa
ditu' sog Siloam. Sa'an ma' nitu' og
kibianbianan nilan po' bolodusaon ilan

pota' gidoy gaba' nog duma gotowanan
ditu' sog Jerusalem?
5 Ondi' dosop! Po' tolu'on ku dia-
niu, tontal da ondi' amu moglila' nog
dusaanan niu, amu si'oy matoy dosop ma'
nilan."

*Og pononggi'an pa'ali sog kayu nog da'
pogbunga*

6 Tubus nitu', sinuksugan non ilan nog
solabuk pononggi'an. "Ongon sala kotow
mimula nog kayu dia sog binalan non,
ngalan non igera. Ongon gondow non,
inangoy non tontongoy bog migbunga
nota' og pomulan non koyon. Saka onda'
pa pogbunga.
7 Dadi, sinakan non og polongusiba'
nog pomulan non koyon nog, 'Iduma?
Olo gidoy og migandun nog kayu koyon
nog da' ma sibon pogbunga saka midopot
na tolu ton? Pigdodomaan ku bosia
nog mogbunga na.' Dadi, dinondag non
monaga' dia sog migusiba' koyon dun,
po' bagun da di' mogasta og glupa' nog
pigindogan nog kayu koyon.
8 Tibua, tinumabal og polongusiba'
koyon nog, 'Di' ta pa sokali' ponoga'on
po' usiba'on ku pa soton si'oy bu togu'an
ku nog ponglombu' nog pomulan bagun
mogbunga.
9 Tibua, bila matong sog len ton di' pa
mogbunga, omba'is na ponoga'on.' "

*Kuli'an non og boktut nog glibunsog
Gondow nog Pogulali*

10 Sog tang nog Gondow nog Pogulali,
mikpanad si Isus ditu' sog solabuk baloy
nog poglumpukan nog bansa Hudyu.
11 Ongon sala kotow glibun dion nog di'
mokodag solod nog sopulu' bu walu ton
po' kobal nog glatdiwata. Dadi, migboktut
tanan ion dun nog boya'an ondi' non
mologdong og glawas non.
12 Dangan mitongow ion ni Isus, sin-
abi non ion nog mokpolani pa dianon
mangka non ion tolu'oy nog, "Dada',
kiuli'an na og di' mu koyon kokodag."
13 Dunut dinoponan non og glibun
koyon, bu sododu'un milogdong non na
og boktut non. Dadi, og glibun koyon
miksanglit dia sog Mikpongon.
14 Tibua, og kounutan kitu' sog baloy
nog poglumpukan nilan koyon, miglolin-
git ion po' ngon pikodag ni Isus saka
og Gondow nog Pogulali. Dadi, tinalu'
non dia sog gotowanan koyon nog, "Sog
pitu ondow, binogayan ita gonom ondow
moginang nog ginang ta. Bu bila moleg
amu kumodag angoy amu dini sog solod
nog gonom ondow koyon, kona' sog Gon-
dow nog Pogulali!"
15 Tibua, tinabal ion ni Isus nog, "Amu,
mokpopotongow amu tibua! Minsan
amu, ongoyon niu da ubadoy og kuda' niu
otawaka sapi' niu mangka niu pinumoy
sog Gondow nog Pogulali.
16 Dadi, minsan si'oy og Gondow nog
Pogulali, ondi' ta' gidoy mogusoy nog to-
bangan og glibun koni nog ion og pangkat
ni Apu' Abraham nog pisinsa ni Kindagow
sog solod nog sopulu' bu walu ton?"
17 Dadi, kisipogan og glam nog sinu-
musi koyon dianon dion. Tibua, og
duma gotowanan dion migloliag ilan sog
glam nog kohinangan ni Isus koyon nog
kosobu'sobu'.

*Og pononggi'ananan pa'ali sog glon-
gow bu pokpotulin*
Matiu 13:31-33, Mark 4:30-32

18 Tubus nitu', miksak si Isus nog, "Olo
bayu'bayu' nog pigdotu'an nog Mikpon-
gon bu olo koponongi'an ku dun?
19 Dia u koponongi' sog bata'bata'
longow nog pimula nog gotow dia sog
binalan non, nog dangan tinumubu'
miimung nog kayu boya'an og pangaanan
non pogopunan tanan nog manuk-
manukanan."
20 Bu miktalu' nosop si Isus nog, "Ain pa
koponongi' og pigdotu'an nog Mikpon-
gon?
21 Omponongi' u dosop dia sog
mika'an nog pokpotulin nog pan nog
linimbual nog sala kotow glibun dia sog
pitu gantang tapung asta miksagot ilan
na nog tapung koyon boya'an tinumulin
dun."

Og mosikut nog bongawan
Matiu 7:13-14,21-23

22 Solian ni Isus ompanow posungu' sog
Jerusalem, minian ion dia sog modakol

nog bonuaanan bu gimbolayan mok-
panad dia sog gotowanan.
23 Sintak nion, ongon sala kotow miksak
dia ni Isus nog, “Kounutan, mika'an ta'
da og gotowanan nog mogawon tidu sog
dusa nilan?”
24 Tinumabal si Isus nog, “Pogapas amu
tokodoy sumolod sog mosikut nog bon-
gawan po' tolu'on ku dianiu nog modakol
og sumuloy sumolod, tibua, ondi' ilan
mokosolod.
25 Po' bila migbuat bu pinintu' na nog
gapu' nog baloy koyon og bongawan non
koyon, matag amu tibua mogindog sog
glowasan mokibuka' dianon nog ondi'
non amu buka'an po' long non dun, ondi'
non amu kilolaan bu ondi' non kosunan
bog ain amu mikpoktidu.
26 Dadi, tumabal amu nog, ‘Kounutan,
migadap ita potanan kuman bu minum
bu mikpanad a pa tanan ditu' sog bonua
nami!’
27 Tibua, tobalon non amu nog ondi'
non amu kilolaan bu ondi' non kosunan
bog ain amu mikpoktidu. Suga'id non,
tolu'an non amu nog, ‘Pokpolayu' amu
dianakon, glam niu koyon nog bolo-
dusaon!’ ”
28 Bu long sop ni Isus dun, “Moglulad
amu bu mongolongot og ngisianan niu
sog gondow kitu' nog motongow niu dion
si Apu' Abraham, si Apu' Isak, si Apu'
Jakub, bu og glam nog polomolatasanan
nog talu' nog Mikpongon nog ditu' ilan
sog pigdotu'an nog Mikpongon. Saka
amu, ditu' amu sog glowasan.
29 Bu modakol dosop og gotowanan nog
mikpoktidu sog pat pigyulu nog dunya
madap kuman ditu' sog pigdotu'an nog
Mikpongon.
30 Bu tolu'on ku dianiu nog ongon
gotowanan nog mibinaya' nog mimung
mokuna ilan, bu ongon sop og mikuna
nog mimung ombinaya' ilan.”

Milolat si Isus sog gotowanan dia sog Jerusalem

Matiu 23:37-39

31 Sog tang koyon, ongon og parasiua-
nan minangoy dia ni Isus mangka ilan
poktalu' nog, “Sumboy mawa' a dini sog
bonua koni po' si Datu' Herod moleg
munu' dianika.”
32 Tibua, tinumabal si Isus nog, “Angoy
niu talu' dia sog gotow kitu' nog modolut
nog akon, momugow nododa' nog glatdi-
wataanan bu pokodagon ku ain di' kitu'
mokokodag gondow koni bu boloma'. Bu
sog kotoluondow non, modopot u na og
pogdopoton ku kitu'.
33 Sa'an sumboy nododa' mogdayun u
gondow koni, bu boloma', asta dinglag,
po' sumboy ditu' nododa' bunu'oy
og polomolatas nog Mikpongon sog
Jerusalem.”
34 Ma' long sop ni Isus dun, “O
Jerusalem, Jerusalem, og gotowanan mu,
pimunu' nilan og polomolatasanan nog
talu' nog Mikpongon. Bu pimatu nilan
ain og dinondag non mangoy dion nika.
Miobon u na bosia moleg lumumpuk nog
gotowanan mu bagun ku ilan musiba',
mama' nog dolukan nog dugba'an non
nog gokpak non og gititanan non. Tibua,
ompok ilan dun.
35 Tontong mu numun kitu', og baloy
mu tinolikudan na nog Mikpongon.
Tolu'on ku dianika nog ondi' mu nododa'
akon motongow mokpuli' asta matong
gondow kitu' nog mokpoktalu' og go-
towanan mu nog, ‘Pipia og minangoy dini
bianan sog ngalan nog Mikpongon!’ ”

14

Kiuli'an ni Isus og gotow nog di' mokodagsog Gondow nog Pogulali

1 Sog tang nog Gondow nog Pogulali,
si Isus inonggat nog sala kotow nog mo-
tas sog parasiuanan mangoy kuman sog
baloy non. Bu ongon gotowanan dion,
piktima'anan nilan mahatul og poginan-
gon ni Isus.
2 Bu sog sungu'an non koyon, ongon
sala kotow dion nog di' mokodag nog
mimaga' og botis bu komot non.
3 Dadi, miksak si Isus dia sog
polopanadanan koyon nog botad nog
bansa Hudyu bu sog parasiuanan koyon
dion nog, “Dia sog Botad nog sinulat,
pigondi'an ita ta' momulung bila og
Gondow nog Pogulali?”

4 Tibua, da' pogonekonek og gotowanan
koyon. Dadi, pigoidan ni Isus og go-
tow koyon nog di' mokodag mangka non
poboi'oy mosakit non bu dondagoy om-
panow.
5 Tubus nion, miksak si Isus dianilan,
“Bila gidoy ongon og bata' niu otawaka
potubu'on niu molabu' sog gluang nog
modalom, saka motang sog Gondow nog
Pogulali, ondi' niu ta' pogdoyunan tuma-
bang?”
6 Og gotowanan koyon onda' nosop
pokotabal.

Di' pia og mokpolabilabi

7 Dangan mitongow ni Isus og go-
towanan koyon dion nog migunauna ilan
mingkud dia sog gingkudan nog mokotas
nog gotow, pimolian non ilan bianan sog
ponongi'an.
8 Long non dun, “Bila pinosunan amu
nog kaing, saka matong amu na dia sog
baloy koyon nog piglokologya'an, na' amu
mogunauna mingkud dia sog gingkudan
nog mokokotas nog gotow. Po' bila
gomonsunoy ongon pa lumual gotow ma-
tong nog motas pa dianiu,
9 og miglokologya'an koyon nog mik-
posabut sog dua' amu, mangoy ion mok-
talu' dianiu nog, ‘Pingkudon ta pole
og gotow konia sog pigingkudan mu
koyon.’ Dadi, kosipogan amu dun bu
dia amu pingkudoy sog gingkudan nog
sempelsempel nog gingkudan.
10 Suga'id non, bila posobutan amu
nog kaing, dia amu pongingkud sog
sempelsempel nog gingkudan bagun amu
ongoyon nog miglokologya'an koyon
mangka non amu tolu'oy, ‘Le, dinian ka
ingkud sog gingkudan nog mokokotas nog
gotow.’ Dadi, kolele kosipogan amu dun,
pogodaban amu tanan nog gotowanan
dun.
11 Po' ain og mokpotas nog dili glawas
non, poboba'on nog Mikpongon. Tibua,
ain og gotow nog poboba'on non og
bolotabat non, potason ion.”
12 Tubus nitu', tinalu' ni Isus dia sog
parasiu koyon nog migonggat dianon
nog, “Bila mongonggat a moktasondowan
otawaka moglobungan nog ain tibua og
pakasibata'anan mu, otawaka og pigilu-
gananan mu, bu og pigoloan mu, otawaka
pongdoyahan kitu' nog sumbaloyanan
mu, bila ma' nion og ginangon mu, ong-
gaton nilan dosop ika mangoy kuman sog
baloy nilan. Bu kosuli'an nilan dosop ika
nog miinang mu koyon dianilan.
13 Tibua, bila moglokologya'an ka, og
posunan mu ain og miskinananan, bu
og dadayanan, bu og pingka'anan, bu og
butaanan kitu'.
14 Bu popiaon ka nog Mikpongon dun.
Po' minsan si'oy di' nilan ika kotumbasan,
kotumbasan ka da bog matong gondow
kitu' nog potubu'on puli' nog Mikpongon
og gotowanan kitu' nog midulus.”

Og kopogonggat nog Mikpongon ondi' ba'is bolibadan
Matiu 22:1-10

15 Dangan midongog nog sala kotow
gadap nilan koyon kuman, miktalu' ion
dia ni Isus nog, “Kuntungan og go-
towanan koyon nog mokadap dia sog
kologya'an nog Mikpongon ditu' sog pig-
dotu'an non.”
16 Tinumabal si Isus nog, “Ongon sala
kotow og miksimpan nog mosolag nog
kologya'an bu modakol og pimosunan
non nog gotow.
17 Dangan minatong na og gondow nog
kologya'an non koyon, dinondag non og
kisonggulan non nog ongoyon na og go-
towanan kitu' nog pimosunan non man-
goy moktalu' nog misimpan na og bi-
nolokan. Dadi, mipanow og kisonggulan
non koyon.
18 Tibua, dangan pigobitan nog kisong-
gulan koyon dia sog gotowanan og talu'
nog kounutan non koyon, glam nilan,
minontong ilan nog da'awa nilan nog
ma' long nog sala kotow koyon dun,
‘Ongon misaluy u nog glupa' nog sumboy
ongoyon ku pa tontongoy. Dadi, talu' mu
pa ditu' non nog di' u da mokangoy ditu'.’
19 Tubus nion, miktalu' sop og sala
kotow koyon nog, ‘Ongoyon ku pa suloyoy
mokpoguyud nog bagya' og sopulu' buk
sapi' koyon nog sinaluy u bogu koni.
Dadi, talu' mu pa ditu' non nog di' u da
mokangoy ditu'.’

20 Bu ngon dosop og miktalu' nog, ‘Ondi'
u nododa' mokotua' sog kologya'an koyon
po' bogu ami da koingoy nog duoy u.’
21 Dadi, og kisonggulan koyon minuli'
bu mangka non pogobitoy dia sog
kounutan non koyon og glam nog
da'awaanan nog gotowanan kitu'.
“Dangan midongog nog gapu' nog baloy
koyon og gustalan nog kisonggulan non
koyon, miglolingit ion dun. Dadi, di-
nondag non nosop og kisonggulan non
koyon mogdali' mangoy sog dalananan
bu sog ain mokolili' kitu' sog koliwagan
bonua koyon bu oitoy dini og sosuku
motongow non nog miskinan, og daday,
og buta, bu og pingka'.
22 “Dangan minatong ion tidu mangoy
nog gotowanan kitu', miktalu' ion nog,
‘Kounutan, dini na og dinondag nika kitu'
nog ongoyon ku. Tibua, modakol pa og
sama' gingkudananan nog da' kingkudoy
nog gotow.’
23 “Dadi, dinondag non nosop og
kisonggulan non koyon nog, ‘Panow
a pa mokpuli' mangka a angoy ditu'
sog dalananan bu kobukidan, mangka
mu togol monggat og gotowanan nog
molumpak nika bagun omponu' nog go-
tow og baloy u koni.
24 Po' tolu'on ku dianiu nog og go-
towanan kitu' nog pisobutan ku moguna,
da'idun minsan sala kotow si'oy dianilan,
og mokinam nog piksimpan ku koni nog
ponganon!’ ”

Og bianbian nog moksulanggu' dia ni Isus
Matiu 10:37-38

25 Tubus nion, dangan mipanow si Isus,
landu' kodakol nog gotowanan og mi-
gunut dianon. Dadi, sinungu' non ilan
mangka ion poktalu' nog,
26 “Ain og moleg mogunut dianakon,
ondi' ion mimung nog sulanggu' u taman
da ondi' non potongowon og glolaman
non dianakon nog labilabi pa sog glola-
man non sog mokogulang non, bu sog
duoy non, bu sog gombata' non, bu sog
pigilugan non, bu minsan sog dili glawas
non.
27 Bu ain ondi' mokpisan nog kudus non
bu pogunut dianakon, di' dosop mimung
nog sulanggu' u.
28 “Po' sopolati non, ongon dianiu og
moleg mokpasok nog molawa nog baloy.
Mokpikilpikil pa poguna ion mangka non
gonta'oy bog andun og golaga' non, bagun
non kosunan bog andun og golaga' nog
baloy non koyon bila modoksu'.
29 Po' bila posokon non og baloy non
koyon saka di' non modoksu', pogun-
daundaan ion nog gotowanan ain og
mokotongow nog ganglag non koyon.
30 Kobon nilan moktalu' nog, ‘Og go-
tow koni, guma'usga'us pa mokpasok nog
baloy non saka di' non dosop omba'ug.’
31 “Otawaka mama' dosop nog datu'
nog posungu' ilan mogbunu' nog pakasi
datu' non. Og sala kotow datu' koyon
sopulu' ngibu da og dakol nog sundalu
non. Saka og pakasi datu' non sop
koyon dua' pulu' ngibu dakol nog dianon.
Mangka si'oy antu mogbunu' og sala
kotow datu' koyon, mokpikilpikil pa ion
poguna bog mokantu dota' og sundalu-
anan non koyon nog sopulu' ngibu da
dakol non.
32 Bu bila moganta' non nog ondi' doda'
ion mokantu mogbunu', sumboy ongon
og dondagon non lumumpak dia sog
pakasi datu' non koyon, mangoy mongoni
nog kopoglogomigus nog ditu' ilan pa sog
molayu'.
33 Domikian dosop ma' nitu' amu, bila
ondi' niu bolongon og glam nog dili
dianiu, ondi' amu dosop mimung nog
sulanggu' u.

Og masin
Matiu 5:13, Mark 9:50

34 “Og masin, omba'is. Tibua, bila
molubas na og nanam non, da'idun
nododa' og pondayan dun bagun masin
pa mokpuli'.
35 Dadi, da'idun na og potugyuan dun
minsan si'oy sog glupa', lual da lobakon
na. Dadi, ain togo tolinga, sumboy poki-
nongogan non og piktalu' u koni!”

15

Og pononggi'an pa'ali sog bilibili nog mibolong

Matiu 18:12-14

1 Ongon gondow non, sonuk ni Isus momali, modakol og polongabatanan nog buis bu og gotowanan kitu' nog iningolanan nilan nog bolodusaon, miglumpuk ilan monginongog nog gustalan ni Isus.

2 Tibua, og parasiuanan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, mikpokumodumod ilan nog, "Og gotow koni tumolima' ma nog gotow nog bolodusaon bu madap ma kuman dianilan!"

3 Dadi, miktalu' si Isus dianilan binianan sog pononggi'an.

4 "Sopolati non, og sala kotow dianiu, ngon og bilibilianan non sogatus kodakol, saka mibolong og solabuk dun. Olo ma gidoy og ginangon non? Gonatan non nododa' og siam pulu' bu siam bilibilianan non koyon sog pongoksaban nilan mangka non ponontongoy og solabuk bilibili non kitu' asta motongow non.

5 Bu bila mitongow non na, loliagon nododa' tokodoy ion dun

6 mangka non bolungoy muli'. Bila matong ion sog baloy, polumpukon non og pakasibata'anan non bu sumbaloyanan non mangka ion poktalu' dianilan nog, 'Moksamasama ita niu mogloliag po' mitongow u na og bilibili u kitu' nog mibolong.'

7 "Tolu'on ku dianiu, domikian dosop nog ma' nitu' landu' og da'da'an ditu' sog glangit sabap sog sala kotow og bolodusaon moglila' nog dusa non, gaba' nog siam pulu' bu siam kotow kitu' nog balu' nilan midulus ilan na nog da'idun na balan nilan moglila' nog dusa nilan."

Og pononggi'an pa'ali sog sin nog mibolong

8 Tubus nion, miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an nog, "Ongon og sala kotow glibun nog togo sin nog sopulu' lad, mibolong og solad sin dun. Olo ma gidoy og ginangon nog glibun koyon? Tumutud ion nog sulu' mangka non siligoy og baloy non koyon bu ponontongoy mahatul og sin non koyon asta motongow non.

9 Bu bila mitongow non na, mangka non polumpukoy og pakasibata'anan non bu sumbaloyanan non mangka ion poktalu' dianilan nog, 'Moksamasama ita niu mogloliag po' mitongow u na og sin ku kitu' nog mibolong.'

10 "Tolu'on ku dianiu nog, domikian dosop nog ma' nitu' ongon da'da'an dia sog sungu'an nog moloikatanan nog Mikpongon nog sala kotow bolodusaon og moglila' nog dusa non."

Og pononggi'an pa'ali sog glolaman nog gama'

11 Tubus nion, miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an nog, "Ongon gotow nog togo bata' dua' kotow nog lunsan laki.

12 Ongon gondow non, og kongudan koyon, pingambat non bahagi' non dia sog gama' non. Dadi, pigbahagi' nog gama' non koyon dianilan og pogongonon nilan.

13 Da' ion kobon, og kongudan koyon piksaluy non og glam nog bahagi' non koyon mangka ion awa'. Minangoy ion ditu' sog molayu' nog bonua mangka non solapoy moktula' og sin non koyon.

14 "Dangan mitipot non na poktula'oy og glam nog sin non koyon, og bonua koyon nog dinotongan non, misugat nog minit nog gutom. Dadi, kilogonan ion.

15 Migbubut ion mogonong dia sog sala kotow sog bonua koyon. Dadi, dinondag ion mangoy ditu' sog kudal nog babuyanan. Bu og ginangon non ditu' og mokpokanpokan nog babuyanan koyon.

16 Kobal nog kigutoman ion tokodoy, moleg na tanan ion bosia kuman nog kan nog babuyanan koyon asta ombosug. Po' da'idun mogbogoy dianon nog ponganon nog minsan mika'an si'oy.

17 "Sintak non nion, mipikil non og glopangan non bu kilobotan non nog og glam nog sosoligan nog gama' non mikpoksawadsawad tanan og ponganon nilan. Saka ion agonagon na unusan.

18 Dadi, long non dun, 'Golom u na ini uli' ditu' sog gama' u mangka u poktalu'

nog, Ama', mikodusa u tidu dianika bu
kosolag non sog Mikpongon.
19 Dadi, di' u na patut nog ingolanan u
pa nog bata' mu. Suga'id non, imung mu
na akon mama' nog sosugu'on mu koyon.'
20 Dadi, migbuat ion mangka uli' ditu'
sog gama' non.
"Dangan minatong ion sog bonua non,
molayu' pa, kinilolaan na ion nog gama'
non. Bu sabap sog landu' tokodoy og
glolatan non dia sog bata' non koyon,
ginobok non kumokop dunut pingolokan
non.
21 Tibua, miktalu' og bata' non koyon,
'Ama' mikodusa u dianika kosolag non
sog Mikpongon. Dadi, ondi' u na patut
nog ingolanan u pa nog bata' mu akon.'
22 "Tibua, onda' ion tobaloy nog gama'
non. Suga'id non, dinondag non og sosoli-
gananan non mangoy nog molongas nog
gimolaan non mangka posolugoy dianon,
mangka posolugoy nog pinolok, ilan nog
pongyapak.
23 Tubus nitu', dinondag non ilan man-
goy malap nog nati nog sapi' kitu' nog
piglombu' nilan mangka nilan sumboli'oy
po' moglokologya'an ilan.
24 Po' long nog gama' non koyon, 'Og
bata' u koni minatoy na, tibua, mitubu'.
Bu miobon na ion ombolong, tibua, nu-
mun kitu' mitongow na.' Dadi, mik-
tolipun ilan doda' mokpogloliag.
25 "Solian nilan koyon moglamilami, og
bata' non kitu' nog gulangbata' ditu' pa
sog binalan. Dangan minuli' ion, pinip-
ini non matong sog baloy nilan koyon,
kisobu'an ion nog midongog non og glo-
mian bu og mogigal.
26 Dadi, sinabi non og sala kotow
kisonggulan nilan mangka ion pongino-
ngogan bog olo og piginang nilan koyon
dion.
27 Tinumabal og kisonggulan nilan
koyon, 'Og kongudan mu kitu' minuli' na
dion. Dadi, sabap sog da'da'an nog gama'
mu nog minuli' bu omba'is da glawas non,
dinondag non ami moksumbali' nog nati
nog sapi' kitu' nog pikpolombu' mangka
poglokologya'an.'
28 "Dadi, linolingitan tokodoy dun og
bata' non koyon nog gulangbata' bu
ompok na tanan ion mogdangan sog
baloy nilan koyon. Tibua, inangoy
ion pogomu'omu'oy nog gama' non nog
sumolod na.
29 Sokali' miktalu' og bata' non koyon,
'Tontong mu polo'ma, Ama'. Da' a sunoy
bog sanu ton u na mokpulipon dianika.
Bu onda' u sibon ponusi sog glam nog
glegan mu. Tibua, da' nika tanan akon
sibon bogoyoy nog minsan si'oy og nati
nog kambing bagun ami mokopogloliag
nog pakasibata'anan ku.
30 Tibua, og bata' nika koyon nog pig-
busa' non og gakod nika dia sog koli-
bunanan kitu' nog ponungkagon, dan-
gan minuli' ion dini, kododali' mu tanan
monumbali' nog nati nog sapi' nog
pikpolombu' mu!'
31 "Dadi, tinumabal og gama' non
koyon, 'Ika, og bata' u, onda' a sibon
pokulog dianakon. Bu og glam nog
pogongonon ku ika dosop og gapu' non.
32 Sa'an sumboy ita moglokologya'an bu
poglololiag po' sabap sog kongudan mu
koyon nog minatoy na, tibua, numun kitu'
mitubu'. Bu miobon na ion ombolong,
tibua, numun koni mitongow na.' "

16

Og pononggi'an pa'ali sog sosoligan nog bolopondayan

1 Bu miguksug nosop si Isus nog
pononggi'an dia sog sulanggu'anan non
koyon nog, "Ongon sala kotow og doy-
ahan nog sinumbung dianon og sosoli-
gan non nog pigbusa' non og sin nog
kounutan non koyon.
2 Dadi, tinugun non ion mangka non
sakoy nog, 'Olo og midongog u koni
pa'ali dianika? Bila ma' nion, tulun
mu dianakon og glam nog dinondag u
kitu' mogusiba' dianika. Po' moktidu sog
gondow koni, di' u na ika imungon nog
sosoligan ku.'
3 "Dadi, migdialominawa og glaki
koyon, 'Olo noma gidoy ini og pondayan
ku? Piawa' u noma nog kounutan ku. Di'
u posop mokogaga moginang nog ombo-
gat. Bu mosipog u dosop monontoli'.

4 Tibua, ma' nini og pondayan ku dun
po' bagun da minsan da'idun si'oy og gi-
nangon ku, tolima'on u da nog gotowanan
dia sog baloy nilan.'
5 Dadi, pinugun non og glam nog togo
gutang kitu' dia sog kounutan non koyon
mangka non sakoy monala kotow diani-
lan bog andun og gutanganan nilan dia
sog kounutan non. Dadi, sinakan non og
mikuna koyon bog andun og gutang non,
6 'Akon, mikutang u sogatus bu nom
pulu' lata nog glana.' Dadi, long nog glaki
koyon, 'Koni og dakol nog gutang mu nog
misulat. Ingkud a pa podali' mangka nika
sop og dakol non mangka mu boyadoy
tibua walu pulu' lata.'
7 Tubus nitu', sinakan non nosop sala
kotow bog andun og gutang non. Dadi,
tinumabal ion nog, 'Sogatus saku og bo-
gas.' Tinumabal sosoligan koyon nog,
'Koni og dakol nog gutang mu nog misu-
lat. Ingkud a pa podali' mangka nika sop
og dakol non bu boyadoy mu tibua walu
pulu' saku.' "

8 Dadi, long sop ni Isus dun, "Og
sosoligan koyon nog di' kosoligan, pig-
dongya'an ion nog kounutan non koyon
sabap sog kopondayan non. Po' og go-
towanan nog kinilawan koni, moto ilan
sumu'at nog batuk nilan pikilan, gaba'
nog gotowanan dia sog kodolagan.
9 Dadi, tolu'on ku dianiu, gamit niu og
gakod niu dini sog dunya koni tumabang
sog pakasiotow niu nog kilogonan bagun
da bila motipot na og gakod niu koyon,
motolima' amu ditu' sog pogonongan nog
da'idun kopus non.

10 "Simasima og kosoligan sog mika'an,
kosoligan dosop sog modakol. Bu
simasima og moto monglimbung nog
mika'an, moto dosop monglimbung nog
modakol.
11 Dadi, bila ondi' amu kosoligan mo-
gusiba' nog gakod dini sog dunya, ondi'
amu dosop kosoligan nog Mikpongon mo-
gusiba' nog tantu daya ditu' sog glangit.
12 Bu bila ondi' amu kosoligan mo-
gusiba' nog balan nog duma niu dini,
sima ma mogbogoy dianiu nog tantu
gakod niu kitu'?
13 "Tolu'on ku dianiu, ondi' nododa'
mogusoy og gulipon nog dua' buk og
gapu' non. Po' bila ma' nitu', mimung nog
pokongitan non og sala kotow mangka
non kololamoy og sala kotow. Otawaka,
mokokunut sog sala kotow mangka pon-
gantu sog sala kotow. Di' mogusoy nog
tigbungon niu og pikilan niu dia sog
Mikpongon bu tigbungoy dosop dia sog
pilak."

Ondi' nododa' moksop og talu' nog Mikpongon

Matiu 11:12-13, 5:31-32, Mark 10:11-12

14 Dangan midongog nog parasiuanan
nog ma' nion koyon, pigwanwanan nilan
si Isus po' bololaga' tokodoy dianilan og
sin.
15 Dadi, tinolu'an ilan ni Isus nog, "Bila
dia amu sog sungu'an nog gotowanan,
balu'balu' mokolongas amu. Tibua, og
Mikpongon, kosunan non da og dialom
pikilan niu. Po' og glam nog bololaga'
tokodoy dia sog sagyaotow, molomu' dun
og Mikpongon.
16 "Og Botad kitu' nog binogoy nog
Mikpongon dia ni Muses asta sog polomo-
latasanan kitu' nog talu' nog Mikpongon
kobon nitu', inustal itu' taman da dia
ni Jan nog Polomunyag. Tidu ditu', og
Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog pig-
dotu'an nog Mikpongon inustal na bu sala
dua' og gotowanan mogagow mampu'
dun.
17 Tibua, og Botad kitu', da' nododa' og
piksopan non sotoktang si'oy. Molomu pa
ponda'on og glangit bu glupa'an, tibua,
og Botad kitu' ondi' nododa' kokulangan
mika'an si'oy.
18 "Po' bigya' pa og botad nog ma' nini,
nog simasima og glaki molong nog glibun
non mangka pogduoy sog len, mokodusa
ion dun po' ma'ana non mimabal ion
nog len glibun. Bu og glaki si'oy kitu'
nog migduoy dia sog bituanon koyon
mokodusa dosop ion dun."

Og doyahan bu si Lasarus

19 Miguksug nosop si Isus nog
pononggi'an non nog, "Ongon sala
kotow doyahan nog minapot nog landu'

pokologan nog ponopoton bu molongas
tokodoy og kotubu' non.
20 Bu ongon sala kotow og sontoli'
dion, og ngalan non si Lasarus. Milokop
og glawas non nog nuka. Bu dia ion
pigbotang sog molani nog bongawan nog
baloy nog doyahan koyon.
21 Miksaba' ion bosia kuman nog momu
si'oy nog mokpogdogdag tidu sog glomisa-
han nog doyahan koyon. Bu pokponila'an
tanan nog gayamanan og nuka non
koyon.
22 Sintak non, minatoy og miskinan
koyon. Dadi, inangoy nog moloikatanan
mangka nilan oitoy ditu' sog molani ni
Abraham. Da' kobon golot non, minatoy
dosop og doyahan koyon mangka lobon-
goy.
23 Ditu' ion mikangoy sog kosinsaan nog
pogonongan nog mikpomatoy. Dangan
tinumingag, mitongow non sog molayu'
si Abraham nog dia sog molani non si
Lasarus.
24 Dadi, mikilolat ion dia ni Abraham
nog, 'Apu' Abraham, kololatoy mu pa
su'usa akon. Bu dondag mu pa si Lasarus
nog tokmo'on non pa og sung si'oy nog
tondu' non dia sog tubig mangka non
potolongoy dia sog dila' u bagun u pa
kotigdowan dun. Po' di' u na mogaga og
gapuy koni nog landu' kinit.'
25 "Tibua, tinabal ion ni Abraham nog,
'Bata' u, pikil nika polo'ma nog kinobon
pa nog ditu' a pa sog glupa'an. Glam
nog momis molombu' nog kotubu' sog
glupa'an miakod mu. Tibua, si Lasarus,
miglogaga ion nog glam nog sinsaan
kobon non sog glupa'an. Dadi, numun
kitu' si Lasarus, omba'is na og kibotangan
non dini bu ika nosop og moglogaga nog
sinsaan.
26 Bu kodua' non, ondi' nododa' moko-
bian ain og moleg tumolipag posungu'
dion otawaka posungu' dini, po' moli-
wag bu kodalom nog glikpa sog golot ta
koyon.'
27 "Tinumabal og doyahan koyon nog,
'Bog ma' nitu' buan Apu' Abraham, pon-
gonion ku pa su'usa dianika nog dondag
mu pa si Lasarus mangoy ditu' nami.
28 Po' ongon pa lima kotow pigilu-
gananan ku ditu'. Bu sumboy kopomolian
non pa ilan po' bagun ilan pa su'usa ondi'
mokangoy dini sog kibona'an ku koni nog
sinsaan.'
29 "Tinumabal si Abraham nog, 'Ditu'
na og Botad nog sinulat ni Muses bu
og polomolatasanan kitu' nog talu' nog
Mikpongon. Dadi, ditu' ilan na pongino-
gog.'
30 "Tibua, og doyahan koyon tinuma-
bal nog, 'Ondi' ilan nododa' tumud bu
mokokunut dun Apu', lual da ngon mog-
buat tidu sog patoy mangoy mogustal
dianilan mangka ilan pa poglila' nog
dusaanan nilan.'
31 "Tibua, tinumabal si Abraham nog,
'Bila ondi' ilan mokinongog bu pomilang
sog pomali nog sinulat ni Muses bu duma
polomolatasanan kitu', ion non da, ondi'
ilan dosop tumud nog minsan si'oy ongon
mogbuat tidu sog patoy.' "

17

Og kopogolig nog dusa
Matiu 18:6-7,21-22, Mark 9:42

1 Miktalu' si Isus dia sog sulanggu'anan
non koyon nog, "Mologon nog di'
pongyuba'an og gotow. Tibua, kon-
dokondok tokodoy og doksu'an sog ain
mikongulan kitu' sog duma non nog
boya'an mokodusa dun.
2 Golom na lentengoy nog gilingan batu
og glig non mangka lobu'oy sog dibaba'
dagat, gaba' nog moit non mokodusa og
sala kotow gombata'anan koni.*
3 Dadi, pokpotubud amu nog kohinan-
gan niu!
"Bu bila ongon pakasi tanud niu nog
mokosala' dianiu, pomag niu. Tubus
nitu', bila moglila' ion, ompunoy niu.
4 Bu bila mikosala' ion dianiu pitu
kali sondow, tubus nitu' mangoy moglila'
dosop kobon non, sumboy ompunan niu
dosop."

Og kopongandol

* **17:2** **17:2** Og pigolong koni ni Isus nog gombata'anan, ion non og gotowanan kitu' nog moguya' pa og kopongandol nilan.

5 Dadi, miktalu' nosop og so-
sugu'onanan non koyon nog, “Kounutan,
popagon mu pa og kopongandol nami.”
6 Tinumabal si Isus nog, “Bila ongon
kopongandol niu nog minsan si'oy nog
mama' nog glongow nog mustasa kobata',
kotolu'an niu og kayu koni nog, ‘Kolungad
a bu kopasok ditu' sog dagat,’ bu mogbi-
lang da dianiu.”

Og polosuku'an nog sosugu'on

7 Bu long sop ni Isus dianilan, “Bila
ongon sala kotow dianiu togo sosugu'on
mogbagya' otawaka mogipat nog bilibil-
ianan, bila matong sosugu'on niu koyon
tidu sog ginang non, ondi' mu nododa'
onggaton ion mangoy kuman.
8 Suga'id non, tolu'an mu pa tanan
ion nog, ‘Imala a na bu poksimpan ka
nog globungan ku mangka mu akon tolo-
gadoy, tubus nitu', mangka a pa sukli
kuman.’
9 Bu og sosugu'on ondi' do'itan nog
posolomatan nog miinang non po' koyon
nododa' og polosuku'an non dia sog
kounutan non.
10 Domikian dosop dianiu nog bila
modoksu' niu inangoy og ain dinondag
dianiu, sumboy tolu'on niu, ‘Sagya ami da
nog sosugu'on, ininang nami tibua ain og
polosuku'an nami.’ ”

Og sopulu' kotow gipulon nog kiuli'an ni Isus

11 Dangan posungu' si Isus sog
Jerusalem, ditu' ion minian sog tigad nog
bonua nog Samaria bu Galili.
12 Pinipini non matong sog gimbolayan
koyon, linumpak ion nog sopulu' kotow
nog gipulon. Mikpogindog ilan dia sog
molayu'
13 mangka ilan poktalu' nog mosikad
nog, “Kounutan Isus! Kololat a pa su'usa
dianami!”
14 Dangan mitongow ni Isus og go-
towanan koyon, tinolu'an non ilan nog,
“Angoy niu potongow og glawas niu sog
bolianananan.” Dadi, mipanow ilan. Bu
sonuk nilan ompanow, kiuli'an ilan.
15 Sala kotow dianilan, dangan mibatik
non nog kiuli'an gipul non, mikpuli' ion
ditu' ni Isus kobon non moksanglit nog
mosikad sog Mikpongon.
16 Bu minomba' ion sog sungu'an ni Isus
mangka pokposolamat dianon. Og gotow
koyon og gotow Samaria.
17 Dadi, sinakan ion ni Isus nog, “Kona'
ta' nog sopulu' kotow amu og kiuli'an
kitu'? Ain noma og siam kotow dun?
18 Iduma sala mu doma og mikopikil
mokpuli' dini mokposolamat dia sog
Mikpongon, saka kona' a tanan og
Hudyu?”
19 Tubus nion, tinolu'an ion ni Isus
nog, “Pogbuat a le, mangka a uli'. Sa'an
kiuli'an ka po' sabap sog kopongandol
mu.”

Og kodatong nog kopogdatu' nog Mikpongon

Matiu 24:23-28,37-41

20 Si Isus sinakan nog parasiuanan
koyon dion bog nanu doda' datong og
kopogdatu' nog Mikpongon. Dadi, tinum-
abal si Isus nog, “Bila matong og kopog-
datu' nog Mikpongon, di' motongow nog
gotow.
21 Dadi, da'idun mokopoktalu' nog,
‘Dini na’, otawaka, ‘Kitu' na!’ Po' og
kopogdatu' nog Mikpongon dion na niu.”
22 Tubus nion, miktalu' nosop si Isus
dia sog sulanggu'anan non koyon nog,
“Matong da og gondow nog saba' niu
dun, motongow niu na bosia og sondow
si'oy og Binata' sog Kilawan mogdatu' na.
Tibua, ondi' niu pa ion motongow.
23 Bu ongon moktalu' dianiu nog, ‘Dion
na ion!’ otawaka, ‘Dini na ion!’ Tibua, na'
amu mogbilang mangoy tumontong dun.
24 Po' bila matong na og gondow nog
pogdatong nog Binata' sog Kilawan, om-
ponongi' sog kilat nog gomonsunoy pa
diadia pogbusiat tidu sog silangan man-
goy sog sindopan.
25 Tibua, mangka si'oy og ma' nion
koyon, mokobian poguna ion posinsaon
tokodoy bu pogbongkison ion nog go-
towanan numun koni.
26 “Sog kodatong nog Binata' sog Ki-
lawan, og glangkalangka nog gotowanan
mama' dosop nog polomotadon nog go-
towanan kitu' sog masa ni Nowa kobon
nitu'.

27 Po' og poginangon nilan, mik-
poglokanlokan, mikpoginuminum, bu mi-
mogduoy, asta sog gondow nog sinu-
molod si Nowa sog gagyung kitu' nog
inimung non. Dadi, dangan mina-
tong og glayas, og gotowanan koyon sog
glowasan, mitipot ilan pomogla'at.
28 Bu ma' nitu' dosop og masa ni
Lot kobon nitu'. Og poginangon nog
gotowanan mikpoglokanlokan bu mik-
poginuminum, mikpogdagangdagang,
mikpogimula, bu mimogimung ilan nog
baloy.
29 Tibua, sog gondow kitu' nog ginu-
monat si Lot sog bonua koyon nog Sodom,
gomonsunoy pa migdupi' na nog ga-
puy bu asupri boya'an og glam nog go-
towanan dion sog bonua koyon mitipot
ilan pomatoy.
30 Bu domikian dosop ma' nitu' og
gondow nog potongowon na og Binata'
sog Kilawan.
31 "Bu sog gondow koyon, og gotow,
bila kotangan nog dia ion sog glowasan
nog baloy non, ondi' na mokotagad
sumolod mangoy mongalap nog balan
non. Domikian dosop nog ain dia sog
binalan non, di' na dosop mokotagad
muli' sog baloy non.
32 Poktitukoy niu tibua og kibianbianan
nog duoy ni Lot.†
33 Dadi, simasima og mogapas nog dili
kotubu' non, kobolongan ion dun. Tibua,
simasima lamig non bolongon og dili
kotubu' non, kongonan nog kotubu' nog
da' kopus non.
34 Tolu'on ku dianiu, ongon dua' kotow
miguboy sog glonsuan non, og gobi koyon
sala kotow oiton bu og sala kotow omba-
gak.
35 Bu dua' kotow glibun, solian nilan
gumiling, og sala kotow oiton bu og sala
kotow sop ombagak. [
36 Bu ongon dosop dua' kotow glaki,
ditu' ilan sog binalan, og sala kotow oiton
bu og sala kotow sop ombagak.]"
37 Dadi, og sulanggu'anan ni Isus koyon
miksak nog, "Kounutan, ain mobuan ion
kinang?"
Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Ain
og kibotangan nog bangkoy, ditu' dosop
pogdopu'oy kuman nog guakanan."

18

Og pononggi'an pa'ali sog balulibun bu og polomasad

1 Tubus nitu', migustal nosop si Isus
sog sulanggu'anan non koyon bianan sog
pononggi'an bagun ilan ondi' modali'
kotonop mogyakin bu di' ombolong og
dodomaan nilan.
2 Long non dun, "Sog solabuk bonua
ongon og sala kotow polomasad dion nog
ondi' mondok sog Mikpongon bu da'idun
og ba'asa non sog pakasiotow non.
3 Bu ongon sop og balulibun dion
nog kobon non mokpuli'puli' na dia sog
polomasad koyon moktalu' nog, 'Na' mu
akon pogulaban nog botad nog pigdang u
koyon dianika.'
4 Og sumbungan nog balulibun koyon
miobon na. Tibua, og polomasad koyon
ondi' non ponglenglengan masad. Sintak
non, og polomasad koyon mikpikilpikil
nog minsan na ondi' ion mondok sog
Mikpongon otawaka onda'idun og ba'asa
non sog pakasiotow non,
5 sumboy tobangan non da og balulibun
koyon po' gomonsunoy kowa'an ion nog
ponutus sabap nog mosasow ion nog
kopokpuli'puli' notibua og glibun koyon
dianon."
6 Ma' long nog Kounutan dun dia
sog sulanggu'anan non koyon, "Tontong
niu polo'ma og piginang nog polomasad
koyon nog mogbigya' nog gotow,
7 labi pa ditu' og Mikpongon nog
sumugut dia sog pigotowan non nog min-
goningoni dianon gobi gondow. Di' ilan
nododa' potiangon,
8 suga'id non, tobangan non nododa'
ilan mogdayun. Tibua, sog tang nog
kopokpuli' nog Binata' sog Kilawan dini
sog dunya, ongon dota' gidoy og kodoton-
gan non nog gotowanan nog mingandol
dia sog Mikpongon?"

† **17:32 17:32** Sog kopolaguy nilan tidu sog Sodom, pigondi'an ilan lumingoy nog Mikpongon. Tibua, da' pogbilang og duoy ni Lot nog boya'an miktimaloy ion masin nog tinumogas.

Og pononggi'an pa'ali sog sala kotow parasiu bu og sala kotow polongabat nog buis

9 Bu miguksug nosop si Isus nog pononggi'an non dia sog gotowanan kitu' nog balu' nilan dun midulus ilan na bu mokpotaspotas ilan dia sog pakasiotow nilan.
10 "Ongon dua' kotow og minangoy mogyakin sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Og sala kotow koyon og parasiu, bu og sala kotow sop koyon og polongabat nog buis.
11 Og parasiu koyon minindog mangka ion pogyakin nog, 'Mikpongon, mikposolamat u po' di' u mama' nog duma gotow nog mabak, otawaka molimbung, otawaka momabal nog kona' non duoy. Solamat po' di' u dosop mama' nog polongabat nog buis koyon.
12 Bu dua' kali u tanan pokpuasa sog sala semana. Bu migbogoy u nog kosopulu' bahagi' nog glam nog sukatan ku.'
13 "Tibua, og polongabat nog buis koyon, dangan migyakin, ditu' ion minangoy sog goksukoksuk bu di' tanan tumongal sog glangit kobon non moksampak nog gigdob non mangka poktalu' nog, 'Mikpongon, kololatoy mu pa akon po' akon og gotow nog bolodusaon.' "
14 Ma' long ni Isus dun dianilan, "Tolu'on ku dianiu nog og polongabat koyon nog buis, minuli' ion nog midulus, kona' og parasiu kitu'. Po' ain og mokpotas nog bolotabat non, poboba'on ion. Tibua, ain og mokpobaba' nog bolotabat non, potason ion."

Pipia ni Isus og gombata'anan
Matiu 19:13-15, Mark 10:13-16

15 Tubus nitu', ongon og gotowanan nog mikpogoit nog gombata'anan nilan dia ni Isus bagun non ilan kodoponan.* Tibua, dangan mitongow nog sulanggu'anan ni Isus og ma' nion koyon, pimag nilan og gotowanan koyon.
16 Tibua, sinabi ni Isus og gombata'anan koyon mangoy dianon mangka ion poktalu' sog gotowanan koyon nog, "Potiang niu og gombata'anan koyon mokpolani dianakon. Na' niu ilan pogondi'an. Po' ma' nog gombata'anan koyon, og gotowanan nog misakup sog pigdotu'an nog Mikpongon.
17 Tolu'on ku dianiu, nog simasima og di' mama' nog bata' og kotabuk non nog kopogdatu' nog Mikpongon, ondi' nododa' mokampu' sog pigdotu'an non."

Og sala kotow doyahan
Matiu 19:16-30, Mark 10:17-31

18 Tubus nitu', ongon sala kotow glaki og kounutan nog Hudyu minangoy moksak dia ni Isus nog, "Polopanad, omba'is a tokodoy. Olo gidoy sumboy inangon ku bagun ku malap og kotubu' nog da' kopus non?"
19 Tinumabal si Isus nog, "Iduma ingolanan mu ma akon nog omba'is? Saka da'idun og omba'is lual da og Mikpongon?
20 Kosunan mu da og dondagananan nog Mikpongon nog sinulat ni Muses nog, 'Na' a momabal nog kona' mu duoy, bu na' a momunu', bu na' a monakow, bu na' a tumaksi' nog gloput, bu pogbotadoy mu og gina'ama' mu.' "†
21 Tinumabal og glaki koyon nog, "Glam non koyon pigunut u na tidu pa sog kika'an ku."
22 Dangan midongog ni Isus og tabal non koyon, tinolu'an non og gotow koyon nog, "Ngon pa solabuk kulang mu nog sumboy inangon mu. Angoy mu poksaluy og glam nog pogongonon mu mangka mu pomogoy og saluy non dia sog miskinananan po' mogdaya a dun ditu' sog glangit. Tubus nitu', pokpuli' a mangka a pogunut dianakon."
23 Tibua, dangan midongog nog glaki koyon og talu' ni Isus koyon, mipangu' ion dun po' doyahan ion tokodoy.
24 Dadi, pigbontayan ni Isus glaki koyon bu poktalu' nog, "Mologon doda' tokodoy og gotow nog doyahan nog mokampu' ion dia sog pigdotu'an nog Mikpongon.
25 Molomu pa kobian nog kamel dia sog gluang nog dialum, gaba' nog doyahan, og kampu' non dia sog pigdotu'an nog Mikpongon."

* **18:15 18:15** Og ma'ana nog dopon ni Isus koyon, mogunut og popia non dianilan. † **18:20 18:20** Exodus 20:12-16

26 Dadi, og gotowanan nog mikodongog
nog talu' ni Isus koyon, miksak ilan di-
anon nog, “Bila ma' nitu', sima ma buan
og motabang?”‡
27 Tinumabal si Isus nog, “Ain og di' mi-
nang nog gotow, inangon da nog Mikpon-
gon.”
28 Tubus nion, miksak si Piter dianon
nog, “Dadi, ami buan nog lamig nami na
tanan binolong og glam nog pogongonon
nami bu pogunut dianika.”
29 Tinumabal si Isus nog, “Tolu'on ku di-
aniu, ain ginonatan non og baloy non, og
duoy non, og pigilugan non, og mokogu-
lang non, otawaka minsan gombata'anan
non sabap sog kampu' non dia sog pig-
dotu'an nog Mikpongon,
30 mokotabuk ion nog labi pa tokodoy
ditu' og sugda dun dianon minsan si'oy
solian non pa dini sog dunya. Bu sog
binaya' nog gondow, mokalap ion nog
kotubu' nog da' kopus non.”

Pidonsama' nosop ni Isus tumalu' pa'ali sog kopatoy non
Matiu 20:17-19, Mark 10:32-34

31 Tubus nitu', pinitang ni Isus og sop-
ulu' bu dua' sulanggu'anan non koyon
sog molayu'layu' mangka non ilan tolu'oy
nog, “Posungu' ita lo' ini sog Jerusalem
bu glam nog sinulat nog polomolatasanan
nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'
nog pa'ali dia sog Binata' sog Kilawan
posungu' na motuman ditu'.
32 Po' uokilon ion dia sog gongko-
man nog gotowanan nog kona' bansa
Hudyu bu mangka nilan ion pogwan-
wanoy bu solapsolapoy, bu mangka nilan
pogdula'oy.
33 Bu tubus nion, pogdonogon nilan ion
mangka nilan bunu'oy. Tibua, sog kotolu
ondow non, motubu' da ion mokpuli'.”
34 Tibua, og glam nog piktalu' ni Isus
koyon, onda' kosabut nog sulanggu'anan
non koyon po' og ma'ana non milingod pa
dianilan. Sa'an da onda' nilan kosabut og
piktalu' non kitu'.

Kiuli'an ni Isus og buta
Matiu 20:29-34, Mark 10:46-52

35 Dangan dali'dali' ilan na datong
sog bonua nog Jeriku, ongon og buta
dion pogingkud dia sog goksid nog dalan
kobon non monontoli'.
36 Dangan mibatik non nog modakol og
mikpomian, miksak ion bog olo nitu'.
37 Dadi, ongon tinumabal nog, “Og
minian koyon si Isus, og gotow Nasaret.”
38 Dadi, miktalu' og buta koyon nog
mosikad nog, “Isus! Pangkat ni Apu'
Dabid. Kololatoy mu pa akon!”
39 Dadi, pimag ion nog gotowanan
mokuleke', ain sog gunan ni Isus. Tibua,
posisaya' non tanan posikadoy og tawag
non nog, “Pangkat ni Apu' Dabid! Kolola-
toy mu pa su'usa akon!”
40 Dadi, migindog si Isus mangka non
dondagoy mokpitang ditu' non og gotow
koyon. Dangan milani tibua dianon,
sinakan ion ni Isus nog,
41 “Olo og kolegan mu nog inangon ku
dianika?”
Tinumabal og gotow koyon nog,
“Kounutan, moleg u nog mokotongow u
mokpuli'.”
42 Dadi, miktalu' si Isus dianon nog,
“Bog ma' nitu' buan, mokotongow a na.
Sabap sog kopongandol mu kiuli'an ka na
dun.”
43 Bu sododu'un og gotow koyon miko-
tongow. Tubus nion, migunut ion dia ni
Isus, kobon non mokposolamat bu mok-
sanglit sog Mikpongon. Dangan miton-
gow ion nog kodokolan nog gotowanan
koyon dion, miksanglit ilan dosop dia sog
Mikpongon.

19

Si Isus bu si Sakius

1 Dangan minatong na si Isus ilan nog
sulanggu'anan non sog koliwagan bonua
nog Jeriku, minian ilan tibua dion,
2 ongon og gotow dion ngalan non si
Sakius, og kounutan nog polongabatanan
nog buis bu doyahan ion.
3 Bu moleg ion tumontong dia ni Isus.
Tibua, sabap sog kodakol nog gotow, ondi'
non motongow si Isus po' ompandak ion.

‡ **18:26 18:26** Balu' nog gotowanan dun, sa'an mogdaya og gotow po' kisu'atan og Mikpongon dianilan.

4 Dadi, ginumobok ion sog gunan nog
gotowanan koyon mangka pomonek sog
ditas nog kayu nog ngalan non Sikamur,
bagun non motongow si Isus po' posungu'
ion mian dion.
5 Dangan mitondong si Isus dianon,
tinongalan non si Sakius mangka poktalu'
dianon nog, “Sakius, pogdali' a monog
dini po' gondow koni, sumboy monguli'an
u sog baloy mu.”
6 Dadi, migdali' lumoklus si Sakius
mangka non tolima'oy si Isus ditu' sog
baloy non dunut landu' og da'da'an non.
7 Dangan mitongow nog gotowanan sog
glumibut og ma' nion koyon, mikpoku-
modumod ilan nog, “Og gotow koni tu-
mibaba' ma monumbaloy sog gotow nog
bolodusaon.”
8 Tibua, si Sakius, minindog ion
mangka poktalu' dia sog Kounutan
nog, “Kounutan, moktolipun numun
kitu', og glam nog pogongonon ku
sopoginonga' dun bogoyon ku dia sog
miskinananan. Bu bila mikolimbung u
dia sog gotowanan, uli'on ku dianilan pat
kali nog ma' nitu' golaga' non.”
9 Dadi, miktalu' si Isus dianon nog,
“Og gondow koni minatong na og tabang
nog Mikpongon dia sog solod nog baloy
koni. Po' ma' nini si'oy og gotow koni, og
pangkat da ni Apu' Abraham.
10 Po' sa'an minangoy dini sog dunya og
Binata' sog Kilawan po' monontong ion
nog ain mibolong kobal nog dusa nilan
bagun ilan da mogawon.”

Og pononggi'an pa'ali sog sin nog bulawan
Matiu 25:14-30

11 Sonuk nog gotowanan mokinongog
dia ni Isus, miguksug ion nog pononggi'an
po' molani ilan na sog Jerusalem. Bu balu'
nog gotowanan koyon dun og kopogdatu'
nog Mikpongon dali' na datong.
12 Dadi, long ni Isus dun, “Ongon og mo-
tas nog gotow nog minangoy sog molayu'
nog bonua bagun ion motondu' mogdatu'
mangka si'oy ion uli'.
13 Tibua, mangka si'oy ion gonat, pil-
imud non poguna og sopulu' kotow nog
sosoliganananan non mangka non ilan po-
mogoyoy monolabuk nog sin nog bu-
lawan sog monala kotow dianilan kobon
non momilin dianilan nog sin koyon
gomiton nilan po' bagun mogbata' solian
nog da' pa ion datong.
14 Tibua, pikongitan ion nog salu bonua
non. Dadi, dangan mikolikudlikud tibua
ion, ongon pilondug nilan nog gotowanan
nog moktalu' ditu' nog ompok ilan nog
ion og mogdatu' dianilan.
15 Tibua, miimung da ion nog datu'
mangka ion uli'. Dangan minatong ion
dia sog bonua non koyon, tinugun non og
pimogayan non kitu' nog sin nog bulawan
po' bagun non kosunan bog andun og
guntung nog monala kotow dianilan.
16 “Og tigana' matong nog sosoligan
non miktalu' nog, ‘Kounutan, og solabuk
sin nog bulawan nog binogoy mu kitu'
dianakon, mikuntung u dun laga' sopulu'
sin nog bulawan.’
17 “Dadi, tinumabal og kounutan non
koyon nog, ‘Kisu'atan u tokodoy nog
ginang mu koyon. Omba'is a doda'
nog sosugu'on. Dadi, kosoligan ka ma
sog bata'bata' balan, uokilon ku dianika
og mogokbit dia sog sopulu' koliwagan
bonua.’
18 “Tubus nion, minatong dosop og ko-
dua' sosoligan non mangka poktalu' nog,
‘Kounutan, og solabuk sin nog bulawan
nog binogoy mu kitu' dianakon, mikun-
tung u dun laga' lima sin nog bulawan.’
19 “Tinumabal sop og kounutan non
koyon nog, ‘Dadi, uokilon ku dianika
og mogokbit dia sog lima buk koliwag
bonua.’
20 “Tubus nion, minatong dosop og sala
kotow sosoligan non mangka poktalu'
nog, ‘Kounutan, koni og sin kitu' nog
tinulun mu dianakon. Pinutus u ini
mahatul nog munsala mangka u bunioy
21 sabap sog gondok u dianika. Po'
kosunan ku nog ika lenlen a nog gotow.
Mongalap a minsan kona' nika dili gapu'
non. Bu gumani a nog kona' nika og
mimula dun.’
22 “Tinumabal og kounutan non koyon
nog, ‘Ika, molaton ka nog sosugu'on! Og
talu' mu koyon muli' dianika. Long mu

pa dun nog akon lenlen u nog gotow nog
mongalap u nog kona' u gapu' non bu
gumani u nog kona' u og mimula dun.
23 Iduma da' nika mobuan togu'oy sog
bangku og sin koyon bagun mogbata'
mangka u si'oy olapoy dianika bila ma-
tong u na?'
24 Mangka og kounutan non koyon pok-
talu' dianilan nog pogindog dion nog,
'Alap niu og sin koyon dianon mangka
niu bogoyoy dia sog sosoligan kitu' nog
mikuntung nog sopulu' sin og bulawan.'
25 "Tibua, tinumabal og gotowanan
koyon, 'Kounutan, iduma ma' nion ma
nog saka, ongon na tanan sopulu' sin
bulawan non?'
26 "Dadi, tinumabal og kounutan nilan
koyon nog, 'Tolu'on ku dianiu, ain ongon
dianon, dungagan pa dianon. Tibua, ain
da'idun dianon, minsan og dakoldakol
non na owa'on pa dianon.
27 Bu kitu' si'oy og minanta dianakon
nog ompok kitu' pogdotu'an dianakon,
oit niu dini mangka niu bunu' dini sog
sungu'an ku.' "

Og ba'asa dia ni Isus kosolod non ditu' sog Jerusalem

Matiu 21:1-11, Mark 11:1-11, Jan 12:12-19

28 Dangan midoksu' ni Isus suksugoy
og ponongi'an non koyon, miguna ion
ompanow posungu' ditu' sog Jerusalem
sog gunan nog glumpuk nog gotowanan
koyon.
29 Dangan dali' na ion sog Betpage
nog molani sog bonua nog Betani, dia
sog pun bilid nog bulud nog Olibu, di-
nondag non moguna ditu' og dua' kotow
sulanggu'anan non koyon. Bu miktalu'
ion nog,
30 "Angoy amu sog gimbolayan koyon.
Bu bila matong amu dion, mokotongow
amu nog nati nog asnu* inikotan nog
onda' pa sibon sokoyoy. Ubad niu bu oit
niu dini.
31 Bu bila ongon og moksak dianiu bog
iduma ubadon niu ma og nati koyon,
tabal niu nog ongon og kobalan nog
Kounutan dun."
32 Dadi, mipanow og dua' kotow koyon
bu mitongow nilan doda' og glam nog
piktalu' ni Isus kitu' dianilan.
33 Dadi, inubad nilan og gikot nog nati
koyon. Solian nilan mubad dun, miktalu'
og gapu' non nog, "Olo og balan niu
mubad nog nati nami koyon?"
34 Tinumabal ilan nog, "Ngon og
kobalan nog Kounutan dun."
35 Dadi, inoit nilan og nati koyon ditu'
ni Isus, mangka nilan onigoy nog glog-
doy nilan og tolinting non mangka nilan
posokoyoy si Isus dion.
36 Dangan pipanow na ni Isus og nati
koyon, og gotowanan koyon dion, ping-
dondam nilan og sulagbon nilan dia sog
dalan koyon nog bianan ni Isus.
37 Dangan dali'dali' na datong si Isus
sog koliwagan bonua nog Jerusalem dia
sog diksunan sog bulud nog Olibu, landu'
kodakol og sulanggu'anan non, og glam
nilan mikpoksanglit ilan nog mosikad sog
Mikpongon dunut da'da'an nilan sabap
sog glam nog kosobu'sobu' nog piginang
ni Isus nog mitongow nilan.
38 Long nilan dun, "Pipia og datu' nog
minangoy na dini bianan sog ngalan nog
Mikpongon! Ongon gomigus sog glangit
bu kotas nog gadab dia sog Mikpongon!"
39 Bu ongon og parasiuanan dion sog
glumpuk koyon. Miktalu' ilan dia ni
Isus nog, "Polopanad, pomag mu pa
mokuleke' og pigotowan mu koyon!"
40 Tibua, tinabal ilan ni Isus nog,
"Tolu'on ku dianiu, bila ondi' ilan
mokuleke', og batuanan og sumukli mo-
gekes."

Piksogowan ni Isus og gotowanan sog Jerusalem

41 Pinipini nilan matong sog Jerusalem,
dangan mitongow ni Isus og koliwagan
bonua koyon, miksogow ion,
42 kobon non moktalu' nog, "Omba'is
bosia somo' misabut niu gondow koni bog
olo bianan dun bagun matong og kotikna'
sog bonua niu koni. Tibua, numun kitu'
milingod na dia sog mata niu.

* **19:30 19:30** Og asnu koni mama' nog bayu'bayu' nog kuda'.

43 Po' matong gondow nog gubaton amu
nog banta niu, poglibutan nilan amu ma-
hatul sog bonua niu koni bagun da'idun
mokopolaguy dianiu
44 mangka nilan amu pongulo'atoy
bata' mogulang dianiu. Bu asta og
baloyanan sog bonua niu koni, tipoton
monggoba' nog bantaanan niu. Sa'an ma'
nion og kobianbianan niu kobal nog da'
niu kilolaoy og kodatong nog Mikpongon
dianiu."

Si Isus minangoy sog Baloy nog Poktomuyandia sog Mikpongon
Matiu 21:12-17, Mark 11:15-19, Jan 2:13-22

45 Dangan minatong si Isus sog
Jerusalem, sinumolod ion sog glomalo-
maan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog
Mikpongon mangka non pomugowoy og
gotowanan koyon nog mikpogdagangda-
gang dion
46 kobon non moktalu' dianilan nog,
"Sinulat dia sog Kitab og talu' nog
Mikpongon, nog og baloy non, og baloy
nog pogyokinan.† Tibua, inimung niu nog
glihanan nog polonakowanan."
47 Gondow gondow og poginangon
ni Isus momali dion sog Baloy nog
Poktomuyan dia sog Mikpongon. Bu
og mokokotas nog bolianan, bu og
polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu, bu og kobogolalan dion sog bonua
koyon, piksipian nilan bosia munu' si
Isus.
48 Tibua, da'idun og bianan nilan dun
po' glam nog gotowanan koyon dion
minginongog mahatul dia sog gustalan
non.

20

Sinak nilan og piktiduan nog baya' ni Isus
Matiu 21:23-27, Mark 11:27-33

1 Ongon gondow non, si Isus mikpanad
dia sog gotowanan sog Baloy nog Pokto-
muyan koyon dia sog Mikpongon bu mi-
gustal pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan.
Solian non mokpanad, og mokokotas nog
bolianan, bu og polopanadanan nog
botad nog bansa Hudyu, asta og kobogo-
lalan dion, minangoy ilan dion ni Isus
2 mangka ilan poksak nog, "Olo og baya'
mu moginang nog ma' nion koyon? Bu
sima migbogoy nog baya' koyon dianika?"
3 Tinabal non ilan nog, "Sakan ku dosop
amu. Talu' niu dianakon
4 sima og migbogoy nog baya' dia ni
Jan nog Polomunyag nog momunyag nog
gotowanan? Og Mikpongon ta' otawaka
og gotow?"
5 Dadi, miksinaksakoy ilan, nog ilan bu
ilan bog olo og tabal nilan sog sak ni
Isus koyon. Ma' long nilan dun, "Bila ini
tolu'on ta nog dia tidu sog Mikpongon og
baya' ni Jan, tobalon non ita nog iduma
buan onda' ita ma tud dianon?
6 Tibua, bila sop tolu'on ta nog tidu dia
sog gotow og baya' non koyon, gomon-
sunoy og gotowanan koni dini mokpog-
buat ilan mangka nilan ita botuoy. Po' og
tud nilan si Jan, ion og polomolatas nog
talu' nog Mikpongon."
7 Dadi, tinumabal ilan nog ondi' nilan
kosunan bog ain miktidu og baya' non
koyon.
8 Dadi, miktalu' sop si Isus nog, "Bila
ma' nitu', ondi' u sop posunon dianiu
bog sima og migbogoy dianakon nog baya'
nog mokopoginang u nog ma' nini koni."

Og pononggi'an pa'ali sog gotowanannog minaksa nog glupa'
Matiu 21:33-46, Mark 12:1-12

9 Tubus nion, miguksug nosop si Isus
nog len pononggi'an sog gotowanan
koyon dion. Ma' long non dun, "Ongon
og gotow nog togo lupa' nog pimulanan
non nog bolagon nog ngalan non og paras.
Tubus nitu', piaksa non sog gotowanan,
mangka ion panow sog len bonua.
10 Dangan minatong na og tang nog
pongupu'on na og bunga nog pomulan
non koyon, dinondag non sala kotow
sosoligan non mangoy mongabat nog
bahagi' non ditu' sog gotowanan kitu'
nog minaksa nog pomulan non koyon.

† **19:46 19:46** Isaya 56:7

Tibua, dangan ion minatong ditu', pigdanog nog gotowanan koyon mangka nilan dondagoy muli' nog da'idun tanan og mipitang non.
11 Tubus nitu', dinondag non nosop og len sosoligan non mangoy mongabat. Tibua, pigdanog nilan dosop ion bu solapsolapoy mangka nilan dondagoy muli' nog da'idun mipitang non.
12 Dadi, dinondag non nosop og kotolu mangoy mongabat. Tibua, ma' nitu' dosop og piginang nilan dianon mangka nilan ion bugowoy.
13 "Dadi, miktalu' og gapu' nog glupa' koyon nog, 'Olo gidoy og pondayan ku? Ma' nini og pondayan ku! Popongoyon ku og bata' u ditu' nog kololaman ku po' tingala pogodaban nilan pa ion.'
14 "Tibua, dangan mitongow nilan og bata' non koyon, mikpoksitalu' ilan nog, 'Koyon na, og bata' nog gapu' nog glupa' koni. Bunu'on ta ion bagun da ita na og mokakod nog glupa' non koni.'
15 Dadi, pigloguyud nilan ditu' sog molayu' mangka nilan bunu'oy."
Dadi, ma' long ni Isus dun, "Olo gidoy og gondunon nog gapu' nog glupa' koyon dianilan?
16 Ongoyon non pomunu'oy og minaksa koyon mangka non bogoyoy og glupa' non koyon dia sog len gotowanan."
Og gotowanan koyon nog minginongog dia ni Isus, dangan midongog nilan og talu' non koyon, mikponabal ilan nog, "Polosili le og ma' nion koyon!"
17 Dadi, pigbontayan ilan ni Isus mangka non ilan sakoy nog, "Dadi, bila ma' nitu' buan, olo ma gidoy og poksabut niu sog sinulat kitu' dia sog Kitab nog, 'Og batu kitu' nog mosolag nog pigbongkis nog polongimung nog baloy, miimung tanan nog bololaga' nog polongkapan sog glam non.'*
18 Simasima og ombuksak sog batu koyon molupot nododa' og glawas non. Bu ain sop og kolobu'an nog batu koyon, ompusat og glawas non dun."

Og sak pa'ali sog kopogbayad nog buis
Matiu 22:15-22, Mark 12:13-17

19 Dangan ion ma' nion, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu og mokokotas nog bolianan koyon, moleg ilan bosia mukpa' dia ni Isus nog sododu'un po' misabut nilan nog ilan pigdolilan ni Isus koyon. Tibua, ondi' nilan dosop minang po' mondok ilan sog kodokolan nog gotowanan koyon dion.
20 Dadi, piktima'anan nilan si Isus bu tinumindan ilan nog gotow nog balu'balu' moktantu ilan, po' og pondayan nilan bagun nilan mosa'ut si Isus bianan sog talu' non mangka nilan ion uokiloy dia sog baya' nog gubernador.
21 Dadi, miksak og gotowanan koyon dia ni Isus nog, "Polopanad, kosunan nami nog og piktalu' mu koyon bu og pokponadon mu koyon dianami modulus. Bu kisunan nami dosop nog ondi' a mogbigya' nog gotow. Bu og pikpanad mu dumalan dia sog polomotadon nog glegan nog Mikpongon.
22 Dadi buan, mogbayad ita ta' nog buis dia ni Sisar otawaka ondi'?"
23 Tibua, kisunan ni Isus bog olo og punan nilan koyon moksak. Dadi, tinabal non ilan nog,
24 "Potongowoy niu dow akon nog sin. Sima og glodawan nog tinagu' dia sog sin koyon? Bu sima og ngalan nog sinulat koyon dion?"
25 Long nilan dun, "Si Sisar ma."
Miktalu' si Isus nog, "Dadi, bogoy niu dia ni Sisar ain dianon. Bu bogoy niu dosop dia sog Mikpongon ain dianon."
26 Dadi, og gotowanan koyon, ondi' nilan kopogolapsobapan si Isus dia sog kodokolan nog gotowanan bianan sog talu' non. Bu sabap sog kisobu'an ilan dun, da' ilan pokopogonekonek nog tabal ni Isus koyon.

Og sak pa'ali sog kopokpotubu' nog gotowanan tidu matoy
Matiu 22:23-33, Mark 12:18-27

27 Ongon sadusiuanan dion minangoy moksak ditu' ni Isus. Og gotowanan koyon ondi' ilan tumud nog ongon motubu' tidu matoy. Dadi, miksak ilan dia ni Isus nog,

* **20:17 20:17** Salmu 118:22

28 “Polopanad, ma' long nog sinulat
kitu' ni Muses dianita nog bila sala kopog-
duayan nog matoy og glaki non nog saka
da'idun og bata' nilan, sumboy og balulibun koyon pogduoyon nog pimikitan non
bagun da bila mogbata' ilan, mimung da
ma' nog bata' nilan nog glaki non kitu'
tigana'.
29 Ati, ongon pitu kotow mogilug nog
lunsan laki. Og gulangbata' koyon dianilan migduoy nog saka minatoy nog da'
ilan pa pogbata'.
30 Tubus nitu', pigduoy nosop nog
dumapit sog gulangbata'
31 og balulibun koyon saka minatoy
nosop nog da' ilan pa pogbata'. Tubus
nitu', pigduoy nosop ion nog kotolu. Asta
mipogduoy non og pitu kotow pomogilug
koyon nog mikpomatoy ilan saka da' ilan
pogbata'.
32 Da' ion kobon, og balulibun koyon
minatoy dosop.
33 Dadi, bila matong gondow nog potubu'on og gotowanan tidu matoy, sima
ma og glaki nog glibun koyon saka og
pitu kotow koyon mikobian mogduoy dianon?”
34 Tinumabal si Isus nog, “Og gotowanan numun koni dini sog dunya
glibun laki mokpogduoy.
35 Tibua, sog binaya' nog gondow, ain
og patut potubu'on nog Mikpongon tidu
matoy, ondi' ilan na mokpogduoy
36 po' mama' ilan na nog moloikatanan
nog Mikpongon po' ondi' ilan na matoy.
Bu sabap nog pitubu' ilan na nog Mikpongon tidu matoy, miimung ilan na nog
gombata'anan nog Mikpongon.
37 Po' minsan si Muses mokotaksi' nog
ngon og motubu' tidu matoy. Po' kobon
nitu', sinulat non og talu' nog Mikpongon nog midongog non dia sog polompung nog mitongow non mikpogliga'.
Iningolanan ni Muses og Pogbaya' nog ion
og poktomuyon kitu' ni Abraham, ni Isak,
bu ni Jakub.
38 “Og ma'ana nog tinalu' non kitu',
og Mikpongon, kona' ion og poktomuyon
nog ain minatoy, suga'id non, ain og
totubu'. Po' ain og gotow nog dia non, og
glam nilan totubu'.”
39 Dadi, og duma polopanadanan nog
botad nog bansa Hudyu mikpoktalu' nog,
“Polopanad, misugat tokodoy og tabal
nika koyon!”
40 Bu da'idun na ginumilu' moksak
mokpuli' dianon.

Og sak pa'ali sog Kristu
Matiu 22:41-46, Mark 12:35-37

41 Tubus nion, miksak si Isus dia sog
polopanadanan koyon nog botad nog
bansa Hudyu nog, “Olo gidoy og poktolu'on koyon nog og Kristu nog ion og
pangkat ni Dabid?
42 Saka dia sog bobatan nog sinulat
ni Dabid ma' nini og tinalu' dun, ‘Og
Pogbaya' miktalu' dia sog Kounutan ku,
ingkud a sog dapit glintu u
43 asta imungon ku og bantaanan mu
nog gindogan nog botis mu.’†
44 Dadi, bila si Dabid, iningolanan non ma
og Kristu nog Kounutan non, olo ma og
kipongkatoy ni Dabid dianon?”

Og gustalan pa'ali sog polopanadanan nog botadnog bansa Hudyu
Matiu 23:1-36, Mark 12:38-40

45 Sonuk nog glam nog gotowanan
mokinongog dia ni Isus, miktalu' ion dia
sog sulanggu'anan non nog,
46 “Pokpotubud amu dia sog
polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu po' loliagon ilan monapot nog
ponopoton nog molambak bila mokpanowpanow ilan po' moleg ilan pogodaban bu golunon nog gotowanan bila dia
ilan sog kosompagan. Bu bila dia ilan
sog baloy nog poglumpukan nog bansa
Hudyu, kolegan nilan dia ilan pingkudoy
sog gingkudan nog mokokotas nog gotow.
Bu ma' nitu' dosop bila dia ilan sog
kologya'an.
47 Bu ginang nilan moglimbung dia
sog balulibunanan bagun nilan malap og
gakodanan nilan. Tubus nitu', bila mogyakin ilan, popoyaton nilan tokodoy po'
balu'balu' molongas ilan da nog gotow.
Tibua, sog gunan nog gondow, ombogat

† **20:43 20:43** Salmu 110:1

tokodoy og polihala' nog Mikpongon dia
sog gotowanan koyon nog ma' nion."

21

Og bogoy nog balulibun sog Mikpongon
Mark 12:41-44

1 Dangan tinumingag si Isus, mitongow non og doyahananan solian nilan
mokponulod nog bogoy nilan dia sog
poktogu'an nog bogoy sog Mikpongon nog
dia sog Baloy nog Poktomuyon koyon.
2 Bu mitongow non dosop og balulibun
nog miskinan tinumulod nog bogoy non
dia sog Mikpongon golaga' nog dua' lad
sin.
3 Dadi, miktalu' si Isus nog, "Tolu'on
ku dianiu, og binogoy nog balulibun
koyon labi pa dia sog bogoy nog duma
gotowanan koyon dion.
4 Po' og doyahananan koyon, sa'an
mikobogoy ilan po' ngon dianilan. Tibua,
og balulibun koyon, tinipot non mogbogoy og glam nog sukatan non."

Og gindanan nog gimpusan nog gondow
Matiu 24:1-14, Mark 13:1-13

5 Ongon dumaanan ni Isus dion nog
pigdolit nilan og Baloy koyon nog Poktomuyan nog landu' na kolongas og bantuk
non po' pimotangan nog batu koyon nog
mokpogdilapdilap bu pingdo'itdo'itan
nog pimogoy nog gotowanan dia sog
Mikpongon.
6 Dadi, miktalu' si Isus nog, "Og glam
nog mitongow niu koyon, ngon gondow
non, minsan solabuk si'oy og polongkapan non koyon nog batu, da'idun nododa'
mosama' dun dia sog kibotangan koyon
po' glam non koyon motipot pomoktugban."
7 Dadi, miksak og gotowanan koyon dia
ni Isus nog, "Polopanad, nanu gidoy ion
kotuman? Bu olo og gindanan dun nog
posungu' na motuman og pigolong mu
koyon?"
8 Tinumabal si Isus nog, "Pokpotubud
amu bagun amu di' kolimbungan. Po'
modakol og matong nog gomiton nilan og
ngalan ku. Tolu'on nilan nog ilan dow
og Kristu. Bu moktalu' ilan dosop nog
minatong na og tang nog dali' na bungkas.
Tibua, na' amu tokodoy mogunut dun.
9 Bu bila ongon og modongog niu nog
mogbunu' bu og sasow, na' amu kondokan dun po' og glam non koyon sumboy
nododa' mian pa poguna. Tibua, kona' pa
ion og doksu'an."
10 Bu long pa ni Isus dun, "Og binonsaan
mokpogbunu' ilan bu ilan. Bu og pigdotu'an mantu dosop sog len pigdotu'an.
11 Bu ongon dosop mian nog mosikad
nog glinug, bu og gunus, bu og mosakit
sog ainain nog bonua. Bu modakol og
kosobu'sobu' bu kondokondok nog gindanan nog motongow tidu sog glangit.
12 "Tibua, mangka si'oy datong og glam
nog pogolongon ku koni, pongukpa'an
amu mangka solapsolapoy. Tubus
nitu', mangka nilan amu pitangoy
sog baloyanan nog poglumpukan nog
bansa Hudyu po' ukumon nilan amu
bu kolobusuoy. Pitangon nilan dosop
amu dia sog kodotu'ananan bu gubernadoranan sabap sog kopokokunut niu
dianakon.
13 Bu koyon og bianan niu mokopoguksug nog Gomba'is nog Guksugan dianilan.
14 Tibua, sog da' pa datong og tang
koyon, popagon niu og pomikilan niu.
Bu na' amu mosusa bog olo og tabal niu
dianilan.
15 Po' bogayan ku da amu nog kotoan bagun amu moto tumabal dianilan,
bagun da og minanta kitu' dianiu, di'
nilan amu kontuan.
16 Bu sog tang koyon, minsan og
mokogulang niu, bu og putupusodanan
niu, bu og pigoloanan niu, bu og pakasibata'anan niu, ilan tanan og mogdang
dianiu dia sog gukum. Bu og duma dianiu
pomunu'on nilan tanan.
17 Bu pokongitan amu nog glam nog
gotowanan sabap sog kopokokunut niu
dianakon.
18 Tibua, onda'idun da minsan sobalu
si'oy og buk niu og mogla'at.*
19 Sa'an popagon niu og kopongandol
niu po' bila mokogaga amu, malap niu og

* **21:18 21:18** Og ma'ana non, matoy ilan si'oy, og glimukud nilan motabang da.

kotubu' nog da' kopus non."

Pidonsama' ni Isus tumalu' og kopogla'atnog koliwagan bonua nog Jerusalem
Matiu 24:15-21, Mark 13:14-19

20 Bu ma' long sop ni Isus dun, "Bila motongow niu na nog og Jerusalem poglibutan na nog sundaluanan nog banta nilan, dion kosunan niu na nog og bonua koyon dali' na lo'atoy.
21 Bu sog tang koyon, ain og mikpogonong kitu' sog bonua nog Judia, sumboy mokpolaguy ilan na sog kobukidan. Bu ain og mikpogonong sog koliwagan bonua nog Jerusalem, sumboy lumuas ilan na. Bu ain sop dia sog glowasan, sumboy di' ilan na sumolod puli'.
22 Po' ion non ion og pigolong kitu' nog posinsa og kotumanan nog sinulat kitu' dia sog Kitab.
23 Sog tang koyon, kololatlolat ain bodosanan bu ain og tigubata' po' ngon og kolumbeketan nilan. Po' landu' og sinsaan dia sog bonua koni sabap sog polihala' nog Mikpongon dia sog gotowanan koyon.
24 Bu og duma dianilan pomunu'on bianan sog kalis. Bu og duma pomihagon mangka pitangoy sog glam nog bonuaanan sog gliwag nog dunya. Bu og Jerusalem poglogekon na nog gotowanan nog kona' Hudyu, asta motoktub na og kopogbaya' nilan sog bonua koyon."

Og kopokpuli' nog Binata' sog Kilawan
Matiu 24:29-35, Mark 13:24-31

25 Ma' long sop ni Isus, "Bu ongon og gindanananan nog kosobu'sobu' dia sog gondow, dia sog bulan, bu dia sog bitunanan. Bu ain dia sog glupa'an, ngon og binonsaan nog mosusa bu kondokan sabap sog doguk nog nabok sog dagat nog landu' na koluksang.
26 Bu og gotowanan sog tang koyon, kowa'an ilan nog tulik sabap sog gondok nilan po' mosusa ilan bog olo gidoy og kodoksu'an nog mokpogdatong koni sog dunya. Po' minsan og gondow bu og bulan bu og bitunanan, moksop na og botang nilan.
27 Sog tang koyon, motongow nilan og Binata' sog Kilawan posungu' matong mogunut dia sog ginampol, bu dunut landu' silow og kotas nog baya' non.
28 Dadi, bila moktolipun na motuman og glam nog piktalu' u koni dianiu, simpan niu og pomikilan niu bu pogloliag amu po' dali' amu na gowonoy nog Mikpongon."
29 Tubus nitu', miguksug nosop si Isus nog pononggi'an dianilan, "Pikil niu polo'ma og kayu koyon nog ngalan non og igera, bu asta glam nog kayuanan.
30 Bila motongow niu nog migbogudawon na, kosunan niu na nog dali' na og timpu podos.
31 Domikian dosop nog bila motongow niu na og glam nog piktalu' u koni mituman na, kosunan niu nog dali' na datong og kopogdatu' nog Mikpongon.
32 "Po' tolu'on ku dianiu, mangka si'oy kotipot pomatoy og gotowanan numun koni, motuman na og glam nog piktalu' u koni dianiu.
33 Og glangit bu glupa'an solianlian da, tibua, og talu' u moksampoyumul nododa'."

Sumboy mongmohilat

34 Bu miktalu' sop si Isus nog, "Pokpotubud amu tokodoy bagun og pikilan niu di' moit sog gloliag nog dinunya, mama' nog moglangulangu, otawaka kosusa nog kotubu' niu. Po' bila matong og gondow nog matong u, gomonsunoy kotokowan amu dun, mama' nog mitaban amu nog giman.
35 Po' og gondow koyon matong nododa' sog glam nog gotowanan sog gliwag nog dunya koni.
36 Sa'an sumboy kobon non pongmohilat amu mangka amu pogyakin bagun amu bogayan nog Mikpongon nog pagas moglogaga nog glam nog posungu' koyon matong, bu bagun amu dosop mokopongadap dia sog Binata' sog Kilawan."
37 Dadi, gondow gondow si Isus mokpanad dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Bu bila gobi, ditu' ion pogonong sog bulud nog Olibu.

38 Bu og gotowanan sop, mosolom ilan
ditu' sog Baloy nog Poktomuyan mangoy
monginongog nog gustalan ni Isus.

22

Migupakat ilan pa'ali sog kobunu' nilan dia ni Isus
Matiu 26:1-5, Mark 14:1-2, Jan 11:45-53

1 Sog tang koyon, dali' na datong og
kologya'an nog bansa Hudyu nog ngalan
non Pan Nog Da' Potulinoy bu og kodua'
ngalan non og Liniusan.
2 Og mokokotas nog bolianan bu
og polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu, kobon non monontong ilan nog
pondayan nilan bagun nilan ombunu'
si Isus po' mondok ilan mokpogulek og
gotowanan.

Minangoy si Judas mogupakat ditu' sog mokokotasnog bolianan
Matiu 26:14-16, Mark 14:10-11

3 Tubus nitu', og sala kotow sog sopulu'
bu dua' sulanggu'anan ni Isus koyon
nog si Judas Iskariot, sinongonan ni
Kindagow.
4 Dadi, minangoy si Judas sog
mokokotas nog bolianan bu dia sog
kounutananan nog polongipat nog Baloy
nog Poktomuyan dia sog Mikpongon.
Inangoy non ilan upokatoy bog olo og
bianan non muakil dia ni Isus dianilan.
5 Dadi, dangan midongog nog go-
towanan koyon og talu' ni Judas, mik-
pogda'da' ilan, bu piksolobukan nilan nog
tindanan nilan ion.
6 Bu dangan sinumangu' na si Judas
dun, pingontongan non nog pondayan
bagun non muakil si Isus dianilan nog
mondom di' kosunan nog gotowanan.

Og gimpusan ni Isus bu og sulanggu'anan nonmogadap moglobungan
Matiu 26:17-25, Mark 14:12-21, Jan 13:21-30

7 Dadi, minatong og gondow nog kol-
ogya'an nilan koyon nog Pan Nog Da'
Potulinoy. Bu og gondow koyon, moma-
las ilan dosop nog nati nog bilibili nog
sinimpan dia sog ginang nilan koyon nog
ngalan non Liniusan.
8 Dadi, sinugu' ni Isus og dua' kotow
sulanggu' non nog si Piter bu si Jan, nog
mangoy ilan moksimpan nog globungan
nilan nog iningolanan nilan Liniusan.
9 Dadi, miksak ilan nog, “Ain nika ma
ami dondagoy moksimpan nog globungan
koyon?”
10 Tinumabal si Isus nog, “Bila matong
amu sog koliwagan bonua koyon, ongon
lumumpak dianiu nog glaki pokpisan nog
ba'ing. Bu pogunut amu sog baloy nog ain
solodan non.
11 Bu mangka niu talu' sog gapu' nog
baloy koyon nog, ‘Og Polopanad miksak
bog ain dow og dugu kitu' nog poglobun-
ganan nilan nog sulanggu'anan non sog
gondow nog Liniusan?’
12 Bu potongowon non da dianiu og
mosolag nog dugu dia sog ditas nog baloy
koyon sog kodua' lengkat non. Sagad na
og glam non ditu' og botangan niu nog
globungan. Ditu' niu pogasip og glam
non.”
13 Dadi, mipanow og sulanggu'anan
koyon bu mitongow nilan doda' og glam
nog piktalu' ni Isus kitu' dianilan. Dadi,
pigasip nilan og globungan koyon nog
iningolanan nog Liniusan.

Miglobungan na si Isus ilan nog sulanggu'anan non
Matiu 26:26-30, Mark 14:22-26, 1 Korintu 11:23-25

14 Dangan miglobungan ilan na, si Isus
ilan nog sosugu'onanan non, mikpon-
gadap ilan na dia sog dulang koyon.
15 Miktalu' si Isus dianilan nog, “Ma'
nini lo' og glegan ku tokodoy nog mangka
u si'oy kosinsa, mogadap ita pa poguna
kuman nog dulang koni nog Liniusan.
16 Tolu'on ku dianiu, nog ondi' u na
kuman dun mokpuli' tontal da nog di'
motuman og tantu ma'ana nini ditu' sog
pigdotu'an nog Mikpongon.”
17 Inimud ni Isus og saguk koyon dion
bu posolomatoy sog Mikpongon mangka
ion poktalu' dianilan nog, “Tabuk niu ini
mangka niu pogbobahagi'.
18 Po' tolu'on ku dianiu, nog ondi' u na
minum nini mokpuli' tontal da di' matong
og pigdotu'an nog Mikpongon.”

19 Mangka non nosop imudoy og pan
koyon bu posolomatoy sog Mikpongon
mangka non pomitakoy bu pomogoyoy
dianilan kobon non moktalu' nog, “Koni
og glawas u nog bogoyon ku nog poglokat
dianiu. Inang niu ini nog pomondoman
niu dianakon.”
20 Bu ma' nitu' dosop, dangan mitubus
ilan moglobungan, inimud non nosop og
saguk kitu' mangka poktalu' nog, “Og
saguk koni og tanda' nog bogu pasad nog
Mikpongon dianiu bu og dugu' u nog
ombuyus miimung og pagon non dia sog
kobo'isan niu.
21 Tibua, og gotow kitu' nog posungu'
muakil dianakon sog gla'at, migadap ami
kuman numun kitu'!
22 Po' og Binata' sog Kilawan ma-
toy nododa' po' ma' nitu' og baya'
nog Mikpongon. Tibua, kondokondok
tokodoy og doksu'an nog gotow koyon
nog mongula'at dianon.”
23 Dadi, mikpoksinaksakoy ilan bu ilan
bog sima gidoy ion og pogolongon non
koyon.

Migagow ilan bog sima motas dianilan

24 Tubus nitu', mikpoksusi og su-
langgu'anan non koyon bog sima dianilan
mimung og motas.
25 Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog,
“Og kodotu'an nog kona' Hudyu, pog-
boya'an nilan og pigotowan nilan. Bu ain
og mikpogbaya' kitu', ginolal nilan og dili
glawas nilan nog Musiba' nog Pakasi non.
26 Tibua amu, na' amu moglogiling di-
anilan. Suga'id non, ain og motas dianiu,
sumboy ion ma' nog kongudan sog glam
non. Bu ain og moglokounutan, sumboy
ion ma' nog sosugu'on.
27 Po' sima buan og motas, og kinuman
otawaka og migdulang koyon dianon?
Motas nododa' ain og kinuman. Tibua
akon, dini u nog mikologad u dianiu.
28 Po' amu og minunung dianakon sog
glam nog glogon nog kibianbianan ku.
29 Dadi, bogayan ku amu nog baya'
moglokounutan mama' dosop nog bino-
goy nog Gama' u dianakon nog baya'
moglokounutan
30 bagun amu da mokadap dianakon
kuman bu minum dia sog pigdotu'an ku.
Bu mingkud amu dosop sog gingkudan
datu' mongukum dia sog sopulu' bu dua'
pangkat ni Apu' Israel.”

Pidonsama' ni Isus tumalu' nog sonsingan ion ni Piter

Matiu 26:31-35, Mark 14:27-31, Jan 13:36-38

31 Tubus nion, miktalu' si Isus dia ni
Piter nog, “Simun, pokinongog a. Si
Kindagow tinugdak nog Mikpongon sum-
isig dianiu po' bagun kosunan bog sima
og mosiboy.
32 Tibua, pigyokinan ku ika Simun, dia
sog Mikpongon nog ondi' ombolong og
tud mu. Tibua, gumuya' si'oy og ko-
pongandol mu, sog tang nog mokpuli' a
dianakon, pongimogonoy mu og kopon-
gandol nog pigilugananan mu koni.”
33 Tinumabal si Piter nog, “Kounutan
ku, unungan ku nododa' ika minsan si'oy
sog kolobusuan asta sog kopotayan.”
34 Tinabal ion ni Isus nog, “Tolu'on ku
dianika Piter, mangka si'oy poktukala' og
manuk bombus, tolu kali mu na akon
sonsingoy nog di' mu akon kilolaan.”
35 Tubus nion, sinakan ni Isus og
sulanggu'anan non koyon nog, “Sog
dinondag u kitu' amu ompanow nog
pigondi'an ku amu mokpitang nog sin, bu
og togu'an nog balan, bu og pongyapak,
kionda'an amu ta' nog minsan olo?”

Sokali' ilan tinumabal, “Onda' ma!”

36 Dadi, miktalu' si Isus, “Motud ion.
Tibua, numun koni miksop na. Dadi,
ain dianiu nog togo sin otawaka togo
togu'an nog balan, sumboy pitangon non
bila ompanow. Bu ain dianiu nog da'idun
og kalis non, sumboy poksaluy non og
glogdoy non bagun pa mokosaluy nog
kalis.
37 Po' tolu'on ku dianiu nog sumboy
motuman dianakon og sinulat kitu' sog
Kitab nog, ‘Sinunu' ion dia sog mokolaton
nog gotow.’* Po' og sinulat kitu' pa'ali
dianakon, posungu' na motuman.”

* **22:37 22:37** Isaya 53:12

38 Tubus nitu', miktalu' og sulanggu'anan koyon nog, “Kounutan, ongon og dua' buk kalis nami dini.”
Dadi, tinumabal si Isus, “Pada na!”

Minangoy mogyakin si Isus sog bulud nog Olibu
Matiu 26:36-46, Mark 14:32-42

39 Tubus nitu', linumuas si Isus mangka angoy sog bulud nog Olibu po' ma' nitu' og kiloyaman non. Bu og sulanggu'anan non migunut dianon.
40 Dangan minatong ilan sog bulud koyon, miktalu' si Isus dianilan nog, “Pogyakin amu bagun amu ondi' koyuba'an.”
41 Mangka ion angoy sog molayu'layu' lomon lomon mosampot lobakoy nog batu mangka inglu'ud mogyakin nog,
42 “Ama', somo' mosu'at da dianika, na' mu na akon pobianon sog sinsaan ku koni posungu'. Tibua, sumboy kona' og glegan ku og motuman, suga'id non, og glegan mu.”
43 Bu og moloikat tidu sog Mikpongon tinumua' dion mongimagon dianon.
44 Sabap sog kobogat nog susaan non koyon, posisaya' ion ponamal mogyakin boya'an mikpoktolong tanan og gulas non mama' nog dugu'.
45 Dangan migbuat ion tidu mogyakin, mikpuli' ion ditu' sog sulanggu'anan non bu mitongow non ilan nog mikponulug sabap sog glupugan nilan momikil nog susaan nilan koyon.
46 Dadi, miktalu' si Isus nog, “Iduma ion mokponulug amu ma? Pogbuat amu na mangka amu pogyakin bagun amu ondi' koyuba'an.”

Og kukpa' dia ni Isus
Matiu 26:47-56, Mark 14:43-52, Jan 18:3-12

47 Sonuk pa ni Isus moktalu', mikponua' na og modakol nog gotowanan. Bu og sala kotow sog sopulu' bu dua' sulanggu'anan ni Isus nog ngalan non si Judas, og minulu' dia sog gotowanan koyon. Bu miglandan ion mokpolani dia ni Isus mangka non olokoy.
48 Tibua, sinakan ion ni Isus nog, “Judas, bianan ta' sog galok mu koyon og kopongula'at mu dia sog Binata' sog Kilawan?”
49 Dangan mitongow nog dumaanan ni Isus og posungu' koyon inangon dianon, miksitalu' ilan nog, “Kounutan, olo ma' nini, ponigbason nami na ilan nog kalis nami koni?”
50 Bu og sala kotow dianilan tinigbas non og sosoligan koyon nog kounutan nog bolianan dion boya'an misikpoy tanan og tolinga non dapit sog glintu.
51 Dadi, miktalu' si Isus nog, “Pada na!” Bu kobon ni Isus mikap nog tolinga nog glaki koyon, bu kiuli'an doma.
52 Tubus nion, tinolu'an ni Isus og mokokotas nog bolianan, bu og kounutananan nog polongipat nog Baloy nog Poktomuyan, bu og kobogolalan koyon dion nog minangoy mukpa' dianon nog, “Og polongla'ug u ta' nog mangoy amu dini nakon nog mokpogoit amu poma nog kalisanan bu og bobombalanan?
53 Gondow gondow mokunul ita dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, saka da' niu poma akon ukpa'oy ditu'? Tibua, koni minatong na doda' og tang po' mogbaya' pa og baya' nog kodoloman.”

Sinonsingan ni Piter si Isus
Matiu 26:57-58,69-75, Mark 14:53-54,66-72, Jan 18:12-18,25-27

54 Tubus nion, inukpa'an nilan na si Isus mangka nilan pitangoy ditu' sog baloy nog kounutan nog bolianan. Bu miguyukuyuk si Piter dia sog binaya' non.
55 Dangan minatong ilan sog glomalomaan nog baloy koyon, miktagun og gotowanan sog titonga' mangka ilan pongingkud dion po' minalang ilan. Si Piter sop koni mikpolani dion mangka ampu' mingkud monalang dianilan.
56 Ongon og sala kotow glibun og sosoligan dion. Dangan mitongow non si Piter nog minampu' dion, pigimotimot non ion mangka poktalu' nog, “Og gotow koni, og duma dosop nog inukpa'an koyon.”
57 Tibua, si Piter minonsing nog, “Kona' bole! Di' u tanan ion kilolaan.”

58 Da' kobon, mitongow nosop ion nog
len gotow bu tinolu'an dosop ion nog,
“Ika si'oy, og duma a modosop nilan!”
Tibua, tinumabal si Piter nog, “Kona' u
bole!”
59 Da' nosop ion kobon, ongon nosop
gotow nog dinoksol non tumalu' dia ni
Piter nog, “Ain sog motud, og gotow koni,
og duma non nododa' po' salu bonua ilan
nog gotow Galili!”
60 Tibua, tinumabal nosop si Piter nog,
“Tolu'on ku dianika, da'idun tokodoy og
sinisabut u nog poktolu'on mu koyon!”
Sintak non, sonuk pa ni Piter moktalu',
gomonsunoy miktukala' og manuk.
61 Dadi, tinontong mogdayun ni Isus si
Piter bu migbangmata ilan. Bu kilobotan
mogdayun ni Piter og glam nog tinalu'
ni Isus kitu' dianon nog, “Mangka si'oy
poktukala' og manuk bombus, tolu kali
mu na akon sonsingoy nog di' mu akon
kilolaan.”
62 Dadi, linumiu si Piter mangka poglu-
lad.

Sinolapsolap nilan si Isus
Matiu 26:67-68, Mark 14:65

63 Og gotowanan koyon nog migipat dia
ni Isus, sinolapsolap nilan ion mangka
nilan pokposokitoy.
64 Bu binunti nilan ion mangka nilan
sakoy, “Atuk mu dow buan bog sima og
sinumuntuk koyon dianika!”
65 Bu miglologinis pa nog tompola' og
gininang nilan dia ni Isus.

Si Isus piadap dia sog polongukumanan
Matiu 26:59-66, Mark 14:55-64, Jan 18:19-24

66 Dangan migboloma' ion, og kobogo-
lalan nog bansa Hudyu, bu og mokokotas
nog bolianan, bu og polopanadanan
nog botad nog bansa Hudyu, miglumpuk
ilan. Bu si Isus pinitang sog sungu'an
nilan, mangka nilan ion poksumodiaoy
nog,
67 “Talu' mu bog motud ta' doda' nog
ika og Kristu!”
Tinumabal si Isus nog, “Bila tolu'on ku
dianiu, ondi' amu da tumud dun.
68 Bu bila sakan ku amu, ondi' niu
dosop akon tobalon.
69 Tibua, moktolipun numun kitu', og
Binata' sog Kilawan pingkudon na ion dia
dapit sog glintu nog Pogbaya' nog ion di'
kobotukan.”
70 Dadi, og gotowanan koyon mikpog-
longag ilan moksak nog, “Bila ma' nitu'
buan, og Bata' a buan nog Mikpongon?”
Tinumabal si Isus nog, “Ma' nog tinalu'
niu koyon.”
71 Dadi, mikpoktalu' og gotowanan
koyon nog, “Onda'idun na kobalan ta nog
duma pa taksi' po' midongog ta na og dili
talu' non!”

23

Si Isus piadap dia ni Pilatu
Matiu 27:1-2,11-14, Mark 15:1-5, Jan 18:28-37

1 Tubus nitu', og glam nog mik-
poglumpuk koyon dion mikpogbuat ilan
mangka nilan pitangoy si Isus ditu' ni
Pilatu.
2 Dangan minatong ilan ditu', sinum-
bung nilan ion. Ma' long nilan dun,
“Inukpa'an nami og gotow koni po' pin-
ulu'an non og gotowanan sumimoy dia
sog botad nami bu pigondi'an non ilan
mogbayad nog buis dia ni Datu' Sisar.
Bu long non dun, ion dow og Kristu nog
Tinondu' nog Mikpongon Mogdatu'.”
3 Dadi, sinakan ni Pilatu si Isus nog,
“Motud ta' nog ika og datu' nog bansa
Hudyu?”
Tinumabal si Isus nog, “Mama' nog
tinalu' mu koyon.”
4 Dadi, si Pilatu miktalu' dia sog
mokokotas nog bolianan koyon bu dia
sog kodokolan nog gotow nog, “Da'idun
mitongow u nog motud og sumbungan
niu koyon dianon.”
5 Tibua, tinogol nilan da itu' dianon
nog, “Og gotowanan sog gliwag nog Judia
misasow sabap sog pikpanad non. Mik-
tolipun ion ditu' sog Galili asta midopot
dini sog Jerusalem koni.”

Si Isus piadap dia ni Datu' Herod

6 Dangan midongog ni Pilatu og ma'
nion koyon, sinak non dianilan nog si Isus
og gotow Galili ta'.

7 Dadi, dangan kisunan non nog si Isus
dia misakup sog pigdotu'an ni Herod,
dinondag non mogoit si Isus ditu' ni
Herod. Po' kitangan nog ditu' dosop ion
sog Jerusalem.
8 Dangan mitongow ni Herod si Isus,
kisu'atan tokodoy ion dun po' miobon na
nog pongosamon non ion nog moktongow
ilan ni Isus. Po' sabap sog midongog
non pa'ali dia ni Isus, dodomaan non nog
motongow non ion moginang nog ginang
nog kosobu'sobu'.
9 Dadi, modakol og sak ni Herod dia ni
Isus. Tibua, da' ion tabal.
10 Bu dion dosop og mokokotas nog
bolianan, bu og polopanadanan nog
botad nog bansa Hudyu, bu minamal ilan
moksumbung pa'ali dia ni Isus.
11 Dadi, si Herod bu og sundaluanan non, pigwanwan nilan si Isus bu
pogundaundaoy mangka nilan posolugoy
nog ponopoton nog datu' mangka non
dondagoy nog pitangon nilan mokpuli' si
Isus ditu' ni Pilatu.
12 Bu miktolipun sog gondow koyon, si
Herod ilan ni Pilatu nog migbanta bosia,
miglokopia na.

Si Isus piadap nosop dia ni Pilatu
Matiu 27:15-26, Mark 15:6-15, Jan 18:38–19:16

13 Dangan minatong ilan ditu' ni Pilatu, pilumpuk non og mokokotas nog
bolianan, bu og kobogolalan nog bansa
Hudyu, bu og gotowanan,
14 mangka ion poktalu' dianilan nog,
"Koni, inoit niu dini nakon og gotow
koni mangka amu poktalu' nog ion dow
og piksobapan nog sa'an misasow og
gotowanan dun. Dadi, sinakan ku ion
kopia sog sungu'an niu. Tibua, onda'idun
motongow u sog sumbungan niu dianon
nog komotudan ion dun.
15 Bu minsan si Herod ma' nitu' dosop.
Sa'an pipuli' non dini nami og gotow koni.
Dadi, og gotow koni, da'idun miinang non
nog patut ion bunu'on.
16 Suga'id non, tugdakon ku ion nog
pogdonogon ion tibua mangka u ion na
poluasoy."
[
17 Giap matong og kologya'an koyon
nog iningolanan nog Liniusan, ongon sala
kotow og kinolobusu nog poluason.]
18 Tibua, og gotowanan koyon mikpoglongag ilan moglogapis nog, "Bunu' mu
ion! Poluas mu si Barabas dianami!"
19 (Si Barabas, sa'an ion mikolobusu
po' ion og miglokounutan moksasow sog
koliwagan bonua koyon bu mikobunu'.)
20 Tibua, si Pilatu, og kolegan non bosia
nog poluason si Isus. Dadi, pinuli'an non
mogbubut dianilan.
21 Tibua, posisaya' nilan tanan
posikadoy og kopoglogapis nilan nog,
"Kudus mu ion! Kudus mu ion!"
22 Tubus nion, sog kotolu kali non,
miktalu' nosop si Pilatu nog, "Iduma? Olo
buan og sala' nog miinang nog gotow
koni? Akon, ondi' u ion tokodoy kotongowan nog sala' nog boya'an patut ion
bunu'on dun. Dadi, tugdakon ku nog
pogdonogon ion mangka ion poluasoy."
23 Tibua, og gotowanan koyon posisaya'
nilan tanan posikadoy og gapis nilan nog
sumboy ion kuduson. Dadi, sabap sog da'
ilan na lota' moglogapis
24 mipikil ni Pilatu nog tugdakon non na
dianilan og glegan nilan koyon.
25 Dadi, piluas non dianilan og gotow
kitu' nog kounutan moksasow sog bonua
koyon bu mikobunu' po' ma' nitu' og
pigbubut nilan, mangka non uokiloy si
Isus dia sog ain glegan nilan kitu' dianon.

Si Isus linansang sog kudus
Matiu 27:32-44, Mark 15:21-32, Jan 19:17-27

26 Dadi, pinitang nilan lumiu si Isus
posungu' sog glowasan nog koliwagan
bonua koyon. Sintak nilan ompanow,
mitongow nilan si Simun nog gotow Sirini
tidu sog bukid posungu' sog Jerusalem.
Ginanggut nilan mangka nilan popisanoy
nog kudus bu podunutoy dia sog binaya'
ni Isus.
27 Bu modakol og gotowanan mikpogunut dianon, bu asta og kolibunanan
nog mikponglangos dianon.
28 Bu liningoy ni Isus og kolibunanan
koyon mangka non ilan tolu'oy nog,
"Amu, kolibunanan dini sog Jerusalem,
na' niu akon longosan. Suga'id non,

kosusa amu nog glawas niu bu gombata'anan niu.
29 Po' ongon gondow non, mokpoktalu'
amu nog mogda'da' og kolibunanan kitu'
nog da' sibon pogbata' bu da' sibon pog-
dudu'oy.
30 Sog gondow koyon, mokpoktalu'
og gotowanan dia sog kodungusan nog,
'kodigbun amu dianami!'*
31 Bila ininang ma nog gotowanan og
ma' nini koni sog sonuk nog kayu milow
pa, olo gidoy og mogandun dun sog guna-
nunan koyon bila migangu na."
32 Ngon dosop dua' kotow og mokolaton
og kohinangan non nog sunu'on nilan
munu' dia ni Isus.
33 Dangan minatong ilan sog bonua
koyon nog iningolanan og Bakuk nog
Gulu, dion nilan kinudus si Isus, bu asta
og dua' kotow kitu' nog mokolaton og
kohinangan nilan. Og sala kotow dia
dapit sog glintu, sala kotow sop dia dapit
sog bibang.
34 Tubus nion, miktalu' si Isus nog ma'
nini, "Ama', ompunoy mu ilan po' onda'
nilan kosunoy og gininang nilan koni."
Tubus nion, pigbobahagi' nilan og
ponopoton non koyon bianan sog
moglogindanan.
35 Bu og kodokolan nog gotowanan
koyon dion, mikpogindog ilan mogbantoy
bu og kobogolalan koyon pigwanwan ni-
lan ion. Ma' long nilan dun, "Mitabang
non og duma gotow. Dadi, bila motud nog
ion doda' og pinili' kitu' nog Mikpongon
nog Kristu, tontongon ta bog kotobangan
non ta' doda' og dili glawas non!"
36 Bu mikpolani dianon og sundaluanan
koyon mangka nilan ion pogwanwanoy
bu tinulunan nilan ion nog glanggow
37 kobon nilan moktalu' nog, "Bila mo-
tud nog ika doda' og datu' nog bansa
Hudyu, tobangoy mu dow buan og glawas
mu!"
38 Bu ongon sinulat nog pitapok sog
kudus dia sog ditas nog gulu non nog ma'
nini, "Koni og Datu' nog Bansa Hudyu."
39 Tubus nion, og sala kotow kitu' mo-
laton og kohinangan non nog pidopa sog
kudus, pigwanwan non si Isus. Long non
dun, "Kona' ta' nog ika dow og Kristu?
Bila motud, tobangoy mu dow buan og
dili glawas mu asta ami."
40 Tibua, og sala kotow koyon, pimag
non og duma non koyon nog, "Iduma
moktalu' a ma nog ma' nion? Di' a
ta' mondok dia sog Mikpongon nog ita
migbatuk og koukuman dianita?
41 Saka ion, da'idun tokodoy og miinang
non nog molaton. Tibua ita, og gininang
koni dianita og tumbas ini nog kohinan-
gan ta."
42 Tubus nion, miktalu' og gotow koyon
dia ni Isus nog, "Isus, pikil nika da
akon su'usa bila matong a na ditu' sog
pigdotu'an mu."
43 Dadi, tinabal ion ni Isus, "Tolu'on
ku dianika, gondow koni mokunul ita
ditu' sog pogonongan kitu' nog landu'
kolongas."

Og kopatoy ni Isus

Matiu 27:45-56, Mark 15:33-41, Jan 19:28-30

44 Midopot tasondow, migdolom og
tibuk nog bonua asta ginonga' monog
gondow.
45 Po' og gondow onda' silow. Bu
og ponopoton kitu' nog modikpol nog
bolot sog Baloy nog Poktomuyan dia sog
Mikpongon, mibogyang poginonga'.
46 Bu si Isus miktalu' nog mosikad
nog, "Ama', uokilon ku na dianika og
glimukud u!" Miluksad tibua og talu' non
koyon, mitoktus ion.
47 Og kounutan sop nog sundaluanan
koyon, dangan mitongow non og bian-
bian nog kopatoy ni Isus koyon, mikopok-
sanglit ion dia sog Mikpongon, mangka
ion poktalu' nog, "Motud doda' midulus
og gotow koni!"
48 Dangan mitongow nog glam nog go-
towanan koyon nog miglumpuk mogban-
toy dion og bianbian koyon, mikponguli'
ilan kobon nilan moksampak nog gigdob
nilan kobal nog susaan nilan.
49 Tibua, og glam nog gotowanan nog
mikosun dia ni Isus asta og kolibunanan
kitu' nog mikpogunutunut dianon tidu

* **23:30 23:30** Hosea 10:8

pa sog Galili, mikpogindog ilan sog molayu'layu' mogbantoy nog glam nog bianbian koyon.

Og kolobong dia ni Isus
Matiu 27:57-61, Mark 15:42-47, Jan 19:38-42

50 Bu ongon sala kotow dion og ngalan
non si Jusep. Ion si'oy og polongukum
dosop og sakup nog gukum nog bansa
Hudyu. Omba'is ion nog gotow bu midu-
lus.
51 Da' ion solabuk nog gupakat ni-
lan koyon bu kohinangan nilan koyon.
Bu migdodama ion nog pigdotu'an nog
Mikpongon. Ditu' ion miktidu sog Ari-
matea nog sakup nog bonua nog Judia.
52 Inangoy non pogbubutoy ditu' ni
Pilatu og bangkoy ni Isus.
53 Dadi, inangoy non polusoy og
bangkoy ni Isus koyon dia sog kudus bu
putusoy nog bulus, mangka non botangoy
og bangkoy koyon sog globong kitu' nog
donsama' na linuangan nilan dia sog
pampang nog da'idun pa linobong dun.
54 Og gondow koyon gondow Dyoma'at.
Mogboloma' ion og Gondow nog Pogulali.
55 Bu og kolibunanan koyon nog mik-
pogunut dia ni Isus tidu sog Galili, mik-
pogunut ilan dosop dia ni Jusep mangoy
lumobong dia ni Isus. Dadi, mitongow
nilan ain ion tinagu' bu og bayu'bayu' nog
kolobong dianon.
56 Tubus nitu', minuli' ilan mangka
ilan poksimpan nog pogomut bu og glana
momut. Tibua, dangan minatong og
Gondow nog Pogulali, minulali ilan po'
inunut nilan og botad.

24

Mitubu' si Isus tidu matoy
Matiu 28:1-8, Mark 16:1-8, Jan 20:1-10

1 Dangan migdali'ondow nog moglogon-
dow Duminggu, og kolibunanan koyon,
minangoy ilan ditu' sog binotangan nog
bangkoy ni Isus. Bu pinitang nilan og
piksimpan nilan kitu' nog pogomut.
2 Dangan minatong ilan dion, mitongow
nilan og batu kitu' nog piktimpong nog
globong ni Isus, nog linilid na.
3 Bu dangan sinumolod ilan, mitongow
nilan nog da' na dia og bangkoy ni Isus
kitu'.
4 Dadi, sonuk nilan koyon mogin-
dog nog kisobu'an ilan, gomonsunoy pa
ongon dua' kotow kolokian nog mik-
poglamag og ponopoton nilan nog minin-
dog sog molani nilan.
5 Dadi, sabap sog gondok nilan koyon
dun, mikpongomba' ilan sog glupa'.
Tibua, og kolokian koyon miktalu' nog,
“Iduma ponontongon niu ma og gotow
nog totubu' sog globong?
6 Onda' ion dini po' mitubu' ion puli'.
Poktitukoy niu og talu' non kitu' dianiu
kobon nog ditu' pa ion niu sog Galili nog,
7 og Binata' sog Kilawan, sumboy uok-
ilon dia sog gongkoman nog gotowanan
nog bolodusaon bu kudusoy asta matoy.
Tibua, sog kotolu ondow non motubu' da
ion mokpuli'.”
8 Dadi, ugat nilan pa kolobotoy og
tinalu' non kitu'.
9 Bu dangan minuli' ilan tidu sog
globong ni Isus, inuksugan nilan og glam
nog kibianbianan nilan koyon dia sog sop-
ulu' bu sala bu sog duma sulanggu'anan
non.
10 Og miguksug koni dun dia sog so-
sugu'onanan non si Maria Magdalena, si
Jana, bu si Maria nog gina' ni Jems, bu
asta og duma nilan pa nog kolibunanan.
11 Tibua, og gotowanan koyon, onda'
ilan tud dun po' og guksugan nilan koyon,
balu' nog gotowanan koyon dun, sagya da
pigimungimung.
12 Tibua, si Piter, dangan midongog
non og guksugan koyon, migdayun ion
mogbuat mangka gobok posungu' sog
linobongan kitu' dia ni Isus. Bu dangan
minatong ion ditu', sinolip non mog-
dayun. Tibua, da'idun og mitongow non,
lual da og saput kitu' nog putus nog
glawas ni Isus. Dadi, minuli' ion nog
kisobu'an bog olo og bianbian koyon.

Dia sog dalan posungu' sog Emaus
Mark 16:12-13

13 Og gondow koyon, ngon og dua'
kotow dianilan mipanow posungu' sog
bonua nog Emaus. Og bonua koni

moglamlam sopulu' bu sala kilumitru og
glayu' non tidu sog Jerusalem.
14 Solian nilan koyon ompanow, og
pigobitobitan nilan pa'ali sog glam nog
bianbian ni Isus.
15 Sintak nilan koyon mogabitabit,
sina'ut ilan ni Isus mangka dolagan dian-
ilan.
16 Tibua, onda' ion pokpokilala diani-
lan.
17 Minginongogan ion dianilan nog,
“Olo lo' ma og bitan niu koyon nog solian
niu ompanow?”

Dadi, migindog ilan nog bayu'bayu'anan
nilan misusa.
18 Og sala kotow koyon nog og ngalan
non si Kleopas miktalu' dianon nog, “Sala
mu da bayu' og doksa' sog Jerusalem nog
onda' pokosun pa'ali sog bianbian kitu'
sog timpu koni.”

19 Long sop ni Isus dun, “Iduma? Olo
buan og pogolongon niu koyon?”

Dadi, tinumabal ilan nog, “Og pa'ali dia
ni Isus nog ion og gotow Nasaret. Ion og
polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog
og talu' non bu ginang non bolokatan dia
sog motaan nog Mikpongon bu sog glam
nog gotowanan.
20 Tibua, og mokokotas nog bolianan
bu og bogolalanan nami, pigdang nilan
ion dia sog gukum nog bagun og kouku-
man dianon bunu'on. Bu kinudus nilan
ion asta matoy.
21 Tibua, migdodama ami bosia dianon
nog ion og tumabang dia sog bansa Israel.
Bu doma, og gondow koni kotolu ondow
non na tidu minang og glam non koyon.
22 Bu ngon pa doma og kisobu'an ami
dun pa'ali sog guksugan nog dumaanan
nami nog kolibunanan. Po' dangan mi-
nangoy ilan ditu' sog linobongan dia ni
Isus komun dali'ondow,
23 da' nilan na kotongow og bangkoy
non. Minangoy ilan moguksug di-
anami nog, ongon dua' buk moloikat nog
Mikpongon nog mikpotongow dianilan
bu miktalu' nog si Isus mitubu' na puli'.
24 Dadi, ongon dumaanan nami nog
minangoy sog globong kitu' bu mitongow
nilan nog mama' doda' nog guksugan nog
kolibunanan kitu'. Tibua, da' nilan ion
kotongow ditu'.”
25 Miktalu' si Isus nog, “Astaga! Landu'
amu doda' kologon posobutan bu di' amu
mosompun tud nog piktalu' nog glam nog
polomolatasanan nog talu' nog Mikpon-
gon kobon nitu'.
26 Po' og Kristu koni, sumboy nododa'
ion mosinsa poguna mangka non si'oy
kotabuk og kotas nog baya' mogdatu' sog
glam nog gotow.”
27 Tubus nion, inustal ni Isus dianilan
og glam nog sinulat sog Kitab pa'ali di-
anon nog tinolipunan dia sog sinulat ni
Muses bu sog glam nog polomolatasanan
nog talu' nog Mikpongon.
28 Bu dangan dali' ilan na datong
dia sog gongayan nilan koyon, si Isus
migbalu'balu' nog moglandan pa sog gu-
nan.
29 Tibua, tinogol nilan ion monggat.
Long nilan dun, “Dini a na nami po' gobi
na.” Dadi, migunut ion dianilan.
30 Dangan migadap ilan na kuman, in-
imud ni Isus og pan mangka non posolo-
matoy sog Mikpongon, mangka non po-
motioy bu bogoyoy dianilan.
31 Dadi, mibuka' og tinontongan nilan
bu ugat nilan pa ion kilolaoy. Tubus nitu',
mibolong na ion dia sog tinontongan
nilan.
32 Bu migabitabit ilan nog, “Sa'an poma
landu' og da'da'an ta kobon non kitu' mo-
gabitabit dianita sog dalan bu mogustal
nog talu' nog Mikpongon dia sog Kitab.”
33 Dadi, migbuat ilan mangka ilan
pokpuli' mogdayun sog Jerusalem. Bu
kidotongan nilan ditu' og sopulu' bu sala
bu duma gotowanan nog mikpoglumpuk
dion.
34 Bu og gotowanan koyon, mikpoktalu'
ilan sog dua' kotow koni nog, “Motud
doda' nog mitubu' puli' og Kounutan ta
kitu' po' mikpotongow tanan ion dia ni
Simun.”
35 Dadi, og dua' kotow koni piguksugan
nilan dosop sog glam nilan koyon dion
og kibianbianan nilan sog dalan bog olo
migandun kokilala nilan dia ni Isus. Po'
kinilala nilan ion bianan sog kopomoti
non nog pan.

Mikpotongow si Isus dia sog sulanggu'anan non
Matiu 28:16-20, Mark 16:14-18, Jan 20:19-23, Piginang 1:6-8

36 Sonuk nilan koyon moguksug pa'ali sog bianbian nilan kitu', gomonsunoy pa, dion na ion pogindog sog titonga' nilan bu miktalu' ion nog, "Kotikna' mongon dianiu."
37 Tibua, kiondokan ilan tokodoy po' balu' nilan dun og mitongow nilan koni og molimatoy non.
38 Dadi, miktalu' ion dianilan nog, "Iduma kondokan amu ma bu mogdua'dua' ma og pikilan niu?
39 Tontong niu polo'ma og komotanan ku bu og botisanan ku. Ion non ini, akon! Tuyok niu polo'ma bagun niu kosunan nog akon, kona' u doda' og molimatoy. Po' og molimatoy, da'idun og gungod non bu og tulan non. Di' ma' nog mitongow niu koni dianakon."
40 Solian non koyon moktalu' dun, pitongow non og komotanan non bu og botisanan non.
41 Tibua, da' ilan pa tud dun po' sabap sog miksagot og pikilan nilan nog gloliag bu kisobu'an ilan. Dadi, miksak si Isus dianilan nog, "Ongon ta' misimpan niu dini nog ponganon?"
42 Bu binogayan nilan doma ion nog soda' nog milutu'.
43 Dadi, tinabuk ni Isus mangka non kanoy dia sog sungu'an nilan koyon.

44 Tubus nion, miktalu' si Isus dianilan nog, "Og kibianbianan ku koni, ion non og tinalu' u kitu' dianiu kobon nog kopokunul ta pa, nog sumboy motuman og glam nog sinulat kitu' pa'ali dianakon nog sinulat ni Muses kitu', bu og sinulat nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon, bu asta og sinulat ni Dabid dia sog Salmu pa'ali dianakon."

45 Mangka ni Isus buka'oy og pomikilan nilan bagun nilan mosabut og ma'ana nog glam nog tinalu' nog Mikpongon kitu' nog sinulat dia sog Kitab.
46 Ma' long non dun dianilan, "Sinulat dia sog Kitab nog og Kristu, sumboy nododa' mosinsa. Tibua, sog kotolu ondow non, motubu' ion mokpuli' tidu matoy.
47 Bu sumboy ustalon bianan sog ngalan non dia sog glam nog binonsaan moktolipun dini sog Jerusalem, og kopoglila' bu og kopongampun nog dusaanan.
48 Amu og monaksi' nog glam nini.
49 Bu popongoyon ku dianiu og pinasad nog Gama' u nog bogoyon non dianiu. Dadi, pogbagad amu dini sog koliwagan bonua nog Jerusalem koni asta tumona' dianiu og Bolakat nog Mikpongon."

Miktolabang si Isus sog glangit
Mark 16:19-20, Piginang 1:9-11

50 Tubus nitu', inoit ni Isus og sulanggu'anan non koyon ditu' sog molani nog Betani mangka non ogotoy og komot non dianilan po' popiaon non ilan.
51 Sonuk non koyon mokpopia dianilan, ginonatan non ilan po' piiknat na ion sog glangit.
52 Tubus nion, tinamuy nilan ion mangka ilan uli' sog Jerusalem nog landu' og da'da'an nilan.
53 Bu kobon non mangoy ilan dia sog Baloy nog Poktomuyan po' moksanglit ilan dia sog Mikpongon.

Og Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu nog sinulat ni Jan

Og Piuna Talu' pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan nog Sinulat ni Jan

Og libru koni nog sinulat ni Jan, og mokposun nog si Isus, iningolanan ion nog Talu' nog Mikpongon nog da' kopus non nog miktimaluy gotow mangka ion duma mogonog dini nita. Sa'an sinulat ni Jan og guksugan koni, bagun ain og mogbasta dun, tumud ilan nog si Isus og pinasad kitu' nog Polonabang. Ion og Bata' nog Mikpongon, bu bianan sog tud nilan dianon kobogayan ilan nog kotubu' nog da' kopus non.

Tidu ni Jan tolu'on nog si Isus og Talu' nog Mikpongon, piguksugan non og gininisan nog piginang ni Isus nog kosobu'sobu' boya'an mitantu nog si Isus doda' og pinasad kitu' nog Polonabang sog gotowanan, bu ion og Bata' nog Mikpongon. Tubus nitu', piguksugan non dosop bog olo doda' og pilanta' dia sog gininang non kitu' nog kosobu'sobu'. Bu tinalu' dosop dini nog ngon gotowanan nog tinumud dianon, bu ngon dosop og duma sinumusi bu ompok ilan tumud dianon. Sog kopituluanan 13-17, mikuksug pa'ali sog glolaman ni Isus dia sog sulanggu'anan non, bu og pondolo'isogan non dianilan sog gobi kitu' nog kukpa' dianon. Sog gimpusan, sinulat ni Jan pa'ali sog koukuman dia ni Isus, og kopatoy non, og kopotubu' dianon tidu sog patoy, bu og kopokpotongow non dia sog sulanggu'anan non tidu ion motubu' puli'.

Migustal si Jan nog og kotubu' nog da' kopus non, og bogoy da nog Mikpongon bianan dia ni Isukristu nog ion og Dalan, og Motud, bu og Kotubu'. Ain tumolima' dia ni Isus, kobogayan ilan nog kotubu' nog da' kopus non.

1. Og bokna nog gustalan non, 1:1-18.
2. Si Jan nog Polomunyag bu og mikuna nog sulanggu'anan ni Isus, 1:19-51.
3. Og piginang ni Isus dia sog kodokolan nog gotowanan, 2:1–12:50.
4. Og gimpusan nog tang non ditu' sog Jerusalem bu sog glumibut nog gimbolayan koyon dion, 13:1–19:42.
5. Og kopotubu' dia ni Isus tidu sog patoy bu og kopokpotongow non sog gotowanan, 20:1-31.
6. Og gimpusan nog gustalan non, og kopokpotongow ni Isus sog sulanggu'anan non ditu' sog Galili, 21:1-25.

Og Talu' miktimaluy gotow

1 Sog tolipunan nog dunya, donsama' na
og Talu'*. Og Talu' koni, ilan nog Mikpon-
gon. Bu ion non nion og Mikpongon.
2 Tidu pa sog tolipunan, og Talu' koyon
miksolabuk ilan na nog Mikpongon.
3 Og glam nog piongon miongon bianan
dianon bu da'idun og miongon nog kona'
bianan dianon.
4 Dia non poktidu og kotubu' bu og
kotubu' koyon og mokpodolag dia sog
gotowanan.
5 Og Dolag koyon nog sinumilow dia
sog modolom, ondi' nododa' dagon sog
modolom.
6 Ongon gotow nog pipangoy nog
Mikpongon, ngalan non si Jan.
7 Sa'an ion pipangoy nog Mikpongon
po' ustalon non dia sog gotowanan pa'ali
sog Dolag koyon bagun da, bianan sog
gustalan non, tumud na bosia og glam nog
gotowanan dun.
8 Si Jan, kona' non og pogolongon kitu'
nog og Dolag. Suga'id non, ion sagya
da minangoy mogustal pa'ali sog Dolag
koyon.
9 Og tantu nog Dolag, ion non ion og
minangoy dini sog dunya, og mokpodolag
dia sog pomikilan nog glam nog go-
towanan.
10 Dadi, og Talu' koyon migonong
dini. Bu minsan si'oy og dunya miongon
bianan dianon, og gotowanan dini sog
dunya, onda' nilan ion kilolaoy.

* **1:1 1:1** Og pogolongon koyon nog Talu', ion non ion si Isukristu.

11 Minangoy si'oy ion sog dili bonua
non, da' ion tobukoy nog salu bansa non.
12 Tibua, glam nog ain tinumabuk di-
anon bu tinumud dia sog ngalan non,
binogayan non ilan nog kopatut bagun
ilan mimung nog gombata' nog Mikpon-
gon.
13 Og kopogbata' dianilan ondi' mama'
nog kopogbata' nog pogduoy, otawaka
sagya glegan nog gotow, suga'id non,
bianan sog baya' nog Mikpongon.
14 Og Talu' kitu' miktimaluy gotow bu
minampu' mogonong dianita solianlian.
Molitulungoy bu dia non og motud. Bu
mitongow nami dosop og silow nog kotas
nog baya' non nog mitabuk non nog
tidu sog Gama' non, ion og Bata' nog
Mikpongon nog Boktung.
15 Si Jan og migustal dia sog gotowanan
pa'ali dianon. Pisikad non og talu' non
nog, "Ion non ini og pigolong u kitu' nog
tumondug dianakon nog labi pa kotas
dianakon. Po' ion donsama' na sog onda'
u pa bota'oy."
16 Ondi' moglokobus og tulung non bu
bianan ditu' miksawadsawad tanan og
popia non dianita.
17 Kobon nitu', bianan dia ni Muses,
mitabuk ta og botad nog Mikpongon.
Tibua numun koni, og tulung nog
Mikpongon bu og motud nog pomali,
motabuk ta bianan dia ni Isukristu.
18 Da'idun pa sibon og mikotongow nog
Mikpongon lual da og Bata' non nog Bok-
tung nog miksolabuk ilan nog Gama' sog
glangit. Ion og mikposun sog gotowanan
pa'ali dianon.

Og pomali ni Jan nog Polomunyag
Matiu 3:1-12, Mark 1:2-8, Luk 3:1-18

19 Ongon gondow non og kobogolalan
nog bansa Hudyu sog Jerusalem, di-
nondag nilan og bolianan bu duma
pangkatanan ni Apu' Lebi mangoy mok-
sak ditu' ni Jan bog sima doda' ion.
20 Da' pogalangalang tumabal si Jan bu
pilogdong non tumalu' nog, "Kona' u og
Kristu."†
21 Dadi, miksak ilan nosop nog, "Bila
kona' a og Kristu, si Iladya a ta'?"
Tibua, tinabal non ilan nog, "Kona' u
dosop."
"Dadi, bila ma' nitu', ika ta' buan og
pogdodomaan nami kitu' nog polomo-
latas nog talu' nog Mikpongon?"
Tinabal non ilan nog, "Kona' u dosop."
22 Dadi, sog gimpusan miktalu' ilan,
"Sima a ma buan? Posun mu dianami
bagun nami dosop omposun ditu' sog
dinumondag kitu' dianami mangoy dini.
Olo buan motalu' mu pa'ali dianika?"
23 Dadi, dangan tinumabal si Jan, gina-
mit non og tinalu' nog polomolatas kitu'
nog si Isaya nog sinulat sog Kitab nog,
"Akon og moktawag ditu' sog bonua
kitu' nog mologon pogonongan
nog, 'Pologdong niu og bianan nog
Pogbaya' nog posungu' matong.' "‡
24 Ongon sop dumaanan nilan nog para-
siuanan nog pipangoy moksak dianon.
25 Long nilan dun, "Bila kona' a og
Kristu, bu kona' a dosop ni Iladya,
otawaka og polomolatas nog talu' nog
Mikpongon kitu', iduma buan momunyag
a ma?"
26 Dadi, tinumabal si Jan nog, "Akon,
momunyag u nog gotow bianan sog tubig.
Tibua, ongon sala kotow dion niu nog da'
niu pa kilolaoy.
27 Ion non ion og tumondug kitu' di-
anakon nog minsan og gikot nog pongya-
pak non, di' u tanan patut mubad dun."
28 Og glam nini ditu' miinang sog koli-
wagan bonua nog Betani, ditu' sog dipag
nog tubig nog Jurdan, dia sog pimunya-
gan ni Jan nog gotowanan.

Og Nati nog Bilibili tidu sog Mikpongon

29 Dangan migboloma' ion, mitongow
ni Jan si Isus posungu' dianon. Dadi,
miktalu' ion nog, "Kitu' da og pinonggi'
kitu' sog Nati nog Bilibili nog binogoy nog
Mikpongon nog pomolason sog dusaanan
nog glam nog gotow sog dunya.
30 Ion non na ini og pigolong u kitu'
nog tumondug dianakon nog motas pa

† **1:20 1:20** Og Kristu koni og Ginirik. Og ma'ana non og Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya.
‡ **1:23 1:23** Isaya 40:3. Somo' ita da, simpanon nilan pikilan nilan tumabuk dianon.

dianakon. Po' donsama' na ion sog da' u pa bota'oy.
31 Sog tigana', da' u ion kosunoy. Tibua, sa'an mimunyag u bianan sog tubig po' bagun pa ion kosunan nog bansa Israel."
32 Ma' nini og gustalan ni Jan dun, "Mitongow u og Bolakat nog Mikpongon nog tidu sog glangit mama' nog kolopati tinumona' dianon bu da' na pokulog dianon.
33 Onda' u ion kosunoy taman da da' u kotongow og gindanan kitu' nog tinalu' nog dinumondag kitu' dianakon momunyag bianan sog tubig nog, og gotow koyon nog momunyag bianan sog Bolakat nog Mikpongon, motongow mu tumona' dianon og Bolakat nog Mikpongon nog di' na mokulog dianon.
34 Dadi, mitongow u na bu kitoksi'an ku na nog ion non ini og Bata' nog Mikpongon."

Og tigana' nog sulanggu'anan ni Isus

35 Dangan migboloma' ion, si Jan bu og dua' kotow sulanggu' non, ditu' ilan nosop.
36 Dangan mitongow non mian si Isus, miktalu' si Jan nog, "Kitu' da! Og Nati nog Bilibili kitu' nog miktidu sog Mikpongon."
37 Dadi, dangan midongog nog dua' kotow sulanggu'anan non koyon, migunut ilan dia ni Isus.
38 Dangan linumingoy si Isus, mitongow non og dua' kotow koyon. Miksak ion nog, "Olo pokponontongon niu koyon?"
Tinabal nilan si Isus nog, "Rabi, ain ka migonong?" (Og ma'ana nog Rabi koni, Polopanad.)
39 Tinabal ilan ni Isus nog, "Alung, pogunut amu dianakon bagun niu motongow." Dadi, migunut ilan dianon bu mitongow nilan og pigonongan non koyon. Og kodatong nilan ditu' miliu na ginonga' monog gondow. Dadi, ditu' ilan na non minatuk solianlian.
40 Og sala kotow sog dua' kotow kitu' nog mikodongog nog talu' ni Jan bu pogunut dia ni Isus, ion non si Andriu, og gilug ni Simun Piter.
41 Sododu'un pinongow non og gilug non nog si Simun mangka non tolu'oy nog, "Mitongow nami na og Mesayas!" (Somo' ita da, og Kristu.)
42 Dadi, inoit non si Simun mangoy ditu' ni Isus. Dangan minatong ilan ditu' ni Isus, tinontong non si Piter mangka poktalu' nog, "Ika Simun, og bata' ni Jan, ingolanan ku ika nog Sipas." (Og Sipas koni sog Inaramaik, ion non da og Piter.)§

Inonggat ni Isus si Pilip bu si Nataniel

43 Dangan migboloma' ion, ininang na ni Isus og pikilan non kitu' nog mangoy ion sog probinsia nog Galili. Dangan minatong ditu', mitongow non si Pilip. Dadi, tinolu'an non nog, "Alung, pogunut a dianakon."
44 Si Pilip og gotow Betsaida og salu bonua ni lo' Andriu bu si Piter.
45 Dadi, pinontong ni Pilip si Nataniel. Dangan mitongow non, pigobitan non dianon nog, "Mitongow nami og gotow kitu' nog sinulat ni Apu' Muses dia sog Botad og pa'ali dianon. Bu sinulat dosop nog polomolatasanan kitu' nog talu' nog Mikpongon. Og ngalan non si Isus, og bata' ni Jusep nog gotow Nasaret."
46 Dadi, miktalu' si Nataniel, "E! Nasaret? Ongon ta' og molongas nog moktidu sog Nasaret?"
Dadi, ma' long ni Pilip dun, "Alung polo'ma, ongoyon ta tontongoy."
47 Dangan mitongow ni Isus si Nataniel posungu' ditu' non, miktalu' ion nog, "Koni og tantu pangkat nog bansa Israel nog di' kotongowan nog di' motud."
48 Dadi, miksak si Nataniel. "Olo lo' ma kisunoy mu dianakon?"
Tinabal ion ni Isus nog, "Mitongow u ika sog silung nog kayu kitu' nog igera sog da' a pa onggatoy ni Pilip dun."
49 Dadi, miktalu' si Nataniel, "Rabi, motud doda' nog ika og Bata' nog Mikpongon bu og Datu' nog bansa Israel!"
50 Miktalu' si Isus nog, "Tinumud a ta' sabap sog talu' u nog mitongow u ika sog tondong nog kayu kitu'? Tolu'on ku dianika, mokotongow a pa nog labi pa dion nog kosobu'sobu'.

§ **1:42 1:42** Og Piter koni og Ginirik. Og ma'ana non, og batu.

51 Tolu'on ku dianiu, nog motongow niu
og glangit ombuka' bu og moloikatanan
nog Mikpongon mongmonog monek ilan
dianakon, og Binata' sog Kilawan."

2

Og kaing ditu' sog Kana

1 Tolu ondow golot non, ongon og kaing
ditu' sog koliwagan bonua nog Kana,
og sakup nog Galili. Og gina' ni Isus
tinumua' sog kaing koyon.
2 Si Isus bu sulanggu'anan non,
pinosunan ilan dosop nog kaing koyon.
3 Dangan kinobus ilan nog ginumon,
og gina' ni Isus miktalu' dianon nog,
"Kinobus ilan nog galak."
4 Tinabal ion ni Isus nog, "Potiang mu
pa akon bog olo ginangon ku po' da' pa
datong og tang u."
5 Dadi, og gina' non miktalu' dia
sog sosoligananan nog miglokologya'an
koyon nog, "Ain tolu'on non dianiu inang
niu."
6 Ongon gonom buk mokoluksang nog
sibulan dia sog molani nilan koyon nog
gomiton nog gotowanan dion bila mogi-
nang ilan nog pogbotadon nog gotow
Hudyu kitu' nog mongugas. Og sibu-
lananan koyon kugatan mogliu sog pat
otawaka gonom lata og solabuk dun.
7 Dinondag ni Isus og sosoligananan
koyon nog pomonu'on nilan nog tubig og
glam non. Dadi, pimonu' nilan nog tubig
dia sog goktob nog baba' nog sibulananan
koyon.
8 Tubus nitu', miktalu' si Isus nog,
"Saguk amu dun bu oit niu sog gotow nog
migokbit nog kologya'an koni."
Dadi, migoit ilan nog tubig koyon
9 mangka nilan bogoyoy dia sog migok-
bit nog kologya'an koyon. Dangan kiina-
man non og tubig koyon nog miktimaluy
galak, onda' non kosunoy bog ain miktidu
og galak koyon. Tibua, kisunan da nog
ain sinumaguk kitu' dun. Dadi, dangan
ininaman non og galak koyon, sinabi non
moglandan og glaki kitu' nog kinaing
10 mangka non tolu'oy nog, "Kona' ta'
nog bila ongon og kologya'an mama' nini,
unanan ta dumulang dia sog gotowanan
og galak kitu' nog omba'is, bu bila mok-
inum na glam nilan nog mahatul, mangka
pa dulangoy nog galak kitu' nog di' tantu
omba'is? Tibua ika, pibinaya' mu ma
dumulang og omba'is koni tokodoy nog
galak."
11 Koyon og tigana' gingyata' nog in-
inang ni Isus. Ditu' non ininang sog
Kana, og sakup nog Galili. Bianan sog
gininang non kitu', pitongow non na og
kotas nog baya' non nog boya'an tinumud
og sulanggu'anan non dianon.
12 Tubus nitu', dinumiksun si Isus bu
gina' non, ilan nog pigilugananan non
asta og sulanggu'anan non, ditu' sog
Kapernaum. Bu minguli'an ilan ditu'
podali'.

Si Isus minangoy sog Baloy nog Poktomuyandia sog Mikpongon

Matiu 21:12-13, Mark 11:15-17, Luk 19:45-46

13 Dangan dali' na datong og kolo-
gya'an kitu' nog gotow Hudyu nog ngalan
non Liniusan, tinumukad si Isus sog
Jerusalem.
14 Dangan minangoy ion dia sog glom-
lomaan nog Baloy nog Poktomuyan koyon
dia sog Mikpongon, dinotongan non dion
og gotowanan nog mikpogdagangdagang
nog sapi'anan, og bilibilianan, bu og
kolopatianan, asta og polomolosanan nog
sin nog mikpongingkud ilan sog glomisa-
hananan nilan.
15 Dadi, minalap si Isus nog tali. In-
imung non nog bobadas mangka non
pomugowoy og glam nog sapi'anan bu
bilibilianan, bu pimolituka' og glomisa-
hananan nog boya'an mikpogwalak og
sinanan nilan,
16 mangka non tolu'oy og gotowanan
kitu' nog mikpogdagang nog kolopati nog,
"Awa' niu dini og doganganan niu
koyon bu na' niu imungon nog tobu'an og
Baloy nog Gama' u!"
17 Mipondom nog sulanggu'anan non
koyon og sinulat kobon nitu' nog, "Landu'
kopogastol u mogipat nog baloy mu asta
mogla'at u dun."*

* **2:17 2:17** Salmu 69:9

18 Dadi, og kounutananan nog bansa
Hudyu koyon, linompang nilan mongam-
bat nog gingyata'. Ma' long nilan dun,
“Olo og ginggyata' nog ompotongow mu
dianami nog togo baya' a doda' moginang
nog mama' nini koni?”
19 Sokali' tinumabal si Isus nog, “Goba'
niu og Baloy nog Poktomuyan koni dia sog
Mikpongon po' sog solod nog tolu ondow
pindogon ku mokpuli'.”
20 Tinabal nilan si Isus, “Pat pulu' bu
nom ton pogimungon og Baloy nog Pokto-
muyan koni mangka si'oy kodoksu', saka,
moktalu' a nog pindogon mu ini mokpuli'
sog solod nog tolu ondow?”
21 Tibua, og pigolong ni Isus koyon nog
Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpon-
gon, ion non og dili glawas non.
22 Dadi, dangan mitubu' si Isus tidu ma-
toy, mipondom nog sulanggu'anan non og
talu' non kitu'. Sabap ditu', tinumud ilan
sog sinulat kobon nitu' dia sog Kitab pa'ali
dianon bu tinumud ilan dosop nog tinalu'
non.
23 Dadi, kobon non pa ditu' sog
Jerusalem sog tang nog ginang nilan kitu'
nog iningolanan Liniusan, modakol go-
tow og tinumud dianon sabap sog gingy-
ata'anan nog ininang non.
24 Tibua, si Isus da' salig non dianilan
po' kisunan non na og polomotadon nog
glam nog gotow.
25 Di' si'oy tolu'on dianon nog gotow,
donsama' non na kisunan bog olo og dia
sog pomikilan nog gotowanan.

3

Migabitabit si Nikudimus ilan ni Isus

1 Ongon og sala kotow parasiu og
sakup nog kobogolalan nog bansa Hudyu,
ngalan non si Nikudimus.
2 Ongon gobi, minangoy ion ditu' ni
Isus mangka ion poktalu' nog, “Rabi,*
kisunan nami nog ika og polopanad nog
dinondag nog Mikpongon mangoy dini,
po' da'idun gotow og mokopoginang nog
gingyata'anan mama' nog pinginang mu
somo' da' ion dumaoy nog Mikpongon.”
3 Dadi, tinumabal si Isus nog, “Tolu'on
ku dianika, taman da og gotow ondi'
bota'on mokpuli', ondi' non nododa' mo-
tongow og pigdotu'an nog Mikpongon.”
4 Dadi, miksak si Nikudimus nog, “Olo
og mogandun kobata' mokpuli' dia sog
gotow nog saka mogulang na? Mokosolod
pota' buan ion puli' sog tian nog gina'
non?”
5 Tinabal ion ni Isus nog, “Tolu'on ku
dianika, nog da'idun gotow og mokampu'
sog pigdotu'an nog Mikpongon bog da' da
ion bota'oy bianan sog tubig bu Bolakat
nog Mikpongon.
6 Ain og binata' nog gotow, og gotow da.
Bu ain og binata' bianan sog Bolakat nog
Mikpongon, ion mimung nog bata' nog
Mikpongon.
7 Dadi, na' a mosobu' bila tolu'on ku nog
sumboy bota'on amu mokpuli'.
8 Po' ibalat da sog galu', og galu' koyon
moyup sog ain glegan non. Modongog
mu tibua og dogus non nog di' mu sunan
bog ain miktidu bu ain posungu'. Ma'
nitu' dosop og gotow bila bota'on bianan
sog Bolakat nog Mikpongon. Ondi' non
kosunan bog olo og ginandun dianon.”
9 Dadi, miksak nosop si Nikudimus nog,
“Olo ma og gondunon dun?”
10 Tinumabal si Isus nog, “Di' mu
tanan kosunan saka motas a bosia nog
polopanad sog bansa Israel?
11 Tolu'on ku dianika, miguksug ami
nog ain kisunan nami bu tinumaksi' ami
nog ain mitongow nami. Tibua, minsan
si'oy ma' nitu', di' amu pa tumud nog
gustalan nami.
12 Olo ma mogandun kotud niu bila
ustalan ku amu pa'ali sog kinodiwata nog
minsan og gustalan ku dianiu nog pa'ali
sog kinilawan, ondi' niu tanan tudon?
13 Da'idun mikangoy ditu' sog glangit,
lual da og sala kotow nog miktidu sog
glangit. Ion og Binata' sog Kilawan.
14 “Kobon nitu', ditu' sog bonua nog
mologon pogonongan, si Muses, tinumu-
nag nog galang, binantuk non ma' nog
mamak mangka non tundokoy sog ditas
bagun da, ain tinoktuk nog mamak, bila

* **3:2 3:2** Og Rabi koni, og ma'ana non, og polopanad kitu' nog modalom og sabut non nog sinulat dia sog Kitab.

tumontong ilan dia sog tinundok kitu',
kuli'an ilan dun. Domikian dosop ma'
nitu', og Binata' sog Kilawan, sumboy
dosop tundokon sog kudus mangka patoy
15 bagun da, ain og tumud dianon
mokalap nog kotubu' nog da' kopus non.
16 Po' sabap sog landu' kosolag og glola-
man nog Mikpongon sog glam nog gotow
sog dunya, binogoy non og Bata' non
nog Boktung matoy bagun ain og tumud
dianon, ondi' ion mokangoy sog kopatoy
nog da' kopus non, suga'id non, mokalap
ion nog kotubu' nog da' kopus non.
17 Po' og Mikpongon, da' non dondagoy
og Bata' non mangoy momolihala' dini
sog dunya. Suga'id non, inangoy non ilan
gowonoy tidu sog dusaanan nilan.
18 Dadi, og gotowanan nog ain tumud
dia sog Bata' non, ondi' ilan polihola'on.
Tibua, og gotowanan nog ondi' tumud
dianon, pinolihala' ilan na po' onda' ilan
tud dia sog Bata' nog Mikpongon nog
Boktung.
19 Mama' nini og kopomolihala' nog
Mikpongon. Og Bata' non minangoy sog
dunya po' mogbogoy nog dolag dia sog
pikilan nog gotowanan. Tibua, ompok
og gotowanan dun. Og kolegan nilan
og dolom po' mokolaton og kohinangan
nilan.
20 Po' og gotowanan kitu' nog moginang
nog molaton, mangit dia sog dolag bu
ompok mokpolani dun bagun ondi' om-
polanta' og kohinangan nilan nog mola-
ton.
21 Tibua, ain og gotow nog pinulu'an
nog motud, mangoy na doda' ion dia
sog kodolagan bagun motongow nog og
kohinangan non koyon, miunut non og
glegan nog Mikpongon."

Og gustalan ni Jan pa'ali dia ni Isus

22 Tubus nitu', si Isus bu og su-
langgu'anan non koyon minangoy ilan
sog kobukidan nog Judia. Bu ditu' ilan pa
migonongonong. Bu pimunyagan non pa
og gotowanan ditu'.
23 Bu si Jan si'oy mimunyag dosop ditu'
sog bonua nog Ainon, sog molani nog koli-
wagan bonua nog Salem po' modalom og
tubig ditu'. Bu modakol og mikpogangoy
nog gotowanan dion mokpogbunyag dia
ni Jan.
24 (Og tang koni da' pa kolobusuoy si Jan
dun.)
25 Bu duma sulanggu'anan ni Jan,
mikpoksusisusi ilan nog sala kotow
Hudyu pa'ali dia sog botad nog bansa
Hudyu nog ginang nilan nog gugas.
26 Dadi, minangoy ilan ditu' ni Jan
mangka ilan pogabit nog, "Rabi, kolob-
otan mu ta' og gotow kitu' nog duma
mu nog pigolong mu dianami ditu' sog
dipag nog tubig nog Jurdan? Numun
koni ion mimunyag dosop bu modakol og
gotowanan nog mikpogunut dianon."
27 Tinumabal si Jan nog, "Da'idun og
gotow mokinang nini bog da' da bogoyoy
nog Mikpongon dianon.
28 Minsan amu, kitoksi'an niu og tinalu'
u kitu' nog kona' u og Kristu. Suga'id non,
akon og piuna mokposun pa'ali dianon.
29 Ibalat da sog moglokaing, og glaki,
ion og gapu' nog koingon kitu' dianon.
Tibua, og gunung nog glaki koyon mogu-
mati' tibua ion nog talu' nog glaki koyon.
Bila modongog non og talu' non, loliagon
ion dun. Akon si'oy, ma' nitu' u dosop nog
mitoktub na og gloliag u.
30 Po' sumboy kobon non mogdungag og
bontugan non. Bu og gianakon sumboy
nododa' moglokulang."
31 "Ion og miktidu sog glangit, og motas
sog glam non. Og gotowanan nog tidu
dini sog dunya koni, dini ilan da goktob
sog dunya koni. Bu og poglobiton nilan
pa'ali dosop dini sog dunya koni. Tibua,
ion og miktidu sog glangit, ion nododa' og
motas sog glam non.
32 Bu mogustal ion pa'ali sog ain miton-
gow non bu midongog non. Tibua, da'
nilan tobukoy og gustalan non.
33 Tibua, ain og gotow nog tinum-
abuk nog gustalan non, miimung ion nog
tanda' nog og talu' nog Mikpongon motud
doda'.
34 Po' og dinondag koyon nog Mikpon-
gon mangoy dini, ion og moktalu' nog
talu' nog Mikpongon po' binogayan ion
nog Mikpongon nog Bolakat nog di'
moglokobus.

35 Og Gama' molalam sog Bata' non bu
inuakil non dia sog gongkoman non og
glam non.
36 Dadi, simasima og tumud dia sog
Bata' non, ion mokalap nog kotubu' nog
da' kopus non. Tibua, simasima ompok
mokokunut dianon, ondi' ion mokalap
nog kotubu' nog da' kopus non bu ondi'
mokawa' dia sog polihala' nog Mikpon-
gon."

4

*Og gotow Samaria nog glibun migabit-
abit ilan ni Isus*

1 Dadi, midongog nog parasiuanan nog
og pimunyagan ni Isus modakol pa dia
sog pimunyagan ni Jan bu modakol dosop
og mikpogunut dianon.
2 (Tibua og mimunyag koyon kona' ni
Isus, suga'id non, og sulanggu'anan non.)
3 Dangan kisunan ni Isus og dongogan
nog ma' nion, ginumonat ilan sog Judia
mangka ilan pokpuli' sog Galili.
4 Mangka ilan si'oy pokodatong sog
Galili, sumboy mian ilan pa sog probinsia
nog Samaria.
5 Dangan midopot ilan sog Samaria,
minapit ilan sog bonua nog Sikar. Og
Sikar koni molani sog glupa' nog binogoy
ni Jakub kobon nitu' dia sog bata' non nog
si Jusep.
6 Ditu' dosop og timba' ni Jakub. Dan-
gan miglotuondow bonua, sabap sog
glupugan non ompanow, miningkud si
Isus sog molani nog timba' koyon.
7-8 Likud nog sulanggu'anan non koyon
mangoy sumaluy nog tasondowan nilan,
gomonsunoy pa ongon og glibun minan-
goy sumigob. Og glibun koyon og gotow
Samaria. Dadi, miktalu' si Isus dianon
nog, "Pinum nika pa akon."
9 Tinumabal og glibun koyon, "Iduma
mongoni a ma nog tubig dianakon nog
saka ika og Hudyu a bu akon og gotow
Samaria u?" (Po' og gotow Hudyu ompok
ilan mogampu' nog gotow Samaria.)
10 Tinumabal si Isus nog, "Somo'
kisunan mu da bosia og bogoy nog
Mikpongon, bu kilolaan mu og migbubut
koni minum dianika, ika pa tanan bosia
og ba'is mongoni dianon nog tubig. Bu
ion og mokobogoy dianika nog tubig nog
moksologan nog kotubu' dun."
11 Ma' long nog glibun koyon dun,
"Polopanad, ain ka ma pokalap nog tubig
koyon nog moksologan nog kotubu' dun?
Po' og timba' koni landu' kodalom, bu
da'idun og saguk mu dun.
12 Labi a pota' dia sog mogulang nami
kitu' nog si Jakub, og migbogoy nog timba'
koni? Ion, asta gombata'anan non, bu po-
tubu'onanan non, dini da pokponginum."
13 Dadi, tinumabal si Isus nog,
"Simasima og minum nog tubig koni
kuowon da mokpuli'.
14 Tibua, simasima og mokinum nog
tubig koni nog bogoyon ku, ondi' nododa'
kuowon. Po' og tubig koni nog bogoyon
ku mimung nog moktobud dianon og
sologan nog kotubu' nog da' kopus non."
15 Sokali' tinumabal og glibun koyon
nog, "Polopanad, bila mogusoy da di-
anika, bogoyoy mu pa akon dun bagun
u na di' kuowon, bu bagun u na ondi'
mokpuli'puli' mangoy malap nog tubig
dini."
16 Dadi, tinolu'an non og glibun koyon,
"Angoy mu sabi og kodumanan mu
mangka pokpuli' dini."
17 Tibua, tinumabal og glibun koyon
nog, "Onda'idun og kodumanan ku."

Miktalu' si Isus dianon nog, "Motud
og talu' mu koyon nog da'idun og kodu-
manan mu.
18 Tibua, lima buk na tanan og glaki
mu bu og glaki koyon nog duma mu
mogampu' numun koni, kona' mu tanan
og duoy. Sa'an motud doda' og talu' mu
koyon."
19 Miktalu' dosop og glibun koyon,
"Polopanad, kisunan ku na nog ika doda'
og polomolatas nog talu' nog Mikpongon!
20 Og mokogulanganan nami, dini sog
bulud koni miktamuy dia sog Mikpongon.
Tibua, amu gotow Hudyu, long niu dun,
sumboy ditu' tomuyoy sog Jerusalem og
Mikpongon."
21 Dadi, miktalu' si Isus nog, "Tolu'on ku
dianika nog tud a dianakon, ongon gon-
dow non, bila og Gama' ta poktomuyon,

onda' na dini sog bulud koni otawaka
ditu' sog Jerusalem.
22 Amu og gotow Samaria, miktamuy
amu nog di' niu sunan. Tibua, ami gotow
Hudyu, kosunan nami og piktamuy nami
po' og tabang sog gotowanan dia poktidu
sog bansa Hudyu.
23 Tibua, posungu' na matong, bu mina-
tong na tanan, nog og tantu nog polota-
muy moktamuy sog Gama' bianan sog
Bolakat non bu sog motud. Po' ma' nitu'
og kolegan nog Gama' sog glangit nog ain
moktamuy dianon.
24 Po' og Mikpongon, ondi' motongow.
Dadi, ain og tumamuy dianon, sumboy
moktamuy bianan sog Bolakat non bu og
motud."
25 Dadi, miktalu' og glibun koyon nog,
"Kosunan ku nog ongon gondow non,
matong og Tinondu' nog Mikpongon Mog-
datu' nog iningolanan og Kristu. Bila
matong ion, ustalon non og glam non
dianita."
26 Dadi, miktalu' si Isus nog, "Og pogo-
longon mu koyon, akon, og duma mu koni
mogabitabit."

Mikpuli' na og sulanggu'anan ditu' ni Isus

27 Sog tang koyon, minatong og su-
langgu'anan non. Bu kisobu'an ilan nog
migabitabit si Isus ilan nog glibun koyon.
Tibua, onda'idun mikogonop moksak dia
sog glibun koyon nog, "Olo og kolegan
mu?" Bu da' nilan dosop kosak dia ni
Isus nog, "Iduma mogabitabit a ma dia
sog glibun koyon?"
28 Dadi, ginonatan nog glibun koyon
og togu'an tubig non koyon mangka an-
goy sog gimbolayan koyon mangka non
tolu'oy dia sog gotowanan nog,
29 "Pogunut amu polo'ma dianakon.
Ongoyon ta tontongoy og gotow kitu'
nog tinalu' non dianakon og glam nog
kohinangan ku. Kona' non ta' gidoy ion
og pogolongon kitu' nog Kristu?"
30 Dangan midongog nog gotowanan og
talu' nog glibun koyon, migdali'dali' ilan
mangoy ditu' ni Isus.
31 Og likud nog glibun koyon nog
da' dion, inonggat ion kuman nog su-
langgu'anan non. Ma' long nilan dun,
"Rabi, kan ka na."
32 Tibua, tinabal non ilan nog, "Ongon
da ponganon ku nog ondi' niu kosunan."
33 Dadi, miksinaksakoy ilan nog, "On-
gon ta' gidoy og minatod nog ponganon
non dini?"
34 Dadi, miktalu' si Isus nog, "Og
ponganon ku og moginang nog gle-
gan nog mikpopangoy kitu' dianakon bu
dumoksu' nog ginang non.
35 Kona' ta' long niu pa dun nog pat
bulan dona, matong na og timpu gumani?
Tibua, tolu'on ku dianiu, tontong niu
polo'ma og binalananan koyon. Omba'is
ilan na gonion.
36 Og gotow koyon nog gumani, ion
non ion og mokposabut kitu' dia sog go-
towanan bagun ilan tumabuk dianakon.
Og polonggani koyon mokotabuk da nog
sugda non tidu sog Mikpongon. Bu ain
gotow nog ginani non, mokotabuk nog ko-
tubu' nog da' kopus non. Dadi, tiduan sog
polomula asta sog polonggani, mansing
ilan mokpogda'da'.
37 Motud og ponolu'on kitu' nog, 'Ongon
og polomula bu len dosop gumani dun.'
38 Dinondag u amu gumani sog polayan
nog kona' niu mimula dun, suga'id non,
og len gotow. Bu numun koni, amu og
mikogani nog pigulas sinsola'an nilan."

Modakol og gotow Samaria nog tinumud dia ni Isus

39 Dadi, modakol gotow Samaria sog
koliwagan bonua koyon nog tinumud dia
ni Isus sabap sog guksugan nog glibun
kitu' nog kisunan dow ni Isus og glam nog
kohinangan non.
40 Dangan minatong ilan ditu' ni Isus,
sinosa'an nilan ion nog monguli'an pa
ditu' nilan. Dadi, migonongonong ilan pa
ditu' laga' dua' gobi.
41 Dinumungag pa kodakol og tinum-
abuk dianon sabap sog gustalan non
koyon.
42 Dadi, miktalu' og gotowanan koyon
dia sog glibun koyon nog, "Numun kitu'
kona' po' tinumud ami sabap sog tinalu'

mu kitu' dianami, suga'id non, sabap
sog ami si'oy, midongog nog dili tolinga
nami. Bu kisunan nami nog ion doda' og
Polonabang nog glam nog gotow dini sog
dunya."

Pikodag ni Isus og bata' nog gotow nog togo golal

43 Midopot dua' ondow golot non,
miglandan si Isus ditu' sog Galili.
44 Tinalu' non na donsama' nog, "Og
polomolatas nog talu' nog Mikpongon
ondi' pogodaban sog dili bonua non."
45 Tibua, dangan minatong ion sog
Galili, modakol og gotowanan nog tinu-
molima' dianon po' mitongow nilan
og glam nog gininang non kitu' sog
Jerusalem sog tang nog kologya'an kitu'
nog Liniusan. Po' ilan si'oy, tinumua' ilan
dosop ditu'.
46 Tubus nitu', mikpuli' si Isus ditu'
sog Kana nog sakup nog Galili, nog ditu'
non pitimaluy og tubig kitu' dia sog
galak. Ongon og bogolal dion, og bata'
non nog glaki ondi' mokodag ditu' sog
Kapernaum.
47 Dangan midongog non nog si Isus
minatong na sog Galili tidu sog Judia,
linumpak non ion mangka ion pokilo-
lat dia ni Isus nog ongoyon non pa
pokodagoy og bata' non kitu' ditu' sog
Kapernaum nog pokpatoy na.
48 Sokali' miktalu' si Isus, "Taman
da ondi' amu mokotongow nog gingy-
ata'anan bu og kosobu'sobu' nog kohinan-
gan, ondi' amu nododa' tumud!"
49 Tibua, tinumabal og bogolal koyon
nog, "Sir, pogunut a pa dianakon solian
nog totubu' pa og bata' u kitu'."
50 Miktalu' si Isus dianon nog, "Panow
a na po' og bata' mu kitu' motubu' da."
Dadi, og gotow kitu' tinumud dia ni Isus
mangka panow.
51 Dia pa ion sog dalan, linumpak na
nog sosoligananan non mangka poktalu'
nog, "Og bata' mu kitu' mokodag na."
52 Dadi, miksak ion bog nanu kinu-
modag og bata' non kitu'. Tinabal nilan
ion nog, "Kolabung mipuaspuas tason-
dow miawa' og panas non."
53 Dadi, sododu'un kisunan non nog
og tang koyon, og tang sop nog kotalu'
ni Isus kitu' dianon nog, "Og bata' mu
motubu' da." Dadi, ion bu og glam nog
gla'ayatanan non tinumud dia ni Isus.
54 Koni og kodua' nog gingyata' ni Isus
nog ininang non nog kangoy non sog
Galili tidu sog Judia.

5

Pikodag ni Isus og daday

1 Tubus nitu', ongon og kologya'an nog
gotow Hudyu ditu' sog Jerusalem nog
tinumua' si Isus dun.
2 Sog galad nog koliwagan bonua koyon
nog Jerusalem, ongon og bongawan dion
nog ngalan non Bongawan nog Bilibil-
ianan. Sog molani nog bongawan koyon,
ongon og tobud dion nog ngalan non dia
sog Hinibru Betesda. Bu sog glumibut nog
tobud koyon ngon lima buk glokowlokow.
3 Modakol og mikpobobolilid nog go-
towanan dion nog di' mokokodag mama'
nog buta, og pingka', bu og daday. [Pigbo-
gadan nilan moglimbual og tubig koyon.
4 Po' sumolingka og moloikat nog
Mikpongon mangoy dion mangka non
limbualoy og tubig koyon. Ain og mokuna
sumigbu dia sog tobud koyon, kuli'an og
mosakit non minsan olo mosokitoy dun.]
5 Ongon sala kotow ditu', og daday. Tolu
pulu' bu walu ton non na pogbotikon og
mosakit non koyon.
6 Dangan mitongow ni Isus og gotow
koyon nog pogbolilid dion, kisunan non
nog miobon na nog daday koyon pogl-
ogogaan og mosakit non koyon. Dadi,
sinakan non ion nog, "Moleg a ta'
kuli'an?"
7 Tinumabal og daday koyon nog,
"Onda'idun tanan og sumikwat dianakon
sog tobud koyon bila limbualon na. Dadi,
solian ku mogapas mangoy dion, ngon na
og mokuna sumigbu dianakon."
8 Dadi, miktalu' si Isus dianon nog,
"Pogbuat a bu imud mu og gikam nika
koyon mangka a panow."
9 Sododu'un kiuli'an og gotow koyon.
Inimud non og gikam non koyon mangka
panow.

Og gondow kitu' mibona' sog Gondow
nog Pogulali.
10 Dadi, dangan mitongow nog
kounutananan nog gotow Hudyu og
gotow koyon nog kiuli'an nog migoitoit
nog gikam non, tinolu'an nilan ion nog,
"Iduma mogoitoit a ma nog gikam nika
koyon nog saka og gondow koni, og
Gondow nog Pogulali? Og bonduan ion
dia sog pogbotadon ta!"
11 Dadi, tinumabal ion nog, "Og go-
tow nog mikpokodag dianakon miktalu'
dianakon nog, 'Imud mu og gikam nika
koyon mangka a panow.' "
12 Dadi, sinakan nilan ion nog, "Sima
otowoy og miktalu' nion dianika?"
13 Tibua, og kiuli'an koyon, da' non
kilolaoy bog sima og mikpokodag kitu'
dianon po' si Isus miksolingod na dia sog
kodokolan nog gotowanan koyon.
14 Tubus nitu', mitongow ni Isus og
gotow kitu' nog kiuli'an ditu' sog Baloy
nog Poktomuyan dia sog Mikpongon bu
tinolu'an non nog, "Tontong mu, kiuli'an
ka noma. Dadi, lota' a na moginang nog
dusa bagun ka ondi' kodotongan nog labi
pa sog sinsaan mu kitu'."
15 Dangan kisunan non bog sima og
mikpokodag dianon, inangoy non pogo-
bitoy dia sog kounutananan nog gotow
Hudyu.

Og kotubu' bianan sog Bata' nog Mikpongon

16 Dadi, sabap sog piginang ni Isus
koyon sog Gondow nog Pogulali, og
kounutananan nog bansa Hudyu koyon,
pikongitan nilan si Isus.
17 Tibua, miktalu' si Isus dianilan nog,
"Og Gama' u ondi' mulali moginang gobi
gondow. Bu akon si'oy ma' nitu' u dosop."
18 Sa'an itu' migdungag og pokangit
nilan dia ni Isus nog boya'an poksipian
nilan tanan ion munu' dun. Po' kona'
tibua nog da' non unutoy og botad pa'ali
sog Gondow nog Pogulali, suga'id non,
miktalu' pa ion nog og dili Gama' non og
Mikpongon. Og ma'ana non, pibatuk non
og glawas non dia sog Mikpongon.

Og baya' nog Bata' nog Mikpongon

19 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog,
"Tolu'on ku dianiu nog og Bata', da'idun
og minang non bila ion da. Suga'id non,
og minang non ain da og mitongow non
dia sog Gama' non. Po' ain og ginangon
nog Gama' non, kitu' dosop og ginangon
nog Bata'.
20 Og Gama' molalam dia sog Bata'
non, bu potongowon non og glam nog
kohinangan non. Bu labi pa dini og
kosobu'sobu' nog potongowon non di-
anon bu kosobu'an amu tokodoy dun.
21 Po' og Gama', ompotubu' non og mi-
natoy. Bu og Bata' non si'oy mokopotubu'
dosop sog ain kolegan non.
22 Og Gama', ondi' na mongukum min-
san sala kotow. Suga'id non, inuakil non
na og baya' mongukum dia sog Bata' non
23 bagun pogodaban ion nog gotowanan
mama' nog kopogadab nilan dia sog
Gama' non. Bila og gotow nog ondi'
mogadab dia sog Bata', ondi' non dosop
godaban og Gama', nog ion non ion og
mikpopangoy dia sog Bata' non dini sog
dunya.
24 "Tolu'on ku dianiu, simasima og
mokodongog nog talu' u bu tumud dia
sog mikpopangoy kitu' dianakon, ondi' na
ion polihola'on. Suga'id non, migawon
na tidu sog patoy bu mikalap na ion nog
kotubu' nog da' kopus non.
25 Tolu'on ku dianiu, ongon gondow
matong, bu numun kitu' dini notanan,
nog ain og mikpomatoy, modongog nilan
og talu' nog Bata' nog Mikpongon. Bu
ain gotow nog mokodongog dun, motubu'
ion.
26 Og Gama' u, ion non nion og pok-
tiduan nog kotubu'. Dadi, og Bata' non
si'oy, inimung non dosop nog poktiduan
nog kotubu'.
27 Bu binogayan dosop ion nog Gama'
non nog baya' mongukum po' ion og
Binata' sog Kilawan.
28 "Na' amu mosobu' dun po' ongon
gondow matong nog glam nog ain mikpo-
matoy, modongog nilan og sowalan ku
29 mangka ilan pogbuat tidu sog
globong. Ain og molongas og kohinangan
non, mogbuat ilan po' motubu' ilan asta

sog da' kopus non. Tibua, ain molaton kitu' og kohinangan non, mogbuat ilan po' polihola'on ilan.
30 Da'idun og minang u, bila akon da. Og kopongukum u ain da og tolu'on nog Gama' u. Bu bila mongukum u, di' u mogbigya'. Og pogopasan ku moginang, ain kosu'atan dun og mikpopangoy kitu' dianakon, kona' og dili glawas u.

Og mikotaksi' pa'ali dia ni Isus

31 "Bila akon da og monaksi' pa'ali dianakon, di' ba'is tudon. Tibua, ongon pa lual og tumaksi' pa'ali dianakon.
32 Bu kisunan ku nog og koponaksi' non koyon pa'ali dianakon motud.
33 "Pipangoy niu tanan og dodondagon niu ditu' ni Jan nog Polomunyag. Ion tinumaksi' nog motud pa'ali dianakon.
34 Kona' po' sumboy nog ongon og gotow tumaksi' pa'ali dianakon. Tibua, sa'an ini tinalu' u po' bagun amu motabang tidu sog dusaanan niu.
35 Si Jan mama' nog tiow. Ion migbogoy nog dolag dianiu bu kisu'atan amu dun solianlian.
36 Ongon pa lual og mokosog nog taksi' lual dia ni Jan. Ion non ion og piginang u, og dinondag nog Gama' u dumoksu' dianakon. Og piginang u numun koni, og mokotaksi' nog ion doda' og mikpopangoy dianakon dini.
37 Og Gama' u nog ion mikpopangoy dianakon, ion dosop og dili tumaksi' pa'ali dianakon. Amu koyon, da' niu sibon kodongog og sowalan non bu da' niu sibon kotongow og bayu'bayu' non.
38 Bu onda' niu dosop ungodoy og talu' non dianiu po' ondi' amu tumud dia sog pipangoy non kitu' dini.
39 Gobi gondow moganad amu nog Kitab po' balu' niu, bianan dion, mokalap amu dun nog kotubu' kitu' nog da' kopus non. Tibua, ion non ion og Kitab kitu' nog tumaksi' dianakon!
40 Tibua, ompok amu mangoy dianakon malap nog kotubu' nog da' kopus non.
41 "Bu kona' og ponontongon ku og dongya' nog sagyaotow.
42 Tibua, kosunan ku amu nog ondi' amu molalam dia sog Mikpongon.
43 Minangoy u dini bianan dia sog baya' nog ngalan nog Gama' u. Tibua, da' niu akon tolima'oy. Bigya' non, bila og len gotow mangoy dini bianan sog baya' nog dili ngalan non, tolima'on niu da ion.
44 Loliagon amu tokodoy pogdongya'an nog pakasiotow niu. Tibua, ondi' amu loliagon mogapas moginang nog ginang kitu' nog mondom kodongya'an dun og Mikpongon. Bila ma' nitu', olo ma mogandun kotud niu dianakon?
45 "Tibua, na' amu momikil nog sumbungon ku amu dia sog Gama' u. Suga'id non, si Muses og moksumbung dianiu, og dodomaan niu kitu' bosia nog tumabang dianiu.
46 Somo' tinumud amu dia ni Muses, tumud amu dosop bosia dianakon po' sinulat non kitu' og pa'ali dianakon.
47 Dadi, sabap sog ondi' amu tumud dia sog sinulat non kitu', olo ma og mogandun og kotud niu dia sog piktalu' u koni?"

6

Piokan ni Isus og lima ngibu kotow
Matiu 14:13-21, Mark 6:30-44, Luk 9:10-17

1 Tubus nitu', ongon gondow non, tinumolipag ilan sog danow nog Galili. Og kodua' ngalan non og danow koyon og Tiberias.
2 Modakol og gotowanan nog mikpogunut dianon sabap sog gingyata'anan nog mitongow nilan nog kinumodag og gotowanan dun.
3 Bu tinumukad si Isus ilan nog sulanggu'anan non sog buntud mangka ilan ingkud dion.
4 Bu dali' na datong og tang nog kologya'an nog gotow Hudyu nog iningolanan Liniusan.
5 Dangan mibontow ni Isus nog modakol og gotowanan posungu' ditu' non, sinakan non si Pilip nog, "Ain ita gidoy pokosaluy nog ponganon bagun kokanan og gotowanan koni dun?"
6 Sinak non ini po' og tontongan non dia ni Pilip. Tibua, sunan non na bog olo og inangon non.

7 Tinumabal si Pilip nog, “Minsan si'oy
tipoton ta moksaluy og dua' gatus dinari,*
ondi' ilan pa mogatul dun monopoti
si'oy.”
8 Tibua, si Andriu, og gilug ni Simun
Piter bu solabuk dosop sulanggu' ni Isus,
miktalu' nog,
9 “Koni og bata' laki koni, migbalun
nog lima buk mokolintokon nog pan nog
barli† bu dua' buk soda' nog mokolin-
tokon dosop. Tibua, olo ma mogandun
kopogbonad dun dia sog dakol nog go-
towanan koni?”
10 Dadi, miktalu' si Isus nog, “Pingkud
niu og gotowanan koyon dion.” (Og
bonua koyon og kan kolobowan.) Dadi,
mikpongingkud og glam nog gotowanan
koyon. Og dakol nog kolokianan tibua,
ongon lima ngibu kotow.
11 Tubus nion, inalap ni Isus og
pan kitu' mangka non posolomatoy sog
Mikpongon mangka non pogotuloy dia
sog gotowanan koyon nog mikpong-
ingkud dion sog goktob nog glegan nilan.
Bu ma' nitu' dosop og kopogbahagi' non
nog soda' kitu'.
12 Dangan mibosug ilan na, og glam
nilan, miktalu' si Isus sog sulanggu'anan
non nog, “Angoy niu pogalap og sama' ni-
lan koyon kuman bagun ondi' mogasta.”
13 Dadi, pingalap nilan og sama' nilan
koyon kuman nog pan nog barli. Og
miomud nilan dun sopulu' bu dua' bogyas
nog lunsan mikpokponu'.
14 Og gotowanan nog mikotongow nog
gingyata' kitu' nog ininang ni Isus, mik-
talu' ilan nog, “Ion non na bayu' ini og
Polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpon-
gon nog pokpodotongon ta dini sog
dunya!”
15 Kisunan ni Isus nog poksipian nilan
ion tumogol mimung nog datu' nilan.
Dadi, migdoduoy ion milaguy ditu' po-
sungu' sog bontud.

Mipanow si Isus sog dibabow tubig
Matiu 14:22-33, Mark 6:45-52

16 Dangan miksindopondow na, minan-
goy og sulanggu'anan non koyon sog gok-
sid nog danow.
17 Sinumakoy ilan sog bolangoy nilan
mangka ilan tulak posungu' sog Kaper-
naum. Modolom na saka, onda' pa si Isus
datong ditu' nilan.
18 Bu linumandos og galu' bu linumuk-
sang og nabok.
19 Dangan mikpomolula ilan na laga'
nog gonom kilumitru bu moginonga' ku-
montas nog danow koyon, mitongow ni-
lan si Isus pokpanow sog dibabow nog
danow koyon posungu' ditu' nilan. Dadi,
kiondokan ilan tokodoy dun.
20 Tibua, miktalu' si Isus dianilan nog,
“Na' amu kondokan po' akon da ini!”
21 Dadi, da' ilan da kondok mokposakoy
dianon dia sog bolangoy nilan koyon bu
sododu'un minatong ilan ditu' sog po-
sungu'an nilan koyon.

Pinontong nog gotowanan si Isus

22 Migboloma' ion, og gotowanan kitu'
nog piokan ni Isus nog ditu' da mibagak
sog dipag nog danow, kilobotan nilan nog
kolabung solabuk da og bolangoy dion.
Bu dangan tinumulak og sulanggu'anan
ni Isus, migdoduoy ilan tumulak nog
ilanilan da po' si Isus onda' pogunut
dianilan.
23 Tubus nitu', ongon og bolangoy-
anan nog tidu sog Tiberias nog mikpong-
donggu' ilan ditu' sog molani nog bonua
kitu' nog piokanan ni Isus sog gotowanan
nog pan mitubus non posolomatoy sog
Mikpongon.
24 Dangan mitintu nog gotowanan
koyon nog da' dia si Isus bu og su-
langgu'anan non, mikponakoy ilan dia
sog bolangoyanan kitu' mangka tulak po-
sungu' sog Kapernaum po' ponontongon
nilan ion ditu'.

Si Isus og poktiduan nog kotubu' nog da' kopus non

25 Dangan mitongow nilan si Isus ditu'
sog dipag, sinakan nilan ion nog, “Rabi,
nanu a pa minatong dini?”

* **6:7 6:7** Og golaga' nog dua' gatus dinari koyon, og tindanan sog sala kotow moginang sog dialom nog walu bulan. † **6:9 6:9** Og barli koni, og gininisan nog paloy nog pongimungon nog pan, alu'alu' og ponganganon nog miskinan.

26 Tinabal non ilan nog, “Tolu'on ku
dianiu, nog sa'an ion pokponontongon
niu akon, kona' po' sabap sog mitongow
niu og gingyata'anan nog gininang u,
suga'id non, sabap sog mikokan amu nog
boya'an mikpogbosug amu tanan.
27 Na' amu monukat nog ponganon nog
monglos da. Suga'id non, ponomaloy niu
moksukat og ponganon kitu' nog di' mon-
glos nog mokobogoy nog kotubu' nog da'
kopus non. Og mokobogoy nog ponganon
koni dianiu og Binata' sog Kilawan. Po' og
tanda' nog ion togo baya', binogoy na di-
anon nog Gama' nog ion og Mikpongon.”
28 Dadi, miksak ilan dianon nog, “Olo
ma og ginangon nami bagun nami mi-
nang og glegan nog Mikpongon?”
29 Tinumabal si Isus nog, “Og glegan
nog Mikpongon nog inangon niu ma' nini,
sumboy tumud amu dia sog pipangoy non
kitu' dini sog dunya.”
30 Dadi, miksak ilan nosop nog, “Olo
ma og ompotongow mu nog gingyata'
dianami bagun ami tumud dianika?
31 Og mokogulanganan ta kobon nitu',
masa ni Muses nog ditu' ilan pa sog
bonua kitu' nog mologon pogonongan, og
piglokan nilan og mana. Ma' nog sinulat
kitu' sog Kitab nog, ‘Binogayan non ilan
nog ponganon nog miktidu sog glangit.’ ”‡
32 Dadi, ma' long ni Isus dun, “Tolu'on
ku dianiu nog kona' itu' ni Muses og
migbogoy nog ponganon kitu' nog mik-
tidu sog glangit. Suga'id non, og Gama'
u, ion og mogbogoy dun dianiu og tantu
nog ponganon nog miktidu sog glangit.
33 Po' og ponganon nog miktidu sog
Mikpongon, ion non ion og tinumona'
kitu' tidu sog glangit nog ion og mogbogoy
nog kotubu' dia sog gotowanan dini sog
dunya.”
34 Dadi, miktalu' ilan nog, “Polopanad,
tidu numun kitu', bogoyoy mu pa ami nog
ponganon koyon.”
35 Miktalu' si Isus nog, “Akon, ion non
ion og ponganon koyon nog mogbogoy
nog kotubu' nog da' kopus non. Ain
og gotow nog mangoy dini nakon, ondi'
nododa' ion kogutoman. Bu ain og tumud
dianakon, ondi' nododa' ion kuowon.
36 Tibua, tinalu' u na, nog minsan
si'oy mitongow niu na akon, ondi' amu
nododa' tumud dianakon.
37 Og glam nog binogoy nog Gama' u
dianakon nog gotowanan, mangoy ilan
dini nakon. Bu simasima og mangoy dini
nakon, ondi' u ilan bugowon.
38 Po' sa'an minangoy u dini tidu sog
glangit, kona' po' inangon ku og dili
glegan ku, suga'id non, og moginang nog
glegan nog mikpopangoy kitu' dianakon.
39 Bu ma' nini og glegan nog mikpopan-
goy kitu' dianakon nog ondi' u kobolon-
gan nog glam nog binogoy non dianakon,
minsan sala kotow si'oy. Suga'id non,
potubu'on ku da ilan puli' sog matong og
gimpusan nog gondow.
40 Po' og glegan nog Gama' u nog
simasima og mikotongow sog Bata' non
bu tinumud dianon, kongonan ilan nog
kotubu' nog da' kopus non, bu potubu'on
ku ilan puli' sog gimpusan nog gondow.”
41 Tubus nitu', og kounutananan nog
gotow Hudyu koyon, mikpokumodumod
ilan sabap sog talu' ni Isus kitu' nog ion
og ponganon tinumona' tidu sog glangit.
42 Dadi, mikpoktalu' ilan nog, “Kona' ta'
ion ni Isus nog og bata' ni Jusep? Kilolaan
ta og gina'ama' non. Saka moktalu'
ma nog ion og tinumona' kitu' tidu sog
glangit?”
43 Dadi, miktalu' si Isus nog, “Na' amu
mokpokumodumod dion.
44 Onda'idun og mokangoy dini nakon
taman da di' ion ponulu'an nog Gama' u
nog ion og mikpopangoy dianakon. Bu
potubu'on ku ion puli' sog gimpusan nog
gondow.
45 Po' sinulat nog polomolatasanan nog
talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog, ‘Og
glam nog gotow ponadan nog Mikpon-
gon.’§ Dadi, ain og monginongog dia sog
Gama' bu moganad dianon, mangoy dini
nakon.
46 Onda'idun og mikotongow nog Gama'
lual da ion nog miktidu sog Mikpongon.
Sala non da og mikotongow nog Gama'.

‡ **6:31 6:31** Exodus 16:4 § **6:45 6:45** Isaya 54:13

47 Po' tolu'on ku dianiu nog simasima
og tumud dianakon, mialap non na og
kotubu' nog da' kopus non.
48 Akon og ponganon nog poktiduan
nog kotubu'.
49 Og mokogulanganan niu kitu' kobon
nitu', masa pa nog ditu' ilan sog bonua
kitu' nog mologon pogononngan, piglokan
nilan og mana. Mama' nitu' si'oy, mikpo-
matoy ilan da.
50 Tibua, og pogolongon ku koni nog
ponganon, ion non og tinumona' tidu sog
glangit. Simasima kuman dun ondi' na
matoy.
51 Akon og ponganon kitu' nog tinu-
mona' tidu sog glangit nog mogbogoy nog
kotubu'. Simasima og kuman dun, ondi'
ion matoy, suga'id non, motubu' ion asta
sog da' kopus non. Og ponganon koni, ion
non og gungod u nog bogoyon ku bagun
mimung nog kotubu' nog gotowanan dini
sog dunya."
52 Dangan midongog nog kounutananan
kitu' nog Hudyu og tinalu' ni Isus koyon,
miglandu' og susian nilan ilan bu ilan.
"Olo og mogandun kopokan nog gotow
koyon dianita nog gungod non?"
53 Dadi, miktalu' si Isus nog, "Tolu'on ku
dianiu nog taman da ondi' amu kuman
nog gungod nog Binata' sog Kilawan bu
minum nog dugu' non, onda'idun kotubu'
dianiu.
54 Po' simasima og kuman nog gungod
u bu minum nog dugu' u, ion og mokalap
nog kotubu' nog da' kopus non bu po-
tubu'on ku ion puli' sog gimpusan nog
gondow.
55 Po' og gungod u og tantu nog
ponganon, bu og dugu' u og tantu nog
ginumon.
56 Simasima og kuman nog gungod u
bu minum nog dugu' u, ion sinumolabuk
dianakon bu akon dia u non.
57 Og Gama' u nog og piktiduan nog
kotubu', og mikpopangoy dianakon dini
sog dunya. Bu sa'an mitubu' u po'
sabap dianon. Dadi, simasima og kuman
dianakon, motubu' ilan sabap dianakon.
58 Ion non ion og pogolongon ku koyon
nog ponganon nog tinumona' tidu sog
glangit. Og mokogulanganan niu kobon
nitu', mikokan ilan si'oy nog mana,
mikpomatoy ilan da. Tibua, ain og gotow
kitu' nog kuman nog ponganon koni nog
pigolong u, motubu' asta sog da' kopus
non."
59 Og glam nini tinalu' ni Isus so-
lian non mokpanad ditu' sog baloy nog
poglumpukan nog bansa Hudyu ditu' sog
Kapernaum.

Modakol og sulanggu'anan ni Isusog mikpongawa' dianon

60 Dangan midongog nilan ini, modakol
og sulanggu'anan non og mikpoktalu'
nog, "Og pikpanad non koyon mologon
tokodoy. Sima gidoy og moleg tumabuk
dun?"
61 Kisunan da ni Isus og pikumodumod
nilan koyon. Dadi, miktalu' ion nog,
"Sabap dini ombagla ta' og tud niu dun
dianakon?
62 Labi na bayu' bila motongow niu
nog og Binata' sog Kilawan moktolabang
posungu' ditu' sog piktiduan non!
63 Og mokobogoy nog kotubu', og Bo-
lakat da nog Mikpongon. Ondi' ini mi-
nang nog sagyaotow. Og talu' u kitu' nog
tinalu' u dianiu, mogokbit dianiu sog Bo-
lakat nog Mikpongon nog ion mogbogoy
nog kotubu' nog da' kopus non.
64 Tibua, og duma dianiu ondi' tumud
dun." (Po' donsama' na ni Isus kisunan
bog sima doda' dianilan og ondi' kitu'
tumud bu sima dosop og moguakil kitu'
dianon sog gla'at.)
65 Bu miktalu' pa si Isus nog, "Sa'an ini
tinalu' u dianiu nog da'idun mokangoy
dini nakon, bog di' da ion kumboyon nog
Gama' u."
66 Sabap ditu', modakol mikpogawa'
nog sulanggu'anan non bu da' ilan na
pogunutunut dianon.
67 Dadi, tinolu'an ni Isus og sopulu'
bu dua' kotow sulanggu'anan non koyon
nog, "Amu buan, gonatan niu ta' dosop
akon?"
68 Tinabal ion ni Simun Piter nog,
"Kounutan, sima ma doga buan og
pogunutan nami? Dia doma nika og talu'
kitu' nog mokobogoy nog kotubu' nog da'
kopus non.

69 Dadi, tinumud ami bu mitintu na
dianami nog ika doda' og Mosigda kitu'
nog miktidu sog Mikpongon."
70 Tubus nitu', tinumabal si Isus nog,
"Amu koyon, nog sopulu' bu dua' kotow,
akon og mimili' dianiu. Tibua, ma' nitu'
si'oy, ongon pa dianiu og pogboya'an ni
Kindagow."
71 Og pigolong non koyon si Judas, og
bata' ni Simun Iskariot. Po' minsan
si'oy misunu' na ion sog sopulu' bu dua'
sulanggu'anan ni Isus, ion da og miguakil
dia ni Isus sog gla'at.

7

Tinumua' si Isus nog kologya'an

1 Tubus nitu', migdundaan si Isus sog
bonua nog Galili po' migolig ion mangoy
sog Judia po' poksipian ion munu' nog
kounutananan nog bansa Hudyu.
2 Tibua, dangan dali' na datong og kolo-
gya'an nog bansa Hudyu nog iningolanan
Og Ginang sog Kolokowan,
3 miktalu' og putupusodanan non di-
anon nog, "Gonatoy mu og bonua koni
bu angoy a ditu' sog Judia bagun da
motongow nog sulanggu'anan mu ditu' og
gingyata'anan mu.
4 Po' og gotow nog moleg ompulonag og
bontugan non, sumboy ondi' non bunion
og ginang non koyon. Dadi, bila ininang
mu noma og ma' nion koyon, sumboy
potongowon mu na og glawas mu sog
glam nog gotowanan."
5 Sa'an itu' ma' nitu' og tinalu' nog
putupusodanan non koyon dianon po'
ilan si'oy, da' ilan pa tud dianon.
6 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Onda'
pa datong og tang nog bagun u kilolaan
nog gotowanan. Tibua amu, minsan olo
tangoy dun, mogusoy da dianiu.
7 Po' ondi' amu da kopokongitan nog
gotowanan dini sog dunya. Tibua akon,
pokongitan nilan akon po' sabap sog
kobon non poktolu'on ku dianilan og
kohinangan nilan nog molaton.
8 Dadi, angoy amu na tua' sog ginang
kitu'. Akon, ondi' u pa sokali' po' kona'
pa og tang nog mokpotongow u."
9 Dadi, migonongonong pa ion sog
Galili.
10 Dangan mikogonat og putupuso-
danan non koyon posungu' sog kolo-
gya'an kitu' sog Jerusalem, ion si'oy mi-
nangoy dosop ditu'. Tibua, onda' ion
pokpotampal dia sog gotowanan.
11 Og kounutananan nog bansa Hudyu,
pikponontong nilan ion dion sog kolo-
gya'an koyon bu kobon nilan moksak dun
nog, "Ain gidoy og gotow kitu' dun?"
12 Bu og gotowanan koyon dion, mik-
pogilomilom ilan pa'ali dianon. Og du-
maanan mokpoktalu' ilan nog, "Molongas
ion nog gotow." Tibua, og dumaanan sop
mokpoktalu' nog, "E, ondi' le, suga'id non,
og gotow koyon poglimbungan non tibua
og gotowanan."
13 Tibua, da' nilan tolu'oy dia sog
kodokolan po' mondok ilan dia sog
kounutananan nog bansa Hudyu.

Mikpanad si Isus dion sog kologya'an koyon

14 Dangan migoginonga' na og kolo-
gya'an koyon, minangoy si Isus sog glom-
lomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia
sog Mikpongon mangka ion poktolipun
mokpanad ditu'.
15 Dangan midongog nog kounutananan
nog bansa Hudyu og pikpanad non koyon,
kisobu'an ilan tokodoy dun. Miksi-
naksakoy ilan nog, "Ain non gidoy mialap
og kotoan non koyon saka onda'idun og
mikpanad dun dianon?"
16 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Og
pikpanad u koni, onda' poktidu sog dili
kotoan ku, suga'id non, ditu' miktidu sog
mikpopangoy kitu' dianakon dini.
17 Ain og moleg mokokunut dia sog
glegan nog Mikpongon, kosunan non bog
ain miktidu og pikpanad u koni bog dia
ta' sog Mikpongon otawaka dia ta' sog dili
pomikilan ku.
18 Bila og gotow mokpanad nog dia da
tidu sog dili pomikilan non, og pogopa-
son non bagun tibua pogdongya'an nog
gotowanan. Tibua, og gotow kitu' nog
mogapas moginang bagun ompotas dun
og mikpopangoy kitu' dianon, ondi' ion
kotongowan nog di' motud.

19 Kona' ta' nog binogayan amu ni
Muses nog pogbotadon niu? Saka da'idun
motanan, sala kotow si'oy, og mikokunut
dun! Iduma poksipian niu ma akon
munu'?"
20 Tinumabal og gotowanan nog,
"Tinosopan ka bayu' nog glatdiwata!
Sima moleg munu' dianika?"
21 Tinumabal si Isus nog, "Saka buan
mosobu' amu ma dun bu pogoka'on niu
ma akon dun dangan ininang u nog
solabuk ginang kitu' nog kosobu'sobu' sog
Gondow nog Pogulali?
22 Si Muses dinumondag kobon nitu'
nog og gombata' niu nog glaki sumboy
tukon. (Og botad kitu' onda' dianon
miktidu, suga'id non, dia pa miktidu sog
mokogulanganan kitu' nog mikuna pa di-
anon.) Bu bila ombona' og kopoktuk nog
gombata' niu sog Gondow nog Pogulali,
tukon niu da.
23 Dadi, bila tukon niu og gombata'
niu sog Gondow nog Pogulali bagun
niu munut og pogbotadon ni Muses,
iduma lolingitan amu ma dianakon bila
pokodagon ku og gotow sog Gondow nog
Pogulali?
24 Na' niu ukumon og gotow nog sagya
tibua motongow niu dianon. Suga'id non,
liling niu nog mahatul og kohinangan non
bianan sog motud."

Si Isus og Tinondu' nog Mikpongon Mogdatu'dia sog gotowanan

25 Tubus nitu', ongon og duma go-
towanan sog Jerusalem miksak nog,
"Kona' non ta' gidoy ion og gotow kitu'
nog poksipian nilan munu'?
26 Tontong niu polo'ma ion, dion ion
mimali sog kodokolan nog gotow, saka,
da' nilan ma ion pomagoy dun. Og
kounutananan koyon, mimikil ilan ta'
gidoy nog ion non na ion og Kristu kitu'?
27 Tibua, og gotow koni, kisunan ta na
ini bog ain ion miktidu. Saka, og Kristu
kitu', bila matong na ion, onda'idun og
mokosun dun bog ain poktidu."
28 Sog solian pa ni Isus mokpanad dion
sog glomalomaan nog Baloy koyon nog
Poktomuyan dia sog Mikpongon, miktalu'
ion nog mosikad nog, "O'o! Bila amu, long
niu dun, kisunan niu akon bu kosunan
niu dosop bog ain u miktidu. Tibua, onda'
u angoy dini nog dili baya' u. Suga'id non,
ngon og mikpopangoy dianakon dini bu
ion motud. Onda' niu ion kilolaoy.
29 Tibua akon, kilolaan ku ion po' ditu'
u non miktidu bu ion og mikpopangoy
dianakon."
30 Dadi, sabap ditu', inangoy nilan bosia
ukpa'oy. Tibua, onda'idun mokogonop
mukpa' dianon po' da' pa datong og tang
non.
31 Tibua, modakol da og gotowanan og
tinumud dianon. Bu long nilan dun, "Bila
matong na og Kristu, mokinang ta' gidoy
ion nog gingyata'anan nog labi pa sog
gininang nog gotow koni?"

Dinondag nilan mukpa' si Isus dia sog polongipatanansog Baloy nog Poktomuyan

32 Og parasiuanan koyon, midongog ni-
lan og gilom nog gotowanan koyon pa'ali
dia ni Isus. Dadi, ilan bu og mokokotas
nog bolianananan koyon, dinumondag ilan
nog polongipatanan koyon nog Baloy nog
Poktomuyan dia sog Mikpongon nog on-
goyon nilan ukpa'oy si Isus.
33 Miktalu' si Isus dia sog gotowanan
nog, "Mokunul ita pa niu podali'dali'.
Tubus nitu', mokpuli' u na ditu' sog
mikpopangoy kitu' dianakon.
34 Pokponontongon niu akon, tibua,
ondi' niu akon motongow po' og
gongayan ku ondi' amu mokangoy dun."
35 Dangan midongog nog kounutananan
nog bansa Hudyu og tinalu' ni Isus kitu',
miksinaksakoy ilan nog, "Ain gidoy pok-
sipi mangoy og gotow koyon nog ondi'
ta ion motongow dun? Mangoy ta' gidoy
ion sog bonuaanan nog Girik nog ain
pigonongan nog pakasi Hudyuanan ta bu
pokpanad ion dia sog gotow Girik?
36 Olo gidoy og ma'ana nog piktalu'
non koyon nog pokponontongon ta ion,
tibua, ondi' ta ion motongow bu ondi' ita
mokangoy sog ain gongayan non?"
37 Og gimpusan nog gondow nog kol-
ogya'an koyon, ion non og bololaga'
tokodoy. Sog tang koyon minindog si
Isus mangka poktalu' nog mosikad nog,

“Simasima og kuowon dianiu, mangoy
ion dini nakon mangka inum!
38 Simasima og tumud dianakon,
mimung ma' nog sinulat kitu' sog Kitab
nog, ‘Moglayas tidu sog dialom non og
tubig nog mogbogoy nog kotubu' nog da'
kopus non.’ ”*
39 Og pigolong non koyon, ion non og
Bolakat nog Mikpongon nog motabuk nog
gotowanan sog gunanunan koyon nog
ain tinumud kitu' dia ni Isus. Sog tang
kitu', onda' pa bogoyoy og Bolakat nog
Mikpongon po' onda' pa si Isus potasoy
ditu' sog glangit.
40 Dangan midongog nilan og piktalu'
ni Isus koyon, ongon miktalu' nog, “Og
gotow koni, ion non doda' og Polomo-
latas kitu' nog talu' nog Mikpongon nog
pokpodotongon ta.”
41 Miktalu' sop og dumaanan nog, “Ion
non ini og Kristu!”
Ongon dosop miktalu' nog, “Og Kristu,
onda' ion ditu' poktidu sog Galili.
42 Po' long pa nog sinulat nog talu'
nog Mikpongon, og Kristu kitu' ditu' pok-
tidu sog pangkat ni Apu' Dabid bu ditu'
ion bota'oy sog Betlehem, og bonua nog
pigonongan ni Apu' Dabid kobon nitu'.”
43 Sabap sog ma' nitu' og pikilan nilan
pa'ali dia ni Isus, mibahagi' og gotowanan
dun.
44 Og duma dianilan, moleg mukpa'
dianon. Tibua, da' nilan kinang.

Og kounutananan nog bansa Hudyu momungyas dianon

45 Dadi, og polongipatanan nog Baloy
nog Poktomuyan koyon mikpuli' sog para-
siuanan bu mokokotas kitu' nog bo-
liananan. Sinakan ilan nog, “Olo nion?
Da' niu ma ion oitoy dini!”
46 Dadi, tinumabal og polongipatanan
koyon nog, “Onda'idun pa sibon gotow
nog mikopoktalu' mama' nog kopoktalu'
non.”
47 Sokali' tinumabal og parasiuanan
koyon nog, “Aba, amu si'oy, kibigyakan
non dosop bayu' amu?
48 Da'idun tanan sala kotow si'oy nog
kounutananan nog bansa ta bu og parasi-
uanan koni og tinumud dianon.
49 Og gotowanan koyon, og sobu' ilan
nog botad nog pilatas ni Muses. Sa'an da
polihola'on ilan nog Mikpongon.”
50 Ongon sala kotow dianilan dion si
Nikudimus. Ion non og parasiu kitu'
nog sibon mangoy ditu' ni Isus nog gobi.
Miktalu' ion dianilan nog,
51 “Long pa nog Botad ta, ondi' ita
mokopongdodali' mongukum nog gotow
tontal da di' ta inongogan mahatul bagun
ta kosunan bog olo doda' og kohinangan
non.”
52 Sokali' tinumabal og duma parasi-
uanan koyon nog, “Tidu a ta' dosop sog
Galili? Liling mu mahatul bog olo og
sinulat sog Kitab po' dion nika kotongow
nog da'idun og polomolatas nog talu' nog
Mikpongon nog moktidu sog Galili.”† [
53 Tubus nion og glam nilan dion, mik-
poguli' ilan na.

8

Og glibun nog kibuya'an monglaki

1 Tibua, si Isus, minangoy ion sog bulud
nog ngalan non Olibu.
2 Migboloma' ion, dali'ondow pa bonua,
minangoy ion puli' sog glomalomaan nog
Baloy koyon nog Poktomuyan dia sog
Mikpongon. Modakol nog gotowanan og
miglibut dianon. Dia ion pogingkud sog
titonga' nilan mokpanad dianilan.
3 Solian non mokpanad, minatong og
polopanadanan nog botad nog bansa
Hudyu bu og parasiuanan. Migoit ilan
nog glibun nog kibuya'an nilan monglaki
mangka nilan pindogoy og glibun koyon
sog sungu'an nog gotowanan koyon
4 mangka ilan poktalu' dia ni Isus nog,
“Polopanad, og glibun koni kibuya'an
nami monglaki.
5 Long pa nog Botad ta dun, og dinondag
ni Muses nog og gotow nog mokohinang
mama' nog gininang nog glibun koni,
sumboy botuon ion asta matoy. Bila buan
ika, olo ma og motalu' mu dun?”

* **7:38 7:38** Isaya 58:11 † **7:52 7:52** Sabap sog glolingit nilan, milapang ilan po' og polomolatas kitu' nog si Jona, miktidu ion sog Galili, bu ngon pa bayu' duma.

6 Sa'an ion sinakan nilan si Isus nog
ma' nion po' pogolapsobapan nilan ion
bagun ongon og dalan nilan sumumbung
dianon. Tibua, minakung si Isus mangka
ponulat nog tondu' non dia sog glupa'.
7 Sintak nilan koyon moksak dianon,
minindog si Isus mangka ion poktalu' nog,
"Sima og da'idun dusa non dianiu, ion og
moguna matu sog glibun koni."
8 Tubus nitu', minakung nosop ion
mangka sulat mokpuli' dia sog glupa'.
9 Dangan midongog nilan og talu' ni
Isus koyon, piksigonatan nilan ion mi-
guna og mokogulanganan asta og miba-
gak dion si Isus bu og glibun koyon nog
pogindog dion.
10 Dadi, minindog si Isus mangka ion
poksak dia sog glibun koyon nog, "Ibun,
ain ilan noma dun? Onda'idun noma
og misama' dianilan, og moleg mukum
dianika?"
11 "Onda'idun na, Polopanad," long nog
glibun koyon dun.
Miktalu' si Isus nog, "Bila ma' nitu',
ondi' u dosop ika ukumon. Uli' a na bu
na' mu na inangon puli' og kohinangan
mu kitu'."]

Si Isus og dolag nog gotowanan

12 Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus
sog gotowanan nog, "Akon og dolag dia
sog glam nog gotowanan dini sog dunya.
Simasima og mogunut dianakon, ondi' na
ompanow dia sog kodoloman. Suga'id
non, og pomikilan non kodolagan nog
dolag nog mokobogoy nog kotubu' nog da'
kopus non."
13 Dadi, tinolu'an ion nog parasiuanan
koyon nog, "Ika, og pinoksi'an mu koyon
og dili glawas mu da. Dadi, og tinalu' mu
koyon ondi' ba'is tudon."
14 Sokali' tinumabal si Isus nog, "Min-
san si'oy tinoksi'an ku og dili glawas u,
og piktalu' u omba'is tudon. Po' kosunan
ku ain og piktiduan ku bu ain sop og
posungu'an ku. Tibua amu, ondi' niu
kosunan bog ain og piktiduan ku bu ain
og posungu'an ku.
15 Amu, bila mongukum amu, dianiu
da pobianoy sog kotoan nog sagyaotow.
Tibua akon, ondi' u mongukum.
16 Tibua, somo' mongukum u, og kouku-
man ku motud po' kona' u tibua sala,
suga'id non, dua' ami nog Gama' u, og
mikpopangoy kitu' dianakon.
17 Sinulat dia sog botad niu nog bila og
koponaksi' nog dua' kotow mogbatuk, og
koponaksi' nilan koyon motud.
18 Tigana', akon og mokotaksi' nog dili
glawas u bu kodua' non, og Gama' u, og
mikpopangoy kitu' dianakon."
19 Dadi, sinakan nilan ion nog, "Ain
noma buan dun og Gama' mu kitu' nog
pogolongon mu nog tumaksi' dianika?"
Tinabal ilan ni Isus nog, "Da' niu akon
kilolaoy bog sima u. Bu da' niu dosop
kilolaoy og Gama' u. Somo' kilolaan niu
akon, kilolaan niu dosop bosia og Gama'
u."
20 Og glam nini tinalu' ni Isus solian
non mokpanad dia sog glomalomaan nog
Baloy koyon nog Poktomuyan dia sog
Mikpongon, sog molani nog poktogu'an
nilan nog sin nog bogoy nog gotowanan
dia sog Mikpongon. Tibua, da'idun og
mikogonop mukpa' dianon po' onda' pa
datong og tang nog mokpukpa' ion diani-
lan.

Ondi' amu mokangoy sog gongayan ku

21 Miktalu' nosop si Isus dianilan nog,
"Gumonat u na dini bu minsan si'oy
ponontongon niu si'oy akon, ondi' niu da
akon motongow. Bu matag amu na matoy
nog dia amu pa sog dusa niu. Ain og
gongayan ku ondi' amu mokangoy dun."
22 Dadi, mikpoktalu' og kounutananan
nog bansa Hudyu koyon nog, "Talu' non,
ondi' ita mokangoy sog gongayan non.
Olo gidoy og ma'ana nog tinalu' non
koyon? Mongogotan ta' gidoy ion?"
23 Tibua, ma' long ni Isus dun, "Gotow
lupa'an amu da. Tibua akon, miktidu
u sog glangit. Bu amu, gotow amu da
dini sog dunya koni. Tibua akon, kona'
u gotow dini.
24 Tinalu' u na dianiu nog matoy amu
nog dia amu pa sog dusaanan niu. Bila
ondi' amu tumud dun nog Akon, ion non
u na ini, matoy amu nododa' nog dia amu
pa sog dusaanan niu."

25 Dadi, sinakan nilan ion nog, “Sima a
doda' buan?”
Tinumabal ion nog, “Ma' da nog pik-
talu' u kitu' dianiu tidu pa sog donsama'.
26 Modakol pa og motalu' u pa'ali sog
kohinangan niu nog mimung mukum dia-
niu. Tibua akon, og poktolu'on ku dia sog
gotowanan ain og midongog u kitu' sog
mikpopangoy dianakon po' og poktolu'on
non motud. Dadi, og piktalu' u kitu'
dianiu motud.”
27 Onda' nilan kosabut nog og piktalu'
non koyon, ion non og Gama' non sog
glangit.
28 Dadi, miktalu' si Isus nog, “Bila
motundok niu na og Binata' sog Kilawan,
dion kosunan niu na nog Akon, ion non
u na ini. Bu kosunan niu dosop nog
da' u poginang nog dili baya' u. Suga'id
non, miktalu' u tibua nog ain pinanad nog
Gama' u dianakon.
29 Ion og mikpopangoy bu dinumuma
dianakon. Bu da' non akon potiangoy. Po'
moginang u somul non nog ain mosu'at
kitu' dianon.”
30 Dadi, modakol og mikodongog nog
piktalu' non koyon nog boya'an tinumud
ilan dianon.

Og pangkat ni Abraham

31 Dadi, miktalu' si Isus dia sog Hudyua-
nan kitu' nog tinumud dianon nog, “Bila
mokokunut amu dia sog pomali u, amu og
tantu nog sulanggu'anan ku.
32 Bu bianan ditu' kosunan niu bog olo
og motud. Bu bianan sog motud koyon,
mogawon amu dun tidu sog kouliponan.”
33 Tinabal nilan ion nog, “Iduma mok-
talu' a ma nog gowonon ami saka og
pangkat ami ni Apu' Abraham bu onda'
ami sibon kulipon?”
34 Tinabal ilan ni Isus nog, “Tolu'on ku
dianiu, ain og gotow nog ondi' lumota'
moginang nog dusa, ion miulipon nog
dusa.
35 Og gulipon kona' sakup sog konglan-
gan. Tibua, og bata' sakup nododa' nog
konglangan kobon non.
36 Dadi, bila gowonon amu nog Bata'
nog Mikpongon, mogawon amu na doda'
tidu sog kouliponan.
37 Kosunan ku nog amu, pangkat amu
ni Abraham. Tibua, pangkat non si'oy
amu, poksipian niu akon munu' po' di'
niu tolima'on og pomali u koni dianiu.
38 Og tinalu' u koni dianiu ain og miton-
gow u kobon ku dia sog Gama' u. Tibua,
og piginang niu koyon ain og midongog
niu dia sog gama' niu.”
39 Tinumabal ilan nog, “Og gama' nami
si Abraham.”
Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, “Somo'
og tantu amu gombata'anan ni Abraham,
ilingan niu bosia og ginang ni Abraham.
40 Tibua, poksipian niu ma tanan akon
munu'. Saka akon og mikposampot di-
aniu nog motud nog midongog u sog
Mikpongon. Si Abraham onda' poginang
nog mama' nog kohinangan niu koyon.
41 Og piglogilingan niu koyon og koh-
inangan nog dili gama' niu.”
Dadi, tinumabal ilan nog, “Kona' ami og
kolombiada'. Solabuk da og gama' nami,
ion non og Mikpongon.”
42 Miktalu' si Isus nog, “Somo' motud
nog gama' niu og Mikpongon, mololat
amu bosia dianakon. Po' sa'an dini u
po' ditu' u non miktidu. Kona' u og dili
baya' og kangoy u koni dini, suga'id non,
pipangoy non akon dini.
43 Iduma ondi' niu ma mosabut og pok-
tolu'on ku koni? Sa'an ondi' niu mosabut
po' di' niu pokinongogan og talu' u.
44 Mingunut amu doda' sog dili gama'
niu nog si Kindagow bu moleg amu mogi-
nang nog ain glegan non. Ion donsama'
na polomunu' bu da'idun og balan non
nog motud po' glam nog kohinangan non
ondi' motud. Og tantu ponolu'on non og
gloput po' moloput nododa' ion. Bu ion
og poktiduan nog gloput.
45 Sa'an poma, dangan miktalu' u nog
motud, ondi' amu tumud dianakon.
46 Sima og mikotaksi' dianiu dion nog
akon togo dusa u? Bila moktalu' u
nog motud dianiu, iduma ondi' amu ma
tumud dun?
47 Og gombata'anan nog Mikpongon
monginongog nog talu' non. Sa'an ondi'
amu mokinongog dianakon po' sabap sog
kona' amu og gombata'anan nog Mikpon-
gon.”

Og talu' ni Isus pa'ali sog dili glawas non

48 Tinabal si Isus nog kounutananan
nog bansa Hudyu nog, “Ondi' ta' motud
og poktolu'on nami koni nog ika og gotow
Samaria bu sinongonan ka nog glatdi-
wata?”
49 Tinumabal si Isus nog, “Da' u
songonoy nog glatdiwata. Suga'id non,
pigodaban ku og Gama' u, saka tinom-
pola' niu akon.
50 Onda' u pogapas nog dili dongog u.
Tibua, ongon og mogapas dun bu ion
mongukum bianan sog motud.
51 Tolu'on ku dianiu, simasima og
mokokunut dia sog pomali u, ondi' na
doda' matoy.”

52 Miktalu' og Hudyuanan koyon di-
anon nog, “Na! Bila ma' nion, kisunan
nami na nog tinosopan ka doda' nog glat-
diwata. Si Abraham minatoy. Bu og polo-
molatasanan kitu' nog talu' nog Mikpon-
gon, mikpomatoy ilan dosop. Saka, mok-
talu' a nog bila ngon og mokokunut dia
sog talu' mu, ondi' na doda' ion matoy?
53 Labi a pota' kotas sog mokogulan-
ganan ta kitu' nog si Abraham bu og polo-
molatas kitu' nog talu' nog Mikpongon
kobon nitu' nog mikpomatoy na? Po'
balu' mu dun, sima a buan!”

54 Tinabal ilan ni Isus nog, “Bila potason
ku og dili glawas u, og bontugan ku da'
sagnat non. Og mokpotas dianakon og
Gama' u. Ion non ion og pogolongon niu
nog Diwata niu.
55 Da' niu ion sibon kilolaoy. Tibua
akon, kilolaan ku ion. Bila tolu'on ku nog
di' u ion kilolaan, moloput u buan mama'
niu. Tibua, kilolaan ku ion bu mikokunut
u dia sog pomali non.
56 Og mogulang niu kitu' nog si Abra-
ham linoliag tokodoy mogdodama nog
gondow nog matong u. Bu og gondow
koyon mitongow non na bu migda'da' ion
tokodoy dun.”

57 Og Hudyuanan kitu' miktalu' dianon
nog, “Aba! Da' pa tanan kodopot lima
pulu' og tinonan mu saka moktalu' a nog
mitongow nika si Abraham?”

58 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog,
“Tolu'on ku dianiu, sog da' pa si Abraham
bota'oy, Akon, ion non u na ini!”
59 Dadi, mikpongimud ilan nog batu po'
botuon nilan bosia ion. Tibua, miksolin-
god na si Isus mangka awa' sog glomalo-
maan nog Baloy koyon nog Poktomuyan
dia sog Mikpongon.

9

Og gotow nog buta tidu pa sog kobata' dianonkiuli'an ni Isus

1 Solian nilan ompanow, si Isus bu
og sulanggu'anan non, mitongow nilan
og gotow nog buta tidu pa sog kobata'
dianon.
2 Dadi, miksak dianon og sulanggu'anan
non koyon nog, “Rabi, iduma ion gidoy
mibuta ma og gotow koyon nog dangan
pa binata'? Sabap ta' gidoy sog dusa nog
mokogulang non, otawaka sabap ta' sog
dusa non?”
3 Tinabal ilan ni Isus nog, “Kona' sabap
sog dusa non otawaka sog dusa nog
mokogulang non. Sa'an ion mibuta po'
bagun da bianan dianon motongow og
dasig nog Mikpongon.
4 Solian nog gondow pa, sumboy inan-
gon ta og ginang nog mikpopangoy kitu'
dianakon dini. Po' bila moglogobi na,
da'idun na og mokopoginang.
5 Sog solian nog dini pa sog dunya, akon
og dolag nog dunya nog mokpodolag nog
pomikilan nog gotow.”
6 Dangan miluksad og talu' ni Isus
koyon, dinumula' ion sog glupa' mangka
non loklasoy og glupa' kitu' nog dinula'an
non dia sog mata nog buta koyon
7 mangka non tolu'oy og buta koyon
nog, “Angoy a pongula'up ditu' sog glibo-
sung nog Siloam.” (Og ma'ana nog Siloam
koni, Pipangoy.) Dadi, minangoy og buta
koyon ditu' mangka pongula'up. Dangan
mikpuli' ion, mikotongow na.
8 Og sumbaloyanan non bu ain og miko-
tongow dianon monontoli', mikpoktalu'
ilan nog, “Kona' non ta' gidoy ion og
gotow kitu' nog mogingkud bu poktayak
mongoni nog sin?”
9 Og duma mikpoktalu' nog ion non og
buta kitu'. Og duma sop moktalu' nog,

"E! kona' non, le. Og ganggid non tibua."
Dadi, miktalu' og bakas buta kitu' nog,
"Akon le, og buta kitu'!"
10 Dadi, sinakan nilan ion nog, "Olo ma
og migandun dun nog mokotongow a na
ma?"
11 Tinumabal ion nog, "Og gotow nog
og ngalan non si Isus, ion dinumula' sog
glupa' mangka non loklasoy sog mata u
og glupa' kitu' nog dinula'an non mangka
ion poktalu' nog, 'Angoy a pongula'up
ditu' sog Siloam.' Dadi, minangoy u
mongula'up ditu'. Dangan mitubus u
mongula'up, mokotongow u na."
12 Dadi, miksak ilan nosop nog, "Ain
noma ion dun?"
Tinumabal ion nog, "Da' a sunoy. Ondi'
u kosunan."

Piksumodiaan nog parasiuanan og buta koyonbog olo og bianbian non mokotongow

13 Dadi, inoit nilan ditu' sog parasiuanan og gotow kitu' nog bakas buta.
14 Og gondow kitu' nog koloklas ni Isus
nog basak dia sog mata nog gotow kitu'
mibona' sog Gondow nog Pogulali.
15 Dadi, sinakan ion nog parasiuanan
koyon bog olo og migandun nog kopokotongow non. Tinabal non ilan nog,
"Linoklasan non nog basak og mata u
mangka u pongula'up. Dadi, mokotongow
u na numun kitu'."
16 Mikpoktalu' og duma parasiuanan
nog, "Og gotow kitu' nog mikokuli' dianon
kona' gonat sog Mikpongon po' da' non
pogbotadoy og Gondow nog Pogulali."
Tibua, og duma mikpoktalu' nog, "Ngon
ta' og bolodusaon* nog mokopoginang
nog gingyata'anan mama' nog gininang
non koyon?" Dadi, onda' ilan poksolabuk
nog pomikilan.
17 Sinakan nilan nosop ion mokpuli'
nog, "Bila ika buan, sima gidoy og gotow
koyon nog long mu dun nog ion og
mikokuli' dianika?"
Tinabal non ilan nog, "Ion og polomolatas nog talu' nog Mikpongon."
18 Og kounutananan nog bansa Hudyu
kitu' onda' tud nog og gotow kitu', ion
tantu nog bakas buta kitu'. Dadi, sinabi
nilan og mokogulang non mangka nilan
sakoy nog,
19 "Og bata' niu ta' ini? Bila og bata'
niu, motud ta' nog donsama' na og buta
tidu pa sog kobata' dianon? Bila motud,
olo ma og migandun nog kopokotongow
non?"
20 Tinumabal og mokogulang non koyon
nog, "Kisunan nami nog ion non ini og
bata' nami kitu' bu donsama' na ion og
buta.
21 Tibua, di' nami kosunan bog olo
og migandun nog iduma mokotongow
noma ion otawaka bog sima og mikokuli'
dianon. Suga'id non, sakoy niu ion po'
mosolag na ion bu moto da ion tumabal."
22 Sa'an ma' nitu' og tabal nilan dun
po' mondok ilan sog kounutananan kitu'
nog Hudyu. Po' og kounutananan
kitu', mikpodonsama' na moktalu' nog
minsan sima og moktalu' nog si Isus,
ion og Kristu, og gotow koyon ondi'
na kumboyon sumolod sog baloy nog
poglumpukan nog bansa Hudyu.
23 Sa'an tinumabal og mokogulang non
koyon nog, "Sakoy niu ion po' moto da ion
tumabal."
24 Dadi, sinabi nilan puli' og bakas buta
kitu' mangka nilan tolu'oy dianon nog,
"Sapa a sog sungu'an nog Mikpongon bu
posun mu ain og motud. Kisunan nami
nog og gotow kitu', ion og bolodusaon."
25 Tinumabal og gotow koyon nog,
"Ondi' u kosunan bog bolodusaon ta' ion
otawaka kona' ta'. Sokot da og kosunan
ku nog akon, dini kitu' og buta u, tibua,
numun koni mokotongow u na."
26 Sinakan nilan ion mokpuli' nog, "Olo
og ginandun non dianika? Olo ginandun
non kobulung non nog mata mu?"
27 Tinabal non ilan nog, "Tinalu' u na
dianiu. Tibua, da' amu pokinongog dun.
Iduma moleg amu ma nosop mokinongog
dun mokpuli'? Amu si'oy, moleg amu ta'
moksulanggu' dianon?"

* **9:16 9:16** Og pigolong koyon nog iningolanan og bolodusaon, og gotowanan kitu' nog long nog parasiuanan dun, sumboy ponumpilian po' da' pokokunut sog Botad nog bansa Hudyu.

28 Piglolingitan nilan ion dun bu sinolap
nilan ion monalu'. Long nilan dun, “Ika,
og sulanggu' a nog gotow kitu'. Tibua ami,
sulanggu' ami ni Apu' Muses!
29 Kisunan nami nog og Mikpongon,
ion miktalu' dia ni Apu' Muses. Tibua,
og gotow koyon nog pogolongon mu nog
mikokuli' dianika, minsan si'oy og piktid-
uan non, ondi' nami tanan kosunan.”
30 Dadi, og gotow kitu' nog kiuli'an
miktalu' nog, “Mosobu' u tokodoy dun
nog iduma ondi' niu motanan kosunan og
piktiduan non nog saka ion og mikobuka'
nog tinontongan ku.
31 Kisunan ta nog og Mikpongon ondi'
monomba' sog gotow nog bolodusaon.
Suga'id non, tumabang ion sog gotow nog
mogadab dianon bu moginang nog glegan
non.
32 Tidu pa sog kopokpongon nog dunya
asta sog numun koni, da'idun pa og
midongog ta nog gotow nog mikokuli' nog
buta nog tidu pa sog kobata' dianon.
33 Dadi, somo' og gotow kitu' nog onda'
gonat sog Mikpongon, ondi' ion bosia
mokopoginang dun.”
34 Tinabal nilan ion nog, “Pokpon-
adan nika ta' ion ami? Ika, og bolo-
dusaon ka tidu pa sog kobata' dianika.”
Dadi, binugow nilan ion sog baloy nog
poglumpukan nilan koyon bu tidu ditu',
da' nilan na ion kumboyoy mampu' dian-
ilan.

Og buta dia sog kinodiwata

35 Dangan midongog ni Isus nog og
bakas buta kitu' binugow nilan na sog
baloy nog poglumpukan nilan, pingum-
balak non ion. Dangan mitongow ion ni
Isus, sinakan non ion nog, “Tumud a ta'
dia sog Binata' sog Kilawan?”
36 Tinumabal ion nog, “Sima ion, Sir?
Posun mu pa dianakon bagun u tumud
dianon.”
37 Tinabal ion ni Isus nog, “Mitongow
mu na ion. Og duma mu buan koni
mogabitabit, ion non ini.”
38 Dadi, miktalu' og gotow koyon nog,
“Kounutan ku, tumud u,” mangka non ion
tomuyoy.
39 Miktalu' si Isus nog, “Sa'an minangoy
u dini sog dunya po' bagun ombahagi'
og gotowanan. Ain og buta mimung
nog mokotongow bu ain og mokotongow,
mimung ilan nog buta.”†
40 Og duma parasiuanan koyon dion
nog midongog nilan og talu' ni Isus koyon,
miksak ilan nog, “Po' iduma, buta ami ta'
buan?”
41 Dadi, tinumabal si Isus nog, “Somo'
mibuta amu, ondi' amu bosia komotudan.
Tibua, miktalu' amu ma nog mokotongow
amu, sa'an ion kimotudan amu po' da'
amu tud sog talu' nog Mikpongon.”

10

Og ponongi'an pa'ali sog polongipat nog bilibili

1 Dadi, miktalu' nosop si Isus nog
ponongi'an. Long non dun, “Tolu'on ku
dianiu, ain og gotow nog sumolod dia sog
kudal nog bilibilianan nog di' mian dia
sog bongawan nog sumolap momian, og
gotow koyon og polonakow otawaka og
polonglampas.
2 Tibua, bila og gotow dia bian sog
bongawan, og gotow koyon og polongipat
doda' nog bilibilianan non.
3 Bu bila sumolod ion, buka'an mog-
dayun ion nog pogipat koyon nog bon-
gawan mangka non posolodoy. Bu og
bilibilianan koyon mokinongog dianon.
Sobion non og ngalananan nog bilibil-
ianan non mangka non ilan oitoy sog
glowasan.
4 Bila poluason non na og bilibilianan
non koyon, moguna ion dianilan bu mo-
gunut ilan dianon po' kilolaan nilan og
gonek non.
5 Tibua, ondi' ilan mogunut sog len
gotow. Mokponggobok ilan tanan po'
ondi' nilan kilolaan og gonek non.”
6 Og ponongi'an koyon nog inuksugan
ni Isus dianilan, onda' nilan kosabut bog
olo og ma'ana non.

† **9:39 9:39** Og ma'ana non, ain tumud dianon mimung kona' na og buta po' mosabut nilan na og motud. Bu ain og gonda' tud, mokotongow ilan si'oy, og buta ilan da sabap sog da' nilan tobukoy og motud.

Si Isus molongas nog polongipat nog pigotowan non

7 Dadi, miktalu' nosop si Isus nog,
“Tolu'on ku dianiu, nog akon og bon-
gawan kitu' nog bianan nog bilibilianan.
8 Ain og gotowanan kitu' nog mikuna
dianakon, polonakow bu polonglam-
pasanan ilan. Tibua, og bilibilianan
koyon onda' pokinongog dianilan.
9 Akon og bongawan. Ain og gotow
sumolod nog mian dianakon, motabang
ilan. Mokopogliusolod ilan bu motongow
nilan og pongoksaban nilan.
10 Og polonakow mangoy tibua mon-
akow, mongula'at, bu momunu'. Tibua
akon, sa'an minangoy u dini po' bagun
ilan da kongonan nog kotubu' kitu' nog
ondi' kolobian og koba'is non.

11 “Akon da og molongas nog polongi-
pat nog bilibilianan. Og molongas nog
polongipat nog bilibili otason non matoy
sog kopogipat non nog bilibilianan non.
12 Og gotow kitu' nog sagya da tinin-
danan mogipat nog bilibilianan, kona'
non og gapu' nilan. Dadi, bila ngon
og mokotua' nog glimong, gonatan non
og bilibilianan koyon mangka gobok
nog boya'an mokpokpola' og bilibilianan
koyon gumobok po' ponglosigon ilan nog
glimong.
13 Sa'an ginumobok og gotow koyon po'
sagya da tinindanan. Dadi, da'idun og
balan non nog bilibilianan kitu'.

14 “Akon da og molongas nog polongipat
nog bilibilianan kitu' po' kilolaan ku og
bilibilianan ku bu ilan si'oy kilolaan nilan
dosop akon.
15 Domikian dosop ma' nog Gama' u bu
akon, nog kilolaan non akon bu kilolaan
ku dosop ion. Bu otason ku matoy sabap
dianilan.
16 Ongon pa og duma bilibilianan ku
nog da' dini sog dialom nog kudal koni.
Sumboy dosop koponulu'an ku ilan po'
ilan si'oy, mokinongog ilan dosop nog
talu' u boya'an mimung nog solabuk og
glam nog bilibilianan ku bu solabuk da
og polongipat nilan.
17 Sa'an molalam og Gama' u dianakon
po' mongatas u matoy bagun u motubu'
mokpuli'.
18 Da'idun og mokopogbaya' munu' di-
anakon. Suga'id non, uokilon ku og
glawas u nog bunu'on po' ma' nitu' og
baya' nog binogoy nog Gama' u dianakon
nog matoy u bu motubu' u da mokpuli'.
Ion non ini og dondagan nog Gama' u
dianakon.”
19 Sabap sog tinalu' ni Isus koyon,
mimung nog mibahagi' nosop og pomiki-
lan nog gotowanan dun.
20 Modakol ilan og miktalu' nog, “Og
gotow koyon tinosopan nog glatdiwata bu
migbunog. Iduma monginongog ita ma
dianon?”
21 Tibua, og duma mikpoktalu' ilan
nog, “Somo' tinosopan ion nog glatdiwata,
ondi' mama' nini og pomali non. Ongon
ta' buan og glatdiwata nog kuli'an non og
gotow nog donsama' na buta?”

Og kounutananan nog bansa Hudyu onda' tud dia ni Isus

22 Tubus nitu', dangan minatong og
kologya'an nilan koyon nog ngalan non
og Guakil sog Mikpongon nog Baloy nog
Poktomuyan dianon, ditu' sog Jerusalem,
mibona' sog timpu motigdow.
23 Bu migdundaan si Isus sog glomalo-
maan nog Baloy koyon nog Poktomuyan,
dia dapit sog iningolanan og Pogbianan ni
Solomon.
24 Dadi, piglumpukan ion nog Hudyua-
nan mangka ilan poksak dianon nog,
“Nanu mu potintuoy dianami bog sima a
doda'? Bila ika og Kristu, pologdong mu
dianami.”
25 Tinabal ilan ni Isus nog, “Mitubus
u na tolu'oy dianiu, tibua, ondi' amu
tumud dianakon. Og piginang u kitu'
nog gingyata'anan bianan sog ngalan nog
Gama' u, mikotaksi' pa'ali dianakon.
26 Tibua, ondi' amu tumud dun po'
kona' u amu bilibilianan.*
27 Og bilibilianan ku, monginongog
ilan nog talu' u. Kilolaan ku ilan bu
mokokunut ilan dianakon.

* **10:26 10:26** Og pigolong ni Isus koyon nog bilibilianan, og pigotowan non.

28 Bogayan ku ilan nog kotubu' nog
da'idun kopus non bu di' ilan na mogla'at.
Bu da'idun og mokagow dianilan dia sog
gongkoman ku.
29 Og Gama' u, ion motas sog glam non
bu binogoy non ilan dianakon. Da'idun
og mokagow dianilan tidu dia sog gongko-
man non.
30 Akon bu Gama' u solabuk ami da."
31 Dadi, og Hudyuanan mikpongimud
ilan nosop nog batu po' botuon nilan
bosia ion.
32 Tibua, miktalu' si Isus dianilan nog,
"Pitongow u dianiu og molongas nog
kohinangan nog dinondag dianakon nog
Gama' u. Ain sog kohinangan ku kitu' nog
molongas niu akon botuon dun?"
33 Tinumabal og Hudyuanan kitu' nog,
"Kona' sabap sog kolongas nog kohinan-
gan mu koyon nog boya'an botuon nami
ika dun, tibua, sabap nog pigloka'loka'an
mu monalu' og Mikpongon po' pibatuk
mu og glawas mu dianon saka sagyaotow
a da."
34 Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Onda'
ta' sulatoy dia sog Botad kitu' nog talu'
nog Mikpongon dun nog, 'Amu og kodi-
wotaan?'†
35 Kisunan ta nog ain og misulat sog
Botad kitu' ondi' mosop. Bila tinolu'an
ilan ma nog kodiwotaan og binogayan
kitu' nog Botad,
36 olo gidoy og kotalu' niu dun dia sog
pinili' kitu' nog Gama' nog pipangoy non
dini sog dunya? Iduma tolu'an niu ma
akon nog pigloka'loka'an ku monalu' og
Mikpongon sabap nog tinalu' u nog akon
og Bata' non?
37 Di' amu pia tumud dianakon somo'
kona' u piginang og ginang nog Gama' u.
38 Tibua, bila ininang u da og ginang
non kitu', minsan si'oy ondi' amu tumud
dianakon, tud niu og kohinangan ku kitu'
nog tumaksi' dianakon bagun niu da
sunan bu mosabut nog akon, dia u sog
Gama' bu og Gama' dia dosop nakon."
39 Dadi, ukpa'an nilan nosop bosia ion.
Tibua, onda' ion pokpukpa' dianilan.
40 Dadi, minangoy ion puli' ditu' sog
dipag nog tubig nog Jurdan sog bakas
pimunyagan kitu' ni Jan mangka ion
pogonongonong ditu'.
41 Bu modakol og gotowanan og mik-
pogangoy ditu' non. Mikpoktalu' ilan
nog minsan si Jan, da' poginang nog
gingyata'anan. Tibua, og glam nog tinalu'
non pa'ali dia sog gotow koni motud.
42 Dadi, modakol nog gotowanan og
tinumud dia ni Isus dion sog bonua
koyon.

11

Og kopatoy ni Lasarus

1 Ongon og gotow nog ondi' mokodag
ngalan non si Lasarus, tidu sog koliwa-
gan bonua nog Betani, og pigonongan
ni Maria ilan nog putupusod non nog si
Marta.
2 Si Maria, ion non og minudud kitu'
nog pogomut dia sog botis ni Isus mangka
non punasoy nog buk non. Og gilug nilan
si Lasarus, ondi' mokodag.
3 Dadi, pisobutan nog kolibunanan
koyon si Isus nog, "Kounutan, og kolola-
man mu kitu' ondi' mokodag."
4 Dangan midongog ni Isus, miktalu' ion
nog, "Og mosakit ni Lasarus kitu' ondi'
mogdoksu'an sog patoy. Suga'id non,
sabap dion ompotas og Mikpongon dun
bu akon si'oy nog Bata' non, ompotas u
dosop dun."
5 Molalam si Isus nog pomogilug koyon.
6 Tibua, minsan midongog non na nog
ondi' mokodag si Lasarus, migonong pa
ion dion asta milibuas dua' ondow.
7 Tubus nitu', miktalu' si Isus dia sog
sulanggu'anan non nog, "Alung, mokpuli'
ita sog Judia."
8 Tibua, miktalu' og sulanggu'anan non
dianon nog, "Rabi, bogu a dotanan pok-
sipioy matu nog gotow Hudyuanan ditu'
saka mokpuli' a nosop ditu'?"
9 Tinumabal si Isus nog, "Kona' ta' nog
sopulu' bu dua' oras og gondow? Og
gotow, bila ompanow nog gondow pa,
ondi' ion mokosoksug po' motongow non
og bianan non kobal nog dolag nog dunya
koni.

† **10:34 10:34** Salmu 82:6

10 Tibua, bila ompanow ion nog gobi,
mokosoksug ion po' mipalong na og tiow
non."
11 Bu tubus nitu', miktalu' nosop si
Isus nog, "Og glokole ta nog si Lasarus
mikotulug. Sa'an mangoy u ditu' po'
ongoyon ku ion tonudoy."
12 Tinumabal og sulanggu'anan non
nog, "Kounutan, bila sagya da mikotulug
ion, molongas tanan bagun ion kuli'an."
13 Og ma'ana nog tinalu' ni Isus kitu',
si Lasarus minatoy. Tibua, balu' nog
sulanggu'anan non koyon dun sagya da
mikotulug.
14 Dadi, pilogdong ni Isus dianilan nog,
"Si Lasarus minatoy.
15 Migda'da' u nog da' u ditu' sog tang
nog kopatoy non po' kobo'isan amu dun.
Po' ongon og kolegan ku mokpotongow
dianiu bagun dumungag og kopongandol
niu dianakon. Dadi, alung, mangoy ita
ditu' non."
16 Tubus nitu', si Tomas, nog kodua'
ngalan non Gapid, miktalu' dia sog pakasi
sulanggu'anan non nog, "Alung, mogunut
ita dianon po' unungan ta ion."

Si Isus, ion og poktiduan nog kotubu'bu mokpotubu' nog minatoy

17 Dangan minatong ilan ditu' sog Be-
tani, midongog non nog pat ondow na
tidu lobongon si Lasarus.
18 Og bonua nog Betani koni, ongon
tolu kilumitru og glayu' non tidu sog
Jerusalem.
19 Dadi, modakol gotow Hudyu nog mik-
tidu sog Jerusalem minangoy mongamu'
dia ni lo' Marta ilan ni Maria.
20 Dangan midongog ni Marta nog si
Isus posungu' matong, linumpak non ilan.
Tibua, si Maria mibagak sog baloy nilan.
21 Dangan miglumpak ilan, miktalu' si
Marta dia ni Isus nog, "Kounutan, somo'
dini a da, ondi' bosia matoy og gilug u
kitu'.
22 Tibua, kosunan ku da nog minsan
numun kitu' bogoyon nog Mikpongon
dianika minsan olo og pongonion mu
dianon."
23 Miktalu' si Isus dianon nog, "Og gilug
niu kitu' motubu' da mokpuli'."
24 Tinumabal si Marta nog, "Kosunan
ku nog motubu' da ion mokpuli' bila
potubu'on na mokpuli' sog gimpusan nog
gondow og glam nog mikpomatoy kitu'."
25 Dadi, miktalu' si Isus dianon nog,
"Akon og mokpotubu' puli' nog minatoy.
Akon og poktiduan nog kotubu'. Og gotow
nog tumud dianakon, minsan si'oy matoy
ion, motubu' da ion mokpuli'.
26 Bu og gotow nog totubu' nog tumud
dianakon, ondi' ion mokangoy sog kopa-
toy nog da' kopus non. Tumud a ta' dun
og talu' u koni dianika?"
27 Tinumabal si Marta nog, "O'o,
Kounutan, tumud u nog ika og Kristu, og
Bata' nog Mikpongon nog pigdodomaan
nami matong dini sog dunya."
28 Dangan midoksu' tolu'oy ni Marta,
inangoy non og gilug non nog si Maria
mangka non ilomoy nog, "Og Polopanad
minatong na bu sinabi non ika."
29 Ampun midongog ni Maria ini,
migbuat ion mogdayun mangka angoy
ditu' ni Isus.
30 Bu si Isus da' pa solod sog gimbolayan
koyon. Ditu' pa ion sog linumpakan kitu'
ni Marta dianon.
31 Og Hudyuanan koyon nog mingamu'
dia ni Maria, dangan mitongow nilan
nog migdali'dali' ion mogbuat mangka
panow, inunutan nilan ion po' balu' nilan
dun, mangoy ion moksogow ditu' sog
globong nog gilug non kitu'.
32 Dangan minatong si Maria ditu' bu
mitongow non si Isus, mininglu'ud ion
sog sungu'an non mangka poktalu' nog,
"Kounutan, somo' dini a da, ondi' bosia
matoy og gilug u kitu'."
33 Dangan mitongow ni Isus si Maria
dunut og Hudyuanan kitu' nog mikpok-
sogow, pingingloyu'an ion dun.
34 Dadi, miksak ion nog, "Ain niu ion
linobong?"

Tinabal nilan ion, "Kounutan, ongoyon
ta tontongoy."

35 Miksogow si Isus.

36 Dadi, long nog Hudyuanan dun,
"Landu' og glolaman non dia ni Lasarus."
37 Tibua, ongon og duma gotow nog
mikpoktalu' ilan nog, "Bila kiuli'an non

ma og buta kitu', ombulung non dosop
bosia si Lasarus bagun di' matoy!"

Si Lasarus pitubu' ni Isus puli'

38 Pogdatong nilan dion, pingingloyu'an
nosop si Isus. Og globong kitu' og sangub
nog dia sog pampang nog tinimpong nog
mosolag nog batu.
39 Miktalu' si Isus nog, "Awa' niu og
batu koyon."
Tibua, miktalu' si Marta nog,
"Kounutan, minodu' na po' pat ondow
na ion tidu lobongon."
40 Miktalu' si Isus dianon nog, "Onda'
u ta' tolu'oy dianika nog bila tumud a,
motongow nika og kotas nog baya' nog
Mikpongon?"
41 Dadi, inawa' nilan og batu kitu' nog
poktimpong nog globong koyon. Tubus
nitu', tinumongal si Isus sog glangit
mangka poktalu' nog, "Solamat Ama', po'
inginongogan mu akon.
42 Kosunan ku nog kobon non pongi-
nongogan mu akon. Tibua, sabap sog go-
towanan koni dini, sa'an ini podongogon
ku bagun ilan tumud nog ika doda' og
mikpopangoy dianakon dini sog dunya."
43 Tubus nitu', miktalu' nog mosikad si
Isus nog, "Lasarus, luas a dion!"
44 Dadi, linumuas mogdayun si Lasarus
nog miputus pa nog saput og glawas non,
og komot non, bu og botis non. Og
gulu non binogbod nog pangyu'. Mik-
talu' si Isus, "Ubadoy niu ion bagun
mokopanow."

Migupakat og kounutananan nog Hudyupa'ali sog kobunu' nilan dia ni Isus
Matiu 26:1-5, Mark 14:1-2, Luk 22:1-2

45 Modakol nog Hudyuanan kitu' nog
minangoy mongamu' dia ni Maria, tinu-
mud ilan dia ni Isus dangan mitongow
nilan og gininang non kitu'.
46 Tibua, og dumaanan nilan kitu',
minangoy ilan ditu' sog parasiuanan
mangka nilan tolu'oy og gininang ni Isus
kitu'.
47 Og mokokotas nog bolianananan, bu
og parasiuanan, migupakat ilan nog Po-
longukumanan nog Bansa Hudyu* bog
olo og gondunon nilan dia ni Isus po' long
nilan dun, "Og gotow koyon, modakol og
ginang non nog kosobu'sobu'.
48 Bila potiangon ta ion, og glam
nog gotow tumud dianon. Bu bila
ma' nitu', ongoyon ita nog sundaluanan
nog pigdotu'an nog Roma, mangka nilan
poglo'atoy og Baloy nog Poktomuyan ta
bu asta og bansa ta."
49 Dadi, sala kotow dianilan, si Kay-
pas og kounutan nog bolianananan sog ton
koyon, miktalu' ion nog, "Og sobu' amu
doda' tokodoy!
50 Da' niu ta' kopikil nog golom pa og
sala kotow tibua og matoy dia sog glam
nog gotow gaba' nog mogla'at og tibuk
nog bansa ta?"
51 Da' non ini tolu'oy nog dili kotoan
non. Tibua, sabap nog ion og kounutan
nog bolianananan sog ton koyon, sa'an mi-
talu' non. Po' pipikil dianon nog Mikpon-
gon nog podonsoma'on non tumalu' nog
sumboy si Isus sumoliu matoy sog tibuk
nog bansa Hudyu.
52 Bu kona' tibua sog bansa Hudyu,
suga'id non, sabap sog kopatoy non,
og glam nog pigotowan nog Mikpongon
limudon non tidu sog ainain nog bonua
po' poksolobukon non ilan.
53 Tidu ditu', og kounutananan nog
bansa Hudyu, minontong ilan nog pon-
dayan bagun nilan ombunu' si Isus.
54 Dadi, da' na ion pokpotampal mog-
dundaan dia sog bonua nog Judia koyon.
Suga'id non, minangoy ion ditu' sog
bonua nog ngalan non og Ipraim sog
molani nog bonua koyon nog da'idun og
gotow dun. Bu ditu' ilan migonongonong
nog sulanggu'anan non.
55 Dangan dali' na datong og tang nog
kologya'an nog bansa Hudyu nog ngalan
non og Liniusan, modakol og gotowanan
nog mikpogangoy sog Jerusalem nog di-
adia mikpoktidu nog bonuaanan bagun
nilan minang og pogbotadon nilan kitu'

* **11:47 11:47** Og gukum nog bansa Hudyu solabuk da bu ngalan non og Sanhedrin. Pitu pulu' bu sala kotow mipili' nog polongukum mingkud sog gukum nilan koyon.

nog mongugas mangka si'oy datong og
kologya'an nilan kitu' nog Liniusan.
56 Dadi, pikponontong nilan si Isus.
Bu solian nilan koyon mogindog dia
sog glomalomaan nog Baloy koyon nog
Poktomuyan dia sog Mikpongon, miksi-
naksakoy ilan nog, “Mangoy ta' gidoy itu'
ion tumua' nog kologya'an koni?”
57 Tibua, og mokokotas nog bolianan
koyon bu og parasiuanan koyon, tinalu'
nilan na nog bila ongon og mokotongow
dia ni Isus, posunon nilan moglandan.
Sa'an itu' po' bagun nilan ion kukpa'an.

12

Pimogomutan si Isus ditu' sog Betani
Matiu 26:6-13, Mark 14:3-9

1 Gonom gobi dona mangka datong og
kologya'an nilan koyon nog iningolanan
nog Liniusan, minangoy si Isus sog Betani,
sog bonua ni Lasarus, og gotow kitu' nog
pitubu' non puli'.
2 Bu miksimpan ilan nog ponganon nog
kidotongoy ni Isus dion nilan. Si Marta og
miktolagad, bu si Lasarus koni minampu'
kuman dianilan.
3 Koni sop ni Maria, minalap ion nog
landu' kologan nog pogomut ngalan non
og nard mangka non ududoy sog botis ni
Isus bu punasoy nog buk non. Dadi, sinu-
mongyub notibua og gomut nog pogomut
koyon sog gliwag nog baloy koyon.
4 Tibua, og sala kotow sulanggu' ni Isus
koyon nog si Judas Iskariot, og mongula'at
kitu' dia ni Isus, miktalu' ion nog,
5 “Mologan tokodoy og pogomut koyon.
Iduma onda' ma poksaluy og glana mo-
mut koyon nog tolu gatus dinari* mangka
bogoyoy sog miskinananan?”
6 Tinalu' non ini, kona' po' milolat
ion sog miskinananan, suga'id non, og
polonakow ion. Po' ion og toliipat nog sin
nilan bu sumolingka malap ion dun.
7 Dadi, miktalu' si Isus nog, “Potiang niu
si Maria. Po' sa'an ion sinimpan non og
pogomut koyon po' bila matoy u, ududon
non dianakon bila lobongon u na.
8 Og miskinan kobon non mokunul amu
da nilan. Tibua akon, di' ita niu kobon
non mokunul.”
9 Modakol nog gotowanan og mikodon-
gog nog si Isus ditu' sog Betani. Dadi,
mikpogangoy ilan ditu'. Bu sa'an mik-
pogangoy ilan ditu' kona' tibua po' moleg
ilan tumontong dia ni Isus, suga'id non,
bagun nilan dosop motongow si Lasarus
nog pitubu' non kitu' puli'.
10 Dadi, mipikil nog mokokotas nog
bolianan koyon nog si Lasarus si'oy
bunu'on nilan dosop.
11 Po' sabap dianon modakol og go-
tow Hudyuanan nog tinumud dia ni Isus
bu ondi' ilan na mokokunut dia sog
kounutananan nilan.

Og ba'asa dia ni Isus kosolod non sog Jerusalem
Matiu 21:1-11, Mark 11:1-11, Luk 19:28-40

12 Migboloma' ion, modakol og go-
towanan nog minangoy tumua' sog kol-
ogya'an koyon sog Jerusalem, midongog
nilan nog si Isus posungu' dosop matong
ditu'.
13 Dadi, mikpongalap ilan nog dawon
mama' nog dawon nog bunga mangka
nilan lumpakoy si Isus dia sog dalan. Mik-
pogekes ilan nog, “Songlitan og Mikpon-
gon! Pipia ion nog minangoy dini bianan
sog ngalan nog Mikpongon! Pipia ion og
Datu' sog bansa Israel!”
14 Si Isus mikotongow nog nati nog
asnu† nog sokayan non. Po' ma' nini og
sinulat dia sog Kitab,
15 “Amu gotowanan sog Sion, na' amu
mondok po' tontong niu, og datu' niu
posungu' na matong nog poksakoy dia sog
nati nog asnu.”‡
16 Tigana', onda' pa kosabut nog su-
langgu'anan non koyon og bianbian ni
Isus koyon. Tibua, dangan piotas na
si Isus sog glangit, mipondom nilan nog
sinulat kitu' sog Kitab pa'ali dianon, ion
non na og ininang nilan kitu' dianon.
17 Og gotowanan kitu' nog mikotongow
dia ni Isus, sog kopotubu' non bu kosabi

* **12:5 12:5** Og golaga' nog sala dinari koyon, mokotindan laga' sondow nog sala kotow. † **12:14 12:14** Og asnu koni mama' nog bayu'bayu' nog kuda'. ‡ **12:15 12:15** Sakaraya 9:9. Og Sion koni, og kodua' ngalan nog Jerusalem.

non dia ni Lasarus tidu sog globong,
pikpulonag nilan og dongogan nog ginang
non koyon.
18 Sa'an modakol og gotowanan nog
linumumpak dianon po' sabap sog gini-
nang non kitu' nog kosobu'sobu'.
19 Dadi, mikpogabitabit og parasiuanan
koyon nog ilanilan da nog, “Na! Ton-
tong niu! Ondi' ita mokantu dianon
po' mikpogunut na dianon og glam nog
gotowanan sog tibuk nog dunya koni!”

Pidonsama' ni Isus tumalu' og kopatoy non

20 Ongon dosop og duma gotowanan
nog bansa Girik nog tinumua' sog kolo-
gya'an kitu' sog Jerusalem po' tumamuy
ilan dosop sog Mikpongon.
21 Minangoy ilan ditu' ni Pilip. Og
Pilip koni og gotow Betsaida nog sakup
nog Galili. Long nilan dun dia ni Pilip,
“Le, bila mogusoy da, moleg ami bosia
moktongow dia ni Isus.”
22 Dadi, inangoy uksugoy ni Pilip ditu' ni
Andriu, mangka nilan ongoyoy pogobitoy
ditu' ni Isus.
23 Dadi, miktalu' si Isus nog, “Minatong
na og tang nog og Binata' sog Kilawan,
potason nododa'.
24 Tolu'on ku dianiu, ibalat da sog
solongow boni', bila ondi' lobuton, ondi'
nododa' tumubu' bu sumongku'. Tibua,
bila lobuton da, sumongku' nododa'.§
25 Domikian dosop og gotow nog bila
bololaga' dianon og kotubu' nog dini
da sog kilawan, og kotubu' non koyon
ombolong da. Tibua, og gotow nog di'
non inggula'an og kotubu' non dini sog
kilawan, og kotubu' non koyon asta sog
da' kopus non.
26 Simasima og moleg mimung nog
sosoligan ku, sumboy mokokunut di-
anakon. Po' minsan ain u angoy, ditu'
dosop og sosoligan ku. Bu potason ion
nog Gama' u, ain og gotow nog tumuman
nog dondagan ku.
27 “Numun kitu' kilogonan u mokpik-
ilpikil bog olo og poktolu'on ku. Bu di' u
dosop moktalu' nog, ‘Ama', tobangan mu
akon sog sinsaan ku koni posungu'.’ Po'
sa'an minangoy u dini sog dunya bagun
ku kobianan og sinsaan koyon.
28 Suga'id non, tolu'on ku nog, ‘Ama',
potongow mu sog gotowanan og kotas nog
baya' mu.’ ”

Gomonsunoy pa, ongon og talu' nog
midongog nilan nog miktidu sog glangit.
Long pa nog talu' koyon dun, “Pitongow
u na og kotas nog baya' u bu potongowon
ku pa mokpuli'.”
29 Og gotowanan koyon dion nog
mikodongog dun, miktalu' ilan nog,
“Miglugung le og bonua.” Tibua, og duma
miktalu' ilan nog, “Miktalu' dianon og
moloikat nog Mikpongon.”

30 Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog,
“Og gonek koyon nog midongog niu, kona'
nakon og pidongogan dun, suga'id non,
amu.
31 Numun koni minatong na og tang nog
og Mikpongon mongukum sog glam nog
gotow. Bu si Kindagow, og datu' dini sog
dunya, dagon na og baya' non.
32 Tibua akon, bila tundokon u na tidu
sog glupa', lumpukon ku og glam nog
gotowanan dianakon.”
33 Tinalu' ini ni Isus po' bagun nilan
mosabut bog olo og potayan non.

34 Miktalu' og gotowanan nog, “Long pa
nog sinulat dia sog botad ta, og Kristu,
ondi' ion matoy. Tibua, ika, moktalu' a
ma nog og Binata' sog Kilawan, sumboy
tundokon sog kudus. Sima buan og
pogolongon mu koyon nog Binata' sog
Kilawan?”
35 Tinumabal si Isus nog, “Og dolag kitu'
nog sinumilow dianiu ondi' na mobon.
Dadi, panow amu solian nog dini pa
niu og dolag koyon bagun amu da ondi'
mosa'ut nog gobi. Og gotow nog om-
panow nog modolom, ondi' non sunan
bog ain posungu'.
36 Dadi, tud amu sog dolag koyon solian
dion pa niu bagun amu da mimung nog
pigotowan non.” Mitubus non itu' tolu'oy,
ginumonat ion bu da' ion pokpotongow
dianilan.

§ **12:24 12:24** Og ma'ana nog piktalu' non koyon, sumboy nododa' si Isus matoy po' bagun da og gotowanan kongonan nog kotubu' nog da' kopus non.

Og Hudyuanan da' pa tud dia ni Isus

37 Minsan si'oy mitongow nilan og kodakol nog gingyata'anan nog gininang ni
Isus, tinibaba' nilan nododa' nog da' ilan
tud dianon.
38 Po' bianan dianilan, og pidonsama'
tumalu' nog polomolatas kitu' kobon nitu'
nog talu' nog Mikpongon nog si Isaya
mituman na. Long non dun, "Pogbaya',
da'idun og tumud dia sog gustalan nami.
Bu da' nilan kosabut ain og mikotongow
nog baya' mu."*

39 Sa'an ion mologon ilan tud, po'
mama' dosop nog sinulat ni Isaya kitu'
nog,

40 "Tinimpong non og mataanan nilan,
bu pitogas non og pomikilan nilan
boya'an nog ondi' ilan mokosabut,
bu boya'an nog ondi' ilan mokotongow. Bu di' ilan mangoy dianakon
saka kuli'an ku ilan, ma' long nog
Mikpongon dun."†

41 Tinalu' ini ni Isaya po' donsama' non
na mitongow og silow nog kotas nog baya'
ni Isus. Sa'an da tinalu' non pa'ali dia ni
Isus.
42 Minsan si'oy ma' nitu', modakol og
kounutananan nog gotow Hudyu koyon
og tinumud dianon. Tibua, onda' nilan potompaloy po' mondok ilan nog
kosunan nog parasiuanan koyon, po'
gomonsunoy bugowon ilan na sog baloy
nog poglumpukan nog bansa Hudyu.
43 Sa'an ma' nitu' og pomikilan nilan po'
dadi nilan pa nog pogdongya'an ilan nog
gotowanan, gaba' nog pogdongya'an nog
Mikpongon.

44 Dadi, miktalu' si Isus nog mosikad.
"Simasima og tumud dianakon, kona'
tibua nakon og tinud non. Suga'id non,
tinumud dosop ion dia sog Mikpongon
nog mikpopangoy dianakon.
45 Simasima og mikotongow dianakon,
mitongow non dosop og Mikpongon nog
mikpopangoy dianakon.
46 Sa'an minangoy u dini sog dunya
po' mimung u nog dolag nog mokpodolag
nog pomikilan nog gotowanan bagun da
ain og tumud dianakon, ondi' ilan na
mogonong dia sog kodoloman.
47 Tibua, bila ongon gotow nog
mikodongog nog pomali u saka ondi'
mokokunut dun, ondi' u ion ukumon po'
onda' u angoy dini sog dunya mongukum,
suga'id non, inangoy u ilan gowonoy.
48 Og gotow nog ondi' tumabuk dianakon bu ondi' mokokunut dia sog pomali u, ongon da og mukum dianon. Og
talu' u koyon nog pigustal u dianilan,
koyon og mukum dianilan sog gimpusan
nog gondow.
49 Po' da' u pogustal nog dili dianakon,
suga'id non, og dia nog Gama' u nog ion
og mikpopangoy dianakon dini. Pimolian
non akon bog olo og poktolu'on ku bu olo
og mogandun kotalu' u dun.
50 Kosunan ku nog og dondagan non
kitu' dianakon mokobogoy nog kotubu'
nog da' kopus non. Dadi, ain og tinalu'
u kitu' dianiu, ion non og dinondag nog
Gama' u tumalu' dianakon."

13

Inugasan ni Isus og botis nog sulanggu'anan non

1 Pogboloma'on dona og kologya'an
koyon nog iningolanan Liniusan, kisunan
ni Isus nog dali' na og tang nog gumonat
na ion dini sog dunya mangoy na ion
ditu' sog Gama' non. Kololaman non og
pigotowan non dini sog dunya. Bu numun kitu', pitongow non na dianilan bog
andun doda' og glolaman non dianilan.

2 Si Isus bu og sulanggu'anan non, migadap ilan moglobungan. Og sala kotow
dianilan, ngalan non si Judas Iskariot og
bata' ni Simun, pipikilan na ni Kindagow
nog uokilon non na si Isus dia sog gla'at.
3 Kisunan ni Isus nog binogayan ion nog
Gama' non nog ion og mokopogbaya' sog
glam non. Kisunan non dosop nog ion
miktidu sog Mikpongon bu ion mokpuli'
ditu' non.
4 Dadi, sog solian nilan koyon kuman,
migbuat ion mangka non luasoy og sulagbon non bu pongandit nog tualia.

* **12:38 12:38** Isaya 53:1 † **12:40 12:40** Isaya 6:10

5 Tubus nitu', minudud ion nog
tubig dia sog polonggana mangka non
tolipunoy mongugas og botisanan nog
sulanggu'anan non bu pomunasoy nog
tualia kitu' nog pingandit non.
6 Pinipini non mugas nog botis ni Simun
Piter, miktalu' si Piter nog, “Kounutan,
ugasan mu ta' og botis u?”
7 Tinabal ion ni Isus nog, “Og piginang
u koni ondi' niu pa mosabut numun
kitu'. Tibua, motubus ini, sog binaya' nog
gondow, mosabut niu da.”
8 Tibua, miktalu' si Piter nog, “Ondi' u
nododa' moleg nog ugasan mu og botis u
minsan nanu!”
Tinabal ion ni Isus nog, “Bila ondi'
u kugasan og botis mu, kona' u ika og
sakup.”
9 Dadi, tinumabal si Piter nog, “Bila
buan ma' nitu' Kounutan, kona' tibua og
botis u og ugasan mu, suga'id non, ugasoy
mu dosop asta og komot u bu og gulu u!”
10 Tinabal ion ni Isus nog, “Og gotow
nog mikopoligu' na, milonu' na og tibuk
nog glawas non, lual da og botis non. Bu
milonu' amu na, lual da sog sala kotow
dianiu.”
11 Sa'an ini tinalu' non po' kisunan non
na bog sima og posungu' kitu' mongula'at
dianon.
12 Dangan midoksu' non pongugasoy og
botisanan nilan, sinolug non mokpuli' og
sulagbon non kitu' mangka ion pokpuli'
madap dianilan. Sinakan non ilan nog,
“Misabut niu dota' bog olo og piginang u
kitu' dianiu?
13 Og pogingalan niu dianakon, og
Polopanad, bu og Kounutan. Motud ion
po' ma' nitu' u doda'.
14 Bila inugasan ku ma og botisanan
niu saka og kounutan bu polopanad niu
akon, amu si'oy, sumboy moginugasoy
amu dosop nog botisanan niu.
15 Sa'an ini ininang u po' bagun niu
poglogilingan og kopokpobaba' u dianiu.
16 Tolu'on ku dianiu, da'idun og kisong-
gulan nog motas pa dia sog pigonongan
non. Domikian dosop ma' nitu' nog
da'idun og sosugu'on nog motas pa ion
dia sog mokpopanow dianon.
17 Numun kitu' kisunan niu noma ini,
popiaon amu dun bila unuton niu.
18 “Og piktolu'on ku koni kona' pa'ali
sog glam niu po' kisunan ku og go-
towanan kitu' nog pinili' u. Tibua, sum-
boy nododa' motuman og sinulat kitu'
sog Kitab nog, ‘Og dinumuma dianakon
kuman, ion og mongula'at dianakon.’*
19 Sa'an tolu'on ku dianiu numun kitu'
mangka si'oy kotuman, po' bila motuman
na ini, bagun amu tumud nog ion non ini
akon.
20 Tolu'on ku dianiu, simasima og tu-
molima' nog popongoyon ku koyon dion
niu, tinolima' non dosop akon. Bu
simasima og tumolima' dianakon, tino-
lima' non dosop og mikpopangoy kitu'
dianakon dini sog dunya.”

Pidonsama' ni Isus tumalu' bog simaog mongula'at dianon

21 Dangan midoksu' non tolu'oy, mi-
tolimbasow ion tokodoy mangka ion pok-
talu' nog, “Tolu'on ku dianiu, og sala
kotow dianiu og mongula'at dianakon.”
22 Dadi, miktinontongoy og su-
langgu'anan non koyon po' kisobu'an
ilan nog tinalu' non koyon bu di' nilan
kosunan bog sima og pigolong non koyon.
23 Sala kotow dia sog sulanggu'anan
non koyon nog kololaman non tokodoy,
dia sog molani non.
24 Dadi, si Simun Piter minonggi' dia
sog kololaman koyon mangka ion pogilom
dianon nog, “Sakoy mu dow ion bog sima
og pogolongon non koyon.”
25 Dadi, og sulanggu' non kitu' linu-
modis dianon mangka ion poksak nog,
“Kounutan, sima og pogolongon mu
koyon?”
26 Tinumabal si Isus nog, “Ain og tulu-
nan ku nog pan koni nog gugowon ku sog
sabow, ion og pigolong u kitu'.” Dangan
migugow non na og pan kitu', tinulun non
dia ni Judas Iskariot, og bata' ni Simun.
27 Ampun mitabuk non og pan kitu',
miglandan sumangon dianon og Soitan.
Miktalu' si Isus dianon nog, “Inang mu
moglandan olo og poksipian mu kitu'
moginang.”

* **13:18 13:18** Salmu 41:9

28 Tibua, og dumaanan nilan koyon,
da' nilan kosabut bog olo og ma'ana nog
tinalu' ni Isus kitu'.
29 Po' si Judas, ion og migaid nog sin
nilan. Dadi, balu' nilan dun, dinondag
ion mangoy sumaluy nog kulang nilan sog
kologya'an koyon, otawaka dinondag ta'
ion mangoy momogoy dia sog miskinan.
30 Dadi, ampun mitabuk non og pan
kitu', linumiu ion moglandan. Bu gobi na.

Og bogu dondagan
Matiu 26:20-25, Mark 14:17-21, Luk 22:31-34

31 Dangan mikogonat tibua si Judas,
miktalu' si Isus nog, "Numun kitu' moton-
gow na og kotas nog Binata' sog Kilawan.
Bu bianan dianon motongow bog andun
kotas og Mikpongon.
32 Bu bila motongow og kotas nog
Mikpongon bianan dia sog Binata' sog Ki-
lawan, og Mikpongon, potason non dosop
og Binata' sog Kilawan. Bu sododu'un
inangon non.
33 Amu og gombata'anan ku, ondi' ita
na mobon mokunul niu. Ponontongon
niu akon. Tibua, numun kitu' tolu'on ku
dianiu nog ma' nog tinalu' u kitu' dia sog
kounutananan nog bansa Hudyu, nog ain
gongayan ku ondi' amu mokangoy dun.
34 Ongon og bogu dondagan ku dianiu.
Pokilolamoy amu. Bu og kopokilolamoy
niu koyon sumboy mama' nog glolaman
ku dianiu.
35 Bila moglinolamoy amu, kilolaan
amu nog glam nog gotowanan nog su-
langgu'anan ku amu."

*Pidonsama' tumalu' ni Isus nog sonsin-
gan ion ni Piter*
Matiu 26:31-35, Mark 14:27-31, Luk 22:31-34

36 Dadi, si Simun Piter miksak nog,
"Kounutan, ain ka buan angoy?"
Tinabal ion ni Isus nog, "Ondi' a moko-
dunut sog ain gongayan ku numun koni.
Tibua, sog gunan nog gondow, moglon-
dug a da."
37 Miksak nosop si Piter nog,
"Kounutan, iduma ondi' u ma mokodunut
dianika numun kitu'? Otason ku tanan
sumoliu matoy dianika."
38 Tinabal ion ni Isus nog, "Otason mu
da gidoy nog sumoliu matoy a dianakon?
Tolu'on ku dianika, nog mangka si'oy pok-
tukala' og manuk, tolu kali mu na akon
sonsingoy nog ondi' mu akon kilolaan."

14

Si Isus og Dalan mangoy sog Gama'

1 Miktalu' si Isus dia sog sulanggu'anan
non koyon nog, "Na' amu mosusa. Pon-
gandol amu kobon non dia sog Mikpon-
gon, bu pongandol amu dosop dianakon.
2 Ditu' sog Gama' u modakol og
pogononongan dun. Somo' ondi' motud og
piktalu' u koni, ondi' u na bosia tolu'on
dianiu nog mangoy u moksimpan nog
pogononongan niu.
3 Dadi, bila mokangoy u na moksimpan
nog pogononongan niu ditu', puli'on ku na
amu po' bagun da minsan ain u, ditu' amu
dosop.
4 Bu kosunan niu og bianan man-
goy ditu' sog pogolongon ku koyon nog
gongayan ku."
5 Dadi, miktalu' si Tomas dianon nog,
"Kounutan, di' nami kosunan bog ain ka
angoy. Olo ma og mogandun kisunoy
nami nog dalan posungu' ditu'?"
6 Dadi, tinumabal si Isus nog, "Akon
og Dalan, akon og Motud, bu akon og
Kotubu'. Onda'idun og mokangoy sog
pigononongan nog Gama' u bog ondi' da ion
mian dianakon.
7 Bila kisunan niu noma akon, kisunan
niu dosop og Gama' u. Tidu numun kitu'
kisunan niu na ion bu mitongow niu na
ion."
8 Miktalu' si Pilip nog, "Kounutan, po-
tongow mu tibua dianami og Gama' po'
omba'is nami na."
9 Tinabal ion ni Isus nog, "Pilip, miobon
ita na mokunul saka ondi' mu pa akon ko-
sunan? Iduma moktalu' a ma nog poton-
gowon ku dianika og Gama' u? Tolu'on
ku dianika, nog simasima og mikotongow
dianakon, mitongow non dosop og Gama'
u.
10 Di' a ta' tumud, Pilip, nog akon, dia u
sog Gama' bu og Gama' dini dosop nakon?
Po' og glam nog pomali u dianiu, kona'
tibua akon dili og piktiduan dun, suga'id

non, og Gama' u nog ion dia nakon, ion
og miginang nini.
11 Tud niu og tinalu' u kitu' nog akon,
dia u sog Gama' bu ion dini nakon. Bila
ondi' amu pa tumud dun sabap sog talu'
u, tud amu sabap sog gingyata'anan kitu'
nog gininang u.
12 Tolu'on ku dianiu, simasima og mon-
gandol dianakon, kilingan non dosop og
gininang u kitu'. Bu labi pa ditu' og
minang non po' mokpuli' u na ditu' sog
Gama' u.
13 Bu inangon ku ain og pongonion niu
dianakon bianan sog ngalan ku, bagun
da ompotongow u og kotas nog baya' nog
Gama' u bianan dia sog Bata' non.
14 Dadi, mokopongoni amu minsan olo
bianan sog ngalan ku po' inangon ku
dianiu."

Pidonsama' ni Isus tumalu' nog bogayan non ilannog Bolakat nog Mikpongon

15 Ma' long sop ni Isus, "Bila tantu doda'
nog molalam amu dianakon, inangon niu
nododa' og dondagan ku.
16 Mongoni u dia sog Gama' u bu bo-
gayan non amu nog len og Tumabang di-
aniu nog sumoliu dianakon. Ion dumuma
dianiu somul non.
17 Ion og Bolakat nog Mikpongon bu
ion non og mokpanad dianiu nog motud.
Og gotowanan dini sog dunya nog da'
pongandol sog Mikpongon, ondi' nilan
ion motolima' po' da' nilan ion kotongow
bu da' nilan ion dosop kilolaoy. Tibua
amu, kosunan niu ion po' dia ion niu
kobon non bu mogonong ion dianiu.
18 Minsan si'oy gumonat u na, ondi' u
amu gonatan nog amu amu da po' akon,
mokpuli' u da dini niu.
19 Di' mobon og gotowanan koyon nog
da' pongandol dia sog Mikpongon, ondi'
nilan na akon motongow. Tibua, amu,
motongow niu da akon po' motubu' u
da mokpuli'. Bu sabap ditu', amu si'oy,
motubu' amu dosop mama' nakon.
20 Kosunan niu sog gondow koyon nog
solabuk ami da nog Gama' u. Domikian
dosop dianita nog dia amu nakon, bu
akon si'oy, dia u dosop niu.
21 Simasima tumolima' nog donda-
gananan ku mangka non unutoy, ion mik-
tantu molalam dianakon. Bu ain molalam
dianakon, kololaman ion nog Gama' u. Bu
akon si'oy, molalam u dosop dianon bu
mokpotongow u dianon."
22 Miktalu' si Judas nog ion kona' ni
Judas Iskariot nog, "Kounutan, iduma
nog ami ma tibua og potongowan mu
dun? Iduma ondi' nika ma dosop poton-
gowon sog glam nog gotowanan dini sog
glupa'an?"
23 Tinumabal si Isus nog, "Simasima og
molalam dianakon, unuton non og pomali
u. Ion kololaman nog Gama' u. Og Gama'
u bu akon mangoy dianon bu imungon
nami ion nog pogonongan nami.
24 Tibua, og gotow nog di' molalam
dianakon, ondi' nododa' mokokunut nog
pomali u. Og tinalu' u kitu' dianiu kona'
og dili talu' u, suga'id non, miktidu itu'
sog Gama' u nog ion og mikpopangoy
dianakon dini.
25 "Tinalu' u ini dianiu nog solian nog
dini u pa niu.
26 Tibua, og Tumabang kitu' dianiu,
ion non og Bolakat nog Mikpongon, og
dondagon nog Gama' u mangoy dianiu
bianan sog ngalan ku, mokpanad ion
dianiu sog glam non bu popondomon non
dosop dianiu og glam nog tinalu' u kitu'
dianiu.
27 "Dadi, bila gumonat u na, bogayan ku
amu nog kotikna' nog pomikilan mama'
nog kotikna' nog pikilan ku. Og go-
towanan dini sog dunya nog da' tud
dianakon, ondi' ilan mokobogoy nog
kotikna' nog pomikilan nog mama' nitu'.
Dadi, na' amu mosusa bu na' amu mon-
dok.
28 Midongog niu og talu' u nog gumonat
u na bu mokpuli' u da dini niu. Bila
miktantu amu doda' molalam dianakon,
mokpogda'da' amu nog mangoy u ditu'
sog Gama' u po' ion labi pa kotas di-
anakon.
29 Sa'an pidonsama' u ini tumalu' dia-
niu po' bagun amu tumud bila motuman
na og glam nini dianakon.
30 Ondi' na ompayat og kopogabitabit ta
niu po' posungu' na matong si Kindagow,

og kounutan dini sog dunya. Tibua,
onda'idun da og baya' non dianakon.
31 Tibua, sumboy kosunan nog go-
towanan dini sog dunya nog molalam u
sog Gama' u bu inangon ku ain da og
dondagan non dianakon." Mangka ion
poktalu' nog, "Alung, ompanow ita na."

15

Si Isus pinonggi' non glawas non dia sog tantu bolagon

1 Migustal si Isus nog solabuk
ponongi'an. Ma' long non dun, "Akon,
mama' u nog tantu bolagon, bu og Gama'
u, ion non og mogusiba' dun.
2 Bila ngon og panga u nog ondi' mog-
bunga, sopekon non. Bu ain og panga u
kitu' nog mogbunga, kopunon non bagun
dumungag mogbunga.
3 Milonu' amu na sabap sog
kopokokunut niu dia sog pomali u.
4 Sumboy sumingkot amu dianakon po'
akon si'oy sumingkot u dosop dianiu. Po'
og panga, ondi' nododa' mogbunga bila
ondi' da sumingkot dia sog pun non. Bu
amu si'oy, domikian dosop nog ma' nitu',
ondi' amu dosop mogbunga bila ondi'
amu da sumingkot dianakon.
5 "Mama' u nog pun nog bolagon bu
amu og pangaanan non. Bila og go-
tow sumingkot dianakon, bu akon si'oy
sumingkot u dianon, mogbunga ion nog
modakol. Po' bila onda' u dianiu, da'idun
nododa' og minang niu.
6 Bila og gotow sumuoy dianakon, da'
doksu' nog kotubu' non po' mama' ion
nog panga kitu' nog misopek bu po-
tiangoy mogangu. Og pangaanan kitu'
topukon mangka tikpu'oy dia sog gapuy
bu kotutung.
7 Bila sumingkot amu dianakon bu un-
godon niu og talu' u dianiu, minsan olo
og pongonion niu dianakon, bogoyon da
dianiu.
8 Bu ompotas og Gama' u dun bila
mogbunga amu nog modakol. Po' bianan
ditu', kilolaan amu nog gotowanan nog
sulanggu'anan ku amu.
9 Og glolaman ku dianiu mama' dosop
nog glolaman nog Gama' u dianakon.
Dadi, na' amu sumuoy dia sog glolaman
ku.
10 Bila mikokunut amu dia sog donda-
gananan ku, ondi' amu sumuoy dia
sog glolaman ku. Mama' dosop nog
kopokokunut u dia sog dondagananan
nog Gama' u nog onda' u suoy dia sog
glolaman non.
11 "Tinalu' u ini dianiu bagun niu
makod og da'da'an ku, og da'da'an kitu'
nog di' moglokobus.
12 Koni og dondagan ku, pokilolamoy
amu mama' nog glolaman ku dianiu.
13 Po' og glolaman nog ondi' kolobian
ma' nini, og gotow kitu' nog otason non
sumoliu matoy dia sog pakasibata' non.
14 Amu og pakasibata'anan ku bila
mokokunut amu dia sog dondagan ku.
15 Di' u na amu itungon nog kisonggulan
ku. Po' og kisonggulan ondi' non sunan
bog olo og ginangon nog kounutan non.
Suga'id non, initung u amu nog pakasi-
bata'anan ku po' og glam nog midongog
u dia sog Gama' u piosun ku na dianiu.
16 Kona' niu og mimili' dianakon,
suga'id non, pinili' u amu mangka u amu
poponowoy moginang nog molongas kitu'
nog og bunga non asta sog da' kopus non.
Tubus nitu', minsan olo og pongonion
niu sog Gama' u bianan sog ngalan ku,
bogoyon non dianiu.
17 Dadi, koni og dondagan ku dianiu,
nog sumboy mokilolamoy amu.

Pokongitan amu nog gotowanan dini sog dunya

18 "Bila pokongitan amu nog gotowanan
sog dunya koni, na' amu mosobu' dun po'
mikuna u pa nilan pokongitoy.
19 Somo' sakup nilan amu, kololaman
nilan amu ma' nilan. Tibua, sa'an ion
mangit ilan dianiu, po' pinili' u amu tidu
dianilan.
20 Poktulikoy niu og tinalu' u kitu' dia-
niu nog da'idun og kisonggulan nog motas
pa dia sog kounutan non. Bu bila pisinsa
nilan akon, og kounutan niu, posinsaon
nilan dosop amu. Tibua, bila mikokunut
ilan da sog pomali u, mokokunut ilan
dosop dia sog pomali niu.

21 Po' sa'an ion ma' nion og ginangon
nilan dianiu po' dia amu nakon. Po'
di' nilan kilolaan og mikpopangoy kitu'
dianakon.
22 Somo' onda' u angoy dini bu po-
molioy ilan, ondi' ilan bosia komotudan
nog mikodusa ilan. Tibua, numun kitu',
ondi' ilan na mokopononsing nog da' ilan
pokodusa.
23 Po' simasima og mangit dianakon,
pokongitan non dosop og Gama' u.
24 Somo' da' u inangoy dion nilan og
gingyata'anan bu og ginang kitu' nog
kosobu'sobu' nog di' minang nog sagyao-
tow, ondi' ilan bosia komotudan nog
mikodusa ilan. Tibua, minsan si'oy mi-
tongow nilan na og gingyata'anan ku
kitu', pikongitan nilan da ami nog Gama'
u.
25 Ion non na ini og kotumanan nog sin-
ulat kitu' dia sog botad nilan nog, ‘Mangit
ilan dianakon nog da' sabap non.’*
26 “Matong da og Tumabang kitu' dianiu
nog ion non og Bolakat nog Mikpon-
gon, og moguksug nog motud pa'ali sog
Mikpongon. Popongoyon ku ion dion niu
tidu sog Gama' u bu tumaksi' ion pa'ali
dianakon.
27 Bu amu si'oy og taksi' u dosop po'
mikunul ita niu tidu pa sog tolipunan.

16

1 “Sa'an ini tinalu' u dianiu bagun amu
da ondi' mosuoy dianakon.
2 Og kounutananan nog bansa Hudyu,
powa'on nilan na amu dia sog baloyanan
koyon nog poglumpukan nilan. Bu on-
gon gondow non, og duma gotowanan,
pomunu'on nilan amu po' balu' nilan dun
ma' nitu' og bian nog kopokokunut nilan
dia sog Mikpongon.
3 Sa'an nion ma' nion ginangon nilan
po' da' nilan kosunoy akon otawaka og
Gama' u.
4 Tibua, pidonsama' u ini tumalu' dia-
niu bagun da bila matong og tang koyon,
ompikil niu da og tinalu' u koni.”

Og ginang nog Bolakat nog Mikpongon

Ma' long sop ni Isus, “Da' u ini tolu'oy
dianiu sog tolipunan po' mikunul ita pa.
5 Tibua, mokpuli' u na ditu' sog
mikpopangoy kitu' dianakon, saka
da'idun motanan, sala kotow si'oy dianiu,
og moksak dianakon bog ain u angoy.
6 Sa'an landu' og susaan niu dun po'
sabap sog tinalu' u kitu' dianiu.
7 Tibua, tolu'on ku dianiu, og kobo'isan
niu ini sa'an gonatan ku amu. Po' bila
ondi' u amu gonatan, og Tumabang kitu'
ondi' mangoy dini niu. Tibua, bila gu-
monat u na, popongoyon ku ion dianiu.
8 Bu bila matong na ion dini, posobuton
non dia sog gotowanan dini sog dunya
nog misimoy og sabut nilan pa'ali sog
dusa, sog kodulusan, bu sog kopomoli-
hala' nog Mikpongon.
9 Sa'an posobuton non dianilan pa'ali
sog dusa po' di' ilan tumud dianakon.
10 Sa'an posobuton non pa'ali sog kodu-
lusan po' mangoy u na ditu' sog Gama' u
bu di' niu na akon motongow.
11 Bu sa'an posobuton non pa'ali sog
kopomolihala' nog Mikpongon sog dunya
po' si Kindagow, og kounutan dini sog
dunya koni, inukum na donsama'.
12 “Modakol pa bosia og kolegan ku
tumalu' dianiu, tibua, ondi' na mosalud
dianiu.
13 Tibua, bila matong na og Bolakat
nog Mikpongon, ponulu'an non amu sog
glam nog motud pa'ali dianakon. Ondi'
ion moktalu' nog dili dianon. Suga'id
non, polotason non tibua dianiu ain og
midongog non. Bu posobuton non dosop
dianiu bog olo og matong sog gunan nog
gondow.
14 Potason non akon po' og glam nog
posobuton non koyon dianiu, dianakon
tidu.
15 Og glam nog dia sog Gama' u, akon
dosop dun. Dadi sa'an itu', tinalu' u nog
og Bolakat nog Mikpongon, og glam nog
posobuton non koyon, dianakon tidu.”

Og susaan nog sulanggu'anan koyon mimung nog da'da'an

16 Ma' long sop ni Isus, “Bombusombus
ondi' niu na akon motongow. Tubus nitu',
ondi' mobon motongow niu dosop akon
mokpuli'.”

* **15:25 15:25** Salmu 69:4

17 Dadi, og duma sulanggu'anan non,
miksinaksakoy ilan, ilan bu ilan nog,
“Olo gidoy og ma'ana nog tinalu' non
kitu' nog bombus ondi' ta ion motongow.
Tibua, ondi' mobon motongow ta dosop
ion mokpuli'? Olo sop gidoy og ma'ana
nog tinalu' non kitu' nog muli' ion ditu'
sog Gama' non?”
18 Bu miksitalu' ilan dosop nog, “Olo
gidoy og ma'ana nog tinalu' non kitu' nog
ondi' mobon? Mologon kosabut. Ondi' ta
kosunan bog olo og ma'ana non.”
19 Tibua, si Isus, kisunan non nog moleg
ilan bosia moksak dianon. Dadi, miktalu'
ion dianilan nog, “Moksinaksakoy amu
ma pa'ali sog piktalu' u kitu' komun nog
bombusombus ondi' niu na akon moton-
gow, tubus nitu', ondi' mobon motongow
niu dosop akon mokpuli'?
20 Tolu'on ku dianiu, nog og gotowanan
nog ondi' tumud dianakon, mokpogda'da'
ilan sabap sog posungu' koni matong di-
anakon. Tibua amu, mokpoksogow amu
kobal nog susaan niu dun. Bigya' non,
og susaan niu koyon, og doksu'an non og
da'da'an.
21 Omponongi' ta dia sog glibun.
Bila ponokitan ion, moglogaga ion nog
mosakit. Tibua, bila lumuas na og bata'
non, kolingawan non na og sinsaan non
sabap sog da'da'an non nog linumuas na
og bata' non.
22 Domikian dosop dianiu nog numun
kitu', solian niu mosusa po' posungu' niu
na akon di' motongow. Tibua, motongow
niu da akon mokpuli' bu mogda'da' amu
dun, og da'da'an kitu' nog da'idun na
mokagow dun dianiu.
23 Bila matong og gondow koyon,
da'idun na og sakon niu dianakon. Po'
tolu'on ku dianiu, nog minsan olo og
pongonion niu bianan sog ngalan ku,
bogoyon nog Gama' u dianiu.
24 Asta numun kitu' onda' amu pa sibon
pongoni bianan sog ngalan ku. Pongoni
amu bu motabuk niu, bu og da'da'an niu
ondi' na moglokobus.
25 “Og kodokolan nog piktalu' u pibian
ku sog dalil. Tibua, ongon da og gondow
nog pologdongon ku tumalu' dianiu pa'ali
sog Gama' u.
26 Sog tang koyon, bila mongoni amu
bianan sog ngalan ku, kona' po' sumboy
u pa mongingolot dianiu mongoni sog
Gama' u.
27 Po' og Gama' u molalam dianiu po'
molalam amu buan dianakon. Bu tinu-
mud amu nog ditu' u miktidu dianon.
28 Miktidu u ditu' sog Gama' u mangka
u angoy sog kilawan bu numun kitu' gu-
monat u na dini sog kilawan po' mokpuli'
u na ditu' non.”
29 Dadi, miktalu' og sulanggu'anan non
koyon nog, “Kounutan, numun kitu'
mologdong na og talu' mu koyon dianami.
Onda' mu na doliloy.
30 Numun kitu' kisunan nami na nog
kosunan mu og glam non. Po' ondi' nami
pa tolu'on og sak nami dianika, kosunan
mu na donsama' bog olo og sakon nami
dianika. Sa'an itu' tinumud ami nog
miktidu a sog Mikpongon.”
31 Miktalu' si Isus nog, “Dadi, numun
kitu' tumud amu na buan dianakon?
32 Tolu'on ku dianiu, nog ongon gondow
matong bu numun kitu' minatong na, nog
mokpokpola' amu. Monala kotow dianiu
muli' na sog konia konia baloy non bu
gonatan niu na akon. Tibua, ondi' u da
mogdoduoy po' og Gama' u dia da nakon.
33 Sa'an ini tinalu' u dianiu po' bianan
sog kosolabuk niu dianakon, kongonan
amu nog kotikna' nog pomikilan. Mosinsa
amu solian nog dini amu pa sog dunya.
Tibua, pobogan niu og pomikilan niu po'
og dinunya dinag na dianakon.”

17

Pigyokinan ni Isus og dili glawas non

1 Mitubus tibua tolu'oy ni Isus, tinu-
mongal ion sog glangit mangka poktalu'
nog, “Ama', minatong na og tang. Potas
mu na og Bata' mu koni bagun non dosop
ika ompotas.
2 Po' binogoy mu dianon og baya' mog-
baya' dia sog glam nog gotow bagun non
da kobogayan nog kotubu' nog da' kopus
non, ain og gotowanan kitu' nog binogoy
mu dianon.
3 Ma' nini og ma'ana nog kotubu' koyon
nog da' kopus non, ain og gotowanan
koyon nog kosunan nilan ika, nog ika

da og Diwata, bu kosunan nilan dosop si
Isukristu, nog ion og pipangoy mu dini,
kobogayan ilan nog kotubu' nog da' kopus
non.
4 Piotas u ika dini sog dunya koni
bianan sog kodoksu' u nog ginang nog
dinondag mu moginang dianakon.
5 Dadi, numun kitu' potas mu akon,
Ama', dia sog sungu'an mu mama' nog
kotas u kitu' nog kobon ku dion nika sog
da' pa pongonoy og dunya.

Pigyokinan ni Isus og sulanggu'anan non

6 "Pinosun ku ika dia sog gotowanan
koyon nog binogoy mu dianakon tidu
sog dunya koni nog og gotowanan koyon
donsama' na ika dun nog binogoy mu
dianakon bu mikokunut ilan nog talu' mu.
7 Numun kitu' kisunan nilan na nog og
glam nog binogoy mu dianakon, ika doda'
og piktiduan non.
8 Po' pimali u dianilan og pikpanad mu
dianakon, bu tinumud ilan dun. Sa'an
kisunan nilan mahatul nog akon, dia u
nika miktidu. Bu tinumud ilan nog ika
og mikpopangoy dianakon.
9 Pogyokinan ku ilan. Onda' u pogyakin
nog duma gotowanan, suga'id non, og
pogyokinan ku og gotowanan kitu' nog
binogoy mu dianakon. Po' ilan koyon ika
dun.
10 Og glam nog dianakon ika dun. Bu
glam nog dianika akon dun. Bianan
dianilan mipotas u dun.
11 Ondi' u na mobon sog dunya po' man-
goy u dion nika. Tibua, og gotowanan
koyon nog binogoy mu dianakon, dini
ilan pa sog dunya koni. Dadi, Ama', ika
og midulus, ipat mu pa ilan bianan sog
baya' nog ngalan mu, og ngalan koyon
nog binogoy mu dianakon, bagun ilan
moksolabuk mama' nog kopoksolabuk ta.
12 Solian nami mokunul, pitubudan ku
ilan bu pigipat u ilan bianan sog baya' nog
ngalan kitu' nog binogoy mu dianakon.
Bu da'idun og mibolong dianilan, lual da
dia sog sala kotow kitu' nog ma' nitu'
nododa' og kodoksu'an non, bagun da
motuman og tinalu' kitu' dia sog Kitab.
13 "Posungu' u na mangoy dion nika.
Tibua, sa'an ini tinalu' u nog solian nog
dini u pa sog dunya bagun da kongonan
ilan nog da'da'an ku nog di' moglokobus.
14 Pimali u dianilan og talu' mu. Bu
og gotowanan dini sog dunya mikangit
dianilan po' kona' nilan na og sakup.
Mama' dosop nakon nog kona' u nilan
sakup.
15 Onda' u pogyakin nog owa'on mu na
ilan dini sog dunya koni. Suga'id non,
pogipat mu ilan dia sog kopongula'at ni
Kindagow.
16 Po' kona' ilan na og sakup nog
gotowanan dini sog dunya. Ma' dosop
nakon.
17 Dadi, siboy mu ilan dianika bianan
sog motud. Og motud koyon, ion non og
talu' mu.
18 Domikian dosop nog akon pipangoy
mu dini sog dunya, ilan si'oy dondagon
ku dosop mangoy sog gotowanan dini sog
dunya.
19 Sabap dianilan, siniboy u og glawas
u dianika bagun da motantu tokodoy nog
ilan koyon miakod mu.

*Pigyokinan ni Isus og glam nog tinu-
mud dianon*

20 "Kona' tibua nilan og pogyokinan ku,
suga'id non, asta og posungu' kitu' tumud
dianakon bianan sog gustalan nilan pa'ali
dianakon.
21 Pogyakin ku ilan bagun ilan da
mokosolabuk og glam nilan, Ama', mama'
dosop nog ika bu akon nog akon dia u
nika bu ika, diaan ka nakon. Ilan si'oy,
pongonion ku nog dia ilan nita bagun og
gotowanan dini sog dunya, tumud ilan
nog pipangoy mu akon dini.
22 Binogayan ku ilan nog baya' mama'
nog kotas nog baya' nog binogoy mu di-
anakon bagun moksolabuk og pomikilan
nilan mama' nog kopoksolabuk ta.
23 Og ma'ana non, akon, dia u nilan
bu ika diaan ka nakon bagun ilan da
moksolabuk tokodoy. Bu bianan ditu',
og gotowanan dini sog dunya, kosunan
nilan nog ika og mikpopangoy dianakon
bu molalam a dianilan ma' nog glolaman
mu dianakon.
24 "Ama', kolegan ku bosia nog, og go-
towanan koyon nog binogoy mu dianakon
nog dia ilan nakon minsan ain u, bagun

nilan motongow og kotas u nog binogoy
mu dianakon sabap sog glolaman mu
dianakon sog da' pa pongonoy og dunya.
25 "Ama', ika og midulus, minsan si'oy
da' a kilolaoy nog gotowanan dini sog
dunya, kinilolaan ku da ika, bu og go-
towanan kitu' nog tinumud dianakon,
kisunan nilan nog ika og mikpopangoy
dianakon.
26 Piosun ku na dianilan pa'ali dianika
bu ondi' u lumota' mokposun pa'ali di-
anika bagun da og glolaman mu dianakon
mongon dianilan bu akon dia u nilan."

18

Og kukpa' dia ni Isus
Matiu 26:47-56, Mark 14:43-50, Luk 22:47-53

1 Dangan midoksu' na si Isus mogyakin,
minangoy ilan nog sulanggu'anan non
sog dipag nog sapa' nog Kidron. Bu
sinumolop ilan sog pigimulanan koyon
nog kayu dion.
2 Si Judas, og mongula'at kitu' dia ni
Isus, kisunan non og ginongayan nilan
po' alu'alu' ditu' ilan poglumpuk nog
sulanggu'anan non.
3 Dadi, minangoy si Judas ditu' sog
pigimulanan koyon. Pinulu'an non og
sundaluanan nog Roma bu og polongi-
patanan nog Baloy nog Poktomuyan
dia sog Mikpongon nog pipangoy nog
mokokotas nog bolianananan bu og para-
siuanan. Mikpogatul ilan nog bosi
bu mikpoktiow ilan nog kinokod nog
glangkoy.
4 Donsama' na kisunan ni Isus bog
olo og posungu' matong dianon. Dadi,
linumpak non ilan mangka ion pok-
sak nog, "Sima og pokponontongon niu
koyon?"
5 Tinumabal ilan nog, "Si Isus, og gotow
Nasaret."
Tinabal ilan ni Isus nog, "Ion non noini
akon!" Si Judas og polonipu kitu', dion
dosop pogindog.
6 Dangan miktalu' si Isus nog, "Ion
non noini akon," mikpongogdud ilan nog
boya'an mikpogbuksak ilan tanan dun.
7 Bu sinakan mokpuli' ni Isus nog,
"Sima doda' og pokponontongon niu
koyon?"
Tinumabal ilan nosop nog, "Si Isus, og
gotow Nasaret."
8 Tinabal ilan ni Isus nog, "Tinalu' u
na dianiu nog akon si Isus. Bila akon
og pokponontongon niu koyon, na' niu
topason og dumaanan ku."
9 Sa'an ini tinalu' non bagun motuman
og tinalu' non kitu' nog, "Ama', da' u
kobolongoy minsan sala kotow si'oy nog
binogoy mu kitu' dianakon."
10 Si Simun Piter, ngon kalis non.
Sinintak non mangka non tigbasoy si
Malkus, og kisonggulan nog kounutan
nog bolianananan koyon boya'an misikpoy
og tolinga non dapit sog glintu.
11 Dadi, miktalu' si Isus dia ni Piter nog,
"Uma' mu og kalis mu koyon! Po' sumboy
gogaan ku og sinsaan koni nog binogoy
nog Gama' u dianakon."

Inoit si Isus ditu' ni Anas

12 Tubus nitu', og sundaluanan koyon
dunut og kounutan nilan bu og polongi-
patanan nog Baloy nog Poktomuyan dia
sog Mikpongon, inukpa'an nilan si Isus
mangka nilan boludoy.
13 Bu tigana', inoit nilan ion ditu' ni
Anas, og ponugangan ni Kaypas. Si
Kaypas koni, ion non og kounutan nog
bolianananan sog ton kitu'.
14 Ion non og miktalu' kitu' sog
kounutananan nog bansa Hudyu nog
sumboy ongon sala kotow og sumoliu
matoy dia sog gotowanan.

Tigana' mononsing ni Piter
Matiu 26:69-70, Mark 14:66-68, Luk 22:55-57

15 Si Simun Piter bu solabuk sulanggu'
ni Isus koyon, tinumuyuk ilan dianon. Og
sulanggu' kitu' sala kotow, donsama' na
kilolaan nog kounutan nog bolianananan.
Sa'an mikodunut ion sumolod dia ni Isus
ditu' sog glomalomaan nog baloy nog
kounutan nog bolianananan koyon.
16 Tibua, si Piter dia da taman sog pintu'
nog galad koyon po' di' posolodon. Og
sulanggu' kitu' nog donsama' na kilolaan
nog kounutan nog bolianananan, mikpuli'

lumiu mangka poktalu' dia sog glibun koyon dion og toliipat nog pintu' nog galad koyon, mangka non posolodoy si Piter.
17 Sinakan si Piter nog glibun koyon nog, “Kona' a ta' og sulanggu' ni Isus?”
Tinabal ion ni Piter nog, “Kona' u, le!”
18 Motigdow og tang koyon. Dadi, og kisonggulananan bu og polongipatanan koyon, migindog ilan monalang sog piktogunan nilan koyon. Si Piter si'oy minampu' dosop mindog monalang dianilan.

Piksumodiaan nog kounutan nog bolianan si Isus
Matiu 26:59-66, Mark 14:55-64, Luk 22:66-71
19 Sintak non, piksumodiaan si Isus nog kounutan nog bolianan koyon pa'ali sog pikpanad non bu sog sulanggu'anan non.
20 Tinumabal si Isus nog, “Og glam nog pikpanad u kitu', onda' u poglingodoy. Suga'id non, dia u pikpanad sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon bu dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu.
21 Iduma akon ma og poksakan niu dun? Dia niu bosia sak sog gotowanan koyon nog mikodongog nog pikpanad u po' kisunan nilan bog olo og tinalu' u.”
22 Dangan miluksad og talu' ni Isus koyon, dinapi' ion nog sala kotow polongipat koyon dion pogindog sog molani non kobon non moktalu' nog, “Iduma mama' ma nion og koponabal mu dia sog kounutan nog bolianan? Ondi' a ma mogbotad dianon?”
23 Tinumabal si Isus nog, “Bila miktalu' u nog molaton, talu' mu sog glam ta koni dini bog olo og molaton kitu'. Tibua, bila motud og tinalu' u, iduma dopi'on mu ma akon?”
24 Tubus nitu', dinondag ni Anas nog oiton nilan si Isus ditu' ni Kaypas, og kounutan nog bolianan nog binalud pa ion.

Minonsing nosop si Piter
Matiu 26:71-75, Mark 14:69-72, Luk 22:58-62
25 Si Simun Piter, sog sonuk non mogindog monalang, sinakan ion nog gotowanan nog, “Ika, kona' a ta' og sulanggu' nog gotow kitu'?”
Tibua, minonsing si Piter. Long non dun, “Kona' u, le!”
26 Bu ongon sala kotow og kisonggulan nog kounutan nog bolianan koyon dion, og golo nog tinigbas non kitu' ditu' sog pogimulanan kitu' nog kayu. Miktalu' ion nog, “Ika bayu' og mitongow u kitu' sog kukpa' dia ni Isus?”
27 Tibua, minonsing nosop si Piter. Sododu'un midongog non miktukala' og manuk.

Piadap si Isus ditu' ni Pilatu
28 Tubus nitu', modolomdolom pa, inoit nilan na si Isus tidu sog baloy ni Kaypas mangoy ditu' sog baloy ni Pilatu nog ion og gubernador tidu sog Roma. Dangan minatong ilan ditu', og kounutananan nog bansa Hudyu koyon, onda' ilan solod sog baloy ni Pilatu koyon po' og gli'inan nilan, bagun ilan da mokampu' kuman nog dulang kitu' nog dia sog gondow nog Liniusan.
29 Dadi, linumuas si Pilatu mangka non ilan sakoy nog, “Olo og sumbungan niu pa'ali sog gotow koyon nog inoit niu dini?”
30 Tinumabal ilan nog, “Somo' da'idun sala' nog gotow koyon, ondi' nami nododa' ion oiton dini nika!”
31 Dadi, miktalu' si Pilatu nog, “Pitang niu na ion bu ukum niu bianan sog dili botad niu.”
Tinumabal og gotowanan koyon nog, “Onda' ami tugdakoy munu' nog gotow.”
32 Og glam nini kobianan non bagun motuman og tinalu' non kitu' pa'ali sog potayan non.
33 Dadi si Pilatu, mikpuli' ion sumolod sog baloy nog pongukuman. Bu sinabi non si Isus mangka non sakoy nog, “Ika ta' og datu' nog bansa Hudyu?”
34 Tinumabal si Isus nog, “Og sak mu koyon, dianika ta' miktidu, otawaka midongog mu ta' sog duma?”
35 Tinumabal si Pilatu nog, “Iduma, Hudyu u ta'? Og pakasi Hudyuanan mu bu og mokokotas nog bolianan niu, ilan

og miksumbung dianika dini nakon. Olo
buan og sala' mu?”
36 Tinumabal si Isus nog, “Akon, og
kopogdatu' u kona' dini sog dunya koni.
Somo' dini sog dunya og kopogdatu' u, mi-
nantu bosia og pigotowan ku bagun ondi'
u kukpa'an nog gotow Hudyu. Tibua,
tolu'on ku mokpuli' nog og kopogdatu' u
kona' dini sog dunya koni.”
37 Dadi, miktalu' si Pilatu nog, “Og datu'
a buan!”
Tinumabal si Isus nog, “Motud og
tinalu' mu koyon nog akon og datu'. Sa'an
minangoy u dini sog dunya bu bota'oy
po' bagun ku ompanad og motud nog
pomali. Simasima dia sog motud, ion
monginongog dianakon.”
38 Dadi, miktalu' si Pilatu nog, “Olo og
motud?”

Og koukuman nilan dia ni Isus bunu'on
Matiu 27:15-31, Mark 15:6-20, Luk 23:13-25

Tubus nitu', linumiu mokpuli' si Pilatu
ditu' sog Hudyuanan koyon bu poktalu'
nog, “Da' u kotongowoy nog sala' og
gotow koyon.
39 Tibua, ongon moda og botad niu
nog giap matong og tang nog Ginang nog
Liniusan, nog ngon sala kotow dia sog
kolobusuan poluason ku dianiu. Moleg
amu ta' nog koni na og poluason dianiu
og datu' koni nog Hudyuanan?”
40 Dadi, miglogapis ilan nog, “Kona'
non! Suga'id non, si Barabas og poluas
mu!” (Si Barabas koni, ion og po-
longla'ug.)

19

1 Tubus nitu', dinondag ni Pilatu og
sundaluanan nog pogdonogon nilan si
Isus.
2 Linumikid og sundaluanan koyon nog
bolagon nog dugion mangka nilan posolu-
goy dia sog gulu ni Isus, mangka nilan ion
posolugoy nog ponopoton nog molugdom
kopulaan non
3 mangka nilan ion pogwanwanoy
kobon nilan moktalu' nog, “Mololaki le,
og datu' nog gotow Hudyuanan koni!”
Mangka nilan ion pogdopi'oy.
4 Si Pilatu linumiu nosop mangka pok-
talu' sog gotow Hudyuanan koyon nog,
“Tontong niu! Oiton ku ion lumiu bagun
niu kosunan nog da'idun og sala' nog
mitongow u dianon.”
5 Dadi, inoit non lumiu si Isus nog
poglogdoy nog ompula nog pokpo-
mangyu' nog bolagon kitu' nog dugion.
Miktalu' si Pilatu dianilan nog, “Koni na
og gotow kitu'!”
6 Dangan mitongow nog mokokotas
koyon nog bolianan bu og polongi-
patanan nog Baloy nog Poktomuyan si
Isus, mikpoglogapis ilan nog, “Kudus niu
ion! Kudus niu ion!”
Sokali' tinumabal si Pilatu, “Amu na og
kudus dianon po' bila akon da, da' u ion
kotongowoy nog sala' non.”
7 Dadi, miktalu' og gotow Hudyuanan
koyon dianon nog, “Bila unuton og botad
nami, og gotow koyon sumboy bunu'on
po' onda' non unutoy og botad. Miktalu'
ion nog ion dow og Bata' nog Mikpongon.”
8 Dangan midongog ni Pilatu og ma'
nion koyon, migdungag ion kondokan.
9 Bu sinumolod ion mokpuli' mangka
non sakoy si Isus nog, “Ain ka doda' buan
miktidu?” Tibua, onda' tabal si Isus.
10 Miktalu' nosop si Pilatu dianon,
“Iduma ondi' mu ma akon tobalon? Da'
mu ta' kosunoy nog ongon og baya' u
mokpoluas dianika otawaka kumudus di-
anika?”
11 Tibua, tinumabal si Isus nog,
“Da'idun bosia og baya' nika dianakon
somo' da' a bogoyoy nog baya' tidu
sog Mikpongon. Tibua, og gotow kitu'
nog minuakil dianakon dianika, labi pa
kobogat og dusa non dia sog dusa mu.”
12 Dangan midongog ni Pilatu og ma'
nion koyon, minontong ion nog pondayan
dun bagun non bosia ompoluas si Isus.
Tibua, mikpoktalu' og gotowanan nog
mosikad nog, “Bila poluason mu og gotow
koyon, kona' a buan og glokole ni Sisar,
po' og gotow nog moktalu' nog ion og
datu', mikopongantu ion dia ni Datu'
Sisar.”
13 Dangan midongog ni Pilatu og talu'
koyon, inoit non lumiu si Isus mangka ion
ingkud sog gingkudan nog polongukum

nog ditu' sog glomalomaan nog batu,
nog iningolanan dia sog ponolu'on nog
Hinibru, og Gabata.
14 Og gondow koyon, mogboloma' tibua,
ion non na og ginang nilan kitu' nog
iningolanan og Liniusan, bu dali' na og
glotuondow. Miktalu' si Pilatu dianilan
nog, “Koni na og datu' niu.”
15 Tibua, mikpoglogapis ilan nog, “Awa'
niu dion! Awa' niu dion! Kudus niu ion!”
Sinakan ilan ni Pilatu nog, “Moleg amu
dota' nog kuduson og datu' niu?”
Tinumabal og mokokotas nog bo-
liananan koyon nog, “Da'idun lual og
datu' nami lual da dia ni Datu' Sisar!”
16 Dadi, tinugdak ni Pilatu si Isus diani-
lan bagun nilan ion mokudus.

Kinudus nilan si Isus
Matiu 27:32-44, Mark 15:21-32, Luk 23:26-43

Dadi, pinitang nog sundaluanan koyon
si Isus.
17 Bu pipisanan nilan ion nog kudus
mangka ilan gonat posungu' sog bonua
koyon nog ngalan non, og Bakuk nog
Gulu. Sog ponolu'on nog Hinibru og
ngalan non Golgota.
18 Tubus nitu', linansang nilan si Isus
sog kudus. Bu ongon dosop dua' kotow
og kinudus nilan. Og sala kotow dia dapit
sog glintu non bu og sala kotow dia dapit
sog bibang non. Dia ion mibona' sog
titonga'.
19 Ongon og sinulat ni Pilatu nog
pitapok nilan dia sog kudus ni Isus. Og
ma'ana nog sinulat kitu' mama' nini, “Si
Isus og Gotow Nasaret, og Datu' nog Bansa
Hudyu”.
20 Modakol og gotow Hudyuanan og
mikobasta dun po' og kinudusan kitu'
dianon molani da dia sog Jerusalem.
Og sinulat ni Pilatu kitu' sinulat non
sog ponolu'on nog Hinibru, Linatin, bu
ponolu'on nog Ginirik.
21 Dadi, miktalu' og mokokotas nog
bolianananan kitu' dianon nog, “Na' mu su-
laton nog ion og Datu' nog Bansa Hudyu,
suga'id non, sulat mu nog og gotow koni
miktalu' nog ion dow og Datu' nog Bansa
Hudyu!”
22 Tinumabal si Pilatu nog, “Ondi' u na
sopon og sinulat u koyon.”
23 Dangan mitubus tibua nog sundalua-
nan koyon kudusoy si Isus, inalap nilan og
ponopoton non mangka nilan pogbobo-
hogi'oy sog pat bahagi' po' pat kotow ilan.
Inalap nilan dosop og glapis nog glogdoy
non kitu' nog da'idun og sinobotan non
po' donsama' na mama' nitu'.
24 Long nilan dun, “Ondi' ta ini bogyan-
gon. Golom ita na poglogindanan bagun
ta kosunan bog sima og mokalap dun.”
Ion non ini og kotumanan nog sinulat
kitu' sog Kitab nog, “Pigbobahagi' nilan
og ponopoton ku, bu miglogindanan ilan
nog glapis nog glogdoy u.”* Ma' nitu' og
gininang nog sundaluanan koyon.
25 Og gina' ni Isus, bu og gilug nog
gina' non nog glibun, bu si Maria nog
kodumanan ni Kleopas, bu si Maria Mag-
dalena, pogindog ilan ditu' sog molani
nog kudus non koyon.
26 Dangan mitongow ni Isus og gina'
non bu og sulanggu' kitu' nog kololaman
non tokodoy pogindog dion, tinolu'an non
og gina' non nog, “Tiduan sog numun
kitu', itung mu na ion nog bata' mu.”
27 Tubus nitu', miktalu' ion dia sog
sulanggu' non kitu' nog, “Tiduan sog
numun kitu', itung mu na ion nog gina'
mu.” Dadi, tidu ditu', inusiba' ion nog
sulanggu' non koyon.

Og kopatoy ni Isus
Matiu 27:45-56, Mark 15:33-41, Luk 23:44-49

28 Tubus nitu', mitintu na dianon nog,
og glam non miinang na, bu bagun motu-
man og sinulat dia sog Kitab, miktalu' ion
nog, “Kinuow u!”†
29 Ongon og sibulan dion nog togu'an
glanggow dion. Bu ongon dosop og
ponopoton nog molamit bu kodikpol
nog ginugow nilan sog glanggow koyon
mangka nilan togu'oy sog sung nog panga
nog ngalan non og hisop, mangka nilan
tokmo'oy sog baba' ni Isus.
30 Dangan ininaman non, miktalu' ion,
“Midoksu' na.” Tubus nitu', minakung
ion bu kotoktus.

* **19:24 19:24** Salmu 22:18 † **19:28 19:28** Salmu 22:15

Linaduk nog bugyak og kilid ni Isus

31 Og gondow koyon og Gondow nog Poksimpan. Mogboloma' ion, og Gondow nog Pogulali bu og tolipunan nog Liniusan. Og gondow koyon og bolo-laga' tokodoy sog Hudyuanan. Dadi, og kounutananan nog bansa Hudyu, ompok ilan nog ain kinudus kitu' ombagak og glawasanan nilan dia sog kudus sog gondow koyon. Dadi, pigbubut nilan dia ni Pilatu nog pomoli'on nilan og botisanan og gotowanan koyon nog kinudus mangka nilan si'oy potukpaoy.

32 Dadi, inangoy pomoli'oy nog sundaluanan koyon og botisanan nog pingudus kitu' dia sog dua' mogimpang kilidan ni Isus.

33 Tibua, dangan mitongow nilan nog minatoy na si Isus, da' nilan na boli'oy og botis non.

34 Suga'id non, linaduk nog sala kotow sundalu kitu' og kilid ni Isus nog bugyak non. Sododu'un mibuyus og dugu' bu tubig tidu sog gangol non.

35 Og gotow kitu' nog mikotongow nini inuksugan non, bu og guksugan non motud. Bu kisunan non nog og piktalu' non koni motud. Bu sa'an itu' tinoksi'an non bagun amu dosop tumud dun.

36 Sa'an miinang nog ma' nini, bagun da motuman og sinulat kitu' dia sog Kitab nog, “Da'idun og ombali' nog tulan non solabuk si'oy.”‡

37 Bu sinulat dosop sog Kitab nog, “Og gotowanan kitu', pogbontayan nilan ion nog linaduk nilan og kilid non.”§

Og kolobong dia ni Isus
Matiu 27:57-61, Mark 15:42-47, Luk 23:50-56

38 Tubus nitu', si Jusep og gotow Arimatea, inangoy non pongonioy ditu' ni Pilatu og bangkoy ni Isus. Koni ni Jusep, da' pokpotampal nog ion si'oy og sulanggu' ni Isus po' mondok ion dia sog kounutananan nog bansa Hudyu. Tinugdak ni Pilatu dianon. Dadi, inangoy non owa'oy og bangkoy ni Isus kitu'.

39 Dua' ilan ni Nikudimus. (Ion non og gotow kitu' nog minangoy ditu' ni Isus nog gobi.) Migoit ion nog pogomut nog pigampu' non og mira bu alu. Og pogomut koyon ongon bayu' moglamlam pat pulu' bu lima kilu og bogat non.

40 Inalap nilan og bangkoy ni Isus mangka nilan pomogomutoy bu putusoy nog ponopoton nog omputi' po' mama' nitu' og botad nog gotow Hudyu.

41 Sog molani nog kinudusan koyon dia ni Isus, ongon og pigimulanan nog kayu dion. Ongon ditu' og bogu imungoy nog globong dia sog pampang nog da' pa sibon lobongoy.

42 Sabap sog gondow kitu' nog og Gondow nog Poksimpan, nog mogboloma' tibua og Gondow nog Pogulali, ditu' nilan na linobong si Isus po' molani da.

20

Mitubu' si Isus tidu matoy
Matiu 28:1-8, Mark 16:1-8, Luk 24:1-12

1 Dangan minatong og gondow nog Duminggu, dali' ondow pa, minangoy na si Maria Magdalena ditu' sog globong ni Isus. Mitongow non nog miawa' na og batu kitu' nog piktimpong sog globong koyon.

2 Dangan mitongow non ion, ginumobok ion posungu' ditu' ni Simun Piter bu sog sulanggu' kitu' nog kololaman ni Isus tokodoy mangka ion poktalu' nog, “Inawa' nilan og bangkoy nog Kounutan ta dia sog linobongan kitu' dianon bu di' nami kosunan bog ain nilan na ion tinagu'!”

3 Dadi, si Piter bu sala kotow sulanggu' kitu', migdali'dali' ilan mangoy sog globong kitu'.

4 Ginumobok ilan posungu' ditu'. Tibua, og sala kotow kitu' kiunanan non si Piter. Dadi, mikuna ion matong ditu'.

5 Sinolip non og globong kitu', tibua, da' ion solod. Mitongow non og saput ni Isus dion.

6 Dangan sop minatong si Simun Piter, miglandan ion sumolod sog globong koyon bu mitongow non dosop og saput ni Isus koyon.

‡ **19:36 19:36** Exodus 12:46, Salmu 34:20 § **19:37 19:37** Sakaraya 12:10

7 Bu og saput non koyon nog linibod
dia sog gulu non, migusoyusoy molupi'
bu misiboy dia sog saput non kitu' nog
pinutus dia sog glawas non.
8 Og duma ni Piter kitu' nog mikuna
matong dion, sinumolod dosop. Dangan
mitongow non og glam non koyon, tinu-
mud ion dun.
9 (Da' nilan pa kosabut nog ion non
na ini og sinulat kitu' dia sog Kitab nog
sumboy motubu' si Isus mokpuli' tidu
matoy.)
10 Tubus nitu', minuli' ilan na.

Mikpotongow si Isus dia ni Maria Magdalena

Matiu 28:9-10, Mark 16:9-11

11 Si Maria, ditu' ion pogindog sog
glowasan nog globong koyon kobon non
moksogow. Minomba' ion mangka non
solipoy og globong koyon.
12 Gomonsunoy pa mitongow non og
dua' buk og moloikatanan nog miglinum-
bus nog puti' pogingkud ilan dia sog
bakas binotangan nog bangkoy ni Isus.
Og solabuk dia dapit sog gulunanan non
bu og solabuk sop dia dapit sog sikwayan
non.
13 Bu miksak ilan dia ni Maria nog,
“Ibun, iduma ion moksogow a ma?”
Tinabal ilan ni Maria nog, “Inalap nilan
og bangkoy nog Kounutan ku bu di' u
kosunan bog ain nilan ion tinagu'.”
14 Tubus non ini tolu'oy, linumingoy ion
bu mitongow non si Isus pogindog dion.
Tibua, da' non kilolaoy bog si Isus ta' itu'.
15 Dadi, miktalu' si Isus dianon, “Ibun,
olo og poksogowon mu koyon? Sima og
pokponontongon mu?”
Balu' ni Maria dun og duma non koni
mogabitabit og polongipat nog pomu-
lananan koyon dion. Sa'an itu' tinolu'an
non ion nog, “Sir, bila ika og minawa'
nog bangkoy non kitu' dini, posun mu
pa dianakon bog ain mu ion tinagu' po'
ongoyon ku olapoy.”
16 Sinabi ion ni Isus nog, “Maria!”
Dadi, sinumungu' ion ni Maria mangka
poktalu' nog ponolu'on nog Inaramaik
nog, “Raboni!” (Somo' ita da, Polopanad.)
17 Miktalu' si Isus nog, “Na' mu akon
pogoidan po' da' u pa pokpuli' mangoy
ditu' sog Gama' u. Suga'id non, angoy a
ditu' sog pigiluganan ku mangka mu
pogobitoy dianilan nog akon, mokpuli'
u pa ditu' sog Gama' u nog ion Gama'
niu dosop bu ditu' sog Diwata u nog ion
Diwata niu dosop.”
18 Dadi, mipanow si Maria Magdalena
mangka non pogobitoy dia sog su-
langgu'anan ni Isus nog mitongow non
na og Kounutan nilan. Sinuksugan non
dianilan og tinalu' ni Isus kitu' dianon.

Mikpotongow si Isus dia sog sulanggu'anan non

Matiu 28:16-20, Mark 16:14-18, Luk 24:36-49

19 Dangan miglogobi nog Duminggu,
miglumpuk og sulanggu'anan ni Isus sog
solabuk baloy bu mimintu' ilan nog ma-
hatul po' mondok ilan nog kounutananan
nog bansa Hudyu. Gomonsunoy pa tinu-
mua' si Isus, pogindog dia sog titonga'
nilan mangka ion poktalu' nog, “Potikna'
niu og pomikilan niu.”
20 Tubus nion, pitongow non og ko-
motanan non bu og kilid non. Sabap
sog kopokpotongow nog Kounutan nilan
koyon dianilan, migda'da' ilan tokodoy
dun.
21 Bu miktalu' si Isus mokpuli' dian-
ilan nog, “Potikna' niu og pomikilan
niu. Poponowon ku amu domikian da
mama' nog kopokpopanow nog Gama' u
dianakon.”
22 Pu'un miluksad og talu' non koyon,
inoyupan non ilan nog ginawa non
mangka ion poktalu' nog, “Tabuk niu og
Bolakat nog Mikpongon.
23 Bila ompunan niu og dusaanan nog
minsan sima otowoy, ompunan dosop
nog Mikpongon. Tibua, bila ondi' niu
ompunan, ondi' dosop ompunan nog
Mikpongon.”

Mikpotongow si Isus dia ni Tomas

24 Sog kopokpotongow ni Isus kitu' dia
sog sulanggu'anan non, og sala kotow sog
sopulu' bu dua' sulangguanan non onda'
ion ditu'. Og ngalan non si Tomas nog
kodua' ngalan non gapid.

25 Dadi, tinalu' dianon nog pakasi sulanggu'anan non nog, “Mitongow nami og Kounutan ta!”

Tibua, tinumabal si Tomas nog, “Bila di' u da motongow bu mokikap og glinonsangan dia sog komot non mangka u losukoy og kilid non, ondi' u nododa' tumud dun.”

26 Pitu gobi golot non, mikpoglumpuk nosop og sulanggu'anan ni Isus bu si Tomas dion. Mimintu' ilan nosop nog mahatul. Tibua, mama' nitu' si'oy, gomonsunoy pa tinumua' nosop si Isus nog pogindog dia sog titonga' nilan mangka poktalu' nog, “Potikna' niu og pomikilan niu.”

27 Mangka non tolu'oy si Tomas nog, “Tontong mu og paladanan ku. Bu tuyok mu og komotanan ku bu losuk mu og kilid u. Bu na' a na mogdua'dua', suga'id non, tud a na.”

28 Miktalu' si Tomas nog, “Ika og Kounutan ku bu og Diwata u.”

29 Tubus nitu', miktalu' si Isus dianon nog, “Tinumud a ta' dianakon po' kobal nog mitongow mu akon? Tolu'on ku dianika nog popiaon nododa' og gotowanan kitu' nog tinumud dianakon minsan si'oy onda' nilan akon kotongow.”

30 Modakol pa og miinang ni Isus nog kosobu'sobu' nog mitongow nog sulanggu'anan non koyon nog onda' na sunu'oy sumulat dini sog libru koni.

31 Sa'an sinulat u ini po' bagun amu tumud nog si Isus, ion og Bata' nog Mikpongon nog ion og Kristu. Bu bila tumud amu dianon, kongonan amu nog kotubu' nog da' kopus non bianan sog ngalan non.

21

Si Isus mikpotongow nosop sog pitu kotow sulanggu'anan non

1 Tubus nitu', ongon gondow non, tinumua' si Isus sog sulanggu'anan non dia sog goksid nog danow nog Tiberias. Ma' nini og bianbian non,

2 mangka si'oy si Isus pokpotongow dianilan, si Simun Piter, si Tomas nog kodua' ngalan non Gapid, si Nataniel nog gotow Kana nog ditu' sog Galili, og gombata' ni Sebedi, bu ongon pa og dua' kotow sulanggu'anan non nog miglumpuk ilan.

3 Miktalu' si Simun Piter nog, “Mangoy u pa momokot.”

Miktalu' sop og dumaanan non koyon nog, “Mogunut ami.” Dadi, tinumulak ilan mangka ilan pomokot sog gobi koyon. Tibua, da'idun og galap nilan.

4 Miksisolom bonua, si Isus dia pogindog sog goksid nog danow koyon. Tibua, onda' nilan ion kilolaoy.

5 Miktalu' si Isus dianilan nog, “O le, mikalap amu dota' da?”

Tinumabal ilan nog, “Onda', le.”

6 Sokali' miktalu' si Isus nog, “Labu' niu sog dapit glintu nog bolangoy niu og pokot niu koyon bu mokalap amu.” Dadi, linabu' nilan doda' og pokot nilan koyon. Bu dangan binotong nilan, og pokot nilan koyon onda' nilan kodag po' kobal nog landu' kodakol nog soda'.

7 Dadi, og sulanggu' non kitu' nog kololaman non tokodoy miktalu' dia ni Piter nog, “Og Kounutan ta lo' ion!” Pu'un midongog ion ni Simun Piter, sinolug non mogdayun og glogdoy non kitu' nog linuas non mangka okpu dia sog tubig bu langoy posungu' sog goksid.

8 Bu og dumaanan non nog mibagak sog bolangoy koyon, mikposoksid ilan kobon nilan moktundan nog pokot nilan koyon nog miponu' nog soda'. Ondi' ilan da ilakad kodibaba'. Og glayu' nilan tidu sog goksid ongon bayu' lima pulu' dopa.

9 Dangan dinumonggu' ilan, ongon mitongow nilan og baga nog gapuy nog piktiti'an nog soda'. Bu ongon dosop og pan dion.

10 Sokali' miktalu' si Isus, “Pokpitang amu nog soda' koyon nog kolapoy niu pa dun.”

11 Dadi, minangoy si Simun Piter sog bolangoy nilan mangka non botongoy sog goksid og pokot koyon nog miponu' nog mokoligon nog soda'. Sogatus bu lima pulu' bu tolu og dakol non. Tibua, minsan ma' nitu' si'oy og dakol non, onda' da kobogyang og pokot nilan koyon dun.

12 Miktalu' si Isus dianilan nog, “Angoy amu dini, kuman ita niu.” Da'idun sog

sulanggu'anan non koyon ginumilu' moksak dianon bog sima ion po' kinilolaan nilan na nog ion doda' og Kounutan.
13 Inalap ni Isus og pan kitu' mangka non pogbobohogi'oy dianilan. Iniling non dosop ma' nitu' og soda'.
14 Koyon og kotolu kali ni Isus mokpotongow dia sog sulanggu'anan non tidu ion potubu'on.

Si Isus bu si Piter

15 Mitubus ilan kuman, miktalu' si Isus dia ni Simun Piter nog, "Ika, Simun, og bata' ni Jan, molalam a ta' dianakon labi pa sog duma?"
Tinumabal si Piter nog, "O'o, Kounutan ku, kisunan mu nog molalam u dianika."
Dadi, miktalu' si Isus dianon nog, "Pogusiba' mu lo' buan og natianan nog bilibilianan ku."
16 Pinuli'an nosop ni Isus moksak dianon nog, "Ika, Simun, og bata' ni Jan, molalam a ta' dianakon?"
Tinumabal nosop si Piter nog, "O'o, Kounutan ku, kisunan mu nog molalam u dianika."
Dadi, miktalu' si Isus dianon nog, "Pogusiba' mu lo' buan og bilibilianan ku."
17 Sog kotolu kali moksak ni Isus dianon nog, "Ika Simun, og bata' ni Jan, molalam a ta' dianakon?"
Kisokitan si Piter dun, po' tolu kali non na poguli'uli'oy moksak dianon nog, "Molalam a ta' dianakon."
Dadi, tinumabal si Piter dianon nog, "Kounutan, kisunan mu og glam non. Kisunan mu dosop nog molalam u dianika."
Dadi, tinolu'an ion ni Isus nog, "Pogusiba' mu og bilibilianan ku.
18 Tolu'on ku dianika, sog kobon nog bata' a pa, poponopotan mu og dili glawas mu bu mogangoy a sog ain kolegan mu. Tibua, bila mogulang a na, mogdopa a bu len gotow na og malud dianika mangka nilan ika oitoy sog ain kopokan mu kitu' mangoy."
19 Sa'an tinalu' ini ni Isus po' bagun kosunan ni Piter bog olo og bianbian non matoy, bu sabap dion ompotas og Mikpongon dun. Tubus nitu', tinolu'an ion ni Isus nog, "Pogunut a dianakon."

Si Isus bu og sala kotow sulanggu' non

20 Dangan linumingoy si Piter, mitongow non og sulanggu' kitu' nog kololaman ni Isus tokodoy nog migunut dianilan. (Ion non og linumodis kitu' dia ni Isus sonuk nilan moglobungan mangka poksak nog, "Kounutan, sima og mongula'at kitu' dianika?")
21 Dangan mitongow ni Piter ion, miksak ion dia ni Isus, "Kounutan, og gotow buan konia, olo sop og kobianbianan non?"
22 Tinabal ion ni Isus nog, "Bila moleg u nog motubu' ion asta sog mokpuli' u dini, olo ma og dianika dun? Suga'id non, ika, pogunut a dianakon."
23 Sabap ditu', mipulonag og dongogan dia sog pigiluganan nog og sala kotow og sulanggu' koyon nog di' na ion matoy. Tibua, onda' da poktalu' si Isus nog ondi' na ion matoy. Suga'id non, tinalu' non tibua nog, "Bila moleg u nog ondi' ion na matoy asta sog mokpuli' u, olo ma og dianika dun?"
24 Ion non ini og sulanggu' kitu' nog mikotaksi' nog glam nini. Bu ion og sinumulat nini. Bu kisunan nami nog og pinoksi'an non kitu' motud.
25 Modakol pa og gininang ni Isus, tibua, onda' na sulatoy. Po' bila sulaton pa og glam non, gomonsunoy ondi' mugat dia sog gliwag nog dunya koni og sinulatan koyon dun.

Og Piginang
nog Sosugu'onanan ni Isukristu
Og Piuna Talu' pa'ali sog Piginang nog Sosugu'onanan ni Isukristu

Og Piginang nog Sosugu'onanan koni, og sukpat pa nog Gomba'is nog Guksugan kitu' nog sinulat ni Luk. Og tugyu nog sinulat ni Luk koni, og moguksug pa'ali sog mikuna kitu' tumabuk dia ni Isus, nog pinulu'an ilan nog Bolakat nog Mikpongon mokpulonag nog Gomba'is nog Guksugan sog gotowanan ditu' sog Jerusalem, bu sog tibuk nog Judia bu sog Samaria, bu asta sog gliwag nog dunya koni. Og guksugan dosop ini, pa'ali sog piginang nog poktanudanan kitu' dia ni Isus nog miktolipun dia sog bansa Hudyu. Bu bianan dianilan, mipulonag og Gomba'is nog Guksugan dia sog gotowanan sog ainain nog bonua.

Og Piginang nog Sosugu'onanan koni binahagi' sog tolu kobahagi' nog inunut dia sog bonuaanan kitu' nog pikpulonagan ni Isus nog Gomba'is nog Guksugan, bu dia sog ain kibotangan nog poglumpukan nilan moktamuy dia sog Mikpongon: (1) Og tigana' piginang nog poktanudanan ditu' sog Jerusalem dangan piiknat na si Isus ditu' sog glangit. (2) Og kopogdungag nilan sog duma bonuaanan ditu' sog Judia bu Samaria. (3) Bu asta midopot ditu' sog molayu' nog binonsaan nog ma' nog Roma.

Dini sog sulat koni motongow bog olo bayu'bayu' nog gininang nog Bolakat nog Mikpongon kitu' nog sinumangon dunut og kotas nog baya' non dia sog poktanudanan ditu' sog Jerusalem nog mitang sog gondow nog kologya'an nilan nog iningolanan Pentikos, bu minonayun monulu' bu mondolo'isog dia sog poktanudanan bu asta sog kounutananan nilan dia sog tanud.

Bu og gustalan nog pikpulonag nilan, motongow dini sog sulat koni bog andun og dasig non dia sog ain tinumud dun, dia sog kotubu' nilan bu dia sog kopoksolabuk nilan sog glumpuk nilan.

1. Og sinimpan sog koponaksi', 1:1-26.
a. Og gimpusan nog dondagan ni Isus bu og pasad non, 1:1-14.
b. Og ginanti' dia ni Judas, 1:15-26
2. Og taksi' nog sosugu'onanan ditu' sog Jerusalem, 2:1–8:3.
3. Og taksi' nog sosugu'onanan ditu' sog Judia bu sog Samaria, 8:4–12:25.
4. Og piginang ni Paul, 13:1–28:31.
a. Og tigana' ginongayan ni Paul mogustal nog Gomba'is nog Guksugan, 13:1–14:28.
b. Og gupakat nog bogolalanan sog tanud ditu' sog Jerusalem, 15:1-35.
c. Og kodua' ginongayan ni Paul mogustal nog Gomba'is nog Guksugan, 15:36–18:22.
d. Og kotolu ginongayan ni Paul mogustal nog Gomba'is nog Guksugan, 18:23–21:16.
e. Kinolubusu si Paul ditu' sog Jerusalem, sog Sasaria, bu ditu' sog Roma, 21:17–28:31.

1 Sog tagna' libru u kitu', Teopilus, sinulat u pa'ali sog glam nog kohinangan bu og pianad ni Isus, nog tidu pa sog tolipunan,
2 asta sog gondow kitu' nog pitolabang ion ditu' sog glangit. Mangka si'oy ion tolobangoy, bianan sog Bolakat nog Mikpongon, mimilin ion dia sog sosugu'onanan non kitu' nog pinili' non.
3 Po' tidu ion potubu'on tidu matoy, sog solod nog pat pulu' ondow, tatap pa ion mokpotongow dianilan bu modakol og pitongow non dianilan bagun motintu og tud nilan nog ion mitubu' doda' puli'. Mikpotongow ion dianilan bu pimolian non ilan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon.
4 Dadi, sog solod nog pat pulu' ondow kitu', ngon gondow non nog sonuk nilan kuman, mimilin si Isus dianilan nog, “Na' amu mawa' sog koliwagan bonua koni nog Jerusalem, suga'id non, bogadoy niu

pa og bogoy nog pinasad nog Gama' u
kitu' nog tinalu' u na sibon dianiu."
5 Po' si Jan, mimunyag bianan sog tubig.
Tibua, sog gunanunan koyon og Bolakat
na nog Mikpongon og bunyagon dianiu.

Dangan mitubus si Isus mogustal, pitolabang ion sog glangit

6 Dangan miglumpuk ilan nosop, mik-
sak ilan dia ni Isus nog, "Kounutan,
oksudon mu nota' mokpuli' numun koni
nog ma' nog kobon nitu' og bansa ta nog
Hudyu nog mogdatu' mokpuli'?"
7 Tinabal ilan ni Isus nog, "Og Gama' u
da og moto mogbaya' nog timpu, di' ini
pokposun dianiu.
8 Tibua, bogayan amu da nog tunung
bila tosopan amu na nog Bolakat nog
Mikpongon. Bu amu na mimung nog
monaksi' dianakon dini sog Jerusalem,
bu sog gliwag nog Judia, bu sog gliwag
nog Samaria, bu asta sog gliwag nog
glupa'an."
9 Dadi, dangan miluksad tibua og talu'
ni Isus koyon, piiknat ion sog gawang
mangka ion lumpakoy nog ginampol bu
milingod na ion dia sog tinontongan nilan
kobal nog ginampol kitu'.
10 Sintak nilan moktongal dia sog ki-
tolopan ni Isus koyon, gomonsunoy pa
ngon og dua' kotow pogindog sog molani
nilan nog minapot ilan nog puti' mangka
poktalu' dianilan nog,
11 "Amu, gotow Galili, olo pogindogon
niu koyon dini kobon niu moktongal sog
glangit? Si Isus, inawa' si'oy dianiu bu
pitolabang ditu' sog glangit, mokpuli' da
ion dini ma' da nog kotongow niu kitu'
dianon."

Og ganti' ni Judas

12 Dadi, minuli' og sosugu'onanan ni
Isus koyon ditu' sog Jerusalem tidu sog
bulud koyon nog Olibu. Og glayu' non
tidu sog Jerusalem sala kilumitru.
13 Dangan minatong ilan sog Jerusalem,
migdangan ilan sog ditas sog kodua'
lingkat nog baloy sog dugu kitu' nog
dinokunan nilan. Glam nilan, dion na. Si
Piter, si Jan, si Jems, si Andriu, si Pilip,
si Tomas, si Bartolomi, si Matias, si Jems
og bata' ni Alpius bu si Simun, og ombolu'
kitu' tumindog nog salu bansa non. Tubus
nion, si Judas og bata' ni Jems og sangoy
non og bata' ni Alpius kitu' nog si Jems.
14 Bu dion ilan kobon non pogyakin bu
asta og kolibunanan kitu' nog dumaanan
ni Maria og gina' ni Isus bu asta og
pigilugan non.
15 Dadi, da' kobon golot non,
miglumpuk ilan nosop mokpuli' ditu'. Bu
og dakol nog pigilugananan sog tanud
dion sogatus bu dua' pulu' kotow. Si Piter
minindog sog titonga' nilan mangka ion
poktalu' dia sog glam nilan koyon.
16 "Ati pigilugan ku, ma' nini. Sumboy
motuman og tinalu' nog Mikpongon nog
sinulat dia sog Kitab. Og talu' nog Bolakat
non koyon pibian dia ni Apu' Dabid kobon
nitu' pa'ali dia ni Judas nog ion minulu'
dia sog gotowanan kitu' nog minukpa' dia
ni Isus.
17 Si Judas og duma ta da bosia. Po' ion
pinili' dosop bosia ni Isus nog dumuma
dia sog ginang ta koni."
18 (Og tindanan kitu' dia ni Judas sog gi-
nang non kitu' nog molaton, piksaluy non
nog glupa' nog ion non ion og kikoloban
non kitu' nog mibogyang tian non dun
nog boya'an mibuyus og tene non.
19 Dadi, dangan migdongogan ion sog
Jerusalem, og glupa' koyon iningolanan
nilan nog Akeldama. Somo' ita da og
Glupa' nog Dugu'.)
20 Talu' ni Piter dun pa'ali dia ni Ju-
das nog, "Po' sinulat dia sog libru nog
Salmu, nog ma' nini, 'Bolongon na og
pogonongan non koyon bu da'idun na
og mogonong dun.'* Bu sinulat dosop
ma' nini, 'Gonti'an nog len gotow og
polosuku'an non.'†
21 "Dadi bila ma' nitu', sumboy momili'
ita nog ganti' ta dia ni Judas. Og pomili'on
ta ain og duma ta kitu' mogunutunut dia
ni Isus
22 nog tidu pa sog kobunyag ni Jan kitu'
dianon, bu asta sog kopoktolabang non
tidu dini nita asta sog glangit. Sumboy
ma' nitu' og kopomili' ta dun po' bagun

* **1:20 1:20** Salmu 69:25 † **1:20 1:20** Salmu 109:8

mokoduma dianita tumaksi' nog si Isus
pitubu' doda' puli' tidu matoy."
23 Dadi, ngon og duma nilan dion dua'
kotow si Matias bu si Jusep. Og Jusep
koni, kodua' ngalan non, si Barsabas bu
iningolanan dosop ion si Justus.
24 Tubus nitu', migyakin ilan nog ma'
nini, "Kounutan, kosunan mu og dialom
pikilan nog glam nog gotowanan. Potam-
pal mu pa dianami bog sima sog dua'
kotow koni og kolegan mu nog
25 mokoganti' dia ni Judas moginang
nog polosuku'an non kitu' nog ion bosia
og sosugu'on mu. Saka, ginonatan non
po' ion pidayun na sog bonua kitu' nog
ain og pibona'an dianon."
26 Tubus nitu', mimili' ilan sog dua'
kotow koyon bianan sog moglogindanan.
Sokali' og misugat nog gindanan nilan
koyon si Matias. Dadi, og mikoganti' dia
ni Judas si Matias bu ion og pigoktub dia
sog kosopulu' bu sala nog sosugu'onanan
ni Isus.

2

Og Bolakat nog Mikpongon tinumosop dianilan

1 Dangan minatong gondow nog kolo-
gya'an nog bansa Hudyuanan kitu' nog
iningolanan og Pentikos,* og glam nog
poktanudanan dia ni Isus, miglumpuk
ilan dia sog solabuk baloy.
2 Sintak nilan moglumpuk dion, gomon-
sunoy pa mikodongog ilan nog gonek
mama' nog dogus nog galu' nog mosikad
nog miktidu sog glangit bu mipulonag sog
dialom nog baloy koyon nog piglumpukan
nilan.
3 Bu mikotongow ilan nog mama' nog
gliga' nog gapuy nog migatul sog monala
kotow dianilan.
4 Bu glam nilan koyon dion, tinosopan
ilan nog Bolakat nog Mikpongon. Bu
glam nilan koyon, mikpoktalu' ilan nog
miglologinis nog ponolu'on nog da' nilan
sibon konadoy. Bu og ponolu'on nilan
koyon, og Bolakat nog Mikpongon og
mikpotalu' dun dianilan.
5 Sog koliwagan bonua nog Jerusalem
koyon, modakol og Hudyuanan dion nog
polotanud nog miktidu sog ainain nog
bonua.
6 Dangan midongog nilan og gonek nog
gotowanan koyon dion sog baloy koyon,
minangoy ilan mokinongog dun. Dangan
minatong ilan ditu', kisobu'an ilan po'
monala kotow dianilan, midongog nilan
og dili ponolu'on nilan nog piktalu' nog
gotowanan koyon dion.
7 Dadi, miksinaksakoy ilan nog, "Kona'
ta' og mikpoktalu' koyon og gotow Galil-
ianan?
8 Olo gidoy migandun dun nog modon-
gog ta ma dianilan og dili ponolu'on ta?
9 Og glam ta koni dini, diadia ita
mikpoktidu nog bonua, sog Partia, sog
Midia, sog Ilam. Bu ngon dosop mikpok-
tidu ditu' sog bonua nog Misopotamia, sog
Judia, sog Kapadosia, sog Pontus, bu asta
sog Bata'bata' Asia.†
10 Bu ngon miktidu sog Prigia, sog
Pampilia, sog Ihiptu, bu sog bonua kitu'
nog molani sog Sirini nog misakup nog
Libia. Bu ongon miktidu dosop sog koli-
wagan bonua nog Roma,
11 bu asta kona' Hudyu nog minuli' na
sog tanud nog bansa ta Hudyu. Ngon
dosop gotowanan nog miktidu sog pulu'
nog Krit, bu sog Arabia. Og glam ta koni
midongog ta dia sog gotow Galilianan
koyon og dili ponolu'on ta nog piktalu' ni-
lan pa'ali sog kohinangan nog Mikpongon
nog kosobu'sobu'."
12 Dadi, glam nilan dion, kisobu'an ilan
bu mibabong pikilan nilan dun, kobon
nilan moksinaksakoy bog olo ma'ana nini.
13 Tibua, og dumaanan nilan koyon
dion, pigwanwan nilan og poktanudanan
koyon dia ni Isus kobon nilan mok-
talu' nog, "E! Og gotowanan koyon mik-
poglangu."

Og gustalan ni Piter

* **2:1 2:1** Og Pentikos koni og Ginirik. Somo' ita da, og kolima pulu' ondow non tidu nilan inangon og kologya'an nilan kitu' nog iningolanan nilan og Liniusan bu og posolomat nilan nog glam nog songuku' nilan. † **2:9 2:9** Og Bata'bata' Asia koni, numun koni iningolanan nog Turkey.

14 Dadi, si Piter bu dumaanan non kitu'
nog sopulu' bu sala, mikpongindog ilan
mangka si Piter poktalu' nog mosikad
dia sog glam nog gotowanan koyon dion
nog, “Ati ma' nini. Glam nog salu bansa
u nog Hudyu nog migonong dini sog
Jerusalem otawaka onda' pogonong dini,
amoyamoy tokodoy dianiu, pokinongogoy
niu mahatul og poktolu'on ku koni bog
olo og ma'ana non.
15 Balu' niu dun mikpoglangu ami.
Da'idun milangu dianami, po' ginonga'
monek pa gondow. Kona' pa tang nog
ngon molangu.
16 Suga'id non, og ma'ana nog miton-
gow niu koyon ma' nini, ion non ion og
talu' nog Mikpongon kitu' nog pilatas non
dia sog polomolatas non kitu' nog si Joel
kobon nitu'. Ma' long nog Mikpongon
dun,
17 ‘Sog matong dali' na bungkas, ma'
nini og ginangon ku. Potosopon
ku og Bolakat u sog glam nog
gotow. Dadi, og glibun laki nog
ganakapu'anan niu mokopomitua
nog talu' nog Mikpongon. Og koli-
towan koyon, mokotongow ilan nog
potongowon ku dianilan. Bu og
mokogulang sop nog gotow, ngon
og potoginopon ku dianilan.
18 Minsan si'oy og sosoligananan ku, og
glibun laki, potosopon ku dianilan og Bo-
lakat u sog tang koyon. Bu mokopomitua
ilan na.
19 Bu potongowon ku sog gotowanan og
gingyata'anan dia sog glangit bu og si'at
dia sog glupa'an. Tumua' og dugu' bu
gapuy bu gobol nog motomuk tokodoy.
20 Og gondow ondi' na sumilow bu og
bulan mimung ompula mama' nog dugu'
mangka si'oy datong og gondow kitu' nog
bololaga' tokodoy nog ion non og gondow
nog mongukum og Pogbaya' sog glam nog
gotowanan.
21 Bu minsan sima og mokitabang bianan
sog ngalan nog Pogbaya', tobangan da
ion.’‡
22 “Dadi, amu Hudyuanan, pokinon-
gogoy niu mahatul og poktolu'on ku koni!
Si Isus, og gotow Nasaret kitu', bianan sog
ginang non kitu' nog kosobu'sobu' bu og
gingyata'anan nog piinang nog Mikpon-
gon dianon, pitampal nog Mikpongon
dianiu nog ion miktidu dianon. Kisunan
niu da itu' po' amu dili og mikotongow
dun.
23 Og Mikpongon, donsama' non na
kisunan, bu bianan dia sog dili glegan
non, inuakil na si Isus dianiu. Bu bianan
sog gotowanan kitu' nog mokolaton, pi-
bunu' niu ion bianan sog kolansang nilan
dianon sog kudus.
24 Tibua, pitubu' da ion nog Mikpongon
tidu matoy. Piluas non ion sog sinsaan
nog patoy, po' ondi' nododa' mogusoy nog
pogboya'an ion nog patoy.
25 Po' kobon nitu', si Apu' Dabid mik-
talu' pa'ali dianon nog,
‘Kobon non og Mikpongon, motongow u
dia sog molani u. Sa'an ondi' u
mosusa po' kobon non dia ion sog
glintu u.
26 Dadi, sa'an kobon non mogda'da' og
dialom pikilan ku nog boya'an motalu'
u og da'da'an ku koni po' minsan si'oy
matoy u, ngon da og dodomaan ku.
27 Po' di' mu potiangon og glimukud u
ditu' sog molimotayan po' di' mu kum-
boyon moludak og glawas nog sosoligan
mu koni nog midulus.
28 Bu pinosun mu dianakon og bianan
posungu' sog kotubu' kitu' nog da' kopus
non. Bu sabap nog diaan ka kobon non
sog molani u, miponu' u nog da'da'an.’§
29 “Dadi pigilugan, di' u mogalangalang
moktalu' dun dianiu, nog og pigolong
non koni kona' non dili glawas po' og
mokogulang ta kitu' nog si Apu' Dabid,
miobon na ion matoy bu globong non
dion potanan asta numun koni.
30 Tibua, ion og polomolatas nog talu'
nog Mikpongon. Dadi, kisunan non og
pinasad nog Mikpongon dianon. Po' og
pasad bu dunut og sapa nog Mikpon-
gon nog ngon gondow non, og solabuk
pangkat ni Apu' Dabid pindogon non
mogdatu' nog ma' nog kopogdatu' non.
31 Bu kisunan non dosop bog olo og gi-
nangon nog Mikpongon pa'ali sog solabuk

‡ **2:21 2:21** Joel 2:28-32 § **2:28 2:28** Salmu 16:8-11

pinili' non kitu' nog mogdatu'. Dadi, sa'an
itu' linabit non pa'ali sog kopokpotubu'
dianon tidu matoy.
"Po' si Isus, da' non nododa' potiangoy
og glimukud non dia sog molimotayan bu
da' nododa' koludak og glawas non.
32 Dadi, og glam nami koni mokotaksi'
nog ma' nini koni, nog si Isus pitubu'
doda' nog Mikpongon mokpuli' tidu ma-
toy.
33 Dadi, numun koni, si Isus, piotas na
ion ditu' sog glintu nog Mikpongon bu
mitabuk non na og Bolakat nog Mikpon-
gon nog pinasad kitu' nog Gama' non
dianon. Bu Bolakat kitu' pitosop non na
dianami. Ion non ion og mitongow niu bu
midongog niu koyon dianami.
34 Po' si Apu' Dabid, da' ion poktolabang
ditu' sog glangit. Saka miktalu' ion nog
ma' nini,
'Og Pogbaya' miktalu' dia sog kounutan
ku nog, dinian ka ingkud sog glintu
u
35 asta imungon ku og bantaanan mu nog
gindogan nog botis mu.'*
36 "Dadi, og glam nog gotow Hudyua-
nan, sumboy kosunan nilan mahatul nog
si Isus, og binunu' niu kitu' dia sog
kudus, ion og inimung nog Mikpongon
nog Pogbaya' bu ion dosop og Kristu."
37 Dangan, midongog nog gotowanan
koyon, misusa ilan tokodoy dun, mangka
ilan poksak dia ni Piter bu sog duma so-
sugu'onanan koyon bog olo og pondayan
nilan dun?
38 Dadi, tinabal ilan ni Piter nog,
"Sumboy, monala kotow dianiu, moglila'
amu nog dusaanan niu dia sog Mikpon-
gon mangka amu pokpobunyag dia sog
ngalan ni Isukristu po' bagun da kom-
punan og dusaanan niu. Bu kobogayan
amu nog bogoy nog ion non ion og Bo-
lakat nog Mikpongon.
39 Po' kitu' og pasad nog Pogbaya'
nog ion og Diwata ta, sog glam nog
sobion non tidu dianita, bu sog glam
nog ganakapu'anan ta asta sog duma
binonsaan."
40 Pindonsama' ni Piter tumalu' dian-
ilan. Bu modakol pa og tinalu' non
dianilan bagun ilan bosia ondi' tokodoy
moglogiling sog gotowanan koyon numun
koni nog mokolaton og kohinangan non
po' bagun ilan di' mosunu' polihola'oy
dun.
41 Ain tinumud nog gustalan non koyon
binunyagan ilan. Dadi, migdungag og
tinumud dia ni Isus laga' tolu ngibu
kodakol sog sondow koyon.
42 Bu og gotowanan koyon, migapas ilan
moglumpuk bu moganad nog pikpanad
nog sosugu'onanan ni Isus koyon. Bu
kobon non da' ilan lota' mogyakin bu
moksolabuk ilan kuman nog Globungan
ni Isus.
43 Bu og sosugu'onanan koyon, modakol
piginang nilan nog kosobu'sobu' bu og
gingyata'anan. Dadi, glam nog go-
towanan, kisobu'an ilan tokodoy dun.
44 Bu glam nog pigilugan sog tanud, mi-
nonayun og kopoksolabuk nilan boya'an
nog piksomasomaan nilan og gakodanan
nilan.
45 Bu piksaluy nilan og gakodanan ni-
lan mangka nilan pobobohogi'oy dia sog
pigilugan nilan kitu' sog tanud nog ain
kilogonan.
46 Bu gondow gondow moglumpuk
ilan sog glomalomaan nog Baloy kitu'
nog Poktomuyan dia sog Mikpongon.
Bu moglumpuklumpuk ilan dosop ku-
man dia sog baloyanan nilan, dunut og
da'da'an bu kobaba' nog bolotabat nilan.
47 Bu kobon non moksanglit ilan dia
sog Mikpongon bu kisu'atan og glam nog
gotowanan dianilan. Bu gondow gondow,
dungagan nog Pogbaya' og dakol nog ain
motabang tidu sog dusaanan nilan.

3

Og daday kiuli'an

1 Ngon gondow non, ginonga' monog
gondow, timpu nog kopogyakin nog
bansa Hudyu, si Piter bu si Jan minangoy
ilan mogyakin sog Baloy nog Poktomuyan
dia sog Mikpongon.
2 Ngon og gotow dion og daday nog
tidu pa sog kobata' dianon. Bu gondow
gondow pokpitangon ion nog gotow dion

* **2:35 2:35** Salmu 110:1

mangka nilan ion pingkudoy sog molani
nog bongawan koyon nog iningolanan
nilan nog Molongas, po' monontoli' ion
dia sog gotowanan nog ain sumolod dion.
3 Dangan mitongow non si Piter ilan
ni Jan nog posungu' ilan sumolod dion,
pingonian non ilan nog sin.
4 Dadi, pigonglongan nilan og daday
koyon mangka poktalu' si Piter nog, "Ton-
tong a dianami."
5 Dadi, tinumontong doda' og daday
koyon dianilan po' migdodama ion nog
bogayan nilan,
6 mangka ion tolu'oy ni Piter nog,
"Da'idun og gombogoy u dianika nog sin.
Tibua, og goktob nog bogoyon ku dianika,
bianan sog baya' nog ngalan ni Isukristu
nog ion og gotow Nasaret, pogbuat a na
mangka a panow!"
7 Bu dunut pigoidan non og komot non
nog glintu bagun ion mokindog. Bu
dinumasig mogdayun botis non
8 mangka poglandan lumoksu bu
mangka pokpanowpanow, bu pogunut
dia ni Piter ilan ni Jan sumolod sog
glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan
kobon non mokpanowpanow dunut
pogloksuloksu bu poksanglit dia sog
Mikpongon.
9 Dangan mitongow nog glam nog go-
towanan koyon dion og piginang nog
bakas daday koyon, nog mikpanowpanow
kobon non moksanglit
10 dia sog Mikpongon, kinilolaan nilan
ion mogdayun nog ion non ion og daday
kitu' nog kobon non monontoli' notibua
dia sog molani nog bongawan kitu' nog
iningolanan nog Molongas. Dadi, pingala
nog glam nilan koyon dion bu kisobu'an
ilan dun bog olo og bianbian non kuli'an.

Og gustalan ni Piter dia sog gotowanan koyon dion

11 Sonuk nog bakas daday koyon mo-
gaid dia ni Piter bu dia ni Jan nog dion
nilan pogindog sog iningolanan kitu' nog
Pogbianan ni Solomon, mikponggobok
og gotowanan koyon dion ditu' ni lo'
Piter mangka nilan ion poglumpukoy po'
kisobu'an ilan tokodoy.
12 Dangan piglumpukan si lo' Piter nog
gotowanan koyon dion, migustal ion dian-
ilan nog ma' nini, "Amu, salu bansa u nog
Israel, iduma kisobu'an amu dianon? Bu
iduma pogonglongan niu ma ami? Balu'
niu dun, kiuli'an og daday koyon nog
bianan dia sog dili tunung otawaka og ko-
pondiwata nami? Kona' nami mikokuli'
dianon, suga'id non, og mikokuli' dun ma'
nini.
13 Og mokogulanganan ta kitu' kobon
nitu' nog si lo' Abraham, si Isak, bu si
Jakub, og Diwata nog piktamuy nilan,
piotas non solabuk og sosoligan non kitu'
nog si Isus. Tibua amu, inuakil niu ion
dia sog gotowanan bagun ion bunu'on.
Minsan si'oy poluason na ion bosia ni
Pilatu, pigbongkis niu da ion.
14 Pigbongkis niu si Isus nog ion midu-
lus bu da' dusa non. Bu og pigbubut niu
nog poluason ni Pilatu dianiu og gotow
kitu' nog polomunu'.
15 Og binunu' niu kitu', og poktiduan
nog kotubu'. Tibua, pitubu' da ion puli'
nog Mikpongon. Bu kitoksi'an nami
tanan nini.
16 Dadi, bianan sog baya' nog ngalan
ni Isus, og mikokuli' nog daday koni nog
kilolaan niu. Bu sabap sog ngalan non bu
og kopongandol kitu' nog bianan dianon,
mikokuli' mahatul nog daday koni.
17 "Dadi pigilugan, numun kitu' kisunan
ku nog da' niu kosunoy og piginang niu
kitu', amu bu og kounutananan niu kitu'.
18 Pidonsama' na tumalu' nog Mikpon-
gon kobon nitu' pibian sog polomo-
latasanan non kitu' nog sumboy og
Kristu* mosinsa nododa'. Og gininang niu
kitu' dianon, ion non itu' og kotumanan
nog pidonsama' non kitu' tumalu'.
19 Dadi, tolikudoy niu na og dusaanan
niu mangka amu sungu' dia sog Mikpon-
gon bagun da kugasan og glam nog
dusaanan niu
20 nog boya'an moksud og popia nog
Pogbaya' dianiu bu popongoyon non puli'
og Kristu nog ion non si Isus.

* **3:18 3:18** Og Kristu koni og Ginirik. Og Ma'ana non, og Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya.

21 Po' migbagad pa ion ditu' sog glangit
asta matong og tang nog pongimboguan
nog Mikpongon og glam non. Po' ma'
nitu' og pinasad non kobon nitu' bianan
dia sog polomolatasanan non kitu' nog
modulus.
22 Po' ma' nini og tinalu' ni Apu' Muses
dia sog bansa Israel kitu' kobon nitu' nog,
'Og Pogbaya' nog ion og Diwata niu, ngon
gondow non, popongoyon non dia
sog ganakapu'anan niu og polomo-
latas nog ma' nakon, og salu bansa
niu da. Bu glam nog poktolu'on
non sumboy pokinongogan niu.'†
23 "Po' ain og di' mokinongog dianon
polenan nilan nog Mikpongon, dia sog
pigotowan non, mangka non ilan poli-
hola'oy.
24 Bu ma' nitu' dosop og piktalu' nog
glam nog polomolatasanan non kitu' tidu
dia ni Apu' Samuel bu asta dia sog ain
mikosukpat kitu' dianon. Og glam nilan
mikpoktalu' ilan pa'ali sog tang koni nu-
mun koni.
25 Dadi, og pasadanan nog Mikpongon
kitu' nog pilatas nog polomolatasanan
non kitu', amu itu' dun. Bu misunu' amu
dosop dia sog pinasad non kitu' dia sog
mokogulanganan niu kitu' nog tinalu' non
dia ni Apu' Abraham nog, 'Bianan dia
sog pangkat mu, glam nog gotowanan sog
glupa'an popiaon non.'‡
26 Dadi, og Mikpongon, pinili' non bu
pipangoy non poguna dianiu og sosoligan
non kitu' po' popiaon non amu bianan
sog kopokpotolikud non dia sog monala
kotow dianiu sog kohinangan niu kitu'
nog mokolaton."

4

Si Piter bu si Jan, dia ilan sog gukum nog bansa Hudyu

1 Dadi, solian ni Piter bu si Jan mo-
gustal, tinua'an ilan nog bolianan nog
bansa Hudyu, bu asta kounutan nog po-
longipatanan nog Baloy kitu' nog Pokto-
muyan dia sog Mikpongon, bu asta dosop
og gotowanan kitu' tidu sog kampung nog
Sadusiu.
2 Misasow ilan, po' mikpanad og so-
sugu'onanan ni Isus sog gotowanan nog
og gotow motubu' tidu matoy, bianan sog
kopoktalu' nilan nog si Isus, mitubu' puli'
tidu matoy.*
3 Dadi, inukpa'an nilan dun si lo' Piter
ilan ni Jan mangka nilan kolobusuoy po'
da' nilan na kotagad ukumoy po' gobi na.
4 Tibua, modakol nog gotow og tinu-
mud, ain og mikodongog nog gustalan ni
lo' Piter koyon. Og dakol nog tinumabuk
dia ni Isus laga' lima ngibu kotow, da'
lakit nog kolibunanan bu gombata'anan.
5 Dangan migboloma' ion, miglumpuk
sog Jerusalem og kounutananan nog
bansa Hudyu bu og mokogulanganan bu
asta og polopanadanan kitu' nog botad
nog bansa Hudyu.
6 Bu si Anas og kounutan nog bo-
liananan nog bansa Hudyu, si Kaypas, bu
og sangoy kitu' ni Jan, si Aleksander, bu
duma piglogombata'anan ni Anas, tinu-
mua' ilan dosop dion.
7 Dangan milimud ilan na dion, piin-
dog nilan si lo' Piter sog sungu'an nilan
mangka nilan poksumodia'oy. Long nilan
dun, "Olo migandun kinang niu nog pig-
inang niu koyon. Ain miktidu og tunung
niu koyon, otawaka sima og ngalan nog
ginamit niu moginang dun?"
8 Dadi, si Piter nog pinulu'an nog Bo-
lakat nog Mikpongon, tinumabal nog,
"Amu og mokogulang bu og kobogolalan
nog bansa Hudyu,
9-10 bila og poksakon niu dianami pa'ali
sog miinang dia sog bakas daday koni nog
boya'an kiuli'an, ustalon ku dianiu bu sog
glam nog bansa Hudyu. Sa'an kiuli'an og
daday koni, bianan sog baya' ni Isukristu
nog ion og gotow Nasaret nog binunu' niu
kitu' sog kudus, tibua, pitubu' ion puli'
nog Mikpongon.
11 Si Isus, ion og pogolongon kitu' sog
Kitab nog og batu kitu' nog mosolag nog
pigbongkis nog polongimung nog baloy
nog ma' niu. Saka ion tanan og miimung

† **3:22 3:22** Deuteronomy 18:15 ‡ **3:25 3:25** Genesis 12:3b * **4:2 4:2** Og sadusianan koni, ondi' ilan tumud nog og gotow bila matoy, motubu' da mokopuli'.

nog landu' kobololaga' nog batu nog polongkapan nog baloy.
12 Og ma'ana non, ion da mokogawon dia sog gotowanan. Po' sog dibabow nog dunya koni, da'idun lual og binogoy nog Mikpongon nog ngalan nog poksobion ta nog mokotabang sog gotowanan tidu sog baya' nog dusa."
13 Dadi, dangan miluksad og talu' ni Piter koyon, kisobu'an glam nilan dun po' da' ilan kondok mogustal dun saka sagyaotow ilan da bu ombaba' da og sabut nilan. Tibua, kinilolaan nilan nog ilan koyon og dumaanan nilan ni Isus.
14 Dadi, da'idun og motalu' nilan sog piktalu' ni lo' Piter koyon po' og daday koyon nog kiuli'an, pogindog sog molani ni lo' Piter.
15 Dadi, piliu pa si lo' Piter sog gukum koyon podali' mangka og bogolalanan koyon pogisunisun.
16 Bu miksinaksakoy ilan bog olo doda' og dunon nilan dia ni lo' Piter kobon nilan moktalu' nog, "Glam nog gotowanan dini sog Jerusalem kosunan nilan nog og gotowanan koyon mikopoginang ilan nog kosobu'sobu' nog omba'is tokodoy nog di' ta kobolibadan.
17 Tibua, podanon ta tumalu' dianilan nog di' nilan na puli'an moglabit og ngalan ni Isus sog minsan sima po' bagun da ondi' na ompulonag og bontugan nog piginang nilan koyon."
18 Dadi, dangan midoksu' ilan mogupakat, pisolod nilan puli' si lo' Piter mangka nilan podanoy tumalu' dianilan nog di' nilan na puli'an moglabit og ngalan ni Isus otawaka mokpanad pa'ali dianon.
19 Tibua, tinabal nilan og bogolalanan koyon nog, "Bila amu, ain gidoy og mosulut dia sog Mikpongon nog unuton nami, og glegan niu koyon otawaka og glegan non?
20 Po' mologon nami lota'oy mogustal ain og mitongow nami bu og midongog nami kitu' nog pa'ali dianon."
21 Dadi, dangan midongog nilan og tabal ni lo' Piter koyon, pinuli'an nilan nosop tumalu' dianilan mangka ilan na poluasoy. Po' da'idun og bianan nilan mokposakit dia ni lo' Piter ilan ni Jan. Po' glam nog gotowanan dion, mikpoksanglit ilan dia sog Mikpongon sabap sog kobianbianan nog daday koyon.
22 Og daday koyon, mangka si'oy kuli'oy, og tinonan non labi na pat pulu' ton.

Og gyakin nog poktanudanan dia ni Isus

23 Dangan mikoluas ilan na, sokali' ilan minangoy ditu' sog dumaanan nilan, mangka nilan poguksugoy og talu' nog mokokotas nog bolianan bu og kobogolalan kitu'.
24 Dangan midongog nog dumaanan nilan og guksugan ni lo' Piter koyon, mikpoglongag ilan mogyakin sog Mikpongon nog, "Apu' Pogbaya', ika da mikpongon nog pigloban nog glangit bu glupa'an bu glam nog piongon.
25 Bu bianan sog Bolakat mu, pilatas mu og talu' mu dia sog sosoligan mu nog si Apu' Dabid nog ion og mokogulang nami kitu' kobon nitu'.
'Iduma og binonsaan nog kona' Hudyu mokpogbolu' ilan ma? Bu iduma momikil ilan ma nog pikilan nilan koyon nog da' doksu' non?
26 Po' og kodotu'ananan sog dunya koni, mikpoksolabuk ilan na bu og kounutananan, mikpoglumpuk ilan ma, po' ontuan nilan og Pogbaya' bu og Tinondu' non kitu' Mogdatu'.'†
27 "Motud doda', Apu'. Po' si Herod bu si Pontus Pilatu, inupakat nilan og gotow Hudyu bu kona' Hudyu dini sog Jerusalem. Po' inontuan nilan si Isus nog ion da' dusa non, og Tinondu' mu kitu' Mogdatu'.
28 Migupakat ilan moginang nog donsama' mu na kitu' kisunan, bu bianan dia sog glegan bu baya' mu, ininang nilan dianon.
29 Dadi, ika og Pogbaya', kosunan mu da bog olo og sad nilan kitu' dianami. Dadi, popagon mu pa og sosoligananan mu koni nog ma' nami po' bagun nami kobon non ombolu' mogustal nog talu' mu koni.
30 Bu bianan sog baya' mu, kuli'an mu ain og togo mokosakit. Bu tugdak mu pa

† **4:26 4:26** Salmu 2:1-2

og ginang kitu' nog kosobu'sobu' bu og gingyata'anan bianan dia sog ngalan ni Isus, og sosoligan mu kitu' nog da' dusa non."
31 Dangan miluksad tibua og gyakin nilan koyon, mikundu' og baloy koyon, bu glam nilan, pinulu'an ilan nog Bolakat nog Mikpongon boya'an mibolu' ilan mogustal nog talu' nog Mikpongon.

Og poktanudanan piksomasomaan nilanog gakodanan nilan

32 Og glam nog tinumabuk dia ni Isus miksolabuk og glegan nilan, bu og pikilan nilan, po' da'idun dianilan og moglukung gumamit nog dili balan non. Suga'id non, og glam nilan piksomasomaan nilan og gakodanan nilan.
33 Og sosugu'onanan koyon, mokosog ilan tokodoy tumaksi' pa'ali dia sog kotubu' kitu' puli' ni Isus. Bu glam nilan landu' og popia nog Mikpongon dianilan.
34 Bu da'idun dianilan og kionda'an. Po' bila ngon dianilan og togo kulang, ngon sop dianilan og moksaluy nog glupa' non otawaka og baloy non.
35 Bu og saluy non, uokilon nilan dia sog sosugu'onanan kitu' bu ilan dona og momogoy dun dia sog ain ngon kitu' og kulang non.
36 Dadi, ngon og duma nilan dion nog si Jusep og ngalan non. Bu pingongyu'an nog sosugu'onanan kitu' nog si Barnabas po' og ma'ana nog pongangyu' nilan koyon dianon, polondolo'isog. Ion og pangkat ni Apu' Lebi. Bu ion og gotow tidu sog Siprus.
37 Si Barnabas koni, piksaluy non og sobuntak nog glupa' non. Bu og saluy nog glupa' non kitu', inuakil non sog sosugu'onanan koyon.

5

Si Ananias bu duoy non nog si Sapira

1 Bu ngon dosop og pogduoy dion nog si Ananias ilan ni Sapira. Piksaluy nilan dosop og sobuntak glupa' nilan.
2 Og duma saluy nog glupa' nilan koyon, tinagu' non po' gomiton non sog dili glegan non. Bu og duoy non si'oy sinumolabuk dosop dia sog piginang non koyon. Bu og sama' nog saluy nog glupa' nilan koyon, inuakil non dia sog sosugu'onanan koyon.
3 Dadi, dangan inuakil non og sin koyon dianilan, miktalu' si Piter dianon, "Ananias, iduma pitiang mu ma og Soitan mogbaya' dianika nog boya'an kipogloputan mu tanan dun og Bolakat nog Mikpongon? Po' ngon pa og sinama' niu nog saluy nog glupa' niu kitu'.
4 Og glupa' niu koyon, sog da' niu pa poksaluy, amu da gapu' non. Bu minsan si'oy mitubus niu poksaluy, og saluy non amu dosop og gapu' non. Saka olo og mikobal dun? Iduma mikopomikil amu ma moginang nog ma' nion koyon? Og pigloputan niu koyon kona' sagyaotow, suga'id non, og Mikpongon."
5 Dangan midongog ni Ananias og talu' ni Piter koyon, mibuksak ion mogdayun mangka patoy. Bu ain mikodongog nog kibianbianan ni Ananias koyon, kiondokan ilan tokodoy dun.
6 Dangan minatoy si Ananias, inangoy nog kolitowanan koyon putusoy bangkoy non mangka nilan pitangoy lumiu po' lobongon nilan.
7 Tolu oras og gligat non, minatong dion og duoy ni Ananias. Bu migdangan sog baloy koyon nog da' non pa kosunoy bog olo kibianbianan nog glaki non kitu'.
8 Dangan sinumolod ion, sinakan ion ni Piter bog ma' nitu' dota' da og golaga' nog glupa' nilan kitu'? Dadi, tinumabal ion, "O'o, ma' nitu' da dakol non."
9 Dadi, tinolu'an ion ni Piter, "Iduma miksolabuk ma gupakat niu nog glaki mu nog sulayan niu og Bolakat nog Mikpongon? Dion na og kolitowanan kitu' nog linumobong dia sog glaki mu. Bu ika si'oy, pitangon nilan dosop ika sog pinitangan nilan nog glaki mu kitu'."
10 Dangan miluksad tibua talu' ni Piter koyon, mibuksak mogdayun og glibun koyon mangka patoy. Dadi, dangan sinumolod og kolitowanan kitu', mitongow nilan og bangkoy nog glibun koyon. Dadi, inawa' nilan dion mangka nilan ulidoy lumobong dia sog glaki non kitu'.
11 Dadi, glam nog pigilugan sog tanud bu glam nog mikodongog nog bianbian

nog sala kopogduayan koyon, kiondokan ilan tokodoy dun.

Modakol gingyata'anan og ininangnog sosugu'onanan kitu'

12 Modakol gininang nog sosugu'onanan kitu' nog kosobu'sobu'. Bu modakol dosop og gingyata'anan nog pitongow nilan dia sog kodokolan nog gotowanan. Bu sog tang koyon, glam nog pigilugan sog tanud, kobon non moglumpuk ilan sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, dia dapit sog iningolanan kitu' nog Pogbianan ni Solomon.
13 Minsan si'oy motas og gadab dianilan nog gotowanan, ain kona' nilan batuk poktanud dia ni Isus, mondok mampu' dianilan.
14 Tibua, minsan ma' nitu', glibun laki pododungag da kodakol og tumabuk dia ni Isus nog boya'an kobon kobon non dumakol og polotanudanan.
15 Dadi, og doksu'an nog kohinangan nog sosugu'onanan koyon, modakol og di' mokokodag pimitang bu bolilidoy sog pogbolilidan non sog goksid dalan po' bagun da bila mian si Piter dion, kotindungan ilan nog sagya si'oy og nuni non.
16 Bu modakol dosop gotowanan dion tidu sog glumibut nog Jerusalem koyon, pimitang nilan ain og di' mokokodag bu og glam nog ain pisinsa nog glatdiwata. Bu glam nilan koyon kiuli'an.

Pikposokitan og sosugu'onanan

17 Sabap ditu', og kounutan nog bolianan nog Hudyu, bu glam nog dumaanan non koyon nog kampung nog Sadusiu, miksibok ilan tokodoy dun.
18 Dadi, inukpa'an nilan og sosugu'onanan koyon mangka nilan kolobusuoy.
19 Tibua, og gobi koyon inangoy nog moloikat nog Mikpongon buka'oy og pintu' nog kolobusuan koyon, mangka non ilan pitangoy lumiu, mangka poktalu',
20 "Angoy amu indog ditu' sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, mangka niu uksugoy dia sog gotowanan ditu' og tibuk nog guksugan pa'ali sog bogu kotubu' koni."
21 Dadi, mimilang ilan nog talu' koyon dianilan. Ampun migbuka'siang bonua, sinumolod ilan dion sog glomalomaan nog Poktomuyan koyon mangka ilan poktolipun mokpanad sog gotowanan.

Tibua, og kounutan nog bolianan kitu' bu dumaanan non, pilumpuk nilan glam nog kobogolalan nog bansa Israel mangka nilan dondagoy sog sundaluanan mangoy og sosugu'onanan kitu' sog kolobusuan.
22 Dadi, dangan minatong sundaluanan koyon ditu', da' nilan na kodotongoy ditu' og sosugu'onanan kitu'. Dadi, mikpuli' ilan mangka ilan poguksug nog,
23 "Dangan minatong ami ditu', og kolobusuan kitu' kinunsi da. Og sundaluanan, dion ilan pogindog sog sobola' nog pintu' sog glowasan. Saka dangan binuka' nami, da'idun gotow ditu' sog dialom!"
24 Dangan midongog nog kounutan nog polongipat nog Baloy koyon nog Poktomuyan, bu og mokokotas nog bolianan koyon, mibabong pikilan nilan po' di' nilan sunan bog olo migandun nog sosugu'onanan kitu'.
25 Sintak non, ngon sala kotow minatong dion nilan bu miktalu' nog, "Hoy! Og gotowanan kitu' nog kinolobusu niu, ditu' ilan pogindog sog glomalomaan nog Baloy kitu' nog Poktomuyan po' mikpanad ilan dia sog gotowanan."
26 Dadi, og kounutan nog polongipat nog Baloy kitu' nog Poktomuyan, migunut dia sog sundaluanan non mangoy mukpa' nog sosugu'onanan kitu'. Tibua, da' nilan koposokitoy po' mondok ilan botuon nog gotowanan koyon.
27 Pinitang nilan dia sog sungu'an nog gukum nog bansa Hudyu koyon mangka ilan poksumodiaoy nog kounutan nog bolianan koyon nog,
28 "Da' nami ta' amu pomagoy mokpanad pa'ali sog ngalan ni Isus? Saka, minsan pimag nami na amu, tinogol niu doma moginang nog boya'an miglop na tanan sog gotowanan dini sog Jerusalem og pikpanad niu koyon. Bu poksipian niu

mononsol dianami og kopatoy ni Isus.”

29 Tibua, si Piter bu duma sosugu'onanan koyon tinumabal nog, “Golom nami na bilangoy og Mikpongon gaba' nog sagyaotow.

30 Po' og binunu' niu kitu' sog kudus nog si Isus, pitubu' ion puli' nog Diwata nog mokogulang ta kitu' kobon nitu' nog ion og Mikpongon.

31 Bu numun kitu', si Isus, piotas na ion nog Mikpongon dia sog glintu non. Moglokounutan na ion bu ion na og polonabang ta po' bagun ain og ma' nita nog gotow Hudyu, mokopoglila' ita nog dusaanan ta bu kompunan ita na dun.

32 Dadi, ami bu og Bolakat nog Mikpongon og mokotaksi' nog glam non koyon. Bu og Bolakat non koyon, ion non ion binogoy non kitu' sog glam nog ain mikokunut dianon.”

33 Dangan midongog nog polongukumanan og talu' ni Piter koyon, miangit ilan tokodoy dun boya'an nog pobunu' nilan tanan bosia og sosugu'onanan koyon.

34 Tibua, ngon sala kotow og parasiu dion og ngalan non si Gomalial. Ion og polopanad nog botad nog bansa Hudyu, bu pogodaban ion nog glam nog gotow. Minindog ion mangka non dondagoy nog poliuon pa podali'dali' og sosugu'onanan koyon

35 mangka non tolu'oy og gukum koyon nog, “Amu, og salu bansa u nog gotow Israel, pongmaya' amu nog inangon niu koyon posungu' dianilan.

36 Po' dini kitu', si Tiudas migbalu'balu' nog ion motas nog gotow. Bu pat gatus kotow og minampu' dianon. Tibua, dangan binunu' ion, mikpogulakpalik da og gla'ayatanan non asta da' na doksu' non.

37 Tubus nitu', sog tang nog koponglista nog gotowanan, ngon nosop tinumua' nog si Judas, og gotow Galili. Modakol gotow nog migunut dianon nog mantu ilan dia sog pogaid nog botad. Tibua, binunu' dosop ion bu og pigotowan non mikpogulakpalik dosop.

38 Dadi, numun koni ma' nini og pomali u dianiu pa'ali sog gotowanan koyon. Potiang niu ilan bu poluas niu na ilan. Po' bila og ginang nilan koyon tidu da sog sagyaotow, da' da og doksu' non.

39 Tibua, bila og tugyu bu og kohinangan nilan koyon tidu sog Mikpongon, di' amu da mokantu dianilan. Bu gomonsunoy sokali' niu kobotikoy, og kopongontuan niu og Mikpongon.”

40 Dadi, mioit ilan nog talu' ni Gomalial koyon. Pisolod nilan og sosugu'onanan kitu', mangka nilan tibua podanog mangka nilan nosop pomagoy ilan moglabit nog ngalan ni Isus, mangka nilan na poluasoy.

41 Dadi, og sosugu'onanan kitu', ginonatan nilan gukum nog bansa Hudyu koyon. Mikpogda'da' ilan po' misabut nilan nog kisunan na nog Mikpongon nog patut ilan na moglogaga nog posakit bu posipog koyon dianilan sabap sog kopokokunut nilan dia sog ngalan ni Isus.

42 Tidu dion, gondow gondow, ditu' ilan sog glomalomaan nog Baloy kitu' nog Poktomuyan dia sog Mikpongon bu moktolopasan nilan sog gimbolayan mokpanad bu mogustal nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isus nog ion og Kristu.

6

Mimili' ilan nog pitu kotow og mogusiba'nog tabang sog poktanudanan

1 Sog tang kitu' nog kobon non pododungag og dakol nog pigotowan ni Isus, ngon dianilan og Hudyuanan nog ponolu'on nilan Ginirik. Miksusi ilan nog pakasi poktanudanan dia ni Isus, og Hudyuanan dosop, tibua, og ponolu'on nilan Inaramaik. Po' ngon dow balulibunanan dion nog gotow Girik nog kiliusan mogbogoy nog kotubu'an kitu' nog pomogoyon dianilan gondow gondow.

2 Dadi, og sopulu' bu dua' sosugu'onanan kitu', pilumpuk nilan og glam nog poktanudanan dion mangka ilan poktalu' nog, “Pigilugan, di' mogusoy nog ongga'on nami og mogustal pa'ali sog talu' nog Mikpongon, mangka nami sungu'oy og momogoy nog kotubu'an ta koyon.

3 Suga'id non, pomili' amu nog dumaanan niu laga' pitu kotow. Bu sumboy
og pomili'on niu, ain kitu' nog mosolamin
dianilan og polomotadon kitu' nog mik-
tidu dia sog Bolakat nog Mikpongon. Bu
sumboy dosop og gotowanan kitu' nog
ompantas og sabut nilan. Po' og ginang
koni uokilon nami dianilan
4 po' bagun ami tokodoy mokotayow
mogyakin bu mogustal pa'ali sog talu' nog
Mikpongon.”

5 Dadi, misu'at dia sog glam nilan og
talu' nog sosugu'onanan koyon. Dadi, og
pimili' nilan si Esteban po' ion ompagon
og kopongandol non, bu kobon non moso-
lamin dianon og polomotadon kitu' nog
miktidu dia sog Bolakat nog Mikpongon.
Bu pimili' nilan dosop si Pilip, si Prokorus,
si Nikanor, si Timun, si Parmenas, bu si
Nikulas. Ion og gotow Antiok nog sakup
sog tanud nog Hudyu.

6 Og pitu kotow koyon, inuakil nilan dia
sog sosugu'onanan koyon. Dadi, dinopo-
nan bu pigyokinan nilan.

7 Dadi, og talu' nog Mikpongon kobon
kobon non ompulonag. Bu og dakol nog
poktanudanan dion sog Jerusalem koyon
kobon non pododungag. Bu minsan og
bolianan nog bansa Hudyu, modakol
na og tinumabuk dun dia ni Isus.

Si Esteban inukpa'an

8 Dadi, si Esteban, pipia ion tokodoy
nog Mikpongon bu binogayan ion nog
tunung, bu modakol og gininang non nog
gingyata' nog kosobu'sobu' nog pitongow
non sog kodokolan nog gotowanan.

9 Minsan si'oy ma' nion kolongas og
poginangon non, ngon og gotowanan nog
sinumusi dianon. Og gotowanan koyon,
miktidu ilan sog baloy nog poglumpukan
nog bansa Hudyu nog iningolanan nog
baloy nog poglumpukan nog ain miluas
na tidu sog kouliponan. Ilan koyon og
Hudyu nog miktidu sog koliwagan bonua
nog Sirinia, bu sog koliwagan bonua
nog Aleksandria, bu ngon dosop miktidu
sog probinsia nog Silisia, bu asta sog
Bata'bata' Asia.

10 Tibua, di' ilan mokantu dia ni Este-
ban po' og kotoan non moktalu' miktidu
dia sog Bolakat nog Mikpongon.

11 Dadi, tinumindan ilan nog len go-
towanan moktalu' nog midongog nilan
dow si Esteban moglaka'laka' monalu' dia
ni Apu' Muses, bu asta sog Mikpongon.

12 Dadi, sabap sog kopongimung ni-
lan koyon dia ni Esteban, kitungian dun
og gotowanan, bu og mokogulanganan,
bu og polopanadanan nog botad nog
bansa Hudyu. Dadi, og gotowanan kitu',
inukpa'an nilan si Esteban mangka nilan
pitangoy sog gukum nog bansa Hudyu.

13 Mangka ilan alap nog taksi'anan
nog tumaksi' nog di' motud. Og talu'
nilan dun, si Esteban dow, kobon non
solapon non na monalu' og Baloy nog
Poktomuyan nilan koyon nog mosigda, bu
asta og Botad nog pilatas ni Apu' Muses
dianilan.

14 Bu miktalu' ion dow nog si Isus og
gotow Nasaret kitu', loglagon non dow
og Baloy nog Poktomuyan nilan koyon,
mangka non dow sopoy og Botad nog
pilatas ni Apu' Muses kitu' dianilan.

15 Bu glam nog gotowanan sog gukum
koyon, pigonglongan nilan si Esteban.
Sintak nilan koyon mogonglong dun, sog
tinontongan nilan, og bayu'bayu' non
mama' nog bayu'bayu' nog moloikat nog
Mikpongon.

7

Og tabal ni Esteban sog gukum nog bansa Hudyu

1 Dadi, og kounutan nog bolianan,
sinakan non si Esteban nog, “Motud ta'
og sumbungan nog gotowanan koni di-
anika?”

2 Dadi, tinumabal si Esteban nog,
“Mokogulang u bu pigilugan ku nog salu
bansa u, pokinongog amu pa dianakon.
Ati, kobon nitu' og Mikpongon nog ion
og Diwata nog motas, tinumua' dia ni
Apu' Abraham kobon pa nog ditu' ion sog
bonua nog Misopotamia sog da' pa ion
poglalin sog bonua nog Haran.

* **7:3 7:3** Genesis 12:1

3 Og talu' nog Mikpongon dianon ma' nini, ‘Gonatoy mu og bonua mu koni, bu asta og gusbawalisanan mu mangka a panow sog bonua kitu' nog potongowon ku dianika.’*
4 Dadi, ginonatan ni Abraham bonua non koyon nog Kaldia, bu mangka ion pogonong ditu' sog Haran. Ampun minatoy gama' non ditu', dinondag ion nog Mikpongon mangoy sog bonua nog pigonongan ta koni numun koni.
5 Saka, da' ion kobogoyoy nog glupa' ditu' minsan mika'an. Tibua, og pasad nog Mikpongon dianon nog ngon da gondow nog kobogayan ion nog glupa' dion, po' pusaka' nog ganakapu'anan non dianon. Sog tang koyon nog kopoktalu' nog Mikpongon dun dianon, da'idun pa og bata' non.
6 Og Mikpongon miktalu' dosop dia ni Apu' Abraham nog ma' nini,
‘Og ganakapu'anan mu, sagya ilan da mogonong sog kona' nilan bonua, bu uliponon ilan, bu solapsolapon ilan laga' pat gatus ton.
7 Tibua, posokitan ku ain og gotowanan kitu' nog mongulipon dia sog ganakapu'anan ni Abraham, po' bagun da og ganakapu'anan non koyon, mokoluas ilan na bu mangka ilan na pokopoktamuy dianakon dini sog bonua koni.’† Ma' long nog Mikpongon dun.
8 “Tubus nitu',” long ni Esteban dun, “og Mikpongon, dinondag non si Apu' Abraham moktuk‡ po' ma' nitu' og tanda' nog tumanon non da og koposadan nilan nog Mikpongon. Dadi, dangan binata' ni Apu' Abraham si Isak, midopot tibua walu ondow tidu bota'on, tinuk non. Dangan sop migbata' si Isak dia ni Jakub, tinuk dosop ni Isak si Jakub. Bu si Jakub, tinuk non dosop og gombata'anan non kitu' nog kolokian nog sopulu' bu dua' kotow. Bu ilan og piktiduan nog pangkat nog bansa ta Hudyu.
9 “Dadi, ngon bata' ni Jakub nog ngalan non si Jusep. Piglinggi ion nog pigiluganan non boya'an nog piksaluy nilan ion po' bagun ion uliponon ditu' sog bonua nog Ihiptu. Tibua, og Mikpongon, kobon non dianon.
10 Bu tinobangan ion nog Mikpongon dia sog glam nog glogon non. Bu binogayan ion nog kotoan. Dangan mitongow nog datu' sog Ihiptu og kotoan ni Jusep koyon bu og koba'is nog polomotadon non, inimung non ion nog kounutan sog bonua nog Ihiptu koyon bu asta sog glam nog daya nog datu' kitu'.
11 Tubus nitu', dinotongan nog gutom og tibuk bonua nog Ihiptu bu asta sog tibuk bonua nog Kana'an. Dadi, og mokogulanganan ta kitu' kobon nitu', da'idun og golapan nilan nog ponganon nilan. Dadi, misinsa tokodoy og glam nog gotowanan koyon dion.
12 Dangan midongog ni Jakub nog ngon dow ponganon sog bonua nog Ihiptu, sinugu' non gombata'anan non kitu' nog ion non ion og mokogulanganan ta kitu', mangoy momuku ditu'. Ugat ilan pa ion pokangoy dion.
13 Dangan sog kodua' puli' nilan mangoy dion, mikpokilala na si Jusep dianilan. Bu tidu dion, kisunan nog datu' ditu' pa'ali sog pigilugan bu mokogulang ni Jusep.
14 Dadi, tinugun ni Jusep tidu sog gama' non nog si Apu' Jakub asta og glam nilan. Minangoy ilan sog bonua nog Ihiptu. Og dakol nilan nog minangoy ditu' pitu pulu' bu lima kotow.
15 Dadi, mipanow ilan sog bonua nog Ihiptu, bu ditu' ilan na migonong. Bu dion ilan na mimatoy tidu dia ni Jakub asta duma mokogulanganan ta kitu'.
16 Tibua, og tulananan nilan, pipuli' da ditu' sog bonua nog Sekem. Bu ditu' ilan pinglobong sog kolobongan kitu' nog sinaluy ni Apu' Abraham sog gla'ayat ni Apu' Hamur ditu' sog bonua nog Sekem.
17 “Dadi,” long ni Esteban, “dangan dali' na kotuman og pasad nog Mikpongon dia ni Apu' Abraham, dinumakol tokodoy pangkat ta ditu'.
18 Tubus nitu', kisuklian og datu' koyon dion nog da' non kosunoy og pa'ali dia ni Jusep.

† **7:7 7:7** Genesis 15:13-14 ‡ **7:8 7:8** Og moktuk koni, ion non ion og moksunat.

19 Dadi, pigdagdag non mokogulanganan ta, bu ompihit og gokbitan non dianilan. Tinogol non dia sog mokogulanganan ta kitu' nog pomolongon nilan og populaanan nilan bagun mokpomatoy.
20 Og tang koyon, binata' si Apu' Muses. Molongas tokodoy ion nog bata'. Dadi, pigusiba' ion nog gina'ama' non laga' nog tolu bulan.
21 Dangan piluas nilan sog baloy og bata' nilan koyon, mitongow nog bata' nog datu' kitu' nog ba'i. Dadi, inalap non mangka non imungoy nog bata' non.
22 Bu si Apu' Muses, pionadan nog glam nog kotoan dion sog bansa Ihiptu koyon nog boya'an miimung mokosog ion moktalu' bu biaksa nog glam nog ginang.
23 "Dangan midopot pat pulu' ton tinonan ni Apu' Muses, mipikil non monogikol nog salu bansa non nog Israel.
24 Dangan minangoy ion ditu', mitongow non og gotow Israel pikposokitan nog gotow Ihiptu. Dadi, sinugutan non og gotow Israel koyon bu mangka non bunu'oy gotow Ihiptu koyon.
25 Po' balu' ni Apu' Muses dun, mosabut nog salu bansa non Israel nog ion kitu' sinugu' nog Mikpongon tumabang sog glam nog glogon nilan. Saka da' ion tolima'oy nog salu bansa non koyon.
26 Miglen gondow ion, mitongow non nosop dua' kotow gotow Israel migbunu'. Inangoy non ilan pomagoy po' popoglogomiguson non ilan bosia. Miktalu' ion, 'Olo nion? Og salu bansa amu lo' ion, saka mogbunu' amu ma?'
27 Og gotow kitu' nog miglenlen dia sog duma non, dinondol non si Apu' Muses mangka ion poktalu' nog, 'Sima dinumondag dianika nog mogbaya'baya' a dianami dini?
28 Olo dun, bunu'on mu akon ma' nog ininang mu kitu' kolabung sog gotow Ihiptu?'
29 Dadi," long ni Esteban, "dangan midongog ni Apu' Muses og tabal koyon dianon, milaguy ion ditu' sog bonua nog Midian.

"Sintak non mogonongonong dion, mikopogduoy ion dion boya'an nog ngon og bata' nilan dua' kotow nog lunsan laki.
30 Dangan midopot ilan pat pulu' ton sog bonua koyon, minangoy si Apu' Muses sog bonua kitu' nog mologon pogononngan ditu' sog molani nog bulud nog iningolanan og Sinai. Bu mikpotongow dianon og moloikat nog Mikpongon dia sog polompung nog migliga'.
31 Dangan mitongow non og gliga' koyon, kisobu'an ion dun. Bu inangoy non pogimotimotoy og gliga' koyon. Midongog non og talu' nog Pogbaya' nog,
32 'Akon og Diwata nog mokogulanganan
mu kitu' kobon nitu' nog si Abraham ilan ni Isak bu si Jakub.'§
Dadi, dangan midongog ni Apu' Muses talu' koyon, linukuban ion kobal nog gondok non bu di' non kotingagan og gliga' koyon.
33 Miktalu' nosop og Pogbaya' dianon nog,
'Luas mu ponyapak mu, po' og glupa'
koyon nog pigindogan mu mosigda.
34 Bu mitongow u pigotowan ku sog Ihiptu nog landu' sinsaan nilan, bu midongog u og kolonganan nilan. Dadi, sa'an ini tinumona' u dini, po' gowonon ku ilan sog sinsaan nilan. Dadi Muses, populi'on ku ika ditu' sog Ihiptu.'*
35 "Dadi," ma' long ni Esteban dun, "si Apu' Muses, ion non ion og pigbongkis kitu' nog salu bansa non, bu tinolu'an nilan ion nog, 'Sima a otowoy og mogbaya'baya' dianami.' Minsan si'oy ma' nitu' og talu' nilan dianon, ion da og dinondag nog Mikpongon mogdatu' bu tumabang dianilan. Og kodondag dianon bianan dia sog moloikat kitu' nog mitongow non sog gliga' nog polompung.
36 Dadi, si Apu' Muses og minulu' dianilan mawa' sog bonua nog Ihiptu. Bu pitongowan non ilan nog gingyata'anan nog kosobu'sobu' ditu' sog bonua nog Ihiptu, bu sog dagat nog iningolanan Pula Dagat, bu sog kobon nilan ditu' sog bonua kitu' nog mologon pogononngan. Og gobon nilan ditu' pat pulu' ton.
37 Og Muses koni, ion non ini og miktalu' kitu' sog bansa Israel nog ngon da

§ **7:32 7:32** Exodus 3:6 * **7:34 7:34** Exodus 3:5-10

gondow non nog Mikpongon, bogayan
non amu nog polomolatas nog mama'
nakon nog moktidu dia sog dili bansa niu.
38 Si Muses koni, og salu bansa nilan da
bu duma nilan dosop kobon ilan ditu' sog
bonua kitu' nog mologon pogonongan.
Bu ion dosop og solabuk sog mokogu-
langanan ta kitu' kobon nitu'. Bu ion
og tinolu'an nog moloikat kitu' ditu' sog
bulud nog Sinai. Bu ion og binogayan nog
talu' nog Mikpongon nog di' moksop nog
bagun non polotason dianita.
39 Tibua, minsan ma' nitu', og mokogu-
langanan ta kitu' kobon nitu', ompok
ilan da mokokunut dia ni Apu' Muses,
suga'id non, binibas nilan tanan ion po'
og dialom pikilan nilan ditu' pa sog bonua
nog Ihiptu.

40 "Dadi, likud ni Apu' Muses ditu' sog
bulud nog Sinai, miktalu' og bansa Israel
dia sog gulang bata' kitu' dianon nog
ngalan non si Aron. Pingoni nilan dianon
og glodawan po' imungon nilan dow nog
diwataanan nilan nog monulu' dianilan.
Po' ma' long nilan dun, 'Di' nami na
kosunan bog ain si Muses dun saka ion lo'
itu' bosia og minulu' dianita mawa' tidu
sog bonua nog Ihiptu.'
41 Dadi," long ni Esteban dun,
"migimung ilan doda' nog glodawan
nog ma' nog bantuk nog nati nog sapi',
mangka nilan poktomuyoy, bu pomola-
soy, bu mangka ilan poglomilomioy og
ginimung nilan kitu'.
42 Dadi, sabap sog kohinangan nilan
koyon, tinolikudan ilan dun nog Mikpon-
gon bu pitiang non ilan moktamuy sog
bitunanan, bu bulan, bu gondow. Bu
og talu' nog Mikpongon nog sinulat nog
polomolatasanan kitu' ma' nini,

'Og bansa Israel, sog pat pulu' ton
gobon niu ditu' sog bonua kitu'
nog mologon pogonongan, da' amu
sibon pogbogoy nog pomalas niu
dianakon!
43 Bu pikpitangpitang niu og togu'an nog
glodawan nog glatdiwata nog ingolanan
niu nog Molok, bu og glodawan nog
bitun nog glatdiwata niu kitu' nog in-
golanan nog Rapan. Og pikpitangpitang
niu koyon, ion non ion og glodawananan
kitu' nog poktomuyon niu. Dadi, sabap
dion sog kohinangan niu koyon,' talu'
nog Mikpongon dun, 'bugowon ku amu
bagun amu mokaum bu ompitang ditu'
sog gunan pa nog koliwagan bonua nog
Babilon.'†
44 "Dadi," long ni Esteban dun, "og
mokogulanganan ta kitu' kobon nitu',
kobon nilan ditu' sog bonua kitu' nog mol-
ogon pogonongan, kobon non dianilan og
Baloy kitu' nog Poktomuyan nilan dia sog
Mikpongon. Og Baloy kitu' dinondag nog
Mikpongon mogimung dia ni Apu' Muses.
Bu inunut ni Apu' Muses og bantuk nog
Baloy kitu' nog pitongow nog Mikpongon
dianon.
45 "Dadi, dangan minatong na timpu
nog pingawa' na nog Mikpongon og tim-
onua sog bonua nog Kana'an, og bonua
koyon inuli'an nog mokogulanganan ta
kitu'. Og timpu koyon mikosukli si Jo-
sua dia ni Muses. Bu og Baloy nog
Poktomuyan nilan dia sog Mikpongon
pikpitangpitang nilan dosop. Bu ginamit
nilan itu' asta sog minatong og kopogdatu'
ni Apu' Dabid.
46 Og pogolongon koni nog si Apu'
Dabid, kisu'atan tokodoy og Mikpongon
dianon. Bu pingoni non sog Mikpongon
nog tugdakon bosia dianon og mogimung
nog pogonongan nog Mikpongon, ion non
og Diwata ni Apu' Jakub kitu'.
47 Tibua, og tinugdakan mogimung dun
og bata' non kitu' nog si Solomon.
48 Tibua, og Mikpongon nog ion og
Diwata nog motas, ondi' ion mogonong
sog baloy nog inimung nog gotow. Po' ma'
nini og talu' nog Mikpongon nog pilatas
nog polomolatasanan non kitu',

49 'Og glangit og gingkudan ku. Bu og
glupa'an og gindogan ku po' akon
og mikpongon dun. Dadi, bila ma'
nitu', olo ma og baloy nog imungon
niu dianakon? Otawaka olo ma og
gimungon niu nog pogulolian ku?
50 Akon tanan og mikpongon nog glam
non.'‡

† **7:43 7:43** Amos 5:25-27 ‡ **7:50 7:50** Isaya 66:1-2

51 “Dadi,” ma' long ni Esteban dun,
“landu' doda' kotogas og guluanan niu!
Mama' amu nog bongol bu kona' pok-
tanud po' polomungyas amu sog Mikpon-
gon. Mingunut amu doda' dia sog
mokogulanganan niu kitu' kobon nitu'
nog kobon non mongantu amu dia sog
Bolakat nog Mikpongon.
52 Glam nog polomolatasanan kitu'
kobon nitu' nog talu' nog Mikpongon,
pikposokitan nog mokogulanganan niu
kitu', bu pimunu' nilan tanan ain og
mikpodonsama' kitu' moktalu' pa'ali sog
pogdatong nog gotow kitu' nog midu-
lus nog popongoyon nog Mikpongon dini
nita. Bu dangan tinumua' ion, pigbolin-
gulanan niu ion mangka niu bunu'oy.
53 Tinumabuk amu dow sog Botad nog
Mikpongon kitu' nog pilatas non dia sog
moloikatanan non kitu', saka da' niu da
unutoy.”

Binatu nilan si Esteban

54 Dangan midongog nilan og tinalu' ni
Esteban kitu', linolingitan ilan tokodoy
dianon bu mikigut og ngisianan nilan
dun.
55 Tibua, si Esteban miponu' nog Bo-
lakat nog Mikpongon. Tinumongal ion
sog glangit, bu mitongow non og silow
nog Mikpongon bu pogindog si Isus sog
dapit glintu nog Mikpongon.
56 Dadi, miktalu' ion nog, “Tontong niu
polo'ma, kitu' da og glangit mibuka', bu
og Binata' kitu' sog Kilawan, pogindog ion
dia sog dapit glintu nog Mikpongon.”
57 Sabap sog tinalu' non kitu', og go-
towanan koyon sog gukum, tinimpong
nilan og tolingaanan nilan kobon ni-
lan moglogapis. Bu mikpongindog ilan
mangka nilan gobokoy si Esteban,
58 bu mangka nilan guyudoy sog
glowasan nog koliwagan bonua koyon
nog Jerusalem, mangka nilan ion
tolipunoy mogbatu. Ain taksi'anan nilan
koyon linuas nilan og glogdoyanan nilan
mangka nilan botangoy sog molani nog
sala kotow kitu' nog glitow nog og ngalan
non si Saul.
59 Solian nilan koyon mogbatu dia ni
Esteban, si Esteban migyakin nog, “Apu'
Isus, tabuk nika na og glimukud u.”
60 Tubus nitu', mikinglu'ud ion mangka
ion poktalu' nog mosikad, “Apu', na' mu
na ukaton dianilan og dusa nilan koni.”
Bu mangka na ion kotoktus.

8

1-2 Kisu'atan tokodoy dun si Saul og
kopatoy ni Esteban. Tibua, og polota-
muyanan dia sog Mikpongon, linobong
nilan si Esteban dunut landu' glangos
nilan.

*Mikpokpola' og pigotowan nog Mikpon-
gon*

Tidu sog gondow koyon nog kopatoy
ni Esteban miktolipun nog ilakad kopok-
posakit nog ain poktanudanan dia ni Isus
sog Jerusalem. Dadi, mikpokpola' ilan sog
gliwag nog bonua nog Judia bu bonua
nog Samaria. Tibua, og sopulu' bu dua'
sosugu'onanan kitu', mibagak ilan dion
sog Jerusalem.
3 Bu tinolipunan ni Saul mongula'at
og pigotowan nog Mikpongon. Bu mik-
tolopasan na ion nog gimbolayananan
monontong dianilan bu og glibun laki
dianilan pingguyud non mangka non ilan
pongolobusuoy.
4 Tibua, og duma poktanudanan koyon
nog mikpokpola', ain og kiongayan nilan
nog bonua, migustal ilan pa'ali dia ni Isus.

Si Pilip minangoy sog Samaria

5 Si Pilip minangoy sog koliwagan
bonua nog ditu' sog Samaria mogustal
pa'ali dia ni Isus nog ion og Kristu.
6 Dangan migustal si Pilip, bu pokpo-
tongow nog gingyata'anan, pikinongogan
nilan mahatul og piktalu' non kitu'.
7 Po' modakol og glatdiwataanan nog
tinumosop sog gotowanan nog pimu-
gow non nog boya'an mikpoglosek ilan.
Bu ngon dosop og gotowanan dion nog
pingka'anan bu dadayanan nog kiuli'an
ilan.
8 Dadi, mikpogda'da' ilan tokodoy dion.

*Si Simun og gotow kitu' nog polonolo-
mangka*

9 Dadi, ngon gotow sog bonua koyon og
ngalan non si Simun nog miobonobon na
ion nog polonolomangka. Sabap sog gini-
nang non koyon, og gotow Samariaanan,

mingala ilan dianon. Bu migbonsag ion
nog motas dow ion nog gotow.
10 Bu glam nog gotowanan dion motas
otawaka di' motas, mikinongog ilan di-
anon bu miksitalu' ilan nog, “Og gotow
koni, ion og bolakat kitu' nog Mikpongon
nog iningolanan motas nog bolakat.”
11 Sa'an ion migunutunut ilan dianon
po' miobon nilan na motongow og solo-
mangka non kitu'.
12 Tibua, dangan midongog nilan og
gustalan ni Pilip nog Gomba'is nog Guk-
sugan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpon-
gon bu pa'ali dosop dia ni Isukristu,
tinumabuk ilan dun bu mangka ilan
pokpobunyag, og glibun laki dianilan.
13 Dadi, asta si Simun tinumabuk
dosop, mangka pokpobunyag dia ni Pilip,
mangka pogunutunut dianon minsan ain
ion angoy. Dangan mitongow non og
gingyata' bu kosobu'sobu' nog miinang ni
Pilip, kisobu'an ion dun.
14 Tidu dion, midongog nog so-
sugu'onanan kitu' sog Jerusalem nog
gotow Samariaanan tinumabuk na nog
talu' nog Mikpongon. Dadi, dinondag
nilan si Piter bu si Jan ompanow ditu'.
15 Dangan minatong ilan dion, pigyoki-
nan og gotowanan koyon po' bagun ilan
tosopan nog Bolakat nog Mikpongon.
16 Po' og gotowanan koyon, sagya ilan
da binunyagan sog ngalan ni Isus. Da'
ilan pa sibon tosopoy nog Bolakat nog
Mikpongon.
17 Dadi, dinoponan ilan ni Piter bu si Jan
mangka ilan pa tosopoy nog Bolakat nog
Mikpongon.
18 Dangan mitongow ni Simun nog
tinosopan ilan nog Bolakat nog Mikpon-
gon bianan sog kodopon nog so-
sugu'onanan kitu', migbubut ion sumaluy
dun dianilan.
19 Long non dun, “Bohogi'oy niu pa
akon nog ma' nog tunung niu koyon
bagun da akon si'oy ain kodoponan
ku tosopan ilan dosop nog Bolakat nog
Mikpongon.”
20 Tinabal ion ni Piter, “Mogdunut amu
nog sin mu koyon mangoy sog gla'at, po'
balu' mu dun, og bogoy nog Mikpongon
nog og Bolakat non mosaluy nog sin.
21 Tolu'on ku dianika nog da'idun ba-
hagi' mu sog ginang nami koni po' pikilan
mu koyon di' mosu'at dia sog Mikpongon.
22 Dadi Simun, sumboy moglila' a nog
pikilan mu koyon nog molaton dia sog
Pogbaya' bagun non ika ompunan dun.
23 Bu kosunan ku nog ika, miponu' a
nog gimaan, bu mabak a, bu pigboya'an
ka pa nog dusa.”
24 Dadi, miktalu' ion dia ni lo' Piter,
“Pogyokinoy niu pa akon dia sog Pog-
baya', bagun u da di' mosugat nog gla'at
kitu' nog tidu sog Mikpongon nog ma' nog
tinalu' niu koyon.”
25 Dadi, dangan mitubus ilan mon-
aksi' sog gotowanan nog si Isus pitubu'
puli' nog Mikpongon bu miustal ni-
lan og talu' non kitu', mikpuli' ilan
sog Jerusalem. Mingopitan ilan pa
mogustal nog Gomba'is nog Guksugan
sog kodokolan nog bonuaanan dion sog
Samaria koyon.

Si Pilip bu og gotow Itiopia

26 Bu si Pilip tinolu'an nog moloikat
nog Mikpongon nog ma' nini, “Panow a
na bu unut nika dalan koyon nog tidu
sog Jerusalem posungu' ditu' sog Gasa
nog ditu' mikobian sog bonua kitu' nog
mologon pogonongan.”
27 Dadi, mipanow si Pilip. Sintak
non nion ompanow, mikotongow ion nog
gotow sala kotow. Og gotow koyon
linosian,* og gotow Itiopia nog posungu'
na ion muli' tidu moktamuy ditu' sog
Jerusalem. Bu ion og pogbaya' nog glam
nog daya ni Ba'i Kandis, og datu' kitu' sog
Itiopia.
28 Poksakoy ion sog kalesa non solian
non mogbasta dia sog Kitab nog sinulat ni
Isaya, og polomolatas kitu' kobon nitu'.
29 Dadi, og Bolakat nog Mikpongon,
tinolu'an non si Pilip nog mokpolani ion
sog kalesa koyon.
30 Dadi, linasig non og gotow koyon.
Bu midongog non nog migbasta ion nog
Kitab kitu' nog pilatas dia ni Isaya. Dadi,

* **8:27 8:27** Po' og botad nilan, bila og gotow motas og golal non sog pigdotu'an nog ba'i, sumboy ion moglasi.

sinakan non og gotow koyon bog misabut non dota' og pigbasta non koyon.

31 Tinumabal og glaki koyon dianon nog, “Olo ma mogandun kosabut u dun lual da ngon bosia og mogustal dun dianakon?” Dadi, pidangan non si Pilip sog sinokayan non koyon mangka non pingkudoy dia sog molani non.

32 Og mibasta non koyon dia sog Kitab ma' nini,

“Di' ion mogonekonek mama' nog bilibili kitu' nog inoit sog ponumboli'an dun. Otawaka mama' ion nog nati nog bilibili kitu' nog posungu' guntingan, di' non buka'on og baba' non.

33 Kisipogan ion bu pinguklakan ion nog gukum. Da'idun mokosuksug pa'ali sog pangkat non po' inawa' nilan ion dini sog glupa'an koni.”†

34 Dadi, midoksu' ion mogbasta nog Kitab koyon, sinakan non si Pilip bog sima og pogolongon ni Isaya koni, og dili glawas non ta' otawaka og len gotow ta'?

35 Dadi, tinabal ion ni Pilip. Bu miktidu sog talu' ni Isaya koyon kisuksugan dianon og Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isus.

36-37 Sonuk nilan koyon ompanow, mikobian ilan sog tubig. Og gotow koyon miktalu' dia ni Pilip, “Koni og tubig. Mogusoy ta' nog bunyagan mu na akon numun kitu'?”

Dadi, tinabal ion ni Pilip, “Mogusoy da bila tobukon mu si Isukristu nog da'idun og dua'dua' nog dialom pikilan mu.”

Tinumabal ion, “Tumud u dia ni Isukristu nog ion og Bata' nog Mikpongon.”

38 Dadi, piindog non og sinokayan nilan koyon mangka ilan tukpa bu angoy sog tubig koyon mangka ion bunyagoy ni Pilip.

39 Dangan ginumawon ilan na tidu sog tubig, si Pilip inawa' nog Bolakat nog Mikpongon dion. Bu da' na ion kotongow mokpuli' nog gotow koyon. Dadi, miglandan og gotow koyon dunut og da'da'an non.

40 Tibua, si Pilip sokali' mikotua' ditu' sog koliwagan bonua nog Asutus! Bu dangan minatong ion ditu', miguliugan mogustal nog Gomba'is nog Guksugan dion asta midopot ion ditu' sog bonua nog Sisaria.

9

Kotabuk ni Saul dia ni Isus

1 Sintak nog ma' nion koyon, si Saul, minit og sad non sog poktanudanan dia sog Pogbaya' nog ion si Isus. Dadi, minangoy ion sog kounutan nog bolianan nog bansa Hudyu

2 mangka ion pongoni nog sulat nog posungu' ditu' sog kounutananan nog baloyanan nog poglumpukan nog Hudyu ditu' sog koliwagan bonua nog Domaskus po' bagun ngon og baya' non mongukpa' nog ain motongow non nog glibun laki nog mikokunut dia sog gustalan pa'ali dia ni Isukristu. Bu ain og kukpa'an non, pitangon non ditu' sog Jerusalem.

3 Dadi, si Saul bu dumaanan non, mipanow ilan. Dangan milani ilan na sog Domaskus, gomonsunoy pa, ngon sinumilow nog molalak tokodoy nog silow tidu sog glangit dia ni Saul.

4 Dadi, mibuksak ion sog glupa' mangka ion pokodongog nog talu'. “Saul, Saul, iduma pikposokitan mu ma akon?”

5 Tinumabal si Saul, “Sima a, Apu'?”

Dadi, tinabal ion, “Akon si Isus og pikposokitan mu koyon.

6 Suga'id non, pogbuat a mangka a pogdayun sog koliwagan bonua koyon, po' matong a ditu' tolu'on da dianika bog olo og ginangon mu.”

7 Og dumaanan ni Saul koyon migbonga ilan, nog mikodongog ilan nog gonek saka di' nilan motongow.

8 Dadi, migbuat doda' si Saul. Saka dangan binulad non og mata non, ondi' ion mokotongow. Dadi, pigagak ion nog dumaanan non koyon posungu' sog Domaskus.

9 Tolu ondow si Saul nog di' mokotongow, bu da' kan, bu da' inum.

10 Dion sog bonua koyon nog Domaskus, ngon gotow nog poktanud dia ni Isus

† **8:33 8:33** Isaya 53:7-8

og ngalan non si Ananias. Gomonsunoy pa, dia sog kilowkilowan mata, mitongow non si Isus bu miktalu' ion dianon nog, “Ananias.”

Tinumabal si Ananias, “Olo dun, Apu'?”

11 Tinolu'an ion ni Isus nog, “Angoy a ditu' sog baloy ni Judas sog dalan kitu' nog iningolanan nog Mologdong. Sak mu dianilan dion si Saul og gotow Tarsus kitu'. Po' numun kitu' solian non mogyakin.

12 Bu sog solian non koyon mogyakin, pitongow dianon sog kilowkilowan mata og gotow nog ngalan non si Ananias nog minangoy dion non mangka non ion doponoy po' bagun da moksud mokpuli' og tinontongan non.”

13 Dadi, tinabal ni Ananias si Isus nog, “Apu', modakol midongog u nog talu' pa'ali sog gotow koyon nog molaton dow tokodoy og kohinangan non dia sog pigotowan mu ditu' sog Jerusalem.

14 Bu binogayan ion dow nog baya' tidu sog mokokotas nog bolianan po' pongukpa'an non glam nog moksabi dia sog ngalan mu.”

15 Dadi, tinabal ion ni Isus nog, “Panow a ditu' po' og gotow koyon pinili' u po' ngon og kobalan ku dianon. Ion og mogustal pa'ali dia sog ngalan ku sog binonsaan nog kona' Hudyu bu sog kodotu'ananan bu asta sog bansa Israel.

16 Bu potongowon ku dianon og glam nog posungu' matong nog sinsaan non sabap sog kopokokunut non dianakon.”

17 Dadi, mipanow si Ananias. Dangan minatong ion ditu', sinumolod ion sog baloy koyon. Dangan mitongow non si Saul dion, dinoponan non mangka ion poktalu' nog, “Saul, ika og gilug u, og dinumondag dianakon mangoy dini nika, og Pogbaya' nog ion si Isus og mikpotongow kitu' dianika dia sog dalan. Dinondag non akon mangoy dini po' bagun da moksud og tinontongan mu mokpuli', bu bagun dosop tosopan ka nog Bolakat nog Mikpongon.”

18 Ampun miluksad tibua og talu' ni Ananias koyon, ngon midogdag mama' nog gunap tidu sog mata ni Saul. Bu migdayun ion mokotongow. Dadi, migbuat ion mangka ion bunyagoy.

19 Mangka pa ion kan bu mioksud mokpuli' og dasig non.

Dadi, minguli'an pa ion nog podali'dali' sog gla'ayatanan ni Isus dion sog Domaskus koyon.

20 Sog sododu'un koyon, miktolipun ion migustal dion sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu pa'ali dia ni Isus nog ion og Bata' nog Mikpongon.

21 Og glam nog mikodongog nog gustalan non koyon, kisobu'an ilan dianon bu mikpoksinaksakoy ilan nog, “Kona' non ta' ion og gotow kitu' nog posinsaon non ain og moksabi dia ni Isus ditu' sog Jerusalem? Kona' ta' gidoy ion og gawoy non koyon dini mongukpa' nog ain mikokunut kitu' dia sog gustalan pa'ali dia ni Isus po' pitangon non sog mokokotas nog bolianan nog Hudyu ditu' sog Jerusalem?”

22 Tibua, si Saul, kobon non dumungag og kotoan non mogustal. Bu mipotantu non dia sog gotow Hudyuanan koyon nog si Isus, ion doda' og Kristu nog boya'an di' ilan mokotabal dun dianon.

23 Miobonobon golot non, migupakat og kounutananan nog Hudyu nog bunu'on nilan si Saul.

24 Dadi, gobi gondow pogoyanan nilan ion sog glam nog dalananan kitu' nog posungu' lumuas tidu sog Domaskus. Po' bila mian ion ditu', bunu'on nilan. Tibua, ngon og miksumbung dianon pa'ali sog pigupokatan nilan koyon.

25 Dadi, ngon gobi, tinagu' ion nog gla'ayatanan non sog duyanan, bu tontunoy sog sobola' nog galad nog koliwagan bonua koyon,

26 mangka ion angoy ditu' sog Jerusalem. Dangan minatong ion ditu', minampu' ion bosia sog poktanudanan dia ni Isus. Tibua, kiondokan ilan dianon po' da' ilan pa tud nog tinumabuk na ion dia ni Isus.

27 Tibua, pinitang ion ni Barnabas sog sosugu'onanan kitu', mangka non suksugoy dianilan og bianbian ni Saul boya'an nog mitongow non og Pogbaya'

nog si Isus sog kopanow non kitu' sog Domaskus. Bu sinuksugan non dosop dianilan nog og Pogbaya' miktalu' dianon. Bu sinuksugan non dosop dianilan nog kobon ni Saul sog Domaskus, ondi' ion mondok mogustal pa'ali dia ni Isus.

28 Dadi, si Saul migonong dion nilan. Bu miguliugan pa mogustal pa'ali dia ni Isus dion sog Jerusalem.

29 Si Saul mogabitabit ilan nog Hudyuanan koyon nog ponolu'on nilan og Ginirik boya'an nog miktinobaloy ilan dun. Dadi, sabap sog ma' nion koyon, poksipian nilan nosop ion munu'.

30 Tibua, dangan kisunan nog pigilugan non sog tanud, inatod nilan ion ditu' sog bonua nog Sisaria, mangka nilan polondanoy ditu' sog koliwagan bonua nog Tarsus.

31 Bu tidu dion milota' pokposokitan og poktanudanan dia ni Isus sog gliwag nog bonua nog Judia, sog Galili, bu asta sog Samaria. Mipagon og kopongandol nilan bianan sog gondok nilan sog Mikpongon bu kipondolo'isogan ilan nog Bolakat nog Mikpongon. Bu kobon non dumakol ilan.

Si Piter ditu' sog bonua nog Lida bu sog Jopa

32 Dadi si Piter, migdundaan monogikol sog poktanudanan dion sog gliwag nog bonua koyon boya'an nog mikodopot ion asta sog koliwagan bonua nog Lida.

33 Ngon og daday nog mitongow non dion, og ngalan non si Anias. Ngon na walu ton nog di' ion mokobuat sog pigbolilidan non.

34 Dangan mitongow ion ni Piter, tinolu'an non nog, “Anias, pikodag a na ni Isukristu. Dadi, pogbuat a na mangka a ponglulun.” Dadi, sog sododu'un koyon migbuat doda' og daday koyon.

35 Bu glam nog gotow sog Lida bu sog Saron, mitongow nilan ion, bu tinumabuk ilan dia ni Isus.

36 Ngon dosop koliwagan bonua nog molani dion. Og ngalan non og Jopa. Bu ngon sala kotow glibun dion og ngalan non si Tabita. Og ngalan non koyon bila sog Ginirik Dorkas. Og glibun koyon og gla'ayat ni Isus, bu kobon non tobangan non ain og miskinan bu molongas og polomotadon non.

37 Di' ion mokodag bu da' kobon minatoy. Dangan ion minatoy, inugasan nilan og bangkoy non koyon mangka nilan togu'oy ditu' sog dugu nog kodua' lingkat nog baloy koyon.

38 Og bonua koyon nog Lida bu Jopa mokolani ilan da. Dadi, dangan midongog nog gla'ayatanan ni Isus nog si Piter dion sog Lida, ngon dua' kotow nog pigobok nilan ditu' ni Piter. Pimunan nilan nog sumboy mogdali' si Piter mangoy ditu' nilan.

39 Dadi, migunut si Piter dianilan. Dangan minatong ion ditu', pinitang nilan ion ditu' sog dugu kitu' nog tinogu'an nilan nog bangkoy ni Tabita. Bu piglibutan ion nog balulibunanan dion kobon nilan moksogow bu pitongow nilan dianon og ponopotonanan kitu' nog pingimung ni Tabita.

40 Tibua, piliu ilan ni Piter mangka ion inglu'ud mogyakin dia sog molani nog bangkoy ni Tabita koyon. Tubus nitu', liningoy non bangkoy koyon mangka poktalu' nog, “Tabita, pogbuat a na.” Dadi, migbulad si Tabita. Bu dangan mitongow non si Piter miningkud ion.

41 Bu pigoidan ni Piter komot non mangka non ion buatoy, mangka non sobioy og poktanudanan dion bu balulibunanan kitu' mangka non uokiloy si Tobita dianilan nog totubu'.

42 Dadi, og kibianbianan ni Tabita koyon mibantug sog tibuk nog bonua nog Jopa. Bu modakol dosop tinumabuk dia ni Isus sog bonua koyon.

43 Bu si Piter, miobon pa dion. Ditu' ion migbotukan sog baloy ni Simun. Og Simun koni og ginang non og moktina' nog panit nog potubu'on.

10

Si Kornilius ilan ni Piter

1 Ngon gotow dion sog koliwagan bonua koyon nog Sisaria og ngalan non si Kornilius. Ion og sala kotow kounutan nog sundaluanan nog Roma. Og sundaluanan non koyon iningolanan nog Kampung nog Gotow Italia.

2 Ion bu asta og glam nog salu konglangan non koyon og polotamuy bu mogadab ilan dia sog Mikpongon. Bu motawal ion sog gotow Hudyuanan kitu' nog ain kinobus. Bu bika'bika' mogyakin ion dia sog Mikpongon.
3 Dadi, ngon gondow non nog ginonga' monog og gondow, migyakin ion. Sintak non koyon mogyakin, gomonsunoy pa sog kilowkilowan mata mitongow non mahatul og moloikat nog Mikpongon minangoy dion non mangka poktalu' nog, "Kornilius!"
4 Dangan mitongow non og moloikat koyon, mibonga ion bu kiondokan ion tokodoy mangka ion poktalu' nog, "Olo dun, Apu'?"

Dadi, tinabal ion nog moloikat koyon nog, "Og gyakin mu bu og tabang mu sog miskinananan tinolima' na nog Mikpongon bu di' non kolingawan.
5 Dadi, sugu' mu og pigotowan mu koyon mangoy ditu' sog Jopa po' ongoyon nilan og gotow kitu' nog ngalan non si Simun nog og kodua' ngalan non si Piter.
6 Ditu' ion migbotukan sog baloy nog sangoy non kitu' nog si Simun. Og Simun koni, og ginang non monina' nog panit nog potubu'on. Og baloy non dia sog baba' dagat."
7 Tubus nitu', dangan minawa' na og moloikat koyon, sinabi ni Kornilius dua' kotow sosoligan non bu sala kotow og sundalu non. Og sundalu non koyon og polotamuy dosop sog Mikpongon.
8 Bu sinuksugan non dianilan og glam nog kibianbianan non kitu' mangka non si'oy ilan sugu'oy mangoy ditu' sog Jopa.

Og pitongow dia ni Piter

9 Sogobi golot non, dapit tasondow bonua, molani ilan na sog bonua koyon nog Jopa.

Bu lobitan ta sop si Piter. Sog tang koyon, migdangan ion sog dibabow nog gatop nog baloy nog binotukan non koyon po' mangoy ion mogyakin ditu'.
10 Sintak non mogyakin dion, kigutoman ion bu moleg bosia ion kuman. Solian nog dumaanan non mogapuy, gomonsunoy pa ma' nog da' sini non nog bonua. Dangan ion mikomongman, ngon mitongow non.
11 Og mitongow non koyon, og glangit mibuka'. Bu ngon mama' nog kayab nog tinontun posungu' sog glupa'an landu' kolokpang pingikotan og mongatul pigyuluanan non.
12 Og tagu' nog kayab koyon og glam nog gininisan nog manusia', bu mamakmamak, bu manukmanukanan.
13 Bu tinolu'an ion nog, "Piter, pogbuat a na mangka a poksumbali' bu kan."
14 Tibua, tinumabal si Piter nog, "Ondi' u Apu', po' da' u pa sibon kan nog pongonganon koyon nog kolomu'lomu' otawaka pinumpilian."
15 Dadi, tinolu'an nosop si Piter nog, "Na' mu tolu'an nog kolomu'lomu' og tinolu'an nog Mikpongon nog milonu' na."
16 Og talu' koyon piguli'uli' tumalu' dianon laga' tolu kali mangka si'oy botunoy og kayab koyon ditu' sog glangit.
17 Solian ni Piter mokpikilpikil pa'ali sog ma'ana nog pitongow koyon dianon, minatong sog baloy kitu' nog binotukan non, og tolu kotow kitu' nog sinugu' ni Kornilius. Po' pinosun itu' dianilan, bu dion ilan na sog pintu' nog galad nog baloy koyon.
18 Miksabi ilan bu sinak nilan bog dion ta' nilan minatuk si Simun nog og kodua' ngalan non si Piter?
19 Bu solian sop ni Piter mokpikilpikil pa'ali sog pitongow kitu' dianon, miktalu' og Bolakat nog Mikpongon dianon nog, "Simun, ngon dion tolu kotow gotow minontong dianika.
20 Dadi, pogbuat a, mangka a ponog bu na' a mogalangalang mogunut dianilan po' akon dinumondag dianilan mangoy dini."
21 Dadi, minonog si Piter mangka ion poktalu' sog tolu kotow koyon nog, "Akon og pokponontongon niu kitu'. Olo buan og gawoy niu?"
22 Tinabal nilan si Piter nog, "Dinondag ami ni Kornilius mangoy dini. Ion og sala kotow kounutan nog sundaluanan. Omba'is bolotabat non, bu mondok ion dia sog Mikpongon, bu pogodaban ion

nog glam nog gotow Hudyu. Tinolu'an ion nog moloikat nog Mikpongon nog onggaton non ika mangoy ditu' sog baloy non po' bagun non modongog bog olo og tolu'on mu dianon.”
23 Dadi, tinolima' ilan ni Piter bu ditu' ilan mitulug laga' nog sogobi.

Si Piter ditu' sog baloy ni Kornilius

Dangan miglogondow bonua, si Piter bu duma pigilugan sog tanud dion sog Jopa migunut dianilan.
24 Miglen gondow sogobi golot non, minatong ilan ditu' sog Sisaria. Pigbogadan ilan ni Kornilius. Bu pilumpuk non sog baloy non og pigoloanan non bu asta glokoleanan non.
25 Dangan minatong si lo' Piter dion, pinipini non sumolod, linumpak ion ni Kornilius dunut mininglu'ud sumugyut dia ni Piter.
26 Tibua, piindog ion ni Piter mangka ion poktalu' nog, “Indog a, po' akon og sagyaotow u da.”
27 Bu mangka ilan solod kobon nilan mogabitabit. Bu mitongow ni Piter dion nog modakol og gotowanan nog miglumpuk dion nog kona' og bansa Hudyu.
28 Dadi, miktalu' si Piter dianilan nog, “Kisunan niu na bog olo og botad nog bansa nami. Kona' nami bosia og botad nog mampu' ami sog gotow nog kona' bansa Hudyu minsan og sagya si'oy monumbaloy dianilan. Tibua, og Mikpongon, pitongow non dianakon nog sumboy di' u ponumpilian og gotow nog kona' Hudyu.
29 Sa'an itu', dangan inangoy niu akon, da' u pogbolibad mogunut dianilan dini niu minsan si'oy kona' amu og bansa Hudyu. Dadi, na' a polo'ma, iduma inangoy niu ma akon?”
30 Dadi, tinumabal si Kornilius nog, “Liu solongondow ma' nikun tang non nog ginonga' monog og gondow, migyakin u sog baloy u. Solian ku koyon mogyakin, gomonsunoy pa ngon og gotow nog miglamag dia sog sungu'an ku.
31 Miktalu' ion nog og gyakin ku dow bu og bogoy u sog miskinananan tinolima' na nog Mikpongon.
32 Dadi, sugu'on ku dow og sosoligan ku nog mangoy ilan ditu' sog Jopa po' ongoyon nilan dow si Simun nog og kodua' ngalan non si Piter. Ditu' dow ion migbotukan sog baloy ni Simun nog ion og gininang non og moktina' nog panit nog potubu'on. Og baloy non dow dia sog baba' dagat.
33 Dadi, pigdoyunan ku ilan sumugu' mangoy ditu' nika. Dadi, omba'is u nog minangoy a dini. Sa'an ini miglumpuk ami dini sog sungu'an nog Mikpongon po' pokinongogan nami og glam nog sinugu' tumalu' nog Pogbaya' dianika nog tolu'on mu dianami.”

Og gustalan ni Piter

34 Dadi, si Piter miktolipun mogustal dianilan. Ma' long non dun, “Numun kitu' kisunan ku na nog og Mikpongon di' doda' mogbigya'.
35 Suga'id non, glam nog gotow tolima'on non, ain mondok dianon bu ain mokososu'at og kohinangan non, minsan olo bonsaoy dun.
36 Pinoit non og talu' non posungu' sog bansa Hudyu nog ion non ion og Gomba'is kitu' nog Guksugan nog pa'ali sog kopoglogomigus nog bianan dia ni Isukristu nog ion og Pogbaya' sog glam nog gotow.
37 Kisunan niu og glam nog miinang kitu' ditu' sog bonua nog Hudyuanan nog miktolipun sog Galili nog dangan midoksu' si Jan momali pa'ali sog kopogbunyag.
38 Bu kisunan niu dosop pa'ali dia ni Isus nog ion og gotow Nasaret. Bu binogayan ion nog tunung bu Bolakat nog Mikpongon. Bu ainain na ion midoksa' nog bonua moginang nog molongas. Bu kiuli'an non ain tinosopan nog glatdiwata, po' kobon non og Mikpongon dianon.
39 Bu kitoksi'an nami og glam nog kohinangan non sog bonua nog Hudyuanan bu asta sog koliwagan bonua nog Jerusalem. Bu binunu' nilan ion bianan sog kolansang nilan dianon sog kudus.
40 Tibua, dangan minatong tolu ondow tidu ion bunu'on, pitubu' da ion puli' nog

Mikpongon mangka non potongowoy sog gotowanan.
41 Kona' og glam nog gotow og mikotongow dianon, suga'id non, ain tibua og pinili' nog Mikpongon kitu' donsama' nog mokotaksi' dianon nog mama' nami nog minadap dianon kuman bu minum tidu ion motubu' puli' tidu matoy.
42 Dinondag non ami mogustal nog Gomba'is nog Guksugan bu monaksi' sog gotowanan nog ion og tinondu' nog Mikpongon mongukum dia sog gotowanan nog totubu' otawaka ain mikpomatoy na.
43 Bu glam nog polomolatasanan kitu', mikpoktalu' ilan pa'ali dia ni Isukristu nog simasima tumud dianon, kompunan og dusaanan nilan bianan sog ngalan non."
44 Sog solian pa ni Piter koyon mogustal, tinosopan ilan na nog Bolakat nog Mikpongon, og glam nog mikinongog kitu' dianon.
45 Dadi, og poktanudanan kitu' nog bansa Hudyu nog duma ni Piter tidu sog Jopa, kisobu'an ilan dun po' binogayan nog Mikpongon nog Bolakat non og gotow nog minsan si'oy kona' ilan Hudyu.
46 Po' si Kornilius bu dumaanan non kitu', mikpoktalu' ilan nog ponolu'on kitu' nog da' nilan sibon konadoy. Bu mikpoksanglit ilan sog Mikpongon. Dadi, miktalu' si Piter sog dumaanan non nog,
47 "Og gotowanan koni, tinosopan ilan dosop nog Bolakat nog Mikpongon ma' nita. Dadi, ngon ta' gidoy og mokobolabag dianilan sog kopogbunyag nilan nog bianan sog tubig?"
48 Dadi, dinondag non na ilan mokpobunyag sog ngalan ni Isukristu. Tubus nitu', sinosa'an nilan pa si Piter nog minsan sanu gobi na si'oy.

11

Og guksugan ni Piter dia sog kounutananan sog tanudditu' sog Jerusalem

1 Midongog nog sosugu'onanan kitu' bu duma pigilugan sog tanud ditu' sog gliwag nog Judia, og gotowanan nog kona' Hudyu, tinumabuk ilan na nog talu' nog Mikpongon.
2 Dadi, dangan sinumuba' si Piter ditu' sog Jerusalem, minatong ion ditu', sinila' ion nog salu bansa non nog ain tinumud kitu' nog og gotow sumboy moktuk, ain tinumabuk dia sog talu' nog Mikpongon.
3 Bu ma' long nilan dun dia ni Piter, "Iduma sinumolod a ma sog baloy nog gotow kitu' nog kona' og Hudyu nog di' moktuk bu mangka a pa ampu' kuman dianilan?"
4 Dadi, sinuksugan ni Piter dianilan tidu sog tolipunan bog olo bianbian nog gininang non koyon.
5 Ma' long non dun, "Ngon gondow non, kobon ku ditu' sog koliwagan bonua nog Jopa solian ku mogyakin, gomonsunoy pa kitokowan u nog ma' nog da' sini u nog bonua bu dunut pitongowan u nog mama' nog kayab landu' kolokpang nog mitontun tidu sog glangit. Pingikotan og mongatul pigyuluanan non. Sokali' mitona' dia sog molani u.
6 Dadi, dangan tinontong u, mitongow u dion glam nog gininisan nog manusia', bu og mamakmamak, bu og manukmanukanan.
7 Tubus nitu', mikodongog u nog talu' nog sumboy mogbuat u, bu sumumbali' u dun mangka u kanoy.
8 Dadi miktalu' u nog, 'Ondi' u, Apu'. Po' og pongonganon kitu' nog pinumpilian, da' u pa sibon kan dun.'
9 Tubus nitu', mikodongog u nosop og talu' tidu sog glangit, nog ma' nini, 'Na' mu poktolu'an nog kolomu'lomu' ain og tinolu'an nog Mikpongon nog milonu' na.'
10 Dadi, og talu' koyon nog ma' nion, piguli'uli' tumalu' dianakon asta tolu kali mangka si'oy botunoy mokpuli' og kayab koyon ditu' sog glangit.
11 Dangan da' u na kotongow og pitongow koyon dianakon, ngon og gotow tolu kotow minatong sog binotukan ku koyon nog pipangoy dion nakon tidu sog Sisaria.
12 Og talu' nog Bolakat nog Mikpongon dianakon nog di' u mogalangalang mogunut dianilan. Dadi, og gonom kotow koni nog pigilugan ta sog tanud, migunut ilan dianakon mangoy ditu' sog baloy ni

Kornilius. Dadi, dangan minatong ami
ditu', sinumolod ami ditu' sog baloy non.
13 Sinuksugan non dianami nog mikpo-
tongow dianon og moloikat nog Mikpon-
gon nog pogindog sog dialom baloy non
koyon mangka poktalu' dianon nog on-
goyon non dow si Simun og kodua' ngalan
non si Piter ditu' sog Jopa.
14 Po' akon dow og mogustal dianon
bu asta sog pigoloanan non pa'ali sog
bianan dun bagun glam nilan motabang
sog dusaanan nilan.
15 Dadi, dangan miktolipun u mogustal
dianilan, tinumosop dianilan og Bolakat
nog Mikpongon mama' da nog kibian-
bianan ta kitu' dini kitu'.
16 Tubus nitu', kilobotan ku mogdayun
og tinalu' ni Isus kitu' nog, 'Si Jan, bun-
yagan non og gotow bianan sog tubig.
Tibua, amu bunyagan amu bianan sog
Bolakat nog Mikpongon.'
17 Dadi," ma' long ni Piter dun, "bila ma'
nitu', motampal tokodoy nog og Bolakat
kitu' nog binogoy dianilan, ion non da og
Bolakat kitu' nog binogoy dianita dangan
tinumud ita na dia ni Isukristu. Dadi,
sima u buan nog sumaga' u nog glegan
nog Mikpongon?"
18 Dangan midongog nog gotowanan
koyon talu' ni Piter koyon, da' ilan na
pogonekonek dun, suga'id non, miksan-
glit ilan dia sog Mikpongon. Po' minsan
si'oy kona' ilan bansa Hudyu, binogayan
ilan da nog Mikpongon nog timpu bagun
ilan mokopoksop nog pikilan nilan nog
boya'an kongonan ilan nog kotubu' kitu'
nog da' kopus non.

Og pigotowan nog Mikpongon ditu' sog Antiok

19 Dangan binunu' tibua si Esteban, og
poktanudanan, pimosokitan ilan boya'an
mikpokpola' ilan tanan dun. Og duma mi-
dopot ditu' sog Ponisia, ditu' sog pulu' nog
Siprus, bu asta sog koliwagan bonua nog
Antiok. Tibua, minsan si'oy mikpokpola'
ilan, mikpulonag ilan da nog talu' nog
Mikpongon dia sog bansa Hudyu.
20 Tibua, og duma dianilan nog gotow
Siprus bu gotow sog Sirini, minangoy
ilan ditu' sog Antiok mogustal nog talu'
nog Mikpongon asta sog kona' og Hudyu.
Migustal ilan nog Gomba'is nog Guksugan
nog pa'ali dia ni Isus.
21 Tinobangan ilan nog Pogbaya'. Bu
modakol nog gotow sog Antiok koyon og
tinumud bu tinumabuk dia ni Isus.
22 Dadi, mibantug sog poktanudanan
ditu' sog Jerusalem. Dadi, pipangoy nilan
si Barnabas sog Antiok.
23 Dangan minatong ion ditu', migda'da'
ion po' mitongow non og popia nog
Mikpongon dianilan. Dadi, pin-
dolo'isogan non ilan nog moktantu ilan
bu potigbungon nilan og pikilan nilan dia
ni Isus.
24 Molongas bolotabat ni Barnabas,
bu kobon non dianon og Bolakat nog
Mikpongon, bu kobon non ompagon og
kopongandol non dia sog Kounutan nog
si Isus. Dadi, modakol gotow Antiok nog
mioit mongandol dia ni Isus.
25 Tubus nitu', si Barnabas miglandan
ditu' sog koliwagan bonua nog Tarsus po'
pinongow non si Saul.
26 Dangan mitongow non, inonggat non
muli' sog Antiok. Bu minampu' ilan
pa mogonong dion laga' nog soton sog
batuk nilan poktanud, bu modakol nog
gotowanan og pikponadan nilan dion.
Bu sog Antiok tinolipunan mogingalan
nog ain tinumabuk dia ni Isukristu og
Kristianu.*
27 Sog tang koyon, ngon polomituaanan
nog minatong dion sog Antiok miktidu
ilan sog Jerusalem.
28 Ngon sala kotow dianilan ngalan
non si Agabus. Minindog ion bu bianan
sog Bolakat nog Mikpongon, miktalu' ion
nog ngon posungu' matong nog gutom
sog glam nog bonua nog misakup sog
pigdotu'an nog Roma. (Bu mituman doma
talu' nog Mikpongon dia ni Agabus sog
masa nog kopogdatu' ni Datu' Klaudius.)
29 Dadi, ain og poktanudanan dion sog
Antiok koyon, migupakat ilan nog moga-
mutamut ilan ain goktob nog ombogoy
nilan po' poiton nilan sog pigilugan nilan
sog tanud nog ditu' sog Judia.

* **11:26 11:26** Og Kristianu koni og Ginirik. Somo' ita da, og gotow ni Kristu.

30 Dadi, migamutamut ilan mangka nilan poitoy dia ni lo' Barnabas ilan ni Saul posungu' ditu' sog bogolalanan sog tanud sog Judia.

12

Og kukpa' dia ni Piter bu og koluas non tidu sog kolobusuan

1 Sog tang koyon, pingukpa'an ni Datu' Herod og duma poktanudanan po' pongulo'aton non ilan.
2 Og gilug ni Jan kitu' nog si Jems, dinondag ni Herod munu' nog kalis.
3 Bu dangan kisunan ni Herod nog kisu'atan dun og kounutananan nog bansa Hudyu, dinondag non mukpa' si Piter. Og kukpa' nilan koyon dianon, mitang sog kologya'an nilan kitu' nog iningolanan nog kologya'an nog Pan Nog Da' Potulinoy.
4 Dadi, dangan inukpa'an nilan si Piter, kinolobusu nilan. Og migipat dianon, pat lumpuk og sundaluanan nog pat pat kotow ilan po' og pikilan ni Herod, sog doksu'an nog gondow nog ginang nilan koyon nog iningolanan Liniusan, mangka non na ukumoy si Piter dia sog kosompagan nog gotowanan.
5 Tibua, kobon ni Piter sog kolobusuan koyon, og poktanudanan, miglumpuk ilan mogyakin dianon sog Mikpongon.
6 Og gobi koyon nog mogboloma' ukumon na ion ni Herod, mitulug si Piter dia sog golot nog dua' kotow sundalu koyon nog migipat dianon. Binalud ion nog dua' buk og glantaylantay. Bu ngon dosop og polongipat nog bongawan nog kolobusuan koyon.
7 Gomonsunoy pa, og moloikat nog Mikpongon pogindog na dia sog molani non. Sinumilow og dolag sog dialom nog kolobusuan koyon. Pigdapi'dapi' non og baga ni Piter bagun motanud mangka ion poktalu' nog, "Pogdali' a mogbuat, Piter." Bu migunoyunoy modogdag og glantaylantay koyon nog pogbalud dianon.
8 Tubus nitu', miktalu' nosop og moloikat koyon dianon nog, "Poksulagbon ka mangka ponolumpa'." Dadi, migulikos ion. Miktalu' nosop og moloikat koyon dianon nog, "Pokumut a mangka a pogunut dianakon."
9 Dadi, migunut si Piter dianon lumiu. Balu' ni Piter dun, og kibianbianan non koyon sagya da og toginopon non, saka motud ma.
10 Minian ilan dion sog sala kotow nog polongipat koyon asta sog kodua' kotow nog polongipat koyon dion, mangka ilan pa kodopot ditu' sog pintu' kitu' nog putow nog bianan lumiu posungu' sog koliwagan bonua koyon. Og pintu' koyon, migunoyunoy na ombuka' mangka ilan liu. Minatong ilan sog gunanunan koyon, gomonsunoy pa ginonatan na ion nog moloikat kitu'
11 bu doma mikomongman na ion mahatul, bu miktalu' ion nog, "Numun kitu', da' dua'dua' non, kisunan ku na nog tinobangan u doda' nog Mikpongon. Po' pipangoy non og moloikat non ditu' nakon po' gowonon non akon dia sog gongkoman ni Herod bu sog glam nog dodomaan nog gotow Hudyuanan kitu' nog inangon non dianakon."
12 Dangan ion mipikil non, minangoy ion ditu' sog baloy ni Maria. Og Maria koni og gina' ni Jan nog og kodua' ngalan non si Mark. Kitangan non dion nog modakol nog gotow og miglumpuk mogyakin.
13 Dangan miktotok ion sog pintu' nog galad nilan koyon, inangoy ion solipoy nog sosoligan nilan dion nog ngalan non si Ruda.
14 Dangan kinilala non og sowalan ni Piter, da' non sokali' buka'oy og pintu' koyon. Suga'id non, sabap sog landu' da'da'an non, migdali' ion mokpuli' sog dialom mangka non posunoy dianilan nog si Piter ditu' pogindog sog glowasan.
15 Ma' long nilan dun, "E! Moksolap a ma!" Tibua, angkin non tanan poktolu'oy dianilan. Ma' long nilan sop dun, "Kona' ion ni Piter, suga'id non, ngon bayu' og minginglinguan dianon."
16 Tibua, si Piter da' lota' moktotok. Saka dangan binuka'an nilan, si Piter ma doda'. Dadi, kisobu'an ilan dun.
17 Minonggi' ion dianilan nog di' ilan mokuleke' mangka non suksugoy dian-

ilan bog olo og ginandun kopoliu nog Pogbaya' dianon ditu' sog kolobusuan kitu'. Bu mangka non sop tolu'oy dianilan nog ongoyon nilan pa posunoy ditu' ni Jems bu duma pigilugan nilan sog tanud. Tubus nitu', mipanow na si Piter.

18 Dangan miglogondow ion, misasow og sundaluanan kitu' po' di' nilan sunan bog olo og migandun dia ni Piter.

19 Dadi, dinondag ni Herod dianilan monontong, tibua, da' nilan kotongow. Dadi, piksumodiaan non og polongipatanan kitu' nog kolobusuan koyon mangka non ilan dondagoy momunu'. Tubus nitu', si Datu' Herod ginumonat dion sog Judia koyon, mangka ion angoy ditu' sog koliwagan bonua nog Sisaria bu ditu' ion migonong.

Og kopatoy ni Datu' Herod

20 Si Herod, piglolingitan non og gotowanan sog koliwagan bonua nog Tair bu sog koliwagan bonua nog Sidon. Saka og soligan nog gotowanan koyon nog poktiduan nog ponganon nilan, ditu' da sog bonua ni Herod. Dadi, miksolabuk ilan mangoy mokilolat dia ni Herod. Tibua, mangka ilan si'oy angoy pokilolat ditu' non nog boya'an moglogomigus ilan, minangoy ilan pa poguna mokisugut ditu' ni Blastus po' ion og sosoligan ni Herod nog kosoligan non.

21 Dadi, dangan minatong tibua og gondow kitu' nog sosa' nilan, si Herod miglogdoy nog glogdoy non datu', mangka ion ingkud sog gingkudan datu', mangka non ilan po'atoy.

22 Dadi, mikpogekes og gotowanan koyon, bu mangka ilan poktalu' nog og mikpa'at koyon kona' sagyaotow, suga'id non, og diwata.

23 Sog sododu'un koyon misugat ion nog botikon tidu sog moloikat nog Mikpongon. Sa'an itu' kinan nog gulod og gungod non mangka ion patoy po' tinolima' non og sanglit nog gotowanan kitu' dianon saka ion onda' poksanglit sog Mikpongon.

24 Dadi, kobon non og talu' nog Mikpongon ompulonag. Bu modakol og gotowanan nog tinumabuk dun.

25 Dadi, dangan mitikpos og gawoy ni lo' Barnabas ilan ni Saul sog Jerusalem, mikpuli' ilan na ditu' sog Antiok. Bu inonggat nilan si Jan og kodua' ngalan non si Mark.

13

Si Barnabas bu si Saul siniboy ilan mogustal nog talu' nog Mikpongon

1 Sog glumpuk nog poktanudanan koyon dion sog Antiok, og duma dianilan og polomituaanan bu polopanadanan. Og ngalananan nog gotowanan koyon, si lo' Barnabas, si Simiun nog kodua' ngalan non si Itom, si Lusius og gotow Sirini, si Saul, bu si Mona'in, og binata' nog gama' ni Herod og gubernador kitu'.

2 Ngon gondow non, sog solian nilan moktamuy dia sog Pogbaya' bu mokpuasa, og Bolakat nog Mikpongon miktalu' dianilan nog, “Siboy niu dianakon si Barnabas ilan ni Saul po' bagun nilan minang og ginang nog pinangon ku dianilan.”

3 Dadi, dangan midoksu' ilan mokpuasa bu mogyakin, dinoponan nilan si Barnabas ilan si Saul mangka nilan si'oy pogonatoy.

Minangoy ilan ditu' sog pulu' nog Siprus

4 Dadi, mipanow ilan bianan sog gokbitan nog Bolakat nog Mikpongon dianilan. Dinumiksun ilan ditu' sog koliwagan bonua nog Silusia mangka ilan sakoy sog bolangoy posungu' ditu' sog pulu' nog Siprus.

5 Si Jan Mark migunut dianilan po' tumabang dianilan. Sokali' ilan mikodonggu' sog koliwagan bonua nog Solamis. Dadi, migustal ilan nog talu' nog Mikpongon ditu' sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu.

6 Miguliugan ilan mogustal asta mikosobola' ilan sog koliwagan bonua nog Papos. Bu dion ilan milumpak og gotow Hudyu kitu' nog ngalan non si Barisus. Polonolomangka ion bu migbalu'balu' nog ion og polomolatas nog talu' nog Mikpongon.

7 Ion og glokole nog gubernador sog
pulu' koyon. Og ngalan nog gubernador
koyon dion si Sirgus Paulus. Mosapat
og pikilan non. Dadi, tinugun non si
Barnabas ilan ni Saul po' moleg ion moki-
nongog nog gustalan nilan nog talu' nog
Mikpongon.
8 Tibua, og polonolomangka kitu' nog
ngalan non sog Ginirik si Ilimas, sinaga'
non ilan bosia bagun ombagla og kotabuk
ni Sirgus Paulus nog gustalan pa'ali dia ni
Isus.
9 Tibua si Saul, og kodua' ngalan non
si Paul, pinulu'an ion nog Bolakat nog
Mikpongon. Pidongotan non nog mata si
Ilimas,
10 mangka non tolu'oy nog, "Og bata'
a nog Soitan! Bu og banta a nog glam
nog modulus! Da' lual og poginangon
mu og moglimbung bu og mogbigyak sog
gotowanan. Bu di' mu ta' lota'an sumop
og motud nog pa'ali sog Pogbaya' dia sog
gloput?
11 Dadi, numun kitu' mosugat a nog
posakit nog Pogbaya'! Ombuta a, bu di'
a pa sokali' mokotongow nog dolag nog
gondow."

Ampun miluksad tibua og talu' ni Paul
koyon, migdolom mogdayun og tinonton-
gan ni Ilimas mangka ion pongikap nog
mogagak dianon.
12 Dangan mitongow nog gubernador
koyon si Ilimas nog ma' nion og kibian-
bianan non, tinumabuk ion dia ni Isus po'
kisobu'an ion tokodoy nog gustalan pa'ali
dia sog Pogbaya'.

Minangoy ilan ditu' sog koliwagan bonua nog Antiokog sakup nog bonua nog Pisidia

13 Dadi, si lo' Paul, tinumulak ilan
tidu dion sog Papos posungu' ditu' sog
koliwagan bonua nog Pirga og sakup nog
Pampilia. Si Jan Mark, ginonatan non ilan
dion mangka ion uli' ditu' sog koliwagan
bonua nog Jerusalem.
14 Dadi, si lo' Paul, tidu ilan dion sog
Pirga migdayun ilan ditu' sog Antiok sog
sakup nog bonua nog Pisidia. Dangan
minatong gondow nog Sobadu, og gon-
dow kitu' nog pogulali nilan, minangoy
ilan ditu' sog baloy nog poglumpukan
nog bansa Hudyu, mangka ilan ampu'
mingkud sog dialom baloy koyon.
15 Bu dangan midoksu' bostaoy og duma
nog Botad kitu' tidu sog sinulat ni Muses,
bu sinulat nog polomolatasanan kitu'
kobon nitu', og kobogolalan sog baloy
nog piglumpukan koyon, mimun ilan po-
sungu' dia ni lo' Paul. Og pomun nilan
koyon ma' nini, "Pigilugan, bila ngon og
gustalan niu nog pondolo'isog dia sog
gotowanan koni, talu' niu na."
16 Dadi, minindog si Paul mangka ion
pononggi' nog motikna' ilan pa mangka
ion poktalu' nog, "Amu og gotow Israel,
bu amu dosop nog kona' Hudyu nog
tinumamuy dia sog Mikpongon, pokinon-
gogoy niu pa og poktolu'on ku koni.
17 Og Mikpongon, og Diwata nog bansa
Israel, pinili' non og mokogulanganan ta
kitu' kobon nitu'. Og masa nog migonong
ilan pa sog kona' nilan dili og bonua
ditu' sog Ihiptu, pipia ilan bu dinumakol
ilan tokodoy ditu'. Pinulu'an ilan nog
Mikpongon bianan sog Bolakat non nog
di' kolobian, lumuas tidu sog bonua kitu'.
18 Bu pat pulu' ton poglogogaan nog
Mikpongon og kohinangan nilan kobon
nilan sog bonua kitu' nog mologon
pogonongan nog gotow.
19 Bu dangan piglo'atan nog Mikpon-
gon pitu kodotu'an kitu' sog bonua nog
Kana'an, inuakil non sog pigotowan non
og bonua kitu' po' og pusaka' nilan itu'.
20 Tidu sog kodatong nilan sog bonua
nog Ihiptu koyon, mangoy sog kopokpuli'
nilan sog Kana'an, ngon bayu' pat ga-
tus bu lima pulu' ton. Dadi, sintak
nilan mogonong dion, binogayan ilan
nog Mikpongon nog kounutananan nog
mogokbit dianilan asta midopot sog masa
nog polomolatas kitu' nog ngalan non si
Samuel.
21 Tubus nitu', og gotowanan koyon,
mingoni ilan nog datu' nilan. Dadi, bino-
goy dianilan nog Mikpongon si Saul og
bata' ni Kis, og pangkat ni Apu' Benjamin.
Bu migdatu' ion dianilan goktob nog pat
pulu' ton.
22 Tubus nitu', inawa' nog Mikpongon si
Saul bu pisukli non mogdatu' si Dabid. Bu

og talu' nog Mikpongon pa'ali dianon, 'Og
bata' ni Jese koyon nog si Dabid, mama'
nion og bayu'bayu' nog gotow kitu' nog
kosu'atan u dun. Po' ion, inangon non ain
og glegan ku nog inangon non.' "*
23 Ma' long sop ni Paul dun, "Tidu
sog pangkat ni Apu' Dabid, binogoy nog
Mikpongon og pinasad non kitu' nog
Polonabang dia sog bansa Israel nog ion
non ion si Isus.
24 Mangka si'oy pomali si Isus, migustal
pa poguna si Jan sog bansa Israel nog
sumboy moglila' ilan nog dusaanan nilan
mangka ilan pokpobunyag.
25 Dangan dali' na kodoksu' og ginang
non dini, miktalu' ion nog, 'Balu' niu dun
sima u? Kona' itu' nakon og pigbogadan
niu kitu' nog Polonabang. Po' ion moglon-
dug da dianakon, bu di' u tanan patut
minsan sagya si'oy mubad nog gikot nog
pongyapak non.'
26 "Dadi," ma' long ni Paul dun, "pigilu-
gan ku nog pangkat ni Apu' Abraham, bu
amu nog kona' Hudyu nog miktamuy sog
Mikpongon, pinoit na dianita og gustalan
kitu' pa'ali sog tabang non dianita.
27 Tibua, ilan ditu' sog Jerusalem, asta
og kounutananan nilan, da' nilan kilolaoy
nog si Isus og Polonabang kitu'. Saka
giap nog matong gondow nog kopokta-
muy nilan, bostaon dianilan og talu' nog
polomolatasanan kitu' nog sinulat dia sog
Kitab. Da' nilan si'oy kosabut og talu'
sog Kitab koyon, mituman da bianan sog
kopolihala' nilan kitu' dianon.
28 Minsan si'oy da' nilan ion koton-
gowoy nog sala' nog boya'an sumboy ion
bunu'on dun, pigbubut nilan munu' dia
ni Pilatu.
29 Dadi, dangan mituman tibua og glam
nog sinulat kitu' dia sog Kitab pa'ali
dianon, bianan sog ginang nilan kitu',
inawa' nilan og bangkoy non dia sog
kudus mangka nilan botangoy dia sog
gluang nog pampang.
30 Tibua, pitubu' da ion nog Mikpongon
tidu sog matoy.
31 Dadi, dangan mitubu' ion, miobon
pa ion mokpotongow dia sog mik-
pogunutunut kitu' dianon dia sog kangoy
non kitu' sog Jerusalem tidu ion sog Galili.
Og dumaanan non kitu' numun koni ilan
na og taksi' non sog salu bansa ta nog
Israel.
32 Dadi sa'an ini, mikodopot ami dini
niu po' polotason nami dianiu og Guk-
sugan koni nog Gomba'is. Og pinasad
kitu' nog Mikpongon dia sog mokogulan-
ganan ta kitu' kobon nitu',
33 tinuman non na dianita nog ita og
pangkat nilan bianan sog kopotubu' non
dia ni Isus tidu matoy. Po' sinulat sog
Kitab, sog kodua' Salmu nog ma' nini,
'Ika og bata' u. Og gondow koni akon
miimung nog gama' mu.'†
34 Bu pa'ali sop sog kopokpotubu' kitu'
dianon tidu matoy asta sog di' ion molu-
dak, sinulat dosop itu' nog ma' nini, 'Og
pinasad kitu' dia ni Dabid nog popia,
midulus bu da' og dua'dua' non bogoyon
ku na dianika.'‡
35 Dadi, sinulat dosop sog Kitab nog ma'
nini, 'Di' mu potiangon moludak glawas
nog sosoligan mu kitu' nog kosoligan
mu.' "§

36 Ma' long ni Paul dun, "Si Apu' Dabid
mikokunut sog glegan nog Mikpongon
kobon non sog dunya koni. Tibua, dangan
minatong gumul non, minatoy da ion, bu
inulid ion lumobong dia sog mokogulan-
ganan non kitu', bu miludak da bangkoy
non.
37 Tibua, og pitubu' kitu' nog Mikpon-
gon, da' koludak og bangkoy non.
38-39 Dadi pigilugan, bagun niu kosunan,
minsan agu' og kopokokunut niu nog
Botad kitu' nog pilatas dia ni Apu' Muses,
ondi' da kompunan og dusaanan niu dun.
Tibua, ain og tumabuk dia ni Isus, kom-
punan og glam nog dusaanan non. Sa'an
itu' og Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia
ni Isus inustal dianiu, po' bagun niu
kosunan nog og dusaanan niu kompunan
da.
40 Dadi, pokpotubud amu tokodoy
bagun da og tinalu' nog polomolatasanan
kitu' ondi' motuman dianiu. Po' ma' nini
og sinulat,

* **13:22 13:22** Isaya 13:14 † **13:33 13:33** Salmu 2:7 ‡ **13:34 13:34** Isaya 55:3 § **13:35 13:35** Salmu 16:10

41 'Amu koyon nog mokosudi', kosobu'
amu mangka pogla'at po' sog tang
niu, ngon posungu' og ginangon ku
nog di' amu tumud dun minsan
si'oy ngon mogustal dun dianiu.' "*

42 Dadi, dangan linumiu si Paul bu si Barnabas sog baloy nog poglumpukan koyon, inonggat ilan pa nog gotowanan koyon dion mokpuli' po' sog matong Gondow nog Pogulali, mogustal ilan pa mokpuli' nog pa'ali sog pigustal nilan kitu'.

43 Dangan migbinglag na og gotowanan, modakol Hudyuanan dion bu kona' Hudyu nog tinumabuk sog tanud nog Hudyu, migunut ilan dia ni Paul ilan ni Barnabas. Dadi, pindolo'isogan ilan ni lo' Paul nog sumboy ondi' ilan lumota' mongandol sog tulung nog Mikpongon.

44 Dangan minatong og gondow nog pogulali nilan, og gondow kitu' nog posadan nilan, moglamlam motipot glam nog gotowanan sog koliwagan bonua koyon mangoy mokinongog nog talu' nog tidu sog Mikpongon.

45 Tibua, dangan mitongow nog gotow Hudyuanan nog ma' nitu' kodakol og gotowanan nog minangoy dion, miksibok ilan dun bu sinusi nilan og gustalan ni Paul koyon, bu pinompola' nilan ion.

46 Tibua, pinoliksa' tumalu' ni lo' Paul ilan ni Barnabas dianilan nog, "Sumboy doda' bosia og bansa Hudyu mokuna pokodongog nog talu' nog tidu sog Mikpongon. Tibua, bila ma' nion nog ompok amu mokinongog dun, bu di' niu pikilon nog patut amu bosia kongonan nog kotubu' kitu' nog da' kopus non, numun kitu' mangoy ami na mogustal sog ain kona' og bansa Hudyu.

47 Po' ma' nini og dondagan nog Mikpongon dianami, 'Inimung u amu nog tiow sog glam sog bansaanan nog ain kona' Hudyu po' bagun niu kosuksugan dianilan pa'ali sog tabang nog Mikpongon dia sog glam nog gotowanan bagun da mogawon ilan sog dusa.' "†

48 Dadi, dangan midongog nog gotowanan koyon nog kona' Hudyu og talu' ni Paul koyon dianilan, migda'da' ilan tokodoy dun mangka nilan pogodaboy og talu' nog Mikpongon. Bu ain pinili' nog Mikpongon nog kobogayan nog kotubu' kitu' nog da' kopus non, tinumabuk ilan dia ni Isus.

49 Bu og talu' nog tidu sog Mikpongon mipulonag sog tibuk nog bonua koyon.

50 Tibua, ngon Hudyuanan nog minangoy ilan sog kolibunanan kitu' nog polotanud nog motas og golal nilan sog bonua koyon bu sog kounutananan dion, mangka nilan poktungioy. Bu piktungian nilan dosop og duma gotowanan nog boya'an pisokitan nilan si Paul bu si Barnabas mangka nilan pa bugowoy sog bonua koyon.

51 Tibua, si Paul bu si Barnabas, pimokpug nilan og glopug nog glupa' sog botis nilan. Po' ma' nitu' og ginangon nilan dia sog gotowanan kitu' nog ain og sumolap dianilan. Tubus nitu', migdayun ilan ditu' sog koliwagan bonua nog Ikonium.

52 Bu og gla'ayatanan ni Isus ditu' sog Antiok, miponu' ilan nog da'da'an bu og Bolakat nog Mikpongon.

14

Minangoy ilan ditu' sog koliwagan bonua nog Ikonium

1 Dangan minatong ilan ditu' sog Ikonium, minangoy ilan sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu po' ma' nitu' og kiloyaman nilan moginang. Dangan migustal ilan dion, modakol tokodoy og gotow Hudyu bu kona' og Hudyu tinumabuk dia ni Isus sabap sog kopogustal nilan.

2 Tibua, ngon dosop og gotow Hudyuanan nog ompok tumud dun. Piktungian nilan ain kona' Hudyu bagun lumaton og pikilan nilan sog ain tinumabuk na nog gustalan ni lo' Paul koyon.

3 Tibua, miobon pa si Paul bu si Barnabas mogonong dion bu mokosog ilan mogustal pa'ali dia ni Isus. Bu si Isus, pitantu non dia sog gotowanan dion nog motud doda' og gustalan nilan koyon pa'ali sog

* **13:41 13:41** Habakuk 1:5 † **13:47 13:47** Isaya 49:6b

glolat nog Mikpongon po' tinugdak non
moginang dianilan og gingyata' bu og
ginang nog kosobu'sobu'.
4 Og gotowanan sog koliwagan bonua
koyon mibahagi'. Ngon og linumampi'
dia sog Hudyuanan nog da' tud dia ni
Isus, bu og duma, linumampi' ilan dia sog
sosugu'onanan kitu'.
5 Dadi, og duma nog gotow Hudyua-
nan bu duma nog ain kona' Hudyu asta
og kounutananan nilan, migupakat ilan
nog posokitan og sosugu'onanan koyon
mangka botuoy.
6 Tibua, dangan midongog nog so-
sugu'onanan kitu' og pigupokatan nilan
koyon, milaguy ilan ditu' sog koliwagan
bonua nog Listra bu sog Derbi nog og
sakup nog probinsia nog Likonia, bu sog
glumibut nog bonuaanan koyon.
7 Bu migustal ilan dosop nog Gomba'is
nog Guksugan ditu'.

Minangoy ilan ditu' sog koliwagan bonua nog Listrabu sog Derbi

8 Dadi, ngon og gotow sog Listra koyon
og daday tidu pa sog kobata' dianon.
9 Og gotow koyon migingkudingkud
mokinongog nog gustalan ni Paul. Bu
si Paul sop, pigonglongan non og daday
koyon. Kisunan non nog ngon og ko-
pongandol nog daday koyon nog boya'an
kuli'an ion dun.
10 Dadi si Paul, pisikadan non og talu'
non, "Indog a!" Dadi, migdali' ion mog-
buat mangka pokpanowpanow.
11 Dangan mitongow nog gotowanan
dion og gininang ni Paul koyon, mik-
pogekes ilan nog dili ponolu'on nilan nog
Linikonia. "Og diwataanan, miktimaluy
ilan nog gotow mangka ilan tona' dini
nita!"
12 Po' balu' nilan dun si Barnabas og
diwata nilan kitu' nog si Sius. Bu si Paul
sop og diwata nilan kitu' nog si Hermes
po' ion og polongustal nilan.
13 Og simbahan nog diwata nilan kitu'
nog Sius, dion da sog molayu'layu' sog
koliwagan bonua koyon. Dadi, og bolian
nog diwata nilan kitu' nog Sius, mikpitang
nog sapi'anan nog glaki goktob nog bon-
gawan nog koliwagan bonua koyon. Og
sapi'anan koyon pimokaymokayan nog
bulakbulak po' doga'an nilan bosia si Paul
ilan ni Barnabas nog sapi'anan.
14 Dangan kisunan nog sosugu'onanan
koyon nog si lo' Barnabas ilan ni Paul og
pikilan nog gotowanan koyon, binogyang
nilan og ponopoton nilan* mangka ilan
gobok dia sog titonga' nog piglumpukan
nog gotowanan koyon, mangka ilan
pogekes.
15 "Aba! Iduma moginang amu ma
nog ma' nion? Ami si'oy, sagyaotow
ami da mama' niu. Sa'an ini minangoy
ami dini niu po' ustalon nami dianiu og
Guksugan kitu' nog Gomba'is nog sum-
boy tumolikud amu na sog ginang nog
ain da' sagnat non, bu mangka amu na
sungu' sog Diwata nog totubu'. Bu ion
og mikpongon nog pigloban nog glangit
bu glupa'an bu glam nog migonong koyon
dion.
16 Kobon nitu', og Mikpongon, pitiang
non glam nog binonsaan moginang nog
ain kolegan nilan.
17 Tibua, minsan ma' nitu', kobon non
migbogoy da ion nog gindanan pa'ali sog
kodiwata non bianan sog koba'is nog
ininang non. Binogayan non amu nog
dupi' bu og songku' sog giap matong
timpu non. Binogayan non dosop amu
nog modakol nog ponganon bu pinonu'
non amu nog da'da'an."
18 Tibua, minsan midongog nog go-
towanan koyon og talu' ni lo' Barnabas
ilan ni Paul, moglamlam nilan bosia di'
kopogondi'an og pikilan nog gotowanan
koyon nog doga'an nilan bosia si lo' Paul.
19 Saka da' kobon tidu dion, ngon duma
Hudyuanan tidu sog koliwagan bonua
nog Antiok bu sog Ikonium, linondug
nilan si lo' Paul ilan ni Barnabas. Bu
piktungian nilan og gotowanan koyon
dion. Dadi, miksop og pikilan nilan nog
boya'an binatu nilan si Paul mangka ni-
lan guyudoy lumiu sog koliwagan bonua
koyon po' balu' nilan dun minatoy na.
20 Tibua, dangan piglibutan ion nog

* **14:14 14:14** Ma' nitu' og botad nilan bila landu' og susaan nilan.

gla'ayatanan ni Isus, migbuat ion bu mangka ilan pokpuli' sog koliwagan bonua koyon. Miglogondow ion, si Paul ilan ni Barnabas, ginumonat ilan posungu' ditu' sog Derbi.

Mikpuli' ilan sog koliwagan bonua nog Antiokditu' sog Siria

21 Migustal ilan nog Gomba'is nog Guksugan dion sog koliwagan bonua nog Derbi. Bu modakol nog gotow tinumabuk dia ni Isus dion. Tubus nitu', mikpuli' ilan ditu' sog Listra, bu sog Ikonium, bu asta sog Antiok og sakup nog probinsia nog Pisidia.
22 Po' pongimogonan nilan bu pondolo'isogan nilan ain tinumabuk na dia ni Isus bagun di' moguya' og tud nilan dianon. Bu tinalu' ni lo' Paul dianilan nog, "Sumboy doda' mokobian ita nog gininisan nog sinsaan mangka ita si'oy pokampu' sog pigdotu'an nog Mikpongon."
23 Tubus nitu', mimili' ilan nog bogolal sog tanud nog mogokbit sog ain og glumpuk nilan. Bianan sog kopokpuasa nilan kobon nilan mogyakin, inuakil nilan og pimili' nilan kitu' dia ni Isus nog dia ilan non salig.
24 Tubus nitu', minian ilan sog probinsia nog Pisidia, bu probinsia nog Pampilia, bu mangka ilan pogdayun sog koliwagan bonua nog Pirga.

25 Dadi, dangan mitubus ilan mogustal nog Gomba'is nog Guksugan ditu' sog Pirga, migdayun ilan dosop ditu' sog koliwagan bonua nog Atalia.
26 Bu tidu sog Atalia koyon, tinumulak ilan posungu' sog Antiok og sakup nog bonua nog Siria. Ditu' ilan pigyokinan nog gotowanan po' inuakil ilan dia sog gokbitan nog Mikpongon sog ginang nilan kitu' nog midoksu' nilan na inangoy.
27 Dangan minatong ilan, pilimud nilan og glam nog poktanudanan dion, mangka nilan suksugoy dianilan glam nog miinang nog Mikpongon bianan dianilan, bu pa'ali sog kobuka' nog dalan dia sog gotowanan nog kona' Hudyu bagun ilan tumabuk sog Mikpongon.

28 Dadi, miobon ilan pa mogonongonong dion sog poktanudanan koyon dion sog Antiok.

15

Og gupakat sog Jerusalem

1 Sintak non ion, ngon gotowanan nog miktidu sog bonua nog Judia minatong dion sog Antiok. Bu mikpanad ilan dia sog pigilugan sog tanud nog long nilan dun, "Taman da di' niu unuton og botad kitu' nog pilatas ni Muses nog og gotow sumboy moktuk, di' amu nododa' motabang sog dusa niu."
2 Dadi, si Paul bu si Barnabas, sinusi nilan tokodoy og polopanadanan kitu'. Dadi, og poktanudanan koyon dion sog Antiok, migupakat ilan nog poponowon nilan si Paul ilan ni Barnabas bu duma poktanudanan dion mangoy ditu' sog Jerusalem. Po' mangoy ilan monginongogan sog sosugu'onanan kitu' bu sog bogolalanan sog tanud ditu' pa'ali sog piksusian nilan kitu'.
3 Dadi, dangan pipanow ilan na, minian ilan pa sog probinsia nog Ponisia, bu sog Samaria, po' inapit nilan pa moguksug sog poktanudanan ditu' pa'ali sog kotabuk nog gotowanan kitu' nog kona' Hudyu dia sog Mikpongon. Dadi, mikpogda'da' tokodoy og glam nilan dion dangan midongog nilan itu'.
4 Dangan minatong ilan ditu' sog Jerusalem, tinolima' ilan nog poktanudanan bu og sosugu'onanan asta og bogolalanan sog tanud ditu'. Bu sinuksugan ni lo' Paul ilan ni Barnabas og glam nog miinang nog Mikpongon nog pibian dianilan.
5 Tibua, ngon og poktanudanan dion nog sakup ilan nog parasiu. Minindog ilan mangka ilan poktalu', nog sumboy doda' moktuk og gotowanan nog kona' Hudyu bu pogunut sog botad kitu' nog pilatas dia ni Muses.

6 Dadi, migupakat sosugu'onanan koyon bu kobogolalan sog tanud bog olo ginangon nilan pa'ali sog susian nilan koyon.

7 Sintak non, dangan mipayat na og
gupakat nilan, minindog si Piter mangka
poktalu' nog, “Pigilugan ku, sunan niu
nog dini kitu', akon og siniboy nog
Mikpongon tidu sog glumpuk ta nog mo-
gustal u nog Gomba'is nog Guksugan
dia sog gotowanan nog ain kona' Hudyu
bagun da mokodongog bu mokotabuk
ilan nog guksugan koni.
8 Og Mikpongon, sunan non dialom pik-
ilan nog gotow, bu pitampal non dianita
nog tinolima' non na ilan bianan sog
kobogoy non kitu' dianilan nog Bolakat
non. Ilan si'oy, binogayan non dosop ilan
nog gindanan nog ma' nog kobogoy non
kitu' dun dianita.
9 Po' og Mikpongon, da' non ilan pog-
bigya'oy dianita. Po' sabap sog tud nilan
dianon, inugasan non dosop og dusaanan
nilan.
10 Bila ma' nitu', iduma pokpololingiton
niu ma og Mikpongon bianan sog kopok-
togol niu nog mogunut sog Botad kitu'
nog pilatas dia ni Apu' Muses dia sog
poktanudanan koyon, saka minsan ita bu
asta og mokogulanganan ta, da' ta tanan
itu' kunut.
11 Ondi' bosia ma' nitu' po' og tud ta
dun, migawon ita tidu sog dusaanan ta
po' bianan sog tulung nog Kounutan ta
nog si Isus bu ilan si'oy ma' nitu' dosop.”

12 Dangan miluksad og talu' ni Piter
koyon, mitikna' og gotowanan koyon bu
da' ilan pogonekonek. Bu mikinongog
ilan dia ni lo' Barnabas ilan ni Paul po'
sinuksug nilan pa'ali sog glam nog ini-
nang nog Mikpongon nog gingyata'anan
bu og kosobu'sobu' dia sog gotowanan
nog kona' Hudyu bianan dianilan.
13 Dangan miluksad guksugan nilan
koyon, sinumukli si Jems moktalu' nog,
“Pigilugan ku, pokinongog amu pa di-
anakon.
14 Komun, inuksugan ni Simun dianita
og tolipunan nog kopokpotongow nog
Mikpongon nog glolat non dia sog go-
towanan kitu' nog kona' Hudyu bianan
sog kosiboy non dianilan nog pigotowan
non.
15 Og talu' ni Piter kitu' dinumalan
sog talu' nog Mikpongon nog pilatas nog
polomolatasanan kitu' nog sinulat dia sog
Kitab nog,
16 ‘Tubus nitu', mokpuli' u mangka u pin-
dogoy mokpuli' og baloy ni Dabid.
Minsan si'oy migoba' na, pindogon
ku da mokpuli'
17 bagun da og glam nog binonsaan,
ponongowon nilan akon nog akon og
Pogbaya', asta glam nog gotow nog kona'
Hudyu, ain og inimung u nog pigotowan
ku.
18 Og miktalu' koni, og Mikpongon nog ion
og miginang dun bu piosun non tidu pa
sog kobon nitu'.’ ”*
19 Dadi, ma' long ni Jems dun, “Bila
akon, ma' nini. Ain og gotowanan nog
kona' Hudyu nog tinumabuk na dia sog
Mikpongon sumboy di' poglogonon.
20 Suga'id non, sulatan ta ilan nog
sumboy di' ilan kuman nog pongonganon
kitu' nog botang nog pinguakil dia sog
glodawananan. Bu di' ilan momabal. Bu
di' ilan kuman nog ain milongot. Bu di'
ilan kuman nog dugu'.
21 Po' og Botad kitu' nog pilatas dia ni
Apu' Muses, miobon na pogbostaon sog
baloyanan nog poglumpukan nog bansa
Hudyu giap nog matong Gondow nog
Pogulali nilan bu pigustal na sog glam nog
bonuaanan.”

Og sulat posungu' sog gotowanan nog kona' Hudyunog ain tinumabuk na

22 Dadi, og sosugu'onanan koyon bu
kobogolalan sog tanud, bu asta duma
poktanudanan dion, migupakat ilan nog
momili' ilan nog duma gotowanan nog
tidu sog glumpuk nilan koyon, po' po-
dunuton nilan dia ni lo' Paul ilan ni
Barnabas mangoy ditu' sog Antiok. Dadi,
og mipili' nilan si Judas Barsabas bu
si Silas. Lunsan ilan polongokbit nog
pigotowan nog Mikpongon.
23 Bu og sulat kitu' nog pinoit dianilan
ma' nini og tagu' non,
“Og sulat koni tidu sog sosugu'onanan bu
bogolalanan sog tanud nog pigilu-
gan niu mama' nami. Posungu' ini
dia sog poktanudanan kitu' nog ain

* **15:18 15:18** Amos 9:11-12

kona' Hudyu dion sog koliwagan bonua nog Antiok, bu sog probinsia nog Siria, bu asta dosop sog probinsia nog Silisia. Monogina ami dianiu.

24 Midongog nami nog ngon dow og gotowanan dion nog dumaanan nami nog minangoy ilan mokpanad dianiu nog boya'an misasow og pikilan niu dun. Og pianad nilan koyon kona' ion gonat dianami.

25 Dadi, migupakat ami bu og piksolobukan nog gupakat nami ma' nini. Mimili' ami nog gotowanan nog podunuton nami dia sog kololaman ta koni nog si lo' Barnabas ilan ni Paul.

26 Ilan koyon sinugal nilan og kotubu' nilan dia sog ginang nog Kounutan ta nog si Isukristu.

27 Dadi, og pidunut nami koni dianilan si Judas ilan ni Silas po' ilan og mokpotintu dianiu nog sulat nami koni.

28 Po' og molongas dia sog Bolakat nog Mikpongon bu dianami, nog di' amu ilakad kobogatoy nog po'atan, lumual sog pigondi'an koni moginang dianiu,

29 nog di' amu kuman nog ain pinguakil dia sog glodawananan, bu di' amu kuman nog dugu', bu di' amu kuman nog ain milongot. Bu di' amu momabal. Bu omba'is tokodoy nog mogolig amu nog glam nog kohinangan koyon. Dini nami na potomanoy og sulat nami koni dianiu."

30 Dadi, og gotowanan koyon, mipanow ilan na posungu' ditu' sog koliwagan bonua nog Antiok. Dangan minatong ilan dion, pilumpuk nilan glam nog poktanudanan dion mangka nilan tulunoy og sulat koyon nog pinoit dianilan.

31 Dangan mibasta nog gotowanan og sulat koyon, migda'da' ilan tokodoy bu kipondolo'isogan ilan dun.

32 Si Judas ilan ni Silas, og polomitua ilan dosop. Dadi, modakol og pigustal nilan sog pigilugan sog tanud dion nog boya'an kipondolo'isogan bu mipagon kopongandol nilan dion.

33 Bu dangan miobonobon ilan na dion, piuli' ilan na nog pigilugan nilan koyon dion sog tanud dunut og popia nilan dianilan. Dadi, ginumonat ilan na. [

34 Tibua si Silas, mioleg nog ombagak pa ion dion.]

35 Si Paul ilan ni Barnabas, dion ilan pa sog Antiok. Bu ilan bu og dumaanan dion, miksamasama ilan mokpanad bu mogustal sog gotowanan nog talu' nog Mikpongon.

Miksuoy si Paul ilan ni Barnabas

36 Dadi, dangan miobon ion, inonggat ni Paul si Barnabas, mangoy tumukow sog pigilugananan nog ain kiustalan nilan nog talu' nog Mikpongon, bog olo na og gidud nog tanud nilan.

37 Si Barnabas, og glegan non mogunut dianilan si Jan Mark.

38 Tibua, sog pikilan ni Paul, ondi' ion molongas podunuton. Po' kobon nilan sog Pampilia, binolong non ilan bu da' na ion pokpodayun tumabang nog ginang nilan koyon.

39 Dadi, si Barnabas ilan ni Paul, piksusian nilan si Jan Mark nog boya'an miksuoy ilan tanan dun. Si Barnabas pidunut non si Jan Mark mangka ilan tulak posungu' sog pulu' nog Siprus.

40 Bu si Paul sop, pinili' non nog duma non si Silas. Mangka ilan si'oy gonat, pigyokinan ilan poguna nog pigilugananan nilan koyon dia sog tanud nog bianan sog tulung nog Mikpongon, ipaton ilan da.

41 Dadi, minian ilan sog probinsiaanan nog Siria bu sog Silisia po' pongimogonan nilan og kopongandol nog poktanudanan dion.

16

Migunut si Timuti dia ni lo' Paul ilan ni Silas

1 Bu migdayun ilan sog koliwagan bonua nog Derbi bu asta Listra. Bu ngon og gotow dion nog tinumabuk na dia ni Isus og ngalan non si Timuti. Og gina' non og Hudyu. Ion si'oy tinumabuk dosop dia ni Isus. Bu og gama' non og Girik.

2 Glam nog poktanudanan sog Listra bu sog Ikonium, pigdongya'an nilan si Timuti.

3 Dadi, kolegan ni Paul, podunuton non si Timuti. Dadi, tinuk ni Paul si Timuti po' glam nog Hudyuanan sog glumibut dion,

kisunan nilan nog si Timuti da' poktuk po'
og gama' non og gotow Girik.*
4 Dadi, ginumonat ilan bu miktolopasan
ilan sog bonuaanan koyon dion mokpo-
latas sog poktanudanan nog pigupokatan
nog sosugu'onanan koyon bu bogo-
lalanan sog tanud ditu' sog Jerusalem po'
bagun nilan itu' unuton.
5 Dadi sabap dion, mipagon og kopon-
gandol nog glumpuk nog poktanudanan
dia ni Isus bu gondow gondow pododun-
gag og dakol nilan.

Og pitongow dia ni Paul

6 Dadi si lo' Paul, minian ilan pa sog
bonua nog Prigia bu sog Galatia po'
pigondi'an ilan nog Bolakat nog Mikpon-
gon mangoy mogustal sog Bata'bata' Asia.
7 Dangan minatong ilan sog tigad nog
Misia bu Bitinia, mogdayun ilan bosia sog
Bitinia saka pigondi'an nilan nosop nog
Bolakat ni Isus.
8 Dadi, minian ilan tibua sog Misia,
mangka ilan usog ditu' sog koliwagan
bonua nog Troas.
9 Dangan miglogobi ion, ngon og piton-
gow dia ni Paul bu mitongow non sog
kilowkilowan mata og gotow miktidu sog
Masadonia pogindog bu mikitabang di-
anon. Ma' long non dun, “Angoy a pa sog
Masadonia bu tobangoy mu pa ami.”
10 Tubus nitu', miglandan ami mogu-
likos. Po' miatok nami og ma'ana nog
pitongow koyon dianon nog dinondag
ami nog Mikpongon mangoy mogustal
nog Gomba'is nog Guksugan ditu' sog
Masadonia.

Og kotabuk ni Lidya, og gotow Pilipus

11 Dadi, tidu sog kotulak nami koyon sog
koliwagan bonua nog Troas, mikpolog-
dong ami ditu' sog pulu' nog Samotrasia.
Bu dangan miglogondow, miglandan ami
sog koliwagan bonua nog Niapolis.
12 Bu tidu sog Niapolis koyon, tinu-
mukad ami sog koliwagan bonua nog
Pilipus. Og Pilipus koyon, og mosolag
sog glam nog bonua nog misakup sog
Masadonia bu og minuka' mogonong dion
og gotow Roma. Dadi, migonongonong
ami pa dion podali'dali'.
13 Dangan minatong og Gondow nog
Pogulali nog gotow Hudyu, linumiu ami
sog koliwagan bonua koyon mangka ami
angoy sog baba' tubig po' kisunan nami
nog alu'alu' ngon og poglumpukan nog
gotow Hudyuanan dion mogyakin. Dadi,
dangan minatong ami dion, mikpong-
ingkud ami kobon nami mogabitabit nog
kolibunanan koyon nog miglumpuk dion.
14 Ngon sala kotow glibun dion, og go-
tow sog Tiatira, ngalan non si Lidya. Ion
og polondagang nog ponopoton kitu' nog
ompula og kobiluan non. Bu polotamuy
dosop ion sog Mikpongon. Mikinongog
ion dianami, bu binuka' nog Mikpongon
pikilan non bagun tumabuk nog gustalan
ni Paul.
15 Dangan tinumabuk ion, binunyagan
ion asta og salu baloy non. Tubus nitu',
pibatuk non ami dia sog baloy nilan. Bu
ma' long non dun, “Bila tinumud amu
da dun nog miktantu u tumud dia sog
Kounutan nog si Isus, ditu' amu batuk sog
baloy u.” Dadi, ditu' ami nilan minatuk.

Si Paul ilan ni Silas sog kolobusuan

16 Ngon gondow non, minangoy ami
nosop sog poglumpukan nilan mogyakin.
Bu ngon og gulipon dion nog glibun
linumumpak dianami. Og glibun koyon
golomatan po' sinongonan ion nog glatdi-
wata. Dadi, mikosin og pigonongan non
koyon, po' sabap sog kopongolamat nog
glibun koyon.
17 Dadi og glibun koyon, kobon non
moguyukuyuk dianami. Bu pisikad non
talu' non nog, “Og gotowanan koni og
sosoligan nog Pogbaya' nog di' kolobian.
Minangoy ilan mogustal dianiu nog dalan
bagun amu motabang tidu sog dusaanan
niu.”
18 Gondow gondow ma' nion notibua
og poginangon non. Sintak non ion, mis-
asow si Paul dun. Sinungu' non og glibun
koyon, mangka non tolu'oy og glatdiwata
koyon nog sinumangon dianon nog, “Sog
ngalan ni Isukristu, dondagon ku ika

* **16:3 16:3** Og bansa Girik koni, kona' nilan botad moktuk.

mawa' dianon!" Dadi, sog sododu'un koyon minawa' glatdiwata koyon dianon.

19 Tibua, dangan mitongow nog pigonongan non kitu' nog migla'at na og sukatan nilan koyon, pigoidan nilan si Paul bu si Silas, mangka nilan lulutoy ditu' sog tobu'an po' ditu' og kounutananan nilan.
20 Mangka ilan poksumbung nog, "Og gotowanan koni og bansa Hudyu. Miksasow ilan dini sog koliwagan bonua ta koni.
21 Po' og pikpanad nilan koni nog botad, og sukang sog botad ta, labi na nog ma' nita og bansa Roma."
22 Dadi, og kodokolan nog gotowanan dion, dinumuma ilan mokpokangit dia ni lo' Paul ilan ni Silas. Bu sinugu' nog kounutananan koyon dion nog pomogyangon nilan og ponopotonanan ni lo' Paul bu di' nilan pogolangolangan mogbombal.
23 Tubus nilan pogbombaloy, kinolobusu nilan. Bu dinondag nog kounutananan koyon dia sog polongipat nog kolobusuan koyon nog potubudan non tokodoy ilan mogipat.
24 Dangan midongog non talu' koyon, ditu' non ilan tinagu' sog ompagon kitu' tokodoy nog dugu, dion sog dialom nog kolobusuan koyon mangka non potungoy og botisanan nilan.

25 Dangan midopot og tonga' gobi nog solian ni Paul ilan ni Silas mogyakin bu mogbobat nog bobat kitu' nog sanglit nilan dia sog Mikpongon, og dumaanan nilan sog kolobusuan koyon mikpokinongog.
26 Saka gomonsunoy pa, miglinug nog mosikad tokodoy boya'an mikundu' og pingkudan nog kolobusuan koyon mangka pogdongan mokpogbuka' og glam nog pintu'anan nog kolobusuan koyon. Bu miunga' glam nog potung nilan bu mikpogawa' og balud nog komotanan nilan.
27 Mitanud og polongipat koyon dun. Bu dangan mitongow non nog mikpogbuka' og pintu'anan nog kolobusuan koyon, inudut non kalis non mangka bosia ion poksipi mongogotan. Po' balu' non dun, mikpokpolaguy na og gotowanan koyon.
28 Tibua, ginopisan ion ni Paul nog, "Na' mu lo'aton og glawas mu po' dini ami da og glam nami."
29 Dadi, og polongipat koyon dinumondag tumutud nog sulu' mangka ion gobok sog solod nog kolobusuan koyon. Dangan minatong ion ditu', mininglu'ud sog sungu'an ni Paul ilan ni Silas bu linukuban.
30 Tubus nion, inagak non ilan lumiu mangka ion poksak dianilan nog, "Sir, olo sumboy og ginangon ku bagun u motabang?"
31 Tinumabal ilan nog, "Tud a dia sog Pogbaya' nog si Isus bagun ka motabang asta og salu baloy mu."
32 Dadi, inustal nilan dianon og talu' nog Mikpongon asta sog salu baloy non.
33 Tubus nion, og gobi koyon, inoit non ilan sog tubig mangka non ugasoy og gangolanan nilan kitu' nog kopogbombal dianilan. Bu sog sododu'un koyon, binunyagan ion asta og salu baloy non.
34 Tubus nitu', mangka non ilan pitangoy muli' dia sog baloy non mangka non pa ilan pokanoy. Bu glam nilan sog baloy koyon, migda'da' ilan tokodoy po' tinumud ilan na sog Mikpongon.
35 Dangan miglogondow ion, og kounutananan nilan kitu', dinondag nilan og sundaluanan nilan mangoy sog kolobusuan moktalu' nog ma' nini, "Poluas mu na ilan."
36 Dadi, miktalu' og polongipat koyon dia ni Paul nog, "Og kounutananan kitu', dinondag nilan na nog ika bu si Silas, poluason amu na. Dadi, luas amu na bu popiaon og panow niu."
37 Tibua, tinolu'an ni Paul og sundaluanan koyon nog, "Pigbombal nilan ami sog kodokolan nog da' nilan ami ukumoy poguna mangka nilan pa ami kolobusuoy. Saka og gotow ami nog sakup nog Roma. Dadi, pogbunibunion nilan og kopoluas nilan dianami? Ondi' nododa' ion mogusoy. Suga'id non, sumboy mangoy ilan dini mangka nilan ami poluasoy."
38 Dadi, og talu' ni Paul koyon, inuksugan nog sundaluanan koyon dia sog

kounutananan nilan kitu'. Dangan midongog nilan nog si Paul ilan ni Silas og sakup nog Roma, kiondokan ilan dun.

39 Dadi, minangoy ilan ditu' sog kolobusuan mangka ilan pokiampun dia ni Paul ilan ni Silas mangka nilan pa poluasoy. Tubus nitu', binubut nilan nog mawa' ilan na dion sog koliwagan bonua koyon.

40 Dadi, dangan linumuas ilan sog kolobusuan koyon, minangoy ilan poguna sog baloy ni Lidya, bu ditu' ilan mikpoglumpak nog pigilugananan nilan sog tanud bu pindolo'isogan nilan pa ilan poguna mangka ilan si'oy gonat.

17

Ditu' sog Tisalonika

1 Dadi, minian si Paul ilan ni Silas sog koliwagan bonua nog Ampipolis bu sog koliwagan bonua nog Apolonia mangka ilan pa datong ditu' sog koliwagan bonua nog Tisalonika. Ngon og baloy dion nog poglumpukan nog bansa Hudyu.

2 Dadi, sinumolod si Paul sog baloy koyon po' ma' nitu' og kiloyaman non. Bu sog solod nog tolu ondow nog Gondow nog Pogulali pokpodolagon dia sog Hudyuanan koyon og talu' dia sog Kitab.

3 Inustal non dianilan og talu' dia sog Kitab nog sumboy og Kristu mosinsa bu mangka patoy bu sumboy dosop motubu' puli'. "Dadi," ma' long ni Paul dun, "og pogolongon ku koni nog si Isus, ion non ion og Kristu."

4 Dadi, og duma Hudyuanan tinumud ilan nog gustalan non koyon boya'an nog minampu' ilan dia ni Paul ilan ni Silas. Bu modakol og gotow Girik nog polotamuy dia sog Mikpongon bu og mokokotas nog kolibunanan nog minampu' dosop dianilan.

5 Tibua, ain og gotow Hudyuanan nog da' tud dia ni Isus, miksibok ilan dun. Bu pingokatan nilan nog gotowanan nog poloindogindog dia sog tobu'an nog da' lual og ponontongon nilan og sasow, mangka nilan sosowoy og koliwagan bonua koyon. Bu inangoy nilan ponontongoy si Paul ilan ni Silas sog baloy ni Jason po' pitangon nilan bosia sog kodokolan nog gotow.

6 Tibua, dangan da' nilan kotongow ditu', sokali' ilan mimungot bu og linulut nilan si Jason bu og duma pigilugananan sog tanud. Inoit nilan sog gukum mangka ilan pogekes nog, "Og gotowanan kitu' nog moguliugan moksasow sog tibuk nog dunya koni, minangoy na dini nita.

7 Bu koni ni Jason, tinolima' non ilan dia sog baloy non. Mongantu ilan sog po'atan ni Datu' Sisar. Po' talu' nilan nog ngon dow lual og datu' nog ngalan non si Isus."

8 Dangan midongog itu' nog kounutananan nilan bu glam nog gotowanan koyon dion, misusa ilan tokodoy dun.

9 Dadi, pinionsaan nilan si Jason bu dumaanan non kitu' mangka nilan poluasoy.

Ditu' sog Beria

10 Dangan miglogobi ion, og pigilugan sog tanud dion, pipangoy nilan si Paul ilan ni Silas ditu' sog koliwagan bonua nog Beria. Dangan minatong ilan ditu', minangoy ilan nosop sog baloy kitu' nog poglumpukan nog bansa Hudyu.

11 Og gotow Hudyuanan ditu' sog Beria, di' ilan mama' nog polomotadon nog gotow Tisalonika po' motigdow og pikilan nilan bu ilakad og gloliag nilan tumolima' nog gustalan ni Paul. Bu gondow gondow, moganad ilan nog Kitab po' tontongon nilan bog dinumalan ta' og gustalan ni Paul.

12 Dadi, modakol dianilan og tinumud, og kolibunanan kitu' nog Girik nog mokokotas nog gotow bu asta og kolokianan.

13 Tibua, dangan kisunan nosop nog gotow Hudyuanan nog ditu' sog Tisalonika, nog si Paul ilan ni Silas migustal nog talu' nog Mikpongon ditu' sog koliwagan bonua nog Beria, linondug nilan nosop ditu' mangka ilan pongakat nog gotowanan dion mangka ilan poksasow dion.

14 Dadi, sog sododu'un koyon, og pigilugan sog tanud, piusog nilan si Paul sog dibaba'. Tibua, si Silas ilan ni Timuti mibagak sog bonua koyon.

15 Og gotowanan kitu' nog migunut dia
ni Paul, inoit nilan ion ditu' sog koliwagan
bonua nog Atens. Dangan ginumonat
og gotowanan koyon nog minatod dia si
Paul, mimun si Paul dianilan posungu'
ditu' ni lo' Silas ilan ni Timuti nog mog-
dali' ilan moglondug ditu' non sog Atens.

Ditu' sog Atens

16 Sintak ni Paul mogbagad dianilan
dion sog Atens koyon, misasow pikilan
non po' mitongow non modakol tokodoy
og glodawananan nog diwataanan nog
poktomuyon nilan dion.
17 Dadi, bila dia ion sog baloy
nog poglumpukan nog bansa Hudyu,
podolagon non og talu' nog Mikpongon
sog Hudyuanan bu sog ain kona' Hudyu
nog polotamuy dion. Bu gondow
gondow dia ion sog tobu'an pogustal sog
gotowanan dion.
18 Bu ngon polopanadanan dion, og
pikpanad nilan iningolanan nog Ipikurus
bu Estoik. Sinusi nilan si Paul. Miktalu'
ilan nog, “Olo gidoy og pokule'ule'on non
koyon?” Bu og duma nilan miktalu' nog,
“Intoman ku dun, og pokule'ule'on non
koyon pa'ali bayu' dia sog diwata kitu'
nog di' ta kosunan.” Po' og inustal ni Paul
koyon dianilan pa'ali dia ni Isus, bu pa'ali
sop sog gotow nog motubu' tidu matoy.
19 Dadi, inagak nilan si Paul mangka ni-
lan pitangoy sog poglumpukan nilan kitu'
nog ngalan non Eriopagus mangka ilan
pokiustal dianon. Long nilan dun, “Moleg
ami mokinongog nog bogu gustalan mu
koyon nog pigustal nika.
20 Po' ngon og gustalan mu nog
kosobu'sobu'. Dadi, kolegan nami dun
mosabut nami.”
21 (Po' glam nog timonua dion bu asta
bogu donggu'anan koyon dion, da' lual
poginangon nilan, og mokinongog bu mo-
gagi nog bogu gustalan koyon.)
22 Dadi, minindog si Paul dion sog
titonga' nog piglumpukan nilan koyon,
mangka ion poktolipun moktalu' diani-
lan. “Amu gotow Atens, kisunan ku nog
polotamuy amu. Minsan olo og ginangon
niu, ondi' niu koliusan tumamuy og di-
wataanan.
23 Po' minsan ain u angoy dini, mo-
tongow u og dakol nog poktomuyan niu.
Bu mitongow u tanan og pomolasan niu
nog sinulatan nog ma' nini, ‘Koni og
poktomuyan nog diwata nog di' kosunan.’
Dadi,” ma' long ni Paul dun dianilan,
“og Diwata koyon nog di' niu kosunan,
numun kitu' posunon ku dianiu.
24 Og Diwata koyon nog posunon ku
dianiu, ion non ion og mikpongon nog
pigloban nog glangit bu og glupa'an. Ion
Pogbaya' sog glangit bu glupa'an. Bu ion
di' mogonong sog poktomuyan nog sagya
inimung nog gotow.
25 Bu ondi' mongangad nog tabang nog
gotow dianon po' ion, da' kulang non. Bu
ion tanan og migbogoy nog kotubu', bu og
ginawa, bu asta og glam nog miongon.
26 Bu inimung non sala kotow og
pu'unan nog glam nog gotowanan
mangka non poponongoy sog tibuk nog
glupa'an. Bu binogayan non ilan nog tang
nilan bu og goktob nog pogonongan nilan.
27 Sa'an ininang non ma' nitu', po'
bagun nilan bosia ion ponontongon. Po'
bila ponontongon nilan ion, motongow
nilan da ion po' di' da ion molayu' dia sog
monala kotow dianita.
28 Ma' long pa nog dumaanan niu dun,
‘Sa'an miongon ita bu mitubu' ita, bu
mokopoglilow ita, po' sabap dianon.’ Bu
ma' long nog dumaanan niu kitu' nog
mokokoto mogukpatukpat nog ponolu'on
non, ‘Ita koni og gombata'anan doda' nog
Mikpongon.’
29 Dadi,” long ni Paul dun, “bila ma'
nitu' nog ita og gombata'anan noma nog
Mikpongon, sumboy di' ita momikil nog
og Diwata ombantuk mama' nog bu-
lawan, otawaka solapi', otawaka og batu,
bianan sog sagya kotoan nog gotow.
30 Bu kobon nitu', og Mikpongon,
pitiang non og gotow moginang nog ma'
nion koyon, po' sobu' ilan pa. Tibua, nu-
mun koni, og glam nog gotow sog dunya
koni, dinondag non lumota' moginang
nog dusa.
31 Po' ngon da gondow nog sinimpan
non, nog glam nog gotow ukumon non, bu
modulus og koukuman non dun bianan

sog gotow kitu' nog tinondu' non mukum dun. Pitantu non sog glam nog gotowanan bianan sog kopotubu' non dianon tidu matoy."

32 Dadi, dangan midongog nilan talu' ni Paul koyon nog og gotow motubu' tidu matoy, pigwanwan ion nog duma gotowanan dion. Tibua, og duma gotowanan dion miktalu' dianon nog, "Moleg ami pa mokinongog mokpuli' nion."

33 Dadi si Paul, ginonatan non ilan dion.

34 Tibua, ngon gotowanan dion nog migunut ilan dia ni Paul mangka ilan tabuk dia ni Isus. Og sala kotow koyon og ngalan non si Diunisius, og gotow kitu' nog miktidu sog glumpuk nog Eriopagus, bu ngon dosop sala kotow glibun nog ngalan non si Damaris, bu og duma gotowanan dosop dion.

18

Ditu' sog Korintu

1 Tubus nitu', si Paul ginumonat sog Atens posungu' ditu' sog koliwagan bonua nog Korintu.

2 Dangan minatong ion ditu', ngon milumpak non nog gotow Hudyu og ngalan non si Akila og gotow sog probinsia nog Pontus. Si Akila ilan nog kodumanan non nog si Prisila, bogu ilan da tidu ditu' sog Italia po' si Datu' Klaudius, pimugow non og glam nog bansa Hudyu sog koliwagan bonua nog Roma. Dadi si Paul, inangoy non ilan tukowoy.

3 Sabap nog batuk ilan nog polongimung nog tulda, minatuk ion dion nilan bu miksolabuk ilan nog sukatan.

4 Bu giap nog Gondow nog Pogulali nog bansa Hudyu, mangoy si Paul sog baloy nog poglumpukan nilan, mokpodolag dia sog Hudyuanan bu dia sog Girikanan nog talu' dia sog Kitab bagun ilan mokotabuk dia ni Isus.

5 Dangan minatong si Silas ilan ni Timuti dion tidu ilan sog Masadonia, tinigbung ni Paul og ginang non sog mogustal bu tumaksi' dia sog Hudyuanan nog si Isus og Kristu.

6 Tibua, dangan sinusi nilan si Paul mangka nilan ion ponompola'oy, pinokpugan ni Paul og glogdoy non mangka non ilan tolu'oy nog, "Minsan olo og mogandun dianiu, di' u na kotoksilan dun. Tidu sog numun kitu', ditu' u na angoy pogustal sog ain og kona' Hudyu."

7 Dadi, ginonatan ilan ni Paul dion sog baloy koyon, mangka ion angoy sog sindog nog baloy nog poglumpukan nilan koyon. Og gapu' nog baloy koyon nog inongayan non si Titus Justus. Ion og polotamuy sog Mikpongon, bigya' non, kona' ion og Hudyu.

8 Bu si Krispus, og kounutan sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu, bu glam nog salu baloy non tinumabuk dia sog Kounutan nog si Isus. Bu modakol pa nog gotow Korintu nog mikodongog nog gustalan ni Paul koyon nog tinumabuk ilan dosop mangka ilan pokpobunyag.

9 Ngon gobi non, og Pogbaya' mikpotongow dianon. Bu dia sog kilowkilowan mata, miktalu' og Pogbaya' dianon nog, "Paul, na' a mondok bu na' a motonop mogustal

10 po' dia u da nika. Dadi, da'idun og mokopongula'at bu og mokoka'id dianika. Po' modakol og pigotowan ku sog bonua koni."

11 Dadi, si Paul midopot pa soton bu moginonga' mokpanad nog talu' nog Mikpongon dion.

12 Dangan inimung nog gotow Roma si Galio moglogubernador sog Akaya, ngon Hudyuanan dion nog migupakat mantu dia ni Paul. Dadi, inukpa'an nilan ion mangka nilan pitangoy sog gukum.

13 Og sumbungan nilan nog, "Og gotow koni, piktogol non og gotowanan moktamuy sog Mikpongon nog og kopoktamuy kitu' ondi' mosu'at sog botad nami."

14 Dadi, pinipini ni Paul tumabal, miktalu' si Galio dia sog Hudyuanan koyon nog, "Somo' og gotow koni togo sala' sog gubiernu otawaka molaton ion nog gotow, sumboy u doda' mokinongog dianiu.

15 Tibua, bila ma' nitu' og sumbungan niu nog pa'ali da sog ponolu'on niu, bu sog botad niu, bu og ngalan nog gotow nog mama' niu, amu na bu amu koto dun. Kona' u og gukum sog ma' nion koyon."

16 Mangka non bugowoy ilan dion.
17 Dadi, sokali' ilan mimungot dia ni Sostenes, og kounutan kitu' sog baloy nog poglumpukan nog Hudyu. Pigdanog nilan dion sog sungu'an nog gukum koyon. Tibua, pitiang ni Galio og ginang nilan koyon.

Og kopokpuli' nilan sog Antiok

18 Dangan miobonobon na si Paul mogonongonong dion sog Korintu, mimuhun ion sog pigiluganan sog tanud mokpuli' ion ditu' sog Siria. Dadi, mipanow ilan posungu' ditu' sog Sinkuria. Og dunut non si Akila ilan ni Prisila. Minian ilan pa sog Sinkuria po' miktukung pa si Paul ditu'. Po' ma' nitu' og tanda' nog ngon sapa non sog Mikpongon,
19 mangka ilan pa tulak posungu' sog Episus. Dangan minatong ilan ditu', ginonatan na ni Paul si Akila ilan ni Prisila dion, mangka na ion angoy sog baloy kitu' nog poglumpukan nog Hudyuanan. Po' podolagon non dianilan og talu' dia sog Kitab.
20 Bu inonggat nilan pa ion bosia nog dion pa ion nilan solianlian. Tibua, migbolibad si Paul.
21 Suga'id non, mangka si'oy ion tulak, miktalu' ion dianilan nog, “Bila glegan da nog Mikpongon, mokpuli' u da dini niu.” Mangka na ion tulak tidu dion sog Episus.
22 Dangan dinumonggu' ilan ditu' sog Sisaria, tinumukad ion sog Jerusalem bu monogina ion sog poktanudanan ditu'. Tidu ion ditu', mangka pa ion poglandan ditu' sog Antiok.
23 Sintak non mogonongonong dion, ginumonat ion mangka poguliugan sog probinsia nog Galatia bu sog Prigia po' pongimogonan non og gla'ayatanan ni Isus.

Si Apolos minangoy sog Episus bu sog Korintu

24 Ngon og gotow Hudyu og ngalan non si Apolos. Minangoy ion ditu' sog Episus. Ion og gotow Aleksandria. Bu moto ion mokpa'atpa'at nog gustalan non bu ompantas og sabut non sog Kitab.
25 Ion kiponadan na pa'ali sog Dalan nog Mikpongon tumabang dia sog gotowanan. Bu landu' kotes non mogustal dun. Og kopokpanad non mologdong pa'ali dia ni Isus, tibua, og sunan non og pa'ali da dia sog kopomunyag ni Jan.
26 Da' ion pogalangalang mogustal sog gotowanan dia sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Tibua, dangan midongog ni Akila ilan ni Prisila og gustalan non kitu', inonggat nilan ion ditu' sog baloy nilan mangka nilan dungagoy mogustal dianon ain kulang nog gustalan non kitu' nog pa'ali dia sog Dalan nog Mikpongon tumabang dia sog gotowanan.
27 Tubus nitu', dangan mipikil ni Apolos mangoy ditu' sog Akaya, og pigiluganan sog tanud dion sog Episus, mindolo'isog ilan dianon bu mikpoit ilan nog sulat posungu' sog gla'ayatanan ni Isus ditu' sog Akaya bagun nilan da tolima'on si Apolos.
Dadi, dangan minatong ion ditu', mosolag tabang non dia sog ain tinumabuk na dia ni Isus bianan sog tulung nog Mikpongon.
28 Po' da' pokantu dianon moginustaloy og Hudyuanan dia sog kodokolan nog gotow po' pitantu non dianilan bianan sog talu' dia sog Kitab nog si Isus, ion og Kristu.

19

Si Paul ditu' sog Episus

1 Kobon ni Apolos sog Korintu, si Paul minangoy sog Episus. Ditu' ion minian sog bukid nog Prigia. Dangan minatong ion ditu', miktongow ilan nog gla'ayatanan ni Isus.
2 Dadi, sinakan non ilan nog, “Sog kotabuk niu dia ni Isus, tinosopan amu ta' nog Bolakat nog Mikpongon?”
Tinumabal ilan nog, “Onda' ma. Da' ami sibon pokodongog nog ngon og Bolakat nog Mikpongon nog ma' nion.”
3 Dadi, sinakan ilan nosop ni Paul nog, “Olo og bayu'bayu' nog kobunyag dianiu?”
Tinumabal ilan nog, “Mama' da nog kopomunyag ni Jan.”

4 Dadi, tinolu'an ilan ni Paul nog, “Si
Jan, mimunyag ion nog gotow nog ain
og miglila' nog dusaanan non. Bu dunut
pimolian non og gotowanan nog sumboy
tumud ilan dia sog tumondug kitu' dianon
nog ion non ion si Isus.”
5 Dadi, dangan midongog nilan ma'
nion koyon, mikpobunyag ilan mokpuli'
dia sog ngalan nog Kounutan nog si Isus.
6 Dangan dinoponan ilan ni Paul,
miglandan ilan tosopan nog Bolakat nog
Mikpongon mangka ilan poktalu' nog
ponolu'on kitu' nog da' nilan sibon kon-
adoy. Bu mimitua ilan.
7 Og dakol nilan dion, sopulu' ilan bu
dua' kotow.
8 Tubus nion, sinumolod si Paul ditu'
sog baloy nog poglumpukan nog bansa
Hudyu. Mokosog ion mogustal bu
mokpodolag dianilan pa'ali sog pig-
dotu'an nog Mikpongon laga' nog tolu
bulan.
9 Tibua, og duma gotowanan dion, pito-
gas nilan og pikilan nilan bu ompok ilan
nododa' tumud dun nog boya'an pinom-
pola' nilan tanan sog kodokolan og Dalan
nog Mikpongon tumabang dia sog go-
towanan. Dadi, minawa' dion si Paul bu
asta og gla'ayatanan ni Isus. Sokali' ilan
minangoy sog giskuelaan nog polopanad
kitu' nog ngalan non si Tiranus. Bu
gondow gondow si Paul mogustal dion
10 asta midopot dua' ton boya'an
nog mikodongog nog talu' nog Pog-
baya' og glam nog Hudyuanan bu asta
og Girikanan nog migonong dion sog
Bata'bata' Asia koyon.

Og gombata'anan ni Eskiba

11 Bu modakol og gininang nog Mikpon-
gon nog kosobu'sobu' nog pibian dia ni
Paul.
12 Po' minsan sagya og munsala
otawaka ponopoton motokmo' dia ni
Paul, mangka botangoy dia sog di'
mokodag, kuli'an mogdayun og mosakit
non. Bu ain og sinumangon kitu'
nog glatdiwata dia sog gotowanan,
mokpogawa' ilan.
13 Ngon Hudyuanan dion mogdundaan
momugow nog glatdiwataanan. Sin-
ulayan nilan gumamit og ngalan nog
Kounutan nog si Isus. Og talu' nilan dun
ma' nini, “Sog ngalan ni Isus nog pigustal
ni Paul, dondagon ku ika mawa'.”
14 Dadi, ngon pitu kotow kolokian dion,
og gombata'anan ni Eskiba. Og Eskiba
koni og gotow Hudyu bu ion og motas nog
bolian nilan. Og gombata'anan non si'oy,
miginang ilan dosop nog ma' nion koyon.
Dadi, dangan ginamit nilan og dua'a nilan
koyon,
15 og glatdiwata nog sinumangon dia
sog gotow koyon, tinabal non ilan nog ma'
nini, “Si Isus kosunan ku. Bu kosunan ku
dosop pa'ali dia ni Paul. Tibua amu, sima
amu buan gidoy?”
16 Mangka og gotow kitu' nog sinong-
onan nog glatdiwata, linoksu non og
pitu kotow koyon bu da' non na ilan
pogolangolangoy mogdanog nog boya'an
kilobasan ilan tanan bu mikpogangol ilan.
Dadi, mikponggobok ilan tidu sog baloy
koyon.
17 Dangan ion midongog sog Episus
koyon, og glam nog gotowanan dion,
Hudyu bu kona' Hudyu, kiondokan ilan
tokodoy dun. Bu og ngalan nog Kounutan
nog si Isus pigodaban tokodoy.
18 Bu modakol og tinumabuk dia ni Isus.
Bu minangoy ilan dia sog sungu'an nog
kodokolan nog gotowanan moksobonal
nog og kohinangan nilan kitu', di' pia.
19 Bu modakol sop polonggaid bu ain
og togo koto'uan nog pinitang nilan og
gaidanan nilan bu og libruanan nilan
nog pinulatan nog dua'a mangka nilan
topukoy bu doksuloy sog kodokolan nog
gotow. Og golaga' nog gaidanan nilan
koyon, lima pulu' ngibu sog sin nilan.
20 Sabap sog ma' nion koyon, migdun-
gag kokosog ompulonag dia sog go-
towanan og talu' nog Mikpongon. Bu
pododungag kodakol og tinumabuk dia ni
Isus.

Og sasow sog Episus

21 Tubus nion, mipikil ni Paul nog man-
goy ion ditu' sog Jerusalem, tibua, ditu'
ion bian sog Masadonia bu sog Akaya.
Og talu' non dun, tidu ion sog Jerusalem
sumboy mangoy ion ditu' sog Roma.

22 Dadi, piuna non ditu' sog Masado-
nia og dua' kotow kitu' nog tinumabang
dianon nog si lo' Timuti ilan ni Erastus.
Po' migonongonong pa ion solian sog
Bata'bata' Asia.
23 Sintak non ion, ngon og sasow sog
Episus pa'ali sog Dalan nog gotow tum-
abuk dia sog Mikpongon.
24 Po' ngon og gotow dion nog ngalan
non si Dimitrius, og polonuang nog
solapi'. Polongimung ion nog glo-
dawananan nog baloy nog poktomuyan
nilan sog diwata nilan nog ngalan non si
Artimisa. Sabap sog ginang non koyon,
mikosin og gotowanan non dun.
25 Dadi, pilumpuk non og glam ni-
lan bu og duma nog batuk ilan nog
sukatan mangka ion poktalu' dianilan
nog, “Kisunan niu nog sa'an mikosin ita
sabap sog poginangon ta koni.
26 Bu kisunan niu dosop nog sabap sog
ginang ni Paul koyon, modakol og gotow
og mioit non dini sog Episus bu asta sog
Bata'bata' Asia. Og talu' non dun, og
diwataanan dow koyon nog ginimung nog
komot nog gotow, kona' dow ion og tantu
Diwata.
27 Dadi, gomonsunoy kona' tibua og
gusaha ta og mogla'at bu kotolu'an nog
molaton, suga'id non, asta og pokto-
muyan nog diwata ta kitu' nog si Ar-
timisa, mimung nog da' na potugyuan
dun. Bu gomonsunoy sop asta og diwata
ta nog si Artimisa nog ion og piktamuy
nog gotowanan dini sog Bata'bata' Asia
koni, bu asta sog gliwag nog dunya koni,
pogulabulaban og kotas non.”
28 Dadi, dangan midongog nilan talu'
non koyon, linolingitan ilan tokodoy
mangka ilan poglogapis. Bu ma' long
nilan dun, “Motas si Artimisa og diwata
nog gotow Episus!”
29 Dadi, misasow og gliwag nog Episus
koyon. Bu minggobok gotowanan ditu'
sog poglumpukan nog gotow Episusanan
koyon. Bu si Gayus ilan ni Aristarkus, og
duma ni Paul kitu' nog tidu sog Masado-
nia, inukpa'an nilan mangka nilan pitan-
goy ditu' sog poglumpukan nilan koyon.
30 Ongoyon bosia ni Paul tolu'oy sog
gotowanan koyon, tibua, pigondi'an ion
nog gla'ayatanan ni Isus dion.
31 Bu ngon og glokoleanan ni Paul dion
sog Bata'bata' Asia koyon nog togo golal.
Mimun ilan, nog di' tokodoy ion mangoy
sog glumpuk nog gotowanan koyon.
32 Dadi, og kodokolan nog gotowanan
dion sog poglumpukan nilan koyon, da'
nilan kosunoy bog olo og piglumpukan ni-
lan koyon, po' diadia dianilan miglogapis
na.
33 Dadi, og Hudyuanan koyon dion,
dinondag nilan si Aleksander mangoy sog
sungu'an nog gotowanan koyon mangka
ponongi' nog lumota' ilan mokuleke' po'
pomolian non bosia ilan.
34 Tibua, dangan kinilolaan nilan ion
nog ion og Hudyu, miglongag ilan mok-
pogekes laga' nog dua' oras. Og som-
potan nog gekes nilan koyon mama' nini,
“Motas si Artimisa og diwata nog gotow
Episus!”

35 Sintak nog ma' nion koyon, og gin-
uokilan kitu' mokpa'at dion sog bonua
koyon, pimag non ilan mokoleke' mangka
ion poktalu' dianilan nog, “Glam nog
gotowanan, kisunan nilan nog ita koni
dini sog Episus, ita og mogipat sog pokto-
muyan nog diwata ta nog motas, nog ion
non ion si Artimisa. Bu ipaton ta dosop og
batu non kitu' nog mosigda nog midogdag
tidu sog glangit.
36 Dadi, sabap nog motud og poktolu'on
ku koni dianiu, sumboy lumota' amu
na mokoleke' bu na' amu mondodali'
moginang nog molaton.
37 Og dua' kotow koyon nog pinitang
niu dini, da' ilan ponakow dia sog baloy
nog poktomuyan ta, bu da' nilan dosop
pogloka'loka'oy og diwata ta!
38 Tibua, bila si Dimitrius bu og du-
maanan non koyon, moleg ilan mogdang,
ngon da og gukum bu og polongukum. Bu
ditu' ilan sumboy posadoy.
39 Bu bila ngon pa lumual glegan niu,
sumboy pogupokatan pa poguna.
40 Po' og gininang ta numun kitu',
gomonsunoy motaksil ita nog ita og
migimung nog sasow koni. Bu bila ma'
nitu', komotudan ita bu da'idun tabal ta
dun.”

41 Dadi, dangan miluksad talu' non koyon, piuli' non gotowanan koyon.

20

Ditu' sog Masadonia bu sog Grisia

1 Dadi, dangan milota' na og sasow koyon, pilumpuk ni Paul og gla'ayatanan ni Isus mangka non ilan pondolo'isogoy. Midoksu' ion, mangka na ion pomuhun dianilan, bu gonat posungu' sog Masadonia.
2 Kibianan non mogustal og bonuaanan koyon dion boya'an nog kipondolo'isogan ilan dun. Tubus nion, minatong si Paul sog bonua nog Grisia.
3 Dion ion migonong asta midopot tolu bulan. Pinipini non tumulak posungu' sog Siria, kisunan non nog poksipian ion munu' nog duma Hudyuanan. Dadi, mipikil non nog mokpuli' ion mian sog Masadonia.
4 Inunutan ion ni lo' Sopater, og bata' ni Pirus tidu sog bonua nog Beria. Tubus nitu', si Aristarkus bu si Sigundus, tidu ilan sog bonua nog Tisalonika, bu si Gayus tidu sog bonua nog Derbi, bu si Tikikus ilan ni Toropimus tidu ilan sog Bata'bata' Asia, bu si Timuti si'oy dion dosop.
5 Dadi, glam nilan koyon, miguna ilan dianami mangka ilan pogbagad ditu' sog Troas.
6 Bu ami sop, dangan midoksu' tibua og kologya'an kitu' nog iningolanan Kologya'an nog Pan Nog Da' Potulinoy, tinumulak ami tidu dion sog koliwagan bonua nog Pilipus. Lima ondow golot non, mikodonggu' ami ditu' sog Troas. Bu miglumpak ami dion nog dumaanan nami kitu' bu pitu gobi ami pa mogononngonong dion.

Pigyokinan ni Paul si Eutikus

7 Dangan minatong gobi nog Sobadu, miglumpuk ami kuman nog Globungan ni Isus bu miksogobian si Paul mogustal po' mogboloma' gumonat na ion.
8 Bu modakol og sulu'anan ditu' sog dugu kitu' nog kotolu lingkat nog baloy koyon nog piglumpukan nami.
9 Bu ngon og glitow dion ngalan non si Eutikus. Dia ion pogingkud sog bintana' mokinongog nog gustalan ni Paul nog asta tonga' gobi ondi' pa modoksu'. Sintak non ion mokinongog, miktongu' asta mikotulug. Dadi, milabu' ion sog sobola'. Dangan inangoy nilan bosia buatoy, mitongow nilan nog minatoy na.
10 Dadi, minonog si Paul, mangka non uklomoy mangka ion poktalu' dianilan nog, “Na' amu mosusa dun po' totubu' pa ion!”
11 Dadi, migdangan si Paul mokpuli' bu mangka ilan poglobungan nog Globungan ni Isus mangka ilan pa kan. Bu mikpayat og bitan nog gotowanan koyon asta midopot sog dali'ondow, mangka na ion gonat.
12 Bu og glitow kitu' nog milabu', inoit nilan da muli' nog totubu'. Bu da' ilan na kososa dun.

Tidu ilan sog Troas, minangoy ilan ditu' sog Militus

13 Dadi, miguna ami dia ni Paul. Sinumakoy ami sog pologata mangka ami tulak posungu' ditu' sog Asos. Og posadan nami ni Paul, ditu' ami poglumpak sog Asos. Po' ion moglupa' tibua.
14 Dangan linumpak non ami ditu' sog Asos, sinumakoy ion sog pologata nami mangka ami poglandan ditu' sog koliwagan bonua nog Mitileni.
15 Dangan ion miglen gondow, tinumulak ami nosop posungu' sog pulu' nog Kius mangka nami lobu'oy og sinipit nami dion. Tubus nitu', migboloma' nosop ion, migdayun ami sog pulu' nog Samus, bu ditu' ami dinumonggu'. Miglen gondow ion mangka ami pa datong sog Militus.
16 Po' og kolegan ni Paul dun, di' ami na mapit sog Episus po' bagun ami da di' mobon sog bonua nog Bata'bata' Asia. Po' motopol na ion matong sog Jerusalem sog di' pa matong og timpu nog kologya'an kitu' nog iningolanan og Pentikos.
17 Dadi, dangan minatong ami sog Militus, tinugun ni Paul og kobogolalan sog tanud ditu' sog Episus.

18 Dangan minatong ilan dion, miktalu'
si Paul dianilan. Ma' long non dun, “Ko-
sunan niu na og polomotadon ku kobon
ku dini niu, tidu pa sog kodatong u sog
bonua nog Bata'bata' Asia koni.
19 Ombaba' bolotabat u dianiu kobon
ku moginang nog ginang nog binogoy nog
Kounutan ta nog si Isus dianakon. Sabap
nog akon og sosoligan u ni Isus, ininang
u og ginang koni dunut og glua' u kobal
nog sinsaan ku nog kopoksipi nog duma
Hudyuanan munu' dianakon.
20 Kisunan niu dosop nog onda' u
pogalangalang moktalu' dianiu sog ain
kolongasan niu kitu', bu pikponadan ku
amu dia sog kodokolan nog gotow, bu
miktolopasan u dia sog baloyanan niu.
21 Pimolian ku og gotow Hudyu bu asta
kona' og Hudyu, nog sumboy sungu'on
nilan og Mikpongon bianan sog kopoglila'
nilan nog dusaanan nilan mangka ilan
tabuk dia sog Kounutan ta nog si Isus.
22 Dadi, sabap sog kopokokunut u nog
dondagan nog Bolakat nog Mikpongon,
mangoy u na sog Jerusalem. Bu di' u
kosunan bog olo matong dianakon ditu'.
23 Tibua, sog glam nog bonuaanan nog
kiongayan ku, pinosun nog Bolakat nog
Mikpongon dianakon bog olo og kobian-
bianan ku. Kolobusuon u bu kologonan
u.
24 Tibua, otason ku na minsan olo ma-
tong dianakon, minsan si'oy matoy u, asal
pa modoksu' ginang koni nog binogoy nog
Kounutan ta nog si Isus dianakon. Og
ginang koni nog dinondag non dianakon,
og monaksi' nog Gomba'is nog Guksugan
pa'ali sog tulung nog Mikpongon dia sog
gotowanan.

25 “Midopot u na og glam niu pogustaloy
nog pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon.
Bu kosunan ku nog posungu' niu na akon
di' motongow puli'.
26 Dadi, numun kitu', tolu'on ku dianiu
nog bila ngon gomonsunoy og gotow dini
niu nog da' pa kotabang sog dusaanan
non, kona' na og sala' dianakon.
27 Po' da' u da bosia pogolangolangoy
mogustal og glam nog glegan nog Mikpon-
gon dia sog gotowanan.
28 Dadi, potubudoy niu tokodoy og polo-
motadon niu, bu ain og pigotowan nog
Mikpongon kitu' nog inuakil nog Bolakat
nog Mikpongon dia sog gokbitan niu. Po'
amu og polongipat nog pigotowan nog
Mikpongon. Po' ilan koyon, misaluy ilan
na nog dugu' nog Bata' non.
29 Bu kosunan ku, bila da' u na dini niu,
tua'an amu mongula'at nog gotowanan
kitu' nog da'idun og glolat non.
30 Bu kosunan ku dosop, nog sog guna-
nunan koyon, ngon dumaanan niu nog
mogustal ilan nog gloput bagun nilan
mokaum ain og gla'ayatanan ni Isus.
31 Dadi, pokpotubud amu tokodoy. Bu
na' niu poksolingawan nog tolu ton nog
da' u poglota' mogustal dianiu gobi gon-
dow dunut og glua' u.
32 “Dadi sog numun kitu', uokilon ku
amu sog gipatan nog Mikpongon bu sog
gustalan nog pa'ali sog tulung non nog
mokopongimagon dianiu, bu bianan ditu'
kobohogi'an amu nog pusaka' nog bo-
goyon dia sog ain midulus.
33 Kobon ku dini niu, da' u kima nog
pilak niu otawaka ponopotonanan niu.
34 Po' kisunan niu nog akon migusaha
u bagun ku kopono'uban og glam nog
kulang u asta og dumaanan ku.
35 Sa'an miginang u ma' nion, po' piton-
gow u dianiu, nog bianan sog ma' nion
koyon nog koponamal moginang, sumboy
mokotabang ita dia sog gotow kitu' nog
ain di' mokoba'ug. Di' ta poksolingawan
og talu' nog Kounutan ta nog si Isus nog,
‘Labi pa og popia sog ain gotow kitu'
nog mikobogoy, dia sog gotow kitu' nog
mikotabuk nog bogoy.’ ”
36 Dadi, dangan miluksad talu' non
koyon dianilan, mikponginglu'ud glam
nilan, mangka ion pogyakin
37 dunut mikpoguakol ilan mangka ni-
lan kokopoy si Paul, mangka nilan olokoy.
38 Po' misusa ilan nog talu' non kitu'
nog di' nilan na ion motongow puli'. Bu
migunut ilan pa asta sog sinokayan nami
kitu' nog pologata.

21

Si Paul posungu' na sog Jerusalem

1 Dadi, miksuoy ami nilan dion. Pitulu-
dan nami og galu' posungu' sog pulu' nog
Kos. Migboloma' ion, midopot nami og
pulu' nog Rodis. Bu tidu dion, mikodopot
ami sog koliwagan bonua nog Patara.
2 Minatong ami dion, minontong ami
nog len sokayan nog posungu' sog probin-
sia nog Ponisia. Dangan mikotongow
ami nog sokayan, migdayun ami sumakoy
ditu' mangka ami tulak.
3 Sintak nami lumayag, mipanta' nami
og pulu' nog Siprus bu pilintuan nami
og kobian nami dion posungu' sog Tair,
nog og koliwagan bonua kitu' nog sakup
sog Ponisia. Dangan minatong ami dion,
dinumonggu' ami po' inawas nilan og
glulan nilan.
4 Bu mikotongow ami nog gla'ayatanan
ni Isus dion. Dadi, ditu' ami nilan
migbotukan laga' nog pitu gobi. Kobon
nami dion nilan, bianan sog Bolakat nog
Mikpongon, tinolu'an nilan si Paul nog di'
na ion bosia mangoy ditu' sog Jerusalem.
5 Dangan midopot og sosa' nilan kitu'
nog moglandan na og pologata koyon,
og glam nog gla'ayatanan ni Isus dion,
glibun laki, bata' mogulang, inunutan
nilan ami sog pontad. Mangka ami si'oy
nilan poksuoy, minginglu'ud ami poguna
mogyakin.
6 Dangan miksuoy ami na nilan, minuli'
ilan na. Bu ami sop, sinumakoy ami na
puli' sog pologata koyon.

7 Tidu dion sog Tair, minapit ami sog
Tolemais. Dangan miglumpak ami nog
pigilugananan sog tanud ditu', mitulug
ami pa ditu' nilan laga' sogobi.
8 Dangan migboloma' ion, minangoy
ami ditu' sog Sisaria. Minatong ami
ditu', minguli'an ami ditu' ni lo' Pilip, og
miguliugan kitu' mogustal nog Gomba'is
nog Guksugan. Bu ion og sala kotow sog
pitu kotow kitu' nog pinili' po' tumabang
ilan dia sog sosugu'onanan.
9 Bu ngon gombata' ni Pilip pat kotow
nog lunsan kodologaanan nog glam nilan
polomolatas nog talu' nog Mikpongon.

10 Sintak nami mogonongonong dion,
ngon minatong dion nog polomitua nog
tidu ditu' sog Judia, og ngalan non si
Agabus.
11 Mikpolani ion dianami mangka non
olapoy og kandit ni Paul mangka non
boludoy og botis non bu og komot non,
mangka poktalu' dia ni Paul nog, “Ma'
nini og talu' nog tidu sog Bolakat nog
Mikpongon. Og gapu' nog kandit koni
boludon dosop ma' nini nog Hudyuanan
ditu' sog Jerusalem mangka ion uokiloy
dia sog gotowanan nog kona' Hudyu.”
12 Dangan midongog nami og talu' non
koyon, glam nami dion, pingoni nami
bosia dia ni Paul nog di' na ion tokodoy
mangoy ditu' sog Jerusalem.
13 Tibua, tinabal non ami, “Na' amu
moksogow po' pongingloyu'an u dun. Po'
akon, misimpan u na nog kona' tibua
boludon, minsan si'oy matoy u ditu' sog
Jerusalem, bila sabap sog kopongandol u
dia sog Kounutan ta nog si Isus.”
14 Dangan kisunan nami nog di'
nododa' ion kopogondi'an ompanow, da'
nami na togoloy mogondi', suga'id non,
miktalu' ami nog, “Og glegan na nog
Mikpongon og motuman dianon.”
15 Tubus nitu', miobonobon ami dion.
Migulikos ami po' tumukad ami ditu' sog
Jerusalem.
16 Og duma gla'ayatanan ni Isus tidu
sog Sisaria, inunutan nilan ami mangoy
sog baloy ni Nason po' ditu' nilan ami
pobotukoy. Og Nason koni og gotow
Siprus kitu' nog miobon na moktanud dia
ni Isus.

Si Paul minatong na sog Jerusalem

17 Dangan minatong ami ditu' sog
Jerusalem, og pigilugananan sog tanud,
pigdodial nilan ami.
18 Bu miglogondow ion, migunut ami
dia ni Paul mangoy ditu' ni Jems. Og glam
nog kobogolalan sog tanud, miglumpuk
ilan ditu'.
19 Dadi, sinogina ni Paul ilan mangka
non sinuksugan dianilan tidu sog
tolipunan asta sog doksu'an og glam nog
miinang nog Mikpongon sog gotowanan
nog kona' Hudyu bianan dianon.
20 Dangan ion midongog nilan, mik-
sanglit ilan sog Mikpongon, mangka ilan

poktalu' dia ni Paul nog, “Paul, ika og gilug nami, mitongow mu og ngibu ngibu nog Hudyuanan tinumabuk dia ni Isus, bu glam nilan, migapas ilan mogunut nog Botad kitu' nog pilatas dia ni Apu' Muses.

21 Bu kiustalan ilan pa'ali dianika nog pionadan mu dow og glam nog bansa Hudyu nog ain og sinumolabuk mogonong dia sog bonua nog kona' Hudyu nog sumboy dow bolongon nilan og Botad kitu' nog pilatas ni Apu' Muses. Bu sumboy dow di' na tukon og gombata'anan nilan, bu di' na dow unuton og botad nog Hudyu.

22 Dadi, olo ma og pondayan ta dun? Po' di' sog ondi', modongog nilan nododa' nog ika, minatong a na dini sog Jerusalem.

23 Og pondayan ta dun ma' nini. Unut mu tokodoy ain og tolu'on nami koni dianika. Ngon pat kotow kolokian dini nog sinumapa ilan na sog Mikpongon.

24 Unutoy mu ilan bu ampu' a moginang nog botad ta kitu' nog kopoglonu' nog glawas bu boyadoy mu og gastu nilan dun bagun ilan mokopoktukung. Po' bila ma' nitu' og ginangon mu, motampal dia sog glam nog gotowanan nog di' a da komotudan nog poktolu'on nilan koyon dianika. Suga'id non, miunut mu tanan og Botad kitu' nog pilatas dia ni Apu' Muses.

25 Pa'ali sop sog gotowanan kitu' nog kona' Hudyu nog tinumabuk ilan na dia sog Kounutan nog si Isus, pinoitan nami na ilan nog sulat nog pigupokatan nami pa'ali dianilan nog sumboy di' ilan kuman nog ain ponganon kitu' nog pinguakil dia sog glodawananan, bu di' ilan kuman nog dugu' otawaka ain linongot. Bu di' ilan momabal.”

26 Migboloma' ion, inoit ni Paul og pat kotow koyon, mangka non inangoy dianilan og botad nog Hudyuanan kitu' nog moglonu' ilan nog glawas nilan. Mangka ion solod sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon po' ongoyon non tolu'oy dia sog bolianananan kitu' bog nanu pa kolibuas og ginang nilan koyon mangka non si'oy kopomolasoy og monala kotow dianilan.

Inukpa'an si Paul

27 Bu dangan dali' na datong og kopitu ondow nog ginang nilan koyon, ngon Hudyuanan nog tidu sog Bata'bata' Asia, mitongow nilan si Paul sog Baloy nog Poktomuyan koyon. Dadi, piktungian nilan og gotowanan mangka nilan gonggutoy si Paul,

28 bu mikpogekes ilan nog ma' nini, “Amu og gotow Israelanan, tobangoy niu ami! Koni na og gotow kitu' nog mikpanad sog ainain nog bonua nog tompola' dia sog bansa ta bu sog Botad ta nog pilatas kitu' ni Apu' Muses, bu asta sog Baloy nog Poktomuyan ta koni. Bu kona' tibua nitu' og gininang non. Inoit non pa sumolod sog Poktomuyan ta koni og gotow nog kona' Hudyu, boya'an nog Poktomuyan ta koni nog mosigda miglomu' tanan dun.”

29 (Po' sibon nilan motongow si Tropimus, og gotow Episus kitu' nog migunut dia ni Paul ditu' sog Jerusalem. Dadi, balu' nilan dun, inoit ni Paul ion sumolod sog Poktomuyan nilan koyon.)

30 Dadi, misasow og glam nog gotowanan koyon sog tibuk nog Jerusalem koyon, bu diadia ilan mikpoktidu mokponggobok posungu' ditu' ni Paul mangka nilan ion guyudoy lumiu sog Poktomuyan koyon mangka nilan pintu'oy og Poktomuyan koyon.

31 Bunu'on nilan na bosia ion. Piapia midopot og dongogan non ditu' sog kounutan nog sundaluanan nog bansa Roma.

32 Dadi, pigdoyunan non mokpolumpuk og duma sundaluanan bu kounutananan nilan, mangka ilan ponggobok ditu' sog piglumpukan koyon. Dangan mitongow ilan nog gotowanan koyon, linota'an nilan mogbombal si Paul.

33 Dadi, og kounutan nog sundaluanan koyon, pilonian non si Paul, mangka non dondagoy malud nog glantaylantay mangka non sakoy og gotowanan koyon bog sima og ngalan ni Paul bu olo sala' non.

34 Dadi, mikpokuleke' gotowanan koyon dion, bu da' ilan poksolabuk nog tabal. Sabap ditu', og kounutan nog sundalua-

nan koyon, di' non kosunan bog olo og piksobapan nog sasow koyon. Dadi, dinondag non sog sundaluanan non mokpitang si Paul ditu' sog kuta' nilan.

35 Dangan minatong ilan sog tugda'ugdan nog kuta' nilan koyon, sinikwat nog sundaluanan koyon si Paul mogdangan po' og gotowanan koyon landu' koleg nilan munu' dia ni Paul.

36 Bu piguyukuyukan nog gotowanan koyon si Paul kobon nilan mokpogekes nog, "Bunu' niu ion!"

Tinabal ni Paul og gotowanan koyon

37 Mangka nilan si'oy si Paul posolodoy sog kuta' nilan koyon, miktalu' ion dia sog kounutan nog sundaluanan koyon nog, "Mogusoy ta' nog ngon og tolu'on ku dianika."

Tinumabal og kounutan koyon nog, "Uy! Moto a ma moginirik!

38 Balu' u dun, ika og gotow Ihiptu kitu' nog minangoy dini moksasow dini kitu', bu mangka mu oitoy og polomunu'anan kitu' nog pat ngibu kotow molaguy ditu' sog bonua kitu' nog mologon pogononngan."

39 Dadi, tinabal ni Paul ion nog, "Akon, og gotow Hudyu u tidu sog koliwagan bonua nog Tarsus nog sakup nog bonua nog Silisia. Og bonua koyon nog piktiduan ku, mokosog nog bonua. Og pongonion ku koni dianika, nog amoyamoy dianika tugdak mu pa akon tumabal sog gotowanan koyon."

40 Dadi, dangan tinugdak non ion, minindog si Paul sog guluugdan koyon, mangka non ponongi'oy sog gotowanan koyon nog di' ilan pa mokuleke'. Dadi, dangan mitikna'tikna' ilan, miktalu' si Paul nog dili ponolu'on nilan nog iningolanan og Hinibru.

22

1 "Pigilugan ku bu mokogulanganan ku, pokinongoy niu pa og tabal u koni dianiu."

2 Dangan midongog nilan ion moktalu' nog Hinibru, migdungag ilan motikna' dun. Dadi, miktalu' si Paul nog,

3 "Akon og gotow Hudyu u, bu ditu' u binata' sog koliwagan bonua nog Tarsus nog sakup nog bonua nog Silisia. Dini u tinumulin sog Jerusalem koni. Pionadan u ni Gomalial nog botad nog miktidu dia sog mokogulanganan ta kitu' kobon nitu'. Mikanad u mahatul nog glam nog po'atan. Bu pinomalan ku tokodoy moktinud og tanud ta dia sog Mikpongon mama' nog kopoktinud niu koyon dun numun koni,

4 boya'an pimosokitan ku asta mikpomatoy ain mikokunut dia sog Dalan koni tumamuy dia sog Mikpongon. Bu pimalud u og glibun laki dianilan, mangka u ilan kolobusuoy.

5 Og kounutan nog bolianan ta kitu', bu glam nog kobogolalan sog tanud ta koni, kotoksi'an nilan og piginang u kitu'. Bu mikalap u tanan nog sulatanan sog duma bogolalanan kitu' sog Damaskus, nog ngon og baya' u mangoy mongukpa' sog ain og mikokunut kitu' sog tanud koni mangka u ilan pitangoy mokpuli' dini sog Jerusalem bagun ilan pogdonogon.

6 "Tibua, sintak nami ompanow posungu' sog Damaskus, dangan milanilani ami na ditu', nog dali' na glotuondow bonua, gomonsunoy pa ngon motilak nog silow nog tidu sog glangit sinumilow dianakon.

7 Migdayun u ombuksak dun, bu ngon og midongog u nog miglogolun dianakon. Ma' long non dun, 'Saul! Saul! Iduma pokposokitan mu ma akon?'

8 Dadi, tinumabal u nog, 'Sima a buan, Apu'?' Tinabal non sop akon nog, 'Akon si Isus, og gotow Nasaret kitu' nog pikposokitan mu.'

9 Og dumaanan ku koyon, mitongow nilan og silow nog dolag koyon bu midongog nilan og gonek nog talu' koyon, tibua, da' nilan kosabut og sompotan non.

10 Dadi, miktalu' u nog, 'Olo gidoy og ginangon ku, Apu'?' Tinabal u nog Pogbaya' nog, 'Pogbuat a mangka a pogdayun sog Damaskus. Bu ditu' mu na kosunoy bog olo og ginang nog pinangon ku dianika.'

11 Sabap nog landu' kotilak og sinumilow kitu' dianakon, milamong u dun. Dadi, pigagak u nog dumaanan ku asta

minatong ami ditu' sog Damaskus.
12 "Ngon og gotow dion og ngalan non si
Ananias. Polotamuy ion sog Mikpongon
bu mikokunut dia sog Botad kitu' nog
pilatas ni Apu' Muses, bu motas dosop og
gadab dianon nog glam nog Hudyuanan
nog migonong dion.
13 Minangoy ion ditu' nakon mangka
indog dia sog molani u mangka non akon
tolu'oy nog, 'Saul, ika og gilug u. Moksud
na mokpuli' og tinontongan mu.' Sog
sododu'un koyon, mioksud og tinontongan ku bu mitongow u ion.
14 Tubus nitu', miktalu' ion dianakon
nog, 'Og Diwata nog mokogulanganan ta
kitu' kobon nitu', pinili' non ika bagun
nika kosunan og glegan non, bu bagun
nika dosop motongow og Sosoligan non
kitu' nog Midulus, bu bagun nika modongog og talu' nog lumuas sog dili baba' non.
15 Po' ika og tumaksi' dun dia sog glam
nog gotowanan, ain mitongow mu bu og
midongog mu kitu'.
16 Dadi, na' a na mogalangalang. Pogbuat a, mangka a pokpobunyag. Po'
bianan sog kopoksabi mu nog ngalan non,
kugasan og dusaanan mu dun.'
17 "Dadi," long ni Paul dun, "dangan
minuli' u sog Jerusalem koni, minangoy u
mogyakin ditu' sog Poktomuyan ta kitu'.
Sintak u mogyakin dion, gomonsunoy pa
sog kilowkilowan mata,
18 mitongow u og Pogbaya' nog piglogolun non akon. Long non dun, 'Pogdali' a mawa' sog Jerusalem po' og koponaksi' mu dianakon di' tolima'on nog
gotowanan dini.'
19 Dadi, tinabal u ion, 'Apu', kisunan
nilan da akon, po' dia sog glam nog
poglumpukan nog bansa Hudyu, ain
tinumabuk dianika dion, pigdanog u ilan
bu pingolobusu u ilan.
20 Minsan og kobunu' kitu' nog taksi'
mu nog si Esteban, ditu' u pogindog bu
kisu'atan u dun. Bu akon tanan og migipat nog glogdoyanan nog ain og minunu'
kitu' dianon.'
21 Dadi, tinabal u nog Pogbaya' nog,
'Panow a na po' poponowon ku ika sog
molayu' nog bonua, sog bonua nog ain
kona' Hudyu.' "

Si Paul si'oy og sakup dosop nog pigdotu'an nog Roma

22 Og gotowanan koyon dion mikinon-
gog pa dia ni Paul. Tibua, dangan milabit
non pa'ali sog ain kona' Hudyu, mikpoglogapis ilan nog, "Bunu' niu na og gotow
koyon po' di' na ion pia potubu'on!"
23 Kobon nilan koyon moglogapis,
pigokpasokpas nilan og glogdoyanan
nilan sog ditas mangka ilan poksibukak
nog glopug nog glupa' sog ditas.
24 Dadi, og kounutan nog sundaluanan
koyon, dinondag non sog sundaluanan
non koyon mokposolod si Paul dia sog dialom nog kuta' nilan koyon, bu pogdonogoy bagun ion mokposun bog iduma piglogopisan ma ion nog Hudyuanan koyon.
25 Dadi, dangan binitin nilan si Paul
po' pogdonogon ion, miktalu' si Paul
dia sog sundalu koyon nog migindog dia
sog molani non nog, "Og botad ta' nog
pogdonogon niu og gotow nog sakup nog
pigdotu'an nog Roma nog saka da' pa
ukumoy?"
26 Dangan midongog nog sundalu koyon
nog ion og sakup nog pigdotu'an nog
Roma, migdali' ion mangoy sog kounutan
non mangka non pogobitoy og talu' ni
Paul koyon nog, "Olo og gondunon mu sog
gotow koyon nog saka og sakup ion nog
pigdotu'an nog Roma?"
27 Dadi, og kounutan nilan koyon minangoy ditu' ni Paul mangka non ion
sakoy nog, "Motud ta' nog sakup a sog
pigdotu'an nog Roma?"
Tinabal ion ni Paul nog, "Motud ma."
28 Dadi, tinumabal sop og kounutan
koyon nog, "Akon si'oy misakup u dosop
sog pigdotu'an nog Roma po' mologan
tanan og binayad u."
Tinabal sop ion ni Paul nog, "Akon,
sa'an misakup u sog pigdotu'an nog Roma
po' bianan sog kobata' dianakon."
29 Dadi, ain og moksipi kitu' bosia mok-
sumodia dianon, mitokiup ilan mawa'
dion, bu minsan og kounutan koyon mis-
usa dun dangan kisunan non nog si Paul
og sakup nog pigdotu'an nog Roma, saka
ion og dinumondag malud dianon nog
glantaylantay.

Si Paul pinitang sog sungu'an nog kobogolalannog bansa Hudyu

30 Og kolegan nog kounutan nog sundaluanan koyon, kosunan non tokodoy bog olo og sala' ni Paul dia sog Hudyuanan koyon. Dadi, dangan miglogondow ion, pilumpuk non glam nog mokokotas nog bolianananan bu og kobogolalan nog bansa Hudyu. Inubadan non si Paul mangka non oitoy sog piglumpukan nilan koyon mangka non pindogoy sog sungu'an nilan.

23

1 Bu tinontong ni Paul nog modongot og gotowanan koyon nog mikpoglumpuk dion mangka ion poktalu' nog, "Pigilugan ku, asta sog gondow koni, molonu' tokodoy og pikilan ku pa'ali sog polomotadon ku dia sog Mikpongon."

2 Sabap sog tinalu' non koyon, og kounutan koyon nog bolianananan nog si Ananias ngalan non, dinondag non dumapi' og baba' ni Paul dia sog gotowanan kitu' nog molani dianon.

3 Dadi, miktalu' si Paul dia ni Ananias nog, "Og Mikpongon mokposakit dianika, po' bakan ka pokpopotongow! Miningkud a dion po' ukumon mu akon bianan sog Botad kitu' nog pilatas dia ni Apu' Muses, po' balu' mu dun da' u itu' kunut. Saka ika ma tanan og da' pokunut dun bianan sog kodondag nika kitu' dumapi' dianakon!"

4 Ain og mikpogindog kitu' sog molani ni Paul, miktalu' ilan nog, "Ponompola'on mu ma og kounutan nog bolianananan nog Mikpongon!"

5 Dadi, tinabal ni Paul ilan nog, "Pigilugan, da' u kosunoy nog ion og kounutan nog bolianananan ta. Po' sinulat dia sog Kitab nog ain moglokounutan sog bansa ta, sumboy di' ion tompola'on."

6 Tubus nitu', kisunan ni Paul nog dumaanan dion tidu sog kampung nog Sadusiu bu og dumaanan sop dion miktidu sog kampung nog Parasiu. Dadi, pisikadan non og talu' non nog, "Pigilugan ku, akon og parasiu u, bu og gama' u si'oy og parasiu, bu inukum niu akon sabap sog dodomaan ku kitu' nog, og gotow motubu' puli' tidu matoy!"

7 Dangan midongog nilan og talu' ni Paul koyon, miktolipun mokpoksusi og parasiuanan ilan nog sadusiuanan koyon nog boya'an mibahagi' og glumpuk nilan koyon.

8 Po' bila og sadusiuanan, da'idun og gotow nog motubu' puli' tidu matoy, bu da'idun og moloikatanan otawaka og diwataanan. Tibua, bila og parasiuanan, tumud ilan nog glam non koyon.

9 Dadi, mikpoksasow ilan na dion. Bu og duma polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu tidu sog kampung nog Parasiu, mikpongindog mangka nilan pologdongoy tumalu' dianilan nog, "Da'idun og sala' nog mitongow nami dia sog gotow koni! Gomonsunoy doda', og moloikat otawaka og diwata og miktalu' dun dianon."

10 Dadi, migdungag tokodoy og susian nilan koyon. Misusa og kounutan nog sundalu kitu' po' gomonsunoy poksikubetan nog gotowanan koyon si Paul. Dadi, dinondag non sog sundaluanan mangoy magow si Paul sog piglumpukan nog gotowanan koyon mangka nilan pitangoy mokpuli' sog kuta' nilan kitu'.

11 Dangan miglen gobi, mikpotongow og Pogbaya' dia ni Paul mangka poktalu', "Popagon mu pikilan mu, Paul! Tinoksi'an mu akon dini sog Jerusalem, sumboy dosop toksi'an mu akon minsan sog koliwagan bonua nog Roma."

Sinadan si Paul munu' nog Hudyuanan

12 Dadi, dangan miglen gondow nosop ion, ngon og Hudyuanan nog migupakat ilan dunut sinumapa ilan nog di' ilan kuman bu di' minum taman da ondi' nilan ombunu' si Paul.

13 Og dakol nog gotowanan koyon nog migupakat, labi ilan pat pulu' kotow.

14 Bu minangoy ilan sog mokokotas nog bolianananan bu sog kobogolalan mangka poktalu' nog, "Miksolabuk ami sumapa sog Mikpongon nog di' ami kuman taman da ondi' nami ombunu' si Paul.

15 Dadi, pongonion nami dianiu bu dia sog kobogolalan kitu', nog pongonion niu pa sog kounutan nog sundalu kitu' nog

pitangon nilan pa mokpuli' si Paul dia sog
sungu'an niu, po' balu'balu' poksumodi-
aan niu ion bagun mogdungag og sunan
niu pa'ali dianon. Bu sog da' pa ion
datong dini, opa'on nami ion munu'."
16 Tibua og komanak ni Paul, midongog
non og pigupokatan nilan koyon. Dadi,
minangoy ion sog kuta' nog sundaluanan
kitu' mangka non posunoy dia ni Paul og
midongog non kitu'.
17 Dangan ion midongog ni Paul, sinabi
non og sala kotow nog sundalu koyon
dion mangka ion poktalu' dianon, "Pitang
nika pa glitow koni sog kounutan mu kitu'
po' ngon og tolu'on non dianon."
18 Dadi, pinitang non ditu' mangka ion
poktalu' sog kounutan non kitu' nog, "Sir,
og kinolobusu kitu' nog si Paul, sinabi non
akon mangka non podunutoy dianakon
og glitow koni po' ngon dow og tolu'on
non dianika."
19 Dadi, og kounutan nog sundalu
koyon, inagak non glitow koyon sog
molayu'layu' mangka non sakoy dianon
nog, "Olo kolegan mu koyon moktalu'
dianakon?"
20 Tinumabal ion nog, "Piksolobukan
nog kounutananan nog Hudyuanan nog
pongonion nilan dow dianika nog pi-
tangon mu pa si Paul sog gukum nilan
boloma' po' balu'balu' poksumodiaan ni-
lan ion.
21 Tibua, na' a tumud dun po' labi
pat pulu' kotow migbagad munu' dianon.
Sinumapa ilan nog ondi' ilan dow kuman
bu di' ilan dow minum taman da ondi'
nilan ombunu' si Paul. Bu numun kitu'
migbagad ilan nog tugdakon mu si Paul
mangoy ditu' nilan."
22 Dadi, miktalu' og kounutan nog sun-
dalu koyon nog, "Na' mu tokodoy po-
sunon na, nog tinalu' mu ion dianakon,"
mangka non na dondagoy muli' og glitow
koyon.

Si Paul, linalin nilan ditu' sog Sisaria

23 Tubus nitu', tinawag non dua' kotow
og sundaluanan non mangka non ilan
tolu'oy, "Simpan niu dua' gatus sundalu
nog ompanow sog koliwagan bonua nog
Sisaria. Bu pitu pulu' sundalu nog
monguda', bu dua' gatus sundaluanan
nog mokpitang nog bugyak. Bu sumboy
gumonat ilan dini bombus gobi nog tulug
mogulang gotow.*
24 Bu simpan niu dosop og kuda' nog
sokayan ni Paul po' pitang niu ion nog da'
supisupi non ditu' ni Piliks og gubernador
kitu'."
25 Dadi, og kounutan koyon sinumulat
posungu' ditu' ni Piliks nog ma' nini,
26 "Akon si Klaudius Lisias, sinumulat u
dia sog motas nog gubernador ma'
nika Piliks.
27 Molongas gondow dianika. Og gotow
koni nog pinoit u dion nika, ginanggut
nog gotow Hudyuanan mangka nilan na
bosia bunu'oy. Tibua, inangoy nami
tobangoy nog sundaluanan ku, po' mi-
dongog u nog ion dow, og sakup sog
pigdotu'an nog Roma.
28 Kolegan ku bosia dun, kosunan ku bog
olo sala' non dianilan. Dadi, pinitang u
ion dia sog gukum nilan.
29 Sabap ditu', kisunan ku nog og sumbun-
gan nilan dianon pa'ali da sog polomota-
don nog bansa nilan. Da'idun og sumbun-
gan nilan dianon nog boya'an omba'is ion
bunu'on dun otawaka kolobusuon.
30 Dadi, dangan midongog u sog gotow
og gupakat nog Hudyuanan koyon nog
bunu'on nilan ion, sa'an ini pigdoyunan
ku ion mokpolandan dion nika. Bu
dinondag u dosop og miksumbung kitu'
dianon nog sumboy dia nilan nika sum-
bungoy og sumbungan nilan koyon dia
sog gotow koni. Bu koyon da goktob nog
sulat u koni dianika."
31 Dadi og sundaluanan kitu', inunut ni-
lan og dondagan dianilan. Og gobi koyon,
inatod nilan si Paul ditu' sog Antipatris.
32 Dangan miglogondow ion, og duma
sundaluanan mikpuli' sog kuta' nilan
kitu', bu og sundaluanan koyon nog
mikponguda', inatod nilan pa si Paul asta
ditu' sog Sisaria.
33 Dangan minatong ilan sog Sisaria,
tinulun nilan sulat kitu' dia sog guber-
nador koyon mangka nilan uokiloy si Paul

* **23:23 23:23** Sog Ginirik, kotolu oras nog gobi. Somo' ita da, alas nuebe.

dianon.
34 Dangan pingodi'an nog gubernador
og sulat koyon, sinakan non si Paul bog
ain ion miktidu nog probinsia. Bu dangan
kisunan nog gubernador koyon nog ion
ditu' miktidu sog Silisia,
35 miktalu' ion nog, “Inongogan ku og
sumbungan nog gotowanan kitu' dianika
bila matong ilan dini.” Tubus nion,
dinondag non mogipat si Paul ditu' sog
dialom baloy ni Datu' Herod.

24

Si Paul ditu' sog gukum ni Piliks

1 Lima ondow golot non, og kounutan
nog bolianan nog bansa Hudyu nog
ngalan non si Ananias, minusog sog Sis-
aria. Bu migunut dianon duma kobogo-
lalan kitu' bu sala kotow gobugow nog
ngalan non si Tirtulus po' sumbungon
nilan si Paul dia ni Piliks.
2 Dadi, pitua' ni Piliks si Paul sog
glumpuk nilan koyon mangka non po-
tolu'oy si Tirtulus. Og talu' ni Tirtulus
ma' nini, “Motas og gadab dianika Piliks.
Sabap sog kolongas nog kopogokbit mu di-
anami, miongon og ompayat nog kopogl-
ogomigus dia sog bonua nami. Bu sabap
dianika, og bonua koni kipongimboguan.
3 Bu tinolima' nami tokodoy og glam
nog koba'is nog tabang mu dianami.
4 Podolasdolason ku og talu' u koni,
pongonion ku dianika nog pokinongogoy
mu pa minsan podali'dali' si'oy.
5 Koyon ni Paul, kisunan nami nog pok-
tungian non og Hudyuanan bu piksasow
non gotowanan nog bansa Hudyu sog
tibuk nog dunya koni. Bu ion si'oy og
solabuk dosop kounutan sog tanud kitu'
nog Nasarenanan.
6 Si Paul, piglomu' non bosia og Baloy
nog Poktomuyan nami. Dadi, inukpa'an
nami bu ukumon nami bosia ion bianan
sog dili botad nami.
7 Saka, og kounutan nog sundalu kitu'
nog si Lisias, inangoy non ogowoy di-
anami si Paul
8 mangka non dondagoy ain moksum-
bung kitu' mangoy dini nika. Dadi, bila
ion sakan mu og gotow koyon, og glam
nog piktalu' u koni dianika nog sumbun-
gan nami dianon, komotudan ion dun.”
9 Og duma Hudyuanan koyon, sinumo-
labuk ilan nog sumbungan ni Tirtulus
koyon nog long nilan dun, kimotudan si
Paul.
10 Tubus nion, dangan pitalu' si Paul
nog gobernador koyon, miktalu' si Paul
nog, “Kisunan ku nog ginuyudan ka na
nog tinonan momasad dini sog bonua
koni. Dadi, landu' tokodoy og da'da'an
ku tumabal dia sog sungu'an mu nog
sumbungan nilan koyon dianakon.
11 Bu minsan nog ika, modali' mu da
kosunoy nog ngon na sopulu' bu dua'
ondow tidu u mangoy moktamuy ditu' sog
Jerusalem.
12 Bu da' nilan sibon akon kotongow
sumusi minsan sala kotow si'oy dia sog
dialom nog Baloy nog Poktomuyan nami,
otawaka moktungi dia sog gotowanan
sog baloyanan nog poglumpukan nami
koyon, otawaka sog minsan ain sog
Jerusalem koyon.
13 Bu da'idun dosop og ompotongow
nilan dianika nog tanda' nog boya'an ko-
motudan u nog sumbungan nilan koyon.
14 Tibua, og motud nog miinang u ma'
nini. Akon, og piktamuy u og Diwata kitu'
nog poktomuyon nog mokogulanganan
nami kobon nitu'. Bu og kopoktamuy u
dun, bianan sog Dalan nog Mikpongon
tumbang dia sog gotowanan nog tinolu'an
nilan kitu' nog ondi' dumalan sog Botad.
Bu tinumud u dosop nog glam nog Botad
kitu' nog pilatas dia ni Muses bu og
sinulat nog polomolatasanan kitu' kobon
nitu'.
15 Bu migbatuk ami nilan nog
dodomaan sog Mikpongon nog glam
nog gotow nog modulus otawaka ondi'
modulus, potubu'on da tidu matoy.
16 Dadi, sa'an itu', kobon non
pogopasan ku ain og polomotadon kitu'
nog modulus bagun da molonu' og pikilan
ku dia sog Mikpongon bu sog gotowanan.
17 “Dangan midopot nog ginuyudan u
na nog tinonan sog poponowan ku, min-
uli' u sog Jerusalem. Mikpitang u nog
tabang dia sog salu bansa u. Bu mimalas
u dosop dia sog Mikpongon.

18 Dadi, dangan mitubus u inangoy og
botad nami kitu' nog lonu'on nami og
glawas nami, solian ku koyon momalas,
mitongow nilan akon dia sog glomalo-
maan nog Baloy nog Poktomuyan nami,
nog da'idun og dumaanan ku dion bu
da'idun dosop og sasow dion.
19 Tibua, ngon og Hudyuanan dion nog
ditu' ilan miktidu sog Bata'bata' Asia, ilan
bosia og do'itan mangoy moksumbung
dini nika bila sopolati non ngon ba'is
sumbungon dianakon.
20 Bila ma' nitu' da' ilan ma angoy pok-
sumbung dini nika, koni og gotowanan
koni dini, sumboy ilan na moktalu' di-
anika bog olo sala' nog mitongow nilan
nog piginang u dia sog gukum nilan kitu'.
21 Po' da'idun lual og miinang u lual da
nog pisikadan ku og talu' u nog ma' nini,
‘Sa'an ion inukum niu akon og gondow
koni, po' sabap sog tud u nog og minatoy
motubu' puli'.’ ”
22 Tubus nitu', si Piliks, kosunan non
tokodoy pa'ali sog Dalan nog Mikpongon
tumabang nog gotowanan. Dadi, piuli'
non pa og Hudyuanan koyon mangka
non ilan tolu'oy nog, “Ditu' u posadoy og
sumbungan niu koni bila matong na si
Lisias, og kounutan nog sundalu kitu'.”
23 Tubus nion, dinondag non sog
kounutan nog sundalu mogipat si Paul.
Tibua, da' non da ilakad pomontoyoy si
Paul dia sog pakasibata'anan non kitu'
nog mogangoy mogusiba' dianon dion.
24 Da' kobon golot non, minangoy dosop
dion si Piliks bu asta og duoy non nog si
Drusila, og gotow Hudyu. Tinugun non
dosop si Paul po' mokinongog ilan dianon
pa'ali sog tud dia ni Kristu Isus.
25 Tibua, sokali' og pigustal ni Paul dian-
ilan og pa'ali sog kodulusan, bu pa'ali sog
gotow kitu' nog moto mogokbit nog dili
polomotadon non, bu pa'ali sog polihala'
nog Mikpongon nog posungu' matong sog
gotowanan. Dadi, kiondokan si Piliks nog
gustalan non koyon. Tinolu'an non si
Paul nog, “Paul, lota' a pa moktalu' nion
numun kitu'. Suga'id non, bila ngon og
timpu u, sobion ku dona ika mokpuli'.”
26 Bu migdodama bosia si Piliks nog
kobogayan ni Paul nog sin. Dadi,
bika'bika' tugunon non na si Paul po'
mogabitabit ilan.
27 Dangan midopot dua' ton og ma'
nion koyon, mikosukli dia ni Piliks mog-
logubernador si Porsius Pestus. Tibua,
sabap sog kolegan ni Piliks nog omba'is og
pikilan nog Hudyuanan koyon dianon, da'
non poluasoy si Paul dia sog kolobusuan
koyon.

25

Si Paul ditu' sog gukum ni Pestus

1 Dadi, dangan midopot tolu gobi tidu
sumukli si Pestus moglogubernador, ginu-
monat ion sog Sisaria posungu' ditu' sog
Jerusalem.
2 Og mokokotas nog bolianan bu og
kobogolalan nog bansa Hudyu, inuknu'an
nilan sumumbung dianon si Paul.
3 Mikisugut ilan dia ni Pestus bu pingoni
nilan tokodoy dianon nog lolinon non si
Paul sog Jerusalem. Po' poksipian nilan
mapa' munu' sog dalan.
4 Tibua, tinabal ni Pestus ilan nog, “Si
Paul tinagu' sog kolobusuan ditu' sog
Sisaria bu akon, dali' u na pokpuli' ditu'.
5 Dadi, ain og duma kounutan niu kitu',
podunut niu dianakon. Bu bila ngon sala'
non dianiu, ditu' niu na sumbung bila
matong u ditu'.”
6 Dadi, midopot labi sala simana ion
dion, minusog ilan sog Sisaria. Dangan
minatong ilan ditu', miglogondow ion,
miningkud si Pestus sog gingkudan nog
gukum mangka non posolodoy si Paul
ditu' non.
7 Dangan, minatong si Paul sog gukum
koyon, og Hudyuanan koyon nog miktidu
sog Jerusalem, piglibutan nilan ion bu
modakol og sumbungan nilan dianon nog
kondokondok. Saka da'idun og ompoton-
gow nilan nog tanda' non.
8 Dadi, tinabal ni Paul ilan nog,
“Da'idun og misoksug u nog botad nog
Hudyu, otawaka da'idun og miinang u
nog sala' dia sog Baloy nog Poktomuyan ta
dia sog Mikpongon, otawaka dia ni Datu'
Sisar.”

9 Sabap sog kolegan ni Pestus nog
omba'is og pikilan nog Hudyuanan koyon
dianon, sinakan non si Paul nog, “Paul,
moleg a ta' mangoy sog Jerusalem bu ditu'
u dona ika ukumoy pa'ali sog sumbungan
nilan koyon dianika?”
10 Tinabal ni Paul ion, “Numun kitu'
mindog u sog sungu'an nog polomasad ni
Datu' Sisar, bu sumboy dini u posadoy.
Kisunan mu da nog da'idun sala' u sog
bansa Hudyu koyon.
11 Somo' molaton u nog gotow bu patut
u bunu'on sabap sog sala' u, di' u na mog-
bolibad minsan olo og dunon dianakon.
Tibua, bila di' motud og sumbungan nilan
koyon dianakon, da'idun og mokopog-
baya' muakil dianakon dianilan. Suga'id
non, mokitabang u dia ni Datu' Sisar.”
12 Dadi, si Pestus, migupakat ilan nog
kobogolalan non mangka non tobaloy si
Paul nog, “Bila ma' nion mokitabang a ma
dia ni Datu' Sisar, ditu' a na buan non
posadoy.”

Piguksugan ni Pestus dia ni Agripa pa'ali dia ni Paul

13 Da' kobon golot non, minatong si
Datu' Agripa bu si Bernis sog Sisaria po'
lumpakon nilan si Pestus.
14 Sintak nilan mogonongonong ditu' ni
Pestus, piguksugan non sog datu' koyon
og bianbian ni Paul. Ma' long non dun,
“Ngon gotow nog ginonatan ni Piliks sog
kolobusuan.
15 Dangan minangoy u ditu' sog
Jerusalem, og mokokotas nog bolianan
bu og kobogolalan nog Hudyuanan,
sinumbung nilan ion dianakon po'
kolegan nilan dun, polihola'on ku ion.
16 Tibua, tinabal u ilan nog kona' botad
nog bansa Roma nog uokilon ion dia sog
sinumumbung koyon dianon, nog saka
da' pa kopasad. Po' sumboy popogodapon
ilan pa poguna bagun kosunan bog sima
mikomotud dianilan.
17 Dadi, dangan migunut ilan dianakon
dini, da' u pobonoy mukum. Suga'id
non, dangan migboloma', miningkud u
sog gukum mangka u pindogoy si Paul sog
sungu'an ku.
18 Dangan minindog og miksumbung
kitu' dianon mangka poktalu', da'idun ma
motalu' nilan dianon nog molaton, nog
pogdodomaan ku kitu' nog tolu'on nilan
bosia dianon.
19 Suga'id non, og sumbungan nilan
dianon pa'ali da sog tanud nilan, bu pa'ali
sog gotow kitu' nog minatoy dow saka
og talu' ni Paul dun, mitubu' puli' tidu
matoy, bu totubu' ion asta numun koni.
Og ngalan non si Isus.
20 Dadi, sinakan ku si Paul bog moleg
ta' ion oiton sog Jerusalem bu ditu' u na
ion posadoy. Po' di' u moto momasad nog
ma' nion koyon.
21 Tibua, tinabal non akon nog mokita-
bang dow ion dia ni Datu' Sisar nog ion
og momasad dun. Dadi, solian nog da'
u pa ion popongoyoy ditu' ni Datu' Sisar,
dinondag u ion mogipat sog sundalu.”
22 Dadi, si Agripa miktalu' dia ni Pestus
nog, “Minsan akon, moleg u bosia moki-
nongog sog gotow koyon.”
Tinabal ni Pestus ion, “Boloma', mod-
ongog mu guksugan non.”

Si Paul miguksug dia ni Agripa

23 Dadi, dangan migboloma' ion, si
Agripa ilan ni Bernis, minapot ilan nog
ponopoton datu' bu linangka nilan og
glangka datu' sumolod sog dugu kitu'
nog pongukuman nilan, bu asta og
kounutananan nog sundaluanan, bu og
mokokotas nog gotow dion sog Sisaria
koyon. Tubus nion, si Pestus, dinondag
non mokposolod si Paul.
24 Dangan minatong na si Paul, miktalu'
si Pestus nog, “Datu' Agripa, bu sog glam
nog glumpuk ta koni, tontong niu og
gotow koni nog glam nog Hudyuanan dini
asta sog Jerusalem, sinumbung nilan ion
dianakon bu mangka ilan poglogapis nog
sumboy si Paul di' na potubu'on.
25 Saka, og gotow koni, da' u koton-
gowoy nog sala' nog patut ion bunu'on
dun. Tibua, sabap sog mikitabang ma ion
dia ni Datu' Sisar, sa'an ion kolegan ku
mangoy ion ditu' sog Roma.
26 Tibua, bila ma' nitu', di' u sunan
bog olo og sulaton ku nog poiton ku ditu'
ni Datu' Sisar. Dadi, sa'an ini pitua'

u si Paul dia sog sungu'an niu, labi na
dianika Datu' Agripa, po' og doksu'an nog
kopoksumodia ta koni dianon, ion non
ion og sulaton ku mangka u poitoy ditu'
ni Datu' Sisar.
27 Bila akon, di' mogusoy nog gotow
nog kinolobusu nog uokilon ku dia ni
Datu' Sisar, nog saka ondi' u muakil og
sumbungan kitu' dianon."

26

1 Dadi, si Agripa miktalu' dia ni Paul
nog, "Binogayan ka na nog timpu tumabal
sog sumbungan nilan koyon dianika."
Dadi, si Paul inogot non komot non
mangka poktalu' nog,
2 "Datu' Agripa, og gondow koni, sog
pikilan ku dun, omba'is sukud u nog ki-
bogayan u pa nog timpu tumabal dia sog
sungu'an mu nog glam nog sumbungan
nog Hudyuanan koyon dianakon.
3 Po' ika, kosunan mu tokodoy og glam
nog polomotadon nog bansa Hudyu, bu
glam nog poksusian nilan. Dadi, pongo-
ningonion ku dianika nog di' a motonop
mokinongog nog poktolu'on ku koni.
4 "Tidu pa sog kiika'an ku ditu' sog
dili bonua u asta midopot u ditu' sog
Jerusalem, glam nog Hudyuanan koyon,
kosunan nilan tokodoy og polomotadon
ku.
5 Dadi, miobon nilan na akon kosunan.
Somo' moleg ilan tumaksi', mokotaksi'
ilan tokodoy nog akon doda' og sakup
u nog kampung nog Parasiu nog modilis
tokodoy og polomotadon non sog tanud
ta.
6 Bu numun kitu' dia u sog gukum
niu koni sabap sog kopogdodama u nog
pinasad kitu' nog Mikpongon nog binogoy
non sog mokogulanganan ta kitu' kobon
nitu'.
7 Og pasad kitu', tidu pa sog sopulu'
bu dua' pangkat ni Apu' Israel, landu'
og kopogdodama nilan dun nog motuman
kobon nilan moktamuy dia sog Mikpon-
gon gobi gondow. Datu' Agripa, sabap sog
kopogdodama u nog dodomaan ta koni,
sinumbung nilan akon dun.
8 Iduma amu, di' amu ma tumud nog
og gotow potubu'on nog Mikpongon tidu
matoy?
9 "Minsan akon dini kitu', mitantu
sog pikilan ku nog sumboy monamal
u sumusi sog ngalan ni Isus og gotow
Nasaret kitu'.
10 Dadi, ma' nion dosop og piginang
u ditu' sog Jerusalem. Binogayan u
tanan nog baya' nog mokokotas nog
bolianan ta mongolobusu nog pok-
tanudanan koyon. Bu bila bunu'on ilan,
sumolabuk u dosop dun.
11 Tatap u moguliugan dia sog
glumpukanan nilan po' pomosokitan ku
ilan. Bu sinulayan ku na ilan tumogol
mokpolota' moktanud sog poktanudan
nilan koyon. Landu' og glolingit u
dianilan boya'an nog midopot u tanan
sog len bonuaan mongula'at dianilan.
12 "Ngon gondow non, binogayan u nog
baya' bu sinagda u nog mokokotas nog
bolianan ta mangoy sog Damaskus.
13 Dadi, Datu' Agripa, sintak u om-
panow, dangan dali' na glotuondow
bonua, mikotongow u nog dolag tidu sog
glangit nog motilak pa sog gondow nog
sinumilow dianakon bu sog dumaanan
ku.
14 Mikpogbuksak ami bu mikodongog u
nog talu' nog Hinibru kotalu' dun. Og
talu' koyon ma' nini, 'Saul! Saul! Iduma
pokposokitan mu ma akon? Bila ontuan
mu akon, ika da og mosinsa dun.'
15 Dadi, miktalu' u, 'Sima a, Apu'?'
Tinabal u nog Pogbaya', 'Akon si Isus og
pikposokitan mu koyon.
16 Pogbuat a na po' sa'an mikpotongow
u dianika, po' imungon ku ika nog sosoli-
gan ku. Bu dondagon ku ika tumaksi' nog
mitongow mu koni pa'ali dianakon, bu
pa'ali dosop sog ain potongowon ku kitu'
dianika.
17 Bu gowonon ku ika sog kopongula'at
nog salu bansa mu bu sog gotowanan
kitu' nog kona' Hudyu.
18 Bu dondagon ku ika mangoy muka'
nog tinontongan nilan bagun ilan tu-
molikud dia sog kodoloman mangka ni-
lan sungu'oy og dolag, bu bagun ilan
mokawa' sog pigboya'an ni Kindagow
mangka ilan angoy sog baya' nog Mikpon-
gon, bu bagun kompunan og dusaanan
nilan bu pokampu' sog ain pinili' kitu'

bianan sog kopongandol nilan dianakon.’
Ma' long ni Isus dianakon.
19 “Dadi, Datu' Agripa, da' u bolibadoy
og pitongow kitu' nog Mikpongon di-
anakon tidu sog glangit.
20 Po' sog tagna' og gustalan ku dianilan
ditu' sog Domaskus, nog sumboy tolikudan nilan og dusaanan nilan mangka ilan
poktamuy sog Mikpongon. Bu potongowon nilan og kopoglila' nilan bianan
sog polomotadon nilan. Ma' nitu' dosop
og pigustal u ditu' sog Jerusalem, bu ditu'
sog Judia, bu asta sog gotowanan nog
kona' Hudyu.
21 Sa'an itu' inukpa'an u nog Hudyuanan koyon ditu' sog glomalomaan nog
Baloy nog Poktomuyan, mangka nilan
bosia akon bunu'oy.
22 Tibua, tidu ditu' asta sog numun
koni, tinobangan u nog Mikpongon. Dadi,
sa'an ini dia u pogindog sog sungu'an
niu tumaksi' sog motas otawaka ombaba'.
Og piktalu' u koni dianiu, ion non ini og
pidonsama' nog polomolatasanan kitu' bu
si Apu' Muses.
23 Og tinalu' nilan kitu' nog og Kristu
posinsaon, bu ion og mokuna potubu'oy
tidu sog patoy, bu pulonagon non dia sog
bansa Hudyu bu sog kona' Hudyu pa'ali
sog dolag nog ion non ion og kogawon nog
gotow tidu sog baya' nog dusa.”
24 Solian ni Paul koyon moktalu', linom-
pang ni Pestus nog gapis, “Paul, migbunog
a! Sabap sog kotas nog kotoan mu koyon,
migbunog a dun!”
25 Dadi, tinabal ni Paul ion, “Tobia'
dianika Pestus, da' u ini pogbunog. Og
talu' u koni motud bu dumalan.
26 Bu si Datu' Agripa, misabut non
glam nog piktalu' u koni. Dadi, di' u
mogalangalang moktalu' dun dianon. Po'
kosunan ku nog glam nog piguksugan
ku koni mitongow non. Po' da' ini dia
ininang sog molingod.
27 Datu' Agripa, tumud a ta' sog
tinalu' nog polomolatasanan nog talu' nog
Mikpongon kitu' kobon nitu'? Kosunan
ku nog tumud a dun.”
28 Dadi, tinabal ni Agripa si Paul. “Balu'
mu dun sog sododu'un koni, motogol mu
akon tumabuk dia ni Isus.”
29 Tinabal ni Paul ion, “Da' bigya' nu-
mun kitu' otawaka sog boloma'dinglag,
og gyakin ku dia sog Mikpongon, tidu
dianika asta og glam nog mikinongog
dianakon numun kitu', mimung ilan nog
mama' nakon. Tibua, kona' mama' nakon
nog boludon nog glantaylantay koni.”
30 Tubus nitu', og datu' koyon, bu og
gubernador, bu si Bernis, bu asta glam
nilan koyon dion, mikpogbuat ilan.
31 Bu kobon nilan lumiu mikpogabitabit
ilan nog, “Og gotow koni, da'idun miinang
non nog patut bunu'on dun otawaka
kolobusuon dun.”
32 Bu si Datu' Agripa miktalu' dia ni
Pestus nog, “Og gotow koni, somo' da'
pokitabang dia ni Datu' Sisar, miobon na
mokoluas.”

27

Si Paul tinumulak na posungu' sog Roma

1 Dangan miupakat nilan nog potulakon
nilan ami posungu' sog Italia, si Paul
bu duma kinolobusuanan koyon dion,
inuakil ilan dia sog kounutan nog sundalu
nog Roma nog og ngalan non si Julius. Bu
ion og solabuk og sakup nog sundaluanan
kitu' nog polongipat sog Datu' nog si Sisar.
2 Dadi, sinumakoy ami sog polo-
gata kitu' nog miktidu sog bonua nog
Adramitium nog poktulak na posungu'
sog donggu'ananan sog susulan nog
Bata'bata' Asia. Bu migunut dianami
si Aristarkus, og gotow kitu' sog Tisa-
lonika. Og bonua non koyon misakup nog
Masadonia.
3 Bu dangan migboloma', dinumonggu'
ami sog Sidon. Sabap sog glolatan ni
Julius dia ni Paul, pitiang non ion mangoy
sog glokoleanan non bagun nilan ion
kobogayan nog ain og kulang non.
4 Dadi, tinumulak ami nosop. Mik-
solingod ami sog pulu' nog Siprus po'
misonsung nami og galu'.
5 Tubus nitu', kinontas nami og Silisia
bu og Pampilia ditu' ami mikpotugbok sog
Mira nog sakup nog Lusia.
6 Bu og kounutan nog sundalu kitu'
mikotongow nog pologata nog miktidu

ditu' sog Aleksandria, posungu' sog Italia.
Dadi, linalin non ami ditu'.
7 Molugya' gobok nog sinokayan nami
koyon boya'an nog midopot asta sanu
ondow mangka ami si'oy pokotubag ditu'
sog Nidus. Bu da' ami pokodayun po'
molandos tokodoy og galu' dion. Dadi,
migbuleleng ami po' moksolingod ami
sog pulu' nog Krit, ditu' ami minian sog
dibaba' nog Salmoni.
8 Dadi, mikposoksid ami bu gahatga-
hat ami na pokodopot sog glo'ok kitu'
nog iningolanan og Molongas nog Pog-
donggu'an nog molanilani sog Lasea.
9 Miangga' ami tokodoy sog dalan, bu
kondokondok og kibianbianan nami, bu
labi na sog gunan koyon po' mipuas
na og kologya'an kitu' nog iningolanan
og Puasa.* Dadi, pimolian ni Paul go-
towanan koyon nog,
10 "Posunon ku sog glam niu, og panow
ta koni kondokondok lo' ini. Po' tidu
sog sinokayan ta koni bu og glulananan
non koni, mokpogla'at. Bu minsan ita,
gomonsunoy mosunu' ita pa dun."
11 Tibua, og kounutan nog sundalu
koyon, og inunut non og talu' nog gapu'
nog sinokayan nami koyon bu og talu'
nog polomonsalan koyon. Da' ion tud nog
talu' ni Paul kitu'.
12 Og dinonggu'an nami koyon, di' pia
pogonongan bila timpu goyup. Dadi,
og kodokolan dianami, moleg ilan na
tumulak. Po' ditu' ilan dow bosia pogapas
sog Pinika sog sung nog pulu' nog Krit
koyon. Po' ditu' ilan dow poksolingod sog
galu' asta ompuas timpu goyup po' glo'ok
koyon mikosungu' sog sindopan.

Misa'ut ilan nog goyup

13 Dadi, dangan miglologalu', balu' ni-
lan dun motuman nilan na og glegan ni-
lan kitu'. Dadi, binalut nilan sinipit nilan
mangka ilan pogimakat tumulak. Mik-
posoksid ilan sog pulu' nog Krit koyon.
14 Da' ion kobon, inoyupan ami nog
molandos tokodoy nog goyup tidu sog
pulu' koyon.
15 Dadi, og pologata koyon nog
sinokayan nami, misugat nog galu' koyon,
bu da' ami pokolandan sog posungu'an
nami kitu'. Dadi, pituludan nami og galu'
koyon.
16 Dangan minatong ami sog dibaba'
nog bata'bata' pulu' kitu' nog Kauda, tinu-
modo'todo' kolongod. Og buti kitu' nog
tinundan nami, gahatgahat na kobatun
sog ditas.
17 Dangan ion mibatun tibua og buti
koyon, binogbod nilan pologata nami
koyon bagun di' mododali' kolangkat
mangka nilan kolumoy og glayag nilan
po' mondok ilan mosonglad sog glandap
sog dibaba' nog Libia. Dadi, pituludan
nami og pologata koyon sog galu'.
18 Og dagat migbokwad notibua boya'an
nog migboloma' ion, inowasan nami nog
glulan og pologata koyon.
19 Miglen gondow ion, pinglabu' nami
og glangkapanan nog pologata koyon.
20 Bu midopot asta sanu ondow nog
da' nami kotongow og silow nog gondow
otawaka glamag nog bitun po' sigisigi ami
oyupan nog molandos tokodoy nog goyup.
Da' ami na pogdodama nog motubu' ami
pa.
21 Sog gobon nog ma' nion koyon og kib-
ianbianan nami, da' ilan na pongnanam
nog kuman. Dadi, si Paul minindog sog
sungu'an nilan koyon mangka poktalu'
dianilan nog, "Sog glam niu koyon, somo'
bosia pikinongogan niu akon nog di' ita
pa bosia sokali' gumonat ditu' sog pulu'
nog Krit kitu', di' amu bosia kobolongan.
22 Tibua, tolu'on ku dianiu nog popagon
niu notibua og pikilan niu, po' da'idun da
og mogla'at minsan sala kotow si'oy di-
anita. Og pologata ta da koni og mogla'at.
23 Po' og Mikpongon nog poktomuyon
ku nog ion og Kounutan ku, kogobi pipan-
goy non og moloikat non dianakon.
24 Ma' nini og talu' non dianakon nog,
'Paul, na' a mondok. Po' sumboy a
nododa' mongadap ditu' ni Datu' Sisar.
Po' bianan sog popia nog Mikpongon
dianika, da'idun og mogla'at dianiu, tidu
dianika asta sog glam nog dumaanan mu
koyon.'
25 Dadi," long ni Paul dun, "na' amu

* **27:9 27:9** Bila ompuas na og kologya'an koyon, motang na sog timpu goyup.

mosusa po' sumalig u sog Mikpongon
nog tumanon non og piktalu' non kitu'
dianakon.
26 Tibua, modoksa' ita sog len pulu'."
27 Bu dangan midopot ami dua' ko-
pitu gobi mokpalidpalid sog dibaba' da-
gat nog iningolanan og Mediteranian,
sog tonga'tonga' gobi og sosoligananan
sog pologata koyon, miantap nilan nog
molani ami na sog goksid.
28 Dadi, inadal nilan nog tali bagun
nilan kosunan og dalom non. Kisunan
nilan nog dua' pulu' dopa kodalom. Da'
ion kobon, dangan inadal nilan nosop
sopulu' dona bu lima dopa.
29 Og kondokan nilan modoksa' ami
sog botuan. Dadi, linabu' nilan og pat
buk sinipit nilan sog gulinan mangka ilan
pongoningoni nog moglogondow na.
30 Bu og sosoligananan koyon, moksipi
ilan bosia mokpolaguy. Tinontun nilan og
buti ditu' sog munda', balu'balu' linabu'
nilan og duma sinipitanan.
31 Saka mitongow ilan ni Paul. Dadi,
tinalu' non dia sog kounutan nog sundalu
kitu' bu dia sog sundaluanan non nog,
"Og gotowanan koyon, bila mawa' ilan
dini sog pologata koni, di' amu mota-
bang."
32 Dadi, piglondanan nog sundaluanan
koyon tumoktas og gikot nog buti nilan
koyon, mangka nilan potiangoy manud.
33 Dadi, dangan migdali'ondow bonua,
sinagda ni Paul og glam nilan kuman
minsan mika'an si'oy. Long non dun,
"Ngon na dua' kopitu gobi nog da' amu
sibon pongnanam nog kuman kobal niu
mogumati' nog posungu' matong dianiu.
34 Dadi, kan amu na bagun amu du-
masig po' da'idun da og mogla'at dianiu
minsan sobalu si'oy og buk niu."
35 Dangan miluksad tibua og talu' non
koyon, minalap ion nog pan mangka
non posolomatoy dia sog Mikpongon bu
pitakoy mangka ion kan sog sungu'an
nilan.
36 Dadi, glam nilan koyon dion kipon-
gomu'an ni Paul og pikilan nilan. Dadi,
kinuman ilan.
37 Og dakol nami sog pologata koyon
dua' gatus bu pitu pulu' bu nom.
38 Dangan midoksu' ilan kopia ku-
man, pinglabu' nilan og glulan nilan nog
paloy bagun molantung og pologata nilan
koyon.

Misonglad og pologata nilan

39 Dangan miksisolom bonua, da' nilan
kilolaoy og bonua koyon. Tibua, mikoton-
gow ilan nog glo'ok dion nog togo pontad.
Dadi, migapas ilan bosia dumonggu' ditu'.
40 Pingoktas nilan og tali nog sinipi-
tanan koyon bu ubadoy og gogbod nog
bonsalan koyon mangka ilan glayag sog
munda' posungu' sog pontad koyon.
41 Tibua, misonglad ami sog glandap po'
og munda' nog pologata koyon miuntul
dia sog glandap. Dadi, milangot na dion.
Bu og gulinan non milangkat na kobal nog
nabok.
42 Dadi, og sundaluanan koyon, pik-
sipian nilan momunu' og glam nog ki-
nolobusuanan koyon po' bagun ilan di'
mokopolaguy.
43 Tibua, og kounutan nog sundalua-
nan koyon, di' non kumboyon si Paul
bunu'on. Dadi, pigondi'an non momunu'
og gotowanan koyon dia sog sundaluanan
koyon. Suga'id non, sinagda non ain
og mokolangoy kitu' mongokpu mangka
langoy sog goksid.
44 Bu og duma dinondag non mon-
galap nog gobanan nilan. Dadi, glam
nami mikodopot ami sog pontad nog da'
supisupi nami.

28

Si Paul ditu' sog pulu' nog Malta

1 Dangan midoksa' ami sog pontad nog
da' supisupi nami, ugat nami pa kosunoy
nog og ngalan nog pulu' koyon og Malta.
2 Bu gotowanan dion molongas kobalan
nilan dianami. Miktagun ilan nog gapuy
po' og ponolangan nami po' og dupi'dupi'
bu motigdow.
3 Dadi, si Paul sinumikwat nog topuk
nog sido'oy. Bu dangan dinuluk non sog
gapuy, ngon mamak nog linumuas dion.
Sokali' nilan mitongow og mamak koyon
miksolimpongot sog komot ni Paul.
4 Bu og gotowanan sog Malta koyon,
dangan mitongow nilan og mamak koyon

nog mikolombitin sog komot ni Paul,
mikpoksitalu' ilan nog, “Og gotow koyon
og polomunu' doda'. Tibua, minsan
mitabang tidu sog dagat, og sukud non da
bayu' mogla'at.”
5 Tibua, pinisik ni Paul og mamak koyon
sog gapuy bu da'idun da og mibatik non.
6 Pigumoti'anan nog gotowanan koyon
momaga' si Paul otawaka ombuksak
mangka patoy. Saka asta miobon, da'
doma og supisupi non dun. Dadi, miksop
pomikilan nog gotowanan koyon, bu inin-
tom nilan si Paul nog ion og diwata.
7 Dia sog molani nog kidotongan nami
koyon, og pigonongan nog kounutan ni-
lan sog pulu' koyon. Og ngalan non
si Publius. Bu bina'asa non dosop ami
mahatul bu pibatuk non ami sog baloy
non asta tolu gobi.
8 Kitangan nami og gama' ni Pub-
lius migbolilid po' mipanas bu miguduudu.
Dadi, pilonian ni Paul mangka non
pogyokinoy mangka non doponoy. Tidu
ditu', kiuli'an og gotow koyon.
9 Dangan miinang og ma' nion koyon,
og glam nog di' mokokodag sog pulu'
koyon, mikpogangoy ilan ditu' ni Paul bu
kiuli'an ilan dosop.
10 Sog gobon nami sog pulu' koyon,
miglologinis og pimogoy nog gotowanan
dianami. Bu dangan posungu' ami na
tumulak, pino'uban nilan dosop ami nog
glam nog kulang nami.

Si Paul minatong na ditu' sog Roma

11 Dangan midopot tolu bulan ami dion,
sinumakoy ami sog pologata dion nog tidu
sog Aleksandria nog migbagad nog timpu
todo'. Og ngalan nog pologata koyon, og
Gapid nog Diwataanan.
12 Dadi, tinumulak ami sog Malta po-
sungu' sog Sirakusa. Dangan minatong
ami ditu', tolu gobi golot non,
13 miglandan ami sog Rigium. Dangan
miglen gondow bonua, pituludan nami og
galu', bu sog kodua' ondow non, mikoda-
tong ami sog Putioli. Og bonua koyon
sakup nog Italia.
14 Bu mikotongow ami ditu' nog pig-
ilugan sog tanud, bu sinosa'an nilan pa
ami laga' nog pitu gobi. Bu ditu' ami na
ginumonat ompanow posungu' sog Roma.
15 Bu og pigiluganan sog tanud ditu'
sog Roma, dangan midongog nilan nog
posungu' ami ditu' nilan, linumpak nilan
ami sog bonua kitu' nog iningolanan og
Tobu'an nog Apius, bu ditu' sog bonua
kitu' nog iningolanan og Tolu Pogbo-
tukan. Dangan mitongow ni Paul og
pigiluganan koyon sog tanud, kipon-
dolo'isogan ion dun bu mikposolamat ion
dia sog Mikpongon.
16 Dangan minatong ami sog koliwa-
gan bonua nog Roma, kinumboy nog
kounutan nog sundalu kitu' si Paul
mogonong nog sala non, dua' ilan nog
sundalu kitu' nog mogipat dianon.

Pigustalan ni Paul og Hudyuanan dion sog Roma

17 Dadi, tolu ondow tidu sog koda-
tong nami dion sog Roma, pilumpuk ni
Paul glam nog kounutananan nog bansa
Hudyu dion. Dangan minangoy ilan
moglumpuk ditu' non, tinolu'an ni Paul
ilan nog, “Pigilugan ku, minsan si'oy
da'idun sala' u dia sog bansa ta, otawaka
sog botad kitu' nog pilatas nog mokogu-
langanan ta kitu' kobon nitu', kinolobusu
u sog Jerusalem mangka nilan pa akon
uokiloy sog gotowanan sog Roma.
18 Tubus nilan akon poksumodiaoy,
poluason nilan bosia akon po' da'idun
sala' u nog boya'an ba'is u bunu'on dun.
19 Tibua, og duma Hudyuanan koyon,
ompok ilan nog mokoluas u. Dadi, mik-
itabang u dia ni Datu' Sisar minsan si'oy
onda'idun og sumbungan ku dia sog salu
bansa u.
20 Dadi, sa'an ini pilumpuk u amu
po' moleg u mogabitabit dianiu. Sa'an
ini binalud u nog glantaylantay koni po'
kobal nog tud u sog dodomaan nog bansa
ta Israel.”
21 Dadi, tinabal nilan si Paul nog,
“Da'idun og sulat nog mitabuk nami tidu
sog Judia pa'ali dianika. Bu da'idun dosop
og salu bansa ta nog minatong dini nog
miguksug ilan otawaka migagi ilan nog
molaton pa'ali dianika.

22 Tibua, ma' nitu' si'oy, moleg ami
mokinongog dianika bog olo pikilan mu
pa'ali sog tanud kitu'. Po' kisunan nami
nog ainain nog bonua, pikongitan nilan
og pigunutan mu koyon nog tanud."
23 Dadi, miksosa' ilan nog gondow nog
mangoy ilan monginongog dianon.

Dangan midopot og sosa' nilan kitu',
modakol tokodoy nog gotowanan og
miglumpuk ditu' non. Bu pigustalan non
ilan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon,
tidu sog sisolom asta gobi. Bu bagun
non bosia ilan moit tumud, pidolag non
dianilan og pa'ali dia ni Isus, bianan
sog sinulat ni Muses bu polomolatasanan
kitu' kobon nitu'.
24 Ngon dianilan tinumabuk dun, bu
ngon dosop ompok tumabuk dun.
25 Dadi, da' ilan poksolabuk nog pomik-
ilan po' ngon og tinalu' ni Paul dianilan
nog boya'an mikpoksibuat ilan dun. Og
talu' ni Paul kitu' ma' nini, "Motud doda'
og talu' nog Bolakat nog Mikpongon kitu'
nog tinalu' non dia sog mokogulanganan
niu kitu' nog pilatas non bianan dia ni
Isaya kobon nitu'.
26 Ma' long ni Isaya,

'Angoy a sog bansa koyon mangka a
poktalu' dianilan nog, modongog
nilan si'oy kobon non, tibua, di'
nilan mosabut. Bu motongow nilan
si'oy, di' nilan da kosunan.

27 Po' miglokobol og pusung nilan, bu
tinimpong nilan og tolinga nilan, bu
pinodong nilan og mata nilan. Somo'
bosia di' ilan ma' nitu', mokotongow ilan,
bu mokodongog ilan, bu mokosabut ilan
nog boya'an sumungu' ilan dianakon po'
bagun ku ilan kuli'an.'*

28 "Dadi," long ni Paul dianilan, "bagun
niu kosunan, og gustalan nog Mikpongon
pa'ali sog tabang non dia sog gotowanan,
midopot na sog kona' Hudyu bu mokinon-
gog ilan dun." [
29 Dadi, dangan miluksad tibua og talu'
ni Paul koyon, mikponguli' og Hudyuanan
koyon nog landu' og susian nilan.]

30 Dadi, si Paul, dion pa migonong
laga' nog dua' ton sog baloy kitu' nog
sinukoyan non. Bu tinolima' non glam
nog minumbaloy ditu' non.
31 Kobon non dion, og piginang non,
da' pogalangalang mogustal nog pa'ali dia
sog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu da' da
ion pogondi'oy mokpanad pa'ali dia sog
Kounutan nog si Isukristu.

* **28:27 28:27** Isaya 6:9-10

Og Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Roma

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Roma

Og tugyu nog sulat ni Paul koni nog posungu' sog poktanudanan dia ni Isus nog ditu' sog Roma, bagun mosimpan og pikilan nilan mangka si'oy ion angoy monumbaloy ditu' sog Roma. Og pikilan non mobonobon pa ion mokpanad dia sog poktanudanan ditu' mangka si'oy ion pogdayun ditu' sog bansa Gispaniol dunut og tabang nilan dianon. Sog sinulat non ini, inustal non og sabut non pa'ali sog tud dia sog motud nog tanud bu og polomotadon dun nog mogbala' dia sog kotubu' nog poktanudanan. Og sinulat ni Paul koni, og kumpungan nog gustalan non nog Guksugan nog Gomba'is pa'ali dia ni Isukristu.

Sog tolipunan nog sulat non, mitubus non soginaoy og poktanudanan ditu' sog Roma bu tolu'oy og kopogyakin non dianilan, tinalu' ni Paul og titik nog sulat non koni: Og Gomba'is nog Guksugan og mikposun dun bog olo og bianan nog Mikpongon nog boya'an motiguli' og gotowanan dianon. Motiguli' ilan dianon bianan da sog kopongandol nilan dia sog Mikpongon.

Tubus nitu', inustal ni Paul pa'ali sog titik nog sulat non koni. Og gustalan non dun ma' nini: Og glam nog gotowanan, da' bigya' og Hudyu otawaka kona' Hudyu, sumboy motiguli' ilan dia sog Mikpongon. Po' og glam nilan, lunsan ilan pigboya'an nog dusa. Og gotow motiguli' sog Mikpongon bianan dia sog kopongandol non dia ni Isukristu.

Tubus nitu', inustal non nog sabap sog kotiguli' nog gotow dia sog Mikpongon, kongonan ion nog bogu kotubu' bianan sog kosolabuk non dia ni Isukristu. Bu inustal non bog olo bayu'bayu' nog polomotadon nog bogu kotubu' koyon. Og poktanudanan, moglogomigus ilan na nog Mikpongon bu ginawon ilan na nog Bolakat nog Mikpongon dia sog baya' nog dusa bu patoy asta sog da' kopus non.

Dia sog kopituluanan 5-8, pigustal dosop ni Paul og tugyu nog botad kitu' nog miktidu dia sog Mikpongon, bu og kopogbaya' nog Bolakat nog Mikpongon dia sog kotubu' nog poktanudanan. Tubus nitu', migustal ion bog olo og mogandun kopoksamasama nilan modukakit nog bansa Hudyu otawaka kona' og Hudyu dia sog kogawon nog Mikpongon sog gotowanan tidu sog baya' nog dusa. Og doksu'an nog gustalan ni Paul dun, og kopomungyas nog bansa Hudyu dia sog Pogbaya' nog si Isus dumalan sog glegan nog Mikpongon sog kogawon non dia sog gotowanan. Po' bianan dion og tulung nog Mikpongon dia sog glam nog gotowanan nog ion non ion si Isukristu. Bu og tud ni Paul dun nog og Hudyuanan koyon, ondi' ilan da ion kobon non momungyas dia sog Pogbaya' nog si Isus. Og glutokan nog sulat ni Paul koni pa'ali sog kotubu' nog poktanudanan bog olo sumboy motongow sog glangkalangka nilan, labi na og kopokilolamoy nilan.

Dinoksu' non og sulat non koni bianan sog soginaanan non sog poktanudanan dia sog Roma bu og sanglit non dia sog Mikpongon.

1. Og bokna bu og titik nog sulat koni, 1:1-17.
2. Og bololaga' dia sog gotow nog motabang ilan tidu sog baya' nog dusa, 1:18–3:20.
3. Og bianan nog Mikpongon tumabang dia sog gotowanan, 3:21–4:25.
4. Og bogu kotubu' bianan sog kodukakit dia ni Isukristu, 5:1–8:39.
5. Og pikilan nog Mikpongon pa'ali sog bansa Hudyu, 9:1–11:36.
6. Olo sumboy og polomotadon nog poktanudanan dia ni Isukristu, 12:1–15:13.
7. Og doksu'an nog sulat bu og dili ponogina ni Paul, 15:14–16:27.

1 Akon si Paul og mikpoit nog sulat koni,
og sosoligan u ni Isukristu bu pinili' u
nog Mikpongon nog sosugu'on u dosop ni
Isukristu. Bu siniboy non akon mogustal
pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan nog
miktidu dianon.
2 Og pigolong koni nog Guksugan, pa'ali
sog bata' non og Kounutan ta nog si
Isukristu nog pinasad non kobon nitu'
bianan sog polomolatasanan non kitu'.
Bu sinulat tanan itu' dia sog Kitab.
3 Pa'ali sog dili glawas non nog gin-
ungod, ion miktidu sog pangkat ni Apu'
Dabid kitu' kobon nitu'.
4 Bu pa'ali sog kodiwata non, pitampal
bianan sog Bolakat nog Mikpongon nog
ion doda' og dili bata' nog Mikpongon bu
togo baya' ion sabap sog pitubu' ion puli'.
5 Dadi, bianan dia ni Kristu, tinulung
u nog Mikpongon bu inimung non dosop
akon nog sosugu'on non mongonggat nog
gotowanan sog ainain nog binonsaan nog
kona' Hudyu nog tumud bu mokokunut
dianon bagun da posisaya' kopotas og
ngalan nog Mikpongon dun.
6 Bu amu si'oy dion sog koliwagan
bonua nog Roma, misunu' amu dosop
konggat sumolabuk dia ni Isukristu.
7 Dadi, sa'an ini pinoitan ku amu nog
sulat koni dion, ain og kilolatan na nog
Mikpongon bu inonggat mampu' dia sog
pigotowan non.
Og tulung bu kotikna' nog pomikilan
mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog
Mikpongon bu sog Kounutan ta nog si
Isukristu.

Landu' koleg ni Paul mangoy sog Roma

8 Sog tigana', posolomatan ku og
Mikpongon dia sog glam niu bianan dia
ni Isukristu po' sabap sog bontugan niu
nog migdongogan sog ainain nog bonua
pa'ali sog kopagon nog kopongandol niu
dianon.
9-10 Bu kotoksi'an dosop nog Mikpon-
gon nog dia amu kobon non sog glam
nog gyakin ku. Pitigbung u pikilan ku
moginang nog ginang nog tinugdak non
dianakon nog mogustal nog Gomba'is nog
Guksugan pa'ali dia ni Isukristu. Bu sog
gyakin ku og pingoni u bosia dianon nog
numun koni kumboyon non na akon nog
mokodopot u dion niu.
11 Po' landu' glegan ku bosia moktong-
gow dianiu dion bagun amu dosop kotu-
lan nog binogoy kitu' dianakon nog bogoy
dia sog kinodiwata, bagun da pododun-
gag kopagon og kopongandol niu.
12 Somo' ita da, mogdinolo'isogoy ita
niu sog kopongandol ta sog Mikpongon.
13 Pigilugan, bagun niu kosunan, tatap u
na bosia ompikil mangoy dion niu, tibua,
ngon kiongga'an ku. Sa'an itu' bosia man-
goy u dion, bagun da dumakol og tumud
dia ni Isukristu. Po' ma' nitu' dosop og
kibianbianan nog duma gotowanan po'
sabap sog kopogustal u dianilan, miimung
dinumakol ilan.
14 Po' og polosuku'an ku dia sog
Mikpongon og mogustal nododa' nog
Gomba'is nog Guksugan dia sog glam nog
gotowanan pa'ali dia ni Isukristu, sog
kobukidan otawaka sog gotow dibaba',
bu minsan sabutba'asa otawaka da' sabut
non.
15 Dadi, sa'an itu' mongatas u dosop
mogustal nog Gomba'is nog Guksugan
pa'ali dia ni Isukristu asta dianiu dion sog
koliwagan bonua nog Roma.
16 Po' ondi' u mosipog nog Gomba'is
nog Guksugan koni, po' bianan dini mo-
tongow og pagas nog Mikpongon sog
kogawon non nog gotowanan tidu sog
dusaanan, minsan sima og tumud bu
mongandol dianon, tigana' sog gotow
Hudyu mangka sog kona' Hudyu.
17 Dia sog Gomba'is nog Guksugan
koyon pitampal bog olo og kopokpodulus
nog Mikpongon sog gotowanan dianon,
bianan dia sog kopongandol nilan tidu
sog tolipunan asta sog doksu'an. Po'
sinulat sog Kitab nog ma' nini, “Og gotow
nog midulus, motubu' bianan sog kopon-
gandol non.”*

Polihola'on nog Mikpongon ain mogi-nang nog sinoitan

18 Dadi, pitongow na og glolingit nog
Mikpongon dia sog gotowanan koyon nog
miglokohinangan nog sinoitan bu ondi'
mondok sog Mikpongon. Po' bianan

* **1:17 1:17** Habakuk 2:4b

sog kohinangan nilan koyon, dinugba'an
nilan og motud pa'ali sog Mikpongon.
19 Po' og Mikpongon, pitampal non na
dia sog glam nog gotowanan sog ain
goktob nog mosabut nilan pa'ali dianon.
Dadi, kisunan nilan na bosia pa'ali sog
Mikpongon.
20 Po' miktidu pa sog kopokpongon nog
dunya, mitongow na og di' bosia kitu'
motongow pa'ali sog Mikpongon nog ma'
nog pagas non nog da' kopus non, bu olo
bayu' nog kodiwata non. Po' pitampal na
dia sog piongonanan non. Dadi, da' na og
da'awa nog gotowanan koyon nog di' ilan
mokopoktamuy dia sog Mikpongon.

21 Po' minsan si'oy kisunan na nog
gotowanan pa'ali sog Mikpongon, da'
nilan ion songlitoy nog ion og Mikpon-
gon otawaka da' nilan ion posolomatoy.
Suga'id non, og pikilan nilan miimung
tanan nog da' doksu' non boya'an mod-
olom na pomikilan nilan dun.
22 Balu' nilan dun ompantas na pikilan
nilan, saka miimung ilan tanan nog gu-
mowon dun.
23 Po' kolele nog moktamuy ilan dia
sog Mikpongon nog di' kolobian, sokali'
ilan miktamuy sog sagya glodawananan
nog gotow, otawaka og manukmanuk,
otawaka og mamakmamak nog saka da'
tanan og ginawa nilan.
24 Dadi, sabap sog kogumow nog
gotowanan koyon, pitiangan ilan nog
Mikpongon dia sog glegan nilan koyon
moglokohinangan nog sinoitan nog ma'
nog mikpoginang ilan nog kosipogsipog
sog glawas nog duma nilan nog boya'an
miimung ilan na mama' nog da' sagnat
nilan.
25 Po' og motud nog miktidu sog
Mikpongon, sinuklian nilan nog gloput.
Po' kolele og Mikpongon tomuyon nilan,
sokali' piktamuy nilan bu pigodaban ni-
lan, ain og piongon non. Sumboy bosia
og Mikpongon da og poksonglitan ta asta
sog da' kopus non. Amen.

26 Sa'an itu', potiangan ilan nog
Mikpongon moginang nog glegan nilan
kitu' nog kosipogsipog. Po' minsan og
kolibunanan nilan miksop na botad nilan
kobal nilan mogbabal nog pakasi libun
nilan.
27 Og kolokianan si'oy, binolong nilan
dosop og gleg nilan sog kolibunanan.
Suga'id non, sinuklian nilan nog landu' og
gleg nilan sog pakasi laki nilan. Po' mik-
pogbabal ilan dosop nog pakasi laki nilan
boya'an minuli' dianilan og kohinangan
nilan koyon nog mokolaton.
28 Dadi, sabap sog kona' bololaga' dian-
ilan og sabut nilan pa'ali sog Mikpongon,
pitiangan ilan na nog Mikpongon dia sog
pikilan nilan koyon nog da' sagnat non.
Dadi, ininang nilan ain di' kitu' bosia
molongas inangon.
29 Dadi sa'an itu', miponu' ilan nog glam
nog gininisan nog ginang nog sinoitan
nog ma' nog mokpoktungkag, og mabak,
bu mikpoksasow ilan. Po' miponu' ilan
nog gimaan. Bu og polomunu' ilan,
og bolobigyakan ilan, bu mosina ilan.
Bololibak ilan,
30 bolotiboton ilan, pikongitan nilan
og Mikpongon, bu da' botad nilan.
Mokpotaspotas ilan bu mogbugalbugal.
Monontong ilan tanan nog ain og ginang
nog sinoitan, bu ondi' ilan momilang sog
mokogulang nilan.
31 Ondi' ilan moto momikil, bu di' ilan
kosoligan. Da' glolat nilan otawaka glang-
gung nilan sog pakasiotow nilan.
32 Mosabut nilan da bosia nog midulus
og po'atan nog Mikpongon nog simasima
og moginang nog kohinangan koyon nog
sinoitan, sumboy nododa' matoy. Min-
san si'oy misabut nilan na og po'atan
kitu', kobon non og ponginangon nilan
mokolaton da. Bu kona' tibua nitu',
suga'id non, kosu'atan ilan dosop sog ain
mokopoginang kitu' dun.

2

*Modulus og kopomolihala' nog Mikpon-
gon*

1 Dadi, amu og mongukum nog duma
gotow, da'idun na og da'awa niu dun. Po'
minsan olo sinila' niu kitu' dianilan, mo-
sugat amu dosop dun nog kosila' niu kitu'
dianilan. Po' ain bakan sila', mototugu
ion tanan moginang dun.

2 Tibua, kosunan ta da og sosuku gotowanan nog mikpoginang nog mokolaton nog ma' nitu', ukumon da nog Mikpongon. Bu kosunan ta dosop og kopolihala' non dun dumalan da sog motud.
3 Dadi, bila amu og sagyaotow da mongukum sog duma gotow nog mikopoginang nog molaton, saka amu si'oy mikopoginang dosop dun, di' amu ta' buan mosugat dosop nog polihala' nog Mikpongon? Balu' niu mokoponangkis amu ta' dun?
4 Dadi, sumboy ondi' ta da bibason og mosolag nog glolat non, og glanggung non, bu og ponutus non dianita. Po' kisunan niu da bayu' og tugyu non kitu' bagun da moglila' ita dianon nog boya'an mosop og pomikilan ta.
5 Tibua, sabap sog kotogas nog pikilan niu, bu sabap sog di' niu kumboy sopon og pikilan niu, mogdungag og polihala' nog Mikpongon dianiu. Po' bila matong gondow kitu', potongowon non dianiu nog motud doda' og kopomolihala' non.
6 Po' tumbasan nog Mikpongon og gotow sog ain miinang non.
7 Dadi, ain og monamal moginang nog polomotadon koyon nog kosu'atan og Mikpongon dun, kobogayan ilan nog kotubu' nog da' kopus non. Po' og ma'ana non, og pogopason nilan bagun ilan potason, bu dongya'an nog Mikpongon, bu og kotubu' kitu' nog da' kopus non.
8 Tibua, ain og mokpotaspotas nog dili glawas non, bu tinolikudan non na og motud pa'ali sog Mikpongon mangka ion pokokunut sog ain ginang nog sinoitan, og tumbas dun dianon og polihala' bu glolingit nog Mikpongon.
9 Po' minsan sima otowoy og moginang nog ginang nog sinoitan, tigana' sog gotow Hudyu mangka sog kona' Hudyu, og doksu'an non og sinsaan bu og susaan.
10 Tibua, ain og moginang kitu' nog gomba'is dia sog Mikpongon, potason non ilan, bu dongya'an non ilan, bu ngon kotikna' nog pomikilan nilan, minsan sima otowoy og gotow Hudyu otawaka kona' Hudyu.
11 Po' og Mikpongon, da' pogbigya'on non sog glam nog binonsaan.
12 Dadi, og gotowanan nog kona' Hudyu, da' ilan kobogoyoy nog Botad kitu' nog pibian dia ni Muses. Sa'an itu', bila lo'aton ilan sabap sog dusaanan nilan, kona' po' da' nilan kunut og Botad kitu'. Tibua, og gotow Hudyuanan, kibogayan ilan nog Botad kitu' nog pibian dia ni Muses. Dadi, og polihala' sog dusaanan nilan sumboy dumalan dia sog Botad kitu'.
13 Po' bila og gotow monginongog tibua nog Botad kitu' saka da' non unutoy, ondi' mimung modulus dia sog motaan nog Mikpongon. Suga'id non, ain mokokunut dia sog Botad kitu', kingolanan nog Mikpongon nog ion midulus.
14 Po' ain kona' Hudyu, bila og polomotadon nilan mama' nog miunut sog Botad kitu' nog minsan da' ilan si'oy kobogoyoy dun, og ma'ana non, misabut nilan da bog olo molongas otawaka og molaton nog polomotadon.
15 Po' inunut nilan og botad kitu' nog donsama' na sinulat dia sog dialom pusung nilan, bu tinoksi'an tanan nog pikilan nilan. Dadi, bila gomonsunoy da' nilan kunut og botad kitu', ompikil nilan nog mikosala' ilan. Tibua, bila mokokunut ilan sog botad kitu' mogda'da' pomikilan nilan dun.
16 Dadi, dia sog Gomba'is nog Guksugan koni nog pigustal u, ngon da gondow non, bianan dia ni Isukristu, og Mikpongon ukumon non og piglingod kitu' sog dialom pikilan nog glam nog gotow.
17 Dadi, amu nog kiingolanan og gotow Hudyu, ma' long niu dun, sumalig amu sog Botad kitu', bu og bonsag niu nog poktomuyon niu og Diwata nog ondi' kolobian.
18 Bu misabut niu na bosia og glegan non, bu kionadan niu na bosia dia sog Botad kitu' bog olo polomotadon nog molongas.
19 Bu ma' long niu pa dun, mitantu sog pikilan niu nog moto amu na mogagak sog ain da' pa kitu' kobuka' og mata nilan sog motud pa'ali sog Mikpongon. Bu ma' long niu dosop dun, moto amu dosop momali sog ain dia pa sog kodoloman,

20 otawaka sog ain gumowon pa,
otawaka sog ain kulang pa og sabut nilan.
Po' mitantu sog pikilan niu nog Botad
kitu' og tibuk nog kotoan bu glam nog
motud.
21 Bila ma' nitu', na' amu polo'ma!
Iduma gidoy buan di' amu ma mokinon-
gog, otawaka di' niu ma munut og dili
pomali niu sog gotowanan? Po' og pimali
niu nog sumboy di' monakow, monakow
amu ta' buan?
22 Og pimali niu nog sumboy di' amu
momabal nog duoy nog duma niu. Dadi,
miunut niu da gidoy? Bu molaton bosia
dianiu og monglodawan. Saka buan
lompason niu ma dianilan og baloy nog
pogyokinan nilan?
23 Amu nog mikpogbonsag pa'ali sog
Botad kitu', sabap sog da' niu itu' kunut,
miimung og Mikpongon pogundaundaan
dun nog gotowanan.
24 Po' ma' nini sinulat sog Kitab, "Og
ngalan nog Mikpongon piksudi'an nog
gotowanan nog kona' Hudyu sabap sog
polomotadon niu, amu gotow Hudyu."*
25 Dadi, bila unuton niu og Botad kitu',
og kopoktuk niu koyon† ngon ma'ana non.
Tibua, bila di' niu unuton og Botad kitu',
domikian da ma' nog da' amu poktuk.
26 Po' og gotowanan nog tidu sog len
bansa nog da' poktuk, bila mokokunut
ilan da sog polomotadon nog Botad kitu',
itungon ilan nog Mikpongon nog ma' ilan
da nog miktuk.
27 Dadi, ilan og tanda' nog amu, bansa
Hudyu, da' amu pokokunut sog Botad
kitu'. Po' minsan ngon og Po'atan niu
kitu' nog sinulat, bu minsan miktuk amu
na, da' amu tanan pokokunut dun. Saka,
ilan nog kona' Hudyu, minsan da' ilan
tukoy, mikokunut ilan sog Botad kitu'.
28 Po' og ma'ana nog gotow
Hudyu, kona' tibua bianan sagya sog
glangkalangka. Bu og ma'ana nog
moktuk, kona' tibua sagya sog ginungod.
29 Suga'id non, og tantu Hudyu dia ko-
tongow sog dialom pikilan nog gotow. Bu
og tantu nog moktuk dia dosop kotongow
sog dialom pikilan nog gotow. Og ginang
ini nog Bolakat nog Mikpongon, kona' og
ginang nog Botad kitu'. Dadi, og gotow
nog kiinangan nini, og dongya' dianon
miktidu sog Mikpongon kona' miktidu sog
sagyaotow.

3

1 Dadi, bila ma' nitu', ngon ta' gidoy og
glongas non sog gotow Hudyu, otawaka
ngon ta' og sagnat non bila og gotow
moktuk?
2 Ngon tokodoy! Po' sog tigana', og
dili talu' nog Mikpongon sog gotowanan
inuakil non na dia sog gokbitan nog bansa
Hudyu.
3 Tibua, minsan ma' nitu', og kodokolan
nog bansa Hudyu, da' ilan pongandol
dun. Dadi, olo buan ma'ana non? Min-
san kulang kopongandol nilan, mimung
ta' buan nog ondi' kopongondolan og
Mikpongon sog ain tinalu' non?
4 Ondi' tokodoy. Po' minsan glam nog
gotow moloput, og talu' nog Mikpongon
motud da. Po' ma' nini sinulat sog
Kitab, "Motuman tokodoy og talu' mu bu
momondag a bila sog mogbisala."*
5 Dadi, sabap nitu' ngon og momikil
dun nog bila sabap sog kohinangan ta nog
da' kodulus, mimung motampal tokodoy
og kodulusan nog Mikpongon. Bu ma'
long nilan dun, di' bosia mogusoy bila
posokitan ita nog Mikpongon dun. (Ma'
nion doda' og poktolu'on nog gotow!)
6 Aba! Bila ma' nitu', misimoy doda' og
pikilan koyon nog ma' nion. Po' somo'
dinumalan da sog motud og pikilan nilan
koyon, da'idun motud nog polihala' nog
Mikpongon sog gotowanan.
7 Tibua, tumabal nosop og gotowanan
koyon nog bila bianan sog koloput nilan,
miimung motampal tokodoy kotud nog
talu' nog Mikpongon dunut pododungag
og sanglit dianon. Dadi, ma' long nilan
dun, ondi' na bosia mogusoy polihola'on
ilan sog dusaanan nilan koyon.
8 Aba! Og ma'ana nog pikilan nog
mama' nion, sumboy buan inangon ta og

* **2:24 2:24** Isaya 52:5b † **2:25 2:25** Sa'an itu' moktuk ilan po' og tanda' nog ilan og gotow Hudyu nog motamuy dia sog Mikpongon bu misunu' ilan sog koposadan nog Mikpongon dia ni Abraham kobon nitu'. * **3:4 3:4** Salmu 51:4b

molaton bagun moktimaluy sog gomba'is!
Ain momikil nog ma' nion, sumboy
nododa' polihola'on ion. Bu og go-
towanan kitu', pingimungan nilan tanan
akon. Po' akon dow, mimali u nog mama'
nog pomikilan nilan koyon!

*Onda'idun donsama' midulus nog go-
tow*

9 Dadi, olo ma doksu'an nog poktolu'on
ta koni? Ita og gotow Hudyu, golom
ita pota' buan dia sog gotow nog kona'
Hudyu? Ondi' le. Po' komun tinalu' ta
na nog glam nog gotow Hudyu otawaka
kona' Hudyu, pigboya'an ilan na nog
dusaanan nilan.
10 Po' ma' nini sinulat sog Kitab,
"Minsan si'oy sala kotow nog gotow,
da'idun midulus dun.
11 Onda'idun mokosabut pa'ali sog
Mikpongon. Bu onda'idun tanan moleg
sumabut dun.
12 Po' glam nog gotow tinumolikud dianon
boya'an miimung ilan tanan nog da' sag-
nat non.
Po' da'idun mikinang nog molongas min-
san sala kotow si'oy."†
13 "Po' bianan sog talu' nilan, mogla'at
gotowanan dun. Bu bianan sog
dila' nilan, mikpoglimbung ilan dia
sog pakasiotow nilan."‡
"Po' og baba' nilan ombisa ma' nog glala
nog momukan,§
14 bu og ponolu'on nilan lunsan mokobisa
nog tuyud."*
15 "Alu'alu' gobokan nilan og momunu'.
16 Bu sabap dianilan miimung nog sin-
saan bu og gla'at nog gotowanan.
17 Bu da'idun gomigus dianilan."†
18 "Bu da'idun dosop gondok nilan dia sog
Mikpongon."‡
19 Dadi, kosunan ta nog og Botad kitu'
binogoy bagun mogokbit dianilan. Dadi,
da'idun da'awa nog gotow. Bu glam nog
gotow polihola'on nog Mikpongon.
20 Dadi, da'idun gotow nog midulus sog
motaan nog Mikpongon bianan da sog
kopogunut nilan nog Botad kitu'. Suga'id
non, og tugyu nog Botad kitu' bagun
mosabut nog gotow bog olo og dusa.

*Modulus og gotow bianan sog kopon-
gandol*

21 Tibua, numun koni pisabut na nog
Mikpongon dianita og bianan ta bagun
ita modulus dianon. Og bianan ta dun
da' dukakit non sog kopogunut ta dia sog
Botad kitu'. Og Botad kitu' bu og polo-
molatasanan nog talu' nog Mikpongon
kobon nitu', pinosun nilan dianita pa'ali
sog bianan koni.
22 Po' og kodulusan koni bogoyon nog
Mikpongon sog gotowanan bianan dia sog
kopongandol bu tud nilan dia ni Isukristu.
Da' binigya' nog gotow
23 po' glam nog gotow mikodusa sog
Mikpongon bu molayu' ilan na tanan dia
sog glegan nog Mikpongon dianilan.
24 Tibua, bianan sog tulung nog binogoy
non dia sog gotowanan, mimung mota-
bang na og gotow dun bianan dia ni
Kristu Isus. Po' ion og ginumawon nog
gotowanan tidu sog dusaanan nilan.
25 Sa'an binogoy nog Mikpongon nog
ion matoy po' inimung non ion nog
pomalas bagun kopolasan og glam nog
dusaanan nog gotowanan bianan sog tud
bu salig nilan dia sog dugu' ni Kristu nog
miglayas sog kudus. Sa'an ininang nog
Mikpongon ma' nitu' po' bagun motampal
sog glam nog gotow nog og kopomolihala'
non sog dusaanan, modulus. Po' kobon
nitu', sabap sog ompayat og ponutus non,
pitiang non solianlian og dusaanan nog
gotowanan.
26 Tibua numun koni, di' non na ilin-
gon ma' nitu', po' pitongow non na
og kodulus nog kopomolihala' non sog
dusaanan. Dadi sa'an itu', minsan sima
og mongandol dia ni Isus, iningolanan
nog Mikpongon nog midulus dianon.
27 Dadi, bila ma' nitu' og bianan nog
boya'an modulus og gotowanan dun,
da'idun na og mokopogbonsag dun. Po'
da' itu' dia binianan sog kopokokunut
non dia sog Botad kitu', suga'id non, dia
itu' pibian sog kopongandol non dia ni
Isukristu.
28 Dadi, og doksu'an nog poktolu'on ta
koni ma' nini, modulus og gotow sabap

† **3:12 3:12** Salmu 14:1-3 ‡ **3:13 3:13** Salmu 5:9b § **3:13 3:13** Salmu 140:3 * **3:14 3:14** Salmu 10:7 † **3:17 3:17** Isaya 59:7-8 ‡ **3:18 3:18** Salmu 36:1

da sog kopongandol non dia ni Isukristu.
Kona' po' sabap sog kopogunut non nog
Botad kitu'.
29 Po' og Mikpongon og Diwata nog
glam nog gotow, kona' tibua og Diwata
nog bansa Hudyu, nog ilan og binogayan
nog Botad kitu' nog pibian dia ni Apu'
Muses. Suga'id non, ion og Diwata dosop
nog gotowanan kitu' nog minsan da' si'oy
kobogoyoy nog Botad.
30 Dadi, bila og Mikpongon og Diwata
doma nog glam nog gotow, solabuk da og
Mikpongon nog mokopodulus dia sog ain
miktuk kitu' nog bianan da sog kopongan-
dol nilan dianon. Bu domikian dosop sog
ain da' kitu' poktuk, modulus ilan dosop
bianan sog kopongandol nilan dianon.
31 Dadi, bila modulus og gotow bianan
da sog kopongandol non, ngon dota' buan
og sagnat nog Botad kitu'? Ngon da, po'
numun koni, kopogunutan na og Botad
kitu' bianan sog kopongandol ta dia sog
Mikpongon.

4

*Midulus si Abraham bianan sog kopon-
gandol non*

1 Dadi, pomikilon ta pa og mogulang ta
kitu' nog piktiduan nog bansa ta nog ion
non si Abraham. Olo buan kibianbianan
non pa'ali sog ma' nini koni?
2 Si Abraham tinolu'an nog Mikpongon
nog da' dusa non. Somo' itu' sabap da
sog dili kohinangan non, mokopogbonsag
bosia ion dia sog gotowanan, tibua, onda'
dia pokopogbonsag sog Mikpongon.
3-4 Po' sa'an ma' nitu', ibalat da sog mo-
gusaha, bila og gotow moginang, tumbas
dun dianon ain da og dakol nog miinang
non. Og ma'ana non, og tumbas koyon
dianon kona' sagya og bogoy, suga'id non,
og bunga nog pigliksa'an non.
Dadi si Abraham, olo buan sinulat
sog Kitab pa'ali dianon? Ma' nini, "Si
Abraham tinumud dia sog Mikpongon bu
bianan sog kopongandol non, tinolima' na
ion nog Mikpongon nog ion midulus."*
5 Dadi, sa'an og gotow bila iningolanan
na nog Mikpongon nog ion midulus, kona'
po' og gotow koyon sinumalig dia sog
dili ginang non, suga'id non, sabap sog
kopongandol non dia sog Mikpongon. Po'
og Mikpongon da og mokopoktalu' sog
bolodusaon nog da' dusa nilan dianon.
6 Po' ma' nitu' dosop og tinalu' ni Dabid
kobon nitu' pa'ali sog ain iningolanan
nog Mikpongon nog midulus. Landu'
tokodoy da'da'an nog gotowanan kitu' po'
og kodulusan nilan, da' dukakit non dia
sog dili kohinangan nilan.
7 Po' ma' nini og talu' ni Dabid nog
sinulat sog Kitab,

"Mogda'da' na og gotow nog kiompunan
na og sala'anan non, bu miudas na
og dusaanan non.
8 Mogda'da' na og gotow nog ondi' na
ukaton nog Mikpongon dianon og
dusaanan non."†

9 Dadi, og pigolong koyon nog mik-
pogda'da', kitu' ta' da tibua ain miktuk
kitu'? Kona' le. Po' ain kitu' nog da' pok-
tuk misunu' dosop da. Po' komun, mitalu'
ta na nog sabap da sog sagya kopongandol
ni Abraham dia sog Mikpongon, midulus
ion dun.
10 Dadi, takun dow buan. Nanu gidoy
si Abraham kiingolanan nog ion midulus?
Kobon pa ta' nog da' pa ion poktuk
otawaka sog miktuk na ta'? Kobon non
pa nog da' pa ion poktuk.
11 Po' kobon pa nog da' pa ion poktuk
dun, tinumud na bu mingandol na ion dia
sog Mikpongon boya'an nog iningolanan
ion nog midulus. Bu sa'an tinuk ion
po' og tanda' nog tinolima' na ion nog
Mikpongon nog ion doda' midulus. Dadi
sabap ditu', ion og mogulang nog glam
nog tinumud dia sog Mikpongon nog da'
pa poktuk po' ilan si'oy miimung modulus
bianan sog kopongandol nilan.
12 Bu si Abraham dosop og mogulang
nog ain miktuk. Kona' po' miktuk ilan,
suga'id non, sabap sog kopongandol ni-
lan nog mama' da nog kopongandol nog
mogulang ta nog si Apu' Abraham nog
kobon pa ion nog da' pa poktuk dun.
13 Pinasad nog Mikpongon dia ni Abra-
ham bu sog ganakapu'anan non nog

* **4:3-4 4:3-4** Genesis 15:6 † **4:8 4:8** Salmu 32:1-3

mokopomusaka' ilan nog dunya koni. Bu
sa'an tinalu' non dianon, kona' po' sabap
sog kopokokunut ni Abraham sog Botad
kitu', suga'id non, sabap sog kopongandol
ni Abraham dia sog Mikpongon boya'an
kiingolanan ion nog midulus.
14 Po' somo' og gotow, malap non
ain pinasad kitu' nog Mikpongon dianon
bianan sog sagya da kopokokunut non
sog Botad kitu', da'idun og potugyuan nog
kopongandol non. Bu doma, og pinasad
kitu' nog Mikpongon miimung nog da' na
sagnat non.
15 Po' sa'an ma' nitu', og doksu'an nog
Botad kitu', og polihala' nog Mikpongon.
Tibua, somo' da'idun og botad, da'idun
dosop og mokosala'.
16 Dadi, misabut ta na nog og pasad
nog Mikpongon dia sog gotowanan motu-
man doda' sabap sog kopongandol nilan
dianon. Sa'an itu', og kotumanan non og
tulung nog Mikpongon nog mongon dia
sog glam nog ganakapu'anan ni Abraham
kitu'. Kona' tibua sog ain kibogayan nog
Botad kitu', suga'id non, asta dosop nog
ain da' kobogoyoy dun. Tibua, og kopon-
gandol nilan mama' da nog kopongandol
ni Abraham kitu'. Og ma'ana non, ion og
gama' nog glam ta.
17 Po' ma' nini og sinulat sog Kitab,
"Inimung u na ika nog gama' sog modakol
nog binonsaan."‡ Dadi, sog motaan nog
Mikpongon, ion og gama' ta sog kopon-
gandol. Po' mingandol ion sog Mikpon-
gon. Po' og Mikpongon mokpotubu' sog
ain minatoy bu mokpongon sog ain da' pa
pongonoy.
18 Dadi, tinumud si Abraham dunut
migdodama ion sog Mikpongon minsan
si'oy og pigdodomaan non kitu' mologon
bosia kotuman. Tibua, sabap sog kopon-
gandol non, mituman og pinasad kitu'
nog Mikpongon dianon nog ion doda'
mimung nog gama' nog modakol nog
bansaanan.
19 Po' sokali' mituman og koposadan
koni dianon, dali' na kodopot sogatus og
tinonan non. Sog dialom pikilan non, di'
na ion mokobata'. Tibua, minsan si'oy
ma' nitu', da' da poksop og kopongandol
non. Bu og duoy non si'oy nog si Sara,
kitutusan na kobal nog gulangan non.
20 Tibua, minsan si'oy ma' nitu', da'
da ion pomungyas nog tinalu' kitu' nog
Mikpongon dianon. Suga'id non, po-
sisaya' tanan kopagon og kopongandol
non dunut kopoksanglit non sog Mikpon-
gon.
21 Po' mitintu sog dialom pikilan non
nog og Mikpongon tumanon non nododa'
minsan olo tinalu' non.
22 Dadi, sa'an itu' kiingolanan si Abra-
ham nog Mikpongon nog ion midulus.
23 Bu og piktalu' non kitu' nog midulus,
kona' tibua ni Abraham.
24 Po' ita si'oy, mosunu' ita dosop
kingolanoy nog midulus, ain tumud kitu'
sog Mikpongon nog ion og mikpotubu' dia
sog Kounutan ta nog si Isus tidu sog patoy.
25 Po' sabap sog dusaanan ta, bino-
goy ion nog Mikpongon nog matoy. Bu
pitubu' non da ion puli' bagun mawa' og
dusaanan ta sog Mikpongon.

5

Moglogomigus og gotowanan dia sog Mikpongon

1 Dadi, sabap sog kopongandol ta di-
anon, mawa' na og dusaanan ta dianon
bu moglogomigus ita na nog Mikpongon
bianan sog Kounutan ta nog si Isukristu.
2 Po' bianan dianon, tinulung ita na
nog Mikpongon sabap sog kopongandol
ta dianon. Bu og tulung nog Mikpongon
mimung og pagon nog kotubu' ta dianon.
Bu migda'da' ita sabap sog dodomaan ta
nog ngon gondow non, moksolabuk ita
dia sog glongas nog Mikpongon.
3 Bu mogda'da' ita dosop numun kitu'
po' mikobian ita sog sinsaan. Po' kosunan
ta da nog bianan sog sinsaan, mimung
mipagon og tud ta.
4 Bu bianan dosop sog kopagon nog tud
ta, mimung dosop og polomotadon ta nog
kosu'atan og Mikpongon dun. Bu bianan
sog polomotadon koyon nog kisu'atan og
Mikpongon dun, mimung dosop nog ngon
dodomaan ta dianon.
5 Bu og dodomaan ta kitu' dianon,
kosunan ta nog tumanon non nododa' po'

‡ **4:17 4:17** Genesis 17:5b

og Mikpongon, binunag non og glolaman non sog dialom pusung ta bianan sog Bolakat non nog binogoy non dianita.

6 Po' kobon nog pigboya'an ita pa nog dusa, minatong tang nog mosu'at sog Mikpongon nog soliuan ni Kristu sog patoy og bolodusaon.

7 Kosunan ta nog moliang sog gotow og sumoliu matoy sog pakasiotow non nog da'idun tokodoy sala' non. Tibua, bila sopolati non ngon gotow molongas bolotabat non, tingala ngon bayu' og gotow nog moktigolow sumoliu matoy dianon.

8 Tibua, og Mikpongon, sabap sog landu' glolaman non dianita, minsan si'oy dia ita sog dialom nog dusa, sinoliuan ita da ni Kristu sog patoy.

9 Dadi, og ma'ana non, kotolu'an ita nog da' na og dusa ta bianan sog dugu' non nog miglayas. Bu kona' tibua nitu' po' migawon ita dosop tidu sog polihala' bosia nog Mikpongon dia sog gotowanan.

10 Po' kobon nog banta ita pa nog Mikpongon, tiniguli' non ita bianan sog kopatoy nog Bata' non, labi na numun koni tobangon non dosop ita bianan sog kotubu' non tidu sog patoy, po' donsama' ita na tiniguli' dianon.

11 Bu kona' tibua nitu', suga'id non, mikpogda'da' ita na sabap sog glam nog miinang nog Mikpongon dianita bianan dia sog Kounutan ta nog si Isukristu. Po' bianan sog kopatoy non, mitiguli' ita na dia sog Mikpongon.

Pa'ali dia ni Adan bu si Kristu

12 Og dusa nog migulit sog glam nog gotow dini sog glupa'an, sabap da sog sala kotow gotow nog mikodusa. Bu sabap sog dusa, matoy og gotow dun. Dadi, sa'an matoy og glam nog gotow po' sabap sog glam nog gotow mikodusa.

13 Po' minsan sog masa nog da' pa bogoyoy og Botad kitu', og gotowanan mikodusa na. Tibua, somo' da'idun Botad kitu', da'idun dosop og tontongan nog dusa.

14 Tibua, minsan si'oy ma' nitu', tidu sog masa ni Apu' Adan mangoy sog masa ni Apu' Muses, og gotowanan mikpomatoy da minsan si'oy og dusa nilan sog Mikpongon, ondi' ma' nog dusa ni Apu' Adan kitu' nog kopongantu non dia sog Mikpongon.

Si Apu' Adan kitu', domikian mama' nog glogyawan po' ngon dosop sala kotow gotow tumoluyuk dianon.

15 Tibua, da' ilan da pogbatuk po' da' pogbatuk og doksu'an nog dusa ni Apu' Adan kitu' bu og glolat nog Mikpongon sog gotowanan. Po' modakol nog gotow minatoy kobal nog dusa nog sala kotow nog si Apu' Adan. Tibua, og dusa ondi' mokantu sog tulung nog Mikpongon bu og binogoy non kitu' dia sog gotowanan bianan sog glolat bu glolaman nog sala kotow nog si Isukristu.

16 Po' ngon doda' og piktingkaan nog doksu'an nog miktidu sog dua' kotow koyon. Po' tidu sog solabuk da og dusa ni Apu' Adan kitu', miimung polihola'on glam nog gotow dun. Po' glam nog gotow bolodusaon. Tibua, sabap sog glolat nog Mikpongon nog binogoy non sog gotowanan, og gotow kotolu'an nog Mikpongon nog da' na og dusa non.

17 Po' sabap sog dusa nog sala kotow kitu', og patoy migbaya' dia sog gotowanan. Golom pa og doksu'an nog miinang nog sala kotow kitu' nog si Isukristu. Po' simasima gotow tumabuk nog mosolag koni nog tulung, bu og kodulusan nog binogoy nog Mikpongon sog gotowanan, kobogayan ion nog baya' mogbaya' dia sog kotubu' non bianan sog sala kotow kitu' nog si Isukristu.

18 Dadi, og doksu'an nog sala kotow nog mikodusa kitu', miimung glam nog gotow polihola'on nog Mikpongon. Bigya' non, og doksu'an nog ginang nog sala kotow kitu' nog kodulusan, miimung mogawon glam nog gotow dun tidu sog dusaanan nilan bu mimung dosop nog kotubu' nilan.

19 Bu sabap sog kopongantu nog sala kotow kitu' dia sog Mikpongon, miimung bolodusaon og glam nog gotow. Saka, sabap sog kopokokunut nog sala kotow kitu' dia sog glegan nog Mikpongon, mimung modakol og gotowanan nog midulus dun.

20 Po' dangan binogoy og Botad kitu',
miimung migdungag og dusaanan dun.
Tibua, minsan si'oy migdungag og
dusaanan nog gotow, labi pa ditu' og
tulung nog Mikpongon.
21 Dadi, sabap sog patoy, motongow
og baya' nog dusa. Domikian dosop
nog bianan sog kodulusan, motongow
og baya' nog tulung nog Mikpongon nog
boya'an ombokbit ita dia sog kotubu' nog
da' kopus non bianan sog Kounutan ta
nog si Isukristu.

6

Migawon na tidu sog baya' nog dusa

1 Dadi sabap ditu', olo noma og motalu'
ta dun? Sigi ita pota' moginang nog
dusa bagun da pododungag og tulung nog
Mikpongon dianita?
2 Ondi' nododa' mogusoy! Po' da' ita na
pogboya'oy nog dusa. Dadi, mologon ita
na bosia koit nog dusa.
3 Po' kisunan niu da bayu' nog glam ta
nog mikpobunyag na dia ni Kristu Isus,
miimung solabuk ita na dianon sog kopa-
toy non kitu' bianan sog kopogbunyag ta.
4 Dadi, bianan sog kopogbunyag ta kitu',
misunu' ita na sog kopatoy non bu sog
kolobong dianon po' bagun da motubu'
ita puli' sog bogu kotubu' ma' nog kotubu'
ni Kristu. Po' pitubu' ion puli' nog
Mikpongon bianan sog dasig nog Gama'
ta sog glangit nog di' kolobian.
5 Dadi, bila misunu' ita ma sog kopatoy
non, mosunu' ita dosop dia sog kopogbuat
non kitu' tidu sog patoy po' sabap ditu', ita
si'oy, motubu' ita dosop tidu sog patoy.
6 Po' kosunan ta og glegan nog ginungod
bakan pokodusa. Tibua, misunu' na itu'
kolansang dia ni Kristu sog kudus bagun
da mimung nog da' na baya' nog dusa
dianita bagun da ondi' ita na mulipon nog
dusa.
7 Po' sa'an ma' nitu', ain minatoy,
mikawa' na tidu sog baya' nog dusa.
8 Dadi, bila misunu' ita ma sog kopatoy
ni Kristu, og tud ta, motubu' ita dosop
dianon.
9 Po' kosunan ta nog sabap sog kopokpo-
tubu' dianon tidu sog patoy, di' na ion
matoy mokpuli'. Og ma'ana non, da' na
og baya' nog patoy dianon.
10 Po', sabap sog kopatoy non kitu', da'
na ion dia sog gongkoman nog dusa, bu
mitubu' ion dia sog Mikpongon.
11 Dadi, domikian dosop nog ma' nitu'
ita. Dadi, pikil niu nog minatoy amu na
dia sog dusa, bu mitubu' amu na dia sog
Mikpongon sabap sog kosolabuk niu dia
ni Isukristu.
12 Og glawas niu, na' niu na potiangon
pogboya'an nog dusa po' bagun amu na
ondi' mokohinang nog ain glegan koyon
nog di' pia.
13 Bu na' amu na moguakil nog po-
longkapan nog glawas niu dia sog dusa
nog boya'an mokohinang amu nog di'
pia. Suga'id non, sumboy uokilon niu
na og glawas niu dia sog Mikpongon po'
mama' nog pitubu' non na amu tidu sog
patoy. Dadi, uakil niu na og tibuk nog
glawas niu dianon bagun non da minang
og kodulusan bianan dianiu.
14 Po' sumboy ondi' amu nododa' pog-
boya'an nog dusa. Po' da' amu na dia sog
baya' nog Botad kitu' nog pilatas dia ni
Muses kobon nitu'. Suga'id non, dia amu
na sog baya' nog tulung nog binogoy nog
Mikpongon dianita.

Gulipon sog kodulusan

15 Dadi, bila ma' nitu' nog da' ita noma
dia sog baya' nog Botad kitu', suga'id
non, dia ita noma sog baya' nog tulung
nog Mikpongon, mogusoy ta' nog sigi ita
pa moginang nog dusa? Ondi' nododa'
mogusoy!
16 Po' ain momikil nog mama' nion, og
ma'ana non, da' non pikiloy pa'ali sog
gotow nog bila uokilon non og glawas non
sog pakasiotow non, minsan olo donda-
gan dianon bilangon non. Og ma'ana
non, ion og gulipon na nog gotow kitu'.
Domikian da ma' nion og gotow nog
miulipon dia sog dusa otawaka miulipon
dia sog Mikpongon. Pomili'on ta bog
ain ita pomilang. Po' bila og Mikpongon
bilangon ta, og doksu'an non og kodulu-
san. Tibua, bila og dusa bilangon ta, og
doksu'an non patoy asta sog da' kopus
non.

17 Tibua, posolomatan ta og Mikpongon
po' dini kitu' minsan si'oy miulipon amu
dia sog dusa, dangan midongog niu og
motud nog Guksugan kitu', tinabuk niu
bu miktantu amu mokokunut dun.
18 Dadi, sabap ditu' mikawa' amu na
tidu sog baya' nog dusa bu miimung amu
na mama' nog gulipon dia sog kodulusan.
19 Sa'an mokopoktalu' u ma' nini po'
mosompun amu pa koit dia sog dusa. Po'
kobon nog da' amu pa dia sog pigdotu'an
nog Mikpongon, inuakil niu og glawas niu
dia sog kohinangan koyon nog mokolaton
boya'an posisaya' pogdungag og glegan
niu nog mokolaton koyon nog kohinan-
gan. Tibua numun koni, dia amu na sog
pigdotu'an non. Dadi, uakil niu na og
glawas niu dia sog baya' nog kodulusan
bu inang niu na ain ginang nog kosu'atan
og Mikpongon dun.
20 Po' kobon nog dia amu pa sog baya'
nog dusa, og glegan niu onda' da pog-
boya'oy nog glegan nog kodulusan.
21 Dadi, olo ma og glongas nog kohi-
nangan niu kitu' nog saka kisipogan amu
dosop dun numun koni? Onda'idun da
su'usa. Po' og doksu'an non kitu' og patoy
nog asta sog da' kopus non.
22 Tibua numun koni, ginawon amu na
tidu sog baya' nog dusa bu miimung amu
na nog pigboya'an nog Mikpongon. Dadi,
og glongas non, og kodulusan niu. Bu og
doksu'an non, og kotubu' nog asta sog da'
kopus non.
23 Po' og tumbas nog dusa og patoy,
tibua, og bogoy nog Mikpongon dianita
og kotubu' nog asta sog da' kopus non
bianan dia sog Kounutan ta nog si Kristu
Isus.

7

Og pinonggi'an nog duoyan nog gotow

1 Pigilugan, kosunan ku nog mosabut
niu da og poktolu'on ku koni, po' glam
niu, misabut niu na og botad. Og botad
mogbaya' sog gotow solian nog totubu' pa.
2 Ibalat da sog botad mogduoy, og
glibun, ondi' non ombolong og glaki non
solian nog totubu' pa og glaki non koyon.
Tibua, bila minatoy na og glaki non, og
glibun non koyon miluas na sog baya' nog
botad sog mogduoy.
3 Po' sog botad kitu', bila migbolong ilan
bu og glibun koyon mogduoy puli' saka
totubu' pa glaki non, og ginang non koyon
minglaki. Tibua, bila minatoy na glaki
non kitu', miluas na ion dia sog baya'
nog botad kitu', minsan si'oy mogduoy
ion puli'.
4 Dadi, pigilugan, domikian dosop ma'
nitu', pa'ali sog Botad kitu' nog pilatas
dia ni Muses kobon nitu', sabap sog
kosolabuk niu dia sog glawas ni Kristu,
minatoy na og glegan niu dia sog ginun-
god. Dadi, da' amu na pogboya'oy nog
Botad kitu'. Suga'id non, numun koni,
amu koyon si Kristu na dun, nog ion og
pitubu' kitu' puli' tidu sog patoy bagun
ita mimung nog sosoligan nog Mikpongon
sog ain og kosu'atan ion dun. Bianan
dosop sog kotubu' non mokpuli' tidu sog
patoy, miimung ita nog pigotowan nog
Mikpongon moginang nog ain kosu'atan
ion dun.
5 Po' kobon nog pigboya'an ita pa nog
dusa, sabap sog Botad kitu', og glegan nog
dusa sog glawas ta moginang nog di' pia
boya'an miinang ta og kohinangan nog
doksu'an non og patoy.
6 Tibua numun koni, sabap sog mi-
natoy ita na dia sog baya' nog dusa,
og dusa ondi' na mokopogbaya' dianita.
Og ma'ana non, miluas ita na tidu dia
sog baya' nog Botad kitu'. Dadi og
ma'ana non, og kopoginang ta nog gle-
gan nog Mikpongon, da' pobianoy sog
kopokokunut ta nog Botad kitu' nog sinu-
lat, suga'id non, kopoginang ta nog glegan
non bianan sog kopokokunut ta dia sog
glegan nog bogu kotubu' nog Bolakat nog
Mikpongon dianita.

Pa'ali sog dusa bu og Botad kitu'

7 Dadi bila ma' nitu', olo gidoy mo-
talu' ta dun pa'ali sog poktiduan nog
dusa? Mikodusa ita ta' buan sabap sog
kopogunut ta nog Botad kitu'? Onda'
da. Suga'id non, tidu sog bonduan kitu'
dun, misabut ta bog olo ma'ana nog dusa.
Po' sopolati non, og bonduan kitu', somo'
da' pogondi'oy og gotowanan mima sog

golota' nog duma nilan, di' nilan bosia
kosunan bog olo ma'ana nog gimaan
koyon.
8 Dadi, bianan sog bonduan kitu', og
gotowanan miimung kopogboya'an ilan
nog dusa. Og doksu'an non, miglologinis
tanan og gimaan nog gotowanan. Somo'
da'idun og bonduan kitu', da'idun dosop
og baya' nog dusa.
9 Po' sopolati akon, mitubu' u na nog
masa pa nog da' u kosabut og bonduan
kitu'. Tibua, dangan minatong og bon-
duan kitu', og dusa mama' nog mitubu'
mokpuli' boya'an misabut u nog totubu'
u si'oy, minatoy u da sabap sog dusa.
10 Og bonduan kitu' bosia, og bianan
ta motubu' nog asta sog da' kopus non.
Saka, miimung motanan nog bianan ta
sog patoy nog asta sog da' kopus non.
11 Dadi og dusa, mikopongimakat lu-
mimbung dianakon po' tidu sog kosabut u
nog bonduananan nog dia sog Botad kitu',
kolele og doksu'an non og kotubu' nog da'
kopus non, miimung nog patoy nog da'
kopus non.
12 Tibua, og Botad kitu' bu bondua-
nanan, molongas, bu mosigda, bu midu-
lus.
13 Dadi, sabap sog kolongas nog bon-
duan kitu', dinotongan u ta' buan nog
patoy nog da' kopus non? Onda' le.
Tibua, sa'an dotongan u nog patoy, sabap
da sog dusa. Dadi, bianan sog glongas
nog bonduananan kitu', misabut u na og
ma'ana nog dusa. Dadi, sabap sog dusa
koyon, miimung matoy u dun nog asta sog
da' kopus non. Sa'an itu', motampal doda'
tokodoy bog andun kolaton og dusa.
14 Kosunan ta nog Botad kitu' pa'ali
sog kinodiwata, tibua, akon, sagya u da
ginungod bu mama' u dosop nog gulipon
nog dusa.
15 Misobu' u nog ponginangon ku po'
ain kolegan ku nog gomba'is bosia inan-
gon, di' u itu' minang, suga'id non, og
minang u ain kitu' og molaton ku bosia.
16 Dadi, bila minang u og di' u kitu'
bosia moleg moginang dun, og ma'ana
non, sog dialom pikilan ku, kosunan ku
nog molongas da og Botad kitu'.
17 Dadi, bila ma' nitu' og ginang u, kona'
u na dili og miginang nog molaton kitu'.
Suga'id non, sa'an itu' miinang u, po'
sabap sog dusa nog migonong sog glawas
u.
18 Dadi sa'an itu', kosunan ku nog
da'idun nododa' og gomba'is mogonong
sog glawas u nog pigboya'an nog dusa.
Po' minsan si'oy og glegan ku moginang
nog ain gomba'is, ondi' u mokopoginang
dun.
19 Bu og minang u, kona' og gomba'is
kitu' nog inangon ku bosia, suga'id non,
ain molaton ku kitu' nog ondi' u bosia
pia moginang dun, alu'alu' kitu' tanan
minang u.
20 Dadi, og doksu'an nog poktolu'on ku
koni, bila inangon ku ain og gondi' u kitu'
bosia pia moginang dun, og ma'ana non,
kona' u na dili miginang dun, suga'id non,
sabap sog dusa koyon nog migonong sog
glawas u.
21 Dadi tidu ditu', mitongow ta nog
ma' nini nododa' og botad nog dusa, bila
moleg u bosia moginang nog gomba'is,
sokali' og minang u og molaton.
22 Po' sog dialom pikilan ku omba'is u
bosia tokodoy nog munut u sog Botad nog
Mikpongon.
23 Tibua, ombatik u dosop og glegan
nog ginungod nog moleg bosia mantu dia
sog glegan nog pikilan ku. Dadi, sa'an
itu' miimung nog domikian mama' u nog
binilanggu' dia sog botad nog ginungod
nog pigboya'an nog dusa.
24 Dadi og doksu' non, migla'at tanan
bosia og pikilan ku dun. Po' sima gidoy
buan og mikogawon dianakon tidu sog
ginungod koni nog doksu'an non og patoy
nog asta sog da' kopus non?
25 Posolomatan ku og Mikpongon! Po'
ion ginumawon dianakon bianan dia sog
Kounutan ta nog si Isukristu.
Dadi akon, og pikilan ku pigboya'an nog
Botad nog Mikpongon, tibua, pa'ali sog
ginungod, pigboya'an u nog botad nog
dusa.

8

Pa'ali sog kotubu' nog miktidusog Bolakat nog Mikpongon

1 Dadi sa'an itu', simasima og gotow nog
sinumolabuk na dia ni Kristu Isus, ondi'
na polihola'on nog Mikpongon.
2 Po' bianan dia ni Kristu Isus, dia ita na
sog baya' nog Bolakat nog Mikpongon nog
doksu'an non og kotubu'. Po' migawon ita
na tidu sog baya' nog dusa nog doksu'an
non og patoy.
3 Sabap sog dusa dia sog ginungod
kiowa'an nog dasig og Botad kitu'. Tibua,
og di' minang nog Botad kitu' miinang
nog Mikpongon. Dadi, sa'an itu' pipangoy
non og dili Bata' non dini sog dunya
pibian sog sagyaotow bagun ion matoy
domikian da ma' nog ginungod nog bolo-
dusaon. Po' sabap sog kopatoy non, dinag
non og dusa dia sog ginungod.
4 Sa'an ininang non nog ma' nitu' po'
bagun ita mokunut nog dondagan dia sog
kodulusan po' og polomotadon ta onda'
na pogboya'oy nog dusa, suga'id non, pig-
boya'an na nog Bolakat nog Mikpongon.
5 Po' simasima og gotowanan nog
mikokunut sog dili glegan nog pigboya'an
nog dusa, pitigbung nilan na og pomikilan
nilan dia sog glegan nog dusa. Tibua,
simasima og gotowanan nog mikokunut
sog glegan nog Bolakat nog Mikpongon,
pitigbung nilan na og pomikilan nilan sog
glegan nog Bolakat kitu'.
6-7 Dadi, bila og pikilan nilan pig-
boya'an na nog Bolakat nog Mikpon-
gon, og doksu'an nilan og kotubu' bu
og kotikna' nog pomikilan. Tibua, og
gotowanan kitu' nog pikilan nilan pig-
boya'an pa nog dusa, og doksu'an nilan og
patoy. Po' sa'an ma' nitu', ain og momikil
koyon nog dusa, polongantu bu og banta
nog Mikpongon. Bu da' pa poguakil sog
baya' nog Mikpongon, bu di' non tanan
itu' munut.
8 Dadi, simasima og gotow nog pig-
boya'an pa nog dusa, ondi' nododa' mok-
inang nog ain kosu'atan og Mikpongon
dun.
9 Tibua amu koyon, pigonongan amu
na nog Bolakat nog Mikpongon bu pig-
boya'an non na amu. Po' og polomotadon
niu koyon, onda' na pogboya'oy nog dusa.
Dadi, simasima og gotow nog da' pa ko-
pogonongoy nog Bolakat ni Kristu, kona'
ni Kristu dun.
10 Tibua, bila si Kristu dia na niu,
minsan si'oy og glawas niu matoy sabap
sog dusa, tibua, og glimukud niu motubu'
da sabap sog kodulus niu sog Mikpongon.
11 Po' Mikpongon og mikpotubu' puli'
dia ni Isus tidu sog patoy. Dadi, bila
og Bolakat non dia na niu, potubu'on
non dosop og dili glawas niu bianan sog
Bolakat non.
12 Dadi pigilugan, bila ma' nitu', ngon
polosuku'an ta dun. Sumboy ondi' ita
na mokokunut dia sog polomotadon kitu'
nog pigboya'an nog dusa.
13 Po' bila mokokunut amu dia sog
polomotadon koyon nog pigboya'an nog
dusa, matoy amu doda' dun asta sog da'
kopus non. Tibua, bianan sog tabang nog
Bolakat nog Mikpongon dianiu, binolong
niu na og kohinangan koyon nog di' pia
nog tidu sog ginungod, bu motubu' amu
asta sog da' kopus non.
14 Po' simasima og gotow nog pinulu'an
na nog Bolakat nog Mikpongon, miimung
na ion nog bata' nog Mikpongon.
15 Po' og Bolakat kitu' nog tinabuk
niu tidu dianon, kona' nog bagun amu
mulipon dun nog boya'an mokopuli' amu
dia sog susaan. Suga'id non, binogoy
nog Mikpongon dianiu og Bolakat non
bagun amu mimung nog gombata'anan
non. Bu sabap sog Bolakat non, mosabi
ta og Mikpongon nog Ama'.
16 Po' og Bolakat non dumuma dia
sog dialom pikilan ta moktalu' nog ita
doda' og tantu na nog gombata'anan nog
Mikpongon.
17 Dadi bila ita og gombata'anan non na,
miimung na nog mikopomusaka' ita dia
sog Mikpongon bu mikoduma ita dosop
dia ni Kristu sog kopomusaka' non. Dadi,
sabap nog inunungan ta ion dia sog sin-
saan non, mosunu' ita dosop sog koba'is
bu kotas non kitu'.

Og gomba'is nog matong sog boloma'dinglag

18 Kosunan ku og sinsaan ta numun
koni, di' mokantu sog landu' koba'is bu
kotas nog ompotongow non dianita bu
bogoyon non dianita sog boloma'dinglag.

19 Po' glam nog piongon nog Mikpon-
gon, landu' pogdodama nilan nog ompo-
tongow na og gombata'anan nog Mikpon-
gon.
20 Po' og glam nog piongon koyon,
miimung ma' nog da' doksu' non. Kona'
po' dili baya' nilan, suga'id non, sabap sog
baya' nog Mikpongon. Po' og dodomaan
nog glam nog piongon koyon nog ngon da
21 gondow non nog di' ilan na po-
bianon moludak, bagun mosunu' ilan
dosop kotonamoy dia sog gombata'anan
nog Mikpongon sog kopoluas dianilan
tidu sog dusa.
22 Po' kosunan ta og glam nog piongon
koyon, mikolong tidu pa sog tolipunan
asta pa sog numun koni, domikian da ma'
nog glibun nog pinokitan.
23 Bu kona' tibua nitu', minsan si'oy
ita nog kibogayan na nog Bolakat nog
Mikpongon nog piuna non dianita, mama'
dosop nog mokolong og dialom pikilan
ta nog solian ta mogbagad nog gondow
kitu' nog kopoglogombata' non dianita,
ion non ion nog gowonon non og tibuk
nog glawas ta tidu sog baya' nog dusa.
24 Po' sabap sog dodomaan ta koni, ion
non ion nog mitabang ita na tidu sog dusa.
Sa'an itu', pogdodomaan ta po' da' pa
kotuman. Somo' mituman na, di' ta na
ion pogdodomaan po' mitabuk ta na.
25 Tibua, solian pa nog da' pa kotuman
og pogdodomaan ta kitu', sumboy om-
payat og ponutus ta mogbagad dun.
26 Bu doma, sabap sog da' pagas ta,
tobangan ita dosop nog Bolakat nog
Mikpongon sanan ta mogbagad dun.
Po' di' ta bosia kosunan bog olo og
kopogyakin ta. Tibua, og Bolakat
nog Mikpongon mongoningoni pa'ali di-
anita bianan sog di' motalu' nog sagya
ponolu'on.
27 Po' og Mikpongon, sunan non asta
og dialom pikilan nog gotow, bu kosunan
non dosop og pikilan nog Bolakat non. Po'
og kopongoningoni nog Bolakat non pa'ali
sog pigotowan nog Mikpongon, dumalan
doda' da dia sog baya' bu glegan nog
Mikpongon.
28 Bu kosunan ta nog ion dosop du-
muma sog ain molalam sog Mikpongon
nog inonggat non mokokunut dianon
bagun og doksu'an nilan molongas og
glam non.
29 Po' og Mikpongon, ain donsama' non
na kosunan nog mokokunut ilan dianon,
pidonsama' non na ilan mimung nog
mama' nog Bata' non kitu' nog si Isukristu
po' bagun ion mimung nog gulangbata'
sog glam nog gombata'anan nog Mikpon-
gon.
30 Dadi, glam nog mimung nog ma' nog
Bata' non, pigonggat non ilan. Bu glam
nog mionggat non, inawa' non dianilan
og dusaanan nilan. Bu glam nog inowa'an
non nog dusa, piampu' non na ilan dia sog
kotas non nog di' kolobian.

Og glolaman nog Mikpongon dianita bianandia ni Isukristu

31 Dadi bila ma' nitu', olo ma doga
motalu' ta dun? Po' bila og Mikpongon
lumampi' dianita, da'idun na og mokantu
dianita.
32 Po' sabap dianita, minsan si'oy og
dili Bata' non, da' ion pogalangalang
muakil dun dia sog patoy. Dadi, bila
binogoy non og dili Bata' non dianita,
labi na di' non dosop pogalangalangan
mogoy dianita asta og glam non bagun ita
kopopiaon dun.
33 Dadi, sima gidoy buan mokosum-
bung dia sog ain pinili' nog Mikpongon?
Da'idun. Po' Mikpongon tanan miktalu'
dun nog da'idun na og sala' nilan dianon.
34 Dadi bila ma' nitu', sima buan gidoy
togo baya' luma'at dianilan? Da'idun. Po'
si Kristu Isus, og minatoy dianilan, labi
na dangan migbuat na ion tidu sog patoy,
piotas na ion nog Mikpongon ditu' sog
gibaan non. Bu kobon non mongoningoni
pa'ali dianita.
35 Dadi bila ma' nitu', sima buan gidoy
mokawa' dianita sog glolaman ni Kristu?
Da'idun minsan sima. Po' minsan si'oy
og sasow, otawaka og pihit bu glogon,
otawaka og gunus bu komiskin, otawaka
kondokondok bu patoy, da'idun nododa'
mokawa' dianita dia sog glolaman non.
36 Po' ma' nini sinulat sog Kitab, “Sabap
sog kopokokunut nami dianika, dia ami

sog kopotayan glabungsolom po' mi-
imung ami mama' nog bilibili nog po-
sungu' na sumboli'on."*
37 Tibua, sa'an mokopondag ita tokodoy
sog minsan si'oy olo matong dianita, po'
sabap sog Mikpongon nog ion doda' mo-
lalam dianita.
38-39 Po' kosunan ku da nog da'idun
nododa' mokawa' dianita sog glolaman
nog Mikpongon nog bianan dia sog
Kounutan ta nog si Kristu Isus, da' bi-
gya' minsan si'oy patoy otawaka kotubu',
minsan si'oy og moloikatanan otawaka
kodiwotaan, minsan si'oy og numun
koni otawaka sog boloma'dinglag, min-
san si'oy olo gininisan nog bolakat sog
glangit otawaka sog dialom lupa', minsan
og glam nog piongon nog Mikpongon,
onda'idun nododa' og mokawa' dianita
dia sog glolaman nog Mikpongon.

9

Pa'ali sog bansa Israel og pinili' nog Mikpongon

1 Tolu'on ku nog motud bianan sog
kosolabuk u dia ni Kristu. Di' u mogloput,
bu og pikilan ku koni pinulu'an nog
Bolakat nog Mikpongon.
2-3 Po' kobon non, landu' susaan ku bu
ma' nog kipusungan u sabap sog bansa
Israel, po' ilan og salu bansa u. Somo'
bosia mimung nog motabang ilan dun,
akon mongatas sumpaan nog Mikpongon
bu mosuoy dia ni Kristu.
4 Po' ilan bosia og pinili' nog Mikpongon
nog dili piglogombata'anan non. Bu bino-
goy na bosia dianilan og silow nog kotas
nog miktidu sog Mikpongon. Binogoy
dianilan og Koposadan nog Mikpongon
pibian dia ni Apu' Abraham, bu og Botad
kitu' pibian dia ni Apu' Muses kobon
nitu'. Kisunan nilan na bosia og tantu nog
kopoktamuy sog Mikpongon. Bu binogoy
na dianilan glam nog pinasad kitu' nog
Mikpongon.
5 Og pangkat ilan nog mokogulanganan
kitu' kobon nitu'. Bu bianan dosop diani-
lan og pangkat ni Kristu pa'ali sog kobata'
dianon nog sagyaotow. Po' ion tanan
og Diwata bu og Pogbaya' sog glam non.
Dianon og sanglit asta sog da' kopus non.
Amen.
6 Dadi, minsan si'oy misimoy bosia og
bansa Israel sog glegan nog Mikpongon
dianilan, mituman da og tinalu' kitu' nog
Mikpongon pa'ali sog bansa Israel kobon
nitu'. Ngon pa lual og bansa Israel, og
gotowanan nog pinili' nog Mikpongon.
Tibua, kona' po' sabap sog pangkat ilan
ni Apu' Israel nog boya'an miimung ilan
nog bansa Israel.
7 Bu domikian dosop og piglogom-
bata'anan ni Apu' Abraham kitu', kona'
po' sabap nog pangkat ilan ni Apu' Abra-
ham nog boya'an miimung ilan nog gom-
bata'anan non. Suga'id non, ma' nini
og tinalu' nog Mikpongon kitu' dia ni
Abraham nog sinulat dia sog Kitab, "Og
tantu gombata'anan mu dia poktidu sog
bata' mu nog si Isak."*
8 Dadi, og ma'ana nog pigolong non
kitu', og gombata'anan ni Apu' Abraham
koyon, kona' po' miktidu ilan dia sog
glawas non. Suga'id non, ain tinumud
bu mingandol sog Mikpongon mama' ni
Apu' Abraham dangan midongog non
og pasad kitu' nog Mikpongon dianon,
mimung ilan nog gombata'anan ni Apu'
Abraham bu og gombata'anan dosop nog
Mikpongon.
9 Po' ma' nini og talu' kitu' nog pinasad
nog Mikpongon dianon, "Sog tang nog
ma' nini, mokpuli' u dini, bu si Sara
mogbata' na nog glaki."†
10 Bu domikian dosop ma' ni Apu' Isak
bu og duoy non nog si Apu' Rebeka nog
solian pa nog bodos ion nog bata' nilan
kitu' nog gapid, og pidonsama' tumalu'
nog Mikpongon dianon pa'ali sog gom-
bata' nilan nog
11-12 "Og kongudan mulipon dia sog
gulang bata' dianon."‡ Og gombata' kitu',
da' ilan pa pokopoginang nog gomba'is
otawaka molaton po' da' ilan pa bota'oy.
Dadi, og ma'ana non, og Mikpongon, og
baya' non da momili' nog ain kolegan
non po' ngon potugyuan non dun. Bu og

* **8:36 8:36** Salmu 44:22 * **9:7 9:7** Genesis 21:12 † **9:9 9:9** Genesis 18:10 ‡ **9:11-12 9:11-12** Genesis 25:23

kopomili' non dianilan, kona' po' sabap
sog gininang nilan.
13 Dadi, sa'an itu' ma' nini og talu'
nog Mikpongon nog sinulat dia sog Kitab,
"Milalam u dia ni Jakub, tibua, miangit u
dia ni Isau."§

14 Dadi, olo ma gidoy buan og motalu' ta
dun? Og Mikpongon mogbigya' ta' gidoy?
Ondi' da.
15 Po' og talu' nog Mikpongon dia ni
Apu' Muses kobon nitu' sinulat dosop
sog Kitab nog, "Akon da mogbaya' dun
bila tulungon ku og gotow. Bu akon da
mogbaya' dun bila lolatan ku og gotow."*
16 Dadi, og ma'ana non, og gotow pinili'
nog Mikpongon sabap da sog glolatan nog
Mikpongon dianon, kona' sabap sog dili
glegan otawaka og ginang nog gotow.
17 Po' sinulat nosop ma' nini og talu'
nog Mikpongon dia sog datu' nog gotow
Ehiptuanan kobon nitu', "Sa'an ini piin-
dog u ika mogdatu' po' bagun motongow
og dasig nog baya' u bianan dianika, bu
bagun dosop diadia u kobantug sog tibuk
nog dunya."†
18 Dadi og Mikpongon, lolatan non ain
kolegan non lumolat, bu potogason non
og pusung nog ain kolegan non mokpoto-
gas.

19 Dadi bila ma' nitu', ngon bayu' og sak
nog gotowanan dion dianakon nog iduma
gidoy buan og Mikpongon tuntutan non
ma ita dun. Po', long nilan dun, sima
buan mokopogondi' dia sog Mikpongon?
20 Bila ma' nitu' og sak niu dun, sima a
buan nog poksakan mu ma og Mikpongon
nog mama' nion? Po' koyon, domikian
da ma' nog sinulat dia sog Kitab nog,
"Og diniun, ondi' mokopoksak dia sog
polondiun koyon dianon nog iduma gi-
doy buan ma' nion ma og kodiun mu
dianakon?"‡
21 Po' og polondiun koyon og mogbaya'
dun bog olo og doksu'an nog diunon non
koyon. Po' baya' non da bila sog sotibuk
og glupa' diunon non ma' nog kabuk bu
og kulon.

22 Domikian dosop ma' nitu' og gini-
nang nog Mikpongon. Po' minsan si'oy
moleg bosia mokpotongow bog olo bayu'
nog glolingit non sog gotowanan bu og
dasig nog baya' non, pipayat non da og
ponutus non dianilan nog pikongitan non
na bosia, ilan nog posungu' na sog gla'at.
23 Po' sa'an ma' nitu' og gininang non,
po' bagun ain kitu' nog kilolatan non,
motongow nilan bog andun doda' popia
non. Ita og sinimpanan non tumabuk nog
popia non bu kopotas non dianita.
24 Po' ita si'oy inonggat non dosop, og
bansa Hudyu otawaka kona' Hudyu.
25 Po' ma' nini sinulat nog polomotalas
nog talu' nog Mikpongon nog si Hosea dia
sog Kitab,

"Og gotowanan nog kona' u bosia og
pigotowan, ingolanan ku na ilan
nog pigotowan ku. Og bansa nog
di' u bosia molalam dun, ingolanan
ku na ilan nog kolalaman ku."§

Bu ma' nini nosop og tinalu' non dia sog
Kitab,

26 "Og dili gotowanan sog bonua kitu' nog
kitolu'an nog kona' ilan og pigo-
towan nog Mikpongon, kingolanan
ilan na nog gombata'anan nog
Mikpongon asta sog da' kopus
non."*

27 Bu ma' nini dosop og talu' nog polomo-
latas nog talu' nog Mikpongon nog si Isaya
nog sinulat sog Kitab pa'ali sog bansa
Israel,

"Minsan si'oy og dakol nog gotowanan
sog bansa Israel ma' nog dakol nog
glinongowan nog pontad, ain da
misama', og motabang.

28 Po' og Mikpongon og Pogbaya' sog
glam non. Bu bila modopot na
sog gondow kitu', pogdoli'doli'an
non na dumoksu' og polihala' non
dia sog gotowanan dini sog dunya
koni."†

29 Po' domikian da ma' nog pidonsama'
non kitu' nog sinulat sog Kitab,

§ **9:13 9:13** Malakai 1:2-3 * **9:15 9:15** Exodus 33:19b † **9:17 9:17** Exodus 9:16b ‡ **9:20 9:20** Isaya 29:16
§ **9:25 9:25** Hosea 2:23b * **9:26 9:26** Hosea 1:10b † **9:28 9:28** Isaya 10:22-33

"Ita og gotowanan nog bansa Israel,
somo' og pangkat ta da' soma'oy di-
anita nog Mikpongon, og doksu'an
ta bosia domikian da ma' nog dua'
buk kitu' og koliwagan bonua nog
Sodom bu Gomora."‡
30 Dadi bila ma' nitu', olo buan og
doksu'an nog poktolu'on ta koni? Og
gotowanan kitu' nog kona' Hudyu, min-
san da' nilan si'oy ponontongoy og ko-
dulusan dia sog Mikpongon, mikalap ilan
dun sabap sog kopongandol nilan dia sog
Mikpongon.
31 Saka, og gotow Hudyuanan kitu',
minsan si'oy pinontong nilan og botad
kitu' nog bagun ilan modulus, da' nilan
da kalap.
32 Po' sa'an ma' nitu', og koponontong
nilan dun, da' nilan bianoy dia sog kopon-
gandol, suga'id non, dia sog sagya ginang
nilan. Ion non nion misoksug nilan og
batu kitu' nog mokobuksak
33 nog milabit dia sog Kitab nog ma' nini
sinulat dun,
"Tontong niu po' piindog u dia sog koli-
wagan bonua nog Sion og mosolag
nog batu nog mosoksug nog gotow,
og batu nog ombuksak gotow dun.
Suga'id non, ain sumalig dianon,
ondi' nododa' kosipogan."§

10

1 Pigilugan, mosolag tokodoy bosia og
glegan ku nog motabang og salu bansa u,
og gotowanan nog bansa Hudyu. Bu ma'
nitu' dosop og gyakin ku dun.
2 Po' kitoksi'an ku nog inatas nilan
moktamuy sog Mikpongon. Tibua, og
kopoktamuy nilan kitu', onda' pobianoy
dia sog motud nog sabut.
3 Po' sabap nog da' nilan unutoy og
kodulusan nog miktidu sog Mikpongon,
mikpindog ilan bosia nog dili glegan ni-
lan. Dadi, da' nilan tolima'oy og dalan
nog Mikpongon dia sog kodulusan.
4 Po' si Kristu og kotumanan nog Botad
kitu' nog pilatas dia ni Muses kobon nitu'.
Dadi, simasima og gotow nog mongandol
dianon, mimung ilan nog midulus sog
Mikpongon.
5 Po' ma' nini og talu' ni Muses nog
sinulat sog Kitab pa'ali sog kodulusan tidu
sog kopokokunut non nog Botad kitu',
"Ain mokokunut dun mimung motubu'
dion."*
6 Tibua, ma' nini dosop og talu' non
nog sinulat sog Kitab pa'ali sog kodulusan
nog gotowanan bianan sog kopongandol
nilan,
"Sumboy ondi' mogdialompikilan nog,
sima gidoy mangoy sog pogonon-
gan nog Mikpongon,"† (bagun man-
goy dia ni Kristu).
7 "Otawaka, sumboy ondi' mogdialom-
pikilan nog, sima gidoy mangoy
sog pogonongan nog ain minatoy
na,"‡ (bagun mangoy dosop dia ni
Kristu).
8 Po' kisunan niu na og talu' kitu' nog
sinulat sog Kitab nog,
"Og talu' kitu' nog Mikpongon, dia na
sog molani mu. Po' dion tanan sog
baba' mu bu asta dia sog dialom
pusung mu."§
Og talu' nog Mikpongon koyon nog
pigolong, ion non ion og gustalan nami
kitu' pa'ali sog kopongandol nog gotow
dia sog Mikpongon nog,
9 bila moktantu tumud og dialom
pusung niu nog pitubu' non si Isukristu
tidu sog patoy, bu motalu' niu og tud niu
dianon nog, si Isus og Pogbaya', motabang
amu na.
10 Po' dia sog dialom pusung ta og tantu
tud boya'an mimung ita nog midulus sog
Mikpongon. Bu tidu sog baba' ta motalu'
ta og tud ta dia ni Isukristu nog boya'an
motabang ita dun tidu sog doksu'an nog
dusaanan ta.
11 Po' ma' nini og sinulat sog Kitab,
"Simasima og gotow nog tumud dianon,
ondi' kosipogan."*
12 Sa'an tinalu' nog simasima nog go-
tow, po' og Pogbaya', onda'idun binigya'
non minsan olo bonsaoy dun, Hudyu

‡ **9:29 9:29** Isaya 1:9 § **9:33 9:33** Isaya 28:16. Og batu kitu' pigolong, ion non nion si Isukristu. * **10:5 10:5** Levitikus 18:5 † **10:6 10:6** Deuteronomy 30:12 ‡ **10:7 10:7** Deuteronomy 30:13 § **10:8 10:8** Deuteronomy 30:14 * **10:11 10:11** Isaya 28:16

otawaka kona' Hudyu. Po' ion og Pogbaya' sog glam nog gotow, bu mosolag og popia non dia sog ain mokitabang dianon.
13 Po' ma' nini og sinulat sog Kitab, "Minsan sima mokitabang dia sog ngalan nog Pogbaya', motabang ion."†
14 Tibua, olo buan gidoy kopokitabang non dia sog Pogbaya' nog da' pa ion tud? Bu olo buan gidoy og kotud non nog da' non pa kodongog og gustalan pa'ali dia ni Isukristu? Bu olo gidoy mogandun kodongog non dun ual da ngon mangoy mogustal poguna pa'ali dianon?
15 Bu da'idun dosop mangoy mogustal lual da sugu'on ion poguna mangoy mogustal dianilan. Po' ma' nini og sinulat sog Kitab, "Molongas tokodoy og kodatong nog ain mikpolatas nog Gomba'is nog Guksugan."‡
16 Tibua, minsan ma' nitu', modakol ompok mokokunut sog Gomba'is kitu' nog Guksugan. Po' ma' nini og talu' ni Isaya kitu' nog sinulat sog Kitab, "Pogbaya', sima gidoy tinumud nog gustalan nami kitu' dianilan?"§
17 Dadi, og kopongandol mongon bianan sog kopokinongog nog gotow nog gustalan. Og pigolong koni nog gustalan, ion non og gustalan pa'ali dia ni Kristu.
18 Dadi og gotowanan kitu', mikodongog ilan dota' gidoy? Mikodongog ilan da. Po' ma' nini og sinulat sog Kitab, "Og sowalan nilan mipulonag na sog tibuk nog dunya, bu og talu' nilan asta sog goktob nog glupa'an."*
19 Dadi bila ma' nitu', og pangkatanan ni Apu' Israel kitu', mikosabut ilan da gidoy? Mikosabut ilan da. Po' ma' nini dosop og talu' nog Mikpongon nog pibian non dia ni Muses nog sinulat sog Kitab,

"Sabap dianakon, mokopoksibok amu sog gotowanan nog da' kingolanoy og bansa nilan. Bu sabap dianakon, pokongitan niu og bansa nog kulang og sabut non."†

20 Dadi, si Isaya miksibolu' mokpolatas nog talu' nog Mikpongon,

"Minsan si'oy da' nilan akon ponontongoy, mitongow nilan da akon. Miksolitongow u dianilan nog minsan si'oy da' ilan poksak pa'ali dianakon."‡

21 Bu pa'ali dosop sog pangkatanan ni Apu' Israel kitu', ma' nini og talu' nog Mikpongon nog sinulat sog Kitab, "Glabungsolom pogonggaton ku bosia ilan, minsan si'oy og polongantu ilan dianakon."§

11

1 Dadi bila ma' nitu', tinolikudan ta' buan gidoy nog Mikpongon og pigotowan non? Onda' da. Po' akon og gotow Israel u tanan bu og pangkat ni Apu' Abraham bianan sog kipongkatoy u dia ni Apu' Benjamin.
2 Og Mikpongon, onda' non tolikudoy og pigotowan non nog pinili' non tidu sog donsama'. Po' kosunan niu da og talu' nog polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon nog si Iladya nog sinulat dia sog Kitab. Sinumbung non og salu bansa non nog Israel dia sog Mikpongon. Ma' long non dun,

3 "Pogbaya', pimunu' nilan og polomolatasanan nika, bu linoglag nilan og pogbotangan nog pomalas nilan dianika. Sala u da misama', bu boya'an bunu'on nilan tanan bosia akon dun."*

4 Kosunan niu dosop bog olo tabal nog Mikpongon dia ni Iladya nog sinulat sog Kitab,

"Sinumama' u laga' pitu ngibu kotow og pigotowan ku nog da' poktamuy dia ni Baal."†

5 Dadi, domikian da ma' nog numun koni, ngon dosop og sinama' nog Mikpongon po' pimili' non sabap sog tulung non kitu'.
6 Kona' po' sabap sog ginang nog gotow, suga'id non, sabap da sog tulung non kitu'. Po' somo' tulungon non og gotow sabap sog ginang non, og ma'ana non, kona' na og tulung.

† **10:13 10:13** Joel 2:32 ‡ **10:15 10:15** Isaya 52:7 § **10:16 10:16** Isaya 53:1 * **10:18 10:18** Salmu 19:4
† **10:19 10:19** Deuteronomy 32:21b ‡ **10:20 10:20** Isaya 65:1 § **10:21 10:21** Isaya 65:2 * **11:3 11:3** 1 Kings 19:10 † **11:4 11:4** 1 Kings 19:18

7 Dadi, olo ma doksu'an nog poktolu'on
koni? Og ponontongon nog gotow Is-
raelanan nog minsan landu' kopogapas
nilan monontong dun, da' nilan kalap.
Saka, og duma nilan kitu' nog pinili'
nog Mikpongon nog mingandol dianon,
mikalap ilan dun. Ain da' kitu' pokalap
dun, mitogas og pusung nilan.
8 Po' ma' nini sinulat sog Kitab,
"Sabap sog Mikpongon, miimung
miglokobol og pikilan bu pusung
nilan boya'an og mata nilan ondi'
mokotongow bu og tolinga nilan
ondi' mokodongog asta pa sog
numun koni."‡
9 Bu ma' nini dosop og pongoningoni ni
Dabid nog sinulat sog Kitab,
"Solian nilan mogloliag sog kologya'an
nilan, motaban ilan bu mangka
kukpa'oy. Modogdag ilan bu ko-
suli'an ilan nog kolaton nilan.
10 Molamong mata nilan boya'an nog
ondi' ilan mokotongow, bu mogbokutut
ilan mogbaba nog sinsaan asta sog da'
kopus non."§

Og pa'ali sog kogawon nog ain kona' Hudyu

11 Dadi, bila ma' nitu' nog mikpog-
buksak ilan ma, mibuksak ilan nota' gi-
doy boya'an nog di' ilan na motabang
dun? Onda' da. Suga'id non, sabap sog
dusaanan nilan koyon, og tabang midopot
na minsan sog gotowanan nog ain kona'
Hudyu. Bu sa'an itu' ma' nitu', po' bagun
dosop og gotow Hudyuanan koyon, mima
ilan dun.
12 Dadi, bianan sog dusaanan nog gotow
Hudyuanan bu bianan dosop sog kosimoy
nilan sog glegan nog Mikpongon diani-
lan, miimung mosolag popia sog duma
gotowanan nog kona' Hudyu. Tibua, bila
midopot na og dakol nog gotow Hudyua-
nan nog misunu' na kogawon dianilan
tidu sog dusa, labi pa ditu' og popia dia
sog gotowanan.
13 Og poktolu'on ku koni dianiu, nog ain
kona' Hudyu. Akon, sinugu' u mogustal
dia sog gotowanan nog kona' Hudyu. Bu
monamal u mogustal dianiu.
14 Po' gomonsunoy sabap sog sugu'an
koni dianakon, mima og salu bansa u dun
nog Hudyu boya'an ngon tanan mogawon
dianilan tidu sog dusa.
15 Po' bianan sog da' ilan kodukakit
dun solianlian sabap sog kopongmungyas
nilan, og gotowanan nog kona' Hudyu,
miimung nog mitiguli' ilan dun dia sog
Mikpongon. Tibua, bila modopot na nog
modukakit ilan sabap sog tud nilan sog
Mikpongon, mama' ilan na nog mitubu'
tidu sog patoy.
16 Ibalat da sog kopogimung nog pan,
bila ngon sotibuk og pan, saka og putuk
non koyon bogoyon sog Mikpongon, asta
pa og sama' non koyon ion na dun. Bu
domikian dosop sog gamut nog kayu, bila
og gamut non binogoy na sog Mikpon-
gon, asta glam nog pangaanan nog kayu
koyon, ion na dosop dun.
17 Bu ibalat dosop sog kayu nog pim-
ula, bila ngon panga non nog sinopek
po' suklian nog len panga tidu sog len
kayu nog kona' pomulan, motubu' dosop
dion og len panga koyon. Dadi, amu
koyon domikian da ma' nog pangaanan
nog kayu koyon nog kona' pomulan.
Pisolabuk amu na dia sog gamut nog kayu
koyon nog pimulan. Dadi bila ma' nitu',
miksolabuk amu na nog kotubu'. Po'
og gotow Hudyuanan koyon domikian da
ma' ilan nog kayu kitu' nog pimula.
18 Dadi, na' niu tokodoy ilan poksudi'an
nog mikpoksopek ilan domikian ma' nog
pangaanan. Na' amu mogbonsag po'
sagya panga amu da. Bu kosunan niu
kona' og panga mokpotubu' sog gamut,
suga'id non, og gamut mokpotubu' sog
panga non.
19 Dadi, sumboy dosop da'idun momikil
nog sa'an sinopek og pangaanan kitu' po'
bagun ion posuklion dun.
20 Minsan si'oy motud nog sinopek ilan,
sabap da sog kopongmungyas nilan dia
sog Mikpongon. Dadi, sa'an mikosukli
amu, sabap sog kopongandol niu dia sog
Mikpongon. Dadi, sumboy popogonon
niu og kopongandol niu bu ondi' amu
mogbonsag dun, suga'id non, kondok

‡ **11:8 11:8** Deuteronomy 29:4, Isaya 29:10 § **11:10 11:10** Salmu 69:22-23

amu.
21 Po' bila og Mikpongon, pingawa'
non og gotow Hudyuanan nog saka ilan
domikian da ma' nog tantu panga nog
batang nog kayu koyon nog pomulan, labi
na amu nog kona' Hudyu, pongowa'on
non dosop amu.
22 Dadi sabap ditu', motongow ta og
glolat bu kopihit doma nog Mikpongon.
Ompihit ion dia sog ain mibuksak sabap
sog kopongmungyas nilan dianon. Bu
mololat ion dianiu, bila kobon non dia
amu da sog glolat non. Bila onda' amu
sog glolat non, amu si'oy gomonsunoy
sopekon non dosop.
23 Bu og gotow Hudyuanan si'oy, bila
lumota' ilan na momungyas dia sog
Mikpongon, moksud dosop glolaman nog
Mikpongon dianilan. Po' og Mikpongon
moto tumiguli' dianilan.
24 Po' amu og gotowanan nog kona'
Hudyu, domikian da ma' nog panga nog
len kayu nog kona' pomulan. Bu tidu amu
sopekon, pitapek amu nog Mikpongon dia
sog batang nog kayu koyon nog pomulan.
Saka, mologon bosia potopekon. Tibua,
molomu da potopekon puli' bila og tantu
panga non da og sinopek ditu'.
25 Dadi pigilugan, og piktalu' u koni
mologon ta bosia sobuton. Tibua, piosun
ku na dianiu bagun niu da mosabut, bu
bagun dosop di' amu mogbugalbugal dun.
Po' mitogas og pikilan nog kodokolan
nog bansa Hudyu dia sog Mikpongon
asta kotoktuban og dakol nog gotowanan
sumolabuk dia sog Mikpongon nog ain
kona' Hudyu.
26 Dadi sabap ditu', og glam nog bansa
Hudyu mogawon tidu sog dusa. Po' ma'
nini sinulat sog Kitab,
"Og Polonabang matong tidu sog bonua
nog Sion. Pongowa'on non glam
nog kohinangan nog sinoitan nog
pangkatanan ni Apu' Jakub kitu'.
27 Koni og pasad u dianilan sog tang
nog pongowa'on ku glam nog dusaanan
nilan."*
28 Dadi ma' nitu' si'oy, solian numun
koni pa'ali sog Gomba'is kitu' nog Guk-
sugan, og gotow Hudyuanan miimung
nog banta nog Mikpongon bagun da mo-
lakit ain kona' Hudyu nog mama' niu
sog pigdotu'an nog Mikpongon. Tibua,
pa'ali sog kopili' nog Mikpongon sog
bansa Hudyu, ilan doda' og kololaman
non sabap sog pasad non sog mokogulan-
ganan kitu' kobon nitu'.
29 Po' og Mikpongon, ondi' non sopon
og pikilan non pa'ali sog pinili' non kitu'
otawaka popia non sog gotowanan.
30 Dadi, amu nog kona' Hudyu, dini
kitu' mingantu amu sog Mikpongon.
Tibua numun koni, kilolatan non na amu
sabap sog pongantu nog gotow Hudyua-
nan kitu' dianon.
31 Sabap sog glolatan nog Mikpongon
sog ain kona' Hudyu, miimung mingantu
og Hudyuanan dun bagun ilan dosop
kololatan nog Mikpongon.
32 Og ma'ana non, glam nog gotow
inimung non ma' nog binilanggu' sabap
sog kopongantu nilan sog Mikpongon
bagun da ompotongow nog Mikpongon og
glolatan non dia sog glam nog gotow.

Sanglit sog Mikpongon

33 Og kolongas nog Mikpongon ondi'
mubadubad sog ponolu'on. Bu og ko-
toan bu sabut non, da'idun mokadal dun.
Ondi' mustal og glegan non. Bu da'idun
dosop mokosabut
34 nog pondayan non. Po' ma' nini og
sinulat sog Kitab,
"Sima gidoy buan mokosabut nog pikilan
nog Pogbaya'? Sima gidoy buan
mokopomali dianon?"†
35 "Sima gidoy buan mikopogbogoy sog
Mikpongon nog sumboy sugdaan
ion nog Mikpongon dun?"‡
36 Po' ion og Mikpongon nog glam non.
Dadi, glam nog piongon, miongon bianan
dianon, bu glam non ion da dun. Dadi, dia
non og sanglit, bu gadab, bu kotas asta sog
da' kopus non. Amen.

12

Polomotadon nog gombata'anan nog Mikpongon

* **11:27 11:27** Isaya 59:20-21 † **11:34 11:34** Isaya 40:13 ‡ **11:35 11:35** Job 41:11

1 Dadi pigilugan, bila ma' nitu' og glolatan nog Mikpongon dianita, pongonion ku dianiu nog uokilon niu og glawas niu dia sog Mikpongon po' koyon mimung og bogoy niu dianon nog totubu', bu midulus, bu mosu'at dianon. Po' ma' nion og tantu nog kopoktamuy niu dianon.
2 Na' amu na moglogiling sog polomotadon nog dinunya. Suga'id non, tugdak niu og Mikpongon sumop nog polomotadon niu bianan sog kopongimbogu non dia sog pikilan niu boya'an kosunan niu bog olo og glegan nog Mikpongon nog ion non ion, og gomba'is, bu modulus, bu ain kitu' og kosu'atan ion dun.

3 Po' sabap sog baya' nog binogoy nog Mikpongon dianakon bianan sog glolat non, tolu'on ku sog monala kotow dianiu, sumboy di' amu ilakad pokpotaspotas nog pikilan niu. Suga'id non, pokpadapada niu og pomikilan niu pa'ali sog dili glawas niu bianan sog kopongandol nog binogoy nog Mikpongon dianiu.
4 Po' ibalat da sog tibuk nog glawas nog gotow, miglologinis og pogingalan dun, bu miglologinis og polongkapan non.
5 Domikian da sog ain sinumolabuk dia ni Kristu, minsan si'oy modakol ita, solabuk da og glawas ta bu miksiningkotoy ita.
6 Miglologinis og kotoan nog binogoy nog Mikpongon dianita bianan sog glolat non. Dadi, gomiton ta og kotoan ta koyon. Bila binogayan ita nog kotoan mokpolatas nog talu' nog Mikpongon, sumboy polotason ta bianan sog goktob nog kopongandol ta sog Mikpongon.
7 Bu bila binogayan ita nog kotoan mogusiba' sog gotowanan, sumboy inangon ta. Bu bila binogayan ita nog kotoan mokpanad, sumboy mokpanad ita.
8 Bila binogayan ita nog kotoan mondolo'isog, sumboy inangon ta. Bila binogayan ita nog pikilan nog tumabang sog ain kilogonan, sumboy motawal ita. Bu bila binogayan ita nog kotoan mogokbit, sumboy potubudan ta kopogokbit ta nog gotowanan. Bu bila binogayan ita nog pikilan lumolat sog gotowanan, sumboy inangon ta dunut da'da'an ta.

Og bayu'bayu' nog glolaman

9 Sumboy moktantu ita lumalam sog pakasiotow ta. Pogolig amu sog ain di' pia bu pogoidoy niu ain og gomba'is.
10 Pokilolamoy amu po' momogilug amu sabap sog kosolabuk niu dia ni Kristu. Poginodaboy amu nog pigilugan niu sog tanud.
11 Ponamal amu dosop kobon non sog ginang niu dia sog Kounutan ta dunut og landu' glolaman niu dianon.
12 Bu pogda'da' amu sog dodomaan niu dianon. Poglogaga amu dia sog sinsaan niu. Bu pogyakin amu kobon non.
13 Bu lolatoy niu dosop og pigilugan nog ain kionda'an. Bu kobon non usiba' niu ain monumbaloy dianiu.
14 Pogyokinoy niu dia sog Mikpongon nog popiaon non ain mongula'at dianiu. Na' niu ilan ponuyudan.
15 Bu ain migda'da', duma amu dianilan mogda'da'. Bu ain misusa, duma amu dosop dianilan mosusa.
16 Poksulutsulut amu sog glam non. Na' amu mokpotaspotas, suga'id non, tolima' niu minsan si'oy ombaba' nog ginang. Bu na' amu mogbonsagbonsag.
17 Ain moginang nog molaton dianiu, na' niu ilan tumbasan nog molaton. Bu inang niu ain og motulus sog glam nog gotow.
18 Ponamal amu moginang nog mondom moglogomigus og glam niu.
19 Amu glokoleanan ku, na' amu moksuli'suli', suga'id non, uakil niu og molaton koyon nog kohinangan dianiu dia sog polihala' nog Mikpongon. Po' ma' nini og talu' nog Mikpongon nog sinulat sog Kitab, "Akon na sumuli', akon na tumumbas dun."*
20 Suga'id non, sumboy og ginangon niu domikian ma' nog sinulat sog Kitab nog,
"Bila mogutom og banta niu, pokan niu.
Bu bila kinuow, pinum niu ion.
Po' og doksu'an non mimung kosipogan ion dun. Domikian da ma'
nog kitopukan og gulu non nog
baga."†

* **12:19 12:19** Deuteronomy 32:35 † **12:20 12:20** Proverbs 25:21-22

21 Dadi, sumboy di' amu moit nog molaton, suga'id non, pomondag amu sog molaton bianan sog ginang niu nog gomba'is.

13

Sumboy moguakil ita sog ain migokbit nog botad

1 Sumboy glam nog gotowanan sumangkan dia sog pogaid nog botad. Po' da'idun og baya' nog da' tugdakoy nog Mikpongon. Dadi, ain og gotow nog migokbit nog baya' koyon, tinugdakan ion nog Mikpongon.

2 Dadi, ain mongantu dia sog baya' koyon nog tinugdak nog Mikpongon, og ma'ana non, mikopongantu ilan dosop dia sog glegan nog Mikpongon. Dadi, og doksu'an non, polihola'on ilan nog Mikpongon dun.

3 Tibua, ain og gotow nog moginang nog gomba'is, di' ilan mondok nog polihala'. Tibua, ain og gotow nog miginang nog molaton, sumboy mondok ilan nog polihala' nog pogaid koyon nog botad. Dadi, bila moleg amu nog di' amu kondokan nog polihala' nog kounutan niu, sumboy moginang amu nog gomba'is po' bagun non da amu kodongya'an.

4 Po' ilan koyon, og sosoligan nog Mikpongon bagun da kobo'isan amu dun. Tibua, bila moginang amu nog di' pia, kondok amu dun. Po' sa'an ion binogayan ilan nog Mikpongon nog baya' po' bagun ain moginang nog di' pia, polihola'on nilan.

5 Dadi, sumboy sumangkan amu dia sog ain kiuokilan mogbaya'. Kona' tibua po' polihola'on amu sabap sog kohinangan niu nog di' pia. Suga'id non, kisunan niu na nog sumboy amu doda' sumangkan dia sog ain kiuokilan koyon mogbaya' po' ma' nitu' og glegan nog Mikpongon dianiu.

6 Sa'an dosop mogbayad ita nog buis po' og sukatan nog pogaid kitu' nog botad. Po' og gotowanan kitu' nog inuokilan nog Mikpongon mogbaya', ion non nion og sosoligan non. Dadi, bila ininang nilan og ginang nilan koyon, dia ilan miginang sog Mikpongon.

7 Dadi, bila ngon og boyadan niu, sumboy mogbayad amu na. Bila og buis, bayad niu. Bila kopogbotad, pogbotad amu. Bila og kopogadab, pogadab amu.

8 Sumboy boyadan niu og glam nog gutanganan niu, da' lakit nog kopoglinolatoy niu nog pigiluganan ta sog tanud. Po' ain mololat sog pakasiotow non, og ma'ana non miunut non og glam nog dondaganan kitu' nog Mikpongon

9 nog sinulat sog Kitab nog,

"Da'idun mogbabal nog duoy nog duma non.
Da'idun momunu'.
Da'idun monakow.
Da'idun mima nog golota' nog duma non."*

Bu asta duma pa nog dondaganan kitu'. Glam non koyon kinumpung dia sog solabuk dondagan koni nog, "Lolatoy niu og sumbaloy niu domikian da ma' nog glolatan niu sog dili glawas niu."†

10 Po' og gotow nog mololat sog sumbaloy non, ondi' non inangan nog molaton. Dadi, sa'an itu' ain mololat, miimung nog mikokunut ilan sog glam nog dondaganan kitu'.

11 Dadi, inang niu po' kisunan niu na bog olo timpu numun koni, og timpu nog sumboy mogongman amu na. Po' tidu sog kotabuk niu dia ni Isukristu, posisaya' na kosompol og gondow nog kohurup ta dianon.

12 Dadi, ibalat da sog gobi bu gondow, og gobi dali' na kolibuas po' dali'ondow na. Dadi, lota'an ta na moginang ain kohinangan koyon nog miktidu sog kodoloman. Suga'id non, inangon ta ain og ponginangon koyon nog dia miktidu sog kodolagan po' kitu' mimung nog taming ta sog ain molaton.

13 Dadi, sumboy omba'is og polomotadon ta domikian da ma' nog polomotadon nog dia miktidu sog kodolagan. Og ma'ana non, da'idun na og mogduyunduyun monginang nog di' pia bu moglangulangu, otawaka moginang nog sosuku kosipogsipog, moksusi, otawaka mogdalu.

14 Suga'id non, ungod niu sog pikilan niu og Kounutan ta nog si Isukristu. Bu

* **13:9 13:9** Exodus 20:13,15,17 † **13:9 13:9** Levitikus 19:18b

na' amu na monontong nog len pondayan mondom minang niu og glegan nog dili glawas niu nog boya'an mokodusa amu dun.

14

1 Tolima' niu og pigilugan ta sog tanud, ain og moguya' pa og tud nilan. Bu na' amu moksusi nog da' ma'ana non.

2 Po' mama' nog ponganon, ngon sala kotow, og sabut non nog minsan olo pongononoy dun mokodyadi ion kuman dun. Tibua, ngon dosop og gotow nog kulang pa sabut non. Og mokan non sagya da glompan.

3 Dadi, ain kuman nog minsan olo pongononoy dun, sumboy ondi' non poksudi'an og dumaanan non nog di' kuman nog ma' nion koyon. Bu dosop, ain togo li'inan pa'ali sog pongonganon, sumboy ondi' non sika'on ain da'idun kitu' gli'inan non, po' ion si'oy, tinabuk da ion nog Mikpongon.

4 Po' da'idun baya' niu sumika' sog gulipon nog len gotow. Po' og gapu' non da moto dun minsan olo doksu'an nog sosoligan non koyon. Tibua, og doksu'an non omba'is da po' og gapu' non og Pogbaya' bu moto ion tumabang sog pigotowanan non bagun ion mokodopot sog gomba'is kitu' nog doksu'an.

5 Bu mama' dosop nog gondow nog kopoktamuy nog gotow, ngon og gotow nog solabuk gondow og bololaga' dianon. Tibua, ngon dosop gotow nog glam nog gondow migbatuk da dianon. Dadi, sumboy monala kotow dianita motintu tokodoy bog olo dili pikilan ta.

6 Po' og gotow nog ngon solabuk gondow nog bololaga' dianon, og ma'ana non, og gadab non dia sog Pogbaya'. Bu dosop, og gotow nog kuman nog minsan olo pongononoy dun, og ma'ana non, og gadab non dosop dia sog Pogbaya' po' pisolomatan non, og Mikpongon. Bu og gotow dosop nog migli'in nog ponganon, og kopogli'in non koyon, og gadab non bu posolamat non dia sog Mikpongon.

7 Da'idun og gotow nog motubu' tibua nog dili dianon bu da'idun dosop og matoy tibua nog dili dianon.

8 Dadi, bila mitubu' ita, mitubu' ita bagun kopogodaban og Mikpongon dun. Bila matoy ita, ma' nitu' dosop. Dadi, matoy motubu' ita, dia ita sog Mikpongon.

9 Dadi, sa'an minatoy si Kristu bu mitubu' ion puli' tidu sog patoy bagun mimung ion nog Pogbaya' sog glam non, sog ain minatoy otawaka ain totubu'.

10 Bila ma' nitu', da'idun kopatut niu mongukum nog pigilugananan ta sog tanud. Bu da'idun dosop kopatut niu moksudi' sog pigilugan ta sog tanud. Po' ngon gondow non, og glam ta mongadap da sog Mikpongon po' ukumon non ita.

11 Po' ma' nini og talu' nog Pogbaya' nog sinulat sog Kitab,

> "Motubu' u, bu glam nog gotowanan mongadap monginglu'ud dianakon. Bu glam nog gotowanan mokpoktalu' nog akon da og tantu Diwata."*

12 Dadi, monala kotow dianita madap sog Mikpongon po' tobalon ta og kohinangan ta.

13 Dadi, sumboy lota'an ta mongukum sog duma ta. Suga'id non, potintu niu pikilan bu og polomotadon niu bagun da og pigilugan niu sog tanud ondi' mokosoksug sabap dianiu otawaka ombagla og kopongandol nilan sog Mikpongon.

14 Po' akon, sabap sog kosolabuk u dia sog Kounutan ta nog si Isus, kosunan ku nog da'idun da og ponganon nog sumboy pogli'inan. Tibua, bila ngon gotow nog ngon og gli'inan non sog soginis og ponganon, sumboy og gli'inan non koyon dili da dianon.

15 Dadi, bila ngon og duma pigilugan niu sog tanud nog ombagla og kopoktanud non sabap sog kokan niu, saka ondi' amu lumota' kuman dun minsan si'oy kisunan niu na bog olo pikilan non, og ma'ana non, og botad niu koyon kona' na og glolatan niu dianon. Po' na' niu pogla'atan og kopongandol nog duma ta sabap sog kokan niu. Po' ilan si'oy,

* **14:11 14:11** Isaya 45:23

misunu' ilan dosop lokatoy bianan sog
kopatoy ni Isukristu.
16 Dadi, minsan si'oy sog pikilan niu
dun og botad koyon omba'is, gomonsunoy
tolu'on nilan og molaton nog botad.
17 Po' og gindanan nog misakup ita
na sog pigdotu'an nog Mikpongon, kona'
botad pa'ali sog olo mokan ta otawaka
ginumon ta. Suga'id non, og gindanan
dun, og polomotadon ta nog midulus, og
gomigus, bu og da'da'an ta nog miktidu
sog Bolakat nog Mikpongon.
18 Dadi, bila ma' nini og kopokokunut
ta dia ni Kristu, kosu'atan og Mikpongon
dun bu motulus dosop sog gotowanan.

19 Dadi, sumboy monamal ita moginang
nog ain mondom moglogomigus og go-
towanan dun, bu ain og pododungag og
sabut ta dun pa'ali sog pigdotu'an nog
Mikpongon.
20 Golom ta na ondi' inangoy og bo-
tad kitu' pa'ali sog pongonganon, bila
mologlag og ginang nog Mikpongon dun.
Da'idun si'oy bosia og gli'inan nog
ponganon. Tibua, ngon ponganon nog
sumboy di' ita kuman dun, bila mimung
nog mokodusa og pigilugan ta dun.
21 Dadi, golom ita na ondi' kan nog ginis
nog basta', otawaka minum nog galak,
otawaka minsan olo ginangoy dun, bila
mimung nog ombagla og kopongandol
nog pigilugananan ta sog tanud.

22 Dadi, monala kotow dianita, og tud
ta pa'ali sog botad koyon nog ma' nion,
sumboy ita da bu og Mikpongon. Po'
mogda'da' og gotow nog ondi' sila'on
sabap sog botad non nog kisu'atan ion
dun.
23 Tibua, bila mogdua'dua' og pikilan
non pa'ali sog tud non sog botad koyon
nog pa'ali sog kokan, saka inangon non
da, polihola'on ion nog Mikpongon dun.
Sa'an ma' nitu' po' og ginang non koyon,
onda' na poktidu sog kopongandol non
sog Mikpongon. Po' bila inangon ta
og sagya glegan ta nog saka onda' pok-
tidu sog kopongandol ta sog Mikpongon,
mimung og dusa.

15

1 Dadi, ain ompagon og tud non
sog tanud, sumboy tobangan non ain
moguya' pa og tud non. Po' sumboy ondi'
ta potason sog pikilan ta og dili glegan ta.
2 Suga'id non, monala kotow dianita
sumboy inangon ta ain kosu'atan og
duma pigilugananan ta bagun dumalom
og sabut nilan pa'ali sog pigdotu'an nog
Mikpongon.
3 Po' minsan si Kristu, da' non potasoy
og dili glegan non, suga'id non, ma'
nini sinulat sog Kitab, "Og gotowanan
kitu' nog bakan ponompola' dianika, og
tompola' nilan misugat dianakon."*
4 Og potugyuan nog glam nog sinu-
lat kitu' sog Kitab kobon nitu', bagun
ita kopomolian boya'an ompagon og ko-
pongandol ta bu dodomaan ta dia sog
Mikpongon. Po' ombasta ta dia sog Kitab
pa'ali sog gotowanan kitu' nog tinoban-
gan nog Mikpongon sabap sog ompagon
og pikilan nilan dianon.
5 Mikpongon og mogbogoy sog go-
tow nog bagun mokogaga bu moko-
pondolo'isog. Dadi, og pongoningonion
ku dianon, nog tobangan non dosop
amu bagun amu mokpoksolabuk dia sog
kopokokunut niu dia ni Kristu Isus.
6 Bu bagun dosop, tidu dia sog kopok-
solabuk nog pikilan niu bu kopoktalu'
niu, mongon og sanglit niu dia sog
Mikpongon po' ion og Gama' bu pokto-
muyon nog Kounutan ta nog si Isukristu.
7 Dadi, sumboy moktinolima'oy amu
domikian da ma' nog kotolima' ni Kristu
dianiu bagun kosonglitan og Mikpongon
dun.
8 Po' tolu'on ku dianiu, sa'an si Kristu
minangoy tumabang dia sog bansa Hudyu
po' bagun motampal nog og Mikpon-
gon og kopongondolan. Po' bianan dia
ni Kristu, mituman og pidonsama' nog
Mikpongon dia sog munaotowanan kitu'
kobon nitu'.
9 Bu bianan dosop dianon, og Mikpon-
gon kisonglitan nog gotowanan nog kona'
bansa Hudyu sabap sog glolat non di-
anilan. Po' ma' nini sinulat sog Kitab,

* **15:3 15:3** Salmu 69:9 † **15:9 15:9** Salmu 18:49

"Dadi, sa'an itu' songlitan ku ika dia sog
gotowanan nog kona' Hudyu, bu bobaton
ku og sanglit u dia sog ngalan mu."†
10 Bu sinulat dosop nog ma' nini, "Amu,
og gotowanan nog kona' Hudyu, ampu'
amu mogloliag sog gotowanan koyon nog
pinili' nog Mikpongon."‡
11 Bu sinulat nosop nog ma' nini, "Pok-
sanglit amu sog Pogbaya', glam nog go-
towanan nog kona' Hudyu. Bu glam niu,
bobat niu og sanglit niu dianon."§
12 Bu ma' nini og talu' ni Isaya nog sin-
ulat sog Kitab, "Ngon matong og pangkat
ni Jese. Bu pindogon ion mogbaya' sog
gotowanan nog kona' Hudyu. Bu dianon
da kotimbul og dodomaan nilan."*
13 Dadi, og Mikpongon da og dodomaan
ta. Bu pongoningonion ku dianon nog
bianan sog kopongandol niu dianon, bo-
goyon non dianiu og landu' gloliag bu og
kotikna' nog pikilan. Po' bianan sog dasig
nog Bolakat nog Mikpongon, mimung
molongas tokodoy pikilan niu sabap sog
landu' kopogdodama niu dianon.
14 Pigilugan, kosunan ku nog amu,
omba'is kohinangan niu bu ompantas
na sabut niu pa'ali sog pigdotu'an nog
Mikpongon, bu moto amu dosop momali
sog duma niu.
15 Dadi, sa'an ini mibolu' u sumulat nog
sulat u koni dianiu, bagun niu da ompikil
mokpuli' pa'ali sog duma polokala'anan
koni. Po' mosolag og ginang koni nog
binogoy nog Mikpongon dianakon sabap
sog kosolag nog glolat non.
16 Po' inimung non akon og sosoligan
ni Kristu Isus mangoy dia sog gotowanan
nog kona' Hudyu. Po' mama' u nog
bolian non mogustal nog Gomba'is nog
Guksugan nog miktidu sog Mikpongon.
Bu bila tumud ilan, mimung ilan ma' nog
bogoy dia sog Mikpongon nog kisu'atan
ion dun. Bu siboyon ilan nog Bolakat nog
Mikpongon.
17 Dadi, linoliag u tokodoy sog
kosolabuk u dia ni Kristu Isus nog
miimung u nog sosoligan non dia sog
ginang nog Mikpongon.
18 Dadi, ondi' u moguksug nog min-
san olo ginangoy dun lual da ain mi-
inang ni Kristu bianan dianakon, bagun
koponulu'an og gotowanan nog kona'
Hudyu mokokunut dia sog glegan nog
Mikpongon.
19 Dadi, mikopoginang u nog
gingyata'anan bu duma ginang nog
kosobu'sobu' bianan sog Bolakat nog
Mikpongon nog migonong dianakon.
Dadi, tidu sog Jerusalem asta sog susulan
nog Ilirikum, miulit u pogustaloy nog
Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni
Kristu.
20 Po' tidu pa sog tolipunan, og glegan
ku mogustal nog Gomba'is nog Guksugan
dianilan nog da' nilan pa sibon kodongog.
Po' ompok u bosia mangoy moguksug dun
sog bonua nog donsama' na kiuksugan.
21 Suga'id non, og kolegan ku nog mi-
nang u ma' nog sinulat kitu' sog Kitab,
"Ilan nog da' pokosun pa'ali dianon, ko-
sunan nilan ion. Bu ilan dosop nog onda'
pokodongog pa'ali dianon, mosabut nilan
ion."†
22 Ma' nitu'. Sa'an miimung miangga' u
mangoy dion niu.
23 Tibua, numun koni mitipot na pomo-
lioy og gotowanan dini lambul sog duma
probinsiaanan koni. Miobon na bosia og
glegan ku dumopot dion niu.
24 Dadi pikilan ku, mapit u dion bila
mangoy u sog bonua nog bansa Gis-
panyol. Po' moleg u bosia mokpobon-
pobon dion niu bagun mokopoksolabuk
ita sog da'da'an ta mangka u si'oy pog-
landan. Bu tobangoy niu dosop akon
bila panow u na ditu' sog bonua nog
Gispanyol.
25 Tibua, mangka u si'oy angoy dion,
numun kitu' posungu' u pa sog Jerusalem
po' pitangon ku ditu' og tabang dia sog
pigotowan nog Mikpongon.
26 Po' og pigilugananan ta sog tanud dia
sog probinsia nog Masadonia bu Akaya,
mioleg ilan mogbogoy nog tabang dia
sog pigotowan nog Mikpongon nog miski-
nananan ditu' sog Jerusalem.
27 Migda'da' ilan mogbogoy ditu' nilan.

‡ **15:10 15:10** Deuteronomy 32:43 § **15:11 15:11** Salmu 117:1 * **15:12 15:12** Isaya 11:1,10 † **15:21 15:21** Isaya 52:15b

Molongas doda' po' ilan nog kona' gotow
Hudyu, ngon tanan og gutang nilan sog
gotow Hudyuanan. Po' og gotowanan
nog kona' Hudyu, misunu' ilan sog popia
nog kinodiwata dia sog gotowanan nog
Hudyu. Dadi, sabap sog kosunu' nilan sog
popia nog kinodiwata, sumboy bohogi'an
nilan og Hudyuanan nog daya nilan sog
kinilawan.
28 Dadi, bila modoksu' na og tugyu u
ditu', bu motulun ku na dianilan glam nog
sin kitu' nog pigomutomutan, gumonat
u na sog Jerusalem. Bu mapit u mon-
umbaloy dion niu mangka u si'oy panow
ditu' sog bansa Gispanyol.
29 Kosunan ku nog bila matong u na
dion, dunut dosop og glam nog popia ni
Kristu dianiu.
30 Dadi pigilugan, bianan sog kopok-
solabuk ta dia sog Kounutan ta nog si
Isukristu, bu bianan dosop sog glolat nog
miktidu sog Bolakat nog Mikpongon, pon-
gonion ku pa dianiu nog dumaoy niu pa
akon sog pihit u koni bianan sog gyakin
niu sog Mikpongon.
31 Pogyakin amu nog tobangan non
akon tidu sog komot nog gotowanan kitu'
nog di' tumud dia ni Kristu ditu' sog
bonua nog Judia. Bu pogyakin amu dosop
nog, og pigotowan nog Mikpongon sog
Jerusalem, kosu'atan ilan nog tugyu u
ditu' nilan.
32 Dadi bila ma' nitu', sog baya' nog
Mikpongon, mokangoy u dion niu dunut
da'da'an ku bu doma, moksud nosop og
gloliag ta.
33 Dadi, og pongonion ku dia sog
Mikpongon nog ion og piktiduan nog
gomigus nog dia na ion niu kobon non.
Amen.

16

Ponogina ni Paul

1 Tolima' niu og gilug ta koni nog glibun
nog si Pibi. Ion ginolal dia sog glumpuk
nog pigilugan ta sog tanud ditu' sog koli-
wagan bonua nog Sengkrea.
2 Dadi, ma' nog botad nog pigotowan
nog Mikpongon, tolima' niu pa ion po' ion
og duma niu dosop sog kosolabuk niu dia
sog Kounutan ta nog si Isus. Tobangoy niu
pa ion bila ngon og kulang non po' ion
si'oy, mosolag dosop og tabang non sog
gotowanan bu asta dianakon.
3 Monogina u dia ni Prisila ilan ni Akila.
Ilan og duma u sog ginang koni pa'ali dia
ni Kristu Isus.
4 Sinugal nilan og kotubu' nilan sog
tabang nilan dianakon sog kopihit. Dadi,
kona' tibua nakon og mokposolamat dun,
suga'id non, asta glam nog glumpukanan
nog pigilugananan ta nog kona' Hudyu,
mosolag dosop og posolamat nilan dun.
5 Monogina u dosop dia sog ain og
moglumpuk kitu' sog baloy ni Prisila bu
si Akila.
Monogina u dosop dia ni Epanetus, og
glokole u nog bololaga' dianakon. Sog
Bata'bata' Asia, ion mikuna tumabuk dia
ni Kristu.
6 Monogina u dosop dia ni Maria, ion
motugos tokodoy tumabang dianiu.
7 Monogina u dosop dia ni Andronikus
ilan ni Junias, og salu bansa u dion
bu og duma u dosop sog kolobusu.
Ilan og mibantug nog sosugu'onanan ni
Isukristu. Bu mikuna ilan pa tanan
dianakon tumabuk dia ni Kristu.
8 Monogina u dosop dia ni Ampliatus
nog ion bololaga' dianakon dia sog kopok-
solabuk nami dia sog Kounutan ta.
9 Monogina u dosop dia ni Urbanus
og duma ta moginang sog kopoksolabuk
ta dia ni Kristu. Bu monogina u dosop
dia ni Estakis, og glokole u nog bololaga'
dianakon.
10 Monogina u dosop dia ni Apeles.
Kibianan non og suloy bu mitampal og
kopagon non dia ni Kristu.
Monogina u dosop dia sog gla'ayatanan
ni Aristobulus.
11 Monogina u dosop dia ni Herodion,
og salu bansa u.
Monogina u dosop sog gla'ayatanan ni
Narsisus, ain sinumolabuk na dia sog
Kounutan ta.
12 Monogina u dosop sog kolibunanan
koyon nog si Tripena ilan ni Triposa.
Motugos ilan sog ginang nilan dia sog
Kounutan ta.
Monogina u dosop dia ni Persis, og
bololaga' dosop nog glokole u. Ion si'oy

og solabuk glibun nog motugos dosop sog
ginang dia sog Kounutan ta.
13 Monogina u dosop dia ni Rupus, og
pinili' nog Kounutan ta, bu asta sog gina'
non kitu' po' ion ma' nog dili gina' u.
14 Monogina u dosop dia ni lo' Asinkri-
tus, ilan ni Plegon, si Hermes, si Patrobas,
si Hermas, bu asta og dumaanan nilan
dion nog pigilugananan ta sog tanud.
15 Monogina u dosop dia ni lo' Pilologus
ilan ni Julia, si Nereus bu putupusod non
nog glibun, bu si Olimpas, bu asta og
dumaanan nilan dion nog pigotowan nog
Mikpongon.
16 Golun niu og pigilugananan ta sog
tanud bianan sog galok nog kopogilug.
Bu glam nog gotowanan sog
glumpukanan dini nog mokpoktamuy dia
ni Kristu, minogina ilan dosop dianiu
dion.

Og pomilin milin non dianilan

17 Pigilugan, pongonion ku tokodoy di-
aniu nog sumboy mokpotubud amu dia
sog gotowanan koyon dion nog moleg
sumasow dianiu, bu mokobagla nog ko-
pongandol niu sabap sog pikpanad nilan
koyon nog da' dalan sog tinabuk niu kitu'.
Pogolig amu dianilan.
18 Po' og gotowanan koyon, ondi' doda'
tumabang dia sog Kounutan ta nog si
Kristu. Suga'id non, piotas nilan og dili
glegan nilan. Og glimbung nilan pibian
nilan sog talu' nog gomba'is pokinon-
gogan bu pimulakmulakan nilan. Dadi,
og doksu'an non, ain kulang pa og sabut
non, mosompun kolimbungoy og pikilan
non dun.
19 Tibua, mibantug amu na bog an-
dun kopagon og kopokokunut niu dia
ni Kristu. Dadi sa'an itu', mosolag og
da'da'an ku dun dianiu. Tibua minsan
ma' nitu', og kolegan ku bosia dianiu,
nog moto amu sumabut sog ain kitu'
ponginangon nog gomba'is bu poksibon-
gol amu sog ain ginang kitu' nog di' pia.
20 Po' di' na mobon, lo'aton na nog
Mikpongon si Kindagow boya'an motam-
pal na nog da' baya' non dianiu. Po' dia
sog Mikpongon kotimbul og gomigus.
Dadi, og tulung nog Kounutan ta nog si
Isus mongon dianiu dion.
21 Si Timuti, og duma u sog ginang u
koni, minogina dosop ion dianiu. Bu si
lo' Lusius ilan ni Jason bu si Sosipater, og
salu bansa u, minogina ilan dosop dianiu.
22 Akon si'oy, si Tertius, og polonulat
ni Paul nog sulat non koni, monogina u
dosop dianiu sog kosolabuk ta dia sog
Kounutan ta.
23 Si Gayus si'oy, minogina dosop dia-
niu. Omba'is og ba'asa non dianakon, bu
asta dia sog glam nog gotow sog glumpuk
dini.
Si Erastus, og tresureru sog koliwagan
bonua koni, bu si Kwartus, og gilug ta
dosop sog tanud, minogina ilan dianiu.
24 Dadi, og tulung nog Kounutan ta nog
si Isus mongon dianiu dion.
25 Dadi, songlitan ta og Mikpongon. Po'
ion moto mokpopagon dianiu sog kopon-
gandol niu dianon bianan sog Gomba'is
nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu nog
pigustal u. Po' koyon dumalan dosop sog
sabut kitu' nog miobon na molimod tidu
sog kobon nitu'. Po' numun koni, pisabut
na dianita.
26 Po' og dinondag nog Mikpongon nog
posunon na bianan sog sulatanan nog
sinulat nog polomolatasanan kitu' po'
bagun da og glam nog binonsaan tumud
dun bu mokokunut dianon.
27 Dadi, og Mikpongon solabuk da bu og
kotoan non ondi' kolobian. Songlitan ion
bianan dia ni Isukristu asta sog da' kopus
non. Amen.

Og tagna' Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Korintu

Og Piuna Talu' pa'ali sog tagna' Sulat ni Paul dia sog Poktanudananditu' sog Korintu

Og tagna' sulat ni Paul koni posungu' sog poktanudanan dia ni Isukristu nog ditu' sog Korintu. Og Korintu koni og mokosog nog koliwagan bonua ditu' sog probinsia nog Akaya, og sakup nog pigdotu'an nog Roma. Mibantug og bonua koyon sabap sog polonglituanan dion, pogbonsagon nilan og kohinangan nog bansa nilan, mibantug og kolaton nog kohinangan nog ain mikpogonong dion, bu modakol og gininisan nog kopoktanud nilan dion.

Sa'an ini sinulat ni Paul po' og poktanudanan kitu' ditu', di' ilan moksolabuk. Bu ngon tanan molaton og kohinangan nilan dia sog glumpuk nilan koyon. Bu sinulat dosop ini po' og tabal non dia sog sak nilan kitu' pa'ali dia sog glibun laki bu sog duoyan nilan, pa'ali sog botad dia sog poktomuyan, pa'ali sog bogoy nog miktidu sog Bolakat nog Mikpongon, bu pa'ali sog kopokpotubu' nog gotow tidu sog patoy. Bianan sog kodalom nog sabut, pitongow non bog olo og pomali dia sog Kitab pa'ali sog sakanan koyon.

Motongow dosop dia sog libru nog Piginang nog Sosugu'onanan ni Isukristu 18:1-11 pa'ali sog kangoy ni Paul ditu' sog Korintu.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-9.
2. Onda' ilan poksolabuk dia sog glumpuk nilan, 1:10–4:21.
3. Og omba'is nog botad nog glibun bu glaki bu og sala konglangan, 5:1–7:40.
4. Ain mikokunut bu ain di' mokokunut dia sog Mikpongon, 8:1–11:1.
5. Og kopoglokotubu' nog poktanudanan dia ni Isukristu bu og kopoktamuy nilan, 11:2–14:40.
6. Og kopokpotubu' dia ni Isukristu tidu sog patoy bu dia sog poktanudanan, 15:1-58.
7. Og bogoy dia sog poktanudanan ditu' sog Judia, 16:1-4.
8. Og dili pikilan non bu og doksu'an nog sulat koni, 16:5-24.

1 Akon si Paul, og mikpoit nog sulat koni. Bu og sulat koni miktidu dosop sog gilug ta nog si Sostenes. Sog baya' nog Mikpongon, akon og miimung nog sosugu'on ni Kristu Isus.

2 Og sulat u koni posungu' dia sog pigotowan nog Mikpongon nog ma' niu dion sog koliwagan bonua nog Korintu. Po' inonggat amu na nog Mikpongon sumolabuk dia sog pigotowan non. Bianan sog kosolabuk niu dia ni Isukristu, siniboy non na amu nog ion na dun. Dadi, milakit amu na sog glam nog gotowanan sog ainain nog bonua nog miktamuy dia sog Kounutan ta nog si Isukristu nog ion og Kounutan nog glam ta.

3 Og popia bu kotikna' nog pikilan mongon dianiu tidu sog Mikpongon og Gama' ta bu sog Kounutan ta nog si Isukristu.

Popia tidu dia ni Kristu

4 Kobon non mokposolamat u pa'ali dianiu sog Mikpongon po' bianan dia ni Kristu Isus, tinulung amu nog Mikpongon.

5 Sabap sog kosolabuk niu dia ni Kristu, kiongonan amu nog glam nog kolongas, labi na sog kopoktalu'talu' niu bu sog glam nog sabut niu sog kinodiwata.

6 Og gustalan nami pa'ali dia ni Kristu miungod na dianiu.

7 Dadi, og glam nog bogoy nog Bolakat nog Mikpongon, binogoy na dianiu solian niu mogdodama nog kopokpuli' nog Kounutan ta nog si Isukristu.

8 Bu Mikpongon tumabang dosop dianiu bagun da ompagon tud niu dianon asta sog doksu'an po' bagun sog gondow nog mokpuli' na dini og Kounutan ta nog si Isukristu, da'idun na sila'on non dianiu.

9 Og Mikpongon kopongondolan. Ion og minonggat dianiu mampu' sumolabuk dia sog Bata' non nog si Isukristu, og Kounutan ta.

Da' poksolabuk og pikilan nilan dia sog glumpuk nilan

10 Pigilugan, og pongonion ku dianiu bianan sog baya' nog Kounutan ta nog si Isukristu, nog sumboy og glam niu, moksulutsulut amu bagun da da'idun susian niu, bu bagun dosop moksolabuk og pikilan niu bu tugyu niu.
11 Pigilugan ku, ngon midongog u dia sog gla'ayatanan ni Klowe nog mikpoksusisusi amu dow.
12 Somo' ita da, ma' nini. Ngon duma miktalu' nog dia ilan pogunut ni Paul. Og duma sop miktalu' nog dia ilan pogunut ni Apolos. Bu duma miktalu' dosop nog dia ilan pogunut ni Piter. Og duma mikpoktalu' nog dia ilan pogunut ni Kristu.
13 Mibahagi' ta' gidoy si Kristu? Onda' ma! Si Paul ta' gidoy buan minatoy sog kudus bagun amu mogawon sog dusa niu? Kona'! Binunyagan amu ta' gidoy bagun mimung amu nog gla'ayatanan ni Paul? Onda'!
14 Mikposolamat u sog Mikpongon nog da'idun binunyagan ku dianiu ual da si Krispus bu si Gayus,
15 bagun da'idun mokopoktalu' nog ilan miimung nog gla'ayatanan ku bianan sog kobunyag u dianilan.
16 (Ngon pa totu, binunyagan ku dosop og gla'ayatanan ni Estepanas kitu'. Tibua, sog pikilan ku, da'idun na binunyagan ku lual dion.)
17 Po' si Kristu, da' non akon sugu'oy momunyag, suga'id non, og mogustal nog Gomba'is nog Guksugan. Bu og kopogustal u dun, da' u pobianoy sog dili kotoan nog miktidu sog sagyaotow, bagun da og kopatoy ni Kristu dia sog kudus, ondi' mimung nog da' sagnat non.

Motongow dia ni Kristu og sabutbu pagas nog Mikpongon

18 Po' og gustalan koni pa'ali sog kopatoy ni Kristu dia sog kudus, ma' nog da' ma'ana non dia sog ain kitu' posungu' na sog gla'at. Tibua, og gustalan koni miimung og pagas nog Mikpongon sog ma' nita, nog solian ta motabang dia sog pigboya'an nog dusa.
19 Po' ma' nini sinulat sog Kitab, “Lo'aton ku og kotoan nog ain mokokoto. Bu og sabut nog ain sabutba'asa, imungon ku nog da' doksu' non.”*
20 Dadi, bila ma' nitu', olo ma gondunon dun ain og mokokoto koyon otawaka sabutba'asa koyon? Olo sop gondunon dun ain og mokokoto koyon mogbisala? Po' pitongow na nog Mikpongon og kotoan nog dinunya, nog da' sagnat non.
21 Po' sabap sog dalom nog kotoan nog Mikpongon, inimung non nog bila sog dili da sabut nog gotowanan, ondi' nilan mosabut pa'ali dianon. Suga'id non, og glegan nog Mikpongon, gowonon non ain tinumud sog gustalan kitu' nog long nog gotowanan dun, onda' sagnat non.
22 Po' og Hudyuanan, di' tumud taman da di' ilan mokotongow poguna nog gingyata'. Bu og Girikanan, monontong pa nog sabut mangka ilan si'oy tud.
23 Tibua, og pikpulonag nami koni, og gustalan pa'ali dia ni Kristu nog ion minatoy sog kudus. Og gustalan koyon, molaton dia sog Hudyuanan, bu da' sagnat non dia sog ain kona' Hudyu.
24 Tibua, ain mionggat na sumolabuk dia ni Kristu, og gotow Hudyu otawaka kona' Hudyu, og ma'ana nog gustalan koni nog pa'ali dia ni Kristu, si Kristu og pagas bu og kokosunan nog Mikpongon.
25 Po' minsan si'oy momikil ilan nog da' sagnat nog kokosun nog Mikpongon, po' ompantas na sabut nilan, di' pa mokantu kopantas sog kokosun nog Mikpongon. Bu minsan si'oy momikil ilan nog da' dasig nog Mikpongon, og Mikpongon modasig pa sog dasig nog gotowanan.
26 Pigilugan, pomikil niu polo'ma, ma' long pa nog gotowanan dun, dangan mibatik niu og gonggat nog Mikpongon dianiu, mika'an amu da og motas og kotoan non, otawaka motas og golal non, otawaka binata' sog da' pogonda'on dun.
27 Tibua, ain kiingolanan kitu' nog gotowanan dini sog glupa'an nog ma' nog da' sagnat non, pimili' nog Mikpongon

* **1:19 1:19** Isaya 29:19

bagun da kosipogan dun ain mokokotas kitu' og kotoan non. Bu ain dosop og kiingolanan kitu' nog gotowanan dini sog glupa'an nog kulang og dasig non, pimili' dosop nog Mikpongon nog bagun da kosipogan dun ain togo pagas kitu'.

28 Pimili' nog Mikpongon ain sinolapsolap, bu og piksudi'sudi'an, bu ain ma' nog da' sagnat non dini sog glupa'an, bagun mimung nog da' na sagnat nog gotowanan kitu' nog balu' nog gotowanan dun dini sog glupa'an koni, motas ilan na nog gotow.

29 Bu bagun da, minsan sala kotow, da'idun na mogbonsagbonsag sog motaan nog Mikpongon.

30 Po' og Mikpongon, og migokbit dianiu sumolabuk dia ni Kristu Isus. Bu inimung non si Kristu og bianan ta sumabut dianon. Po' bianan dia ni Kristu, midulus ita dia sog Mikpongon, bu siniboy non ita nog pigotowan non, bu migawon ita tidu sog baya' nog dusa.

31 Dadi, sinulat dia sog Kitab, "Simasima moleg mogbonsag, sumboy bonsagon non og pa'ali sog gininang nog Mikpongon."†

2

Og gustalan pa'ali sog kopatoy ni Kristu sog kudus

1 Pigilugan ku, dangan minangoy u dion niu mokpulonag nog gustalan kitu' nog milimod pa'ali sog Mikpongon, da' u gomitoy og ponolu'on ku kitu' nog mokodalom otawaka mokotas nog kotoan.

2 Suga'id non, og pogopasan ku kobon ku dion niu, nog da'idun lumual og pokpikilon ku ual da si Isukristu bu ion minatoy sog kudus.

3 Sog kangoy u kitu' dion niu, miluya u bu linukuban u kobal nog gondok u.

4 Og pomali u bu gustalan ku kitu', da' u da pobianoy sog kobiaksa u moktalu' bu sagya kotoan nog gotow, nog boya'an mioit amu dun. Suga'id non, og gustalan ku kitu' dunut kopokpotongow dianiu nog pagas nog Bolakat nog Mikpongon

5 bagun og kopongandol niu dia ni Isukristu, onda' dia ingkud sog sagya kotoan nog gotow, suga'id non, dia sog pagas nog Mikpongon.

Og kotoan nog miktidu sog Mikpongon

6 Og gustalan nami koni, misabut tokodoy nog ain pigokbit na nog Bolakat nog Mikpongon. Tibua, da' itu' pogbatuk sog sabut nog miktidu dini sog dunya otawaka sog kounutananan dini sog glupa'an. Po' og baya'anan nilan koyon posungu' na omboluba.

7 Og pogolongon nami koni, og sabut nog miktidu sog Mikpongon bu milingod sog dili pikilan nog gotowanan. Po' sog da' pa pongonoy og dunya, donsama' na piongon non og sabut koni, og bianan nog kopokpotas dianita.

8 Da'idun, minsan sala kotow og kounutananan dini sog glupa'an, og mikosabut dun. Po' somo' misabut nilan bosia, da' nilan na bunu'oy dia sog kudus og Pogbaya' nog di' kobotukan og kotas non.

9 Po' ma' nini sinulat sog Kitab,

"Da'idun mikotongow, otawaka mikodongog, otawaka mikopikil bog andun koba'is og sinimpan nog Mikpongon dia sog ain molalam dianon."*

10 Tibua, og glam non koyon, pilanta' non na dianita pibian sog Bolakat non.

Po' og Bolakat nog Mikpongon mokosun nog glam non, bu madal non minsan milingod dia sog dialom pikilan nog Mikpongon.

11 Po' sima buan dia sog gotowanan mokatuk nog dialom pikilan nog duma non? Og matuk non og dili pikilan non da. Domikian da ma' nitu' og Mikpongon po' da'idun og mokatuk nog dialom pikilan non ual da og Bolakat non.

12 Og Bolakat nog binogoy dianita miktidu sog Mikpongon, da' poktidu dini sog dunya koni. Dadi, tinabuk ta ion bagun ta mosabut glam nog binogoy nog Mikpongon dianita.

13 Dadi sa'an itu', bila mogustal ami pa'ali sog motud nog kinodiwata dia sog gotowanan nog pigonongan nog Bolakat

† **1:31 1:31** Jerimaya 9:24 * **2:9 2:9** Isaya 64:4

nog Mikpongon, da' pobianoy sog talu'
nog pianad nog sagyaotow, suga'id non,
pibian sog talu' nog pianad nog Bolakat
nog Mikpongon.
14 Po' og gotow kitu' nog da' pogonon-
goy nog Bolakat nog Mikpongon, di'
mokotabuk nog ain miktidu sog Bolakat
nog Mikpongon koyon po' mama' nog
da'idun ma'ana non dianon, po' di' non
doda' itu' mosabut. Sumboy og mok-
posabut dun dianon og Bolakat da nog
Mikpongon.
15 Dadi, simasima og gotow nog
pigononganna nog Bolakat nog Mikpon-
gon, moto lumiling nog glam non. Tibua,
og dili glawas non, ondi' ukumon nog
bianan sog polomotadon nog sagyaotow.
16 Po' ma' nini sinulat sog Kitab,

"Sima buan mokosun nog pikilan nog
Mikpongon? Bu sima buan
mokopomali dianon?"†

Tibua ita, og pikilan ta ma' dosop nog
pikilan ni Kristu.

3

*Pa'ali sog sosoligananan nog Mikpon-
gon*

1 Pigilugan, sog kangoy u kitu' dion niu,
da' u pokopoktalu' dianiu nog ma' nog
kopoktalu' u dia sog gotowanan kitu' nog
pigononganna nog Bolakat nog Mikpon-
gon. Suga'id non, og kopoktalu' u dianiu
mama' nog pikilan niu kitu' nog kobon pa
nog da' tud dia ni Kristu. Po' mama' pa
nog gombata' og sabut niu pa'ali dia ni
Kristu.
2 Dadi, og gustalan ku kitu' dianiu,
pinonggi' ma' nog gatas, kona' ma' nog
piboksa. Po' og piboksa, di' niu pa
mosuku kanoy asta pa tanan numun koni.
3 Og pikilan niu ma' pa nog pikilan nog
gotowanan kitu' nog dia pa sog dinunya.
Po' solian nog ngon pa og doluan bu
susian dianiu, kona' ta' ion og gindanan
nog dia amu pa sog dinunya?
4 Po' bila sala kotow dianiu moktalu'
nog ion dia pogunut ni Paul, bu duma sop
moktalu' nog dia ion pogunut ni Apolos,
og botad niu koyon, ma' nog da' amu pa
tud dia ni Isukristu.
5 Sima buan gidoy si Apolos koni? Bu
sima sop buan gidoy si Paul? Ami og
sagya sosoligan nog Mikpongon. Po'
sabap dianami, tinumud amu tanan dia
ni Kristu. Po' ginangon nami ain da
og binogoy nog Pogbaya' dianami nog
ginang.
6 Ibalat da sog polomula, akon og mim-
ula nog boni', si Apolos migbunyag dun,
tibua, og Mikpongon og mikpotubu' dun.
7 Dadi, da' pigbigya'an nog minsan sima
og mimula dun otawaka migbunyag dun
po' og Mikpongon da og mikpotubu' nog
boni' koyon.
8 Da' piktingkaan nog polomula bu og
polomunyag. Solabuk da og tugyu nilan,
bu og Mikpongon da moto tumumbas
dianilan sog ain og miinang nilan.
9 Po' ami koni, miksolabuk ami dia
sog ginang nog Mikpongon. Bu amu
domikian ma' nog binalan non.

Domikian dosop nog ma' amu nog baloy
nog Mikpongon.
10 Bianan sog polosuku'an nog bino-
goy nog Mikpongon dianakon, ibalat da
sog polongimung nog baloy, og gustalan
ku kitu' pinonggi' u sog gompagon nog
piingkudan nog baloy. Tubus nitu', og
duma gotow og mikpindog nog baloy
dion. Tibua, sumboy monala kotow dian-
ilan potubudan nilan mokpindog.
11 Po' da'idun lual og piingkudan nog
baloy nog gompagon ual da og don-
sama' kitu' binotang, nog ion non ion si
Isukristu.
12 Bila ngon momali nog gustalan
nog dumalan sog motud pa'ali dia ni
Kristu, pinonggi' dia sog polongkapan nog
baloy nog ma' nog bulawan, otawaka
solapi', otawaka batuanan kitu' nog bolo-
laga'. Tibua, og duma, bila mogimung
nog baloy, gumamit nog ma' nog kayu,
otawaka padang, otawaka glugami.
13 Sog gondow nog kopokpuli' ni Kristu
dini sog glupa'an koni, sulayan non nog
gapuy bagun motongow og kopagon nog
diadia kimungan nilan koyon.

† **2:16 2:16** Isaya 40:13

14 Simasima og ondi' motutung og
kimungan non, kotumbasan ion dun.
15 Tibua, bila motipot kotutung nog
gapuy, kobolongan ion dun, bigya' non,
og dili glawas non mogawon da, minsan
si'oy ma' nog gahatgahat.
16 Po' kisunan niu nog amu koyon og
Baloy nog Poktomuyan sog Mikpongon,
bu og Bolakat non migonong dianiu.
17 Dadi, bila ngon og gotow nog luma'at
nog Baloy nog Poktomuyan sog Mikpon-
gon, ion si'oy lo'aton dosop nog Mikpon-
gon. Po' og Baloy nog Poktomuyan sog
Mikpongon mosigda. Amu koyon og
Baloy nog Poktomuyan dianon.
18 Bagun ondi' amu molapang, ain
momikil kitu' nog ion, motas na og kotoan
non dini sog glupa'an, sumboy bolongon
non na og pikilan non kitu' bu mangka
non tobukoy og gustalan koni nog ma'
long pa nog gotowanan dun, da' sagnat
non. Po' ion non na ini og tantu kotoan.
19 Po' og kotoan nog miktidu sog sagyao-
tow, da'idun nododa' sagnat non dia
sog motaan nog Mikpongon. Po' ma'
nini sinulat dia sog Kitab, “Og Mikpon-
gon, kosobubowan non og kotoan nog
gotowanan sog glupa'an.”*
20 Bu sinulat dosop nog, “Og Pog-
baya', kosunan non na og pikilan nog
gotowanan kitu' nog mokokoto, nog da'
sagnat non.”†
21 Dadi, sumboy da'idun mogbonsag-
bonsag pa'ali sog kohinangan nog go-
towanan kitu'. Po' glam non binogoy nog
Mikpongon dianiu sog kolongasan niu
22 mama' ni Paul, si Apolos, bu si Piter,
bu og dunya koni, og kotubu' bu kopatoy,
og kibotangan ta koni numun koni, bu
asta pa sog boloma'dinglag. Glam non
koyon, binogoy dianiu bagun amu kolon-
gasan dun.
23 Bu dia amu ni Kristu, bu si Kristu dia
sog Mikpongon.

4

Og sosugu'on ni Kristu

1 Dadi, sumboy pomikilon nog go-
towanan nog ami og sosoligan ni Kristu,
bu inuakil dia sog gokbitan nami og
milimod kitu' nog motud tidu sog Mikpon-
gon.
2 Dadi, ain og gotow nog kiuokilan
mogokbit, sumboy kopongondolan doda'.
3 Da' balan ku dun, minsan sima og
moktalu' nog akon, ondi' u kopongondo-
lan. Bu minsan akon si'oy, di' u sunan bog
kopongondolan u ta' otawaka di'.
4 Bila akon momikil dun, da' glopangan
ku, tibua, di' u kosunan bog ngon ta'. Po'
si Kristu, og Pogbaya', og moto lumiling
dianakon.
5 Na' niu unanan og Pogbaya'
mongukum nog duma niu. Suga'id non,
bogadoy niu ion matong. Ion mokpodolag
nog ain milingod kitu' dia sog kodoloman,
bu ion dosop og muka' nog ain sog dialom
pikilan nog gotow. Bu tubus nitu', ion og
mogbogoy nog dongya' non sog monala
kotow nog gotowanan sog ain miinang
non.
6 Dadi, pigilugan ku, bagun niu ko-
sunan, og piktalu' u koni, og pononggi'an
ku dia ni Apolos bu dianakon bagun
niu mosabut og ma'ana nog talu' kitu'
nog, “Unut niu ain dinumalan sog botad.”
Sumboy ondi' niu dosop polobion og sala
kotow dia sog duma.
7 Po' olo buan mimung piktingkaan niu
sog duma? Bu olo buan og da' niu
kotabuk dia sog Mikpongon? Bu bila
mitabuk niu na dianon, iduma pogbon-
sagon niu poma? Ain buan ion tidu?
8 Aba! Da' na dow og pogonda'on niu.
Doyahan amu na dow! Migdatu' amu na
dow nog da' lakit nami dun. Mogda'da' u
bosia dun somo' motud nog datu' amu na
po' bagun ita niu samasama mogdatu'.
9 Tibua, sog pikilan ku dun, ami og
sosugu'on ni Kristu, miimung mama' ami
nog posungu' matoy dia sog kosompagan
po' binotang ami nog Mikpongon dia sog
binaya' nog pigluyudan nog pigotowan
non. Bu dia ami sog kosompagan nog
glam nog moloikatanan bu gotowanan.
10 Balu' nog duma gotow, miglogumow
ami sabap sog kopokokunut nami dia ni
Kristu, tibua, amu, sabap sog kosolabuk
niu dia ni Kristu, mokokoto amu. Bu

* **3:19 3:19** Job 5:13 † **3:20 3:20** Salmu 94:11

ami dosop, miimung ma' nog da' pagas
nami, tibua amu, mokodasig amu da.
Pigodaban amu saka ami, piksudi'an ami.
11 Po' tidu pa sog dini kitu' asta sog
numun koni, mikobian ami kogutoman
bu kuowon. Og ponopoton nami og
danul. Bu mikobian ami pogdonogon nog
duma gotowanan. Bu mikpoponasan ami
tibua.
12 Og kotubu' nami og pigliksa'an
nami da. Bila sukna'an ami nog duma
gotow, suli'an nami ilan nog popia.
Bila pokposokitan ami nog duma gotow,
mokpolumbang ami.
13 Bu bila tompola'on ami, tumabal ami
nog molonu' nog talu'. Asta sog numun
koni, miimung ami ma' nog kaput, bu ma'
ami nog gotow nog da' na potugyuan dun.

14 Og sinulat u koni dianiu nog ma' nini,
kona' po' bagun amu mimung kosipogan
dun, suga'id non, podonsoma'on ku di-
aniu bagun amu mokandam. Po' amu
koyon, ma' amu nog gombata'anan ku
nog kololaman ku.
15 Po' minsan pa solaksa' polongipat
dianiu sog kosolabuk niu dia ni Kristu,
solabuk da gama' niu. Po' bianan sog
kopogustal u dianiu nog Gomba'is kitu'
nog Guksugan, bu sabap sog kosolabuk
niu dia ni Kristu, miimung ma' nog gama'
niu akon.
16 Dadi, tolu'on ku dianiu, poglogiling
amu dianakon.

17 Sa'an itu' sinugu' u si Timuti mangoy
dion niu po' bagun niu kolobotan og polo-
motadon ku dia sog kopokokunut u dia ni
Kristu Isus. Po' dumalan og polomotadon
ku sog pikpanad u sog ainain mibona' nog
glumpukanan nog poktanudanan dia ni
Kristu. Bu si Timuti, ion ma' nog bata'
u nog kololaman ku sabap sog kosolabuk
non dia sog Kounutan ta, bu ion og
sosoligan ku.

18 Og dumaanan niu dion, mikpokti-
maluy ilan bugalon po' balu' nilan dun,
ondi' u na mangoy dion.
19 Tibua, bila baya' nog Mikpongon, di'
da pulilung, mangoy u da dion mangka
u ponginongogoy bog olo bayu' nog pok-
tolu'on nilan koyon, bu mangka u dosop
tontongoy bog ain doda' goktob og pagas
nilan koyon.
20 Po' og kopogdatu' nog Mikpongon
sog pigotowan non, ondi' motongow dia
sog sagya talu' nog gotow, suga'id non,
motongow dia sog polomotadon nog go-
towanan bianan sog Bolakat nog Mikpon-
gon dianilan.
21 Dadi, ain dadi niu dun? Mangoy u
dion dunut og bobadas u dianiu, otawaka
dunut og glolaman ku bu kolongas nog
pikilan ku?

5

Og sumbang sog koliwagan bonua nog Korintu

1 Og dongogan dini nog ngon dow duma
niu dion nog moguboy ilan nog glogina'an
non. Aba! Minsan og gotowanan kitu'
nog da' poktulik sog Mikpongon, mogolig
ilan moginang nog ma' nion koyon.
2 Sumboy bosia mosusa amu dun bu bo-
gowon niu bosia og gotow koyon dia sog
glumpuk niu. Saka, kolele nog bugowon
niu, mikpogbonsag amu motanan dun!
3 Minsan si'oy og dili glawas u da' dion
niu, og pikilan ku dion da niu. Dadi, ma'
da nog dion u da. Sog baya' nog Kounutan
ta nog si Isukristu, pinolihala' u na gotow
koyon nog miginang nog molaton.
4 Dadi, bila moglumpuk amu, og pikilan
ku bu og Bolakat nog Kounutan ta nog si
Isus, dion dosop niu.
5 Uakil niu na og gotow kitu' dia sog
gongkoman nog Soitan bagun da, og
glawas non koyon nog pigboya'an nog
dusa, mogla'at. Bu bagun da, sog matong
og gondow nog mokpuli' og Kounutan
dini sog glupa'an, og glimukud non mota-
bang.
6 Ondi' doda' pia og mogbonsag. Po'
ibalat da sog pokpotulin nog pan, ko-
sunan niu nog minsan mika'an si'oy og
togu'on dun, mogulit na sog tibuk nog pan
koyon.
7 Dadi og dusa, domikian da ma' nog
potulin. Sumboy owa'on niu na og gotow
kitu' nog mikodusa bagun amu da ma' na
nog bogu pan kitu' nog da' potulinoy. Po'
donsama' amu na bosia ma' nitu'. Sa'an

sinimpan og dulang kitu' nog iningolanan
Liniusan po' si Kristu og pomalas nog
pinalas na dianita.
8 Dadi, inangon ta na og kologya'an ta
kitu', bu sumboy ondi' ta gomitan nog pan
kitu' nog togo pokpotulin. Og ma'ana non,
ondi' ita moginang nog ain kohinangan
kitu' nog sinoitan bu og dusa. Suga'id
non, gomitan ta nog pan kitu' nog da'
potulinoy. Og ma'ana non, og pikilon ta
ain og motud bu tantu nog pomikilan.
9 Tinalu' u sog sulat u kitu' dianiu,
nog sumboy di' amu mampu' dia sog
gotowanan koyon nog ponungkagon.
10 Og pigolong u kitu' da' lakit og go-
towanan kitu' sog dunya koni nog kona'
polotamuy sog Mikpongon. Po' ilan,
mototugu ponungkagon ilan, bu mabak,
bu pololimbung, otawaka og polotamuy
sog glodawan. Bila mogolig amu dianilan,
sumboy mawa' amu doda' sog dunya
koni!
11 Og ma'ana nog piktalu' u kitu', sum-
boy mogolig amu nog gotowanan koyon
nog mokpoktalu' nog ilan og gilug niu sog
tanud saka, moktungkag ilan da, otawaka
mabak, polotamuy ilan sog glodawan,
og bolotiboton, og bololangu, otawaka
og pololimbung. Na' amu tanan moleg
minsan mogadap kuman sog gotowanan
koyon.
12-13 Kona' u ginang mongukum diani-
lan sog ain kona' pa poktanud. Po' og
Mikpongon da og moto mukum dianilan.
Tibua, ain sinumakup na sog glumpuk
niu, patut niu da ukumon. Bu unut niu og
talu' kitu' nog sinulat sog Kitab, “Bugow
niu dia sog glumpuk niu og gotow kitu'
nog pigboya'an nog dusa.”*

6

*Og susian dia sog glumpuk nog pok-
tanudanan*

1 Iduma, bila ngon susian niu sog pakasi
niu nog poktanud, pogdoyunan niu ma
mokpitang sog gukum sog ain gotowanan
koyon nog kona' polotamuy sog Mikpon-
gon? Di' niu bosia inangon nog ma' nitu'.
Suga'id non, mokipasad amu bosia sog
duma niu nog pigotowan nog Mikpongon.
2 Po' kosunan niu nog ngon da gon-
dow non, og pigotowan nog Mikpongon
momasad dia sog glam nog gotowanan
sog glupa'an koni. Dadi, amu ma og
polomasad sog gunan nog gondow, di'
niu ta' buan omba'ug posadoy og sagya
bata'bata' da nog sala' dia sog glumpuk
niu?
3 Kosunan niu dota' nog ita momasad
nog moloikatanan? Dadi, bila ma' nitu',
labi ta na koba'ug posadoy, bila sagya da
dini sog glupa'an.
4 Dadi, bila og susian niu sagya da ma'
nitu', na' amu na mokipasad sog kona' niu
batuk poktanud dia ni Kristu.
5 Kosipog amu dun. Ngon ta' gidoy
dianiu, minsan sala kotow si'oy, nog moto
momasad nog susian nog polotanud?
Ngon da.
6 Saka, bila ngon moksusi dianiu,
mokipasad amu ma dia sog gukum nog
gotowanan koyon nog kona' niu batuk
poktanud sog Mikpongon.
7 Sa'an itu' ngon og susian niu,
po' ma'ana non, sabap nog da' amu
pokokunut sog po'atan. Golom na bosia,
somo' pitiang niu na og kohinangan nog
pakasi niu kitu', otawaka pitiang niu
na ilan moglimbung dianiu, gaba' nog
pitangon niu sog gukum.
8 Po' minsan amu bu amu, miglolim-
bungoy amu bu mokpoginang amu nog
molaton.
9 Kisunan niu dota' da nog ain pig-
boya'an nog dusa, ondi' nododa' mokakod
nog pigdotu'an nog Mikpongon? Dadi,
na' amu moglapanglapang nini. Ain
moktamuy sog glodawananan, otawaka
og ponungkagon, otawaka ain mogbabal
ilan nog pakasi laki nilan, otawaka ain
momabal nog duoy nog duma non,
10 otawaka og polonglampas, otawaka
og mabak, otawaka og bololangu,
otawaka og bolotiboton, otawaka og
polonakow, ondi' ilan nododa' mokakod
nog pigdotu'an nog Mikpongon.
11 Dini kitu', og duma dianiu, ma' nitu'

* **5:12-13 5:12-13** Deuteronomy 17:7

og piginang nilan. Tibua numun koni, inugasan na og dusa niu, siniboy amu na nog Mikpongon, bu midulus amu na sog Mikpongon bianan sog ngalan nog Kounutan ta nog si Isukristu bu bianan dosop sog Bolakat nog Mikpongon dianita.

Gamit niu og glawas niu sog kopoksanglit sog Mikpongon

12 Ngon og talu' nog gotowanan nog, "Da'idun ginang nog pigondi'an u moginang dun." Ma' nitu' si'oy og talu' nilan dun, ngon da ginang nog ondi' kobo'isan og gotow dun. Da'idun si'oy og ginang nog pigondi'an u moginang dun, ondi' u dosop moleg nog mulipon u sog minsan olo ginangoy dun.

13 Ngon nosop og mokpoktalu' nog, "Og potugyuan nog ponganon, togu'on sog tibuka, bu og potugyuan nog tibuka, og togu'an nog ponganon." Ma' nitu' si'oy, og ponganon bu og tibuka lo'aton da nog Mikpongon. Og glawas ta koni ondi' patut gomiton sog kohinangan kitu' nog ma' nog kopoktungkag, suga'id non, og potugyuan nog glawas ta koni, dia sog ain ginang kitu' nog kosu'atan og Pogbaya' nog ion non si Kristu. Bu si Kristu og mogusiba' nog glawas non. Og ma'ana nog glawas non koyon, og pigotowan non nog ma' nita.

14 Po' bianan sog pagas nog Mikpongon, pitubu' non si Kristu tidu sog patoy. Bu ita si'oy potubu'on non dosop.

15 Kosunan niu dota' nog ita koni, og polongkapan nog glawas ni Kristu? Dadi, ompu'on ku ta' buan og glawas ni Kristu dia sog glawas nog ponungkagon? Ondi' tokodoy mogusoy.

16 Da' niu bayu' kosunoy nog bila og glaki mogbabal nog ponungkagon, miimung solabuk na glawas nilan? Po' modolag dia sog Kitab nog, "Og dua' kotow koyon, miktimaluy solabuk glawas nilan."*

17 Tibua, ain sumolabuk dia ni Kristu, moktimaluy miksolabuk ilan dia sog kinodiwata.

18 Dadi, pogolig amu nog kohinangan koyon nog momabal. Og duma dusa nog minang nog gotow, dia ilan pokodusa sog duma nilan. Tibua, ain mokopoginang nog kohinangan kitu' nog momabal, og sukna' nog dusa non dia datong sog dili glawas non.

19 Kosunan niu dota' nog glawas niu og pigonongan nog Bolakat nog mosigda nog binogoy nog Mikpongon dianiu? Dadi, kona' niu og gapu' nog dili glawas niu koyon, suga'id non, og Mikpongon og gapu' non.

20 Po' mologan og sinoluyan non dianiu. Dadi, sumboy gomiton niu og glawas niu dia sog kohinangan kitu' nog kosonglitan bu kopogodaban og Mikpongon dun.

7

Og sak pa'ali sog duoyan

1 Dadi, pa'ali sog sulat niu kitu' dianakon. Golom na og glaki somo' di' na mogduoy.

2 Tibua, sabap sog kodakol nog gotowanan dion sog Korintu nog mikpogbabal glibun laki dianilan, sumboy monala kotow glaki ngon dili glibun non. Domikian dosop ma' nog kolibunanan, sumboy ngon dili glaki nilan.

3 Og glaki sumboy muboy sog duoy non. Bu domikian dosop ma' nog glibun, uokilon non og glawas non dia sog duoy non bagun kuli'an glegan nog dili glawas nilan.

4 Po' og glaki, kona' tibua dili og glawas non og pogboya'an non, suga'id non, asta dosop og glawas nog duoy non. Bu og glibun si'oy, ma' nitu' dosop.

5 Dadi, sumboy diadia dianiu di' momala'. Tibua, bagun motigbung pikilan niu sog kopogyakin niu, sumboy moksulutsulut amu nog di' amu pa moguboy solianlian. Tibua, bila modoksu' amu na mogyakin, mangka amu dona pokpuli' moguboy bagun amu ondi' koyuba'an ni Kindagow. Po' gomonsunoy di' amu mokotigol nog napsu niu.

6 Og piktalu' u koni, kona' da og dondagan ku dianiu, suga'id non, poboya'an ku

* **6:16 6:16** Genesis 2:24

na amu moginang dun, bila ma' nitu' da
og kopoginang niu dun.
7 Kolegan ku bosia dun, og glam nog
kolokianan ma' nakon nog di' na mog-
duoy. Tibua, monala kotow dianita, ngon
binogoy dianon nog Mikpongon. Og
duma gotow, konia og binogoy dianon bu
duma, ma' ninia sop og binogoy dianon.

8 Dadi, koni og talu' u dia sog ain da'
pa pogduoy, bu sog ain og baluanan,
golom amu na poglogiling dianakon nog
di' mogduoy.
9 Tibua, bila ondi' amu mokotigol,
golom amu na pogduoy po' golom pa og
mogduoy gaba' nog moktigol nog napsu.

10 Dadi, sog ain mikpogduoy na, koni
og dondagan ku nog miktidu dia sog
Kounutan ta nog si Kristu. Og glibun,
sumboy ondi' non bolongon og glaki non.
11 Tibua, bila gomonsunoy molong ion,
sumboy ondi' na moglaki mokpuli' ual da
moktiguli' ilan nog glaki non. Ma' nitu'
dosop og glaki, nog sumboy ondi' non
bolongon og glibun non.

12 Koni og tolu'on ku sog dumaanan
dion. (Og talu' u koni da' na tidu dia sog
Kounutan ta.) Bila og pigilugan ta sog
tanud, nog glibun non da' pa tabuk, saka
og glibun non koyon moleg da mogampu'
dia sog glaki non, sumboy ondi' non
bolongon og glibun non koyon.
13 Bu domikian dosop ma' nog glibun,
nog glaki non da' pa tabuk, saka og
glaki non koyon moleg da mogampu' dia
sog glibun non koyon, sumboy ondi' non
bolongon og glaki non koyon.
14 Po' og glaki kitu' nog da' pa tud,
miimung ma' nog tinabuk na nog Mikpon-
gon sabap sog kosolabuk non dia sog
glibun non koyon. Bu og glibun dosop
nog da' pa tud, miimung dosop ma'
nog tinabuk na nog Mikpongon sabap
sog kosolabuk non dia sog glaki non
koyon. Bu doma, og gombata'anan ni-
lan, miimung dosop nog tinolima' na
nog Mikpongon. Somo' kona' ma' nitu',
og gombata'anan niu mimung ma' nog
gombata' nilan nog kona' polotamuy sog
Mikpongon.

15 Tibua, bila og duoy non koyon nog
kona' poktanud, saka moleg na molong,
potiang niu na. Og kodumanan non kitu'
nog poktanud, da' na kolumbeketan non.
Po' og Mikpongon, og kolegan non dianita
og moglogomigus.
16 Po' amu kolibunanan, di' niu lo' ion
tanan kosunan bog motabang niu ta' og
kolokianan niu. Bu amu si'oy kolokianan,
di' niu dosop tanan kosunan bog mota-
bang niu ta' og kolibunanan niu.
17 Dadi sa'an itu', monala kotow di-
anita, dangan mikokunut ita na dia sog
gonggat nog Mikpongon dianita, sumboy
mogonong ita na sog pibona'an non kitu'
dianita. Po' ma' nitu' og binogoy nog
Pogbaya' dianita. Ma' nini og botad nog
pianad u sog glam nog glumpuk nog
poktanudanan.
18 Sopolati non, ngon gotow nog don-
sama' na miktuk dangan mikokunut ion
dia sog gonggat nog Mikpongon. Sumboy
ondi' non na owa'on og pali' nog tinukan
dianon. Bila sop ngon og gotow nog
da' pa tukoy dangan mikokunut ion dia
sog gonggat nog Mikpongon, di' na ion
sumboy pa tukon.
19 Da' ma'ana nog moktuk otawaka
onda' pa poktuk. Suga'id non, og bolo-
laga', mokokunut amu sog ain dondagan
nog Mikpongon.
20 Monala kotow, sumboy mogonong
sog ain binotangan dianon dangan
mikokunut ion dia sog gonggat nog
Mikpongon dianon.
21 Donsama' amu nota' gulipon dan-
gan mikokunut amu sog gonggat nog
Mikpongon? Potiang niu na. Minsan
si'oy mokoluas amu na bosia tidu dia sog
kouliponan, na' amu pa sokali' lumuas,
suga'id non, pokpotongow amu nog gi-
nang niu nog molongas.
22 Po' minsan si'oy dangan mikokunut
amu sog gonggat nog Mikpongon og
gulipon amu, miimung mikoluas amu na
tidu sog kouliponan nog dusa, sabap sog
kotabuk niu dia ni Kristu. Domikian da
ma' nitu', bila og gotow kona' og gulipon,
miimung dosop ion nog gulipon ni Kristu.
23 Po' misaluy non na amu nog golaga'
niu kitu'. Dadi, na' amu na mokpulipon

sog sagyaotow.
24 Pigilugan, monala kotow dianita sog
kosolabuk ta sog Mikpongon, sumboy
mononayun ita na mogonong dia sog
ain binotangan nog Mikpongon dianita,
dangan mikokunut ita dia sog gonggat
non.
25 Koni pa'ali sog ain og da' pa pog-
duoy. Da'idun dondagan dianakon nog
miktidu dia sog Kounutan ta nog si Kristu
pa'ali dianiu. Tibua, sabap sog glolatan
nog Kounutan ta dianakon, ngon da og
gunutan nog bogoyon ku pa'ali dion nog
gomba'is soligan.
26 Sabap sog kosigpit koni numun koni,
og pikilan ku dun, golom amu na bosia
pogonong nog ma' nog kibotangan niu
koyon nog da' amu pa pogduoy.
27 Tibua amu kolokianan, bila migduoy
amu na, na' amu na mogbolong. Bila da'
amu pa pogduoy, na' amu na monontong
nog duoy niu.
28 Tibua, bila moleg amu mogduoy, di'
amu da mokodusa dun. Domikian da
ma' nitu' dosop og kodologaanan, bila
moleg amu mogduoy, ondi' amu dosop
mokodusa dun. Tibua, koni pondamon ku
amu, ain migduoy numun koni, ompihit
tokodoy og posungu'an nog kotubu' nilan.
29 Pigilugan, og ma'ana nog poktolu'on
koni, ma' nini. Mosompol na og timpu.
Dadi, tidu sog numun kitu', ain og
kolokianan nog mikpogduoy na, sumboy
di' nilan tigbungon og pikilan nilan sog
duoy nilan.
30 Bu ain misusa, sumboy mimung ma'
nog da' na og susaan non. Bu ain
migloliag, sumboy mimung ma' nog da'
gloliag non. Bu ain sinumaluy nog golota',
sumboy mimung ma' nog da'idun misaluy
non nog gakod.
31 Bu ain miglogamit nog golota' nog
dunya koni, sumboy ondi' nilan tig-
bungon dia sog pikilan nilan. Po' og
dunya koni numun koni, posungu' na sog
modoksu'.
32 Kolegan ku bosia, da'idun kolum-
beketan nog pikilan niu. Po' bila og glaki
nog da' duoy non, tigbungon non pikilan
non dia sog Pogbaya' bu og ginang kitu'
nog kosu'atan og Pogbaya' dun.
33 Tibua, og glaki kitu' nog migduoy
na, tinigbung non og pikilan non dia sog
dinunya po' pogopasan non ain kosu'atan
og duoy non dun.
34 Dadi, og pikilan non mibahagi' na.
Domikian da ma' nitu' og glibun nog da'
duoy non otawaka dolaga, po' tigbungon
nilan dosop og pikilan nilan dia sog gi-
nang nog Pogbaya'. Po' kolegan nilan,
tidu sog glawas asta sog glimukud nilan,
og Pogbaya' dun. Tibua, og glibun nog
migduoy na, tinigbung non og pikilan non
dia sog dinunya po' pogopasan non ain
kosu'atan og glaki non dun.
35 Sa'an ma' nini og poktolu'on ku koni,
kona' po' pogbonduan ku amu, suga'id
non, bagun amu kobo'isan dun. Po' kole-
gan ku, og polomotadon niu ain modulus
kitu', bu posolobukon niu og ginang niu
dia sog ginang nog Pogbaya'.
36 Ain dosop og pogba'is nog migupakat
ilan nog ondi' ilan na mogduoy, saka
og glaki koyon, ngon og len pikilan non
dia sog glibun koyon bu doma, di' non
kotigolan og pikilan non sog glibun koyon,
bu moleg na ion mogduoy, sumboy mog-
duoy ilan na. Ondi' ilan da mokodusa
dun.
37 Tibua, bila mitantu na sog pikilan
non nog di' non na pogduoyon og glibun
koyon, bu bila baya' na nog pikilan non
nog da' na dua'dua' non nog di' non na
pogduoyon og glibun koyon, og miinang
non og kodulusan.
38 Dadi, og kolokianan nog mikpogduoy
na, molongas da. Tibua, labi na bosia
kolongas, somo' da' ilan na pomogduoy.
39 Dadi, og kolibunanan sop nog mik-
pogduoy na, sonuk nog totubu' pa glaki
nilan, pigboya'an ilan pa nog glaki ni-
lan. Tibua, bila minatoy na glaki ni-
lan, mokodyadi na nog mogduoy ilan
mokpuli' minsan sima lokioy, bila sinu-
molabuk da dia sog Kounutan ta nog si
Kristu.
40 Tibua, sog pikilan ku dun, molongas
bosia dianilan, somo' da' ilan na pogduoy
puli'. Bu og pikilan ku dun, og talu'
u koni, pinulu'an u moktalu' dun nog
Bolakat nog Mikpongon.

8

Ain og pogunutan ta, og glolat otawaka og sabut?

1 Dadi, pa'ali dosop sog ponganon nog pimalas kitu' dia sog glodawananan, motud doda' talu' nilan nog ma' long nilan dun, “Glam ta ngon na og sunan ta.” Tibua og gotow, sabap sog sunan non, mokopogbonsag. Tibua, og glolat og mokopokpopagon dia sog gotow.

2 Dadi, simasima og momikil nog modalom na og sunan non, kulang pa og sabut non pa'ali sog sunan non kitu'.

3 Tibua, og gotow nog molalam dia sog Mikpongon, sunan na ion nog Mikpongon.

4 Dadi bila ma' nitu', puli'an ta pa'ali sog kuman nog ponganon nog ain og pimalas kitu' dia sog glodawananan. Kosunan ta nog glodawananan, da'idun doksu'an nilan dini sog glupa'an po' da'idun tantu diwata ual da Mikpongon.

5 Po' minsan modakol si'oy og diwataanan bu pogbaya'anan nog pingingolanan nilan kitu' nog diwata, sog glangit ta' otawaka sog glupa'an ta' koni,

6 solabuk da og Diwata nog ion non ion og Mikpongon. Ion da og Diwata ta bu og Gama' ta po' ion mikpongon nog glam nog piongon sog pigloban nog glangit bu glupa'an. Bu ion og mogbaya' nog kotubu' ta. Bu solabuk dosop og Pogbaya' nog ion non si Isukristu. Po' pibian dianon, miongon glam non. Bu bianan dianon, mitubu' ita.

7 Tibua, ngon gotowanan nog da' nilan ini kosunoy. Dadi, bila gomonsunoy mokpongongan ilan nog ponganon nog miktidu dia sog pomalas, ompikil nilan nog pimalas itu' dia sog glodawananan po' sabap nog milayam ilan na moktamuy dun dini kitu'. Og ma'ana non, moguya' pa og pikilan nilan bu mimung nog kolomu'lomu' ilan dun.

8 Og kopokpolani ta sog Mikpongon, kona' da bianan sog ponganon. Dadi, kuman ita sog di' ita kuman dun, batuk da.

9 Dadi, sumboy potubudan ta mogokbit og baya' nog inuakil dianita bagun di' ombagla og kopoktanud nog pakasi poktanud ta, ain moguya' pa og tud non.

10 Po' bila motongow nilan amu sumolod sog baloy koyon nog pogyokinan sog glodawananan mangka amu kan dion, gomonsunoy sabap dianiu, moit ilan kuman nog pongonganon koyon nog pimalas sog glodawananan nog mimung kolomu'lomu' ilan dun. Saka amu bosia, ngon na og sunan niu pa'ali sog baya' niu sog kuman.

11 Dadi, og pigilugan niu sog tanud nog moguya' pa og pikilan nilan, og doksu'an non, mogla'at ilan dun sabap dianiu nog saka amu, ngon na bosia og sunan niu dun. Po' si Kristu, sa'an minatoy ion bagun ilan si'oy motabang dia sog baya' nog dusa.

12 Dadi, mikodusa amu dia ni Kristu sabap sog mikodusa amu dia sog pigilugan niu sog tanud, po' kingulanan niu og pikilan nilan.

13 Dadi, bila gomonsunoy mokodusa og gilug ta sog tanud sabap sog kokan ta nog pongonganon, di' ita na tokodoy mokpuli' kuman dun.

9

Og polosuku'an nog sosugu'on ni Kristu

1 Akon, miluas u tidu sog kouliponan nog dusa. Bu akon dosop og sosugu'on nog Kounutan ta nog si Isus. Bu miktongow ami tanan nog Kounutan ta. Bu mikotabuk amu tanan dia ni Isus bianan sog ginang u dianon.

2 Dadi, minsan si'oy og duma gotowanan, di' nilan akon tolima'on nog sosugu'on u ni Kristu, amu koyon, tolima'on niu da akon bayu'. Po' sabap sog kosolabuk niu dia ni Isukristu, amu koyon, miimung amu nog tanda' nog akon koni og sosugu'on non.

3 Dadi, bila ngon sumusi dianakon dun, ma' nini og ponganggang u dianilan.

4 Ondi' ami ta' buan patut pokpokanon otawaka pokpinumon?

5 Bu bila mogusoy og duma sosugu'on bu og pigilugan nog Kounutan ta kitu', bu si Piter, pidunut nilan og duoyanan nilan, di' ami ta' buan pia moglogiling dianilan?

6 Ami ta' da ni Barnabas og sumboy
mogliksa' bagun ami motubu'?
7 Aba! Da'idun sog sundalu nog sumboy
tumbasan non og dili ginang non. Bu
da'idun dosop og momula nog di' tanan
ion mokokan nog pimulan non koyon.
Bu da'idun dosop og mokpotubu' nog
kambing nog di' tanan ion mokinum nog
sagya gatas non si'oy.
8 Og piktalu' u koni sagya ta' tibua og
pikilan nog gotow? Kona' le, po' ion non
tanan ini og tinalu' kitu' sog Botad.
9 Po' sinulat sog Botad kitu' nog pilatas
ni Muses, "Sumboy ondi' bogbodon og
baba' nog sapi' sonuk non moglibutlibut
moglogek."* Pigolong koni nog Mikpon-
gon pa'ali ta' tibua sog sagya sapi'anan?
10 Og tinalu' non kitu' kona' ta' gidoy
pa'ali dianita? O'o. Ita ini sinulatan dun.
Po' og ma'ana non, sa'an og polomagya'
mogbagya' bu og polonglogek moglogek
po' dodomaan nilan og bahagi' nilan sog
matong tobas.
11 Dadi, domikian ma' nitu', bila sinig-
wagan nami amu nog boni' pa'ali sog kin-
odiwata, ondi' da bayu' mologon dianiu
bila kobohogi'an ami pa nog dayadaya
niu koyon sog glupa'an koni.
12 Bila og duma patut da malap dun
dianiu, labi na bosia ami.

Tibua, minsan si'oy patut ami mokalap
dianiu, da' ami da pokibahagi' dianiu.
Suga'id non, pitiang nami minsan olo
matong dianami bagun onda'idun og
mokobolabag sog kopokpulonag nami
nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni
Kristu.
13 Kosunan niu da nog ain kolokianan
kitu' moginang dia sog Baloy nog Pok-
tomuyan dia sog Mikpongon, dion nilan
dosop pokalap nog kokan nilan. Bu ain
tumabang momalas dia sog pomolasan,
kobohogi'an ilan dosop nog pinalas kitu'.
14 Domikian da ma' nitu', ain di-
nondag nog Kounutan ta mogustal nog
Gomba'is nog Guksugan, dion ilan da
dosop pokalap nog kotubu'an nilan.

15 Minsan si'oy patut u kobohogi'an nog
glam non koyon, da' u da pokibahagi'
dun dianiu. Bu og potugyu'an nog sulat
u koni kona' nog bagun amu mogbogoy
dianakon. Po' golom u na patoy gaba' nog
og pigbonsag u koni ondi' motud.
16 Tibua, bila mogustal u nog Gomba'is
nog Guksugan, ondi' u mokopogbonsag
dun po' akon, dinondag u nododa' mo-
gustal. Konugun sog kotubu' u bila ondi'
u mokopogustal nog Gomba'is nog Guk-
sugan koni.
17 Somo' og dili glegan ku da og mogi-
nang nog ginang koni, ngon bosia og tum-
bas dun dianakon. Tibua, sa'an ininang u
ini po' inuakil nog Mikpongon dianakon
nog inangon ku.
18 Dadi, olo ma buan og tumbas dun
dianakon? Og tumbas dun dianakon
ma' nini. Mokopogustal u nog Gomba'is
nog Guksugan nog di' u mongabat nog
kotumbasan u dun dia sog gotowanan.
Dadi, di' u da mokibahagi' dianiu sog
kopogustal u koni.
19 Akon og mogbaya' nog glawas u po'
da' u kulipon nog sagyaotow. Minsan
si'oy ma' nitu', inimung u og glawas u nog
sosoligan nog glam nog gotow bagun mog-
dungag dumakol gotowanan tumabuk dia
ni Kristu.
20 Bila dia u sog Hudyuanan mama' u
dosop nog Hudyu bagun ilan kotogolan.
Bu minsan si'oy da' u na pogboya'oy
nog Botad kitu', bila dia u sog ain og
pigboya'an dun, mama' u da nilan po'
bagun ilan dosop kotogolan tumabuk dia
ni Kristu.
21 Pigboya'an u da nog botad nog mik-
tidu sog Mikpongon bianan dia ni Kristu.
Bila dia u nilan sog ain da' kobogoyoy
nog Botad kitu', mama' u dosop da nilan
bagun ku ilan si'oy moit tumabuk dia ni
Kristu.
22 Bila dia u sog ain kulang pa kitu'
og sabut nilan, mama' u dosop nilan
po' unuton ku og gli'inan nilan kitu'
bagun ku ilan dosop moit tumabuk dia
ni Kristu. Dadi, akon miimung u nog
ma' nog glam nilan. Po' gomiton ku
og glam nog pondayan kitu' nog minsan
olo, bagun og duma gotow motabang da
bianan dianakon.

* **9:9 9:9** Deuteronomy 25:4

23 Sa'an monamal u moginang nog glam
non po' bagun ompulonag og Gomba'is
nog Guksugan, bu bagun u mosunu'
popiaoy dun.
24 Bigya' pa og mogdag gumobok, og
glam nilan mokponggobok ilan monamal,
tibua, sala kotow da momondag bu ko-
sugdaan. Dadi, domikian da ma' nitu',
ponamal amu bagun amu da kosugdaan.
25 Kosunan niu dosop nog glam nilan
nog moleg mampu' mogdag sog glomotan
nog mama' nitu', sumboy mosolabuk og
pikilan nilan sog kopongandam nilan.
Sa'an ini mogandam ilan, bagun ilan
kokurunaan nog saka og kuruna koyon
mosompun da kolanos. Tibua ita, sa'an
ini mogandam ita, bagun ita da mokalap
nog kuruna nog ondi' mogla'at asta sog
da' kopus non.
26 Sa'an itu' mokpologdong u gumobok
ditu' sog pogdopoton ku kitu'. Bu
ibalat da sog moksuntuk, potubudan ku
sumuntuk bagun kobon non mosugat.
27 Dadi, kopokpopagon ku nog glawas
u bianan sog kopokposakit u dun bagun
mogbilang tokodoy dianakon. Po' tubus
u momali sog duma gotowanan, ompok u
nog di' u dosop malap og sugda dun.

10

Og piandam pa'ali sog kopoktamuy sog glodawananan

1 Pigilugan, poktitukoy niu pa'ali sog
kibianbianan nog munaotowanan ta kitu'
kobon nilan mogunutunut dia ni Muses.
Glam nilan kitindungan nog ginampol
kitu'. Bu glam nilan mikotolipag sog
dagat kitu' nog iningolanan Pula Dagat.
Minian ilan ditu' nog mipanow ilan sog
glupa'.
2 Dadi, bianan sog ginampol bu sog
kotolipag nilan kitu' sog dagat, miimung
nog bunyag dianilan nog ilan doda' og
gla'ayatanan ni Muses.
3 Glam nilan mikokan nog ponganon
kitu' nog binogoy nog Mikpongon diani-
lan.
4 Bu og glam nilan mikinum dosop nog
tubig kitu' nog binogoy nog Mikpongon
dianilan nog miktidu dia sog batu. Og
batu koyon, ion non ion si Kristu og
migunut kitu' dianilan.
5 Tibua minsan ma' nitu', og Mikpongon
onda' kosu'atoy dia sog kodokolan diani-
lan. Dadi, sa'an ion og bangkoyanan nilan
migulitulit ditu' sog bonuaanan kitu' nog
mologon pogonongan.
6 Og kibianbianan nilan kitu' miimung
ponongi'an nog bagun ita mogolig
tokodoy nog ginang nog sinoitan nog
mama' nilan kitu'.
7 Sumboy di' ita moglogiling sog du-
maanan nilan kitu' nog mikpoktamuy sog
sagya glodawananan. Po' sinulat sog
Kitab nog, “Motes ilan madap kuman
bu moginum mangka ilan pogbuat bu
poginang nog sinoitan.”*
8 Dadi, sumboy di' ita dosop moglogiling
sog dumaanan nilan kitu' nog momabal.
Po' sabap sog kohinangan nilan koyon,
sog sondow dua' pulu' bu tolu ngibu
kotow mikpomatoy dianilan.
9 Sumboy di' ita dosop moglogiling sog
dumaanan nilan kitu' nog sinuloyan nilan
og Pogbaya'. Po' sabap ditu', mikpomatoy
ilan tanan dun po' pingoktuk ilan nog
mamakanan.
10 Bu sumboy di' ita dosop moglogiling
sog dumaanan nilan nog mikpogyawab
sog Mikpongon. Po' pimunu' ilan tanan
dun nog moloikat kitu' nog pogaid nog
patoy.
11 Kibianbianan nilan kitu' miimung
nog ponongi'an, bu sinulat itu' bagun
ita mokandam. Po' tang koni, dali' na
doksu'an nog dunya.
12 Dadi, bila long nog pikilan niu dun
nog di' amu na koyuba'an, sumboy mong-
mohilat amu bagun amu da di' ombuksak.
13 Po' minsan olo yuba'oy dun ko-
bianan ta, kibianan na nog gotowanan
kitu'. Tibua, og pagas niu og Mikpon-
gon po' ion da kopongondolan. Di' non
amu potiangon nog kobianan amu nog
gyuba' nog di' niu mogaga. Dadi, bila
pongyuba'on amu, bogayan non da amu
nog pondayan bagun amu mokantu sog
pongyuba' koyon.

* **10:7 10:7** Exodus 32:6

14 Dadi, glokoleanan ku nog kololaman
ku, pogolig amu tokodoy moktamuy sog
glodawananan.
15 Tinalu' u ini dianiu po' mosapat na
og pikilan niu. Dadi, poktimbangtimbang
niu og piktalu' u koni.
16 Po' sog kopoktamuy ta dia ni Kristu,
og saguk nog gomiton ta sog ginang nog
iningolanan Globungan ni Isus, posolo-
matan ta ion dun. Po' bila mogabang ita
minum ditu', miimung solabuk ita na dia
sog dugu' ni Kristu. Bu domikian dosop
ma' nog tibuk nog pan nog pogbonad-
bonadon dianita, giap nog kuman ita dun,
miimung solabuk ita dosop dia sog glawas
ni Kristu.
17 Og ma'ana non, sabap sog pan kitu'
nog sotibuk, minsan modakol ita, mi-
imung solabuk glawas ta kobal nog ko-
pogabang ta kuman nog pan kitu'.
18 Domikian da ma' nitu' og gotow
Hudyuanan, ain kuman nog pomalas kitu'
nog pinalas sog Mikpongon, miimung
sinumolabuk ilan momalas sog pomo-
lasan nog Mikpongon.
19 Dadi, olo ma'ana non? Ngon ta' go-
laga' nog glodawananan kitu' otawaka og
pongonganon kitu' nog ginuakil dianilan?
20 Onda'idun. Tibua, og gotowanan
kitu' nog onda' poktamuy dia sog Mikpon-
gon, bila momalas ilan, dia ilan da poma-
las sog glatdiwataanan, da' sog Mikpon-
gon. Dadi, ompok u nog mampu' amu
sumolabuk momalas sog glatdiwataanan.
21 Po' di' mokodyadi nog mampu' amu
sog Globungan ni Isus saka, mampu' amu
dosop sog dulang nog glatdiwataanan.
22 Iduma pongoksogon niu ma og
doluan nog Pogbaya'? Mokantu amu ta'
sog pagas non?

Og baya' nog gotowanan ain og tinumud dia ni Isukristu

23 Ngon talu' nog gotowanan nog,
"Kinumboy ita moginang minsan olo."
Tibua, ngon da ginang nog di' ita
kobo'isan dun bu kona' glam non nog
mokotabang dianita.
24 Sumboy da'idun og gotow nog mogi-
nang nog ginang kitu' nog ion da og
kobo'isan dun. Suga'id non, ponontongon
non og ginang kitu' nog kobo'isan og
dumaanan non dun.
25 Mokodyadi amu da kuman nog basta'
koyon nog sinaluy niu dia sog tobu'an, bu
na' amu na mogdialom pikilan bog ain
miktidu.
26 Po' sinulat sog Kitab nog, "Og
glupa'an bu glam nog piongon dini, og
Pogbaya' gapu' non."†
27 Dadi, bila ngon kona' poktanud
mogonggat dianiu kuman saka moleg
amu da, kan niu minsan olo og binolokan
non koyon dianiu nog da'idun sak niu
bagun di' mogla'at pikilan niu dun.
28 Tibua, bila ngon og moktalu' dun
dianiu nog miktidu itu' dia sog pomalas
sog glodawananan, na' amu na kuman
dun, po' sabap sog gli'inan non bu sog
pikilan non koyon.
29 Kona' po' og gli'inan niu otawaka
sabap sog pikilan niu. Po' gomonsunoy
long niu dun, "Iduma buan og baya' u
sog dili ginang u mosaga' ma sabap sog
pikilan nog len gotow?
30 Po'," long niu dun, "bila madap u
kuman dunut posolamat u, iduma buan
sila'on u ma pa'ali sog ponganon nog
pisolomatan ku sog Mikpongon?"
31 Dadi, sa'an itu' ma' nitu' po' minsan
olo ginangon ta, minsan olo kanon ta
otawaka inumon ta, sumboy inangon ta
glam non bagun kosonglitan og Mikpon-
gon dun.
32 Dadi, potubudoy niu polomotadon
niu bagun og Hudyuanan, otawaka og
kona' Hudyu, otawaka og pakasi niu sog
tanud, ondi' mogla'at pikilan nilan sabap
dianiu.
33 Poglogilingoy niu akon. Po' sog glam
non, og pogopasan ku, inangon ku ain
kosu'atan og glam nog gotowanan dun.
Po' di' u monontong nog kosu'atan u
tibua dun, suga'id non, kobon non ponon-
tongon ku og kolongasan nog kodokolan
po' bagun gomonsunoy og doksu'an nilan
motabang ilan dia sog dusa.

11

1 Dadi, poglogiling amu dianakon ma'

† **10:26 10:26** Salmu 24:1

nog kopoglogiling u dia ni Kristu.

Pa'ali sog kopoktamuy

2 Pogdongya'an ku amu po' kobon non
ompikil niu akon sog glam non bu inunut
niu dosop og pikpanad kitu' nog binagak
u dianiu.
3 Tibua, bagun niu kosunan, og
Kounutan ni Kristu og Mikpongon.
Domikian da nog kolokian, og Kounutan
nilan si Kristu. Bu ma' nitu' dosop
og kolibunanan, og kounutan nilan og
kolokianan nilan.
4 Dadi, og kolokianan kitu', bila mo-
gyakin ilan otawaka momitua ilan nog
talu' nog Mikpongon nog saka minodung
ilan, mimung onda' nilan pogodaboy og
Kounutan nilan.
5 Bu og kolibunanan sop kitu', bila
mogyakin ilan otawaka momitua ilan nog
talu' nog Mikpongon nog saka da' ilan
ponudung, mimung onda' nilan pogod-
aboy og kounutan nilan. Po' mama' ilan
nog miktukung.
6 Dadi, og glibun nog ondi' monodung,
golom na putukoy og buk nilan. Bu
bila kosipogsipog sog kolibunanan og
mokpoktukung otawaka potukan og buk
non, sumboy doda' monodung ilan, bila
mogyakin ilan otawaka momitua ilan nog
talu' nog Mikpongon.
7 Tibua og glaki, ondi' na sumboy mon-
odung po' ion og glogyawan nog Mikpon-
gon bu mosolamin dianon og kotas nog
Mikpongon. Bu og glibun, mosolamin
dianon og kotas nog glaki non.
8 Po' sog tigana', og glaki da' imungoy
tidu sog glibun, suga'id non, og glibun
inimung tidu sog sog glaki.
9 Bu og og glaki da' pongonoy sog
glibun, tibua, og glibun piongon sog sog
glaki.
10 Dadi bila ma' nitu', bu sabap sog
gondok non dia sog moloikatanan nog
mogipat dianita sog kopoktamuy ta sog
Mikpongon, sumboy og glibun monodung
po' og tanda' nog pigboya'an ion.
11 Sog kosolabuk ta dia sog Kounutan ta,
og glaki bu og glibun miksiningkotoy.
12 Po' og glibun miongon tidu sog glaki.
Og glaki binata' dosop nog glibun. Minsan
si'oy ma' nitu', glam non piongon nog
Mikpongon.
13 Dadi, amu dona pokpikilpikil dun bog
di' ta' do'itan og glibun nog monodung
bila mogyakin sog Mikpongon.
14 Po' kosunan ta, bila og glaki moyaba'
og buk non, ondi' do'itan dun. Kosipogsi-
pog tanan ion dun.
15 Tibua, bila og glibun moyaba' og
buk non, do'itan ion dun tokodoy. Po'
sog tagna' ma' nitu' binogoy dianon nog
koponapot non.
16 Bila gomonsunoy ngon moleg sumusi
pa'ali dini, ma' nini da og botad nami,
bu asta og duma glumpukanan nog pok-
tanudanan dia sog Mikpongon.

Pa'ali sog Globungan ni Isus

17 Pa'ali sog poktolu'on ku koni dianiu,
di' u amu kodongya'an nog polomotadon
niu. Po' bila moglumpuk amu moktamuy,
kolele nog moginang amu nog gomba'is,
sokali' ginangon niu og molaton.
18 Tigana' midongog u nog bila
moglumpuk amu moktamuy, di' amu dow
moksolabuk nog pikilan. Bu mama' nog
tumud u dun.
19 Sumboy ngon doda' bayu' og len
pikilan non dion niu po' bagun motongow
bog sima doda' og motud dianiu.
20 Kodua' non, bila moglumpuk amu
kuman nog Globungan ni Isus kitu', kona'
og Globungan non og kinan niu, nog saka
kitu' bosia ginangoy niu kanoy.
21 Suga'id non, bila kuman amu, mok-
pantas tiwas amu na. Dadi, og doksu'an
non, og duma da kobosug, bu og duma
sop mikpoglangu na.
22 Ngon da bosia dili baloy niu. Sum-
boy ditu' amu na kan bu poginuminum.
Og piginang niu koyon, ma' nog pik-
sudi'sudi'an niu og glumpuk niu nog
poktanudanan sog Mikpongon, bu pisipog
niu og dumaanan niu kitu' nog miskinan.
Dadi, olo gidoy og motalu' u dianiu?
Dongya'an ku ta' amu dun? Ondi' u
nododa'.
23 Og gustalan kitu' nog tinabuk u tidu
dia sog Pogbaya' pilatas u na dianiu. Og
Kounutan ta nog si Isus, og gobi kitu' nog

inuakil ion dia sog gla'at, inimud non og
pan kitu'
24 bu mangka non posolomatoy sog
Mikpongon mangka non dosop pog-
bonadoy kobon non moktalu' nog, “Koni
og glawas u nog gonti'on ku dianiu.
Inang niu ma' nini og pomondoman niu
dianakon.”
25 Bu ma' nitu' dosop, mitubus ilan
moglobungan, inimud non dosop og
saguk kitu' nog tinogu'an nog ginumon
mangka ion poktalu' nog, “Og saguk koni
og tanda' nog bogu koposadan dia sog
dugu' u. Giap minum amu dun, imung
niu dosop nog pomondoman dianakon.”
26 Po' giap nog moglumpuk amu kuman
nog pan koyon bu minum dia sog saguk,
og ma'ana non pinulonag niu pa'ali sog
kopatoy ni Kristu asta sog mokpuli' ion
dini sog glupa'an.
27 Dadi, simasima kuman nog pan
koyon bu minum dia sog saguk koyon,
nog saka kona' ion patut kuman dun,
mimung og dusa non dia sog glawas bu
sog dugu' nog Kounutan ta.
28 Dadi, mangka si'oy og gotow kan nog
pan koyon bu inum dia sog saguk koyon,
sumboy pogimotimoton non poguna og
dili pikilan non.
29 Po' bila kuman ion dun bu minum ion
dun nog saka da' non kosabut bog olo og
ma'ana nog glawas nog Kounutan ta kitu',
miimung nog polihola'on ion dun.
30 Sa'an itu' modakol dianiu moluya bu
di' mokokodag, bu ngon tanan dianiu og
minatoy dun.
31 Somo' bosia pogimotimoton ta
poguna og dili pikilan ta, ondi' ita lo' bosia
polihola'on nog Mikpongon.
32 Tibua, bila sila'on ita nog Kounutan
ta nog si Isus, og ma'ana non og kopok-
pantun non pa dianita bagun ita ondi'
mosunu' sog polihala' non sog gotowanan
nog pigboya'an nog dinunya.
33 Dadi, pigilugan, bila moglumpuk amu
kuman nog Globungan ni Isus, sumboy
mogbinogadoy amu.
34 Bu bila ngon dianiu mogutom na,
sumboy kuman poguna sog baloy non
bagun da di' amu na polihola'on nog
Mikpongon, bila moglumpuk amu.

Bu og duma nog molongas pa posadon,
ditu' u dona posadoy bila matong u na
dion.

12

*Og gustalan pa'ali sog bogoy nog mik-
tidusog Bolakat nog Mikpongon*

1 Dadi, og kolegan ku mogdungag og
sabut niu pa'ali sog binogoy dianita nog
miktidu sog Bolakat nog Mikpongon.
2 Kolobotan niu ta' nog kobon pa nog
da' amu poktamuy sog Mikpongon, mioit
amu moktamuy sog glodawananan nog
saka onda'idun kotubu' nilan.
3 Dadi, tolu'on ku dianiu nog da'idun
mokoponukna' dia ni Isus bila pinulu'an
ion nog Bolakat nog Mikpongon. Bu
da'idun dosop mokopoktalu' nog, “Si Isus
og Pogbaya'”, lual da bianan sog ponulu'
nog Bolakat nog Mikpongon.
4 Miglologinis si'oy og bogoy nog pa'ali
sog kinodiwata, tibua, solabuk da og pik-
tiduan non, og Bolakat nog Mikpongon.
5 Miglologinis si'oy og bianan gumamit
dun, tibua, dia da gomitoy sog Pogbaya'.
6 Miglologinis si'oy og kotoan mogi-
nang, tibua, sala da nog Mikpongon og
migbogoy nog kotoan koyon sog glam nog
pigotowan non, bagun ilan mogamit og
monala kotow dianilan sog ginang nilan.
7 Dadi, motongow dia sog sosuku nog
pigotowan nog Mikpongon og Bolakat
non bagun da kolongasan dun glam nog
pigotowan non.
8 Dadi, bianan sog Bolakat nog Mikpon-
gon, ngon binogayan nog modalom ko-
toan non bagun da moto mogustal. Ngon
dosop binogayan nog modalom sabut non
bagun non da motalu' og glam nog sabut
non koyon. Og glam non koyon, og migbo-
goy dun og Bolakat da nog Mikpongon.
9 Bu bianan dosop da sog Bolakat nog
Mikpongon, ngon dosop binogayan nog
kopagon nog kopongandol. Og duma
binogayan dosop nog Bolakat momiulang
nog di' mokokodag.
10 Og duma dosop binogayan nog
tunung bagun ilan mokopoginang nog
gingyata'. Og duma binogayan nog ko-
toan momitua nog talu' nog miktidu sog

Mikpongon. Og duma binogayan nog sabut bagun nilan kilolaan bog olo piktingkaan nog ginis nog bolakat. Og duma binogayan dosop nog kotoan moktalu' nog gininisan nog ponolu'on. Bu og duma binogayan nog kotoan bagun ilan mokopomolatas nog gininisan koyon nog ponolu'on.

11 Glam nog bogoy koni, solabuk da og piktiduan non, og Bolakat da nog Mikpongon, bu baya' non da mogbogoy dun sog monala kotow dianilan.

Og solabuk glawas saka modakol polongkapan non

12 Og solabuk glawas, miglologinis og glangkapanan non. Bu minsan si'oy modakol glangkapanan non, misolabuk da og glawas koyon. Domikian da ma' nitu' og glawas kitu' nog si Kristu og gapu' non.

13 Po' glam ta, minsan olo bonsaoy dun, Hudyu otawaka kona' Hudyu, og gulipon otawaka kona' gulipon, binunyagan ita dia sog Bolakat nog Mikpongon. Sa'an ion miimung nog salulawas ita. Bu og Bolakat non koyon og migonong dianita.

14 Dadi og ma'ana non, og glawas, kona' tibua solabuk glangkap non, suga'id non, modakol og polongkapan non.

15 Dadi, sopolati non, bila og botis moktalu' nog, “Sabap sog kona' u og komot, da' u kosingkot dia sog glawas kitu'.” Minsan ma' nitu' og tinalu' non, di' mimung nog da' dukakit non sog glawas kitu'.

16 Bu bila moktalu' og tolinga nog, “Sabap sog kona' u og mata, da' u kosingkot sog glawas kitu'.” Minsan ma' nitu' og tinalu' non, di' mimung nog da' dukakit non sog glawas kitu'.

17 Po' bila og tibuk nog glawas koyon lunsan na og mata, olo ma mogandun nog kodongog non? Otawaka, bila og tibuk nog glawas koyon lunsan na og tolinga, olo ma mogandun nog kosapu non?

18 Dadi og ma'ana non, pikpa'atpa'at nog Mikpongon mogbotangbotang og glam nog polongkapan nog glawas koyon. Bu ion da migbaya' dun bog ain non pomotangoy.

19 Bila soginis da og glangkap non, kona' og glawas.

20 Suga'id non, og glawas, modakol si'oy og glangkap non, solabuk da.

21 Dadi, sa'an itu' di' mogusoy bila moktalu' og mata dia sog komot nog, “Da' balan ku dianika.” Otawaka, og gulu di' mogusoy moktalu' dia sog botis nog, “Da' balan ku dianika.”

22 Suga'id non, mosolag tanan og potugyuan nog glangkap kitu' nog mama' nog da' dasig non.

23 Bu og glangkap kitu', nog sog pikilan ta dun, ombaba' og golaga' non, kitu' tanan og imungon ta nog bololaga'. Bu ain og glangkap kitu' sog glawas nog kosipogsipog pogbontayan, sumboy potubudan ta mogusiba'.

24 Bu ain glangkap kitu' nog molongas da potompalon, di' na mosop po' pipianan na donsama'. Po' og Mikpongon og mikpa'atpa'at nog kopogbotang non dun bagun ain polongkapan nog glawas kitu' nog kulang kopogadab dun, miimung kodungagan og kopogadab dianilan,

25 nog boya'an moksolabuk og glangkapanan nog glawas koyon, bagun og glam nilan koyon moginipatoy.

26 Bila mosinsa solabuk glangkap sog glawas koyon, glam nilan mosunu' dosop kosinsa. Bila piotas solabuk glangkap, glam nilan koyon mokpogda'da' dun.

27 Domikian da ma' nitu', miimung amu nog glawas ni Kristu. Bu monala kotow dianiu og glangkap nog glawas non.

28 Bu dia sog glumpukanan nog pigotowan nog Mikpongon, pikpa'atpa'at nog Mikpongon mogbotangbotang og glangkapanan non koyon. Sog tagna', ngon sosugu'onanan ni Kristu. Sog kodua', ngon nosop og polomituaanan non. Kotolu, og polopanadanan, mangka og polonginang nog gingyata'anan, mangka sop og polomiulang, mangka og molitobangoy sog duma non, mangka og polongokbit sog gotowanan, mangka og moto moktalu' nog miglologinis nog ponolu'on.

29 Glam nilan ta' koyon og sosugu'on ni Kristu? Glam nilan ta' koyon og polomitua? Glam nilan ta' koyon og polopanad?

Glam nilan ta' koyon mokopoginang nog gingyata'?
30 Glam nilan ta' koyon og polomiulang nog mokosakit? Glam nilan ta' moto moktalu' nog ponolu'on kitu' nog di' kosunan? Glam nilan ta' koyon og moto mogdolubasa dun? Kona' le.
31 Suga'id non, sumboy og pogopasan niu ain og bogoyanan kitu' nog bololaga'.
Tibua, ma' nini og gomba'is sog glam non:

13

Og bololaga' sog glam non og glolat

1 Minsan moto u na moktalu' nog gininisan nog ponolu'on nog gotowanan otawaka moloikatanan, saka, onda'idun glolat u, og poktolu'on ku kitu' domikian ma' nog sagya da og binasal gagung otawaka linisag kulintangan.
2 Bila binogoy dianakon momitua, otawaka mosabut u glam nog kosobu'sobu', bu minsan kosunan ku og glam non, otawaka mokolalin u nog bulud sabap sog kopongandol u, saka, da'idun glolat u, da'idun da og sagnat u.
3 Bu bila tipoton ku mogoy glam nog golota' u dia sog miskinananan, bu minsan uokilon ku og glawas u nog doksulan, saka, da'idun glolat u, da' da malap u dun.
4 Sabap sog glolat, ompayat ponutus nog gotow bu molongas og bolotabat non sog pakasi non. Sabap sog glolat, da' na mokopogdalu, ondi' mogbonsagbonsag, bu ondi' mokpotaspotas.
5 Sabap sog glolat, pogbotadan non og duma non, kona' og bolobigyakan, ondi' mosompun lolingitoy, bu ondi' moktagu'tagu'.
6 Og gotow nog mololat, ondi' loliagon nog ain mokolaton, suga'id non, og loliagon dun ain motud.
7 Og gotow nog mololat kobon non, ondi' motonop, ompagon kopongandol non, somul non mogdodama, bu mokogaga.
8 Og glolat moksampoy umul asta sog da' kopus non. Bila og pitua, solianlian da. Bila og ponolu'on, ngon gondow nog molota' da. Bila og sabut, ngon gondow non, da' na sagnat non.
9 Po' kulang da og kosunan ta bu og kopomitua ta.
10 Tibua, bila matong mohurup na, kosuklian na ain kitu' og ngon kulang non.
11 Kobon nog bata' u pa, og ponolu'on ku ma' da nog ginombata', og pikilan ku ginombata'. Tibua, dangan sinumolag u na, linota'an ku moginang sosuku og ginang kitu' nog ginombata'.
12 Solian ta dini sog kilawan, ma' nog moginobolan tinontongan ta dia sog Kounutan ta nog si Isus. Tibua, ngon da gondow nog moktabukbaba' ita non. Numun koni, kulang og sabut u pa'ali dia sog Mikpongon. Tibua, ngon gondow non, kotoktuban og sabut ta pa'ali dianon nog ma' nog sabut non dianita numun koni.
13 Dadi, og moksampuyumul og tolu ginis koni, og kopongandol, og kopogdodama, bu og glolat. Tibua, og motas sog glam nini og glolat.

14

1 Dadi, pogopasoy niu og glolat. Bu pogostoloy niu dosop og bogoyanan pa'ali sog kinodiwata, kosolag non og kotoan momitua nog talu' nog Mikpongon.
2-3 Sa'an ma' nitu', po' bila og gotow momitua, og poktolu'an non og gotowanan bagun pododungag kopongandol nilan, kopondolo'isogan ilan, bu kopongomu'an ilan. Tibua, bila og gotow moktalu' nog ponolu'on kitu' nog di' kosunan, og piktolu'an non dun og Mikpongon, kona' gotowanan. Po' da'idun mokosabut dun lual da og Mikpongon. Po' bianan sog Bolakat nog Mikpongon, motalu' non og motud kitu' nog milimod pa sog pikilan nog gotowanan.
4 Dadi, ain gotow og moktalu' nog ponolu'on koyon nog di' kosunan, og dili da glawas non kolongasan dun. Tibua, ain momitua nog talu' nog Mikpongon, glam nog pigotowan nog Mikpongon kolongasan dun.
5 Kolegan ku bosia dun, og monala kotow dianiu moto moktalu' nog ponolu'on kitu' nog di' kosunan. Tibua, golom amu na pomitua nog talu' nog Mikpongon gaba' nog moktalu' amu nog ponolu'on

koyon. Po' og momitua bololaga' pa ditu'. Po' ain og moktalu' nog ponolu'on kitu' nog di' kosunan, sumboy ngon og mogdolubasa dun bagun da kolongasan og pigotowan nog Mikpongon dun.

6 Dadi pigilugan, bila mangoy u dion mangka u poktalu' nog ponolu'on kitu' nog di' kosunan, olo ma og glongas non dianiu? Onda'idun. Tibua, kolongasan amu dun somo' polonta'on ku dianiu og pinosun nog Mikpongon, otawaka og sabut u pa'ali dianon, otawaka og kopomitua u nog talu' non, otawaka og panad u dianiu.

7 Ibalat da sog glomotan kitu' nog moktalu', nog saka da' ginawa non, ma' nog tanggab otawaka og kutapi'. Bila da' pogusoyusoy og koponanggab dun otawaka og kopongutapi' dun, ondi' monampot og tingog non.

8 Bu og tombuli' si'oy, bila da' pogusoyusoy og koyupan dun, ondi' mokandam og gotowanan dun.

9 Domikian da mama' niu, bila moktalu' amu nog ponolu'on kitu' nog di' mosabut nog gotowanan, da'idun da ma'ana non. Po' mama' amu tibua mikule'ule'.

10 Modakol gininisan nog ponolu'on dini sog glupa'an koni bu glam non koyon, ngon mokosabut dun.

11 Tibua, bila di' u mosabut og ponolu'on nog gotow koyon, og ma'ana non, di' ami moksinabut po' kona' ami salu bansa.

12 Domikian da ma' niu. Bila ma' nitu' mingatas amu ma malap nog bogoy koyon nog pa'ali sog kinodiwata, pogopasoy niu dosop gumamit og bogoyanan kitu' nog kolongasan og glam nog pigotowan nog Mikpongon dun.

13 Dadi, ain moktalu' nog ponolu'on kitu' nog di' kosunan, sumboy mongoningoni ion nog kotoan nog bagun non modolubasa og piktalu' non koyon.

14 Po' bila mogyakin u nog ponolu'on koyon nog di' kosunan, og migyakin og glimukud u da, saka og pikilan ku onda' kodukakit dun.

15 Dadi, olo ma og ginangon ku? Mogyakin u pobian sog glimukud u bu mogyakin u dosop bianan sog pomikilan ku. Bu bila mogbobat u, gomiton ku sog bobat u og ponolu'on kitu' nog di' kosunan, bu gomiton ku dosop sog bobat u nog dili ponolu'on nog pikilan ku.

16 Tibua, bila moksanglit amu sog Mikpongon nog sagya da bianan sog ponolu'on kitu' nog di' kosunan, og duma gotowanan, ain kona' niu pa sakup, di' ilan mokoponanga' dun. Bu di' ilan dosop mokopoktalu' nog "Amen" sog kopokposolamat niu po' da' nilan kosabut bog olo piktalu' niu koyon.

17 Minsan si'oy molongas og kopokposolamat niu sog Mikpongon, og dumaanan niu kitu', onda' ilan kolongasoy dun.

18 Mokposolamat u sog Mikpongon nog mokopoktalu' u nog ponolu'on koni nog binogoy nog Bolakat nog Mikpongon dianakon nog labi pa sog glam niu.

19 Tibua, dia sog glumpuk nog pigotowan nog Mikpongon, golom u na poktalu' nog lima toktang nog talu' nog mosabut nilan bagun kodungagan og sabut nilan dun, gaba' nog nginibuan nog tinoktangan nog ponolu'on nog saka di' nilan mosabut.

20 Pigilugan, lota' amu na momikil nog ma' nog ginombata', bu posapat niu pikilan niu ma' nog mogulang gotow. Tibua, pa'ali sog ain mokolaton koyon, ilingoy niu mama' nog gombata'.

21 Po' og talu' nog Mikpongon nog sinulat sog Kitab pibian dia ni Isaya ma' nini,
" 'Polotason ku pomali u dia sog gotowanan koni. Tibua, minsan ma' nitu', ondi' nilan da akon pokinongogan. Minsan bianan si'oy sog gotowanan kitu' nog kona' nilan batuk nog ponolu'on, bu sog gotowanan kitu' nog kona' nilan salu bansa,' ma' long nog Pogbaya' dun."*

22 Dadi og ma'ana non, og ponolu'on kitu' nog di' mosabut nog gotowanan, ion non ion og gindanan sog ain da' pa tud, kona' sog ain tinumud na. Tibua, og pitua nog mosabut nog gotowanan, ion non ion og gindanan dosop sog ain tinumud na, kona' sog ain da' pa kitu' tud.

* **14:21 14:21** Isaya 28:11-12

23 Dadi, bila glam niu dion nog pigotowan nog Mikpongon moglumpuk, saka mokpoktalu' amu nog len ponolu'on, nog saka ngon minampu' dianiu nog gotowanan nog kona' niu pa og sakup, gomonsunoy balu' nilan mikpogbunog amu.
24 Tibua, bila tumua' og gotow nog da' pa tud otawaka kona' niu pa og sakup, nog saka sonuk niu momitua nog talu' nog Mikpongon sog dili ponolu'on niu, sabap sog kodongog non nog poktolu'on niu koyon, mimung mosabut non nog ion bolodusaon. Bu mosabut non dosop nog ion polihola'on nog Mikpongon.
25 Bu ombuka' og dialom pikilan non boya'an minglu'ud ion mangka poktamuy sog Mikpongon, bu mokopoktalu' nog motud doda' nog dianiu migonong og Mikpongon.

Pa'ali sog kopoktamuy

26 Dadi pigilugan, olo ma og ma'ana nog poktolu'on ta koni? Ma' nini. Bila moglumpuk amu moktamuy, sumboy ngon mogbobat, ngon dosop og mogustal nog pomali, ngon dosop mokpolanta' nog pinosun nog Mikpongon, ngon dosop moktalu' nog ponolu'on kitu' nog di' kosunan, bu ngon dosop og mogdolubasa dun. Glam nini sumboy inangon bagun da ompagon og glumpuk nog pigotowan nog Mikpongon dun.
27 Bila ngon moktalu' nog ponolu'on kitu' nog di' kosunan, tolu kotow da og goktob nog moktalu' dun mangka ilan poksinukli moktalu' dun. Bu sumboy ngon dosop og mogdolubasa dun.
28 Bila da'idun mokopogdolubasa dun, sumboy di' na moktalu' ion dun dia sog glumpuk koyon, bu dua' ilan tibua nog Mikpongon og mogabitabit.

29 Dua' otawaka tolu kotow tibua og polomitua nog moktalu'. Bu sumboy og duma dianiu lumiling nog piktalu' nilan koyon.
30 Bu bila sonuk nog sala kotow mogustal, saka ngon sog kodokolan niu koyon og pidongogan nog talu' nog Mikpongon, sumboy og migustal kitu' lumota' pa moktalu' mangka niu inongogoy og talu' nog miktidu kitu' sog Mikpongon.
31 Po' bila moksinukli amu, og glam niu mokopomitua nog talu' nog Mikpongon bagun glam niu koponadan bu kopondolo'isogan dun.
32 Ain og binogayan nog momitua nog talu' nog Mikpongon, sumboy ion da mogbaya' nog kopoktalu' non dun.
33 Po' og kolegan nog Mikpongon dianita, ompa'at ita bu moglogomigus ita.
Ma' da nog sog glam nog glumpukanan nog pigotowan nog Mikpongon,
34 og kolibunanan dion sumboy ondi' mokpoktalu' dia sog glumpuk niu. Po' ma' long pa nog Botad kitu', og kolibunanan, di' kumboyon moktalu' sog glumpuk bu da' dosop tugdakoy dianilan nog mogokbit.
35 Bila gomonsunoy ngon og sak nilan, sumboy sakon nilan na sog glaki nilan sog baloy. Po' di' duma'it sog glibun nog moktalu' sog glumpuk nog pigotowan nog Mikpongon.
36 Na' amu sumusi nog pomali u koni dianiu. Dia ta' niu miktidu og talu' nog Mikpongon? Otawaka, amu dota' og kidopotan dun?
37 Bila ngon dianiu mokpikil nog ion og polomitua, otawaka binogayan ion nog bogoy kitu' pa'ali sog kinodiwata, sumboy tobukon non og sinulat u koni nog dondagan nog miktidu dia sog Kounutan ta.
38 Po' bila di' non ini tobukon bu tomba'an, sumboy di' dosop ion tomba'an.
39 Dadi pigilugan, pogapas amu momitua nog talu' nog miktidu sog Mikpongon. Bu na' amu mogondi' moktalu' nog ponolu'on koyon nog di' kosunan.
40 Bu sumboy og glam non koyon pokpolaspolason moginang bagun da mogusoyusoy.

15

Og kopokpotubu' dia ni Kristu tidu sog patoy

1 Dadi pigilugan, moleg u mokpopikil dianiu nog Gomba'is nog Guksugan kitu' pa'ali dia ni Kristu nog pigustal u dianiu

boya'an tinabuk niu, bu miimung nog
pagon sog kopongandol niu dianon.
2 Po' bianan sog Guksugan kitu' nog
tinud niu, mitabang amu tidu sog dusa,
labi na bila ompagon og tud niu dia sog
pigustal u kitu' dianiu. Ual da da' amu
poktantu tumud.
3 Po' og bololaga' kitu' nog gustalan nog
tinabuk u, pilatas u dianiu nog, minatoy
si Kristu sabap sog dusa ta mama' da nog
sinulat kitu' dia sog Kitab.
4 Bu linobong ion, mangka ion po-
tubu'oy puli' sog kotolu ondow non,
mama' da nog sinulat kitu' dia sog Kitab.
5 Bu mikpotongow ion dia ni Piter. Bu
tubus nitu', mikpotongow dosop ion dia
sog Sopulu' Bu Dua' sulanggu'anan non
kitu'.
6 Tubus nitu', mikpotongow nosop ion
dia sog glumpuk nog labi lima gatus
kotow og gla'ayatanan non. Bu og
kodokolan dianilan totubu' pa. Tibua nu-
mun koni, og duma dianilan mikpomatoy
na.
7 Tubus nitu', mikpotongow nosop ion
dia ni Jems, mangka pa sog glam nog
sosugu'onanan non.
8 Sog gimpusan, mikpotongow ion di-
anakon, minsan si'oy og kobata' dianakon
ma' nog da' kibotukbotukan ku.
9 Po' akon og ombaba' sog glam nog
sosugu'onanan non. Ondi' u tanan bosia
do'itan ingolanan nog sosugu'on non
po' dini kitu', pimosokitan ku og pok-
tanudanan dia sog Mikpongon.
10 Tibua, minsan ma' nitu', inimung non
akon nog ma' nini sabap sog tulung non
dianakon, bu mosolag og doksu'an nog
tulung non kitu' dianakon. Po' og kopona-
mal u monginang nog ginang koni, labi pa
sog glam nog duma sosugu'onanan non
kitu'. Tibua, kona' u dili miginang dun,
suga'id non, og tulung nog Mikpongon
dianakon.
11 Dadi, da' pigbigya'an nami, ilan
otawaka akon. Ion non da og pigustal
nami dianiu, bu koni dosop tinud niu.

Pa'ali sog kopogbuat ta tidu sog patoy

12 Dadi, bila ma' nitu' motud ma og
gustalan nami dianiu nog si Kristu pitubu'
tidu sog patoy, iduma buan og duma
dianiu dion mokpoktalu' ilan ma nog og
minatoy ondi' motubu' mokpuli'?
13 Somo' motud ion, og ma'ana non, si
Kristu da' buan potubu'oy mokpuli' tidu
sog patoy.
14 Dadi, da'idun og mustal nami bu
da'idun dosop og tudon niu.
15 Bu labi pa ditu', po' mimung tanan
nog gloput og gustalan nami pa'ali sog
Mikpongon. Po' tinoksi'an nami nog si
Kristu pitubu' nog Mikpongon tidu sog
patoy. Tibua, somo' motud og poktolu'on
nilan koyon nog og minatoy ondi' mo-
tubu' mokpuli', da' buan potubu'oy si
Kristu mokpuli' tidu sog patoy.
16 Po' somo' og minatoy di' motubu'
mokpuli', og ma'ana non, si Kristu da'
kotubu' tidu sog patoy.
17 Bu somo' da' potubu'oy si Kristu
mokpuli', og kopongandol niu dianon da'
sagnat non, bu kobon non pogboya'an
amu pa nog dusa.
18 Bu og ma'ana non dosop, ain mikpo-
matoy kitu' nog saka tinumud na dia ni
Kristu, da'idun da buan og doksu' nilan.
19 Bila og glongas nog dodomaan ta dia
ni Kristu sagya da kotubu' ta dini sog
dunya, ita og kololatlolat sog glam nog
gotow dini sog glupa'an.
20 Tibua og motud, si Kristu pitubu'
mokpuli' tidu sog patoy. Dadi, ion mi-
imung nog pagon nog tud ta nog ain og
mikpomatoy kitu', motubu' ilan mokpuli'.
21 Po' sabap sog sala kotow gotow, mi-
imung motubu' mokpuli' og gotowanan
dun tidu sog patoy. Bu sabap dosop
sog sala kotow gotow, miimung matoy
gotowanan dun.
22 Sa'an mokpomatoy og glam nog go-
towanan po' og tupu' ilan ni Apu' Adan.
Domikian da ma' nitu', sa'an motubu' ita
mokpuli' tidu sog patoy, po' sabap sog
kosolabuk ta dia ni Kristu.
23 Tibua, pokpolaspolason da og kotubu'
ta tidu sog patoy, si Kristu og mikuna
motubu' sog glam non. Tubus nitu', sog
mokpuli' ion dini sog glupa'an, mangka
pa kotubu' mokpuli' ain og sinumolabuk
na dianon.
24-25 Tubus nitu', matong na og doksu'an
nog dunya. Bu lo'aton ni Kristu og glam

nog kodiwotaan nog migbaya', otawaka
migokbit, otawaka miglokounutan dini
sog glupa'an. Po' sumboy mogbaya' si
Kristu asta dagon nog Mikpongon og glam
nog banta non. Bu ion na og Pogbaya'
sog glam non. Tubus nitu', mangka non
na uokiloy og baya' non koyon dia sog
Mikpongon nog ion og Gama' sog glam
non.
26 Og gimpusan nog banta nog dagon
non og patoy.
27 Po' ma' nini sinulat sog Kitab, "Glam
non dinag nog Mikpongon mangka bo-
goyoy dia sog baya' ni Kristu."* Motam-
pal da talu' kitu' nog si Kristu og mogbaya'
sog glam non, da' lokitoy og Mikpongon
dun po' ion og mikpopondag dia ni Kristu.
28 Bu si Kristu og Bata' non. Dadi, bila si
Kristu mogbaya' na sog glam non, uokilon
non na og glawas non nog pogboya'an
nog Mikpongon, nog ion non ion og
Mikpongon, og mikpopondag dianon sog
glam non. Dadi, og doksu'an non, og
Mikpongon mogbaya' na sog glam non.

29 Tibua, somo' motud og poktolu'on
nilan koyon nog minatoy di' motubu'
mokpuli', olo ma buan og ma'ana nog ain
pimunyagan nilan koyon nog ganti' nog
minatoy? Bila og minatoy ondi' doda'
motubu' mokpuli', iduma buan mong-
ganti' ilan ma nog minatoy mangka nilan
bunyagoy?
30 Bu ami si'oy, iduma buan kobon non
tumogol ami ma moginang nog ginang
koyon nog saka kondokondok?
31 Pigilugan, gondow gondow dia u sog
kopotayan sabap sog ponginangon ku.
Sa'an tolu'on ku ma' nini, po' sabap sog
da'da'an ku nog kopoksolabuk ta dia sog
Kounutan ta nog si Kristu Isus.
32 Da'idun da sagnat non, somo' sagya
da piksu'at nami tibua dili glawas nami.
Ompok ami doda' bosia moglogaga nog
kondokondok kitu' nog ingolanan ku nog
mongonganan ditu' sog Episus. Somo'
motud og poktolu'on nilan koyon nog
minatoy di' motubu' mokpuli', "Golom
ita na poglogibog bu poginuminum po'
boloma' matoy ita da."†
33 Na' amu tokodoy moit nog tud nilan
koyon. Po' ngon dosop talu' nog go-
tow nog, "Og polomotadon nog gomba'is
mimung lumaton bila og lokoleanan non
molaton."
34 Oksud niu pikilan niu sog molon-
gas bu lota' amu moglokohinangan nog
mokodusa. Tolu'on ku ini dianiu nog
bagun amu bosia mosipog dun, po' ngon
pa dianiu dion nog da'idun og sinisabut
non dia sog Mikpongon.

Og glawas nog motubu' mokpuli' tidu sog patoy

35 Gomonsunoy ngon dianiu moksak,
"Olo ma buan mogandun og kopotubu'
nog gotow tidu sog patoy? Olo gidoy og
bayu'bayu' nog glawas nilan koyon?"
36 Og sobu' amu doda'. Kosunan ta nog
bila momula ita nog boni', ondi' tumubu'
bog di' da lobuton pa poguna.
37 Bila og gotow momula nog paloy
otawaka og ma'is, di' ion momula nog
donsama' na ma' nog bayu'bayu' non,
suga'id non, og dili glongow non kitu'.
38 Tibua, og boni' kitu' piongonan nog
Mikpongon nog glawas nog ain glegan
non. Bu glam nog gininisan nog boni'
kitu' piongonan dosop nog Mikpongon
nog dili glawas nilan.
39 Bu da' pogbatukbatuk og gungo-
danan non. Sopolati non, og gotowanan,
soginis og gungod non, og manusia'anan
sop len og ginilan, og manukmanukanan
len dosop, bu og soda'anan len dosop.
40 Ngon og glawas sog glangit, bu ngon
dosop dini sog glupa'an nog omba'is
pogbontayan. Tibua, og glawasanan ni-
lan kitu' sog glangit, da' ilan pogbatuk
nog kolongas pogbontayan nog dini sog
glupa'an.
41 Bu og gondow, len og silow non,
og bulan len dosop og silow non, bu
bitunanan len dosop og silowanan nilan.
Bu minsan og bitunanan koyon, da' pog-
batukbatuk og silowanan nilan.
42 Domikian da ma' nitu', nog bila
matoy mangka kotubu' mokpuli'. Bila
lobongon na bangkoy non koyon, mangoy
na sog moludak. Tibua, bila pitubu' na

* **15:27 15:27** Salmu 8:6 † **15:32 15:32** Isaya 22:13b

mokpuli' tidu sog patoy, di' na moludak asta sog da' kopus non.
43 Og bangkoy koyon nog linobong, molaton na pogbontayan bu da'idun na pagas non. Tibua, bila pitubu' na mokpuli' tidu sog patoy, molongas na pogbontayan bu modasig na.
44 Og linobong koyon sagya da glawas nog ginungod. Tibua, bila potubu'on na ion mokpuli', og glawas non koyon, kona' non na og dan glawas, suga'id non, og glawas nog kinodiwata.
Dadi, ngon og glawas nog dia sog ginungod, ngon dosop og glawas niu nog kinodiwata.
45 Po' ma' nini sinulat sog Kitab, "Og tigana' gotow nog si Adan, piongon bu bogoyoy nog kotubu'. Bu og gimpusan nog Adan, og polomogoy nog kotubu' tidu sog Bolakat nog Mikpongon."‡
46 Kitu' og miktidu kitu' sog kinodiwata, mibinaya' dia sog miktidu kitu' sog ginungodan.
47 Og tigana' gotow nog si Adan, inimung tidu sog glupa'. Og solabuk Adan kitu', miktidu sog kinodiwata.
48 Ain dini sog glupa'an, mingunut ilan dia sog gotow kitu' nog inimung tidu sog glupa'. Bu ain dia sog kinodiwata, mingunut ilan dosop sog gotow kitu' nog miktidu sog kinodiwata.
49 Dadi, mingunut ita dia sog gotow kitu' nog kinilawan, domikian da ita si'oy, mongunut ita dosop sog gotow kitu' nog miktidu sog kinodiwata.
50 Pigilugan, og ma'ana non ma' nini. Og glawas nog binata' tibua sog ginungod, ondi' mokampu' sog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu ain moludak, ondi' dosop mokampu' sog ain ondi' moludak asta sog da' kopus non.
51 Pokinongog amu dianakon po' buka'on ku dianiu og milingod kitu'. Kona' glam ta matoy.
52 Tibua, sog gimpusan nog koyup nog tombuli' sog doksu'an nog dunya, og glam ta moksop mogdayun ma' nog sokilop da. Po' ampun monombuli' na, ain mikpomatoy kitu', mokpogbuat ilan na bu kotubu' mokpuli'. Bu og glawas nilan moktimaluy ondi' na moludak. Bu ita, ain totubu' pa, moksop ita mogdayun.
53 Po' ain glawas kitu' nog moludak, sumboy suklian nog glawas nog ondi' moludak. Bu og glawas nog matoy, sumboy suklian nog glawas nog ondi' na matoy.
54 Dadi, bila ain moludak, sinuklian na nog glawas nog ondi' na moludak, bu ain glawas kitu' nog matoy, sinuklian na nog glawas kitu' nog ondi' na matoy, motuman na og piktalu' kitu' dia sog Kitab nog, "Dinag na glam nog banta ni Kristu po' da'idun na matoy."§
55 "Ain ka ma pomondag, Patoy? Da'idun na pagas mu mongula'at."*
56 Og baya' nog patoy mongula'at, miktidu sog dusa. Bu og baya' nog dusa, miktidu sog Botad kitu' nog pilatas dia ni Muses.
57 Tibua, posolomatan ta og Mikpongon po' ion mikpopondag dianita sog dusa bu sog patoy, bianan sog Kounutan ta nog si Isukristu.
58 Dadi pigilugan ku nog kololaman ku, pokpopagon amu. Na' amu mokpotiang gumuya'. Kobon non poksolitugos amu sog glam nog ginang niu dia sog Pogbaya'. Po' kosunan ta nog ain ginang nog minang ta sabap sog kopokokunut ta dia sog Pogbaya', ondi' ombolong.

16

1 Dadi, pa'ali sop sog pigomutomutan niu kitu' nog tabang niu sog pigotowanan nog Mikpongon ditu' sog bonua nog Judia. Sumboy inangon niu ma' nog tinalu' u kitu' dia sog glumpukanan sog probinsia nog Galatia.
2 Giap Duminggu, monala kotow dianiu, siboyon non og sin non nog binahagi' non tidu sog galap non. Bu pogomudomud niu na bagun bila matong u dion misimpan na.
3 Bila matong u na dion, og kolokianan kitu' nog pimili' niu, sugu'on ku mangoy sog Jerusalem mokpitang nog bogoy niu koyon dianilan, bu dunut og sulat u bagun da tolima'on ilan ditu'.

‡ **15:45 15:45** Genesis 2:7 § **15:54 15:54** Isaya 25:8 * **15:55 15:55** Hosea 13:14b

4 Tibua, bila sumboy nog mokoditu' u
pa, mogdunut ilan dianakon.

Og pikilan ni Paul

5 Akon, sumboy u mangoy sog probinsia
nog Masadonia. Bu tidu u ditu', mangka
u pa angoy dion niu.
6 Og gintoman ku dun, mobonobon u
bayu' dion niu. Gomonsunoy og gobon ku
dion, og gobon sop nog timpu dupi' koni
po' bagun amu mokotabang dianakon
bila mogdayun u na sog minsan ain og
gongayan ku.
7 Ondi' u moleg nog mangoy u dion
numun koni nog sagya u da mian. Po' bila
baya' nog Kounutan ta, kolegan ku dun
bosia, mokpobonpobon u pa dion niu.
8 Tibua, mogonong u pa ditu' sog Episus
asta matong og gondow kitu' nog kolo-
gya'an nog iningolanan Pentikos.
9 Po' mongimakat u nog ginang nog
binogoy dianakon, minsan si'oy modakol
sinumusi dianakon, modakol da dini mi-
oleg mokinongog nog gustalan ku.
10 Bila mangoy si Timuti dion, sumboy
tolima'on niu ion po' ion si'oy ma' dosop
nakon miginang nog ginang nog Pogbaya'.
11 Dadi, sumboy da'idun dianiu nog di'
tumolima' dianon. Suga'id non, bila mog-
dayun ion ompanow, tobangoy niu bagun
omba'is pikilan non, bu bagun dosop ion
mokopuli' dianakon. Po' pigdodomaan ku
ion dunut og duma pigilugan ta sog tanud.
12 Dadi, pa'ali dosop dia ni Apolos, og
gilug ta sog tanud. Pongonion ku bosia
dianon nog mogunut ion sog pigilugan
ta kitu' nog posungu' mangoy dion niu.
Tibua, di' pa dow ion sokali' mangoy dion
niu numun koni po' mogbagad pa ion nog
len timpu mangka si'oy ion angoy dion
niu.
13 Dadi, pongmohilat amu. Ponamal
amu sog tud niu dia ni Isukristu. Popagon
niu pikilan niu, bu na' amu mondok.
14 Inang niu glam nog ginang niu
bianan sog glolat.
15 Kosunan niu da si Estepanas bu
gla'ayatanan non. Ilan og mikuna tum-
abuk dia ni Isukristu dion sog probinsia
nog Akaya. Tinigbung nilan og ginang ni-
lan dia sog ain kolongasan og pigotowan
nog Mikpongon dun.
16 Og pongonion ku dianiu, nog
pokokunut amu dianilan bu sog duma
dosop nog miginang nog mama' nog
piginang nilan.
17 Linoliag u dangan minatong dini si
Estepanas, si Portunatus, bu si Akaikus.
Po' og glolaman nilan dianakon ma' da
nog glolaman niu kitu' dianakon.
18 Bu sabap dianilan mibogan tokodoy
pikilan ku ma' dosop nog miinang nilan
kitu' dianiu. Og gotowanan nog mama'
nilan koyon omba'is ta bontugon.
19 Og pigotowan nog Mikpongon dia
sog glumpukanan sog Bata'bata' Asia
minogina dianiu. Mosolag og sogina
ni Akila bu si Prisila dianiu. Bu og
gotowanan kitu' nog moglumpuk kobon
non dia sog baloy nilan.
20 Glam nog pigilugan ta dini sog
tanud minogina dosop dianiu. Bu bila
moglumpuk amu, golun niu pakasi tanud
niu bianan sog galok nog kopogilug.
21 Og dili sinumulat nog sogina koni,
akon nog si Paul.
22 Simasima ondi' molalam dia sog Pog-
baya', og sumpa matong dianon.
"Pokpuli' a, Apu'!"
23 Mongon dianiu og glolaman nog
Kounutan ta nog si Isus.
24 Og glolaman ku dia sog glam niu
bianan sog kopoksolabuk ta dia ni Kristu
Isus. Amen.

Og kodua' Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Korintu

Og Piuna Talu' pa'ali sog kodua' Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Korintu

Og kodua' sulat ni Paul koni posungu' sog poktanudanan dia ni Isukristu ditu' sog Korintu. Sinulat non ini sog tang nog ngon piktingkaan nilan nog poktanudanan ditu' sog Korintu. Po' ngon dumaanan dion sog glumpuk nilan nog sinumusi dia ni Paul. Tibua, pigopasan non ilan moktiguli'. Bu dangan miktiguli' ilan, tinalu' non og gloliag non dun.

Sog tolipunan nog sulat non koni, tinalu' non pa'ali sog kodukakit non dia sog poktanudanan sog Korintu. Inustal non dianilan bog iduma tinabal non ma nog ma' nitu' og duma gotowanan dion nog minompola' bu mikpoksusi dianon. Bu inustal non og da'da'an non, nog minsan ma' nitu' si'oy, migdoksu'an da dia sog kopoglila' bu sog kopoglogomigus nilan.

Tubus nitu', mikitabang ion dia sog poktanudanan bianan dia sog kotawal nilan bu kotabang nilan dia sog pakasi tanud nilan ditu' sog Judia.

Sog doksu'an nog sulat non koni, tinindogan non og kopoksulanggu' non dia sog duma Hudyuanan koyon dion sog Korintu nog ma' long nilan dun, ilan dow og tantu sosugu'onanan ni Isukristu, mangka nilan tolu'oy si Paul nog ion dow kona' og sosugu'on ni Isukristu.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-11.
2. Og kodukakit nog poktanudanan sog Korintu bu si Paul, 1:12–7:16.
3. Og bogoy nilan dia sog poktanudanan ditu' sog Judia, 8:1–9:15.
4. Tinindogan ni Paul og baya' non nog ion doda' og sosugu'on ni Isukristu, 10:1–13:10.
5. Og doksu'an nog sulat koni, 13:11-14.

1 Akon si Paul, og sosugu'on ni Isukristu bianan sog baya' nog Mikpongon. Og sulat koni miktidu dianakon bu dia ni Timuti nog gilug ta sog tanud. Pinoit u ini dion sog poktanudanan sog Mikpongon sog koliwagan bonua nog Korintu bu asta dosop sog glam nog poktanudanan nog dia sog Akaya.

2 Og popia bu kotikna' nog pikilan mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu og Kounutan ta nog si Isukristu.

Songlitan og Mikpongon

3 Songlitan ta Mikpongon. Ion og Gama' bu og piktamuy nog Kounutan ta nog si Isukristu. Ion dosop og Gama' nog mololat bu og Diwata nog moto mongamu' kobon non.

4 Po' ion og mingamu' dianami sog glam nog pihit nami bagun ami dosop mokopongamu' dia sog ain mokobian kitu' dosop nog glam nog gininisan nog pihit po' pobotukon nami dosop dianilan og kopongamu' nog Mikpongon kitu' dianami.

5 Po' tidu sog kosolabuk nami dia ni Kristu, miimung misunu' ami nog sinsaan non. Tibua, sabap dosop nog kosolabuk nami dianon, mosolag dosop nog kopongamu' nog Mikpongon dianami, boya'an moglipuas dosop sog duma.

6 Dadi sa'an itu', bila kobianan ami nog pihit, miimung pododungag dosop og kopongamu' nami dianiu, bu dunut og kobo'isan dia sog kopoktanud niu. Dadi, bila pongomu'an ami dia sog pihit, amu si'oy, mimung nog kopongomu'an amu dosop dun. Po' og doksu' non, ompayat tanan og kopoglogaga niu dun dia sog batuk niu nog kilogonan nog ma' nami.

7 Dadi tidu ditu', miimung nog ompagon og dodomaan nami dianiu po', misunu' amu si'oy dia sog glogon nami, misunu' amu dosop dia sog kopongamu' dianami.

8 Pigilugan, bagun niu kosunan pa'ali sog kopihit nami kobon nami ditu' sog Bata'bata' Asia, kipihitan ami tokodoy po' og pihit nami ditu', miglabi tokodoy kopoglogaga nami dun, nog boya'an

mikopikil ami notanan nog da'idun na
lumual og pondayan nami dun.
9 Balu' nami tanan dun, dia ami na sog
kopotayan. Tibua, sa'an binianan ami
nog mama' nitu' kitu' po' bagun da ondi'
ami sumalig dia sog dili kotoan nami,
suga'id non, sumalig ami dia sog Mikpon-
gon. Po' minsan og minatoy, ompotubu'
non tanan puli'.
10 Dadi, sa'an ginawon non ami tidu
sog glogon kitu' nog ma' nitu', bu
sa'an da gowonon non dosop ami sog
boloma'dinglag, po' ion og dodomaan
nami nog poktiduan nog tabang sog min-
san sog boloma'dinglag.
11 Bu og gyakin niu dosop, mimung
kobon non mokotabang dianakon. Po'
bianan sog gyakinanan niu dia sog
Mikpongon, inongogan non nododa'
mangka non ami popiaoy. Bu sabap
sog glolat non dianami, modakol dosop
mokopoksanglit dianon.

Da' kodayun og pikilan ni Paul

12 Dadi, koni poktolu'on ku nog di' u
mosipog dianiu po' og polomotadon nami
omba'is da sog glam nog gotowanan asta
dianiu. Og kotontuan bu og glongas
nog polomotadon nami dia miktidu sog
Mikpongon. Po' og polomotadon nami
singkot dia sog tulung nog Mikpongon po'
kona' sagya pikilan nog gotow.
13 Dadi, sa'an itu' potintuon ku og sulat
u kitu' dianiu po' bagun motubus niu
bostaoy, mosabut niu da mogdayun.
14 Tibua minsan ma' nitu', mama' nog
ngon pa di' niu mosabut pa'ali dianami.
Og kolegan ku bosia dun, sog gunanunan
koyon mosabut niu tokodoy og pa'ali
dianami bagun niu da ami pogdongya'an,
domikian nog ma' nog kopogdongya'
nami dianiu numun kitu'. Bu labi na
bila matong gondow nog mokpuli' og
Kounutan ta nog si Isus dini sog glupa'an.
15 Dadi, sabap sog ma' nitu' og dodama
u nog mosabut niu da bosia pa'ali di-
anami, og tagna' og mipikil u, mangoy
u bosia dion niu bagun da dumungag og
popia dianiu.
16 Po' og pikilan ku, sog posungu' u ditu'
sog probinsia nog Masadonia, mapit u
bosia dion niu. Bu bila mokpuli' u, mapit
u dosop bosia dion niu puli' po' bagun
niu da akon kotobangan bila moglandan
u ditu' sog Judia.
17 Og pikilan ku kitu' nog mapit dion
niu, onda' u bosia pogdua'dua'oy. Sa'an
itu' onda' u pogdua'dua'oy, po' og piki-
lan ku bu poktolu'on ku podoyunon ku
nododa' bosia. Di' u da ma' nog duma
gotow nog mogdua'dua' og poktolu'on
nilan.
18 Po' og Mikpongon, og talu' non ko-
pongondolan nododa', bu kosunan non
da nog talu' u kitu' dianiu, kona' tibua nog
sagya sinumangu' u.
19 Po' ami ni Timuti bu si Silas, pimali
nami dianiu pa'ali dia ni Isukristu nog
ion og Bata' nog Mikpongon. Bu kosunan
ta nog, tidu pa sog tolipunan dia sog
kosolabuk ta dianon, ion og kotumanan
nog pasad nog Mikpongon.
20 Po' glam nog pasadanan nog Mikpon-
gon sog gotowanan, sinongu'an ita ni
Kristu. Dadi sa'an da, bianan dianon,
mokopoktalu' ita nog “Amen” sog glam
nog pinasad non dianita po' ma'ana non,
og kopongandol ta dianon mimung san-
glit sog Mikpongon.
21 Po' og Mikpongon og mokpopagon
dun dianita dia sog kopoksolabuk ta dia ni
Kristu. Bu ion tanan sinumiboy dianita.
22 Bu inindanan non na ita og tanda'
nog ita koni ion na dun. Bu piuna non
dosop og Bolakat non dia sog pusung ta
po' og tanda' nog tumanon non nododa'
sog binaya' nog gondow og glam nog
tinalu' non.
23 Sa'an akon, sobion ku Mikpongon og
taksi' u, nog sa'an da' u pa pokpuli' dion
niu sog Korintu po' bagun ku amu ondi'
kopogboba'an nog sabap sog polomota-
don nog duma niu dion.
24 Po' di' nami amu ilakad pogboya'oy
sog kopoktanud niu po' kosunan nami
nog, og kopagon niu bianan da sog
kopokokunut niu dia ni Isukristu. Suga'id
non, sa'an ini dumuma ami dianiu po'
bagun mongon og da'da'an niu.

2

1 Dadi, sa'an itu' mipikil u nog ondi' u

pa sokali' mokpuli' dion niu po' bagun
ondi' mokpuli' mogla'at og pikilan ta dun.
2 Po' somo' minangoy u dion niu
mokpuli', sabap sog gloga u dianiu,
mimung nog mogla'at og pikilan niu dun,
boya'an nog di' niu akon kobogayan nog
gloliag.
3 Dadi, sa'an da sinumulat u nog di' u
pa sokali' mangoy dion niu, po' bagun
da amu tibua bu amu, og moglinunsan
momasad dun. Po' bila mokpuli' u na
dion niu, kolele mogla'at pikilan ku dun
sabap dianilan, mimung nog mosolag
da'da'an ku dun. Bu amu si'oy, dumuma
amu dianakon sog kopogda'da' u.
4 Po' sog sonuk u sumulat nitu', kibo-
gatan u tokodoy momikil dun bu pingin-
gloyu'an u tanan dun. Tibua minsan ma'
nitu', kona' po' bagun mogla'at og pikilan
niu dun, suga'id non, bagun niu kosunan
bog andun kodalom og glolat bu glolaman
ku dianiu.

*Kompunan og gotow kitu' nog migi-
nang nog molaton*

5 Dadi, pa'ali dosop sog gotow dion
nog mikopoginang nog molaton, kona'
tibua nakon og mosunu' dun. Amu si'oy,
mosunu' amu dosop dun. Tibua, sumboy
di' ta na ilakad polobioy kotalu' ta dun.
6 Po' pada na og kopogloga nog
kodokolan koyon dianiu sog gotow koyon.
7 Dadi, sumboy ompunoy niu na ion
dun dunut kopongamu' niu dianon bagun
da ondi' landu' susaan non dun bu dunut
kopogla'at nog pikilan non dun.
8 Po' tolu'on ku dianiu, ion og potongow
niu dianon og glolaman niu.
9 Po' sa'an pinoit u og sulat kitu' dianiu
po' tontongan ku dianiu sog kopokokunut
niu sog pomali.
10 Dadi, bog kompunan niu ion, akon
si'oy, kompunan ku da ion dosop dun.
Po' donsama' u na ion inompunan dia
sog motaan ni Kristu bagun glam niu
kopopiaan dun,
11 po' bagun ita dosop ondi' kolimbun-
gan ni Kindagow. Po' kosunan ta da og
kopondayan non.

*Og polosuku'an nog ain polongustal
pa'alisog Bogu Pasad*

12 Dadi pigilugan, da' kobon tidu u
mokpoit nog sulat u kitu' dianiu, minan-
goy u sog koliwagan bonua nog Troas
po' mogustal u bosia ditu' pa'ali dia ni
Kristu. Sabap sog tabang nog Pogbaya',
dangan minatong u ditu', mitongow u nog
modakol bosia moleg mokinongog nog
gustalan ku.
13 Tibua minsan si'oy ma' nitu', misusa
pikilan ku po' og gilug ta nog si Titus,
da' pokodatong ditu' tidu sog kangoy non
kitu' dion niu. Dadi, mimuhun u dianilan
ditu' mangka u poglandan sog probinsia
nog Masadonia.
14 Tibua, kosonglitan og Mikpongon
dun! Po' dia sog kosolabuk ta dia ni
Kristu, kobon non ion da mogokbit nog
kopokpopondag dianita. Bu pibian non
dianita og kopokpulonag nog sabut pa'ali
dia ni Kristu nog domikian ma' nog pogo-
mut og mosapu nog gotowanan.
15 Po' ita domikian da ma' nog sapu ni
Kristu nog posungu' dia sog Mikpongon,
bu ompulonag dosop dia sog ain sonuk
non pa motabang sog baya' nog dusa.
Bu ompulonag dosop asta dia sog ain
posungu' sog gla'at.
16 Po' ilan koyon nog dia posungu' sog
gla'at, og sapu ta dianilan domikian da
ma' nog sapu nog patoy. Tibua, ain sog
sonuk non pa motabang sog baya' nog
dusa, ion non ion og sapu ta dianilan
domikian da ma' nog sapu nog pogomut
nog kotubu' nog miktidu sog Mikpongon.
Dadi, sima gidoy togo patut moginang nog
mama' nion koyon nog saka sagyaotow
da?
17 Kona' ami ma' nog duma gotowanan
kitu' nog inimung nilan nog dili sukatan
nilan og talu' nog Mikpongon. Suga'id
non, tidu sog kopoksolabuk nami dia
ni Kristu, og gustalan nami motongow
dia sog gininang nami dia sog sungu'an
nog Mikpongon po' ami tanan og so-
sugu'onanan non.

3

1 Og talu' u koni, gomonsunoy balu' niu
dun, sagya da pogdongya'an ku og dili
glawas u, tibua, kona' da. Po' kona' ami
nog ma' nog duma gotowanan koyon dion

nog sumboy pa nog togo sulat nog bagun
niu ilan tolima'on. Bu di' ami dosop sum-
boy mongoni dianiu nog sulat nog bagun
ami tolima'on nog duma poktanudanan,
bila mangoy ami sog len bonua.
2 Po' amu tanan og miponongi' nog
ma' nog sulat nami. Bu sog dialom pikilan
nami, kosunan nami, nog ain mokobasta
dun, mosabut nilan da pa'ali dianami bog
olo bayu'bayu' nog ginang nog sinugu'
dianami.
3 Po' motampal da nog amu koyon ma'
nog sulat nog sinulat ni Kristu pibian
dianami. Po' kona' sagya gotow sinumu-
lat dun, suga'id non, og Diwata nog di'
matoy, og sinumulat dun bianan dia sog
Bolakat non. Bu kona' nog ma' nog Botad
kitu' nog sinulat dia sog papan nog batu,
suga'id non, dia tanan sinulat sog pusung
nog gotowanan.
4 Dadi, sa'an mokopoktalu' ami nog ma'
nini po' sabap sog salig nami dia sog
Mikpongon bianan dia ni Kristu.
5 Po' di' ami patut moginang nog ginang
nami koni bila dili ami da. Suga'id non,
og kopatut nami dun miktidu dia sog
Mikpongon.
6 Dadi, sa'an mokopogustal ami pa'ali
sog Bogu Pasad non sog gotowanan po'
tidu dianon. Og Bogu Pasad non koyon,
kona' nog ma' nog dan Botad kitu'. Po'
minsan si'oy andun og kopogunut ta nog
glam nog Botad kitu' nog sinulat, og
doksu'an non og patoy. Suga'id non, bila
og Bogu Pasad koyon, bianan sog Bo-
lakat nog Mikpongon nog piponong non
dianita, ion tanan mogokbit dun dianita.
Po' og Bolakat tanan nog Mikpongon
mogbogoy nog kotubu' nog da' kopus non.
7-8 Og dan Botad kitu' nog sinulat sog
papan nog batu, sog kobogoy non dun,
sinumilow og glamag nog Mikpongon. Bu
sabap ditu', miglamag dosop og bayu' ni
Muses dun. Bu dangan miobonobon og
glamag kitu' dia sog bayu' non, minsan
si'oy molumakmok na, di' motoga'toga'
tontongoy nog Hudyuanan. Dadi, dangan
binogoy og botad kitu' nog doksu'an non
patoy, sinumilow og glamag nog Mikpon-
gon. Og ma'ana non mosolag tugyu non.
Tibua, mosolag si'oy tugyu non, labi pa
ditu' kosolag og tugyu nog Bogu Pasad
non kitu' nog pibian sog Bolakat non.
9 Po' minsan si'oy mosolag og tugyu nog
dan Botad kitu' nog mimung polihola'on
gotow dun, labi pa kosolag og tugyu nog
Bogu Pasad non koni nog mimung modu-
lus og gotow dun dia sog Mikpongon.
10 Po' og dan Botad kitu' tidu sog kobon
nitu', minsan si'oy mosolag og tugyu non,
numun koni miimung da nog mama' nog
mika'an na, po' sabap sog kosolag nog
tugyu nog Bogu Pasad non koni.
11 Bu minsan si'oy mosolag og tugyu nog
dan Botad kitu' kobon nitu', solianlian da
baya' non, po' labi pa kosolag og tugyu
nog Bogu Pasad non koni po' og baya' non
asta sog da' kopus non.
12 Dadi, sa'an kolona' mosolag og do-
dama nami dun. Dadi, sa'an moksibolu'
ami mogustal dun pa'ali sog Bogu Pasad
non koni.
13 Po' kona' ami nog ma' ni Muses kitu'
nog tinimpong non bayu'bayu' non bagun
di' bosia motongow nog Hudyuanan og
glamag non kitu' nog molumakmok na.
14 Po' sog masa nog kobon nitu', ondi'
mosabut nog Hudyuanan og dan Botad
kitu' bila bostaon nilan po' ma' nog
mitimpong og pomikilan nilan. Bu ma'
nitu' dosop asta pa sog numun koni. Po'
da'idun og mokawa' nog timpong nog
pomikilan nog gotow koyon lual da og
kosolabuk non dia ni Kristu.
15 Po' asta midopot sog numun koni,
bila bostaon nilan sog Kitab og dan Botad
nilan kitu' nog miktidu dia ni Muses,
domikian da ma' nog mitimpong pa og
pomikilan nilan.
16 Tibua, minsan si'oy ma' nitu', mawa'
da og timpong nog pomikilan nog go-
towanan, bila sumungu' ilan dia sog Pog-
baya' boya'an mosabut nilan.
17 Og Pogbaya' koyon, ion non na og
Bolakat nog Mikpongon. Bila og Bolakat
nog Pogbaya' og mogbaya' sog gotow,
miluas na ion tidu sog baya' nog dusa.
18 Bu ita, ain onda' na kotimpong og
bayu'bayu' non, mosolamin na nog go-
towanan dianon og glamag nog Pogbaya'.
Bu posisaya' ita ompotimaluy mama' non
dunut pododungag og glamag non di-

anita. Bu og mokpotimaluy koyon dun
dianita, og Pogbaya' nog ion non ion og
Bolakat.

4

1 Dadi bila ma' nitu', sabap sog glolat
nog Mikpongon, tinugdak non na dianami
og ginang nami koni. Bu moksibolu' ami
moginang dun.
2 Tibua, ompok ami nog ginang kitu'
nog piglingod nog kosipogsipog, di' ami
lumimbung, bu di' ami sumop nog talu'
nog miktidu dia sog Mikpongon pa'ali
dia ni Isukristu. Suga'id non, bianan
sog kopokpodolag nami nog talu' nog
Mikpongon, inuakil nami og dili glawas
nami dia sog gotowanan kitu' nog ain
omba'is pikilan non, bu dia dosop sog
motaan nog Mikpongon.
3 Tibua minsan si'oy ma' nitu', bila di'
pa modolag sog gotowanan og pomali
pa'ali dia ni Isukristu, og ma'ana non, og
gotowanan koyon posungu' sog gla'at nog
da' kopus non.
4 Po' ain polomungyas, tinimpong og
pomikilan nilan ni Kindagow bagun ilan
da ondi' mosabut og motud bu og dolag
nog miktidu sog Mikpongon. Po' binuka'
na bosia dianilan og dolag kitu' nog
miktidu dia sog Gomba'is nog Guksugan
pa'ali sog kotas bu glamag ni Kristu, po'
dia da non kotongow bog olo og bayu' nog
kodiwata nog Mikpongon dianita.
5 Po' og gustalan nami kona' pa'ali sog
dili glawas nami, suga'id non, pa'ali da
dia ni Isukristu nog ion doda' og Pogbaya'
sog glam non. Bu og poktolu'on nami
koni, nog ami og sosoligan niu, sabap sog
ininang ni Isus dianami.
6 Po' og Mikpongon, sog tolipunan nog
dunya, miktalu' ion nog, og dolag mion-
gon na tidu sog dolom. Bu ion tanan
dosop mikposilow nog dolag non koyon
dia sog dialom pusung nami. Og ma'ana
non, pisabut non na dianami pa'ali sog
kotas non nog dia non tanan pisilow sog
bayu' ni Kristu.
7 Dadi, ami koni domikian da nog ma'
nog ginogu'an nog da' golaga' non nog
saka, kitogu'an nog bololaga' nog sabut
koni pa'ali dianon. Bu sa'an da nog
pinonggi' ami sog ginogu'an nog da' go-
laga' non, po' bagun da motampal nog,
og Bolakat koni nog di' kolobian, kona'
dianami dili miktidu, suga'id non, dia
miktidu sog Mikpongon.
8 Dadi sa'an itu', minsan si'oy dia ami
kobotang sog pihit, di' ami da mogla'at
dun. Bu minsan si'oy sumolingka om-
babong pomikilan nami, tibua ngon da og
dodomaan nami nog tumabang dianami.
9 Bu minsan si'oy ngon mongula'at di-
anami sabap sog kopokpulonag nami nog
gustalan koni, ondi' ami da polukason nog
Mikpongon. Bu minsan si'oy pisokitan
ami dun, di' ami da lumota' mogustal.
10 Po' kobon non, og kibianan nami
domikian da nog ma' nog kopatoy ni
Isukristu, po' bagun dosop dia sog polo-
motadon nami kotongow og kotubu' non.
11 Po' kobon non, og kotubu' nami
molodis dia sog patoy sabap sog
kopokokunut nami dia ni Isus. Po' sa'an
ma' nitu' po' bagun dia nami kotongow
og dili kotubu' non.
12 Dadi, minsan mama' ami si'oy nog
posungu' sog patoy sabap sog poginangon
nami koni, miimung da nog popia dianiu
bu kotubu' asta sog da' kopus non.

13 Po' sinulat sog Kitab nog, “Sa'an
mokopoguksug u po' sabap sog kopon-
gandol u dia sog Mikpongon.”* Dadi,
ami si'oy, sabap sog kopongandol nami
nog ma' nitu', mokopoguksug ami dosop
pa'ali dia ni Isukristu.
14 Po' kosunan nami nog og Mikpongon
potubu'on non ami mokpuli' ma' da nog
kopokpotubu' non puli' nog Kounutan ta
nog si Isus. Bu polimudon non og glam ta
dia sog sungu'an non.
15 Bu glam nog kibianan nami koni, og
popia dianiu. Po' kobon non, pododungag
tanan og kodakol nog tumabuk dia ni
Isukristu, po' dia non pibian og tulung
nog Mikpongon sog gotowanan. Dadi,
sa'an dosop mosolag og posolamat dianon
bu mimung pododungag og kopoksanglit
sog Mikpongon.

* **4:13 4:13** Salmu 116:10

16 Dadi sa'an itu', ondi' da mogla'at og
pikilan nami dun.

Po' minsan si'oy og glawas nami po-
sungu' na moludak, og pikilan nami ko-
pongimboguan da gondow gondow.
17 Po' og kibianan nami koni nog pihit
nog numun koni, solianlian da. Po' og
doksu'an non, miimung landu' koba'is
tidu sog Mikpongon asta sog da' kopus
non.
18 Bu onda' nami tigbungoy og pikilan
nami dia sog sagya da og kinilawan, po'
kosunan nami og ma' nion koyon solian-
lian da. Suga'id non, tinigbung nami og
pomikilan nami dia sog ain da' ta pa kitu'
kotongow, po' kitu' og moksampoy umul
asta sog da' kopus non.

5

1 Po' kosunan ta nog og glawas ta koni
dini sog glupa'an, domikian da nog ma'
nog sagya glokowlokow. Po' bila matong
molapuk na, og Mikpongon, ngon da og
sinimpan non dianita nog glawas nog di'
moludak asta sog da' kopus non ditu' sog
glangit.
2 Sog sanan ta pa koni dini, mama'
notibua nog mokolongolong ita kobon
non. Og saba' ta dun, mosolug ta na bosia
og glawas ta kitu' nog tidu sog glangit.
3 Po' bila koposolugan ita na dun, di' ita
na kodotongan nog miglobas ita pa.
4 Po' sog solian ta pa mogonongonong
dini sog glokowlokow ta koni, mama'
ita pa nog mokolongolong po' kibogatan
ita pa nog glogon ta. Kona' po' moleg
ita mawa' nog glawas ta koni dini sog
glupa'an, suga'id non, og glawas ta kitu'
nog miktidu sog glangit, posolugon na
dianita po' bagun da bosia og kotubu'
ta dini sog glupa'an, moktimaluy nog
kotubu' nog tidu sog Mikpongon.
5 Po' sinimpan non na ita sog gondow
kitu' nog tang, nog poktimoluyan ta. Po'
piuna non na dianita og Bolakat non, po'
og tanda' nog tumanon non nododa' sog
binaya' nog gondow og glam nog tinalu'
non.
6 Dadi, sa'an da kobon non ompagon
pomikilan nami. Bu kosunan nami nog
solian og glawas nami dia pa sog ginun-
god, da' ami pa ditu' sog pogonongan nog
Kounutan ta.
7 Po' mitubu' ami dini sog glupa'an
bianan sog kopongandol nami dia sog
Kounutan ta po' og ma'ana non, onda' ta
pa ion kotongow.
8 Puli'an ku tumalu' nog, ompagon da
pomikilan nami. Po' minsan si'oy moleg
ami bosia mawa' nog glawas nami koni
dini, bu angoy sog Kounutan ta,
9 labi pa kobololaga' dianami nog
ion kosu'atan dianami sog minsan ain
ami kobona', dini ta' sog glawas nami,
otawaka sog bogu glawas nami ta' nog
ditu' non.
10 Po' glam ta, sumboy doda' mongadap
dia ni Kristu. Po' monala kotow dianita,
mongadap ita dia sog pongukuman ni
Kristu. Po' bogoyon non da dia sog mon-
ala kotow dianita, nog mondom duma'it
dia sog kohinangan ta nog molongas,
otawaka kohinangan ta nog da' doksu'
non.

Motiguli' og gotow dia sog Mikpongon bianan dia ni Isukristu

11 Dadi, sabap sog polosuku'an nami
koni nog miktidu sog Mikpongon, mon-
dok ami dia sog Kounutan ta. Bu pitantu
nami dosop sog duma gotowanan bagun
ilan bosia tumud nog og polosuku'an
nami koni, kona' og balu'balu'. Po'
mitampal ami tokodoy dia sog Mikpongon
nog kona' ami sagya mogbalu'balu'. Bu
og kolegan ku dosop dun nog modolag
dianiu.
12 Po' ondi' nami dosop pogdongya'an
og dili glawas nami dianiu, minsan
tinolu'an nami si'oy dun nog duma go-
towanan dion. Suga'id non, sa'an tinalu'
u nog ma' nini bagun amu da bosia
og mogdongya' dun dianami, bu bagun
ongon dosop og tobalan niu sog go-
towanan kitu'. Po' ilan, bonsagon nilan
og sagya da mitongow nilan, nog sagya da
glangkalangka nog gotow po' da' balan ni-
lan bog olo og mitagu' sog dialom pikilan
nog gotow.
13 Dadi, bila ngon gotow dion nog mok-
talu' nog migbunog ami, talu' niu dian-
ilan, kona' nog migbunog ami, suga'id

non, sabap da sog kodalom nog kopoktanud nami sog Mikpongon. Bu bila moktalu' ilan dosop nog omba'is pikilan nami, talu' niu sop dianilan, koni og popia dianiu.
14 Po' og migokbit dianami og glolat ni Kristu. Po' kisunan nami nog sala da ni Kristu og minatoy po' kitu' og tabang non sog glam nog gotow. Og ma'ana non, og glam nog gotow itungan nog minatoy.
15 Dadi, sa'an kolona' ion minatoy, bagun da ain mitubu' sog glupa'an, og gunutan nilan kona' na bosia og dili glegan nilan, suga'id non, og glegan na ni Kristu. Po' ion og ginumanti' dianilan sog patoy, bu pitubu' da ion nog Mikpongon mokpuli'.
16 Dadi, tidu sog kotabuk nami dia ni Kristu, og pomikilan nami dia sog gotow, kona' sagya og kibotangan nilan dini sog dunya. Po' dini kitu', minsan si Kristu, og pomikilan nami dianon ma' nog sagya da ion og gotow. Tibua sog numun koni, kona' na nog ma' nitu' po' kosunan nami na bog sima ion.
17 Dadi, sa'an minsan sima og sinumolabuk na dia ni Kristu, migbogu kotubu' na ion. Po' og dan kitu' miksop na bu sinuklian nog bogu.
18 Sa'an mama' nitu' po' sabap sog Mikpongon. Dadi, pibian sog kopatoy ni Kristu, tiniguli' non nododa' ita sog Mikpongon. Bu sa'an tinugdak non og ginang koni dianami po' bagun da motiguli' og duma gotowanan dianon.
19 Po' sog pomali nami koni, motiguli' nog Mikpongon og gotowanan dianon pibian dia ni Kristu. Bu kompunan non na dun gotowanan koyon sog dusa nilan. Po' og dusa nilan kitu' nog inompunan non na, di' non na pomikilon mokpuli'. Dadi, og gustalan koni nog pa'ali sog kopoktiguli' non sog gotowanan, tinugdak non na dia sog sosugu'onanan non nog ma' nami koni.
20 Dadi sa'an itu', ami koni og polomolatas nog talu' ni Kristu. Po' bianan dianami, og Mikpongon mogonggat sog gotowanan. Dadi, sa'an itu' posisaya' ami pogonggat dianiu, bianan dia ni Kristu, nog sumboy tobukon niu na og kopoktiguli' nog Mikpongon dianiu.
21 Po' si Kristu, da' dusa non. Tibua, sabap sog glolatan nog Mikpongon dianita, inimung non si Kristu nog pomalas sog dusaanan bagun mokopoksolabuk ita dianon, dunut mimung modulus ita na dun sog Mikpongon.

6

1 Dadi og Mikpongon, inimung non ami nog dumaanan non sog ginang non koni nog pa'ali sog kopokpotiguli' non sog gotowanan dianon. Dadi sa'an itu' tolu'on ku dianiu, na' niu tokodoy solapsolapon og tulung non koni nog tinabuk niu.
2 Po' ngon og talu' nog Mikpongon nog sinulat sog Kitab nog ma' nini,

> "Mikinongog u da dianiu dangan minatong og tang kitu' nog sumboy doda' potongowon ku og tabang u dianiu. Bu tinobangan ku amu sog minatong gondow kitu' nog mikitabang amu dianakon."*

Dadi, tolu'on ku dianiu, og tang koni nog pigolong nog potongowon nog Mikpongon og glolat non, ion non og tang nog numun kitu'. Bu og gondow koni nog pigolong nog potongowon nog Mikpongon og tabang non, ion non og tang nog gondow koni.
3 Dadi, sa'an potubudan nami og polomotadon nami sog gotowanan bagun da'idun mokobolabag dun. Po' ondi' ami moleg nog sila'on nog gotowanan og ginang nami.
4 Dadi, tidu sog glam nog polomotadon nami motongow dianami nog ami doda' og sosoligan nog Mikpongon. Po' dia kotongow sog kopokpoluluk nami, bu dia sog kibianan nami nog glogon bu sog pihit.
5 Po' kibianan nami og pokposakit, bu kokolobusu dianami, bu kopoglenlen nog gotowanan dianami. Mikobian ami dosop nog gombogat nog ginang. Bu kulang tanan sumolingka tulug nami. Bu sumolingka dosop kobuson ami nog kokan.

* **6:2 6:2** Isaya 49:8

6 Bu mitongow dianami nog ami doda'
og sosoligan nog Mikpongon tidu sog
kolonu' nog pomikilan nami, bu sog sabut
nami pa'ali sog motud, bu sog kopokpolu-
luk nami, bu og glolat nami, bu tidu dosop
sog Bolakat nog Mikpongon dianami, bu
sog tantu glolaman nami,
7 bu tidu dosop sog gustalan nami nog
motud. Bu mitongow dosop dianami og
tunung nog miktidu sog Mikpongon. Og
bosi nami miktidu sog kodulus nami dia
sog Mikpongon. Ion non motalu' sakap
ami sog glam non.
8 Og kibianbianan nami, sumolingka
pogodaban ami bu sumolingka posipogon
ami dosop. Bu sumolingka poksudi'an
ami, bu sumolingka pogdongya'an ami
dosop. Bu sumolingka intomon nilan nog
bololimbung ami, bigya' non, motud da
og piktalu' nami.
9 Kilolaan ami da nog gotowanan, tibua,
di' nilan ami ponglenglengan. Dadi,
sumolingka domikian mama' ami nog
minatoy na. Tibua, sabap sog tabang
nog Mikpongon, totubu' ami pa da. Bu
kisokitan ami si'oy sabap sog kopokpak-
sut non dianami, pikpadapada non da nog
mogaga nami.
10 Bu sumolingka dosop mosinsa ami
tokodoy. Tibua minsan si'oy ma' nitu',
mononayun da og da'da'an nami. Bu min-
san si'oy tontongon niu ami nog miski-
nan ami, tibua, bianan dianami, modakol
tanan gotowanan nog mikpogdaya dun
asta sog da' kopus non. Bu minsan si'oy
pogbontayan niu ami dini sog glupa'an
nog da'idun dianami, tibua, ami da dun
og glam non.
11 Dadi, amu koyon dion sog Korintu,
pikpalas nami og kopoktalu' nami bu
pilanta' nami dosop dianiu og glolaman
nami.
12 Da' ami pogalangalang lumalam dia-
niu. Saka amu, mama' nog kulangkulang
og glolaman niu dianami.
13 Tolu'on ku dianiu, nog amu koyon
domikian da nog gombata'anan ku. Dadi,
sa'an tumbasoy niu dosop ami nog moso-
lag nog glolaman niu.
14 Dadi, na' amu nododa' sumuloy
sumolabuk dianilan sog kona' batuk niu
nog tinumabuk dia ni Isus, po' di' amu
nododa' moksulut. Po' di' nododa' mok-
sulut og molaton bu gomba'is. Bu ondi'
nododa' mogusoy mogampu' og dolag bu
og dolom.
15 Po' si Kristu bu si Kindagow, ondi'
doda' moksulut. Po' molayu' bigya' nog
ain tinumud dia ni Isukristu bu ain og da'
tud.
16 Bu og glatdiwataanan si'oy, ondi'
dosop mosulut nog dia ilan sog pogonon-
gan nog Mikpongon. Po' ita tanan nog
tinumabuk na dia ni Kristu, og pogonon-
gan nog Mikpongon. Po' og Mikpongon
og tantu Diwata bu ion tanan mogonong
dianita. Po' sa'an tinalu' nog Mikpongon,
"Mogbonua u dia sog pigotowan ku bu
mogonong u dianilan. Akon og
Diwata nilan bu ilan og pigotowan
ku."†
17 "Ma' long nog Mikpongon dun, 'Awa'
amu dia sog gotowanan nog di'
tumamuy dianakon, bu siboy amu
dianilan. Pogolig amu nog ain di'
pia bu tobukon ku amu.' "‡
18 "Bu akon mimung Gama' niu, bu amu
mimung dosop og gombata'anan
ku. Koni og talu' nog Pogbaya' nog
di' kolobian."§

7

1 Dadi, amu og glokoleanan ku nog
kololaman ku, glam nog pinasad non
kitu' nog ma' nitu', misunu' ita dosop
tolu'oy dun. Dadi, sa'an sumboy lota'an
ta og kohinangan koyon nog di' pia nog
mondom molaton dia sog glawas ta bu
pomikilan ta. Bu pogopasan ta malap og
kodulusan dia sog Mikpongon bianan sog
gadab ta dianon.

Da'da'an ni Paul

2 Dadi, puli'an ku ini tumalu', nog
sumboy potongowon niu dianami og glo-
laman niu. Po' da'idun og miinang nami
nog molaton dianiu. Bu da'idun og gla'at
nog kotubu' nog gotow sabap sog ginang

† **6:16 6:16** Levitikus 26:12 ‡ **6:17 6:17** Isaya 52:11 § **6:18 6:18** 2 Samuel 7:14

nami. Bu da'idun og pigimokatan nami
dianiu.
3 Og piktalu' u koni kona' po' ngon og
sinila' u dianiu. Po' tinalu' u na donsama'
dianiu nog bololaga' amu dianami. Bu
minsan matoy motubu' ita, solabuk ita da.
4 Ombolu' u ini moktalu' dun dianiu po'
mosolag salig u dianiu. Bu kisu'atan u
tokodoy dianiu. Bu sog glam nog pihit
u, kipondolo'isogan u bu miponu' u nog
da'da'an.
5 Po' dangan minatong ami dini sog
Masadonia koni, da' ami notanan poku-
lali. Po' minsan diadia ami angoy,
kipodatan ami nog kopoksasow nilan
dianami. Po' duma gotowanan dini
mingantu dianami. Bu misusa dosop
og pomikilan nami dianiu bu sog duma
tinumabuk na dia ni Isus.
6 Tibua, ain pikilan nog migbuku', og
Mikpongon da og mongamu' dun. Dadi
ami si'oy, kipongomu'an non dosop ami.
Po' dangan minatong si Titus tidu dion
niu, ugat pa kotona' og pomikilan nami
dun.
7 Bu kona' tibua sabap sog kodatong
non dini sog Masadonia bu sog guk-
sugan non kitu' pa'ali dianiu, sabap dosop
sog kopongamu' niu dianon. Bu inuk-
sugan non dosop dianami nog moleg amu
tokodoy nog moktongow ita niu puli'. Bu
inuksugan non dosop og kopoksonsol niu
nog boya'an miimung nog susaan niu
dun sog kohinangan niu kitu'. Bu landu'
kobalan niu dianakon. Dadi sa'an itu',
migdungag tokodoy og da'da'an ku dun
numun koni.
8 Po' minsan misusa amu dangan
mitabuk niu og sulat u kitu', da' da
sonsolan ku dun. Tibua, sog podali'dali'
kitu' mikopoksonsol u dun po' kisunan
ku na nog minian mogla'at pikilan niu
podali'dali'.
9 Tibua numun koni, migda'da' u na nog
minsan si'oy solianlian migla'at pikilan
niu. Po' sabap sog susaan niu kitu', mi-
imung kopoglila' amu dun. Po' kisu'atan
tanan og Mikpongon dun og doksu'an nog
susaan niu kitu'. Dadi, sa'an da' da su'usa
pogla'at og pikilan niu dun og sulat nami
kitu'.
10 Po' kosu'atan og Mikpongon dun,
bila og doksu'an nog susaan nog gotow
mimung kopoglila' non boya'an mota-
bang ion tidu sog baya' nog dusa. Dadi,
bila ma' nitu' og doksu'an non, da'idun
nododa' og sonsolan dun. Tibua, bila
og doksu'an nog susaan nog gotow kona'
og kopoglila', ion non ion mimung nog
kopatoy nog da' kopus non.
11 Po' tontong niu polo'ma og doksu'an
nog susaan kitu' nog tinugdak dianiu
nog Mikpongon. Po' tidu ditu', numun
koni mogapas amu notanan mogunut sog
glegan nog Mikpongon dianiu, bu ompok
amu notanan tokodoy mosunu' sila'oy
nog piginang nog sala kotow kitu' dion.
Po' kilotonan amu tokodoy nog piginang
non kitu' nog molaton, bu kiondokan
amu dun og piginang non kitu'. Bu
sabap dosop sog susaan niu kitu' nog
tinugdak nog Mikpongon dianiu, ginin-
dow niu tokodoy akon, bu angkin amu
koleg moktongow dianakon mokpuli'. Bu
angkin niu dosop logaoy og gotow kitu'
nog miginang nog molaton. Dadi sog glam
non koyon, motampal doda' nog da' amu
nododa' ampu' sog dusa nog gotow kitu'.
12 Dadi, sa'an og sulat u kitu' nog ma'
nitu' dianiu, kona' tibua sabap sog gotow
kitu' nog miginang nog molaton otawaka
pa'ali sog gotow kitu' nog kiinangan dun.
Suga'id non, sa'an sinulat u itu' dianiu
bagun motampal bog andun kosolag og
glolat niu bu og glolaman niu dianami,
dia sog motaan nog Mikpongon.
13 Dadi, sa'an itu' kipondolo'isogan ami
dun.
Bu lumual sog kipondolo'isogan ami,
migda'da' ami tokodoy dun dangan mi-
tongow nami og da'da'an ni Titus sabap
sog kopongamu' nog glam niu koyon
dianon.
14 Po' binonsag u sibon dianon og pa'ali
dianiu, bu mituman doma doda' da og
binonsag u kitu'. Po' og glam nog piktalu'
nami kitu' dianiu motud, bu domikian
dosop nog ma' nitu' og binonsag nami dia
ni Titus pa'ali dianiu.
15 Dadi, posisaya' dungag og glolaman
non dianiu, labi na bila pomikilon non
og kopokokunut niu dia sog pomali non

kitu'. Bu og kotolima' niu kitu' dianon,
landu' og gadab niu dianon.
16 Dadi, ilakad tokodoy da'da'an ku dun
nog kosoligan ku na amu.

8

1 Dadi pigilugan, bagun niu kosunan,
uksugan ku dianiu bog olo bayu' nog
doksu'an nog tulung nog Mikpongon dia
sog glumpukanan nog pigotowan non dia
sog Masadonia.
2 Po' ompihit tokodoy nog suloy og
kibianan nilan. Tibua minsan ma' nitu',
angkin tanan og da'da'an nilan dun. Bu
minsan landu' ilan si'oy komiskin, angkin
nilan tanan kotawal mogbogoy.
3 Po' kitoksi'an ku tanan nog mikpogbo-
goy ilan sog goktob nog ain og gombogoy
nilan, bu labi pa tanan ditu'. Po' gas nog
ginawa nilan
4 mogbubut dianami nog tugdakan ilan
tumabang mogbogoy sog pigilugananan
sog tanud ditu' sog Judia.
5 Bu tidu ditu', og binogoy nilan kitu'
labi pa sog pigdodomaan nami kitu' di-
anilan. Po' inuakil nilan tanan poguna
og dili glawas nilan dia sog gokbitan
nog Kounutan ta. Bu sabap dosop
sog kopokokunut nilan sog glegan nog
Mikpongon, inuakil nilan og glawas nilan
dia sog gokbitan nami koni.
6 Dadi, ma' nitu' og gininang nilan
dini. Sa'an itu', pindolo'isogan nami
si Titus tumabang mokpolandan dianiu
nog kopokpotongow nog glolat niu kitu'
dia sog gotowanan po' donsama' non na
tinolipunan dianiu.
7 Po' amu, numun koni, kiongonan amu
na nog glam non. Pa'ali sog kopongandol
niu dia ni Kristu, ompagon na. Bu
pa'ali sog motud nog talu' nog miktidu
sog Mikpongon, biaksa amu na mokpa'at
dun. Bu pa'ali dosop sog kotoan niu
pa'ali dia sog Mikpongon, modalom na
sabut niu dun. Bu mongatas amu dosop
tumabang sog gotow. Bu mosolag dosop
og glolaman niu dianami. Dadi sabap
ditu', og kolegan nami, bianan sog glolat
niu koyon, ompotongow niu dosop bosia
og kotawal niu bianan sog kopogbogoy
niu.
8 Ondi' u dosop amu pogboya'an. Tibua,
sa'an inuksugan ku dianiu og kopongatas
nilan ditu' sog Masadonia, po' tontongan
ku dianiu bog olo doda' bayu' nog kotintu
nog glolat niu.
9 Po' kosunan niu da bog olo bayu'bayu'
nog tulung nog Kounutan ta dianita nog
si Isukristu, po' bila dia sog kinodiwata,
ondi' tanan kolobian daya non. Tibua,
bagun non ita mogawon sog dusa, mi-
nangoy ion dini sog glupa'an bu inimung
non og glawas non ganti' miskinan. Bu
sabap sog komiskin non koyon, miimung
ita tanan doyahan dia sog kinodiwata.
10 Dadi bila ma' nitu', koni og pomali u
dianiu. Omba'is bosia somo' limudon niu
na og pigomutomutan niu. Po' ton kitu'
minian, amu tanan mikuna mokopikil
nog mogamutamut. Bu mikuna amu
tanan moktolipun mogomud dun.
11 Dadi, sa'an limud niu na. Bu na' amu
loluaton mogomud dun domikian da nog
ma' nog pomikilan niu kitu' sog tagna'.
Bu gamit niu og golota' niu sog goktob nog
modopot niu.
12 Po' bila sog gas nog ginawa niu
mogbogoy dun, bu bogoyon niu sog gok-
tob nog modopot niu kitu', mosulut da
tokodoy og bogoy niu koyon dun sog
minsan si'oy mika'an.
13 Po' ondi' u moleg nog mimung kol-
ogonan amu sabap sog glolat niu, minsan
si'oy koboganan og duma polotanudanan
dun. Po' kolegan ku bosia tanan, mog-
batukbatuk gotow.
14 Tibua sog numun koni, ngon ngon
na dianiu. Dadi, molongas bosia nog
tobangan niu ain kilogonan kitu'. Po' bila
gomonsunoy, sog boloma'dinglag, kolog-
onan amu, saka ngon ngon da dianilan,
mokotabang ilan dosop dianiu. Og doksu'
non, mogbatukbatuk gotow dun.
15 Po' sinulat sog Kitab nog ma' nini,
"Ion og modakol miomud non, da' da pok-
sawad. Bu ion si'oy og mika'an miomud
non, da' dosop kologonoy."*

Pipanow si Titus ditu' sog Korintu

* **8:15 8:15** Exodus 16:18

16 Posolomatan ku Mikpongon po' bino-
goy non dia ni Titus og pomikilan nog
mama' nog pomikilan nami nog minamal
ami tumabang dianiu.
17 Po' dangan midongog non og kotes
nami kitu' dianon nog mokpuli' nosop ion
dion niu, migda'da' ion dun po' donsama'
na sog dialom pikilan non nog mangoy
nododa' mokpuli' dion niu dumoksu' nog
ginang non kitu'.
18 Dadi, pidunut nami dianon og
sala kotow nog gilug ta sog tanud
nog molongas og bontugan non dia
sog glumpukanan nog gotowanan, kobal
nog kopogapas non mogustal pa'ali sog
Gomba'is nog Guksugan.
19 Bu kodua' non, pinili' dosop ion
nog gotowanan nog dumunut dianami
po' dumuma ion sog kopogokbit nami
nog gamut koni nog tidu dia sog glolat
nog gotowanan. Bu sabap sog gamut
koni, kosonglitan og Kounutan ta dun, bu
motampal dosop bog andun kopogapas
ta tumabang sog duma pigilugan ta sog
tanud.
20 Dadi, kolegan ku bosia nog da'idun
sumila' dianakon pa'ali sog kopogokbit u
nog gamutanan koni.
21 Po' og kolegan nami moginang, kona'
tibua ain mosulut dia sog motaan nog
Pogbaya', suga'id non, ain dosop mosulut
dia sog motaan nog gotow.
22 Bu kona' tibua sala kotow og pidunut
nami dia ni Titus, po' ongon pa dosop
nog pidunut nami dianilan, og gotow nog
mitongow nami og kopongatas non sog
glam nog gomba'is nog kohinangan. Bu
sabap sog kosolag nog salig non dianiu
pa'ali sog tugyu non koni, pododungag
tanan og kopongatas non mampu' tuma-
bang dianiu.
23 Dadi, si Titus og duma u sog ginang
u koni dianiu. Bu og dua' kotow koyon
nog pidunut u dianon, ilan mikoganti'
dosop sog glam nog gotowanan dia sog
sosuku glumpukanan nog pigotowan nog
Mikpongon sog Masadonia bu Akaya.
Dadi, tidu dianilan kisonglitan si Kristu
dun.
24 Dadi, sa'an sumboy kobon nilan dia
sog gongkoman niu, potongow niu pa di-
anilan og glolaman niu bagun da og glam
nog gotowanan sog duma glumpukanan
mokodongog dun, bu motongow da nog
motud doda' og pigbonsag nami kitu'
pa'ali dianiu.

9

*Tabang nilan dia sog duma pok-
tanudanan*

1 Dadi, di' u na sumboy pokpuli'puli'on
moktalu' dianiu pa'ali sog tabang koyon
nog poiton dia sog pigotowan nog
Mikpongon ditu' sog Judia.
2 Po' kosunan ku, nog amu si'oy mis-
impan og pikilan niu tumabang. Po' ma'
nitu' doda' og pigbonsag nami sog pig-
ilugan ta sog tanud dini sog Masadonia.
Tinalu' u dianilan nog tidu pa sog ton
kitu' minian, amu koyon dion sog Akaya,
donsama' amu na mioleg mogamutamut.
Dadi sabap ditu', og kodokolan dianilan
migdungag glegan nilan tumabang dan-
gan mitongow nilan og kopongatas niu
koyon.
3 Tibua ma' nitu' si'oy, pipangoy u og
pigilugan ta koni dion niu po' tumabang
ilan dianiu mogomud nog gamutanan
niu kitu' bagun dosop da motuman og
pigbonsag u kitu' pa'ali dianiu.
4 Po' bila mangoy u dion dunut og
gotowanan tidu sog Masadonia, saka da'
niu pa kosimpan og gamutanan niu, kona'
tibua niu og kosipogan dun, asta akon,
mosunu' u dosop kosipogoy dun po' akon
sinumalig u na dianiu.
5 Dadi, sa'an mipikil u sumboy punaon
ku og pigilugan ta koni dion niu, po'
bagun momud niu na og ganta' nog
gomuton niu kitu' ma' nog pinasad niu
kitu'. Po' bila matong u dion, sagad niu
na mogoy nog bogoy niu kitu' sabap sog
kotawal niu. Dadi, do'itan nog kona' po'
piktogol amu mogbogoy, suga'id non, og
gas tanan nog ginawa niu mogbogoy.
6 Pokpikilpikil niu polo'ma. Og gotow,
bila mika'an da og boni' nog pimula non,
mika'an dosop og songku' non. Tibua,
bila modakol og boni' nog mipomulan
non, songku'an nododa' ion.

7 Dadi monala kotow dianiu, sumboy
og baya' non bog andun og bogoyon non
dunut da'da'an non. Sumboy kona' og to-
goltogol dianon, otawaka onda' pogalan-
galang. Po' ain migbogoy bianan sog gas
nog ginawa non dunut da'da'an non, kitu'
bololaga' dia sog Mikpongon.
8 Po' og Mikpongon, mogbogoy ion dia-
niu nog popia labilabi pa sog ain kulang
niu, bagun kobon kobon non da'idun na
og pogonda'on niu, po' bagun og sawad
non, dia niu gomitoy sog ginang nog
sosuku kobo'isan nog duma gotowanan.
9 Po' ma' nini og sinulat dia sog Kitab
pa'ali sog gotow nog kisu'atan og Mikpon-
gon dun, "Motawal ion mogbogoy sog ain
miskinan. Og kodulusan non asta sog da'
kopus non."*
10 Bu og Mikpongon og migbogoy nog
boni' sog gotow nog polomula bu og
kotubu'an nog glam nog gotow. Dadi,
ion dosop og moto dumungag dun dianiu
bagun moglipuas og glolat niu dia sog
pakasi niu. Og boni' koyon nog pigolong,
ion non og glolat niu, bu sabap sog
kotawal niu koyon, mimung nog songku'.
11 Bu sabap sog ma' nion koyon, kongo-
nan amu tanan nog glam nog pogongonon
non bagun da motawal amu kobon non.
Bu tidu ditu', mimung kosonglitan og
Mikpongon dun sabap sog bogoy niu
koyon nog poiton niu pibian dianami.
12 Po' og bogoy niu koyon, kona'
tibua nog kipono'uban og kulang nog
pigotowan nog Mikpongon, suga'id non,
mimung pododungag og sanglit dia sog
Mikpongon.
13 Dadi sa'an itu', og tabang niu kitu',
ion non og tanda' nog kopagon niu dia
ni Kristu. Sa'an motampal da og kotud
nog piktalu' niu, nog mogunut amu doda'
sog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia
ni Kristu, sabap sog kopokokunut niu
sog pomali koni. Bu sabap dosop sog
kotawal niu dianilan asta sog duma go-
tow, modakol tanan og gotowanan mik-
posolamat dun dia sog Mikpongon.
14 Po' tidu nilan motongow og doksu'an
nog kosolag nog tulung nog Mikpongon
dianiu, mimung tanan pogyokinan nilan
amu, dunut sog kosolag nog glolaman
nilan dianiu.
15 Solamat dia sog Mikpongon sabap
sog koba'is nog bogoy non dianita nog di'
kolobian.

10

*Og tabal ni Paul dia sog go-
towananpa'ali sog polosuku'an non*

1 Ngon gotowanan dion nog mikpok-
talu' nog, bila dion u niu molumbang
u, tibua, bila da' u dion, ma' long nilan
dun, ombolu' u dianiu bianan sog sulat u.
Dadi, sabap sog talu' nilan koyon nog ma'
nion, akon nog si Paul, ngon pongonion
ku dianiu, nog pobianon ku sog koba'is bu
kopokpobaba' nog bolotabat nog miktidu
dia ni Kristu.
2 Og pongonion ku koni dianiu, ko-
pogusoy niu nog polomotadon niu bagun
da bila matong u dion, ondi' u na amu
kopogbolu'an. Po' ondi' u mondok mo-
mag sog ain moktalu' kitu' dion nog,
ami, og pigunutan nami koni og sagya da
kinilawan.
3 Po' minsan dini ami pogonongonong
sog glupa'an, og pogantu nami sog ain
mokolaton koyon, da' nami da pobianoy
sog kinilawan.
4 Po' og pagas nog bosi nami koni, kona'
tidu sog sagya ginungod, suga'id non, og
bosi nami koni dia miktidu sog kinodi-
wata. Po' og minanta sog Mikpongon,
ondi' ilan da mokantu dia sog ginang nog
Mikpongon, minsan si'oy modasig ilan
tokodoy.
5 Og ma'ana non, dagon dianami ain
ponolu'on kitu' nog di' motud, bu og
mokpotopoto nog inimung nog poksaga'
nog sabut pa'ali sog Mikpongon. Bu so-
suku pikilan kitu', mokaum nami bagun
mokokunut dia ni Kristu.
6 Bu bila mokokunut amu na mahatul
dia ni Kristu, togo kopatut ami na lumoga
dia sog ain poktanudanan koyon dion,
nog di' na moleg mokokunut sog pomali
nog miktidu dia ni Kristu.
7 Po' pomikil niu polo'ma ain og mo-
tud. Po' og gotowanan koyon dion, nog

* **9:9 9:9** Salmu 112:9

mikpoktalu' ilan nog, ilan og tantu sosoligan ni Kristu nog mimali dianiu, sumboy pomikilon nilan dosop. Po' ami si'oy, tantu ami dosop nog sosoligan ni Kristu momali dosop dianiu.

8 Po' ondi' u mosipog dun, minsan kilobian ku si'oy og kopogbonsag u pa'ali sog baya' nog binogoy nog Kounutan ta dianami. Po' og tugyu nog baya' koyon, bagun da kopongimogonan og kopongandol niu, kona' po' bagun gumuya' og kopongandol niu dun.

9 Sa'an tolu'on ku nog ma' nini, po' bagun da, ondi' amu momikil dun nog sagya da pongondok u dianiu og sulatanan ku kitu'.

10 Po' og duma, mikpoktalu' ilan nog akon, si Paul, bila dia sog sulat u dianiu, og kopoktalu' u dun, ombogat bu motogas nog talu'. Tibua, long nilan dun, bila dion u sog glumpuk niu, di' u moto moktalu', bu da'idun og ma'ana nog poktolu'on ku.

11 Ain og moktalu' nog ma' nion koyon pa'ali dianami, sumboy pomikilon non mahatul. Po' og talu' u koni nog sinulat nami posungu' dion niu, ion non da og polomotadon nami bila matong ami dion niu.

12 Po' kalangalang u poglogiling otawaka solabuk dianilan sog kopokpotaspotas nog dili glawas nilan. Po' sabap sog kopokpotaspotas nilan koyon, mimung gumowon ilan. Po' migimungimung ilan nog dili polomotadon nilan og tontongan nilan bog dinumalan ta' og kohinangan nilan. Dadi sabap ditu', ain di' sumolabuk dianilan sog polomotadon nilan koyon, ma' long nilan dun, sumboy ondi' na tolima'on.

13 Ma' nitu' og bayu' nog polomotadon nilan. Tibua, bila ami mogbonsag, ain da goktob nog ginang nog tinugdak dianami. Bu ondi' nami polobian. Og ginang nami koni nog tinugdak nog Mikpongon dianami, misunu' dosop og ponginangon nami kitu' dianiu dion.

14 Bu somo' da' nami podopotoy dianiu og gustalan kitu' pa'ali dia ni Isukristu, kilobian doda' bayu' og pogbonsag nami koni pa'ali sog ginang nami kitu' nog tinugdak dianami. Tibua, tinibaba' nami nododa' mokpodopot dianiu.

15 Bu ondi' nami dosop pogbonsagon og ginang nog len gotow nog da' dukakit nami dun. Suga'id non, og kolegan nami tanan nog pododungag kopagon og kopongandol niu bagun da, tidu ditu', posisaya' tanan kopulonag og kopoginang nami koni

16 asta sog kopoglandan nami mokpulonag nog gustalan koni pa'ali dia ni Kristu ditu' sog duma bonuaanan nog dion sog gunanunan niu koyon. Po' kona' ami nog ma' nog duma gotow, nog sokali' pogbonsagon nilan, og galap nog len gotow.

17 Suga'id non, og gunutan nami og talu' sog Kitab, nog bila mogbonsag og gotow, sumboy og bonsagon non pa'ali dia sog ponginangon nog Mikpongon.

18 Po' ain sagya mokpotaspotas nog dili glawas non, sumboy ondi' ion tolima'on. Suga'id non, ain og piotas nog Mikpongon, kitu' tolima' niu po' ion og sosugu'on nog miktidu sog Mikpongon.

11

Pa'ali dia ni Paul bu ain gotowanan nog mogbalu'balu'ilan nog sosugu'on ni Isukristu

1 Og dodomaan ku bosia dianiu, nog polukason niu na akon. Po' mama' doda' nog moglogumow u podali'dali' sabap sog kopogbonsag u koni. Kosunan ku da nog pilukas niu na akon dun.

2 Po' sabap sog kolalam u dianiu, migdalu u domikian mama' nog doluan nog Mikpongon dianiu. Po' ibalat da sog mogduoy, amu domikian ma' nog dolaga nog donsama' u na pigbayal dia sog solabuk glitow, nog ion non si Kristu. Po' uokilon ku bosia amu dianon domikian ma' nog dolaga kitu' nog da' pa sibon kotuyok.

3 Tibua, dolohiton u nog gomonsunoy mosimoy og pomikilan niu boya'an ombolong og kopokposolag bu og kotintu nog pomikilan niu dia ni Kristu. Po' domikian da mama' ni Iba kobon nitu', po' sabap sog kopondayan nog Soitan, kilimbungan ion dun.

4 Po' amu, dangan ngon tinumua' dion
momali pa'ali dia ni Isus nog da' dalan sog
gustalan nami pa'ali dianon, pilukas niu
ilan dun. Otawaka dangan migustal nog
Gomba'is nog Guksugan nog da' dalan sog
gustalan nami kitu' dianiu, pilukas niu
dosop ilan. Bu minsan tinabuk niu na
og Bolakat nog Mikpongon, dangan ngon
migustal nog len gustalan pa'ali dianon,
pitiang niu dosop! Na' amu polo'ma,
iduma ion polukason niu ma og ma' nion
koyon?
5 Po' kona' u doma da ombaba' di-
anilan nog mikpoktalu' koyon nog ilan
og sosugu'on nog di' kolobian tidu dia
Isukristu.
6 Po' minsan si'oy mama' u nog kona'
biaksa mokpa'at, modalom da og sabut u
sog motud nog pomali. Bu glam non kitu',
pitampal u na mahatul dianiu.

7 Iduma pomikilan niu ma akon, nog
mikosala' u sabap sog da' u pongangad di-
aniu nog kotubu'an ku sog gobon ku mo-
gustal nog Gomba'is nog Guksugan nog
miktidu sog Mikpongon? Po' mikpobaba'
u tanan, sabap nog akon dili migusaha
u bagun amu da kobo'isan dun tidu sog
kopokinongog niu nog gustalan.
8 Po' domikian mama' u nog mingagow
sog duma poktanud dia sog glumpukanan
nilan, po' tinabuk u og tabang nog pinoit
nilan dianakon bagun da mokopoginang
u dianiu dion.
9 Bu kobon ku dion niu, bila ngon
kulang dianakon, da' amu da kobogatoy
dun po' og pigilugan ta sog tanud, dan-
gan minatong ilan tidu sog Masadonia,
pino'uban nilan og glam nog kulang kitu'
dianakon. Sa'an da, sog minsan olo
matong dianakon, da' amu da kologonoy
dun, tidu sog kangoy u dion bu dunut asta
pa sog boloma'dinglag.
10 Tolu'on ku dianiu, si Kristu tanan og
taksi' u dun, nog sog tibuk nog probinsia
nog Akaya, da'idun mokoponginglopt
dianakon sog pigbonsag u koni, nog ondi'
u nododa' mongangad nog kotubu'an ku
dianiu nog sabap sog kopogustal u dianiu.
11 Kona' po' ondi' u molalam dianiu.
Po' kosunan da nog Mikpongon nog amu
bololaga' tokodoy dianakon.

12 Sa'an iniling u amu ma' nitu' po'
bagun da og sosuku migbalu'balu' kitu'
nog sosugu'on ni Isukristu, bagun da da'
ma'ana nog pigbonsag nilan koyon nog,
mikobatuk ilan dianakon sog polomota-
don ku koni.
13 Po' gloput nilan da, nog ilan so-
sugu'on ni Isukristu. Bu og glimbung ni-
lan dosop da og kohinangan nilan koyon.
Bu ilan, sagya da migbalu'balu' ilan nog
tantu sosugu'on ni Kristu.
14 Tibua, sumboy ondi' ita mosobu' dun.
Po' minsan si'oy og Soitan, mogbalu'balu'
dosop moktimaluy moloikat nog miktidu
sog dolag.
15 Dadi, sa'an ondi' ita dosop mosobu'
dun, bila og pigotowan nog Soitan
moglogiling dianon, po' mogbalu'balu'
ilan dosop moktimaluy nog ilan og sosoli-
gan nog Mikpongon mogustal pa'ali dia
sog kodulusan. Og doksu'an non, muli' da
dianilan og kopoglimbung nilan koyon.

Pa'ali sog sinsaan nog kibianbianan ni Paul

16 Dadi puli'an ku tumalu' dianiu,
nog sumboy da'idun minsan sala kotow,
momikil nog gumowon u. Minsan si'oy
og poktolu'on ku koni mama' nog bonsag
u, ngon pa dungagan u dun mika'an si'oy.
Pokinongogoy niu pa og titik nog talu' u
koni.
17 Po' kosunan ku nog poktolu'on ku
koni numun kitu', kona' ma' nog pik-
talu' nog Kounutan ta. Suga'id non, og
poktolu'on ku koni, domikian da ma'
nog ponginangon nog gotow nog ain gu-
mowon.
18 Tibua, sabap sog modakol ilan dion
nog mogbonsagbonsag nog kibianbianan
nilan dini sog glupa'an, dumuma u dosop
dianilan mogbonsag, minsan si'oy og
poktolu'on koni, domikian da ma' nog
sagyaotow.
19 Po' tingala bayu', omba'is niu pongi-
nongogan og gumowon koyon nog go-
towanan, kobal bayu' nog kodalom nog
pomikilan niu! Dadi, pokinongogoy niu
dosop akon.
20 Po' aba! potiangon niu ma
minsan si'oy uliponon amu nilan,
bu pogogimokatan nilan tanan amu,

bu poglimbunglimbungan, bu pogboya'an amu asta pa sog pogdopi'on og bayu'bayu'anan niu.
21 Ay na! Bila ma' nion kolegan niu, mosipog u nododa' dun. Po' kobon nami dion, onda' ami nododa' ion inangoy dianiu.
Tibua ma' si'oy nitu', sabap sog kopogbonsag nilan pa'ali dia sog dili glawas nilan, akon si'oy, lamig u dumuma mogbonsag pa'ali sog dili dianakon. Og bonsagon ku koni, domikian da mama' nog talu' nog gotow koyon nog gumowon!
22 Dadi, og bonsag nilan nog ilan dow og pihak nog gotow Hibru. Akon si'oy, ma' u dosop nitu'. Og bonsag nilan dosop nog ilan dow og gotow Israel. Akon si'oy, og gotow Israel u dosop. Og bonsag nilan nog ilan dow og pangkat ni Apu' Abraham. Akon si'oy, og pangkat u dosop ni Apu' Abraham.
23 Og bonsag nilan dosop nog ilan dow og sosoligan ni Kristu. (Og poktolu'on ku koni mama' doda' nog poktolu'on nog bunogon.) Akon labi pa dianilan og sosoligan ni Kristu. Og gininang u ombogat pa sog ginang nilan. Labi u pa kologod kolobusuoy gaba' nilan. Labi pa dianilan og kibianbianan ku pogdonogon. Bu tatap u na mokobian nog matoyatoy u na.
24 Lima kali u na pokobian pogbodason sabap sog dondagan nog kounutananan nog bansa Hudyu nog totolupulu' bu siam kali giap nog bodason.
25 Bu tolu kali u dosop pokobian pogbonggulon nog tagad, sabap sog dondagan nog kounutananan nog bansa Roma. Insan u nilan bunu'oy bosia bianan sog pogbotuon. Tolu kali u na pokobian molonod sog kapal. Bu mikobian u dosop sogobi bu sondow moglangoylangoy sog dibaba' dagat.
26 Bu mokpoponasan u notibua. Kondokondok og kibianbianan ku sog ba' nog tubig. Kondokondok dosop kibianbianan ku sog kobukidan, bu sog koliwagan bonua, bu asta sog dagat. Bu kondokondok dosop kibianbianan ku sog polonglampasanan, bu sog minsan salu bansa u, bu ilan nog kona' Hudyu. Bu kondokondok dosop og kibianbianan ku sog gotowanan nog mogbalu'balu' tumabuk dia ni Kristu.
27 Ombogat og ginang u, bu tatap u na kobianan nog kulang og tulug u. Mikobian u dosop kuowon bu kogutoman. Bu tatap u dosop mokobian nog konda'an u nog ponganon bu asta og ponopoton boya'an nog kotigdowan u tanan dun.
28 Bu ngon pa tanan kibianbianan ku nog glogon nog ondi' u na lobiton. Bu glam non koyon, da' lakit nog gombogat og pomikilan ku gondow gondow sabap sog kopogokbit u nog poktanudanan sog glam nog glumpukanan.
29 Po' bila ngon moguya' pa og koponggandol non dianilan, mosusa u dosop dun. Bila ngon dosop dianilan nog mioit dia sog dusa, mosakit dosop dia sog pikilan ku.
30 Ondi' u bosia moleg mogbonsag. Tibua, bila sumboy mogbonsag u, bonsagon ku og glam nog mondom motampal dun nog akon, da'idun og dili pagas u.
31 Motud og talu' u koni dianiu. Kosunan da nog Diwata. Ion og Gama' nog Kounutan ta nog si Isukristu bu og piktamuy non. Songlitan ion asta sog da' kopus non.
32 Po' ibalat da sog da' dili pagas u, ma' nini. Kobon ku pa ditu' sog koliwagan bonua nog Domaskus, og gubernador ditu', piingkud ni Datu' Aretas. Og gubernador kitu', dinondag non sundaluanan non mogipat nog bongawananan sog galad nog bonua non kitu' bagun bila mian u, ukpa'an nilan bosia akon.
33 Saka og pigilugan ta sog tanud, tinagu' nilan tanan akon sog duyanan mangka nilan akon tontunoy sog bintana' nog dia sog molawa nog baloy molani sog galad nog koliwagan bonua kitu'. Dadi, sa'an itu' mikopolaguy u tidu sog gubernador kitu'.

12

Og pitongow dia ni Paul

1 Sumboy dungagan ku pa mika'an og kopogbonsag u koni, minsan si'oy da' doksu' non. Lobiton ku pa pa'ali sog pidongog bu pitongow kitu' nog Mikpongon.

2 Ngon sala kotow gotow kosunan ku,
nog sinumolabuk na dia ni Kristu.* Sop-
ulu' na bu pat ton tidu ditu', gomonsunoy
pa pinitang ion ditu' sog bubung glangit.
Di' u sunan bog pinitang ta' ditu' og
pomikilan non otawaka asta ta' glawas
non. Tibua, kosunan da nog Mikpongon.
3 Minsan ma' nitu', kosunan ku da
nog og glaki kitu' pinitang doda' ditu'
sog bonua nog len kotubu' nog molongas
tokodoy nog bonua. Tibua, di' u dosop ko-
sunan bog pinitang ta' ditu' og pomikilan
non otawaka asta ta' glawas non. Tibua,
kosunan da nog Mikpongon.
4 Solian non ditu' sog bubung glangit,
mikodongog ion nog talu' nog ondi' non
motalu' bu di' pia poktolu'on sog len
gotow.
5 Dadi, bonsagon ku pa'ali sog gotow
kitu'. Tibua, ondi' u mogbonsag nog dili
dianakon ual da potompalon ku nog akon,
da'idun dili og pagas u.
6 Tibua, minsan si'oy moleg u mog-
bonsag dun, kona' u da gumowon po'
ma'ana non, motud da kibianbianan ku
kitu'. Tibua, sa'an ondi' u da mogbonsag
dun po' bagun da'idun mokopomikil nog
motas u nog gotow sabap ditu'. Suga'id
non, sumboy momikil og gotowanan di-
anakon sabap sog midongog nilan kitu'
dianakon otawaka kotongow nilan kitu'
dia sog glangka u.
7 Dadi, dinotongan u nog sasow nog
domikian da ma' nog dugi nog kinu-
motong sog glawas u boya'an nog ondi'
u mokopoglabilabi sabap sog kolongas
nog kibianan ku nog pitongow kitu' di-
anakon. Po' og sasow kitu', domikian
ma' nog dodondagon nog Soitan bagun da
mosasow u dun.
8 Tolu kali u na pongoningoni dia ni
Isukristu nog awa'on non bosia og sasow
koni dianakon.
9 Tibua, og tabal non dianakon,
"Da'idun kulang mu po' tinulung u na
ika. Po' bila da'idun dili pagas mu, ion
non nion motongow bog andun kodasig
og bolakat u dianika bagun minang mu og
ginang u dianika." Dadi sa'an itu', ondi' u
na pongonion dianon nog owa'on non og
sasow kitu'. Suga'id non, minsan kulang
pagas u, loliagon u mogbonsag pa'ali sog
ain motongow nog akon doda' da'idun
pagas u, po' bagun ku dosop ombatik og
Bolakat ni Kristu nog migonong dianakon.
10 Dadi, sa'an omba'is u bila kulang
og pagas u, otawaka pokposipogon u,
otawaka kologonan u, otawaka kosokitan
u, otawaka kosigpitan u, bila sabap da
sog kosolabuk u dia ni Kristu. Po' bila
ondi' u modasig, ion non nion mimung
nog modasig u da.

Dolohiton si Paul nog poktanudanan sog Korintu

11 Mama' u nog miglogumow sabap
sog kopogdongya' u koni dianakon, tibua,
sabap da dianiu. Po' amu bosia og
mogdongya' dianakon. Po' somo' si'oy
da'idun potugyuan dianakon, kona' u
dosop ombaba' sog gotowanan koyon
dion nog mogbalu'balu' nog motas ilan
nog sosugu'on ni Kristu.
12 Po' sog kobon ku kitu' dion niu,
pitongow u na dianiu bog olo og bayu' nog
tanda' nog tantu sosugu'on ni Isukristu.
Po' mitongow niu, nog bianan sog ko-
pongatas u, modakol og gingyata'anan bu
ginang nog kosobu'sobu' nog miinang u
dianiu.
13 Po' da' u da amu pogbigya'oy sog
duma glumpukanan ual da, da' u pog-
bubut nog dili sin dianiu. Ompunoy niu
akon, bila molaton niu og ginang u koyon.
14 Dadi numun koni, dali' u nosop angoy
dion niu sog kotolu kali non. Di' amu
dosop da kologonan dianakon po' kona'
og golota' niu og gawoy u dion, suga'id
non, og gongoyon ku dion, amu. Po' ibalat
da sog mokogulanganan ta, pokpotubu'on
nilan ita. Kona' og gombata' mokpotubu'
sog mokogulang non.
15 Dadi akon, ondi' u monginggula' gu-
mastu dianiu nog sin ku, labi na og gulas
sinsala' u bagun da ompagon og kopok-
tanud niu. Ma' nitu' si'oy og bayu' nog
glolaman ku dianiu, moglamlam mama'

* **12:2 12:2** Og pigolong ni Paul koni, og dili glawas non. Da' non pologdongoy nog ion og pigolong non po' sabap sog kopok non bosia mogbonsag dun.

nog kikulangan og glolaman niu dun
dianakon!
16 Dadi, di' amu da kologonan dianakon.
Tibua minsan ma' nitu' na, ongon mik-
talu' dion nog minsan da' amu da si'oy
kologonoy dianakon, kilimbungan ku pa
amu po', long nilan dun, ngon dow og
kopondayan ku dianiu.
17 Na' amu polo'ma, iduma ma' nion ma
og poktolu'on nilan dun? Pigogimokatan
ku ta' amu dangan pipangoy u dion og
dodondagon ku? Onda' da bayu'.
18 Po' pindolo'isogan ku si Titus mangoy
dion niu, bu pidunut u dianon og sala
kotow gilug ta sog tanud. Pigogimokatan
amu ta' ni Titus? Da' da bayu'. Dadi
bila ma' nitu', akon si'oy, da' u da po'
migbatuk ami da nog pomikilan bu asta
sog ponginangon.
19 Gomonsunoy mokpikil amu nog og
talu' u koni dianiu og sagya da da'awa
nami tibua bagun omba'is pikilan niu
dianami. Kona' da. Po' og piktalu' u
koni dianiu og tidu sog kosolabuk u dia
ni Kristu. Po' dia ami da kobon non sog
motaan nog Mikpongon. Bu glokoleanan
ku nog kololaman ku, glam nog pinginang
nami koni og pongimagon dianiu.
20 Dolohiton u dun, bila matong u
dion niu, gomonsunoy ngon og polo-
motadon niu nog di' u kosu'atan dun.
Bu dolohiton u dosop nog gomonsunoy
sabap ditu', ngon og poginangon ku
dianiu nog ma' nog pokpaksut u dia-
niu. Po' dolohiton u nog gomonsunoy
ngon dion niu og mokpoksusi, mokpog-
dalu, mokpogbaba', mogbinis, moktinom-
pola'oy, moglinibakoy, mokpotaspotas, bu
mokpoksasow.
21 Bu bila matong u dion, dolohiton
u nog tidu sog Diwata ta nog piktamuy
ta, gomonsunoy ombogat pomikilan ku
tokodoy dun dion sog glumpuk niu asta
modopot kosogowon u dun sabap sog
modakol dion nog mikodusa sibon nog
da' ilan pa sibon poglila' nog kohinangan
nilan nog molaton nog ma' nog da' ilan
poktigol nog napsu nilan bu momabal.

13

1 Dadi, bila mangoy u dion, og kotolu
kali non na. Mangka u si'oy datong
dion, sumboy pomikilon niu og ma' nog
sinulat kitu' sog Kitab nog, bila ngon
sumbungan, sumboy dua' otawaka tolu
kotow gotow mokotaksi' dun mangka pa
komotudoy ion nog glam nog sumbungan
koyon dianon. Po' gomonsunoy ongon
bisolaon ta.
2 Po' sog dua' kali u kitu' angoy dion,
donsama' na ngon mikopoginang nog
dusa dion. Pidonsama' u na tumalu'
dianilan nog sumboy lota'an nilan kohi-
nangan nilan koyon. Numun kitu', solian
nog da' u pa angoy dion, puli'an ku nosop
tumalu' dianilan bu duma gotowanan
dion. Bila da' nilan pa lota'oy kohinangan
nilan kitu' nog molaton, mologon nog
ondi' u ilan logaon.
3 Ma' long niu dun, kolegan niu moton-
gow doda' og tanda' nog talu' ni Kristu
pibian doda' dianakon. Dadi, motongow
niu doda' da. Po' pa'ali dianiu, kona' po'
nog ondi' ion bolokatan, suga'id non, mo-
tongow niu doda' og bolakat non pibian
sog gloga u dianiu nog gombogat.
4 Po' minsan si'oy ion mama' nog
sagyaotow nog ondi' ion modasig sabap
sog kolansang dianon sog kudus, pitubu'
da ion mokpuli' sabap sog Bolakat nog
Mikpongon. Domikian dosop ami mama'
nog da' pagas nami sabap sog kopok-
solabuk nami dianon. Tibua, bianan sog
Bolakat nog Mikpongon, misunu' ami sog
kotubu' non tidu sog patoy, bagun da
bianan sog ginang nami kopianan amu
dun.
5 Dadi, sumboy poglilingliling niu og
polomotadon niu bog dinumalan dota'
sog kopongandol niu dia ni Kristu. Po'
kosunan niu nog si Kristu Isus dia niu, ual
da bila da' amu pa sibon solabuk dianon.
6 Bu sabap ditu', og tud u dun, kosunan
niu dosop nog akon doda' sinumolabuk u
dia ni Kristu.
7 Dadi, pogyokinan nami amu dion, nog
di' amu mokinang nog di' pia. Golom
pa bosia somo' ondi' modayun og gloga
u koni dianiu, kobal nog sinop niu na
og pomikilan niu. Po' ma' nitu' bosia
og glegan ku. Kona' u da bosia glegan
lumoga dianiu, bagun motongow niu og

baya' u nog miktidu dia ni Kristu.
8 Po' og gunutan nami og motud. Dadi,
di' mogusoy nog bianan sog baya' u nog
soga'on ku ain mokokunut sog motud.
9 Golom na mama' nog da' pagas nami,
bila amu ompagon da dia sog kosolabuk
niu dia ni Kristu. Po' og gyakin nami
pa'ali dianiu, nog kobon non mohurup
amu dia ni Isukristu.
10 Sa'an ma' nini og sinulat u koni
dianiu, solian nog da' u pa angoy dion
niu po', bila matong u dion, bagun ku
na ondi' pobogaton og kopogloga u, bila
inangon ku dianiu og baya' u nog binogoy
nog Kounutan ta dianakon. Og baya' u
koni mimung pododungag kopagon niu
dun dia ni Kristu, ondi' u bosia inangon
nog boya'an mosimoy amu dia sog motud.
11 Dadi pigilugan ku, dini u na po-
tomanoy sulat u koni, suga'id non, og
popia mongon dianiu. Ponamal amu dia
sog kodulus niu dianon, bu unut niu og
pomali u koni dianiu. Poksulutsulut amu
bu poglogomigus amu dion nog boya'an
og Diwata nog molalam dianita mogbogoy
nog gomigus nog mogonong dianiu.
12 Bu bila moglumpuk amu, potongow
niu og glolaman niu dia sog duma pig-
ilugananan ta sog tanud pobian sog galok
nog kopomogilug.
13 Bu glam nog pigotowan nog Mikpon-
gon dini, minogina ilan dosop dianiu
dion.
14 Bu mongon dianiu dion og tulung nog
Kounutan ta nog si Isukristu, bu og glo-
latan nog Mikpongon, bu mongon kopok-
solabuk niu sog Bolakat nog Mikpongon.

Og Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Galatia

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulatni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Galatia

Si Paul diadia midopot nog bonua moguliugan mogustal nog Guksugan nog Gomba'is pa'ali dia ni Isukristu. Sog kodua' kali non mangoy mogustal, mikodopot ion ditu' sog probinsia nog Galatia, og sakup nog pigdotu'an nog Roma ditu' sog Bata'bata' Asia. Ion non ion numun koni og bonua koyon iningolanan og Turkey. Miulit non pogustaloy og gotowanan sog koliwagan bonuaanan koyon sog gliwag nog Galatia pa'ali sog kopatoy ni Isukristu nog bianan ditu', kompunan og dusaanan nog gotowanan dun. Sabap sog kopogustal non koyon, modakol og gotowanan og tinumud mangka tabuk dia sog Kounutan nog ion si Isus.

Solian ni Paul moguliugan sog bonua koyon nog Galatia, ongon dosop og duma gotowanan nog sinumoluat mokpanad dia sog gotowanan kitu' nog tinumud na dia ni Isukristu. Bu ma' long nilan dun, minsan si'oy og poktanudanan koyon sog Galatia kona' ilan og bansa Hudiu, sumboy mokokunut ilan dia sog Botad kitu' nog pilatas ni Muses kobon nitu' bagun ilan da motiguli' dia sog Mikpongon. Sabap ditu', mibagla og pomikilan nog ain og kona' Hudyu dion nog tinumud na dia ni Isukristu. Dadi, dangan midongog ni Paul og pikpanad nog gotowanan kitu' dia sog gotow Galatia koyon, piglondanan non ilan mokpoit nog sulat koni.

Og gustalan ni Paul dini, bila pa'ali da sog Botad kitu' nog pilatas ni Muses, ondi' ilan da motabang sog polihala' nog Mikpongon, suga'id non, bianan da sog kopongandol nilan dia sog Kounutan nog ion si Isukristu. Bu tinalu' non dosop dianilan bog olo sumboy motongow dia sog glangkalangka nog gotow kitu' nog tinumud na dia ni Isukristu.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-10.
2. Og baya' ni Paul nog ion og sosugu'on ni Isukristu, 1:11–2:21.
3. Og Guksugan nog Gomba'is pa'ali sog tulung nog Mikpongon, 3:1–4:31.
4. Og baya' nog poktanudanan bu og polomotadon nilan, 5:1–6:10.
5. Og doksu'an nog sulat koni, 6:11-18.

1 Akon si Paul, og sinumulat nog sulat koni. Og sosugu'on u ni Isukristu bu og Gama' ta nog Mikpongon, nog ion og mikopotubu' dia ni Isus tidu sog patoy. Kona' u og sosugu'on nog sagyaotow, bu kona' dosop bianan sog baya' nog sagyaotow.

2 Bu og sulat koni posungu' dion niu sog glumpukanan nog pigotowan nog Mikpongon dion sog susulan nog Galatia. Bu glam nog pigilugan ta sog tanud nog dini nakon minogina ilan dosop dianiu dion.

3 Og tulung bu og kotikna' nog pikilan mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu sog Kounutan ta nog si Isukristu.

4 Po' si Kristu mikokunut sog glegan nog Gama' ta nog Mikpongon nog ion Diwata ta. Po' mingatas ion matoy bagun ita mogawon tidu sog baya' nog dusa, bu bagun ita dosop ondi' moit sog ginang nog dinunya.

5 Songlitan og Mikpongon asta sog da' kopus non. Amen.

Di' mosop og gustalan pa'ali dia ni Isukristu

6 Misobu' u dianiu dion! Po' gomonsunoy pa mama' nog binolong niu na og Mikpongon nog saka ion tanan og migonggat dianiu sumolabuk dianon pibian dia sog tulung ni Kristu. Po' tinabuk niu pa og len pomali nog saka ondi' dumalan sog

7 Gomba'is kitu' nog Guksugan nog motud pa'ali dia ni Kristu. Po' sa'an tolu'on ku nog ma' nini, po' ngon og gotowanan dion niu nog momali ilan nog di' motud boya'an ombabong pomikilan

niu dun. Sa'an ma' nitu' og ginangon
nilan po' moleg ilan sumop nog Gomba'is
nog Guksugan pa'ali dia ni Kristu.
8 Dadi minsan sima og gotow, otawaka
minsan og moloikat nog miktidu sog glan-
git og mogustal pa'ali dia ni Kristu nog
di' dumalan dia sog gustalan nami kitu'
dianiu sog tagna', polihola'on nododa' ion
asta sog da' kopus non.
9 Ma' nitu' doda' da po' tinalu' nami
na sibon dianiu, bu numun kitu' puli'an
ku nosop ini tumalu' dianiu nog ain og
mogustal nog gustalan pa'ali dia ni Kristu
nog di' dumalan sog tinabuk niu kitu' nog
inustal nami dianiu, polihola'on nododa'
ion asta sog da' kopus non.
10 Po' somo' og poksu'aton ku og sagyao-
tow, ondi' u na moktalu' nog ma' nini
koni. Suga'id non, sa'an ini tinalu' u
bagun kosu'atan og Mikpongon dun. Po'
somo' og piksu'at u og sagyaotow, kona' u
buan og sosoligan ni Kristu.

Og binianan nog Mikpongon sumabidia ni Paul nog sosugu'on non

11 Pigilugan, bagun niu kosunan, og
pomali kitu' nog pigustal u dianiu, kona'
pigimungimung nog sagyaotow.
12 Bu kona' itu' miktidu sog sagyaotow,
bu da' u dosop itu' konadoy sog sagyao-
tow. Suga'id non, mitabuk u itu' bianan
sog kopolanta' ni Isukristu dun dianakon.
13 Po' kisunan niu na bog olo og
bayu'bayu' nog polomotadon ku dini
kitu'. Po' kobon ku mogunut nog tanud
nog bansa Hudyu, pingula'at u og pig-
otowan nog Mikpongon po' kolegan ku
bosia dun, nog mogla'at og kopoktanud
nilan koyon.
14 Bu bila sosugapa u da nog Hudyua-
nan, da'idun mokantu dianakon sog
kopogunut u nog kitogadtogadan nog
mokogulang ta kitu' kobon nitu'.
15 Tibua, og Mikpongon, bianan sog
tulung non dianakon, minsan sog da' u pa
bota'oy, siniboy non na akon mangka non
akon sobioy nog sosoligan non.
16 Bu linoliag ion mokpolanta' dun di-
anakon og Bata' non nog si Isukristu
bagun ku da mustal pa'ali dianon dia sog
gotowanan nog ain kona' Hudyu, bu da'
u itu' poksakoy sog minsan sima otowoy.
17 Bu da' u tanan angoy ditu' sog
Jerusalem moganad dia sog ain og so-
sugu'onanan non kitu' nog mikuna di-
anakon. Suga'id non, mipanow u mog-
dayun ditu' sog bonua nog Arabia. Bu
tubus nitu', dangan miobonobon u ditu',
mikpuli' u nosop ditu' sog Domaskus.
18 Tubus nitu', tolu ton u tidu tumabuk
dia ni Isukristu, mangka u pa angoy sog
Jerusalem po' minangoy u mokpokilala
dia ni Piter, bu minguli'an u ditu' non
laga' nog sopulu' bu lima gobi.
19 Bu da' ami poktongow nog duma
sosugu'on ni Isukristu ual da si Jems, og
gilug non kitu'.
20 Motud tokodoy og sinulat u koni
dianiu, bu sog motaan nog Mikpongon,
kona' u ini og gloput.
21 Tubus nitu', miglandan u sog susulan
nog Siria bu asta sog susulan nog Silisia.
22 Bu sog kangoy u ditu', og pigo-
towanan ni Kristu sog poglumpukananan
nog ditu' sog bonua nog Judia, da' nilan
pa akon kilolaoy.
23 Tibua, midongog nilan na og bon-
tugan ku nog akon dow, bakas u
polongula'at nog pigotowan ni Kristu.
Tibua, linota'an ku na. Bu polongustal u
na nog tanud ta koni nog saka, dini kitu'
lo'aton ku tanan bosia.
24 Dadi, sabap sog dongogan kitu' pa'ali
dianakon, mikopoksanglit ilan dun dia
sog Mikpongon.

2

Si Paul tinabuk nog sosugu'onanan sog Jerusalem

1 Bu sopulu' bu pat ton golot non,
mikpuli' u nosop ditu' sog Jerusalem. Og
kangoy u koni ditu', og dumaanan ku si
Barnabas ilan ni Titus.
2 Sa'an minangoy u ditu' po' pilanta'
nog Mikpongon dianakon nog sumboy
mangoy u nododa' ditu'. Dadi, dangan
minatong ami ditu', migupakat ami nog
kounutananan nilan dion, bu inustalan
ku ilan bog olo og bayu' nog gustalan
nog ginustal u dia sog gotowanan nog

kona' Hudyu. Po' bila di' ilan kosu'atan dun, gomonsunoy mimung ombolong gulas sinsala' u sog kopoginang u kitu' tidu sog tigana' asta sog numun koni.

3 Tibua, kisu'atan ilan da dun. Bu minsan og duma u kitu' nog si Titus, da' nilan da ion togoloy tumuk. Po' og bansa non, Girik.*

4 Tibua, ngon minampu' dianami nog balu'balu' og gilug sog tanud po' bagun nilan ami koponologundi'an bog iduma di' ami noma pogboya'an nog polomotadon nog Hudyuanan kitu' dangan sinumolabuk ami dia ni Kristu Isus. Po' kolegan nilan bosia mokokunut ami sog botad kitu' nog boya'an mimung mulipon ita dun.

5 Tibua, da' ami da sanggup dianilan po' bagun da og motud kitu' dia sog gustalan nog Gomba'is ondi' ombolong dianiu.

6 Dadi, ilan koyon og migimung nog kounutan nilan. Moglokounutan ilan otawaka ondi', da' balan ku dun. Po' og Mikpongon da moto lumiling nog pikilan nog gotow. Po' minsan og kounutananan nilan kitu', da'idun og sopan nilan nog gustalan ku kitu' nog pigustal u dianilan.

7 Bu kona' tibua nitu', po' misabut nilan na nog binogoy nog Mikpongon dianakon nog polosuku'an mogustal nog Gomba'is nog Guksugan dia sog gotowanan nog kona' Hudyu, domikian da ma' ni Piter nog og polosuku'an non og mogustal nog Gomba'is nog Guksugan dia sog bansa Hudyu.

8 Po' og Mikpongon og migbogoy nog baya' dia ni Piter moginang dia sog bansa Hudyu, migbogoy dosop ion dianakon nog baya' moginang dia sog gotowanan nog kona' Hudyu.

9 Bu si Jems, si Piter, bu si Jan og tantu kounutan nilan dow. Bu dangan misabut nilan nog ma' nitu' na doda' og binogoy nog Mikpongon dianakon nog polosuku'an, miktabuk komot ami bu asta si Barnabas. Po' og koposadan nami, mangoy ilan mogustal ditu' sog bansa Hudyu, bu ami, mangoy ami sop mogustal dia sog ain kona' Hudyu.

10 Bu da' lual og pingoni nilan dianami lual da, sumboy mononayun tabang nami dia sog ain miskinan nog pigilugan sog tanud nog bansa Hudyu. Bu ma' nitu' dosop og donsama' nog pogopasan ku moginang.

Pimag ni Paul si Piter

11 Dadi tidu ditu', dangan minangoy si Piter ditu' sog Antiok, pimag u ion dia sog kodokolan nog gotow po' da' kunut og polomotadon non dianilan.

12 Po' kobon non ditu', minampu' ion kuman sog pigilugananan ta sog tanud nog kona' Hudyu. Saka dangan minatong og gotowanan kitu' tidu ditu' ni Jems, mikpolen ion kuman po' pinumpilian non ain kona' kitu' og Hudyu, po' miondok ion dia sog gotow Hudyuanan kitu' nog kolegan nilan sumboy moktuk glam nog pigilugan ta sog tanud nog kona' Hudyu.

13 Dadi, dangan mitongow nilan nog ma' nitu' og glangka ni Piter, og duma gotow Hudyuanan nog pigilugan ta sog tanud, mikopoglogiling ilan dosop dia ni Piter. Bu sabap sog kopokpopotongow nilan kitu', si Barnabas si'oy mioit nilan tanan dun.

14 Dadi, dangan mitongow u ilan nog ma' nitu' og polomotadon nilan, nog da' kunut sog motud dia sog Gomba'is nog Guksugan, tinolu'an ku si Piter dia sog kodokolan nilan, “Loko Piter, ika og bansa Hudyu a, tibua og botad nog inunut mu koyon, og botad nog kona' Hudyu. Dadi bila ma' nitu', iduma gidoy buan togolon mu ma og kona' Hudyu nog mogunut ilan nog botad nog Hudyu, nog saka, kona' ilan og Hudyu?

15 “Po' ita, og pihak nog bansa Hudyu, kona' ita sakup nog binonsaan nog long ta dun, og bansa nog bolodusaon.

16 Po' kosunan ta, nog og gotow ondi' modulus bianan dia sog kopogunut non sog Botad kitu' nog pilatas ni Muses kobon nitu', suga'id non, bianan sog kopongandol dia ni Isukristu. Po' ita, mingandol ita na dia ni Kristu Isus bagun da, bianan sog kopongandol ta, mimung modulus ita dianon. Po' da'idun og gotow nog

* **2:3 2:3** Og bansa Girik koni, kona' nilan botad moktuk.

modulus sabap sog kopogunut non nog
dan Botad kitu'.
17 “Dadi, bila sabap sog kosolabuk ta
dia ni Kristu, miimung midulus ita sog
Mikpongon, ita si'oy nog bansa Hudyu,
bolodusaon ita dosop domikian da nog
ma' nilan nog kona' Hudyu. Dadi, gomon-
sunoy balu' ta dun, nog sabap dia ni
Kristu, miimung dumungag og dusa ta.
Ondi' le!
18 Po' bila puli'on ku og botad kitu' nog
binolong u na bosia, og ma'ana non, da'
u pokokunut sog botad kitu'.
19 Tibua, sabap sog Botad kitu' nog
pilatas ni Muses kobon nitu', domikian da
mama' nog minatoy u na, bu onda' u na
pogboya'oy nog Botad kitu' bagun u da
mokokunut sog glegan nog Mikpongon.
20 Po' og ma'ana non, misunu' u dia ni
Kristu sog kopatoy non kitu' sog kudus.
Dadi, minatoy u na sog dusa. Og
ma'ana non, og dusa ondi' na mogbaya'
dianakon. Tibua, mitubu' u da po' si
Kristu migonong na dianakon. Dadi, og
polomotadon ku dini sog dunya koni, si
Kristu na og migbaya' dun nog ion milolat
bu inatas non matoy sabap sog glolatan
non dianakon.
21 Dadi, tolima'on ku nododa' og tulung
nog Mikpongon. Po' somo' midulus og
gotow sabap sog kopokokunut non sog Bo-
tad kitu' nog pilatas ni Muses, og kopatoy
ni Kristu, da' na sagnat non.”

3

*Modulus og gotow bianan da sog ko-
pongandol non*

1 Ponggumowon amu doda', amu gotow
Galatia! Mama' amu ma nog mitaban
nog gaid. Sima gidoy mikoitoit dianiu?
Po' pitampal na tokodoy dianiu nog si
Isukristu minatoy dia sog kudus.
2 Dadi takun polo'ma, ongon solabuk
og sakon ku dianiu. Kibogayan amu ta'
nog Bolakat nog Mikpongon bianan sog
kopokokunut niu sog Botad nog pilatas
dia ni Muses kitu' otawaka kibogayan
amu ta' itu' dun bianan sog tud niu nog
midongog niu kitu' dianami pa'ali dia ni
Kristu.
3 Iduma ion, landu' noma og kogumow
niu. Dangan miktolipun amu mogbogu
kotubu' bianan sog Bolakat nog Mikpon-
gon, numun kitu' poksipian niu dumoksu'
nog bianan sog dili pagas niu!
4 Dadi bila ma' nitu', misinsa amu tibua
moktanud nog saka da' da og ma'ana non.
Kona' da bosia ma' nitu' og doksu'an nog
kopoktanud niu kitu'.
5 Po' olo sabap non nog binogoy nog
Mikpongon og Bolakat non dianiu bu
pitongow non dianiu og gingyata'anan
non? Sabap ta' gidoy sog kopokokunut
niu sog Botad nog pilatas dia ni Muses?
Kona' po' kitu', suga'id non, sabap sog tud
niu nog midongog niu kitu' dianami pa'ali
dia ni Kristu.
6 Po' pokpikilpikil niu polo'ma og kib-
ianbianan kitu' ni Abraham kobon nitu'
nog sinulat sog Kitab. “Tinumud ion sog
Mikpongon bu sabap sog kopongandol
non, iningolanan ion nog midulus.”*
7 Dadi, bagun niu kosunan, ain tinumud
bu pongandol dia sog Mikpongon, mi-
imung ion nog tantu pangkat ni Abraham.
8 Po' dia sog Kitab pidonsama' na tu-
malu' nog ain kona' bansa Hudyu mo-
tolima' da nog Mikpongon po' imungon
non da ilan nog modulus bianan sog
kopongandol nilan dianon. Po' ma' nini
og talu' nog Mikpongon dia ni Abraham,
“Glam nog binonsaan popiaon ku bianan
dianika.”†
9 Dadi, sa'an ain mingandol dia sog
Mikpongon, popiaon dosop mama' ni
Abraham, po' si Abraham pipia bianan
sog kopongandol non sog Mikpongon.
10 Po' ain og sinumalig dia sog
kopokokunut non dia sog Botad kitu' nog
pilatas dia ni Muses, og doksu'an non,
dotongan ion nog sumpa. Sa'an itu' ma'
nitu', po' sinulat na donsama' sog Kitab
nog ma' nini, “Sumpaan nododa' ain
ondi' mokokunut kobon non sog glam
nog botad nog pilatas dia ni Muses nog
sinulat na dia sog libru nog iningolanan
og Botad.”‡

* **3:6 3:6** Genesis 15:6 † **3:8 3:8** Genesis 12:3 ‡ **3:10 3:10** Deuteronomy 27:26

11 Dadi, og ma'ana non, mitampal na
dianita nog da'idun nododa' modulus sog
Mikpongon bianan sog kopokokunut ni-
lan nog Botad kitu' nog pilatas dia ni
Muses. Po' ma' nini dosop og sinulat
sog Kitab, “Og gotow modulus bianan sog
kopongandol non nog boya'an motubu'
ion asta sog da' kopus non.”§
12 Bila sungkoli'on ta, og Botad kitu',
da'idun dukakit non dia sog kopongandol
po' ma' nini nosop og sinulat sog Kitab,
“Ain mikokunut sog glam nog glegan nog
Botad kitu', motubu' dosop bianan sog
kopokokunut non dun.”*
13 Tibua, sumpaan nododa' ain di'
mokokunut sog glam nog glegan nog Bo-
tad kitu'. Dadi si Kristu, ginawon non na
ita tidu sog sumpa nog Botad kitu'. Po' ion
og sinumoliu dianita dia sog sumpa nog
Botad kitu'. Po' ma' nini og sinulat dosop
sog Kitab, “Sumpaan ain binitin sog kayu
asta matoy.”†
14 Dadi, sa'an da si Kristu mikobian
nog ma' nitu' po' bagun ain kona' bansa
Hudyu bianan dia ni Kristu Isus, mosunu'
ilan dosop kobogoyoy nog pinasad kitu'
nog Mikpongon dia ni Abraham. Dadi,
sabap sog kopongandol ta, misunu' ita
kobogoyoy nog Bolakat non po' ma' nitu'
og pinasad nog Mikpongon.

Og dan Botad kitu', ondi' non mosaga' og pasad nog Mikpongon

15 Dadi pigilugan, dia ta kalap og
ponongi'an sog kibianbianan ta dini sog
kilawan koni. Po' sopolati non, ngon
dua' kotow mikpasad. Og pasad nilan
koyon, ondi' nododa' mokodyadi sopon
otawaka owa'on po' ma' nitu' nododa' og
koposadan nilan. Domikian da nog ma'
nion dosop og pigolong u koni.
16 Po' og pasad nog Mikpongon, binogoy
non dia ni Abraham bu dia sog sala
kotow nog pangkat non. Sinulat sog
Kitab sala kotow da og pigolong non. Po'
da' tolu'oy nog modakol kobogayan nog
pikpongkatan non kitu', suga'id non, sala
kotow da og pangkat non nog kobogayan
dun. Ion non ion si Kristu.
17 Dadi, domikian da og pinonggi'an ta
koni nog, si Abraham bu og pangkat non
pinasad nog Mikpongon dianilan. Tubus
nitu', midopot pat gatus bu tolu pulu'
ton tidu ditu', kibogayan dosop si Muses
nog Botad tidu sog Mikpongon. Tibua,
og Botad kitu' nog binogoy dia ni Muses,
ondi' mokoganti' sog pinasad kitu' dia ni
Abraham po' og Mikpongon, ondi' non
nododa' bolubaon og pasad non.
18 Po' somo' motuman da og pasad
nog Mikpongon kitu' nog sabap sog
kopokokunut nog gotow dia sog botad,
da'idun buan og ma'ana nog pasad nog
Mikpongon kitu' dia ni Abraham. Tibua,
bianan sog tulung non, tinuman non og
pasad non kitu' nog tinalu' non dia ni
Abraham.
19 Dadi bila ma' nitu', olo gidoy buan
og potugyuan nog Botad kitu' nog pi-
latas dia ni Muses? Ma' nini. Sa'an
itu' binogoy po' bagun da motampal bog
olo bayu'bayu' nog kohinangan kitu' nog
molaton, asta sog matong og pangkat
kitu' nog pigolong nog Mikpongon dia
ni Abraham. Po' og Botad kitu' nog
pinulonag nog moloikatanan, mipulonag
bianan sog kopongingolot ni Muses dun.
20 Og polongingolot kona' tibua sala
kotow og pongingolotan non. Tibua og
Mikpongon, solabuk da. Da'idun og
mingingolot dianon.

Og potugyuan nog Botad kitu'

21 Minsan ma' nitu', og Botad bu og
pasad kitu' nog binogoy nog Mikpongon,
ngon da og dukakit nilan. Po' somo'
og Botad kitu' nog binogoy, mimung mo-
tubu' og gotow dun asta sog da' kopus
non, og glam nog gotow modulus ilan
buan bianan sog kopokokunut nilan dia
sog Botad kitu'.
22 Tibua, sinulat sog Kitab nog glam nog
gotowanan sog glupa'an, pigboya'an ilan
nog dusa, bagun da bianan sog kopon-
gandol dia ni Isukristu, ombogoy dun og
pasad kitu' nog Mikpongon. Dadi, ain
mongandol dianon, kobogayan ilan dun.
23 Po' sog da' pa datong og timpu
nog mongandol og gotowanan dia ni

§ **3:11 3:11** Habakuk 2:4 * **3:12 3:12** Levitikus 18:5 † **3:13 3:13** Deuteronomy 21:23

Isukristu, pigboya'an ilan pa nog Botad kitu' nog boya'an miimung ma' nog binalud ilan dun asta sog matong og timpu kitu' nog pitampal na dianita nog sumboy mongandol ita dia ni Kristu bagun ita mogawon tidu sog baya' nog dusa.

24 Dadi bila ma' nitu', og potugyuan nog Botad kitu' og mogokbit monulu' tibua dianita posungu' dia ni Kristu. Po' bianan sog kopongandol ta dianon, itungon non na ita nog da' na dusa ta.

25 Dadi, bila ma' nitu' nog minatong noma nog mingandol ita na dianon, kona' na og Botad kitu' mogbaya' dianita.

Og piglogombata'anan nog Mikpongon

26 Po' bianan sog kopongandol niu, miimung amu na nog gombata'anan nog Mikpongon bianan sog kosolabuk niu dia ni Kristu Isus.

27 Po' miksolabuk amu dianon bianan sog kopogbunyag niu dia ni Kristu, bu mama' nog pisolugan amu na nog dili kotubu' non.

28 Dadi, da' na og piktingkaan nog Hudyu otawaka kona' Hudyu, bu og gulipon otawaka kona' gulipon, bu og glibun otawaka glaki. Og ma'ana non, glam niu miksolabuk amu na nog dia amu ni Kristu Isus.

29 Dadi, bila ma' nitu' nog miakod amu noma ni Kristu, og pangkatanan amu dosop ni Abraham, bu kobogayan amu dosop nog pasad nog Mikpongon kitu'.

4

1 Dadi, ma' nini. Ibalat da sog bata', og bata' koyon domikian mama' nog gulipon. Tibua, ngon da gondow non nog makod non glam nog daya nog gama' non.

2 Po' piktolanak ion nog duma gotow asta matong sog sosa' nog gama' non.

3 Ita si'oy, sog kobon nog mama' ita pa nog gombata' nog kulang pa sabut ta pa'ali sog Mikpongon, miulipon ita dosop nog polomotadon nog miktidu sog dunya.

4 Tibua, dangan minatong na og timpu non, pipangoy nog Mikpongon og Bata' non dini nita bianan sog kobata' dianon nog sala kotow. Bu ion si'oy, pigboya'an dosop nog Botad kitu' nog bansa Hudyu

5 po' bagun ain og pigboya'an nog Botad kitu', molokat ilan na, bu bagun ita na mimung nog tantu gombata'anan nog Mikpongon.

6 Dadi, bila ma' nitu' nog gombata'anan ita noma nog Mikpongon, binogoy non og Bolakat nog Bata' non mogonong dianita. Bu sabap sog Bolakat non kitu', mokopoksabi ita na sog Mikpongon nog Ama'.

7 Dadi og ma'ana non, kona' amu na og gulipon nog Botad kitu', suga'id non, og gombata' amu na nog Mikpongon, bu bianan ditu', mokopomusaka' amu na nog pinasad non kitu'.

Og kolegan ni Paul sog gotowanan dia sog Galatia

8 Kobon nog da' niu pa kosunoy pa'ali sog Mikpongon, miulipon amu pa dia sog diwataanan koyon nog saka, di' bosia pia poktomuyon.

9 Tibua sog numun koni, tinabuk niu na og Mikpongon. Somo' ita da, tinabuk amu na nog Mikpongon. Dadi, olo buan sabap non nog moksipi amu poma mokpuli' sog dan polomotadon koyon nog da' doksu' non? Di' amu na bosia moginang dun mokpuli' bagun amu ondi' mulipon mokpuli'.

10 Po' alu'alu' og poktotima'anan niu og kitogadtogadan niu kitu' sog tagna' ma' nog ponginangon niu sog gondow bu sog bulan bu sog ton.

11 Dadi, sa'an itu' landu' og susaan ku dianiu. Po' gomonsunoy ombolong tibua og gulas sinsala' u sabap dianiu.

12 Amoyamoy tokodoy dianiu, pigilugan, nog poglogilingoy niu akon po' numun koni, migbatuk ita na niu nog da' ita na pogboya'oy nog Botad kitu'. Dadi, da'idun da sala' niu dianakon.

13 Po' sog kangoy u dion tagna', kiso'utan u nog di' u mokodag boya'an nog mikopogustal u dianiu nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Kristu.

14 Dadi, minsan si'oy misinsa amu dianakon sog di' u kitu' kokodag, da' niu da akon poksudi'oy otawaka ponumpilioy. Suga'id non, tinolima' niu tanan akon nog mama' nog kotolima' niu dia sog moloikat

otawaka mama' nog dili glawas ni Kristu Isus.
15 Olo gidoy sabap non nog da'idun noma og da'da'an niu? Po' bila dini da kitu', somo' malapalap niu da bosia, bogoyon niu tanan dianakon minsan og dili mata niu.
16 Dadi, olo migandun koyon dianiu? Sabap ta' gidoy sog kopomali u kitu' dianiu nog motud? Po' tidu ditu', mama' nog binanta niu na akon!
17 Po' og gotowanan kitu' nog momali nog di' motud, pogopasan nilan amu kumaum. Tibua, kona' sog kobo'isan niu, suga'id non, bagun niu akon bolongon, bu bagun amu dosop monamal mogunut dianilan.
18 Omba'is doda' og monamal bila omba'is da og doksu'an non. Bu sumboy di' moksop og koponamal niu minsan si'oy da' u dion niu.
19 Gombata' u nog kololaman ku! Misunal og susaan ku kitu' dianiu. Og mibatik u pa'ali dianiu, domikian da mama' kosakit nog glibun koyon nog pinokitan. Bu taman da og polomotadon niu kitu' mimung mama' nog polomotadon ni Kristu, ondi' u nododa' kuli'an.
20 Landu' og glegan ku bosia nog dion u niu bagun ku ompoksulutsulut gustalan ku koni dianiu. Po' di' u kosunan bog olo og dunon ku dianiu.

Si Hagar ilan ni Sara inimung nog pononggi'an

21 Takun, amu nog moleg pogboya'an sog Botad nog bansa Hudyu. Kosunan niu dota' da bog olo pomali nog Botad kitu'?
22 Po' sinulat dia sog Kitab nog si Abraham, ngon dua' kotow gombata' non nog glaki. Sala kotow binata' nog gulipon, bu sala kotow sop binata' nog dili duoy non nog kona' gulipon.
23 Og kobata' dia sog bata' non kitu' nog binata' nog gulipon, di' kosobu'sobu'. Tibua, og kobata' dia sog bata' non kitu' nog binata' nog dili duoy non nog kona' gulipon, kosobu'sobu'. Po' sa'an itu' binata' non po' og kotumanan nog pasad nog Mikpongon dia ni Abraham.
24 Dadi, ion non ion, og kibianan nilan kitu', mimung nog pononggi'an. Og ma'ana nog dua' kotow kitu' kolibunanan, ion non og dua' ginis kitu' nog pasad nog Mikpongon. Og glibun kitu' nog gulipon, si Hagar ngalan non. Bu ion og pononggi'an nog pasad kitu' nog binogoy nog Mikpongon kobon nilan ditu' sog bulud nog iningolanan og Sinai, nog dia sog bonua nog Arabia. Ion non og Botad kitu' nog pilatas dia ni Muses. Bu ain pigboya'an nog Botad kitu', miulipon ilan dun.
25 Dadi si Hagar, domikian da mama' ion nog bulud nog Sinai. Bu og bulud nog Sinai koyon, numun koni omponongi' sog koliwagan bonua nog Jerusalem. Po' og bonua kitu', og piktiduan nog Botad kitu' nog mulipon gotowanan dun.
26 Tibua, og kodua' pasad kitu', pibian dia ni Sara nog ion kona' gulipon. Omponongi' ion dia sog Jerusalem kitu' nog pogonongan nog Mikpongon, nog mimung mokawa' gotow dun dia sog baya' nog Botad kitu'. Sa'an itu', ion mimung nog gina' ta.
27 Po' ma' nini og sinulat dia sog Kitab,

"Pogda'da' a, ika glibun nog di' mogbata'.
Ekes mu og gloliag mu po' da' a
pa sibon ponokitoy. Po' og glibun
nog da'idun bata' non, mimung
modakol pa gombata'anan non, sog
glibun koyon nog togo ginonglan-
gan."*

28 Dadi pigilugan, amu sop mama' ni Isak. Po' mama' non, amu dosop og kotumanan nog pasad kitu' nog Mikpongon dia ni Abraham.
29 Bu og sala kotow og bata' ni Abraham kitu', pisokitan non og gilug non kitu' nog binata' bianan sog Bolakat nog Mikpongon. Dadi, og botad nilan kitu', piginang nilan pa asta sog numun koni.
30 Tibua, ma' nini og sinulat sog Kitab,

"Bugow niu na og glibun kitu' nog gulipon
bu asta bata' non, po' og bata'
non kitu' ondi' nododa' mokopo-
musaka' nog gakod nog gama' non,
po' og mokopomusaka' dun, og

* **4:27 4:27** Isaya 54:1 † **4:30 4:30** Genesis 21:10

bata' non kitu' nog binata' nog glibun non kitu' nog kona' gulipon."†
31 Dadi pigilugan, sa'an itu' kona' ita og gombata' nog gulipon, suga'id non, og gombata' ita na nog glibun kitu' nog kona' gulipon.

5

Mikoluas ita na tidu sog baya' nog Botad kitu'

1 Dadi, bila sinumolabuk ita na dia ni Kristu, da' ita na pogboya'oy nog Botad kitu'. Dadi bila ma' nitu', pokpopagon amu nog pokokunut niu dia ni Kristu. Na' amu na mokpulipon mokpuli'.
2 Sa'an pokinongogoy niu og talu' u koni, po' akon, si Paul, tolu'on ku dianiu, bila mokokunut amu dia sog pomali nilan koyon, nog og gotow sumboy pa moktuk, og ma'ana non, og tud niu pa'ali dia ni Kristu, da' sagnat non.
3 Puli'an ku tumalu' dianiu, nog simasima og mampu' sog botad koyon nog moktuk, sumboy unuton non og glam nog Botad kitu' nog pilatas dia ni Muses.
4 Po' amu koyon nog mogapas modulus bianan sog Botad kitu', mimung nog lumayu' amu tanan dia ni Kristu dun, bu mokawa' amu sog tulung nog Mikpongon.
5 Tibua ita, bianan sog ginang nog Bolakat nog Mikpongon dianita, migbagad ita nog dodomaan ta kitu' nog kodulusan bianan sog kopongandol ta dianon.
6 Po' bila sinumolabuk ita na dia ni Kristu Isus, da'idun na ma'ana nog moktuk otawaka og ondi' moktuk. Po' da'idun na kobalan dun. Suga'id non, bololaga' tokodoy og kopongandol ta dianon nog potongowon ta bianan sog glolaman ta sog pakasiotow ta.
7 Omba'is bosia tokodoy og kopokokunut niu dia ni Isukristu. Sima gidoy og mikobagla dianiu nog boya'an linumota' amu mogunut sog motud kitu' nog pomali?
8 Po' og kopoktogol nog gotowanan koyon mogonggat dianiu, da' dia miktidu sog Mikpongon, po' Mikpongon tanan migonggat dianiu sog motud.
9 Tibua, og pomali nilan koyon nog di' motud, pinonggi' sog pokpotulin nog pan, nog minsan mika'an si'oy og ompu'on dun, mogulit na sog tibuk nog pan koyon.
10 Tibua, bianan sog kopoksolabuk ta dia sog Kounutan ta, sa'an kosunan ku nog migbatuk ita nog pikilan pa'ali sog pogolongon ku koni. Bu og sinumasow koyon dianiu, minsan sima ion otowoy, posokitan da ion nog Mikpongon.
11 Dadi pigilugan, somo' motud og talu' nilan koyon nog pimali u dow nog og gotow sumboy motuk, iduma gidoy buan pokposokitan nilan poma akon dun? Po' somo' doda' motud nog ma' nitu' og pimali u, ondi' ilan na bosia kolotonan nog pomali u koni pa'ali dia sog kobunu' dia ni Isukristu sog kudus.
12 Dadi, og miksasow koyon dianiu, kolegan ku bosia dun, kona' tibua sagya tukon, suga'id non, doyunon na mutuk.
13 Dadi amu pigilugan, sa'an inonggat amu nog Mikpongon po' bagun amu mokawa' sog baya' nog Botad kitu'. Tibua, kona' po' imungon niu tibua nog sagya da'awa niu, nog bagun amu tibua mokopoginang nog minsan olo og glegan nog dili glawas niu. Suga'id non, poktinobangoy amu bianan sog glolaman niu.
14 Po' og botad kitu' nog pilatas dia ni Muses miglologinis, tibua, kinumpung sog soginis nog dondagan. Og dondagan koyon ma' nini, "Sumboy molalam amu dia sog sumbaloy niu ma' da nog glolaman niu sog dili glawas niu."*
15 Tibua, bila mokinonggitoy amu kobon non, pokpotubud amu po' gomonsunoy motipot amu pogla'at sog duma niu.

Og polomotadon nog pigboya'an nog Bolakatnog Mikpongon

16 Dadi, sa'an sumboy og Bolakat nog Mikpongon og mogokbit nog polomotadon niu bagun amu ondi' mokopoginang nog glegan nog ginungod nog mokodusa.
17 Po' og glegan nog ginungod, ondi' tokodoy mosulut dia sog glegan nog Bolakat nog Mikpongon. Mama' dosop nog kolegan nog Bolakat nog Mikpongon

* **5:14 5:14** Levitikus 19:18

nog ondi' dosop mosulut sog glegan nog
ginungod. Po' ondi' ilan nododa' ion
moksulut. Dadi, ain moleg amu kitu'
bosia moginang dun, di' niu na minang.
18 Sa'an bila og Bolakat nog Mikpon-
gon mogokbit dianiu, ondi' amu na pog-
boya'an nog Botad.
19 Po' kosunan ta na bog olo doga og
gininisan nog glegan nog ginungod. Ma'
nog momabal, bu og duma kohinangan
koyon nog kosipogsipog.
20 Monglodawan ilan, bu polongga'id
ilan, mokangit ilan, mokpoksusi ilan,
mogdalu ilan, bu bululokowon ilan, mo-
gapas ilan nog ilan motas, mogabak ilan,
bu moksinugutoy ilan.
21 Bu gimaan nilan sog pakasi nilan,
bu og kopoglangulangu nilan dunut ko-
hinangan koyon nog di' pia. Dadi, sa'an
podonsoma'on ku tumalu' dianiu ma' nog
tinalu' u kitu' dianiu, nog ain moginang
nog ma' nog pigolong u koni, ondi' ilan
nododa' mokopomusaka' sog pigdotu'an
nog Mikpongon.
22 Tibua, ain og pigboya'an nog Bolakat
nog Mikpongon, mongon dianon og glolat,
og da'da'an, og kotikna' nog pomikilan,
og kopayat nog ponutus. Bu moto ion
sumungod, bu omba'is og kohinangan
non sog duma non, kosoligan ion,
23 bu ombaba' og bolotabat non. Bu
moto ion moktigol nog dili glegan nog
glawas non. Da'idun nododa' og botad
nog mogondi' nog ma' nini koni.
24 Dadi, bila ma' nitu' og pigotowan
amu noma ni Kristu Isus, og glam nog
glegan niu kitu' nog ginungod nog moko-
dusa, sinunu' niu na dia sog kopatoy ni
Kristu Isus kitu' sog kudus.
25 Dadi, bila mitubu' ita noma bianan
dia sog Bolakat nog Mikpongon, sumboy
ion da og mogbaya' nog polomotadon ta.
26 Dadi bila ma' nitu', sumboy
ondi' ita na mokpotaspotas, otawaka
mokpulekpulek, otawaka mokpimapima
sog duma ta.

6

Og kopoktinobangoy ta

1 Dadi pigilugan, bila ngon og duma
niu nog ngon glopangan non, amu nog
pinulu'an na nog Bolakat nog Mikpongon,
sumboy pomolian niu ion bianan sog
koba'is nog bolotabat niu. Bu amu si'oy,
pokpotubud amu dosop bagun amu da
ondi' koyuba'an.
2 Poktinobangoy amu sog glam nog
glogon niu, po' bagun amu ondi' ilakad
kologonoy. Po' bianan ditu', munut niu
tokodoy og botad nog miktidu dia ni
Kristu.
3 Po' bila ngon dianiu og mokpikil nog
motas na ion saka ondi' da, og ma'ana
non, linimbungan non og dili pikilan non.
4 Po' og gotow, sumboy tontongon non
og dili kohinangan non. Po' bila omba'is
doda' og miinang non, mangka pa ion
pogda'da' dun. Ondi' non pia pogbotukon
og kohinangan non sog kohinangan nog
duma non.
5 Po' og glam ta, inangon ta ain og
polosuku'an nog binogoy dianita.
6 Bu ain og kiponadan pa'ali dia ni
Isukristu, sumboy sugdaan non dosop og
mikpanad koyon dianon.
7 Na' amu motipu dun, po' og Mikpon-
gon ondi' kopogbigyakan. Po' ain og
pomulanon nog gotow, ma' nitu' dosop og
mogani non.
8 Po' ain og gotow nog mogapas mogi-
nang nog ain glegan nog ginungod,
bianan sog dusa malap non og gla'at. Mik-
tidu sog kinilawan, og doksu'an non, dia
ion pokangoy sog kolo'atan. Tibua, ain og
mogapas miginang nog ain mosulut dia
sog Bolakat nog Mikpongon, bianan sog
Bolakat non kitu', malap non og kotubu'
nog da' kopus non.
9 Dadi, sa'an sumboy ondi' ita mogbun-
gas moginang nog ain gomba'is. Po' bila
di' ita lumota' moginang dun, ngon og
gondow non, songku'an ita nog landu'
koba'is.
10 Dadi, bila ngon dalan ta moginang
nog gomba'is, mogimakat ita moginang
dun sog glam nog gotow, labi na dia sog
pigilugan ta sog tanud.

Og gluksadan nog pomali ni Paul

11 Tontong niu bog andun kosolag og
kosulatan ku nog sulat u koni dianiu po'
og dili komot u ini og sinumulat dun.
12 Tolu'on ku dianiu, sa'an togolon ni-
lan amu moktuk, po' bagun ilan ondi'
koposokitan nog salu bansa nilan sabap
sog kotabuk nilan nog pomali kitu' pa'ali
sog kobunu' dia ni Kristu sog kudus.
13 Po' minsan ilan, ain og moktogol
koyon moktuk dianiu, onda' ilan tanan
pokokunut sog botadanan kitu' nog pi-
latas dia ni Muses kobon nitu', saka
togolon nilan ma amu moktuk. Po' og
kolegan nilan bosia dun, sa'an moktuk
amu, bagun ilan mokopogbonsagbonsag
dun.
14 Tibua akon, da' lual og pogbonsagon
ku lual da og kobunu' kitu' dia sog
Kounutan ta nog si Isukristu sog kudus.
Po' bianan sog kobunu' kitu' dianon, mi-
awa' na og glegan ku dia sog ginungod,
bu da' na og baya' non dianakon.
15 Dadi, da'idun og ma'ana nog moktuk
otawaka og di' moktuk, suga'id non, og
bololaga' og kopongimbogu nog Mikpon-
gon dianita.
16 Dadi, ain ma' nini og kopogunut
non sog polomotadon koni, og glam nog
pigotowanan nog Mikpongon, mongon
dianilan og kotikna' nog pomikilan bu og
glolat.
17 Dadi sog doksu'an koni, sumboy
da'idun sumusi dianakon po' kipoli'an u
tanan sabap sog kopokokunut u dia ni
Isus.
18 Dadi pigilugan, og glolat bu tulung
nog Kounutan ta nog si Isukristu mongon
dianiu dion. Amen.

Og Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Episus

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulatni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Episus

Og sulat ni Paul koni posungu' sog poktanudanan dia ni Isus nog ditu' sog Episus. Migonong si Paul dua' ton sog Episus. Og guksugan dun ombasta dia sog libru nog Piginang nog Sosugu'onanan ni Isukristu 20:1–21:1.

Og gustalan non koni, dua' bahagi'. Og sobahagi' nog sulat non koni, og gustalan non pa'ali sog kopoksolabuk nog pigotowan nog Mikpongon bianan sog kopomili' non po' ion og Gama', bu bianan sog Bata' non nog si Isukristu og kopongampun non nog dusaanan nilan, bu bianan sog Bolakat nog Mikpongon motuman og pinasad non kitu' nog bolo-laga'.

Og kodua' bahagi' nog sulat non koni og pongoningoni non dia sog ain og mogbasta dun, nog longkaon nilan og kosolabuk nilan dia ni Kristu bagun mimung nog tantu og kopoksolabuk ni-lan.

Modakol og pinonggi' ni Paul dun pa'ali sog kopoksolabuk nog pigotowan nog Mikpongon nog bianan sog kosingkot ni-lan dia ni Kristu. Og pigotowan non, mama' ilan nog salulawas, nog si Kristu miimung og gulu nilan. Otawaka mama' nog baloy nog si Kristu miimung og batu' kitu' nog mosolag nog piingkudan dun. Otawaka mama' nog glibun nog si Kristu og miimung og duoy non.

Linoliag si Paul sumulat pa'ali sog tu-lung nog Mikpongon nog bianan dia ni Kristu. Po' og tibuk nog glongas nog Mikpongon dia kotongow ni Kristu, sog glolaman non, sog kopomalas non nog dili glawas non, sog tulung non, sog gampun non nog dusa, bu sog kolonu' nog pikilan bu polomotadon non.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-2.
2. Si Kristu bu og pigotowan non, 1:3–3:21.
3. Og bogu kotubu' nog dia ni Kristu, 4:1–6:20.
4. Og doksu'an nog sulat koni, 6:21-24.

1 Akon si Paul, og sosugu'on ni Isukristu bianan sog baya' nog Mikpongon. Akon og mikpoit nog sulat koni posungu' dia sog pigotowan nog Mikpongon sog bonua nog Episus, ain og ompagon og kosolabuk nilan dia ni Kristu Isus.
2 Og tulung bu kotikna' nog pikilan mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu dia sog Kounutan ta nog si Isukristu.

Og popia bianan sog kosolabuk ta dia ni Kristu

3 Songlitan og Mikpongon nog ion og Gama' bu og piktamuy nog Kounutan ta nog si Isukristu! Po', bianan sog kosolabuk ta dia ni Kristu, pipia non na ita. Po' binogoy non na dianita og glam nog gininisan nog kobo'isan dia sog kinodiwata.
4 Po' sog da' pa pongonoy og glangit bu glupa'an, pinili' non na ita sumolabuk dia ni Kristu bagun ita modulus bu da' na sila'on dianita sog motaan non.
5 Po' sabap sog glolaman non kitu' dianita, donsama' non na pimikil nog imungon non ita nog piglogombata'anan non bianan dia ni Isukristu po' ma' nitu' og dumalan sog baya' non bu mosu'at dianon.
6 Dadi, miimung og sanglit dia sog Mikpongon kobal nog kosolag nog tulung non dianita nog bianan dia sog bata' non nog kololaman non nog ion non si Isukristu.
7 Po', bianan sog kopatoy ni Kristu kitu', migawon ita nog Mikpongon tidu sog baya' nog dusa bu kiompunan non na og dusaanan ta. Po' ma' nitu' kosolag og tulung nog Mikpongon
8 nog binunag non dianita. Po' og Mikpongon, bianan sog kotoan non bu sog kolinggas nog kokosunan non,

9 piosun non na dianita og pikilan non
kitu' nog milimod dia sog gotowanan.
Bu linoliag ion dumoksu' nog donsama'
pikilan non kitu' bianan dia ni Kristu.
10 Bila matong na og gondow kitu' nog
sinimpan non, tumanon non na og pikilan
non kitu' nog poksolobukon non na sog
baya' ni Isukristu og glam nog piongon
non sog glangit bu sog glupa'an. Bu si
Kristu na og Pogbaya' sog glam non.
11 Bu tidu pa sog donsama', og Mikpon-
gon, pinili' non na ita sumolabuk dia ni
Kristu po' ma' nitu' dumalan sog tugyu bu
glegan non
12 po' bagun ain mikuna kitu' mog-
dodama dia ni Kristu nog ma' nami,
mimung og sanglit dun dia sog koba'is
nog Mikpongon.
13 Bu amu si'oy, misunu' amu dosop
dia ni Kristu. Po' midongog niu na og
guksugan kitu' nog motud nog ion non
ion og Gomba'is kitu' nog Guksugan nog
pa'ali sog kogawon non dianiu tidu sog
baya' nog dusa. Bu dangan midongog
niu itu', tinumud amu bu tinumabuk amu
dianon. Dadi, inindanan non na amu nog
Bolakat non ma' nog pinasad non kitu'.
14 Po' og Mikpongon, piuna non mogoy
dianita og Bolakat non po' kitu' og tanda'
nog ngon pusaka' ta dianon. Po' sabap
ditu' ngon og dodomaan ta nog ngon gon-
dow non, ain og pigotowan nog Mikpon-
gon owa'on non na tidu sog pigboya'an
nog dusa. Dadi, songlitan ta og Mikpon-
gon sabap sog koba'is non.

Og gyakin ni Paul

15 Dadi, bila ma' nitu' og bayu'bayu' nog
popia nog Mikpongon dianita, dangan mi-
dongog u pa'ali sog kopongandol niu dia
sog Kounutan ta nog si Isus, bu dunut og
kolalam niu dia sog glam nog pigotowan
nog Mikpongon,
16 pisolomatan ku amu kobon non
bianan sog gyakin ku sog Mikpongon.
17 Bu ngon og pongoningonion ku
dia sog Mikpongon nog piktamuy nog
Kounutan ta nog si Isukristu, nog ion og
Gama' ta nog di' kolobian. Pongoningo-
nion ku dianon nog bogoyon non dianiu
og sabut bu og kopokpolanta' bagun niu
ion kosunan mahatul.
18 Pongion ku dosop dianon nog
podolagon non og dialom pikilan niu
bagun niu da mosabut tokodoy pa'ali
sog dodomaan niu dianon sabap sog
kopokokunut niu dia sog gonggat non
dianiu. Ion non ion og pusaka' non kitu'
nog landu' koba'is dia sog ain pigotowan
non,
19 bu bagun niu dosop kosunan og
dasig nog Bolakat non nog di' kolobian og
miginang dianita, sog ain tinumud kitu'
dianon.
20 Po' og dasig nog Bolakat nog Mikpon-
gon koyon dianita, ion non da og kodasig
non kitu' nog ginamit non mokpotubu'
dia ni Kristu tidu sog patoy bu pingkudoy
dia dapit sog glintu non ditu' sog pig-
dotu'an non sog kinodiwata.
21 Po' motas pa tokodoy og baya' ni
Kristu sog glam nog duma kodotu'ananan
bu sog glam nog ain togo baya' bu sog
glam nog ain togo bolakat otawaka tu-
nung. Po' og golal non kitu' motas pa sog
glam nog golal dini sog glupa'an otawaka
asta sog kinodiwata.
22 Bu og Mikpongon, inuakil non na
og glam non dia sog baya' ni Kristu bu
inimung non ion nog kounutan sog ain
tinumabuk na dianon. Dadi, domikian da
ion ma' nog gulu
23 bu og tibuk nog pigotowan non
domikian da ma' nog glawas non. Dadi,
og glam non misukup bianan dia ni
Kristu. Bu si Kristu misukup bianan dia
sog glawas non, nog ion non ion ain
tinumabuk kitu' dianon.

2

Og bogu kotubu' bianan sog kosolabuk dia ni Kristu

1 Dini kitu', og kotubu' niu da' pa kos-
ingkot dia sog Mikpongon sabap sog di'
amu mokokunut bu sabap sog dusaanan
niu dianon.
2 Po' og ginunut niu nog polomotadon,
og kinilawan po' mikokunut amu dia
sog baya' nog diwataanan kitu' dia sog
gawang. Ion non ion og diwata kitu'

nog mogokbit dia sog ain polongantuanan
kitu' dia sog Mikpongon.
3 Ami si'oy, glam nami koni dini kitu',
mama' ami dosop nilan po' og polomo-
tadon nami ma' dosop nog polomotadon
nilan. Po' ininang nami ain kisu'atan
og glawas nami dun dia sog ginungod.
Bu inunut nami dosop bog olo og glegan
nog pikilan nog ginungod. Ami si'oy,
sabap ditu', mama' ami dosop nilan nog
posungu' na polihola'on nog Mikpongon.
4-5 Tibua, minsan ma' nitu' nog og ko-
tubu' ta da' kosingkot dia sog Mikpongon
sabap sog kopongantu ta dianon, landu'
da kosolag og glolat non bu glolaman
non dianita, po' sinunu' non da ita dia
sog kopotubu' non dia ni Kristu tidu sog
patoy. Po' bianan sog tulung nog Mikpon-
gon, migawon amu tidu sog dusaanan.
6 Bu bianan sog kosolabuk ta dia ni
Kristu Isus, pitubu' non dosop ita sog
kinodiwata bagun ita mokoduma dia ni
Kristu Isus mogokbit dia sog pigdotu'an
non nog kinodiwata.
7 Sa'an ma' nitu' og ininang non po'
potompalon non tidu sog numun kitu'
asta sog da' kopus non, bog andun doda'
kosolag og tulung non nog di' kolobian
bianan sog glolatan non dianita nog ain
sinumolabuk dia ni Kristu Isus.
8 Po' sa'an miimung nog migawon amu
sabap sog tulung non bianan sog kopon-
gandol niu dianon. Kona' po' sabap sog
dili ginang niu, suga'id non, og bogoy da
nog Mikpongon.
9 Dadi og gotow, di' non pogbonsagon
po' kona' sabap sog dili ginang non.
10 Po' ita og piongon nog Mikpongon bu
bianan sog kosolabuk ta dia ni Kristu Isus,
inimung non ita bagun ita moginang nog
sinimpan non kitu' dianita donsama' nog
kohinangan nog gomba'is.

Solabuk ita dia ni Kristu

11 Dadi, amu nog ain binata' nog kona'
og bansa Hudyu, iningolanan amu nog
bansa Hudyu nog amu og gotow nog
di' moktuk. Bu ilan dow og gotow nog
miktuk. Ma' nitu' si'oy, sagya ilan da
tinuk nog batuk nilan gotow. Tibua,
pomikil niu og kibona'bona'an niu kitu'
dini kitu'.
12 Po' sog tang kitu', da' amu pa solabuk
dun dia ni Kristu. Amu og gotowanan nog
ma' nog sagya da doksa'doksa'. Da' amu
kosunu' sog pigotowan nog Mikpongon,
bu da' amu dosop kosunu' sog pinasad
non kitu' dianilan. Og kotubu' niu dini
sog dunya, da'idun og dodomaan niu dun,
bu da' balan niu nog Mikpongon.
13 Tibua, minsan si'oy molayu' amu di-
anon dini kitu', dangan sinumolabuk amu
na dia ni Kristu Isus, miimung molani
amu na dianon bianan sog kosoliu non
dianita sog patoy.
14 Po' numun koni, si Kristu, ion mingin-
golot dianita, og bansa Hudyu bu minsan
kona' og bansa Hudyu. Po' piksolabuk
non na ita, glam ta. Po' og bansa
Hudyu bu ain kona' og bansa Hudyu,
miglokinongitoy ilan bosia nog boya'an
nog miimung mama' nog mibolot ilan.
Dadi, bianan sog kopongatas non matoy
pingimboguan na og pogbotadon ta, bu
inawa' non na og bolot kitu'.
15 Og ma'ana non, pingawa' ni Kristu
og po'atananan bu og botadanan nog
bansa Hudyu. Po' og tugyu non nog
og bansa Hudyu bu og kona' og bansa
Hudyu imungon non nog bogu bansa og
sinumolabuk dianon.
16 Dadi, bianan sog kopatoy non sog
kudus, kilubasan ilan na bu piksolabuk
non na og dua' ginis nog binonsaan koni
nog boya'an miimung ilan na ma' nog
solabuk glawas bu miglokopia ilan na
glam nilan dia sog Mikpongon.
17 Sa'an minangoy si Kristu dini po' mo-
gustal nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali
sog kopoksolabuk koyon. Inustalan non
og glam nog gotow, amu og gotowanan
nog kona' Hudyu nog molayu' amu bosia
sog Mikpongon, bu og gotow Hudyuanan
og gotow nog molani dianon.
18 Po' glam ta, ami og Hudyuanan
bu amu og kona' Hudyu, bianan dia ni
Kristu, mansing ita na mokopokpolani dia
sog Gama' ta nog ion non og Mikpongon
bianan dia sog Bolakat non.
19 Dadi amu og kona' Hudyu, kona'
amu na og gotowanan nog sagya da

doksa'doksa'. Suga'id non, milakit amu
na sog pigotowan nog Mikpongon bu sala
kopogilugan amu na dianon.
20 Po' domikian amu da ma' nog baloy
nog ginimung nog Mikpongon nog dia
piingkud sog gustalan nog sosugu'onanan
ni Kristu bu og talu' nog polomolatasanan
nog talu' nog Mikpongon. Bu og pagon
nog piingkudan nog baloy koyon, ion non
na si Kristu.
21 Po' bianan dianon og tibuk nog baloy
koyon mipagon bu posisaya' kimung nog
mosigda nog Poktomuyan nog ginuakil
dia sog Pogbaya'.
22 Dadi amu si'oy dion, bianan sog
kosolabuk niu dianon, sanan pa nog
Mikpongon mogimung dianiu ma' nog
baloy nog pigonongan non bianan sog
Bolakat non.

3

Og polosuku'an ni Paul dia sog gotowanannog kona' Hudyu

1 Dadi, akon si Paul, sa'an itu' pogyokinan ku amu minsan si'oy dini u sog
kolobusuan koni. Po' mikolobusu u sabap
sog kopogustal u dianiu nog amu ain
kona' Hudyu.
2 Midongog niu da bayu' nog og
Mikpongon, bianan sog tulung non dianakon, inuakil non dianakon og ginang
koni nog mogustal u dianiu bagun amu
kobo'isan dun.
3 Po' pitampal na nog Mikpongon og
pikilan non kitu' nog milimod tidu pa
sog donsama'. Bu piosun non na itu'
dianakon. Ion non ion og sinulat u na
kitu' dianiu.
4 Dadi, bila pongodi'an niu mahatul og
piktalu' u kitu', mukad dianiu pa'ali sog
sabut u nog pikilan nog Mikpongon nog
milimod bosia pa'ali dia ni Kristu.
5 Po' kobon nitu', onda' pa potompaloy dia sog gotowanan og pikilan nog
Mikpongon kitu' nog milimod. Tibua
numun koni, pitampal na nog Mikpongon
bianan dia sog Bolakat non nog dia sog
sosugu'onanan non nog midulus bu polomolatasanan non.
6 Po' og pikilan non kitu' nog milimod
bosia, ma' nini. Bianan sog kotabuk
nilan nog Gomba'is nog Guksugan, og
gotowanan nog kona' Hudyu, milakit ilan
na sog pusaka' nog bansa Hudyu kitu',
bu misakup ilan dosop dia sog glawas
ni Kristu nog ion non ion og dakol nog
pigotowan non, bu sog pinasad kitu'
nog Mikpongon dianilan nog bianan sog
kosolabuk nilan dia ni Kristu Isus.
7 Dadi, inimung non akon nog sosoligan
non mogustal nog Gomba'is nog Guksugan koni bianan sog tulung bu pagas
non dianakon.
8 Minsan si'oy ombaba' u pa sog glam
nog pigotowan nog Mikpongon, binogoy
non dianakon og polosuku'an mangoy
mogustal nog Gomba'is nog Guksugan dia
sog gotowanan nog kona' Hudyu. Sa'an
iningolanan nog Gomba'is nog Guksugan
po' di' kobotukan og tulung nog Mikpongon dianita bianan dia ni Kristu.
9 Bu ompotongow u dosop dia sog glam
nog gotowanan bog olo doksu'an nog
pikilan nog Mikpongon nog milimod kitu'
bosia. Po' og Mikpongon, ion og mikpongon nog glam non. Bu linimod non pa og
pikilan non tidu pa sog tolipunan
10 bagun sog numun koni, bianan sog
dakol nog pigotowan non, ompotongow
non na sog kodotu'ananan, bu sog kodiwotaan, asta sog kounutananan nog kona'
sagyaotow bog olo doda' og bayu' nog
gininisan nog kotoan non.
11 Po' ma' nitu' og dumalan dia sog
tugyu non nog da'idun kopus non nog
tinuman non dia sog Kounutan ta nog si
Kristu Isus.
12 Bu sabap sog kosolabuk ta dianon
bu bianan sog kopongandol ta dianon,
moksibolu' ita na mokpolani dia sog
Mikpongon nog da' dua'dua' pikilan ta
dun.
13 Dadi, og pongonion ku dianiu nog
na' amu mosusa nog sinsaan ku koni nog
sabap sog kopogustal u dianiu. Po' og
doksu'an nog sinsaan ku koni mimung
popia dianiu.

Og gyakin ni Paul

14 Dadi, sabap sog ma' nitu' og pikilan
nog Gama' ta nog Mikpongon, minglu'ud
u tanan mogyakin dun dianon

15 po' ion og piktiduan nog sosuku
ngalananan nog glam nog pigotowan non
dia sog kinodiwata otawaka dia sog ki-
lawan.
16 Og pongoningonion ku dianon nog,
bianan sog koba'is non nog di' kolobian,
popogonon non tokodoy og dialom piki-
lan niu bianan sog Bolakat non
17 bagun da si Kristu mogonong dianiu
bianan sog kopongandol niu dianon. Bu
tubus nitu', mungod dianiu og glolaman
dia sog pakasi niu, bu og polomotadon niu
dia pingkudoy sog glolat
18 bagun amu mosunu' sog glam nog
pigotowan nog Mikpongon, dia sog kos-
abut nilan bog olo bayu' nog glolaman ni
Kristu. Po' og glolaman non koyon ondi'
kobotukan, bu onda'idun kopus non, bu
onda'idun og di' molakit dun.
19 Sa'an ma' nitu' og pongonion ku
sog Mikpongon po' bagun amu dosop
kongonan nog glolaman ni Kristu nog
ondi' motokad sobutoy. Po' sa'an ma'
nitu', bagun amu da mosukup sog glam
nog polomotadon nog Mikpongon.
20 Dadi, songlitan og Mikpongon! Po'
bianan sog Bolakat non nog dianita, mi-
nang non labi pa sog ain pongonion ta
dianon otawaka labi pa sog ain dia sog
dialom pikilan ta.
21 Og glam nog pigotowan non, songli-
tan ta og Mikpongon bu si Kristu Isus
tidu sog tolipunan asta sog da' kopus non.
Amen.

4

Pa'ali sog kopoksiningkotoy nog ain sinumolabuk dia ni Kristu

1 Dadi akon, og kikolobusuan ku koni
sabap sog kopokokunut u dia sog Pog-
baya'. Bu pongonion ku dianiu nog og
kotubu' niu dini sog dunya modopot niu
inangoy og polomotadon kitu' nog glegan
nog Mikpongon dianiu dangan mionggat
non amu sumolabuk dianon.
2 Sumboy kobon non ombaba' tokodoy
og bolotabat niu, bu pogbinotadoy amu,
bu popayat niu og ponutus niu dianilan,
bu poginompunoy amu bianan sog glola-
man niu.
3 Bu pogopasoy niu og kopoksolabuk
niu sabap sog Bolakat nog Mikpongon.
Po' piksolabuk non amu bianan sog ko-
poglogomigus niu.
4 Po' og pigotowan ni Kristu pinonggi'
sog solabuk glawas. Bu og Bolakat nog
Mikpongon solabuk da. Bu solabuk da
og dodomaan niu dia sog gonggat nog
Mikpongon dianiu.
5 Bu solabuk da og Kounutan ta. Bu
solabuk da og piktonudan ta. Bu solabuk
da og bunyag dianita.
6 Bu solabuk da og Mikpongon nog ion
og Gama' nog glam nog gotow, bu ion
dosop Pogbaya' sog glam non. Bu ion
dia sog glam non. Bu og poginangon non
si'oy, dia non dosop pibian sog glam nog
gotow.
7 Dadi, pigatulatul ni Kristu sog monala
kotow dianita og kotoan.
8 Po' ma' nini og sinulat sog Kitab,

"Dangan minangoy ion sog ditas, modakol
ginoit non nog mikaum non
mangka non bogoyoy sog go-
towanan og popia non."*

9 Dadi, olo ma gidoy og pogolongon non
koyon nog minangoy ion ditu' sog ditas?
Og ma'ana non, minonog ion dini poguna
sog glupa'an.
10 Dadi, ion og pogolongon koyon nog
minonog sog glupa'an koni, ion non
dosop ion og miktolabang kitu' asta sog
bubunglangit bagun da ion moglop sog
gliwag nog glangit bu glupa'an.
11 Ion dili og migbogoy nog popia dia
sog pigotowan non. Og duma inimung
non nog sosugu'onanan, bu og duma
inimung non nog polomolatasanan, bu og
duma inimung non nog polongustalanan,
bu ngon dosop og polongipatanan nog
miktamuy dianon, bu ngon dosop og
polopanadanan.
12 Sa'an binogayan og pigotowan nog
Mikpongon nog ma' nitu' po' bagun ilan
mosimpan moktinobangoy bagun da po-
sisaya' kopagon ain og pigotowan non nog
13 boya'an modopot nog glam ta og
kopoksolabuk ta kitu' dia sog kopongan-
dol bu sog kosabut ta pa'ali dia ni Kristu,

* **4:8 4:8** Salmu 68:18

nog ion non og Bata' nog Mikpongon. Po' bila ma' nitu' ita na, mimung posisaya' og kosukup ta ma' da nog kohurup ni Kristu.
14 Dadi bila ma' nitu' ita na, di' ita na mosobu' ma' nog gombata'anan. Po' og tud ta ondi' na mogdua'dua'. Otawaka, di' ita na moit nog gininisan nog pomali bu gustalan. Po' modakol og mokpanad nog sagya glimbung otawaka bigyak bagun moit og gotowanan dun.
15 Suga'id non, bianan sog kopoktalu' ta nog ain og motud sabap sog glolaman ta, og glam ta, mimung nog mama' non sog glam non, nog ion non si Kristu. Po' ion pinonggi' sog gulu bu ita sop pinonggi' sog glawas non.
16 Dadi sabap dianon, og glawas non miksolabuk. Bu glam nog glangkapanan nog glawas non miksiningkotoy. Dadi og ma'ana non, bila monala kotow dianita, gomiton ta og kotoan kitu' nog binogoy dianita, bianan sog pokilolamoy ta mimung pododungag og pagon ta sog kosolabuk ta dia ni Kristu.

Og bogu kotubu' ta dia ni Kristu

17 Dadi, sog baya' nog Kounutan ta, tolu'on ku dianiu nog na' niu na tokodoy unuton og polomotadon nog gotowanan koyon nog ain di' mokokunut sog Mikpongon, po' og dialom pikilan nilan koyon da' doksu' non.
18 Po' og pikilan nilan koyon dia sog kodoloman. Da' ilan kolakit sog kotubu' kitu' nog miktidu sog Mikpongon po' sabap sog kulang og sabut nilan pa'ali dianon bu sabap sog kopongmungyas nilan.
19 Dadi, sabap sog kiowa'an ilan nog sipog, inuakil nilan na og glawas nilan moginang nog glam nog gininisan nog di' pia bu mogapas ilan tanan moginang dun.
20 Tibua amu, di' ma' nitu' og bianan dun og sabut niu pa'ali dia ni Kristu.
21 Po' midongog niu nododa' pa'ali dianon, bu sabap sog kosolabuk niu dianon, kiponadan amu nog motud nog mitongow ta dia ni Isus.
22 Dadi, awa' niu na og dan pikilan niu kitu' nog pigboya'an nog dusa. Po' sabap sog glegan nog dan pikilan niu kitu' nog molimbung, mioit amu sog polomotadon kitu' nog doksu'an non og gla'at.
23 Suga'id non, sumboy kopongimboguan og dialom pikilan niu.
24 Bu suklioy niu na og dan pikilan niu nog pikilan kitu' nog di' na pogboya'an nog dusa. Po' kitu' piongon nog Mikpongon dianiu nog mondom mimung amu dun mama' non bu dia ion kotongow sog polomotadon niu kitu' nog modulus bu pikilan nog molonu'.
25 Dadi, na' amu mogloput. Suga'id non, monala kotow dianiu sumboy moktalu' nog motud dia sog pakasi non po' glam ta miksiningkotoy ita na sog kosolabuk ta dia ni Kristu.
26 Bu moglolingit amu si'oy, sumboy mongmaya' amu da bagun amu ondi' mokodusa. Bu og glolingit niu koyon, na' niu podopotan nog sumindop gondow.
27 Na' amu mogbogoy nog dalan nog boya'an koyuba'an amu ni Kindagow dun.
28 Bu bila ngon og polonakow, sumboy lumota' na monakow bu mogusaha na ion mahatul bagun da omba'is og kopoglokotubu' non. Bu doma, bagun dosop ion mokotabang dia sog ain miskinan.
29 Bu takpil sog ponolu'on niu, na' amu na tokodoy moktalu' nog sosuku og mokolaton nog ponolu'on. Suga'id non, talu' niu ain tibua kopondolo'isogan dun og pakasi niu bila omba'is tolu'on sog tang koyon nog boya'an kolongasan ain mokinongog dun.
30 Po' bila poktolu'on niu og di' kitu' pia, kosokitan og Bolakat nog Mikpongon dun. Po' ion og tanda' nog Mikpongon dianita nog ngon gondow non poluason non glam nog pigotowan non tidu sog baya' nog dusa.
31 Dadi, sumboy awa' niu na glam nog kopoktagu'tagu' niu bu og glolingit nog pikilan niu, bu og pokangit niu. Bu sumboy da'idun moginopisoy otawaka monompola' otawaka mogbolotibot.
32 Suga'id non, kololat amu nog pakasi niu bu poktinobangoy amu. Bu sumboy sop moginompunoy amu ma' da nog kopongampun nog Mikpongon dianiu sabap sog kosolabuk niu dia ni Kristu.

5

Og dungag nog pomali ni Paul dianilan

1 Dadi, inimung amu noma nog Mikpongon nog piglogombata'anan non nog kololaman non, poglogilingoy niu og polomotadon non.
2 Bu sumboy og glam nog kohinangan niu bianan sog glolaman nog mama' nog glolaman ni Kristu dianita dangan sinoliuan non ita sog patoy. Bu og kopatoy non kitu' miimung momut ma' nog tinutung pomalas dia sog Mikpongon.
3 Dadi, og pigotowan amu noma nog Mikpongon, sumboy da'idun dianiu og moginang nog momabal otawaka moginang nog di' pia, otawaka mabak. Po' di' do'itan og pigotowan nog Mikpongon moginang dun otawaka minsan kintoman dun.
4 Bu di' amu dosop do'itan dun bila moglogwad otawaka mondolabak amu moktalu' otawaka og moglambas. Suga'id non, og poktolu'on niu sumboy ain gomba'is kitu' dia sog Mikpongon nog ma' nog kopokposolamat niu dianon.
5 Po' bagun niu kosunan, ain momabal, otawaka og moginang nog di' pia, otawaka mabak, ondi' ilan mokampu' sog pigdotu'an ni Kristu bu sog Mikpongon. Po' ain og miginang nog mama' nitu', og ma'ana non, pisolag nilan og kohinangan nilan kitu' boya'an miimung nog kitu' na og poktomuyon nilan.
6 Dadi sa'an itu', na' amu tumomba' nog poktolu'on nilan kitu' nog da' doksu' non po' gomonsunoy kobigyakan amu dun. Po' sabap sog kohinangan kitu' nog ma' nitu', sila'on nog Mikpongon ain moginang dun, kobal nog ondi' ilan mokokunut dianon.
7 Dadi, na' amu tokodoy moleg mogampu' dianilan.
8 Po' dini kitu' dia amu pa sog kodoloman. Tibua numun koni, dia amu na sog kodolagan bianan sog kosolabuk niu dia sog Kounutan ta. Dadi, og piglogombata'anan non na amu, sumboy og polomotadon niu duma'it sog kodolagan.
9 Po' tidu sog kodolagan mongon og glam non nog gomba'is, bu ain motud, bu ain modulus.
10 Dadi, pogapas amu monontong nog ain kosu'atan dun og Kounutan ta.
11 Bu pogolig amu nog polomotadon kitu' nog miktidu sog kodoloman po' kitu' da' doksu' non. Suga'id non, bianan sog kohinangan niu kitu' nog gomba'is, potampal niu nog og kohinangan nog gotowanan kitu' nog ma' nitu', molaton nododa'.
12 Po' og kohinangan nilan kitu' nog piglingod, kosipogsipog tokodoy minsan sagya si'oy moglabit dun.
13 Tibua bianan sog dolag, kosunan na doda' bog olo bayu' non.
14 Po' glam non mitampal na, dia na sog kodolagan. Po' ngon talu' nog ma' nini, "Pogongman amu na ain miktulugtulug bu pogbuat tidu sog patoy mangka amu kosilowoy ni Kristu."
15 Dadi, potubudoy niu og polomotadon niu. Po' sumboy og polomotadon niu ain og mokososu'at, kona' nog ain ginang kitu' nog di' mokososu'at.
16 Dadi, pogimakat amu moginang nog ain gomba'is po' og tang koni, og kodokolan nog gotowanan mokpoginang ilan na nog ain molaton.
17 Dadi, na' amu na moginang nog ginang nog kogumowan. Suga'id non, su'at niu na og glegan nog Kounutan ta.
18 Bu na' amu moginum nog galak nog boya'an molangu amu dun po' doksu'an non mogla'at amu dun. Suga'id non, tugdak niu og Bolakat nog Mikpongon mogokbit dianiu.
19 Bu bila moglumpuk amu, gamit niu nog ponolu'on niu og talu' kitu' sog bobatanan nog sanglit bu og duma bobatanan pa'ali sog kinodiwata. Bu kobon non pogloliag amu bu bobatoy niu og Pogbaya' dia sog dialom pikilan niu.
20 Bu bianan sog ngalan nog Kounutan ta nog si Isukristu, kobon non posolomatoy niu og Gama' ta nog Mikpongon sog glam non.

Og pomali dia sog kolokianan bu sog kolibunanan

21 Sumboy moksinongkanoy amu po' bianan ditu' motongow og gadab niu dia ni Kristu.

22 Bu amu kolibunanan, sumboy
sumangkan amu dia sog duoy niu,
domikian nog ma' nog kosangkan niu dia
sog Kounutan ta.
23 Po' og glaki og moglokounutan dia
sog duoy non domikian da ma' ni Kristu
nog ion og Kounutan dia sog tibuk nog
pigotowan non. Po' og pinonggi'an di-
anon, ion og gulu. Bu ilan sop pinonggi'
ilan dia sog glawas non. Po' ion da og
Polonabang nilan.
24 Dadi, og kolibunanan sumboy
sumangkan ilan dia sog duoy nilan,
domikian da ma' nog pigotowan ni Kristu
sumangkan ilan dosop dianon.

25 Bu amu si'oy kolokianan, sumboy og
glolaman niu dia sog duoy niu domikian
da ma' nog glolaman ni Kristu dia sog
pigotowan non nog boya'an mingatas ion
matoy dun
26 bagun ilan mimung modulus po' og
kopokpolonu' non dia sog pigotowan non
bianan sog bunyag nog tubig bu sog talu'
non,
27 po' bagun motolima' non og tibuk ni-
lan nog da'idun sila'on non dun. Sumilow
tanan og kolongas nilan po' midulus na
bu da' na sila'on dianilan.

28 Dadi, domikian da nog ma' nitu'
dosop og kolokianan, sumboy og glola-
man nilan dia sog duoy nilan ma' da nog
kolalam nilan sog dili glawas nilan. Po' og
glaki nog molalam sog duoy non molalam
dosop sog dili glawas non.
29 Po' sima gidoy buan mokangit nog
dili glawas non? Da'idun da, suga'id
non, pokpokanon non tanan mangka non
usiba'oy mahatul domikian da ma' nog
gininang ni Kristu dia sog tibuk nog
pigotowan non.
30 Po' og polongkapan ita nog glawas
non.
31 Po' sinulat sog Kitab nog, “Sa'an
sumuoy og glaki sog gibaan nog mokogu-
lang non mangka ilan poktu'oy mogonong
nog duoy non koyon boya'an nog ilan
miimung nog salulawas.”*
32 Modalom og sinulat koni nog pilanta'
na. Tibua, og pogolongon ku koni, og
sungkoli'an non og pa'ali dia ni Kristu bu
og dakol nog pigotowan non.
33 Ma' si'oy nitu', og ma'ana non dosop
pa'ali dia sog pomogduoy nog sumboy og
glaki molalam sog duoy non mama' da
nog glolaman non sog dili glawas non. Bu
og glibun si'oy sumboy dosop pogodaban
non og glaki non.

6

Og mokogulang bu gombata' nilan

1 Bu amu si'oy og gombata'anan nog
sinumolabuk na dia sog Kounutan ta,
sumboy inongogan niu dosop og mokogu-
lang niu po' ma' nitu' og molongas niu
inangon.
2 Po' og mikuna sog glam nog dondagan
tidu sog Mikpongon og dondagan kitu'
nog ngon pasad dun, ma' nini, “Pogod-
aboy niu og gina'ama' niu bagun
3 ompayat og gumul niu sog bonua koni
bu bagun dosop molongas og kobotangb-
otangan niu.”*
4 Bu amu si'oy, mokogulanganan, na'
niu pololingiton gombata'anan niu bagun
da'idun sakitinawa nilan. Suga'id non, og
kopogusiba' niu dianilan pokpaksut niu
ilan bu pomolioy niu dosop ilan pa'ali dia
sog Kounutan ta.

Og guliponanan bu ain togo gulipon

5 Bu amu si'oy guliponanan, sumboy
mogbilang amu dosop sog ain gapu' niu
dini sog glupa'an bu dunut kopogadab
niu dianilan. Sumboy og kopoktantu
niu moginang dianilan mama' dosop nog
kopogbilang niu dia ni Kristu.
6 Po' og kopogbilang niu dianilan kona'
tibua sog motaan nilan nog bagun nilan
amu pogdongya'an. Suga'id non, sum-
boy og kopoginang niu dun, mama' nog
kopoktantu niu moginang nog glegan nog
Mikpongon. Po' amu, gulipon amu dosop
ni Kristu.
7 Dadi, pogopasoy niu og ginang niu di-
anilan dunut og gloliag niu. Po' domikian
da nog dia amu miginang sog Kounutan
ta, da' sog sagyaotow.

* **5:31 5:31** Genesis 2:24 * **6:3 6:3** Exodus 20:12

8 Po' kosunan niu, og Pogbaya' tumumbas dia sog ain og gotow kitu' nog miginang nog gomba'is, og gulipon otawaka kona' gulipon.
9 Bu amu si'oy ain og togo gulipon, sumboy og kopogokbit niu sog guliponanan niu, ma' nog kopogokbit nog Kounutan ta dianita. Dadi, na' niu dosop ilan pongondokon po' kosunan niu nog solabuk da og Kounutan niu ditu' sog glangit nog ion di' mogbigya'.

Og taming bu bosi mantu dia ni Kindagow

10 Dadi sog gimpusan, pokpopagon amu dia sog kosolabuk niu sog Kounutan ta bianan sog kopongandol niu, bu bianan dosop sog pagas nog tunung.
11 Solug niu na og glam nog gimokoyan niu kitu' nog tidu sog Mikpongon nog mimung nog ponaming niu mantu dia ni Kindagow bu sog glam nog koto'uan non luma'at dianiu.
12 Po' og duma ta koni mogbunu' kona' og sagyaotow, suga'id non, og kodotu'ananan, bu og kounutananan nog diwataanan, bu ain bolokatan bu sinongonan nog glatdiwataanan, bu og glatdiwataanan dia sog gawang.
13 Dadi, solug niu na og glam nog gimokoyan niu kitu' nog tidu sog Mikpongon po' bagun amu da mokantu tokodoy dianilan sog matong gondow nog molaton nog ion non ion pongulo'aton amu nilan. Bu bila mikandam amu na sog glam non, mokpondag amu na.
14 Dadi, antu amu na. Bu gamit niu og gininisan nog gimokoyan niu koyon mantu nog ma' nini. Sumboy og poktolu'on niu ain og motud po' domikian da mama' nog kandit nog sundalu. Sumboy midulus og polomotadon niu po' domikian da mama' nog glapis nog gigdob niu.
15 Bu sumboy dosop mosimpan amu mogustal nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog kopoglogomigus nog Mikpongon sog glam nog gotow po' kitu' domikian da ma' nog kopatus niu.
16 Bu gamit niu dosop kobon non og kopongandol niu sog Mikpongon po' pinonggi' itu' sog taming niu sog glam nog tinutudan nog baba' pana' nog pinana' dianiu nog Soitan bagun ompalong.
17 Bu tabuk niu og kogawon nog Mikpongon kitu' dianiu tidu sog dusa po' domikian da ma' nog glapis nog gulu niu bagun di' gumuya' og kopongandol niu. Bu gamit niu dosop og talu' nog Mikpongon po' kitu' domikian da ma' nog kalis nog Bolakat nog Mikpongon.
18 Bu sog glam non koyon, kobon non podunutoy niu nog gyakin bu og kopokitabang niu sog Mikpongon bianan sog Bolakat non dianiu. Sa'an sumboy pongmohilat amu, bu kobon non na' amu mogbungas. Bu pogyokinoy niu dosop og poktanudanan dia ni Isukristu.
19 Bu pogyokinoy niu dosop akon bagun da bila matong momali u, kobogayan u nog gustalan ku nog tidu sog Mikpongon po' bagun u da ondi' mogalangalang mogustal pa'ali sog pikilan nog Mikpongon kitu' nog piglimod dini kitu'. Ion non ion og Gomba'is nog Guksugan.
20 Po' akon og sosugu'on u nog Mikpongon mogustal dun. Tibua, sabap sog kopogustal u dun, mikolobusu u tanan. Dadi, sa'an pogyokinoy niu pa akon bagun u da ondi' mogalangalang mogustal dun po' ma' nitu' og polosuku'an ku.

Og gluksadan nog sulat non

21 Bu bagun niu dosop kosunan bog olo bayu'bayu' u dini, sinugu' u si Tikikus mangoy dion moguksug dianiu pa'ali dianakon. Si Tikikus og gilug ta sog tanud nog kololaman ta bu ion og sosoligan ku dia sog ginang koni nog binogoy nog Kounutan ta dianakon.
22 Dadi, sinugu' u ion mangoy dion moguksug dianiu po' bagun niu da kosunan bog olo botangbotang nami dini dunut og kopondolo'isogan non amu.
23 Dadi, og kotikna' nog pikilan, bu og glolaman, bu og kopongandol mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu tidu dosop sog Kounutan ta nog si Isukristu.
24 Bu og tulung dosop mongon dia sog ain og molalam kitu' nog asta sog da'

kopus non dia sog Kounutan ta nog si Isukristu.

Og Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Pilipus

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulatni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Pilipus

Og sulat ni Paul koni, posungu' ditu' sog poktanudanan dia ni Isukristu nog ditu' sog Pilipus. Ombasta pa'ali sog kangoy non ditu' sog Pilipus dia sog libru nog Piginang nog Sosugu'onanan ni Isukristu 16:1-40. Og kosulat non nog sulat koni, mitang ion ditu' sog kolobusuan. Bu sog tang koyon, misasow ion sabap sog kosusi dianon nog duma polomalianan. Bu misusa dosop ion sabap sog polopanadanan kitu' nog di' motud nog minampu' dia sog poktanudanan ditu'. Tibua, minsan si'oy ma' nitu', sinulat non og sulat non koni bianan dia sog da'da'an sabap sog kopagon nog tud non bu kopongandol non dia ni Isukristu.

Og soginis nog potugyuan nog sulat koni, og posolamat ni Paul dianilan ditu' sog Pilipus po' pinoit nilan og tabang nilan dianon sog tang nog kulang kotubu'an non. Pigopasan non mokpotantu dianilan bagun ilan da moksibolu' bu ompagon minsan si'oy kibianbianan nilan og ompihit. Mingoningoni dosop ion dianilan nog pokpobaba' nilan og bolotabat nilan nog mama' nog kopokpobaba' ni Isus. Bu di' ilan pogboya'an nog kopogabak bu og kopokpotaspotas. Pipikil non dosop dianilan, nog og kotubu' nilan koyon nog kosolabuk nilan dia ni Kristu, og tulung nog Mikpongon dianilan nog mitabuk nilan bianan dia sog kopongandol nilan, kona' bianan dia sog kopokokunut nilan dia sog Botad nog bansa Hudyu. Sinulat non dosop pa'ali sog da'da'an bu og kotikna' nog pikilan nog bogoyon nog Mikpongon dia sog ain lumangka nog kosolabuk nilan dia ni Kristu.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-11.
2. Og dili kibianbianan ni Paul, 1:12-26.
3. Og kotubu' nog ain sinumolabuk dia ni Kristu, 1:27–2:18.
4. Og pikilan ni Paul pa'ali dia ni Timuti ilan ni Epaproditus, 2:19-30.
5. Og pidonsama' tumalu' pa'ali dia sog bantaanan bu sog ain kondokondok, 3:1–4:9.
6. Og dongya' ni Paul dia sog poktanudanan ditu' sog Pilipus, 4:10-20.
7. Og doksu'an nog sulat koni, 4:21-23.

1 Akon si Paul bu si Timuti, og mikpoit nog sulat koni. Ami og sosoligan ni Kristu Isus.

Og sulat koni posungu' dia sog glam nog pigotowan nog Mikpongon sog koliwagan bonua nog Pilipus, ain sinumolabuk na dia ni Kristu Isus bu asta sog polongokbit sog poktanudanan bu sog sosoligananan nilan.

2 Og tulung bu kotikna' nog pomikilan mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu sog Kounutan ta nog si Isukristu.

Og posolamat bu gyakin ni Paul

3 Giap nog ompikil u amu, mokposolamat u dia sog Mikpongon.

4 Bu giap nog pogyakinan ku og glam niu, mogyakin u kobon non dunut og da'da'an ku

5 po' tidu sog kotabuk niu nog Gomba'is nog Guksugan koni bu asta sog numun kitu', kobon non tinumabang amu dianakon sog kopokpulonag u dun.

6 Bu kosunan ku nog, og Mikpongon nog ion miktolipun nog gomba'is nog ginang koyon dianiu, numun kitu' sanan non pa mogdoksu' dun asta matong og gondow kitu' nog kopokpuli' ni Kristu Isus dini.

7 Dadi, do'itan doda' nog ma' nini og pikilan ku pa'ali sog glam niu po' landu' og glolaman ku dianiu. Po' og tulung nog Mikpongon dianakon misunu' amu dosop dun, minsan si'oy ma' nini og kibotangbotangan ku koni dini sog kolobusuan otawaka sog kopogustal u nog Gomba'is nog Guksugan koni, bu sog koponaksi' u nog motud dia sog ain momungyas.

8 Og Mikpongon og mokotaksi' bog andun kosolag og gindowan ku dianiu po'

og glolaman ku dianiu inilingan ku og
glolaman ni Kristu Isus dianiu.
9 Dadi, pongoningonion ku dia sog
Mikpongon nog kobon non pododungag
og glolat niu bagun dumalan og sabut
niu bu og kotoan niu momikil bog olo og
motud
10 bagun niu da ompili' ain molongas
sog glam non, nog bagun da mimung
nog molonu' og pikilan niu bu da' sila'on
dianiu sog matong gondow kitu' nog
kopokpuli' ni Kristu dini sog glupa'an.
11 Bu mimung dosop nog modulus og
polomotadon niu nog miktidu dia ni
Isukristu bagun kosonglitan og Mikpon-
gon dun dunut ombantug og koba'is non.

Og kibotangbotangan ni Paul

12 Pigilugan, og kolegan ku dun nog
mosabut niu, nog sabap sog kibianbianan
ku koni nog ompihit, angkin tanan kopu-
lonag og Gomba'is nog Guksugan koni.
13 Po' og doksu'an non, kona' tibua
og glam nog sundaluanan koni dini sog
pigonongan nog datu' koni og mokosabut
dun nog sa'an mikolobusu u po' sabap
nog akon og sosoligan u ni Kristu. Suga'id
non, asta dosop og glam nog gotowanan
dini og mokosabut dun.
14 Bu sabap sog kopokolobusu u koni,
og kodokolan nog pigilugan ta sog tanud
dini, migdungag ilan kopagon dia sog
Kounutan ta nog boya'an pododungag
kokosog nilan mogustal nog talu' nog
Mikpongon.
15 Tibua, motud da nog ongon miksi-
bok bu migdalu sabap dianakon, boya'an
ginotadan nilan mogustal pa'ali dia ni
Kristu. Tibua minsan ma' nitu', ongon
dosop mogustal pa'ali dia ni Kristu po'
omba'is og pomikilan nilan.
16 Po' sabap sog glolat nilan. Po'
kisunan nilan nog sa'an dini u sog
kolobusuan koni po' tumaksi' u nog mo-
tud doda' og Gomba'is nog Guksugan
koni pa'ali dia ni Kristu dia sog ain
momungyas.
17 Tibua, ain og mikpoksibok kitu', mi-
gustal ilan pa'ali dia ni Kristu po' og
pogopasan nilan bagun da ilan dili og
ompotas. Og pogopason nilan kona' og
mokpotintu po' balu' nilan dun, mogdun-
gag sinsaan ku koni dini sog kolobusuan.
18 Tibua, minsan olo glegan nilan
omba'is otawaka molaton, da' da balan ku
dun. Suga'id non, og bololaga', sumboy
doda' ompulonag og gustalan pa'ali dia ni
Kristu. Dadi, sa'an itu', migda'da' u dun.

Migda'da' u dosop kobon non

19 po' kosunan ku nog sabap sog gyakin
niu bu bianan sog tabang nog Bolakat
ni Isukristu, og doksu'an nog kibotang-
botangan ku koni mimung posungu' u
mokoluas dun.
20 Po' og glegan ku bu dodomaan ku
nog minsan olo matong dianakon, minsan
patoy potubu'on nilan akon, ondi' u da
kosipogan dun, suga'id non, ompagon
da og pikilan ku po' bagun da si Kristu
kosonglitan sabap dianakon kobon non
labi na numun koni.
21 Po' akon, og tibuk nog kotubu' u sog
glupa'an koni, dia na ni Kristu, bu og
guntung u bila matoy u.
22 Tibua, solian ku pa dini sog glupa'an,
ngon pa og gomba'is inangon ku. Dadi,
di' u moto momili' dun.
23 Ma' nog piksangit guangoy. Po' og
glegan ku bosia, mokawa' u na dini po'
bagun dia u na ni Kristu po' ma' nitu'
bosia og molongas sog glam non.
24 Tibua sabap dianiu, golom na nog di'
u pa sokali' owa'on dini sog dunya koni.
25 Dadi, sa'an itu' misabut u na, bu
kosunan ku dosop nog ondi' u pa sokali'
owa'on dini bu mogonong u pa dini niu
bagun pododungag og kopongandol niu
dia ni Kristu bu dunut da'da'an niu dosop
dun.
26 Po' bianan sog dion u niu,
mimung mogda'da' amu tokodoy dia sog
kosolabuk niu dia ni Kristu Isus.
27 Tibua, minsan olo kobianbianan ku,
sumboy og polomotadon niu duma'it
tokodoy sog Gomba'is nog Guksugan
pa'ali dia ni Kristu. Bila ma' nitu',
mokangoy u dion otawaka ondi', mod-
ongog u da pa'ali dianiu nog ompagon
amu sog kopoksolabuk nog pikilan niu bu
miksolabuk amu sog tabal niu dia sog ain
sumusi kitu' nog tanud ta koni nog bianan
sog Gomba'is nog Guksugan.

28 Na' amu tokodoy mondok dianilan sog ain sumusi koyon dianiu. Po' bianan sog ginangon niu kitu', mimung amu nog tanda' nog ilan koyon posungu' na mogla'at nog polihala' nog Mikpongon. Tibua amu, tobangan amu da nog Mikpongon.
29 Po', binogayan amu nog kopatut tumabuk dianon bu kona' tibua nitu', suga'id non, binogoy dosop nog unungan niu ion dia sog sinsaan sabap sog kopongandol niu dianon.
30 Dadi og ma'ana non, sabap sog ma' nini koni, amu bu akon miksolabuk ita nog kibianbianan ta koni nog sinsaan sabap sog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Kristu. Mitongow niu da og glogon ku kitu' dini kitu'. Bu ma' da nitu' nog midongog niu koyon asta pa sog numun koni.

2

Og kobaba' nog bolotabat ni Kristu

1 Dadi pigilugan, bianan sog kosolabuk niu dia ni Kristu, kipondolo'isogan amu, bu sabap sog glolat non, kipongomu'an amu. Bu miksolabuk amu dosop sog Bolakat nog Mikpongon, bu molilolatoy amu bu molalam amu sog pakasi niu.
2 Dadi, poksolabuk amu tokodoy sog glolat niu, bu sog pikilan, bu sog tugyu niu. Bila ma' nitu' amu, og da'da'an ku dun di' kolobian.
3 Sumboy di' amu mogapas moginang nog bagun da dili amu ompotas dun. Bu na' amu dosop mogbonsagbonsag otawaka mokpotaspotas. Suga'id non, bianan sog kopokpobaba' niu sog duma niu, pikil niu ilan nog labi ilan pa dianiu.
4 Bu konia konia dianiu, sumboy moksinungodoy amu. Kona' tibua og dili og glegan niu og poksungodon niu.
5 Og ma'ana non, og pikilan niu sumboy dumalan sog pikilan ni Kristu Isus.
6 Po' si Kristu, og gasal nog Mikpongon. Tibua, minsan si'oy ma' nitu' ion, da' da ion pongimakat nog mokobatuk ion dia sog Mikpongon.
7 Bu da' non longkaoy og gasal non nog kinodiwata. Suga'id non, linangka non og glangka nog sosoligan, bianan sog kobata' dianon nog miimung ion ma' nog gotow sog kilawan.
8 Bu dangan miimung ion nog gotow, mikpobaba' ion bu inunut non og glegan dianon minsan si'oy asta sog minatoy ion sog kudus.
9 Dadi sa'an da og Mikpongon, piotas non ion nog boya'an da'idun mokolabi dianon. Bu iningolanan ion nog ngalan nog ondi' kolobian
10 po' bagun bila modongog og ngalan ni Isus koyon, tomuyon ion nododa' nog glam nog gotowanan, ain og dini sog pigloban nog glangit bu glupa'an, bu asta pa sog silung nog glupa'an po' glam non monginglu'ud dianon.
11 Bu glam nog gotowanan mokpoktalu' nog si Isukristu doda' og Pogbaya' sog glam non, dunut mimung nog kosonglitan og Gama' ta nog ion og Mikpongon.

Og polomotadon nilan pa'ali dia sog tud nilan

12 Dadi, amu og glokoleanan ku nog bololaga' dianakon, ma' nini. Mikokunut amu doda' da dianakon kobon ku kitu' dion. Tibua, labi amu na pokokunut dianakon minsan si'oy da' u dion niu numun koni. Bianan sog gondok niu sog Mikpongon, kobon non pogopasoy niu minang ain og dumalan kitu' dia sog kogawon non dianiu tidu sog baya' nog dusa bagun itu' kotoktuban.
13 Po' og Mikpongon, kobon non mogbogoy dianiu nog glegan niu moginang bagun niu da minang ain kosu'atan ion dun.
14 Dadi, inang niu og glam nog ginang niu nog da'idun susian otawaka og gyawab niu
15 bagun amu mimung modulus bu molonu' nog piglogombata'anan nog Mikpongon. Po' di' amu mama' nog duma gotowanan dini sog dunya nog mokolaton tokodoy og kohinangan nilan bu pikilan nilan. Suga'id non, domikian da mama' amu nog bitunanan sog glangit nog sumilow
16 kobon niu mokpolatas dianilan nog talu' pa'ali sog kotubu' nog da' kopus non. Sa'an itu', omba'is tokodoy og

pikilan ku bila matong og gondow kitu'
nog kopokpuli' ni Kristu dini po' da' da
kobolong gulas sinsala' u sog kopoginang
u koni.
17 Tibua, bila gomonsunoy og po-
sungu'an ku bunu'on nilan na akon,
mimung u domikian mama' nog singkot
sog pomalas niu dia sog Mikpongon
bianan sog ginang niu bu kopongandol
niu dianon. Bu mogda'da' u dun bu du-
muma u sog gloliag niu sog kibianbianan
niu.
18 Dadi amu si'oy, sumboy mogda'da'
amu dosop dun dianakon bu dumuma
amu dosop mogloliag dianakon.

Pa'ali dia ni Timuti bu si Epaproditus

19 Dadi, sog baya' nog Kounutan ta, di'
da pulilung, dondagon ku da si Timuti
mangoy dion niu po' bagun ku motikul
bog olo bayu'bayu' niu dion, bu bagun
u dosop kopondolo'isogan nog dongogan
pa'ali dianiu.
20 Sa'an si Timuti og dondagon ku
mangoy dion niu po' dini, ion da og
sumolabuk dianakon sog pikilan ku nog
pa'ali sog kopianan niu.
21 Po' og duma gotowanan dini
pododion nilan og dili kopianan nilan,
kona' og pododion nilan ain kopianan
kitu' pa'ali dia ni Isukristu.
22 Tibua, kosunan niu da si Timuti bog
olo og kopoktantu non. Po' miimung ion
mama' nog bata' u. Linumbidan non
akon dia sog ginang u koni nog pa'ali sog
Gomba'is nog Guksugan.
23 Dadi, og dodomaan ku dun nog
modondag u ion mangoy dion niu ampun
kosunan ku bog olo og posungu' matong
dianakon.
24 Bu dodomaan ku dun sog Kounutan
ta, nog di' da pulilung mokangoy u da
dion niu og dili glawas u.
25 Bu si Epaproditus dosop, ion og
sinugu' niu mangoy tumabang dianakon,
og gilug u doda' ion sog tanud bu dinu-
muma ion dianakon sog ginang koni nog
mogustal. Bu linumbidan non dosop akon
sog ain sumusi kitu' dia sog pomali nami.
Tibua, numun koni og pikilan ku dun,
sumboy nododa' muli' na ion dion niu
26 po' gindowon non tokodoy amu dion
bu misusa dosop ion po' og dongogan non
dion niu mikobian dow ion di' mokodag.
27 Motud doda' ion. Mikobian doda' ion
nog di' mokodag nog boya'an guyudan
buk dona og kotubu' non dun. Tibua,
linolatan da ion nog Mikpongon. Kona'
tibua non og linolatan non. Akon si'oy
bagun u da ondi' ilakad kosusa dianon.
28 Dadi, sa'an lamig u na ion dinondag
muli' bagun amu da moktongow puli' po'
bagun amu da mogda'da' dun. Bu akon
si'oy, mimung dosop nog ombogan og
pikilan ku dun.
29 Dadi, pogdodial niu ion dunut og
gloliag niu po' solabuk amu non dia sog
Kounutan ta. Bu sumboy mogadab amu
dosop sog gotowanan nog mama' non
30 po' ion guyudan buk dona matoy
na bosia sabap sog kopoginang non nog
ginang nog binogoy ni Kristu dianon.
Po' inatas non sumoliu dianiu tumabang
dianakon.

3

Og motud nog kodulusan

1 Sog gimpusan nog poktolu'on ku
koni, pigilugan, pogloliag amu dia sog
kosolabuk niu dia sog Kounutan ta!
Di' u mogbungas moguli'uli' sumulat
dianiu nog ma' nini po' mimung ini nog
ponanggan niu.
2 Pokpotubud amu nog gotowanan
koyon nog momali nog sumboy moktuk
og gotow mangka si'oy ion tolima'oy nog
Mikpongon. Iningolanan ku ilan nog
gayam po' og kohinangan nilan koyon di'
dumalan dia sog glegan nog Mikpongon.
Ilan, lamig nilan tanan pongongolan og
glawasanan nilan.*
3 Kona' ilan nog pigotowan nog Mikpon-
gon, suga'id non, ita og pigotowan nog
Mikpongon. Po' ita og tinuk nog motud
nog kopoktuk. Ita og miktamuy dia sog
Mikpongon bianan sog Bolakat non, bu
mokpogloliag ita dia sog kotubu' ta nog
miktidu sog kosolabuk ta dia ni Kristu

* **3:2 3:2** Og pigolong non koni og kopogapas nilan sog botad nog moksunat.

Isus. Bu ondi' ita pia sumalig sog botad
nog ma' nog piginang nilan koyon nog
sagya ilan tibua mokpopotongow.
4 Po' somo' og kotolima' nog Mikpongon
dianita sabap da sog polomotadon ta,
motolima' non tokodoy akon. Po' da'idun
mokantu dianakon sog polomotadon ku
dia sog kopokokunut u nog botad nog
bansa Hudyu.
5 Po' pitu gobi u tidu bota'on tinuk u na.
Bu og pihak u nog Hudyu. Bu og pangkat
u ni Apu' Israel bianan dia ni Apu' Ben-
jamin. Bu pa'ali dia sog polomotadon sog
tanud nog Hudyu, miunut u tokodoy po'
og parasiu u tanan.
6 Bu sabap sog kopogastol u sog tanud
u kitu' bakas, pimosokitan ku tanan ain
poktanudanan dia ni Kristu. Bu pa'ali
sop sog kodilis nog kopokokunut u nog
polomotadon nog Hudyu, miunut u itu'
tokodoy bu da' u tanan sila'oy dun.
7 Minsan si'oy kolongasan u nog glam
nog ma' nion koyon, numun koni initung
u na nog da' doksu' non po' sabap sog
kolongas ni Kristu dianakon.
8 Bu kona' tibua nitu', og kosolag non
minsan olo sog kilawan koni initung u na
nog da' doksu' non po' sabap nog landu'
kobololaga' og kokosun ku dia ni Kristu
Isus nog ion og Kounutan ku. Sabap ditu',
binolong u na glam non bu og piitungan
ku dianilan ma' na nog kolomu'lomu'
bagun ami moksolabuk ni Kristu bu di'
ami na moksuoy
9 boya'an nog modulus u dianon. Og
kodulus u numun koni kona' na og
sagya pigimungimung nog bianan sog
kopokokunut u nog Botad kitu' nog mik-
tidu dia ni Muses kobon nitu'. Suga'id
non, og kodulus u dia na miktidu sog
Mikpongon bianan sog kopongandol u
dia ni Kristu. Po' midulus ita dia sog
Mikpongon bianan sog kopongandol ta
dianon.
10 Moleg u tokodoy mokosun dia ni
Kristu bu moleg u dosop nog minang di-
anakon og tunung nog kopotubu' dianon
tidu sog patoy. Moleg u dosop sumolabuk
dia sog sinsaan non bagun u mimung
mama' non bianan sog kopatoy non.
11 Bu gomonsunoy bianan ditu' og
glawas u koni potobu'on da puli' tidu sog
patoy.

Og pogopasan dumopot nog polotanud

12 Di' u moktalu' nog mialap u na
og glam non koyon otawaka mihurup u
na. Suga'id non, monamal u kobon non
bagun ku malap og kolegan non kitu'
dianakon nog dopoton ku.
13 Pigilugan, da' u da pokpikil dun nog
mialap u na itu', suga'id non, solabuk
da og ginangon ku ma' nini. Tolikudan
ku na ain og minian na kitu' mangka u
pogopasoy ain sog gunan kitu' nog
14 pogdopoton bagun ku da malap og
sinimpan nog Mikpongon kitu' ditu' non
sog glangit nog sa'an inonggat non akon
bianan dia ni Kristu Isus.
15 Dadi, ain og ompagon na og kopon-
gandol non, sumboy ma' nitu' dosop og
pomikilon non. Tibua, bila ngon og duma
niu dion nog di' ma' nitu' og pikilan non,
og Mikpongon da og mokpotampal dun
dianon og glopangan non koyon.
16 Bu sumboy, unuton ta ain og goktob
nog misabut ta.
17 Pigilugan, duma amu moglogiling sog
duma gotowanan kitu' nog miglogiling
dia sog polomotadon ku otawaka sog ain
og mikokunut sog polomotadon kitu' nog
pianad nami dianiu.
18 Po' tatap u na bosia tolu'on dianiu
bu puli'an ku nosop tumalu' numun kitu'
dianiu nog dunut pongingloyu'an u tanan
dun. Po' modakol og dumaanan ta,
minanta ilan dia ni Kristu po' og polomo-
tadon nilan ondi' dumalan sog polomo-
tadon kitu' nog pinotayan ni Kristu sog
kudus.
19 Dadi, og posungu'an nilan dia sog
gla'at po' mindiwata ilan sog dili glegan
nog glawas nilan bu kopogbonsag nilan
nog kohinangan nog kosipogsipog. Og
pomikilan nilan tinigbung nilan dini sog
sagya sog kinilawan.
20 Tibua ita, og gotow ita sog bonua kitu'
ditu' sog glangit, bu migda'da' ita kobon
ta mogbagad dia sog Polonabang ta kitu'
nog posungu' matong nog ion non ion og
Kounutan ta nog si Isukristu.

21 Bu bianan sog dasig nog baya' non
nog boya'an og glam non kopogboya'an
non, og glawas ta koni nog moluya bu
posungu' matoy, potimoluyon non mama'
nog kolongas nog glawas non.

4

1 Dadi pigilugan, bila ma' nitu' og
dodomaan ta, sumboy potintuon niu og
kopokpopagon niu nog tud niu dia sog
Kounutan ta. Amu og kololaman ku nog
glokoleanan ku! Gindowon ku amu bu
landu' gloliag u sabap dianiu! Landu'
koba'is og pikilan ku dianiu!

Og gimpusan nog pomali non dianilan

2 Pongonion ku dia ni Eudia ilan ni
Sintiki nog sumboy moksulut ilan po'
solabuk ilan da sog Kounutan ta.
3 Bu ika le, og duma u sog ginang
koni, kosoligan ku ika. Tobangoy nika
pa ilan. Po' ilan koyon, motugos ilan
dumuma dianakon, dia ni Klement, bu
asta sog glam nilan nog tinumabang di-
anakon mokpulonag nog Gomba'is nog
Guksugan pa'ali dia ni Kristu. Po' ilan
koyon, kilolaan nilan na nog Mikpongon
po' og ngalananan nilan sinunu' non na
dia sog ain binogayan nog kotubu' nog da'
kopus non.
4 Kobon non pogda'da' amu sog
kosolabuk niu dia sog Kounutan ta. Bu
puli'an ku pa tumalu' dianiu, pogda'da'
amu!
5 Bu sumboy potompalon niu og
kopokpoluluk niu sog glam nog gotow
po' mosompol na og kopokpuli' nog
Kounutan ta.
6 Na' amu tokodoy dolohiton nog min-
san olo og kobotangbotangan niu. Suga'id
non, sog glam non pogyakin amu dia sog
Mikpongon bu pongoningoni amu dianon
sog ain kulang niu dunut og pokposola-
mat niu dianon
7 nog boya'an og kotikna' nog miktidu
dia sog Mikpongon nog di' motokadtokad
sobutoy, og mokpopagon nog dialom pik-
ilan bu og pusung niu dia sog kosolabuk
niu dia ni Kristu Isus.
8 Dadi pigilugan, sog gimpusan, ma'
nini. Pomikil niu ain og motud kitu', bu
ain og molongas kitu' nog polomotadon
bu modulus dia sog Mikpongon, bu ain
og mokososu'at kitu', bu ain dosop og
kopogdongya'an kitu'. Dadi, og glam nog
ma' nion koyon, sumboy pomikilon niu.
9 Bu langka niu ain mitabuk niu bu
mianad niu kitu' dianakon, otawaka ain
og mitongow niu dia sog glangkalangka u,
otawaka ain og ponolu'on ku nog midon-
gog niu boya'an og Mikpongon nog ion
mogbogoy nog kotikna' nog pomikilan,
mongon dianiu.

Pisolomatan ni Paul og binogoy nilan

10 Dadi, migda'da' u tokodoy dia sog
Kounutan ta po' pitongow niu nosop
dianakon nog molongas kobalan niu di-
anakon. Kosunan ku nog kobon non dia
u sog pikilan niu. Tibua, ugat niu pa
kopotongow puli' dianakon po' da'idun og
tang niu mokpotongow dun.
11 Bu kona' ini nog tinalu' u dianiu
po' kionda'an u. Po' minsan olo og
kibotangbotangan ku, di' u mosusa dun.
12 Po' sibon u da konda'an otawaka
kongonan. Bu miatuk u na bog olo
og bianan dun nog bagun u di' mosusa
minsan olo tangoy dun, bila sog timpu
kobus otawaka sog tang nog daya, bu bila
sop sog tang nog mibosug u otawaka sog
tang nog kigutoman u.
13 Po' mokoga'us u da nog minsan olo
kobianbianan ku bianan sog dasig nog
binogoy ni Kristu dianakon.

14 Tibua minsan ma' nitu', molongas
tokodoy nog dinumaan niu akon sog gl-
ogon ku.
15 Bu kona' tibua nitu', po' kosunan
niu da nog dangan ginumonat u tidu
sog bonua nog Masadonia, sog tagna' u
mokpulonag nog Gomba'is nog Guksugan,
da'idun og tinumabang dianakon nog pig-
ilugan ta sog tanud ual da amu. Minsan
kiongonan u otawaka kikulangan u, amu
da og dinumuma dianakon.
16 Po' dangan kilogonan u kobon ku
pa ditu' sog koliwagan bonua nog Tesa-
lonika, kona' tibua nog insan amu pokpoit
nog tabang niu dianakon.

17 Kona' po' mongoni u nog tabang,
suga'id non, og kolegan ku dun mog-
dungag tanan og popia nog Mikpongon
dianiu.
18 Bu mitabuk u da og glam nog pinoit
niu kitu' dianakon bu miksawadsawad
tanan. Dadi, kitoktuban na og glam
nog kulang u kitu' dangan mitabuk u
dia ni Epaproditus og bogoy niu koni
dianakon. Bu og bogoy niu koni miimung
nog bogoy bu pomalas dia sog Mikpongon
nog momut bu kisu'atan ion tokodoy dun.
19 Dadi, og Mikpongon og mongoktub
nog glam nog kulang kobus niu bianan
dia ni Kristu Isus po' og daya non ondi'
kolobian.
20 Dadi, og Mikpongon nog ion og Gama'
ta, poksonglitan ion asta sog da' kopus
non. Amen.

Og sogina ni Paul dianilan

21 Koni og sogina u sog glam nog ain
sinumolabuk na dia ni Kristu Isus, og
pigotowan nog Mikpongon. Bu og duma
pigilugan ta sog tanud nog ain dini nakon,
minogina ilan dosop dianiu.
22 Glam nog pigotowan nog Mikpongon
dini bu labi na og gla'ayatanan ni Datu'
Sisar, minogina ilan dosop dianiu.
23 Dadi pigilugan, og tulung nog
Kounutan ta nog si Isukristu mongon dia
sog glam niu.

Og Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Kolosas

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulatni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Kolosas

Og sulat ni Paul koni posungu' sog poktanudanan dia ni Isukristu nog ditu' sog Kolosas. Og koliwagan bonua nog Kolosas koni, ditu' sog bukid nog Epasis. Og poktanudanan koyon dion, tinumabuk ilan dia ni Isus kona' po' si Paul og mikuna mogustal dun dianilan. Tibua, misakup ion dia sog bonua kitu' nog pigboya'an ni Paul sog tang nog kopogonong non kitu' sog Epasis po' ngon og poktanudanan sog Episus nog pipangoy non ditu' sog Kolosas. Miobonobon tidu ditu', kisunan ni Paul nog ngon og polopanadanan nog di' motud dion sog glumpuk nog poktanudanan koyon sog Kolosas nog mikpanad nog bila og gotow moleg mokosun nog Mikpongon bu mogawon tidu sog dusaanan non, sumboy tumamuy ion dow dia sog duma kounutananan nog diwataanan. Bu sumboy dosop inangon non og polomotadon mama' nog moktuk, bu sumboy unuton dow og gli'inan nog pongonganon, bu og duma polomotadon.

Sa'an itu' sinulat ni Paul ini, po' og susion non og pikpanad nilan koyon bianan sog motud nog gustalan pa'ali sog kopoktanud dia ni Isukristu. Og tabal non nog pikpanad nilan koyon ma' nini: Si Isukristu da og mokogawon dia sog gotowanan tidu sog baya' nog dusa. Bu ain og pikpanad nog mosuoy dion, da'idun og sagnat non. Po' bianan dia ni Kristu, og dunya koni inimung nog Mikpongon, bu bianan dosop dianon pitiguli' non dia sog dili non. Da'idun lual og bianan dun nog motabang nog dunya koni dia sog baya' nog dusa, da' lual bianan da dia ni Kristu. Tubus nitu', ustalon ni Paul bog olo ma'ana nini sog gotowanan, sog ain sinumolabuk na dia ni Kristu.

Og sulat koni, og sinoligan mokpitang dun ditu' sog Kolosas si Tikikus ilan ni Onesimus. Og Onesimus koni, og gulipon kitu' nog pingingolotan ni Paul dia ni Pilimon bianan sog sulat non kitu'.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-8.
2. Og glangkalangka bu og ginang ni Kristu, 1:9–2:19.
3. Og bogu kotubu' nog ain sinumolabuk dia ni Kristu, 2:20–4:6.
4. Og doksu'an nog sulat koni, 4:7-18.

1 Akon si Paul, og mikpoit nog sulat koni, og sosugu'on ni Kristu Isus bianan sog baya' nog Mikpongon. Og sulat koni tidu dianakon bu dia ni Timuti nog gilug ta sog tanud.

2 Og sulat nami koni posungu' dia sog pigotowan nog Mikpongon dia sog koliwagan bonua nog Kolosas, ain og pigilugananan nami sog tanud nog mipagon na dia sog kosolabuk nilan dia ni Kristu.

Og tulung bu kotikna' nog pikilan mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon.

Og gyakin nog kopokposolamat

3 Giap nog pogyokinan nami amu, moksolamat ami dia sog Mikpongon nog og Gama' nog Kounutan ta nog si Isukristu

4 po' midongog nami pa'ali sog kopongandol niu dia ni Kristu Isus bu asta dosop sog kolalam niu dia sog glam nog pigotowan nog Mikpongon.

5 Bu og kopongandol niu bu glolaman niu koyon dia piingkod sog dodomaan niu kitu' nog molongas, nog sinimpan dianiu ditu' sog glangit. Bu dia niu itu' midongog sog motud nog talu' nog ion non ion og Gomba'is nog Guksugan nog midopot dianiu.

6 Bu og Gomba'is nog Guksugan koni pikpulonag na dia sog gliwag nog dunya nog boya'an modakol tinumud dun bu miksop og polomotadon nilan mama' niu, dangan midongog niu bu misabut niu bog andun kotud og tulung nog Mikpongon.

7 Bu og Guksugan koni kionadan niu dia ni Epapras, ion dosop og duma nami nog kololaman bu ion si'oy og sosoligan

ni Kristu nog sinumoliu dianami mangoy
dion niu.
8 Bu piguksugan non dianami pa'ali sog
glolaman niu nog miktidu sog Bolakat nog
Mikpongon.
9 Dadi sa'an itu', tidu sog gondow kitu'
nog kodongog nami dun asta sog numun
koni, pogyokinan nami amu. Bu pokpon-
gonion nami sog Mikpongon nog mosabut
niu tokodoy og glegan non bianan sog
sabut bu og kotalus nog miktidu sog
Bolakat non
10 bagun niu molangka ain kolegan nog
Pogbaya' nog ginangon niu nog mon-
dom kosu'atan ion dianiu kobon non.
Og doksu'an non, minang niu og glam
nog molongas nog kohinangan, bu po-
sisaya' pogdungag og sabut niu pa'ali sog
Mikpongon.
11 Bu pongoningonion nami dosop nog
popogonon non amu tokodoy bianan sog
dasig nog Bolakat non nog di' kolobian
bagun amu mokogaga dunut ompayat og
ponutus niu sog glam non. Bu pogda'da'
amu
12 kobon niu mokposolamat dia sog
Gama' ta nog Mikpongon po' ion og
migbogoy dianiu nog kopatut bagun amu
dosop mosunu' sog sinimpan non kitu'
nog pusaka' dia sog pigotowan non. Og
sinimpanan non dun, ain misakup dia
sog pigdotu'an non, nog ion non ion og
kodolagan.
13 Ginawon non na ita tidu sog kopog-
baya' ni Kindagow, nog ion non ion og
kodoloman. Bu linalin non na ita dia sog
pigdotu'an nog Bata' non nog kololaman
non.
14 Po' bianan dianon milokat ita. Og
ma'ana non, inompunan non na og
dusaanan ta.

Og kotas ni Kristu

15 Po' si Kristu, ion og glimbagan nog
Mikpongon nog di' ta motongow. Ion og
mikuna sog glam nog piongon.
16 Bu glam non miongon bianan di-
anon, sog glangit bu sog glupa'an, ain
motongow, bu ain di' motongow, og
pogbaya'anan bu og kounutananan nog
diwataanan, bu bolakatanan nog kona'
sagyaotow asta sog kilawan. Glam non
miongon bianan dia ni Kristu, bu glam
non ion gapu' non.
17 Sog da'idun pa og miongon, ion don-
sama' na. Bu glam non miksiningkotoy
bianan sog kosolabuk nilan dianon.
18 Bu inimung ion nog Kounutan nog
pinonggi' ion dia sog gulu. Og glawas non,
ion non ion og tibuk nog pigotowanan
non. Ion og poktiduan nog kotubu' nilan.
Bu ion dosop og mikuna motubu' tidu sog
patoy bagun da ion mimung nog motas
sog glam non.
19 Po' kolegan nog Mikpongon og kodi-
wata non bu og kodiwata ni Kristu, ion
non da.
20 Bu kolegan non dosop nog bianan dia
ni Kristu, og glam non motiguli' dianon,
glam nog gotowanan ditu' sog glangit bu
dini sog glupa'an. Po' bianan sog dugu'
ni Kristu nog miglayas dia sog kudus,
miglogomigus og glam non dianon.
21 Po' amu, dini kitu' da'idun singkot
niu dianon. Bu mibanta niu ion sabap
sog kolaton nog kohinangan bu pomikilan
niu.
22 Tibua numun koni, bianan sog
kopatoy nog glawas ni Kristu, tiniguli'
non amu bagun amu mokindog dia sog
sungu'an non nog modulus bu da' na
sila'on dianiu.
23 Tibua, na' niu kiankianon og tud
niu dianon, somo' ita da ompagon amu
dianon bu di' amu mogdua'dua' sog
dodomaan niu nog miktidu sog Gomba'is
nog Guksugan. Ion non ion og Gomba'is
nog Guksugan nog midongog niu na bu
mipulonag na sog gliwag nog dunya. Bu
akon, si Paul, og sinoligan dosop mokpu-
lonag dun.

Og polosuku'an ni Paul sog pok-tanudanan

24 Migda'da' u tanan sog sinsaan ku
koni numun koni sabap sog kopogustal u
koni dianiu. Po' og sinsaan nog glawas u
koni miimung og pongoktub sog sinsaan
ni Kristu dia sog pigotowan non nog ion
non pinonggi' dia sog glawas non.
25 Po' akon si'oy, miimung u dosop
nog sosoligan nog pigotowan nog Mikpon-
gon bianan sog ginang nog piinang nog

Mikpongon dianakon mogustal mahatul
dianiu nog talu' non.
26 Og talu' non koyon nog pigolong, ion
non og milimod kitu' tidu pa sog kobon
nitu' dia sog gotowanan. Tibua, numun
koni pitampal na dia sog pigotowan non.
27 Po' og kolegan nog Mikpongon, po-
tompalon non dia sog ain pigotowan non
bagun motampal dia sog glam nog binon-
saan bog andun koba'is non kitu', nog
milimod bosia. Og ma'ana non, si Kristu
mogonong dianita. Bu bianan dianon
ngon landu' gloliag nog pigdodomaan ta.
28 Dadi, si Kristu og pikpulonag nami
sog glam nog gotow. Bu pimali bu pik-
panad nami sog glam nog gotow bianan
sog dalom nog kotoan nog binogoy non
po' bagun da ilan og monala kotow diani-
lan muakil nami nog mihurup ilan dia ni
Kristu.
29 Bagun ini minang, monamal u mogi-
nang bianan sog dasig nog binogoy
ni Kristu kitu' dianakon nog kitu' og
mimung og pagas u moginang dun.

2

1 Sa'an ini tolu'on ku dianiu bog andun
og bayu' nog koponamal u bagun amu
kobo'isan dun, bu ilan si'oy sog bonua nog
Laudisia, bu asta og glam nog dumaanan
kitu' nog da' ilan pa sibon pokolumpak
dianakon.
2 Sa'an inangon ku ini po' bagun glam
niu kopondolo'isogan dun, bu bagun amu
moksolabuk dia sog kopokilolamoy niu
po' bagun amu kongonan nog sabut nog
boya'an mosabut niu tokodoy og pikilan
nog Mikpongon nog milimod dini kitu'
nog ion non si Kristu.
3 Po' dianon tinagu' og glam nog kotoan
bu dalom nog sabut nog Mikpongon.
4 Tolu'on ku ini dianiu bagun amu ondi'
kolimbungan nog pomali kitu' nog ma'
nog migusoy migukpatukpat og kopok-
talu' nilan dun nog saka ondi' dumalan.
5 Po' minsan da' dion og dili glawas
u, dion da niu og pikilan ku. Bu doma,
migda'da' u nog midongog u og kopok-
solabuk niu bu og kopagon nog kopongan-
dol niu dia ni Kristu.

Og gustalan nog dumalan sog motud

6 Dadi, bila ma' nion tinumabuk amu
noma dia ni Kristu Isus nog ion og
Kounutan niu, sumboy motongow dia
sog glangkalangka niu og kosolabuk niu
dianon.
7 Ponginggamut amu dianon, bu singkot
niu og polomotadon niu dianon bagun
ompagon og tud niu sog piktonudan kitu'
nog pianad dianiu. Bu koponu' amu
kobon non nog kopokposolamat dianon.

8 Dadi, pokpotubud amu bagun amu di'
moit nog minsan sima nog gotow bianan
sog glimbung bu pomali nilan nog da'
doksu' non. Po' og pagon nog pomali
nilan koyon nog ma' nion sagya da og
pikilan nog sagyaotow, bu sagya da og
solosila, otawaka sagya da og polomota-
don nog dinunya. Kona' dia miktidu ni
Kristu.
9 Po' dia sog dili ni Kristu kotongow og
tibuk nog kodiwata nog Mikpongon.
10 Bu bianan sog kosolabuk niu dia ni
Kristu, mohurup amu dosop. Bu ion
motas pa sog glam nog kodotu'ananan
nog kodiwotaan.

11 Dadi, bianan sog kosolabuk niu di-
anon, tinuk non na amu. Kona' tuk nog
sagya gotow, suga'id non, og ma'ana non,
inawa' ita na ni Kristu dia sog baya' nog
dusa.
12 Dangan binunyagan amu, misunu'
amu na sog kolobong dianon bu sog
kotubu' non tidu matoy bianan sog ko-
pongandol niu dia sog dasig nog Bolakat
nog Mikpongon nog mikpotubu' dianon
tidu matoy.
13 Po' dini kitu', sog motaan nog
Mikpongon, og kotubu' niu da' pa kos-
ingkot dia sog Mikpongon po' da' amu
pa tukoy ni Kristu. Og ma'ana non,
pigboya'an amu pa nog dusa. Tibua
numun koni, og Mikpongon, sinunu' non
na amu sog kotubu' ni Kristu tidu matoy.
Inompunan non na ita sog glam nog
dusaanan ta.
14 Dadi, di' ita na mosugat nog polihala'
nog Mikpongon minsan si'oy da' ta kunut
og dan Botad kitu'. Po' inawa' non na
itu' bianan sog kolansang dia ni Kristu sog
kudus.

15 Bu bianan sog kopatoy non
sog kudus, inimung non na nog di'
mokpondag og baya' nog kodotu'an bu og
glam nog kodiwotaan. Bu pitampal non
na ilan bagun kotoksi'an nog ion doda' og
pondag sog glam non, bianan sog kopatoy
non sog kudus.
16 Dadi bila ma' nitu', na' niu potian-
gon ain sumila' dianiu kobal nog di'
amu mogbilang nog pomali nilan koyon
nog pa'ali sog pongonganon, otawaka
ginumon, otawaka pa'ali sog minsan olo
kologya'anoy dun, ma' nog kologya'an
nilan koyon sog bata' bulan, otawaka og
gli'inan nilan koyon pa'ali sog Gondow
nog Pogulali.
17 Po' glam nog polomotadon koyon
sagya da og nuni nog ngon pusungu'
matong nog ion non ion si Kristu.
18 Bu na' amu moit dun po' sagya ilan
da mokpotopoto sabap sog ponoginopon
nilan. Po' sagya ilan da og mokpopo-
tongow. Bu sagya ilan tibua sumugyut
dia sog moloikatanan. Po' dianilan koyon
miktidu da sog sagya pikilan nog gotow
bu da' doksu' non
19 po' da' ilan na singkot dia ni Kristu.
Po' si Kristu og Pogbaya', pinonggi' ion
sog gulu bu ita og glawas non. Dadi,
bianan sog gokbitan non, og glam ta
miksiningkotoy ita bu miimung ita ma'
nog glegan nog Mikpongon dianita.
20 Dadi bila ma' nitu', misunu' amu
noma dia sog kopatoy ni Kristu nog
boya'an da' amu na pogboya'oy nog pik-
ilan nog sagya og ginungod otawaka og
kinilawan, iduma mokokunut amu poma
dia sog polomotadon nilan koyon? Ma'
nion koyon, ma' pa nog dia amu sog
dinunya.
21 Og dondagan nilan koyon nog ma'
nog di' tumuyok, bu di' mogaid, bu di'
minam.
22 Og polomotadon nilan koyon nog ma'
nion, sagya da miktidu sog botad bu sog
pogonadan nog gotow. Po' glam nog ma'
nion koyon, da' kotodayan non.
23 Tibua, og bayu'bayu' nog polomo-
tadon nilan mama' da nog molongas,
po' polomotadon nilan koyon sagya da
og dili glegan nilan sumugyut dia sog
moloikatanan, bu mokpopotongow ilan
nog kopokpobaba' nilan, bu og gli'inan
nilan dia sog glawas nilan ompihit, saka
ondi' bololaga' dianilan og moktigol nog
napsu nilan.

3

Og polomotadon nog modulus

1 Dadi, bila ma' nion nog sinunu' amu
noma dia ni Kristu sog kopotubu' dianon
tidu sog patoy, ngon na og bogu kotubu'
niu. Dadi, sumboy og pogdopoton niu
kobon non ain dia sog ditas, sog pig-
dotu'an nog Mikpongon po' ditu' si Kristu
pogingkud sog dapit glintu non.
2 Sumboy kobon non tigbungon niu og
pomikilan niu sog ain pigdotu'an nog
Mikpongon kona' dia sog ain dini sog
dinunya,
3 po' minatoy amu na sog dinunya.
Suga'id non, og kotubu' niu tinagu' na dia
ni Kristu nog dia sog Mikpongon.
4 Dadi, og tantu kotubu' niu si Kristu.
Bu bila ion mokpotongow mokpuli' dini,
ita si'oy motongow ita dosop sumolabuk
sog kotas non.
5 Dadi, bila ma' nion minatoy amu
noma dia sog glegan niu kitu' nog din-
unya, sumboy di' amu na momabal bu
moginang nog duma kosipogsipog. Bu
sumboy kotigolan niu og napsu niu. Bu
na' amu mogabak, po' og ma'ana non
mimung nog kitu' na og piktamuy niu.
6 Po' sabap sog kohinangan nog ma'
nion koyon, ngon gondow non nog poli-
hola'on nog Mikpongon ain moglokohi-
nangan dun po' da' ilan pokokunut di-
anon.
7 Dini kitu', og glangka niu dia da sog
polomotadon koyon nog ma' nion.
8 Tibua, numun koni sumboy lu-
mota' amu na moglokohinangan nog ma'
nog bululokowon, bu moglolingit, bu
moksina, bu monompola' nog pakasi niu,
bu moglambas.
9 Bu na' amu dosop moglinoputoy nog
pakasi niu po' og ma' nion koyon, og polo-
motadon nog kinilawan. Po' di' amu na
bosia do'itan mokokunut sog kohinangan
kitu' nog pigboya'an nog dusa.

10 Po' sinuklian na og dan polomotadon
niu kitu' nog pigboya'an nog dusa, nog
bogu polomotadon. Dadi, og bogu pik-
ilan niu koyon nog da' pogboya'oy nog
dusa, miongon ion tidu sog Mikpongon
bu kobon non pongimboguan non nog
ma' nog bantuk non, bagun mosabut niu
tokodoy pa'ali dianon.
11 Og doksu'an non, mimung da' na
pogbigya'oy og gotowanan bila pingim-
boguan nog Mikpongon po' glam non
migbatuk da, og Hudyu otawaka kona'
Hudyu, bu ain mituk otawaka da' kotuk,
bu ain mikopongadi' otawaka da' poko-
pongadi', bu motas nog gotow otawaka og
gulipon. Po' miksolabuk ilan dia ni Kristu
bu ion dia dosop sog glam nilan.

12 Dadi, bila ma' nitu' og pigotowan
amu noma nog Mikpongon nog kololo-
man non nog pinili' non, sumboy mo-
tongow dia sog glangka niu og glolat niu
bu og tabang niu dia sog pakasi niu.
Bu kobon non sungod niu ilan bu dunut
kobaba' nog bolotabat niu, bu kopayat
nog ponutus niu.
13 Bu poglinonggungoy amu bu pogi-
nompunoy amu minsan olo og susian niu,
ma' nog kopongampun nog Kounutan ta
dianiu.
14 Bu og kosolag non, sumboy mok-
ilolamoy amu po' bianan sog glolaman,
og glam non koni mimung ompagon og
kopoksolabuk niu.
15 Bu sog kopoksolabuk niu dia sog
solabuk glawas ni Kristu, binogoy non
na dianiu moglogomigus. Bu sumboy og
kopoglogomigus niu koyon og mogbaya'
dianiu po' sa'an itu' inonggat non amu.
Bu kobon non pokposolamat amu dianon.
16 Og pomali ni Kristu sumboy mong-
inggamut dianiu bu mogokbit dianiu
kobon niu momali bu mokpanad sog
pakasi niu bianan sog dalom nog sabut
niu. Bu bobat niu og kosanglit bu og
solamat niu dia sog Mikpongon, bu og
duma bobatanan pa'ali sog kinodiwata.
17 Bu minsan olo ponginangon niu
otawaka og poktolu'on niu, sumboy inan-
gon niu bianan dia sog ngalan nog
Kounutan ta nog si Isus. Bu bianan
dianon, pokposolamat amu dia sog Gama'
ta nog Mikpongon.

*Og gomba'is nog polomotadon nog pok-
tanudanandia sog baloy*

18 Dadi amu kolibunanan nog sinu-
molabuk na dia ni Kristu, sumboy
sumangkan amu sog duoy niu.
19 Bu amu si'oy kolokianan, sumboy
kololamoy niu dosop og duoy niu bu na'
amu ombolu' dianilan.
20 Bu amu si'oy gombata'anan, sum-
boy kobon non mokokunut amu dia sog
mokogulang niu po' ma' nitu' og mosulut
sog Kounutan ta.
21 Bu amu si'oy mokogulang nilan, sum-
boy na' niu inangan og gombata'anan niu
nog boya'an mosingmal ilan dun.
22 Bu amu si'oy og guliponanan, sumboy
mokokunut amu sog glam non sog gapu'
niu nog dini sog glupa'an. Bu kona' tibua
sagya mokpopotongow amu nog ginang
niu dianilan bagun amu kodongya'an,
suga'id non, potongow niu dianilan og
kopoktantu niu sog glam nog ginang niu
po' ma' nitu' og kosugyut niu dia sog
Kounutan ta.
23 Bu minsan olo ponginangon niu, tig-
bung niu ditu' og pikilan niu mama' nog
dia niu ininang sog Kounutan ta, kona'
sog sagyaotow.
24 Po' kisunan niu na donsama' nog
mokotabuk amu nog tumbas non dianiu
nog kotubu' nog da' kopus non. Po' og
tantu Kounutan niu sog ginang niu, si
Kristu.
25 Bu ain og moglokohinangan nog mo-
laton, ongon dosop og tumbas non dun.
Po' og Mikpongon, bila mukum, ondi'
nododa' mogbigya'.

4

1 Bu amu si'oy nog togo gulipon, sum-
boy molongas og kopogokbit niu sog
gulipon niu. Po' kisunan niu na nog amu
si'oy, ngon dosop og Kounutan niu ditu'
sog glangit.

*Og dungag nog pomali sog glam nog
poktanudanan*

2 Dadi og glam niu, sumboy kobon non
pogyakin amu. Bu pongmohilat amu

kobon niu mogyakin dunut kopoksolamat niu dia sog Mikpongon.

3 Bu pogyokinoy niu dosop ami dini po' bagun ami kobogayan nog dalan mogustal, po' bagun nami mustal og milimod kitu' tidu pa sog kobon nitu' pa'ali dia ni Kristu. Po', sabap sog kopogustal u koni, mikolobusu u tanan dun.

4 Sa'an itu' sumboy pogyokinan niu akon, po' bagun ku da ompodolag tokodoy og gustalan ku dun. Po' ma' nitu' og polosuku'an ku.

5 Bu kobon non potubudoy niu og polomotadon niu dia sog ain da' pa kitu' tabuk dia ni Kristu. Bu kobon non pongimakat amu moginang nog omba'is.

6 Bu og kopoktalu' niu si'oy, sumboy kobon non mosu'at bu omba'is pokinongogan po' bagun niu da ilan motabal nog motud ain moksak kitu' dianiu.

Og ponogina ni Paul

7 Dadi, dinondag u si Tikikus mangoy dion niu. Ion og kololaman ta bu og gilug ta dosop sog tanud. Bu ion si'oy og duma nami nog sosoligan dia sog ginang nog binogoy dianita nog Kounutan ta. Ion og moguksug dianiu pa'ali sog glam nog kibianbianan ku dini.

8 Sa'an ini sinugu' u ion mangoy dion, po' bagun niu modongog bog olo botangbotang nami dini bu doma, bagun amu dosop kopondolo'isogan dun dianon.

9 Og duma non mangoy dion niu si Onisimus. Bu ion si'oy og gilug ta dosop sog tanud, nog kololaman ta nog tidu dion sog glumpuk niu. Ilan og moguksug dianiu nog glam nog bianbian nami dini.

10 Bu si Aristarkus, og duma u dini sog kolobusuan, minogina ion dianiu. Bu si Mark si'oy, og goguapu' ni Barnabas, minogina dosop ion dianiu dion. (Bu mitabuk niu da bayu' og pomali u pa'ali dianon nog bila mian ion dion, sumboy tolima'on niu.)

11 Bu si Josua nog kodua' ngalan non si Justus, ion si'oy minogina dosop dianiu. Og tolu kotow da koni og salu bansa u nog bansa Hudyu nog tinumabuk na dia ni Kristu, og dinumuma dianakon mokpulonag nog gustalan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu kipongomu'an u sabap dianilan.

12 Bu si Epapras si'oy nog tidu sog glumpuk niu, minogina dosop ion dianiu. Ion og sosoligan dosop ni Kristu Isus. Bu kobon non monamal ion mogyakin pa'ali dianiu nog bagun amu ompagon sog glam nog glegan nog Mikpongon, bu bagun dumalom og sabut niu, bu motintu na tokodoy og tud niu.

13 Bu kitoksi'an ku da bog andun koponamal non moginang nog kobo'isan niu. Bu kona' tibua dianiu, suga'id non, asta dosop dianilan ditu' sog bonua nog Laudisia, bu bonua nog Hirapolis.

14 Bu si Luk, og polomulung kitu' nog kololaman ta dosop, bu si Dimas si'oy, minogina ilan dosop dianiu.

15 Bu akon si'oy, polatas niu pa og sogina u koni dia sog pigilugan ta kitu' sog tanud ditu' sog Laudisia, bu dosop dia ni Nimpa bu og pigilugan ta sog tanud nog mokpoglumpuk moktamuy dia sog Mikpongon ditu' sog baloy non.

16 Bu bila motubus niu pogbostaoy og sulat u koni, pitang niu dosop ditu' sog Laudisia sog pigilugan ta sog tanud ditu'. Bu og sulat u kitu' ditu' nilan, alap niu dosop bu basta.

17 Bu talu' niu dia ni Arkipus nog sumboy doksu'on non tokodoy og ginang nog binogoy nog Kounutan ta dianon.

18 Bu akon si'oy, monogina u dosop dianiu. (Akon, dili si Paul, og sinumulat nog ponogina u koni dianiu.) Na' niu tokodoy poksolingowan nog dia u sog kolobusuan.

Og tulung nog Mikpongon mongon dianiu.

Og tagna' Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Tesalonika

Og Piuna Talu' pa'ali sog tagna' Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Tesalonika

Ngon og koliwagan bonua sog probinsia nog Masadonia, ngalan non Tesalonika. Og bonua koyon molani sog Pilipus.

Sog kodua' puli' ompanow ni Paul bu dumaanan non kitu' nog si Timuti ilan ni Silas, minumbaloy ilan bu migustal ilan nog Gomba'is nog Guksugan dia sog gotowanan sog Tesalonika. Minsan si'oy onda' ilan kobon mogonog ditu', modakol nog gotowanan og mikinongog nog gustalan nilan bu tinumud ilan dia sog Pogbaya' nog ion non si Isukristu. Tibua, ngon duma Hudiuanan nog sinusi nilan og gustalan ni Paul koyon nog miktidu sog Mikpongon. Bu mioit nilan dosop og gotow Tesalonikaanan, boya'an nog sinadan nilan si Paul bu og dumaanan non mokposakit. Dadi, minawa' ilan sog bonua koyon, mangka ilan angoy sog koliwagan bonua nog Korintu. Tibua, dangan minatong ilan na ditu', misasow og pikilan ni Paul pa'ali sog poktanudanan kitu' ditu' sog Tesolonika. Po' gomonsunoy koyuba'an ilan nog boya'an kotolikudan nilan na dun si Isukristu. Dadi, pipanow ni Paul si Timuti posungu' ditu' sog Tesalonika mangoy tumukow bog olo na og kibotangbotangan bu og piginang nog poktanudanan ditu'.

Dangan, mikpuli' si Timuti sog Korintu, piguksugan non pa'ali sog kibotangbotangan nog poktanudanan ditu' sog Tesalonika. Dadi, landu' kosolag og posolamat ni Paul dia sog Mikpongon pa'ali sog kopongandol nilan bu glolaman nilan. Sa'an ini pinoit non og sulat non koni ditu'. Bu tinabal non dosop og sak nilan pa'ali sog kopokpuli' nog Pogbaya' nog si Isus dini. Bu tinalu' non dosop dianilan nog sumboy kobon non sumalig ilan dia sog Pogbaya' nog si Isus minsan si'oy kilogonan ilan.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1.
2. Og kopokposolamat bu og kopoksanglit, 1:2–3:13.
3. Og pomali dia sog poktanudanan pa'ali sog polomotadon, 4:1-12.
4. Og pomali pa'ali sog kopokpuli' ni Kristu, 4:13–5:11.
5. Og gimpusan nog pomali ni Paul, 5:12-22.
6. Og doksu'an nog sulat koni, 5:23-28.

1 Og sulat koni miktidu dianami nog si Paul, bu si Silas, bu si Timuti.

Bu og sulat nami koni posungu' sog poktanudanan nog mikpoglumpuk sog koliwagan bonua nog Tesalonika nog sinumolabuk na dia sog Gama' ta nog Mikpongon bu Kounutan ta nog si Isukristu.

Og tulung bu kotikna' nog pikilan mongon dianiu dion.

Mikposolamat si Paul sabap sog kopongandolbu polomotadon nilan sog Tesalonika

2 Giap nog mogyakin ami, pogyokinan nami amu kobon non bu mokposolamat ami dia sog Mikpongon pa'ali sog glam niu dion.

3 Bu sonuk nami mongadap dia sog Gama' ta nog Mikpongon, poglobiton nami amu dianon pa'ali sog kolongas nog polomotadon niu nog ma' nog ginang niu koyon nog miktidu sog kopongandol niu dianon, bu og ginang niu koyon bianan sog glolatan niu dia sog gotowanan, bu og kopoglogaga niu koyon sabap sog dodomaan niu dia sog Kounutan ta nog si Isukristu.

4 Pigilugan, kololaman amu nog Mikpongon, bu kosunan nami nog pinili' non amu tumabuk dianon.

5 Po' dangan inustalan nami amu nog Guksugan nog Gomba'is, kona' tibua sagya talu' nog inustal nami dianiu, suga'id non, mitongow niu og pagas nog Bolakat nog Mikpongon boya'an nog tinumud amu tokodoy dun. Bu mitongow niu dosop bog olo polomotadon nami kobon

nami dion niu po' miimung tanan nog
popia dianiu.
6 Bu miglogiling amu da dianami, bu
kosolag non dia sog Kounutan ta. Po'
minsan si'oy landu' sinsaan niu sabap
sog kotabuk niu nog gustalan nami kitu',
tinolima' niu da dunut da'da'an niu nog
miktidu sog Bolakat nog Mikpongon.
7 Dadi amu si'oy, miimung amu dosop
nog glogyawan dia sog glam nog tinum-
abuk na dia ni Isukristu dion sog bonua
nog Masadonia bu sog Akaya.
8 Bu miktidu dianiu og gustalan pa'ali
dia sog Kounutan ta migulit na dia sog
glam nog gotowanan dia sog Masadonia
bu sog Akaya. Bu kona' tibua ditu',
suga'id non, diadia na midongog pa'ali
sog kopongandol niu dia sog Mikpongon.
Dadi, di' nami si'oy uksugan, mibantug
na.
9 Po' og gotowanan tanan miguksug dun
dianami pa'ali sog kotolima' niu dianami
dion, bu pa'ali dosop sog kotabuk bu
kopokokunut niu dia sog Mikpongon nog
og motud nog Diwata. Po' tinolikudan
niu na og diwataanan kitu' nog sagya da
pigimungimung mangka niu sungu'oy og
Mikpongon.
10 Bu dodomaoy niu og pogdatong nog
Bata' non nog tidu sog glangit nog pitubu'
non tidu sog patoy. Po' si Isus, ion og
tumabang dianita sog matong polihala'
nog Mikpongon.

2

Og ginang ni Paul sog bonua nog Tesalonika

1 Dadi pigilugan, sunan niu nog da' da
kobolong og gulas sinsala' nami mangoy
dion niu.
2 Po' sog posungu' nami kitu' dion niu,
kosunan niu da og sinsaan nami sabap
sog kosolapsolap nilan dianami ditu' sog
Pilipus. Tibua, sabap sog tabang nog
Mikpongon dianami, mibolu' ami mo-
gustal nog Gomba'is nog Guksugan nog
miktidu dianon, minsan si'oy ngon mina-
mal sumaga' dun sabap sog ompok ilan
dun.
3 Po' og kopogonggat nami sog go-
towanan kona' bianan sog glopangan,
otawaka kona' og kopogamu' nami,
otawaka og kopogakalakal nami.
4 Suga'id non, kibogayan ami nog
Mikpongon nog kopatut mogustal nog
Gomba'is nog Guksugan koni. Po' og
poksu'aton nami kona' og sagyaotow,
suga'id non, og Mikpongon. Po' kosunan
non bog olo og dialom pikilan nami.
5 Bu kosunan niu dosop nog da' nami
pomulakmulakoy og ponolu'on nami,
otawaka da' nami amu pogokalokaloy
nog bagun ami mokosin dun. Og Mikpon-
gon, ion og mokotaksi' dun dianami.
6 Bu kona' og ponontongon nami og
dongya' niu otawaka og dongya' nog
duma gotowanan dianami.
7 Sabap nog ami og sosugu'on ni Kristu,
togo baya' ami bosia mongoni dianiu,
tibua, da' ami da poginang dun. Suga'id
non, bianan sog kobaba' nog bolotabat
nami dianiu, domikian nog mama' ami
nog gina' nog usiba'on non og gombata'
non.
8 Bu sabap sog landu' og glolaman nami
dianiu, linoliag ami mogustal dianiu nog
Gomba'is nog Guksugan nog miktidu sog
Mikpongon. Bu kona' tibua og gustalan
og binogoy nami dianiu po' minsan og
dili kotubu' nami, binogoy nami dosop
dianiu sabap sog bololaga' amu tokodoy
dianami.
9 Pigilugan, kotitukan niu da bayu', bog
andun og tugosan nami kobon nami dion
po' gobi gondow miksukat ami bagun
amu da ondi' kologonan mogusiba' di-
anami nog kobon nami mogustal dianiu
nog Gomba'is nog Guksugan nog miktidu
dia sog Mikpongon.
10 Dadi amu, ain tinumabuk na dia ni
Isukristu, og taksi' nami, nog kobon nami
kitu' dion niu, og polomotadon nami
modulus, bu da'idun og sila'on dianami.
Bu og Mikpongon dosop og mokotaksi'
dun.
11 Po' mitongow niu da og kopogokbit
nami dianiu. Og kopogokbit nami dia sog
monala kotow dianiu ma' nog gokbitan
nog gama' dia sog dili gombata' non.
12 Po' pondolo'isogan nami amu, bu
pongomu'an nami amu, bu onggaton
nami amu lumangka nog mondom

kosu'atan dun og Mikpongon. Po' ion
og migonggat dianiu sumakup dia sog
pigdotu'an non bu dia sog kotas non.
13 Bu sa'an dosop kobon non mok-
posolamat ami dia sog Mikpongon, po'
dangan midongog niu dianami og talu'
non, tinabuk niu. Bu sa'an itu' tinabuk
niu, kona' po' dia miktidu sog sagyaotow.
Suga'id non, tinabuk niu itu' po' talu'
nododa' itu' nog miktidu sog Mikpon-
gon. Bu bianan sog talu' non koyon, og
Mikpongon, inangon non og ginang non
dianiu, ain mingandol dianon.
14 Po' amu pigilugananan ku dion,
pisinsa amu nog salu bansa niu. Mama'
amu dosop nog pigotowan nog Mikpon-
gon kitu' ditu' sog bonua nog Judia nog
sinumolabuk dosop dia ni Kristu Isus.
Po' ilan si'oy, pisinsa ilan dosop nog salu
bansa nilan nog bansa Hudyu.
15 Og Hudyuanan koyon, binunu' nilan
og Kounutan ta nog si Isus. Bu kona' tibua
nitu', asta pa og polomolatasanan nog
talu' nog Mikpongon kobon nitu', binunu'
nilan dosop. Bu ami si'oy, sinolapsolap ni-
lan dosop ami. Sabap dia sog kohinangan
nilan koyon, onda' tokodoy kosu'atoy dun
og Mikpongon dianilan, bu miimung nog
da' sulut nilan nog glam nog gotow.
16 Bu binolobagan nilan bosia ami
bagun ami lumota' mogustal dia sog ain
kona' Hudyu nog saka, og gustalan nami
kitu' mimung tanan bosia nog mogawon
ilan dun tidu dia sog dusa nilan. Dadi,
sabap sog kohinangan nilan koyon nog
tidu pa sog kobon nitu', mitoktub nilan na
inangoy og dusaanan nilan. Bu misa'ut
ilan na nog polihala' nog Mikpongon.

Og kopogapas ni Paul mokpuli' sog Tesalonika

17 Dadi pigilugan, dangan miksuoy ita
niu nog podali'dali', miksuoy si'oy og
glawas ta niu, tibua, og pikilan ta onda'
da. Landu' og gindowan nami dianiu.
Dadi, mogapas ami bosia mokpuli' dion
niu.
18 Moleg ami bosia tokodoy mokopokpuli'
dion. Labi na akon, tatap u na bosia
moksipi mokpuli' dion saka binolobagan
ami ni Kindagow.
19 Bila mokpuli' dini og Kounutan ta
nog si Isukristu, ngon og dodomaan nami,
bu da'da'an nami, bu kodongya'an ami
sabap dianiu dia sog sungu'an non.
20 Po' amu tanan og miimung kotas
nami bu og gloliag nami.

3

1 Dadi, kobon nami kitu' ditu' sog koli-
wagan bonua nog Atens, dangan da' nami
na kogaga nog di' nami na modongog og
dongogan pa'ali dianiu, mipikil nami nog
ombagak ami ditu'
2 po' pipangoy nami si Timuti dion
niu. Si Timuti si'oy og gilug ta dosop
sog tanud bu og duma nami mokpulonag
nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni
Kristu. Bu sa'an dinondag nami ion man-
goy tumikul dion niu, bagun da pododun-
gag og kopongandol niu, bu bagun da
kopondolo'isogan amu bianan dianon,
3 bu bagun amu dosop di' gumuya'
sabap sog sinsaan niu koyon. Po' kisunan
niu na nog ma' nitu' doda' og baya' nog
Mikpongon nog kobianbianan ta.
4 Po' kobon nami kitu' dion niu, kobon
non poktolu'on nami dianiu nog ita koni
pokposinsaon ita nododa'. Bu kisunan
niu na numun koni po' mituman na.
5 Dadi sa'an itu', dangan da' u na ko-
gogaoy nog di' u modongog pa'ali dianiu,
pipangoy u si Timuti dion niu mangoy
tumikul bog olo na og bayu' nog ko-
pongandol niu. Po' dolohiton u dun
nog gomonsunoy di' amu mokogaga sog
pongyuba' ni Kindagow nog boya'an da'
doksu'an nog piginang nami kitu' dianiu
dion.

Og mokopondolo'isog pa'ali sog guksugan ni Timuti

6 Bu kodotongoy pa ni Timuti dini nami
tidu dion niu bu omba'is og guksugan
non pa'ali sog kopongandol niu dia sog
Mikpongon bu glolaman niu dia sog paka-
siotow niu. Bu sinuksugan non dosop
dianami nog kobon non loliagon amu da
mokpikil dianami. Bu og gindowan niu
dow dianami ma' da nog gindowan nami
kitu' dianiu.

7 Dadi pigilugan, kobon nami dini sog
dialom nog pihit bu sinsaan koni, dangan
midongog nami nog ma' nion og kopon-
gandol niu, kipondolo'isogan ami tokodoy
dun
8 bu mibogbad og pikilan nami dun po'
sabap sog ompagon da og kosolabuk niu
dia sog Kounutan ta.
9 Dadi sa'an numun koni, mokopok-
posolamat ami dia sog Mikpongon pa'ali
dianiu bu sabap dianiu mogda'da' ami dia
sog sungu'an non.
10 Dadi, gobi gondow mogyakin ami
nog mokopoktongow ita pa niu puli' po'
bagun kotoktuban ain pianad nami kitu'
pa'ali sog tud niu dia sog Mikpongon.
11 Dadi, pongonion nami sog Mikpon-
gon, og Gama' ta bu sog Kounutan ta nog
si Isus nog kobogayan ami nog molongas
nog dalan posungu' dion niu.
12 Bu pongonion nami dosop dia sog
Kounutan ta nog posisaya' non dungagoy
og kopokilolamoy niu bu asta dosop sog
duma gotowanan mama' nog glolaman
nami dianiu.
13 Bu popogonon non dosop og di-
alom pikilan niu bagun amu modulus bu
mimung nog da' sila'on dianiu dia sog
sungu'an nog Gama' ta nog Mikpongon
sog tang nog mokpuli' og Kounutan ta nog
si Isus bu dunut glam nog gla'ayatanan
non.

4

Og polomotadon nog kosu'atan og Mikpongon dun

1 Dadi pigilugan, pimolian nami na
amu pa'ali sog polomotadon kitu' nog
kosu'atan og Mikpongon dun bu inunut
niu da. Tibua minsan si'oy ma' nitu', sog
gimpusan, pongonion nami dosop numun
koni dianiu nog sabap sog kopoksolabuk
ta dia sog Kounutan ta nog si Isus, po-
sisaya' pogdungag og kopogunut niu.
2 Po' kisunan niu na og pomali
nami kitu' dianiu bianan sog baya' nog
Kounutan ta nog si Isus.
3 Po' og kolegan nog Mikpongon dia-
niu nog sumboy modulus amu nododa'
dianon bu mogolig amu tokodoy nog pogi-
nangon koyon nog molaton nog mama'
nog momabal.
4 Po' sumboy amu og kolokian, moto
amu mogoit nog duoyan niu bagun da di'
amu sila'on, bu mimung pogodaban og
duoyan niu.
5 Bu na' amu moglogiling sog ain ondi'
koyon mokotigol nog napsu nilan po' og
gotowanan koyon nog ma' nion, di' nilan
kilolaan og Mikpongon.
6 Dadi pa'ali dini, sumboy da'idun dia-
niu og moginang nog ma' nini koni dia sog
pigilugan non sog tanud, otawaka mog-
bigya'bigya' dia sog pakasi non. Po' ain
moglokohinangan nog ma' nion koyon, og
Pogbaya' og mokposakit dun. Po' ma'
nitu' pidonsama' nami tumalu' dianiu.
7 Po' og Mikpongon, onda' non ita ong-
gatoy moginang nog kosipogsipog, suga'id
non, og ginonggatan non dianita og mogi-
nang nog kodulusan.
8 Dadi, ain og di' tumolima' nog po-
mali koni, og da' non tolima'oy kona'
og sagyaotow, suga'id non, og da' non
tolima'oy og Mikpongon nog migbogoy
dianiu nog Bolakat non.
9 Dadi, pa'ali sog glolaman niu dia sog
pigilugan niu sog tanud, di' amu na si'oy
pomolian dun sog sulat u koni. Po' pimali
na nog Mikpongon dianiu.
10 Bu ininang niu na tanan dia sog pig-
ilugan niu sog tanud dion sog susulan nog
Masadonia. Tibua, minsan si'oy ininang
niu na, pongonion nami bosia dianiu nog
posisaya' pogdungag og glolaman niu bu
og glolat niu dianilan.
11 Dadi, pogapas amu mogonong nog
motikna' og pikilan niu. Bu na' amu mog-
baya' nog ginang nog duma niu, suga'id
non, pogusaha amu nog dili dianiu ma'
nog pimali nami kitu' donsama' dianiu
12 po' bagun amu pogbotadan nog ain
og da' pa tabuk dia ni Isus, bu bagun amu
dosop ondi' mongangad nog kotubu'an
niu dia sog dumaanan niu.

Og kopokpuli' nog Kounutan ta

13 Dadi pigilugan, og kolegan nami
bosia dianiu nog mosabut niu pa'ali sog
ain gotowanan kitu' nog mikpomatoy na

bagun amu di' lumangos mama' nog gotowanan kitu' nog da' dodomaan nilan.
14 Po' og tud ta, nog si Isus minatoy
mangka kotubu' puli'. Dadi sabap ditu',
tinumud ita dosop nog, og Mikpongon,
podunuton non dosop dia ni Isus ain
mikpomatoy na kitu' nog sinumolabuk na
dianon.
15 Og pigustal nami koni dianiu nu-
mun kitu', og dili talu' nog Kounutan ta.
Ain totubu' pa sog matong gondow nog
kopokpuli' nog Kounutan ta, ondi' ilan
moguna lumumpak dianon dia sog ain
mikpomatoy na kitu'.
16 Po' ma' nini. Og dili Kounutan ta og
posungu' tumona' dini dunut og mosikad
nog gonek nog dondagan bu og tawag nog
kounutan nog moloikatanan nog Mikpon-
gon dunut og gonek nog tombuli' nog
Mikpongon bu mangka ain mikpomatoy
kitu' nog sinumolabuk na dia ni Kristu,
moguna ilan mogbuat tidu sog patoy
17 mangka pa tondug ain og totubu'
pa sog gondow koyon. Bu mogdunut ita
nilan miknat dia sog ginampol lumumpak
sog Kounutan ta dia sog gawang. Dadi
tidu dion, dia ita na non asta sog da' kopus
non.
18 Dadi, pogdinolo'isogoy amu bianan
sog kogamit niu og gustalan koni.

5

1 Dadi pigilugan, di' nami na si'oy
amu sulatan pa'ali sog gondow kitu' nog
pogdatong nog Kounutan ta dini,
2 po' kosunan niu na nog, og gondow
kitu' nog kopokpuli' non dini, motokow
mama' nog kotua' nog polonakow. Dadi,
kotokowan gotowanan dun.
3 Mama' dosop nog bodos nog gomon-
sunoy pa ponokitan na. Po' sog tang
koyon mokpoktalu' og gotowanan nog
da' supisupi nilan, saka gomonsunoy pa
dotongan ilan na nog gla'at, bu da'idun
og pologuyan nilan dun.
4 Tibua amu pigilugan, onda' amu na
dia sog kodoloman, po' misabut niu na
pa'ali sog kopokpuli' non. Dadi, bila
matong og gondow kitu', mama' si'oy
nog kotua' nog polonakow, ondi' amu na
motipu dun.
5 Po' pigotowan amu na nog dolag bu
og gondow. Di' amu mama' nilan nog, og
pigotowan ilan pa dia sog dolom bu gobi.
6 Dadi, sumboy di' ita moglogiling dian-
ilan moktulugtulug. Suga'id non, sumboy
mongmohilat ita. Bu sumboy dosop moto
ita mogokbit nog polomotadon ta.
7 Po' og gobi og timpu nog poktulug nog
gotow bu og timpu dosop nog poglangu-
langu nog gotow.
8 Tibua, pigotowan ita nog gondow.
Dadi, sumboy moto ita mogokbit nog
polomotadon ta. Bu sumboy popogonon
ta og kopongandol ta sog Mikpongon.
Bu lumolat ita dia sog pakasiotow ta.
Po' ma' nitu' mimung nog taming sog
glawas ta. Bu og dodomaan ta kitu' nog
tobangan non ita tidu sog polihala' nog
Mikpongon, mimung ma' nog saduk ta dia
sog pogbunu'an.
9 Og Mikpongon, da non ita pili'oy
nog bagun ita mosinsa sog polihala' non.
Suga'id non, og tugyu non dianita, toban-
gan non ita bianan dia sog Kounutan ta
nog si Isukristu.
10 Po' sa'an itu' sinoliuan non ita sog
patoy po' bagun da, bila mokpuli' ion,
totubu' ita pa otawaka minatoy ita na,
motubu' ita da bu mokunul ita non.
11 Dadi bila ma' nitu', sumboy og ko-
pogdinolo'isogoy bu og kopoktinobangoy
niu, ondi' niu lota'an.

Gimpusan nog pomali ni Paul

12 Dadi pigilugan, pongonion nami dia-
niu nog pogodaboy niu ilan nog pigilugan
niu sog tanud, ain og miglokounutan kitu'
dianiu dia sog kopoktanud niu bu og
momali kitu' dianiu. Po' miksolitugos ilan
moginang dion niu.
13 Dadi, pogodaboy niu tokodoy ilan bu
kololamoy niu ilan sabap sog ginang nilan
koyon. Bu sumboy moglogomigus amu.
14 Pongonion nami dianiu nog podon-
soma'on niu tumalu' dia sog ain
mokolola'anan kitu' nog sumboy moksoli-
tugos ilan. Bu ain sop og mosayu kitu'
kosusa, pondolo'isogoy niu. Bu ain sop og
moguya' kitu', tobangoy niu dosop ilan.
Bu sumboy ompayat dosop og ponutus
niu sog glam non.

15 Bu sumboy di' amu dosop moksin-
uli'oy moginang nog molaton, suga'id
non, pogapas amu moginang nog molon-
gas dia sog pakasi niu bu asta sog glam
nog gotow.
16-18 Ma' nini og kolegan nog Mikpon-
gon dianiu, sog ain sinumolabuk na dia
ni Kristu Isus, sumboy mogda'da' amu
kobon non, bu pogyakin amu kobon non,
bu minsan si'oy olo og kibotangbotangan
niu sumboy mokposolamat amu dun dia
sog Mikpongon.
19 Bu na' niu soga'on og glegan nog
Bolakat nog Mikpongon dianiu.
20 Bu na' niu dosop poksudi'sudi'an ain
og momitua.
21 Suga'id non, pokilaila niu mahatul og
glam non. Ain molongas kitu' tolima' niu,
22 tibua, pogolig amu dia sog glam nog
ginis ginis nog ginang nog molaton.
23 Dadi, Mikpongon og mogbogoy di-
anita nog kotikna' nog pomikilan, bu
pongonion nami dianon nog polonu'on
non amu tidu dia sog pikilan niu asta sog
glimukud niu bagun da sog matong na og
gondow nog kopokpuli' nog Kounutan ta
nog si Isukristu, da'idun da og sila'on non
dianiu.
24 Og Mikpongon, og migonggat dianiu,
og tumuman dun. Po' ion kopongondolan
tokodoy.
25 Dadi pigilugan, pogyokinoy niu dosop
ami.
26 Bu bila moglumpuk amu, golun niu
og pigilugananan niu sog tanud bianan
sog galok nog kopomogilug.
27 Bu bianan dia sog baya' nog
Kounutan ta, dondagon ku dianiu masta
og sulat koni sog glam nog pigilugananan
ta dion, sog tanud.
28 Bu og tulung nog Kounutan ta nog si
Isukristu mogonong dianiu.

Og kodua' Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Tesalonika

Og Piuna Talu' pa'ali sog kodua' Sulat ni Paul dia sog Poktanudanan ditu' sog Tesalonika

Og gotowanan nog poktanudanan dia ni Isukristu ditu' sog Tesalonika misasow ilan, po' mibabong og pikilan nilan pa'ali sog kopokpuli' ni Isukristu. Og duma, mikpoktalu' ilan nog mikpuli' na dow ion dini. Dadi, sa'an ini pinoit ni Paul og kodua' sulat non koni po' posunon non dianilan nog mangka si'oy pokpuli' dini og Kounutan nog si Isukristu, og gotowanan, landu' na og kopoginang nilan nog sinoitan sabap sog ponulu' nog sala kotow kitu' nog landu' bolodusaoy. Ion, modasig og kopogbanta non dia ni Kristu. Pidonsama' ni Paul tumalu' sog poktanadanan dia sog Pogbaya' nog si Isus, nog di' ilan moglola'lola'. Tinolu'an non ilan nog moginang ilan bagun ilan da ompotubu' og dili glawas nilan. Bu sumboy dosop mokpopagon ilan sog tud nilan dia ni Isukristu, minsan si'oy mokobian ilan nog posakit sabap sog kopoktamuy nilan. Tibua, bianan sog gipatan nog Mikpongon dianilan, og Mikpongon da og sumuli' dun sosuku og mikposakit koyon dianilan.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-2.
2. Og kopokpotas bu og kopogdongya', 1:3-12.
3. Og pomali pa'ali dia sog kopokpuli' ni Kristu, 2:1-17.
4. Og pomali dia sog poktanudanan pa'ali sog molongas nog polomotadon, 3:1-16.
5. Og doksu'an nog sulat koni, 3:17-18.

1 Og sulat koni miktidu dianami nog si Paul, si Silas, bu si Timuti.

Bu og sinulat nami koni posungu' sog poktanudanan nog mikpoglumpuk dia sog koliwagan bonua nog Tesalonika, nog sinumolabuk ilan na sog Gama' ta nog Mikpongon bu sog Kounutan ta nog si Isukristu.

2 Og tulung bu og kotikna' nog pikilan mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu sog Kounutan ta nog si Isukristu.

Og posolamat bu og gyakin

3 Pigilugan, sumboy doda' mokposolamat ami kobon non dia sog Mikpongon pa'ali dianiu po' posisaya' kopagon og kopongandol niu dianon bu pododungag dosop kobon non og kopoglinolamoy niu dia sog pakasi niu. Sa'an itu' omba'is doda' nog mokposolamat ami dun.

4 Bu sa'an itu' pogbonsagon nami dosop amu dia sog duma piglumpukanan nog poktanudanan nog og kopongandol niu ompagon tokodoy bu mikogaga amu da dia sog glam nog posakit bu og suloy dianiu dion.

5 Og glam non koyon og tanda' nog modulus doda' og koukuman nog Mikpongon. Po' og doksu'an nog sinsaan niu koyon mimung tanan nog ompatut amu sumakup dia sog pigdotu'an non. Sa'an itu' misinsa amu dun numun koni.

6 Bu bianan dosop sog kodulus nog koukuman non, ain mokposinsa kitu' dianiu, pobianan non dosop ion nog sinsaan.

7 Bu pulolion non da amu dia sog sinsaan. Bu asta ami dosop. Inangon non ini bila potongowon non na og Kounutan ta nog si Isus tidu sog glangit dunut og moloikatanan nog modasig bu og gliga' nog gapuy.

8 Polihola'on non ain og momungyas dia sog Mikpongon bu ain ondi' mokokunut sog Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog Kounutan ta nog si Isus.

9 Og polihala' non dianilan, lo'aton non ilan asta sog da' kopus non, bu pintu'on non ilan dia sog sungu'an nog Kounutan ta bu sog landu' nog koba'is nog kopogbaya' non.

10 Glam non koni motuman sog gondow kitu' nog kopokpuli' non. Po' sog kopokpuli' ni Isukristu dini, pogodaban ion nog glam nog pigotowan non. Bu potason ion nog glam nog ain tinumud dianon. Bu amu si'oy, mokpotas amu

dosop dianon po' tinumud amu dosop nog
gustalan nami koni dianiu.
11 Dadi sa'an itu', pogyokinan nami
amu somul non dia sog Diwata ta bu
pongonion nami dianon nog imungon
non amu nog ompatut amu dia sog in-
onggatan non kitu' dianiu nog kolegan
non nog kopoglokotubu' niu. Bu bianan
sog Bolakat non, tumanon non og glam
nog glegan niu kitu' nog molongas og
tugyu non, bu doksu'an dosop nog ginang
niu kitu' nog sabap sog kopongandol niu
dianon.
12 Sa'an mogyakin ami nog ma' nini po'
bagun og ngalan nog Kounutan ta nog si
Isus kosonglitan dun sabap dianiu. Bu
amu si'oy, kodongya'an amu dosop sabap
sog kosolabuk niu dianon, bianan sog
tulung nog Diwata ta bu og Kounutan ta
nog si Isukristu.

2

Og gindanan nog kopokpuli' ni Isukristu

1 Dadi pigilugan, pa'ali sog kopokpuli'
nog Kounutan ta nog si Isukristu dini bu
og kopokpolumpuk non dianita dianon,
pongonion nami dianiu
2 nog di' amu mosompun kobabong,
otawaka mosompun kosusa nog mina-
tong na dow og Gondow nog Pogbaya'.
Po' ngon dow gotowanan nog miktalu'
nog ami dow miguksug dun otawaka
mimitua, otawaka sinumulat dun.
3 Na' amu tokodoy kolimbungan nog
minsan sima og moktalu' dun nog ma'
nitu'. Po' mangka si'oy datong og Gon-
dow nog Pogbaya', motongow ta poguna
nog landu' tokodoy kopongantu nog go-
towanan dia sog Mikpongon. Bu ngon
dosop sala kotow nog tumua' nog landu'
bolodusaoy. Ion non itu', og doksu'an non
og gla'at, asta sog da' kopus non.
4 Po' ontuan non og glam nog kodi-
wotaan, bu ain piktamuy nog gotowanan,
bu potason non tanan og dili glawas
non dia sog glam nilan. Bu kona' tibua
nitu' inangon non. Po' mangoy dosop
ion ditu' sog Baloy nog Poktomuyan dia
sog Mikpongon mangka ion ingkud ditu',
mangka non pulonagoy sog gotowanan
nog ion og tantu Diwata.
5 Kolobotan niu da bayu' og piktalu' u
kitu' nog kobon ku dion niu, pa'ali sog ma'
nion koyon.
6 Tibua, asta pa numun koni, di' non pa
itu' minang. Bu kisunan niu da bog olo
og kiongga'an non. Po' tumua' ion sog
matong na og tang non kitu'.
7 Po' numun koni miktolipun na
moglilow og kopongantu nog gotowanan
kitu' nog mibuni. Tibua, bila mawa' na
og mikangga' kitu' dianon, mangka pa
poglaktod og kopongantu nog gotowanan
kitu'.
8 Bu tubus nitu', potongowon og gotow
koyon nog landu' bolodusaoy. Bu matoy
ion nog sagya da og talu' nog Kounutan
ta nog si Isus. Bu mogla'at ion nog silow
nog bayu'bayu' ni Isukristu bila matong
na ion.
9 Sog da' pa datong og Kounutan ta,
og gotow koyon nog landu' bolodusaoy,
mokpotongow ion nog bolakat nog Soitan,
bianan dia sog gininisan nog pongin-
gon non nog gloput nog kosobu'sobu'. Bu
modakol og gingyata'anan non,
10 bu gininisan nog kohinangan nog
sinoitan, boya'an kolimbungan dun ain
posungu' kitu' sog gla'at. Sa'an itu'
mogla'at ilan dun po' da' nilan tolima'oy
bu posolobukoy dia sog pikilan nilan og
Guksugan kitu' nog motud nog bagun ilan
bosia mogawon dun tidu sog dusa nilan.
11 Dadi sabap ditu', linguton ilan nog
Mikpongon bagun ilan tumud nog gloput.
12 Dadi, og doksu'an non, polihola'on
glam nilan dun nog Mikpongon po' da'
ilan tud nog motud. Suga'id non, linoliag
ilan moginang nog molaton.

Pokpopagon amu sog kopongandol niu

13 Dadi amu pigilugan, og kololaman
nog Kounutan ta, sumboy doda' mokpo-
solamat ami kobon non dia sog Mikpongon
pa'ali dianiu po' tidu pa sog tolipunan,
pinili' non amu bagun amu motabang
tidu sog dusa niu bianan sog ginang nog
Bolakat nog Mikpongon nog monglonu'
dianiu, bu bianan dosop sog tud niu sog
motud.

14 Po' dia sog Gomba'is nog Guksugan
nog pigustal nami dianiu, midongog niu
og gonggat nog Mikpongon dianiu, sumo-
labuk dia sog kotas nog Kounutan ta nog
si Isukristu.
15 Dadi pigilugan, popagon niu og tud
niu bu ponamal amu moktulik dia sog
motud nog pianad nami kitu' dianiu nog
pibian nami dia sog gustalan bu sog sulat.
16 Dadi, og Kounutan ta nog si Isukristu
bu og Gama' ta nog Mikpongon og linu-
molat dianita. Bu sabap sog tulung non,
kipondolo'isogan ita kobon non bu mo-
longas og dodomaan ta.
17 Og pongonion nami dianon nog pon-
dolo'isogan non amu, bu popogonon non
dosop amu bagun amu kobon non moko-
poginang nog molongas nog ginang, bu
moktalu' nog molongas nog talu'.

3

Pogyokinoy niu pa ami

1 Sog gimpusan, pigilugan, pogyokinoy
niu pa ami solian ami mogustal nog talu'
nog Pogbaya' bagun modali' kopulonag
dia sog gotowanan, bu bagun nilan dosop
tolima'on mama' nog kotolima' niu kitu'
dun.
2 Bu pogyokinoy niu dosop ami nog
owa'on non ami dia sog kohinangan nog
mokolaton nog gotowanan koyon dini po'
kona' da glam nog gotowanan og tinumud
pa'ali sog Kounutan ta.
3 Tibua, og Kounutan ta og kopongon-
dolan bu ion mokpopagon dianiu, bu ion
mogipat dianiu dia ni Kindagow.
4 Bu bianan sog kopoksolabuk ta dia
sog Kounutan ta, sumalig ami dianiu
nog mononayun og kopoginang niu nog
dondagan nami kitu' dianiu.
5 Bu pongonion nami dia sog Kounutan
ta nog ponulu'an non amu sog ko-
dalom nog sabut pa'ali sog glolaman nog
Mikpongon dianiu. Bu mokogaga amu
mama' ni Kristu.

Og podonsama' sog gotow nog molola'

6 Dadi pigilugan, dondagon nami amu
bianan sog baya' nog Kounutan ta nog si
Isukristu, nog pogolig amu dia sog ain pig-
ilugan ta kitu' sog tanud nog mokolola',
bu ain onda' kitu' pokokunut nog pinanad
nami kitu' dianilan.
7 Po' sunan niu nog sumboy moglogiling
amu nog polomotadon nami. Po' da' ami
poglola'lola' kobon nami kitu' dion niu.
8 Bu ain migbogoy dianami, sinugdaan
nami da ilan. Gobi bu gondow miksukat
ami po' bagun amu ondi' kologonan mo-
gusiba' dianami.
9 Mogusoy da bosia bila sagya tobukon
nami ain tabang niu kitu' dianami. Tibua,
sa'an da' nami inangoy nog ma' nitu',
sog kobon nami kitu' dion niu, bagun da
mimung nog ami og poglogilingan niu.
10 Po' kobon nami kitu' dion niu, pi-
donsama' nami na tumalu' dianiu nog
mama' nini, “Bila og gotow nog ompok
mogusaha, sumboy di' pokpokanon.”
11 Po' midongog nami nog ngon dow
gotowanan dion niu nog molola' nog di'
ilan moksukat, suga'id non, ginangon
nilan da' lual sog mogbaya' sog ginang
nog duma nilan.
12 Dadi, bianan sog baya' nog Kounutan
ta nog si Isukristu, ain pigilugan ta kitu'
sog tanud nog moginang nog ma' nion
koyon, podonsoma'an nami tumalu' nog
sumboy mogusaha ilan bu mogusoyusoy
ilan na moglokotubu'.
13 Bu amu sop pigilugan, na' amu
tokodoy motonop moginang nog ain mo-
longas nog ponginangon.
14 Bu bila ngon dianiu nog ondi'
mokokunut nog pomali nami koni dini
sog sulat nami koni, posun niu dia sog
kodokolan mangka niu ion pogolig bagun
ion kosipogan dun.
15 Tibua minsan si'oy ma' nitu', na' niu
da ion pikilon nog banta niu, suga'id non,
pomolioy niu ion nog kolola' non koyon
ma' nog kopomali niu dun nog dili gilug
niu.
16 Dadi, og Pogbaya' nog ion og poktid-
uan nog kotikna' nog pomikilan, kobon
non mogbogoy dun dianiu sog minsan
olo kibianbianan niu. Ion non ion og
Kounutan ta nog mogonong dia sog glam
niu.
17 Akon si Paul, og ponogina u koni
dianiu, akon og dili sinumulat dun. Po'

ma' nini og tanda' nog akon doda' og
piktiduan nog sulat koni.
18 Og tulung nog Kounutan ta nog si
Isukristu mongon dia sog glam niu.

Og tagna' Sulat ni Paul dia ni Timuti

Og Piuna Talu' pa'ali sog tagna' Sulat ni Paul dia ni

Og sulat koni pinoit ni Paul posungu' ditu' ni Timuti nog gotow Listra bu molobud pa ion. Og Listra koni og koliwagan bonua nog misakup sog Bata'bata' Asia. Og gina' ni Timuti og Hudiu nog ngalan non si Eunis. Og gama' non og Girik.

Sog kodua' puli' ni Paul ompanow mogustal nog Gomba'is nog Guksugan, mikpuli' ion sog koliwagan bonua nog Listra. Pinitang non si Timuti og dumuma dianon. Si Paul, kisu'atan tokodoy nog polomatadon ni Timuti, boya'an nog inimung non tanan ion ma' nog dili bata' non. Dangan og tinonan na nog mogunutunut si Timuti dianon, modakol sop og mianad non mahatul dia ni Paul. Tubus nitu', ngon og tang non nog tinolu'an non si Timuti nog ombagak sog Episus po' pogusiba'on non og poktanudanan ditu' bu sog bonuaanan koyon sog glumibut non.

Dangan minatong si Paul ditu' sog Masadonia, mikpoit ion nog sulat ditu' ni Timuti bagun da kopondolo'isogan ion dun bu monamal mokpanad nog motud nog pogonadan nog tidu dia sog Kounutan nog si Isus. Tinalu' non dia ni Timuti nog sumboy pomagon non og poloponadanan koyon dion nog di' motud. Bu sumboy momili' ion nog molongas nog gotow og mogokbit nog poktanudanan dia ni Isukristu. Bu sumboy mokpotubud ion sog glam nog ginangon non. Bu sumboy ondi' ion mosipog mokpanad sog duma, minsan si'oy molobud pa ion.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-2.
2. Og pomali pa'ali sog poktanudanan bu og polongokbit dianilan, 1:3–3:16.
3. Og pomali dia ni Timuti pa'ali dia sog ginang non, 4:1–6:21.

1 Akon si Paul, og mikpoit nog sulat koni. Og sosugu'on u ni Kristu Isus bianan sog baya' nog Mikpongon nog ion og Polonabang ta, bu bianan dosop sog baya' ni Kristu Isus nog ion og dodomaan ta.

2 Og sulat u koni posungu' dion nika, Timuti, po' ika og tantu bata' u dia sog tanud.

Og tulung, bu glolat, bu kotikna' nog pikilan mongon dianika tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu sog Kounutan ta nog si Kristu Isus.

Sumboy pomagon ain og polopanadanan koyonnog di' motud

3 Ma' nog pimilin ku kitu' dianika sog kogonat u kitu' posungu' ditu' sog bonua nog Masadonia, pogonong a pa solianlian dion sog koliwagan bonua koyon nog Episus. Po' ngon gotowanan dion nog mikpanad nog da' kunut dia sog motud. Dadi, sumboy pomag mu ilan dun,

4 po' bagun ilan lumota' mokpanad nog gusulan koyon pa'ali dia sog pikpongkatan nog mokogulanganan nilan kitu' kobon nitu' nog di' mogdoksu'an, bu sagya kigulangoyanan nilan kitu'. Po' og doksu'an nog ma' nion koyon, og susian, bu ombagla og sabut nog gotowanan pa'ali sog glegan nog Mikpongon dia sog gotowanan po' kitu', bianan da dia sog kopongandol ta dianon.

5 Sa'an pomag mu tokodoy ilan po' bagun nilan da ompikil og tantu glolaman nog miktidu kitu' dia sog omba'is bu kolonu' nog pikilan, bu asta sog kotintu nog kopongandol.

6 Po' ngon gotowanan dion nog misuoy sog ma' nion koyon bu mangka ilan pokpanad nog da' kitu' sagnat non.

7 Po' moleg ilan bosia mimung nog polopanad nog botad nog pilatas dia ni Muses. Saka onda' nilan tanan kosabut bog olo og ma'ana nog poktolu'on nilan koyon, otawaka og dili pikpanad nilan koyon nog sinoligan nilan tokodoy.

Og potugyuan nog Botad kitu' nog pilatas ni Muses

8 Po' kosunan ta nog og Botad koyon nog pilatas dia ni Muses, omba'is bila gomiton ta sog ain og potugyuan dun.

9 Bu kosunan ta dosop nog og Botad koyon onda' imungoy sog gotowanan kitu' nog midulus. Suga'id non, inimung ion sog ain gotowanan kitu' nog da' pokokunut sog Botad, otawaka og polongantu kitu' dia sog Botad. Bu inimung dosop ion dia sog gotowanan kitu' nog di' mogadab dia sog Mikpongon, otawaka bolodusaon, bu sog gotowanan kitu' nog onda' kodulus, otawaka kona' polotamuy, bu sog gotowanan kitu' nog polomunu', bu og gotowanan kitu' nog minsan og gina'ama' nilan mogonop nilan bunu'oy.
10 Bu inimung ion sog ain og pomogduoyanan kitu' nog mogbabal ilan nog kona' nilan dili og duoy, bu sog ain pogbobalon nilan kitu' og pakasi libun otawaka pakasi laki nilan, otawaka sog gotowanan kitu' nog polomihag, bu sog gotowanan kitu' nog mokoloput, bu monaksi' nog di' motud, otawaka sog ain moglokohinangan kitu' nog di' dumalan dia sog pogonadan kitu' nog motud.
11 Po' og pogonadan koyon nog pigolong, dumalan dia sog Gomba'is kitu' nog Guksugan nog inuakil mogustal dianakon nog Mikpongon. Og Gomba'is koyon nog Guksugan, ion non ion pa'ali dia sog kotas bu koba'is nog Mikpongon.

Og tulung nog Mikpongon dia ni Paul

12 Dadi, posolomatan ku og Kounutan ta nog si Kristu Isus nog ion og mikpopagon dianakon po' inimung non akon nog sosoligan non. Po' initung non akon nog mokokunut u dianon nog boya'an binogayan non akon nog ginang moginang nog ginang non koni.
13 Minsan si'oy dini kitu' sog da' u pa solabuk dun dia ni Kristu, pigloka'loka'an ku ion, bu pikposokitan ku ion, bu pigbolu'an ku dosop og pigotowan non. Tibua, milolat da ion dianakon. Po' da' u kosunoy og kohinangan ku kitu' nog molaton, po' da' u pa tud dianon.
14 Bu landu' kosolag og tulung nog Kounutan ta dianakon. Bu tinobangan non dosop akon mongandol dianon bu molalam sog pakasiotow u, po' ma' nitu' mongon dia sog ain sinumolabuk dia ni Kristu Isus.
15 Og talu' koni kopongondolan bu sumboy tudon, nog sa'an si Kristu Isus minangoy dini sog dunya koni bagun non mogawon og gotowanan tidu sog dusaanan nilan, labi na ma' nakon, nog bolodusaon u bosia sog glam non.
16 Tibua, minsan si'oy bolodusaon u sog glam non, sa'an linolatan non da akon, po' bianan ditu' pitampal ni Kristu Isus bog andun kopayat og ponutus non, bu inimung non akon og pononggi'an dia sog ain posungu' kitu' tumabuk dianon, bu mangka pokotabuk nog kotubu' kitu' nog da' kopus non.
17 Dadi, og gadab bu og kotas dia sog Datu' nog da' kopus non, nog ion ondi' matoy, ion ondi' motongow, bu da'idun lual Diwata lual da ion asta sog da' kopus non. Amen.
18 Timuti, og bata' u ika, uokilon ku na dianika og dondagan ku koni, po' dumalan da ini dia sog pitua kitu' pa'ali dianika dini kitu'. Imung nika itu' nog bosi mu dia sog molongas nog ginang nog binogoy nog Mikpongon dianika.
19 Pogopasoy mu og tud mu dia ni Kristu bu og pikilan nog molonu'. Po' ngon duma gotowanan nog da' nilan unutoy og ma' nitu' nog boya'an mibolong na og kopongandol nilan dun.
20 Dua' kotow dianilan, si Himaneus ilan ni Aleksander. Inuakil u na ilan dia ni Kindagow po' bagun ilan mosabut nog sumboy ondi' ilan moglaka'laka' dia sog Mikpongon.

2

Og pomali pa'ali sog kopoktamuy

1 Dadi, sog tigana' ma' nini og kolegan ku dianiu nog, og glam nog gotow pogyokinan niu bu pokposolomatan niu dia sog Mikpongon. Bu ain og kulang dianilan, pongoningoni niu dia sog Mikpongon.
2 Sumboy pogyokinan niu dosop og kodotu'ananan bu ain og togo baya' po' bagun da motikna' og kopogonong ta bianan sog kopongdiwata ta bu sog kolongas nog polomotadon ta.

3 Dadi, bila ma' nitu' og poginangon
ta, og molongas, bu kosu'atan dosop og
Mikpongon dun nog ion og Polonabang ta.
4 Po' og kolegan non, glam nog go-
towanan, mogawon ilan tidu sog baya'
nog dusa bu kongonan ilan nog sabut
pa'ali dia sog motud.
5 Og Mikpongon solabuk da. Bu si
Kristu Isus, linogdoy non ginungod. Bu
sala non da og mingingolot dia sog go-
towanan bu sog Mikpongon.
6 Po' inatas non bunu'on bagun molokat
og gotowanan tidu dia sog baya' nog dusa
nog mitang sog glegan nog Mikpongon.
Ion non ion og gindanan nog glegan
nog Mikpongon nog glam nog gotowanan
motabang dia sog dusaanan nilan.
7 Dadi sabap ditu', inimung non akon
nog sosugu'on non, bu og polopanad
dia sog gotowanan nog kona' Hudyu,
bagun ilan da mokodongog nog gustalan
koni nog motud pa'ali sog Mikpongon.
Og talu' u koni motud. Kona' sagya
pigimungimung.

8 Dadi, sog ainain nog glumpuk niu,
og kolegan ku dia sog kolokianan nog
mogyakin ilan. Ain molonu' pikilan nilan
dia sog Mikpongon inaton nilan komot
nilan mogyakin nog da'idun susian nilan
otawaka glolingit nilan.

9 Bu og kolibunanan sop, og kolegan
ku dun nog mokpotubud ilan nog kopogi-
makoy nilan. Bu pokpodapodaon nilan
og kopoglolibun nilan. Bu di' nilan ponu-
lopidon og buk nilan. Bu di' nilan dosop
pomulowanan otawaka pomotangan nog
mutia' og dili glawas nilan. Bu di' ilan
monapot nog mokologan.
10 Suga'id non, og kolongas nilan dia
kotongow sog polomotadon nilan nog
duma'it dia sog ponolu'on nilan nog ilan
doda' polotamuy dia sog Mikpongon.

11 Bu solian momali og gotow, og koli-
bunanan, di' ilan na mogonekonek dunut
mokpobaba' ilan.
12 Di' u dosop ilan kumboyon momali
otawaka mogbaya' sog kolokianan dia sog
glumpuk niu. Suga'id non, moglukung
ilan mokinongog.
13 Po' si Adan mikuna pongonoy dia ni
Iba.
14 Bu kona' ni Adan pingyuba'an ni
Kindagow. Suga'id non, og glibun mioit
ni Kindagow boya'an miimung nog miko-
dusa ion sog Mikpongon.
15 Tibua minsan si'oy ma' nitu', mota-
bang ilan da bianan sog kopogbata' nilan,
bila di' da moksop og kopongandol nilan,
bu og glolaman nilan, otawaka og kodulus
nilan, bu dunut ombaba' og bolotabat
nilan.

3

Og bogolalanan sog tanud

1 Og talu' koni motud, nog bila og
gotow mongatas imungon nog polongok-
bit sog glumpuk nog poktanudanan, og
pogopasan non koyon, molongas nog
polosuku'an.
2 Tibua, og polongokbit koyon, sum-
boy da'idun og sila'on dun. Bu sum-
boy solabuk da og duoy non. Sumboy
motigdow og pikilan non, bu moto dosop
mogokbit nog polomotadon non, ombotad
bu omba'asa, bu moto dosop mokpanad.
3 Bu sumboy kona' dosop pololangu bu
kona' bululokowon. Suga'id non, sumboy
mongmaya' ion kobon non. Bu sumboy
dosop ondi' ion molonggit bu ondi' mabak
nog sin.
4 Bu sumboy dosop ombokbit non ma-
hatul og dili gla'ayat non. Bu sumboy
inangon non nog boya'an momilang di-
anon og gombata'anan non dunut gadab
nilan dianon.
5 Po' bila og gotow nog di' moto mogok-
bit nog dili gla'ayatanan non, olo ma
mogandun nog kopogokbit non nog pig-
otowan nog Mikpongon?
6 Bu sumboy dosop kona' ion og bogu
tabuk dia ni Isukristu po' gomonsunoy
mokpotaspotas ion nog boya'an poli-
hola'on ion dun ma' nog kopolihala' dia
ni Kindagow.
7 Bu sumboy ion pogodaban nog go-
towanan koyon nog da' pa tabuk dia
ni Isukristu, bagun da di' ion sila'on,
bu bagun dosop di' ion koyuba'an ni
Kindagow.

8 Bu ain dosop og gotowanan koyon
nog golalon nog ilan og sosoligananan
nog polongokbit nog glumpuk nog pok-
tanudanan, sumboy molongas og bolota-
bat nilan, bu sumboy moktantu dia sog
polosuku'an nilan. Bu sumboy kona' ilan
pololangu bu di' mabak.
9 Sumboy ompagon dosop og tud nilan
dia sog motud kitu' nog tanud nog pisabut
dianita, dunut molonu' og pikilan nilan.
10 Bu sumboy sulayan niu pa ilan
poguna bog da'idun dota' og sila'on dian-
ilan. Bila di' ilan da kotongowan, mangka
ilan pa golaloy nog sosoligan.
11 Og duoy nilan si'oy, ma' nitu' dosop.
Sumboy molongas og bolotabat nilan, bu
sumboy kona' bakan poglibak. Bu sum-
boy dosop motigdow pikilan nilan. Bu
sumboy kosoligan ilan dia sog glam non.
12 Bu ain og sosoligan nog polongokbit
nog glumpuk nog poktanudanan, sum-
boy sala kotow da og duoy non, bu
sumboy ombokbit non mahatul og dili
gla'ayatanan non.
13 Bu ain miktantu moginang nog gi-
nang nilan, mimung ilan nog pogodaban
bu mokosog ilan mogustal pa'ali sog ko-
pongandol nilan dia ni Kristu Isus.
14 Dadi Timuti, minsan si'oy mogdo-
dama u nog mokangoy u dion nika nog
mosompun koni,
15 poiton ku da og pomali u koni di-
anika po' bila gomonsunoy mangga' u,
bagun mu da kosunan bog olo sumboy
og polomotadon nog gla'ayatanan nog
Mikpongon nog ion non ion og tibuk
nog pigotowan nog Mikpongon, nog ion
totubu' asta sog da' kopus non. Bu
ilan og pagon nog motud pa'ali dia sog
Mikpongon. Bu ilan dosop og tumindog
dun.
16 Dadi, da'idun na og dua'dua' non,
og pisabut kitu' dianita nog donsama'
milimod ma' nini,
Ion, linogdoy non og ginungod,
pitongow nog Bolakat nog Mikpongon nog
ion midulus,
mitongow ion nog moloikatanan,
pigustal ion sog gotowanan nog kona'
Hudyu,
tinud ion dini sog dunya koni,
pitolabang ion sog glangit.

4

Og polopanadanan nog di' motud

1 Pilogdong tumalu' nog Bolakat nog
Mikpongon nog ngon gondow non og
duma gotowanan sumuoy dia sog tanud
nog miktidu sog Mikpongon mangka ilan
pokokunut dia sog diwataanan koyon nog
mokoloput bu sog pomali nog tidu sog
glatdiwataanan.
2 Og pomalianan nog ma' nion koyon
pibian dia sog glimbung nog gotowanan
koyon nog mokoloput. Di' ilan na moto
momili' nog gomba'is po' og pikilan nilan
koyon pinasu' ma' nog binaga putow.
3 Po' mikpanad ilan nog, og gotow
sumboy di' mogduoy, bu ngon dosop og
gininisan nog ponganon nog sumboy og
gotow ondi' kuman dun. Saka, sa'an
piongon itu' nog Mikpongon po' bagun
kanon nog glam nog gotow nog ain tinum-
abuk na kitu' dianon dunut pokposolamat
dianon. Po' kosunan nilan na og motud
nog pomali.
4 Po' glam nog piongon nog Mikpongon
omba'is. Dadi, sumboy da'idun og pok-
tolu'on nog ngon di' kitu' pia. Suga'id
non, tolima'on og glam non dunut pok-
posolomatan.
5 Po' bianan sog talu' nog Mikpongon bu
gyakin ta dianon, miimung molonu' itu'
dun.
6 Dadi, bila ma' nion og pomolion mu
dia sog pigilugan ta sog tanud, mimung a
nog molongas nog sosoligan ni Kristu Isus
bu dumungag a tumulin dosop dia sog
motud nog tanud, bu asta dia sog pomali
koyon nog gomba'is nog pigunutan mu.
7 Dadi, pogolig a nog sagya og kigu-
langoyanan koyon nog da' singkot dia
sog Mikpongon. Suga'id non, poganad a
mondiwata.
8 Ngon si'oy og matong nog kopok-
pantun mu nog glawas mu, tibua, og
kopondiwata ta, mimung kobo'isan dun
og glam non. Po' bianan ditu' motubu' ita
tidu sog numun koni bu asta sog da' kopus
non.
9 Og talu' koni motud bu omba'is tudon.

10 Sa'an mogapas ita moginang nog
ginang koni po' og dodomaan ta dia da
sog Mikpongon nog ion og totubu' asta
sog da' kopus non, bu sog Polonabang nog
glam nog gotow, labi na ain tinumud kitu'
dianon.
11 Panad mu ini bu dondag mu dianilan.
12 Bu na' mu potiangon nog di' ilan
tumomba' dianika sabap sog bogu bata'
a pa. Suga'id non, sumboy mimung a nog
koponongi'an sog ain poktanudanan, dia
sog kopoktalu' mu, sog glangkalangka
mu, sog glolaman mu, sog kopongandol
mu, bu sog kolonu' nog pikilan mu.
13 Dadi, sog di' u pa matong dion,
potigbung mu ginang mu dia sog kopog-
basta nika nog Kitab dia sog glumpuk nog
gotowanan, sog kopogustal mu, bu sog
kopokpanad mu.
14 Gamit mu og binogoy kitu' dianika
nog kotoan nog tidu sog Bolakat nog
Mikpongon dangan dinoponan ka nog
mokogulanganan kitu' sog tanud, dunut
og pitua kitu' dianika.
15 Dadi, pogopasoy mu og glam non
koni, bu potigbung mu sog pikilan mu
bagun kilolaan nog glam nog gotowanan
nog ika, mogdungag kobon non kopagon
og kopongandol mu.
16 Dadi, potubudoy mu tokodoy og
glangka mu bu asta og pomali mu. Na' a
motonop dun, po' bila ma' nitu' og ginan-
gon mu, tidu sog glawas mu motabang
asta ain mokinongog dianika.

5

Og pomali pa'ali sog kopogokbit nog poktanudanan

1 Na' mu pomongkalan og kolokianan
koyon nog gulang bata' pa dianika bila
pomagon mu ilan. Suga'id non, ustaloy
mu ilan mama' nog dili gama' mu. Bu ain
og kolitowanan, itungon mu ilan ma' nog
dili putupusodanan mu.
2 Bu ain kolibunanan nog gulang bata'
pa dianika, itung mu ilan mama' nog
dili gina'anan mu. Bu og kodologaanan
si'oy, itung mu dosop ilan mama' nog
dili kongudananan mu dunut gadab nika
dianilan.
3 Pa'ali dosop sog balulibunanan,
sumboy pogbotadan mu ilan ain
miktu'oytu'oy na mogonong po' da'idun
na mogusiba' dianon.
4 Tibua, bila ngon og balulibun nog togo
gombata' na otawaka ngon na gapu'anan
non, og tigana' ginangon nog gom-
bata'anan koyon, sumboy potongowon
nilan poguna og kopoktanud nilan bianan
sog kopogusiba' nilan dia sog mokogulang
nilan. Po' ma' nitu' og tumbas nilan dun,
bu ma' nitu' dosop og mosu'at dia sog
Mikpongon.
5 Tibua, og balulibun kitu' nog
miktu'oytu'oy na mogonong, dia na ion
pogdodama nog tabang sog Mikpongon
po' gobi gondow mogyakin ion bu
mongoningoni ion dianon.
6 Tibua, ain og balulibun nog tinigbung
non og pikilan non dia sog ain kosu'atan
og dili glawas non dun, totubu' si'oy ion,
mama' da nog minatoy na.
7 Ma' nini dosop og panad mu dia
sog poktanudanan dion bagun da da'idun
sila'on dianilan.
8 Po' bila ngon og poktanud nog di'
non musiba' og pigoloan non, labi na bila
salu konglangan non, domikian da nog
binolong non og tanud non. Bu bila ma'
nitu' poginangon non, mimung nog labi
pa ion kolaton dia sog ain kona' poktanud.
9 Ma' nini og sunu'on mu mitung nog
balulibunanan koyon. Sumboy midopot
pa poguna og gonom pulu' og tinonan
non. Bu sumboy insan da ion pogduoy.
10 Bu mibantug og kohinangan non nog
gomba'is mama' nog kopogokbit non nog
gombata'anan non, bu omba'asa ion, bu
og kopogusiba' non sog pigotowan nog
Mikpongon minsan mongugas nog botis
nilan. Bu mikotabang ion sog ain kilog-
onan. Bu tinigbung non og ginang non
sog glam nog gininisan nog omba'is nog
ginang.
11 Tibua, ain og balulibunanan kitu'
nog kona' pa doga mogulang, na' mu
ilan sunu'on dia sog gitungan nog balu-
libunanan koyon. Po' gomonsunoy moksop
og pikilan nilan. Po' bila matong og gle-
gan nilan kitu' mogduoy, gonatan nilan og
ginang nilan dia ni Kristu

12 boya'an mimung nog sila'on ilan dun.
Po' bila ma' nitu', binoluba nilan og
tigana' pasad nilan dianon.
13 Bu kodua' non, gomonsunoy lu-
mola' ilan, bu kobon non mongimbolayan
ilan notibua boya'an nog mokanad ilan
na moglibak, bu mimung ilan nog so-
likampu' og ain molaton, bu monalu' ilan
nog ponolu'on kitu' nog di' ilan bosia pia
moktalu' dun.
14 Dadi, og pomali u dun, ain og balulibunanan koyon nog di' pa doga mogulang, mogduoy ilan pa mokpuli', bagun ilan moglogombata', nog boya'an minang nilan og polosuku'an nilan dia sog baloy. Bila ma' nitu', ain og minanta dianita, di' ilan mokopoktalu' nog molaton dianita.
15 Po' ngon na og balulibunanan nog sinumuoy, mangka ilan pogunut dia ni Kindagow.
16 Dadi, bila ngon og glibun nog poktanud dion, saka ngon golo non nog balulibun, sumboy usiba'on non kopia, bagun da di' kologonan og duma poktanudanan mogusiba' dun, bu bagun nilan dosop musiba' og balulibunanan koyon nog miktu'oytu'oy na mogonong nog da' pogusiba'oy.
17 Pa'ali dosop dia sog polongokbitanan nog poktanudanan, bila molongas og kopogokbit nilan, sumboy mogdungag og tumbas dianilan, labi na bila og ginang nilan mogustal bu mokpanad.
18 Po' ma' nini og talu' sog Kitab, "Sumboy ondi' bogbodon og baba' nog sapi' nog sanan non moglibutlibut moglogek."* Bu dosop, "Ain moginang sumboy tumbasan."†
19 Bu bila gomonsunoy ngon og sumbungan dia sog polongokbit nog poktanudanan, na' mu sokali' tolima'on og sumbungan koyon bog sala kotow da og mokotaksi' dun.
20 Tibua, bila komotudan ion nog ion doda' mikodusa, pomag mu sog sungu'an nog kodokolan nog gotowanan po' bagun da og duma nilan, mondok ilan moginang dun.
21 Sog motaan nog Mikpongon bu dia ni Kristu Isus bu asta dosop dia sog moloikatanan nog midulus, pongonion ku dianika nog unut mu og pomali u koni nog sumboy di' a moksugut bu mogbigya' sog glam nog ginangon mu.
22 Na' a mondodali' sumigloy nog golal sog tanud bianan sog dopon mu dianilan. Bu na' a tokodoy mampu' sog dusa nog duma gotow. Sumboy molonu' og polomotadon mu kobon non.
23 Bu, bila ma' nion moligi' a bu kobon non sumakit ma og tian mu, sumboy kona' tibua tubig poginumon mu. Suga'id non, inum a dosop sumolingka nog mika'an nog galak, og bulung mu.
24 Og duma gotowanan, og dusa nilan motampal sog tinontongan, boya'an nog mokuna notanan og dongogan nog kohinangan nilan ditu' sog gukum. Tibua, og duma gotow ombinaya' kosunoy og dusa nilan.
25 Domikian dosop og gomba'is koyon nog kohinangan, ongon ompanta' bu ongon dosop ondi'. Tibua, minsan si'oy ondi' tantu ompanta', ondi' da ombuni.

6

1 Pa'ali sog guliponanan nog tinumabuk na dia ni Isukristu, sumboy pogodaban nilan nododa' og gapu' nilan po' bagun da og ngalan nog Mikpongon bu og pikpanad ta pa'ali dianon ondi' kotolu'an nog molaton.
2 Bu ain og guliponanan koyon nog og gapu' nilan og poktanud, sumboy ondi' moglokulang og kopogadab nilan dun, sabap sog kopogilug nilan dia sog tanud. Suga'id non, posisaya' ilan tanan sangkan dia sog gapu' nilan koyon. Po' og kipopiaan nog ginang nilan kitu', og poktanudanan nog bololaga' dianilan.

Og polopanad nog motud bu og polopanad nog di' motud

Panad mu bu ustal mu ini.
3 Bila ngon mokpanad nog di' dumalan sog motud, bu di' sumolabuk sog pianad kitu' nog Kounutan ta nog si Isukristu, otawaka og pokponadon nami koni pa'ali sog tanud nog motud,
4 bila ngon gotowanan nog ma' nion, og gotowanan koyon sagya da mikpotopoto

* **5:18 5:18** Deuteronomy 25:4 † **5:18 5:18** Luk 10:7

bu da'idun og sabut nilan sog motud.
Og pikilan nilan koyon, molaton po' og
susian og pigopasan nilan nog boya'an og
doksu'an non og gimaan, og kopogulek,
og bolotibot, bu sumolap mongintom.
5 Bu di' ilan lumota' moksusi boya'an
nog da'idun notanan og pikilan nilan nog
gomba'is, bu da'idun na og komotud nog
gustalan nilan. Balu' nilan dun og tanud
koni bagun mokosin og gotowanan dun.
6 Tibua, bianan sog kopoktanud ta,
mimung ompopia og gotow dun, bila
kuli'an na ion dun sog ain galap non.
7 Po' dangan piongon ita, da'idun koitan
ta. Bu bila mawa' ita sog dunya koni,
da'idun dosop og moit ta.
8 Dadi, sumboy kuli'an ita na bila ngon
pa og kokan ta bu koponapot ta.
9 Tibua, ain moleg mogdaya, mosom-
pun ilan koyuba'oy bu moit ilan nog
dili glegan nilan nog kogumowan nog
boya'an og doksu'an non og gla'at. Po'
sabap sog glegan koyon nog ma' nion,
mogla'at og gotow dun.
10 Po' og kopogabak nog sin, ion non
ion og poktiduan nog glam nog gininisan
nog di' pia. Bu sabap sog kopogapas nog
duma ta nog sin, misuoy ilan sog tanud
nog boya'an miimung mosolag og susaan
nilan.

Og pomali ni Paul dia ni Timuti

11 Dadi ika, og gotow a nog Mikpongon,
pogolig a nog glam nog ma' nitu' kitu'. Bu
pogostoloy mu og kodulusan, bu kopondi-
wata mu, bu og kopongandol mu dianon,
bu og glolaman mu sog gotowanan, bu og
kopoglogaga mu, bu og kopokpoba'is mu
sog gotowanan.
12 Ponomaloy mu moginang ain du-
malan sog tanud ta. Po' sa'an inonggat
a nog Mikpongon po' bagun ka kongonan
nog kotubu' nog da' kopus non. Bu sa'an
itu' dosop, tinalu' mu dia sog sungu'an
nog kodokolan nog gotowanan nog mik-
tantu a tumud dia ni Isukristu.
13 Og Mikpongon og migbogoy nog
kotubu' sog glam non. Bu si Kristu
Isus, tinalu' non og motud pa'ali dia
sog dili glawas non kobon non ditu' sog
sungu'an ni Pontius Pilatu. Sog motaan
nog Mikpongon bu sog motaan ni Kristu
Isus, pologdongon ku tumalu' dianika
14 nog unut mu tokodoy ain og dinondag
kitu' dianika bagun da da'idun kulang mu
bu da'idun sila'on dun asta sog matong
gondow nog kotua' nog Kounutan ta nog
si Isukristu.
15 Og gondow kitu' motuman bianan
sog glegan nog Mikpongon po' ion da
molongas nog Kounutan bu da'idun og
Pogbaya' lumual dianon. Ion Datu' sog
glam nog kodotu'ananan bu og Kounutan
sog glam nog kounutananan.
16 Sala non da og di' matoy asta sog
da' kopus non. Bu og pogonongan non
motilak tokodoy nog boya'an di' kopolo-
nian nog sagyaotow. Bu da'idun og
mokotongow dianon bu di' nododa' ion
motongow. Sanglit, bu gadab dianon, bu
og pagas non asta sog da' kopus non.
Amen.

*Og pomali sog ain poktanud nog doya-
han*

17 Sugu' mu ain doyahan dini sog
glupa'an nog ain poktanudanan nog sum-
boy ondi' ilan mogbonsag nog daya nilan
otawaka sumalig dun po' di' kosoligan.
Suga'id non, sumboy dia ilan salig sog
Mikpongon po' ion motawal bu mona'ub
dianita bagun ita da loliagon dun.
18 Sugu' mu dosop ilan moginang nog
ain gomba'is nog ginang. Bu sumboy
motawal ilan bu molilolatoy ilan sog
pakasi nilan.
19 Po' bianan sog ma' nion koyon,
mokopogomud ilan nog gakod nilan nog
mimung pagon nilan sog gunanunan
koyon po' bagun ilan mokalap nog ko-
tubu' kitu' nog tantu kotubu'.
20 Dadi Timuti, pogusiba' mu tokodoy
og pimilin koyon nog ginuakil dianika.
Pogolig mu og bitbitan koyon nog da'
sagnat non, bu og susian koyon nog long
nilan dun og kotoan.
21 Po' ngon duma og minampu' dun
nog boya'an misimuoy ilan dia sog tanud
nilan kitu' nog motud.

Dadi, og tulung nog Mikpongon mon-
gon dianiu kobon non.

Og kodua' Sulat ni Paul dia ni Timuti

Og Piuna Talu' pa'ali sog kodua' Sulat ni Paul dia ni

Og kosulat ni Paul nog kodua' sulat non koni nog posungu' dia ni Timuti, og tang nog kokolobusu dianon ditu' sog Roma. Bu kisunan non nog posungu' ion bunu'on sabap sog kopogustal non pa'ali dia ni Isus nog ion og Pogbaya'.

Sa'an sinumulat mokpuli' si Paul ditu' ni Timuti po' moleg pa ion moktongow puli' dia ni Timuti. Bianan sog sulat non koni, motongow ta nog landu' og glolaman non dia ni Timuti nog boya'an iningolanan non tanan ion nog dili bata' non.

Sog sulat non koni, modakol og pimali non dia ni Timuti. Miktalu' ion nog sumboy moksolitugos si Timuti mogustal pa'ali dia ni Isukristu, bu di' non poksolingawan og motud kitu' nog kionadan non nog pikpanad non, bu mololat ion nog pakasi non, bu ompayat og ponutus non minsan dia sog posakit bu sinolopsolap. Bu sumboy moglogiling ion dia ni Paul.

Dadi sa'an itu', pidonsama' tumalu' ni Paul pa'ali sog kopongandol non, sog salig non, bu sog kopoglogaga non, bu kosolag non sog glolaman non.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-2.
2. Og kopoksanglit bu og gloliag, 1:3-18.
3. Og pomali bu og pidonsama' tumalu', 2:1–4:5.
4. Og kibona'bona'an ni Paul bu og dodomaan non, 4:6-18.
5. Og doksu'an nog sulat koni, 4:19-22.

1 Akon si Paul, og mikpoit nog sulat koni. Bianan sog baya' nog Mikpongon miimung u nog sosugu'on ni Kristu Isus mokpulonag pa'ali sog pinasad kitu' nog Mikpongon, nog ain sinumolabuk na dia ni Kristu Isus, kongonan ilan nog kotubu' nog da' kopus non.

2 Og sulat u koni posungu' dion nika, Timuti, po' ika, mama' a nog dili bata' u nog kololaman ku.

Og tulung, bu glolat, bu kotikna' nog pikilan mongon dianika tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu dia sog Kounutan ta nog si Kristu Isus.

Og pondolo'isog ni Paul dia ni Timuti

3 Mikposolamat u sog Mikpongon nog ion og piktamuy u. Bu og kopoktamuy u numun koni mama' da nog kopoktamuy nog mokogulanganan ku kobon nitu' bianan sog kolonu' nog pikilan ku. Kobon non lobiton ku ika sog gyakin ku dia sog Mikpongon gobi gondow.

4 Gindowon ku tokodoy ika. Bu kolegan ku bosia, moktongow ita pa puli', bagun u da loliagon tokodoy. Po' kolobotan ku og glua' mu kitu' nog miktolong dangan miksuoy ita.

5 Bu kolobotan ku dosop og kotantu nog kopongandol mu dia ni Isukristu. Po' ma' nitu' dosop og kopongandol nog gina'ulang mu kitu' nog si Lois, bu og gina' mu kitu' nog si Eunis. Mitintu dianakon nog og kopongandol mu mama' da nog kopongandol nilan.

6 Dadi, sa'an itu' popikilon ku dianika, nog gamit mu tokodoy og bogoy kitu' nog binogoy nog Mikpongon dianika sog kodopon ku kitu' dianika.

7 Po' og Bolakat nog binogoy nog Mikpongon dianita kona' nog mimung nog tumalow ita dun. Suga'id non, mimung tanan nog dasig ta sog kopoginang ta dianon, bu og kolalam ta sog duma gotow, bu mimung dosop nog moto ita mogokbit nog dili polomotadon ta.

8 Dadi, na' a tokodoy mosipog mogustal pa'ali dia sog Kounutan ta nog si Isukristu. Bu na' a dosop mosipog sabap dianakon nog mikolobusu u koni kobal nog kopokokunut u dianon. Suga'id non, duma a dianakon sog sinsaan koni nog sabap sog kopogustal nog Gomba'is nog Guksugan. Po' bogayan ka da nog Mikpongon nog dasig nog bagun ka mokopoginang dun.

9 Po' og Mikpongon og ginumawon dianita tidu sog baya' nog dusa, bu inonggat

non ita lumangka nog kodulusan. Kona'
po' sabap sog gininang ta nog gomba'is
nog migawon non ita, suga'id non, ma'
nitu' nododa' og dili tugyu non dianita
nog pibian non sog tulung non dianita.
Po' sog da' pa pongonoy pigloban nog
glangit bu glupa'an, tinulung non na ita
bianan dia ni Kristu Isus.
10 Bu numun koni pitongow na og tu-
lung non kitu' bianan sog kotua' dini nog
Polonabang ta nog si Kristu Isus nog ion,
pionda' non na og baya' nog patoy bu,
bianan sog Gomba'is nog Guksugan, pita-
mpal non na dianita pa'ali sog kotubu'
kitu' nog da' kopus non.
11 Dadi og Mikpongon, tinondu' non
akon nog sosugu'on non, bu og polopanad
non, mokpulonag nog Gomba'is nog Guk-
sugan koni.
12 Bu sabap ditu', mikobian u mosinsa.
Tibua, ondi' u da mosipog dun po'
kisunan ku tokodoy si Kristu nog ion non
og tinud u koni. Bu kosunan ku dosop nog
og ginuakil u kitu' dianon, ipaton non da
asta sog gondow kitu' nog mokpuli' ion
dini sog glupa'an.
13 Dadi, og pomali u kitu' nog midongog
mu dianakon, imung mu nog gunutan
sog kopokpanad mu nog motud dunut og
kopongandol mu, bu og glolaman mu dia
ni Kristu Isus.
14 Bu bianan sog tabang nog Bolakat
nog Mikpongon nog migonong dianita,
ipat nika tokodoy og pomali koyon nog
bololaga' nog inuakil dianika, po' bagun
da ondi' mogliali.
15 Kisunan mu na nog glam nog pigilu-
gan ta sog tanud nog ditu' sog Bata'bata'
Asia mama' ni Pigelus ilan ni Hermo-
genes, binolong nilan na akon.
16-17 Tibua, si suko' Onisiporus kitu',
dini kitu' bog minangoy ion dini sog
koliwagan bonua nog Roma koni, pinon-
tong non akon asta mitongow non akon
dini sog kolobusuan koni. Dadi, pongo-
nion ku dia sog Mikpongon nog kololatan
non og gla'ayatanan ni Onisiporus kitu'
po' kobon non ongoyon non na akon
pomonglangoy dini bu da' ion kosipog
dianakon minsan si'oy dini u sog dialom
nog kolobusuan koni.
18 Dadi, pongonion ku sog Pogbaya' nog
kololatan non da ion sog matong na og
gondow kitu' nog ukumon non na og glam
nog gotow. Po' kisunan mu na tokodoy
bog andun tabang ni Onisiporus dianakon
kobon ku ditu' sog Episus.

2

Sumboy ompagon og kopongandol ni Timuti

1 Dadi ika og bata' u, pokpopagon ka
bianan sog tulung nog binogoy dianita sog
kosolabuk ta dia ni Kristu Isus.
2 Bu og pomali kitu' nog midongog
mu dianakon dia sog kodokolan nog go-
towanan, uakil mu dosop dia sog go-
towanan koyon nog kosoligan mokpanad
sog dumaanan nilan.
3 Bu ika si'oy, duma a dosop dianami
moglogaga nog sinsaan ma' nog sundalu
ni Kristu Isus kitu' nog kosoligan non.
4 Po' ibalat da sog botad nog sundalu,
og moksundalu, ondi' ion moginang nog
kona' ginang nog sinundalu. Bu unuton
non nododa' og dondagan nog kounutan
non po' bagun da kosu'atan kounutan
non dianon.
5 Ibalat dosop sog polonglomot nog
mogdag gumobok. Bila moleg ion
momondag, sumboy unuton non og botad
nog gumobok.
6 Ibalat dosop sog polominalan. Ain
motugos, ion og mokuna kobohogi'oy nog
songku'.
7 Dadi, sa'an pomikil nika og piktalu' u
koni po' og glam non koni posobuton da
nog Kounutan ta.
8 Poktitukoy mu kobon non si Isukristu
nog ion og dolanat ni Dabid kitu', bu
pitubu' ion mokpuli' nog Mikpongon tidu
sog patoy, sog ma' nog gustalan ku nog
Gomba'is nog Guksugan.
9 Bu sabap sog gustalan ku koyon,
pingimungan nilan akon nog akon dow,
molaton u nog gotow, boya'an nog ki-
nolobusu nilan tanan dun akon mangka
nilan akon boludoy. Tibua, og talu' nog
Mikpongon ondi' da ombalud.
10 Dadi, sa'an gogaan ku og glam nog
ginis nog sinsaan bagun da ain og pinili'
nog Mikpongon, mosunu' ilan kogawon

bianan sog kosolabuk nilan dia ni Kristu
Isus dunut og da'da'an nog di' kolobian
asta sog da' kopus non.
11 Po' ma' nini og talu' nog motud bu
kosoligan,
"Bila misunu' ita na sog kopatoy ni Kristu
Isus, podunuton ita dosop dianon
sog kotubu' non.
12 Bila mokogaga ita, dumuma ita dosop
sog kopogdatu' non. Tibua, bila sonsin-
gan ta ion, ion si'oy sonsingan non dosop
ita.
13 Tibua, minsan si'oy ondi' ita kosoligan,
ion kobon non kopongondolan da. Po' ion
ondi' moksop."

Og ponginangon nog kosu'atan og Mikpongon dun

14 Dadi, ma' nitu' og popikil mu dia
sog gotowanan koyon. Bu sog sungu'an
nog Mikpongon, podonsama' mu dianilan
nog ondi' ilan moksusi pa'ali sog sagya da
og talu' nog da' sagnat non. Bu doma,
ombagla tibua og kopongandol nog ain
mokodongog dun.
15 Bu ika sop, pogapas a moginang
nog ain og kosu'atan og Mikpongon dun,
boya'an nog mimung a nog sosoligan non
nog di' kosipogsipog. Po' og gustalan mu
nog talu' nog Mikpongon dumalan.
16 Bu pogolig a nog ponolu'on koyon
nog da' singkot non sog Mikpongon bu
da' doksu' non. Po' ain mampu' nion,
pododungag pogliali og kopoktamuy non
sog Mikpongon.
17 Po' og pomali nilan koyon nog ma'
nion, mama' nog mosakit kitu' nog sigisigi
kumokot asta mogulit dia sog glawas nog
gotow. Bu og duma nog gotowanan
nog mimali koyon nog ma' nion, si lo'
Himaneus ilan ni Pilitus.
18 Ilan koyon, misimoy ilan dia sog mo-
tud. Po' long nilan dun, og kopokpotubu'
nog gotowanan tidu sog patoy midoksu'
na. Dadi, og doksu'an nog pomali nilan
koyon, ngon duma poktanudanan nog
migbagla og kopongandol nilan dun.
19 Tibua, minsan si'oy ma' nitu' og talu'
nilan, og pingkudan nog binotang nog
Mikpongon ondi' moguya'. Bu sinulatan
nog ma' nini, "Og Pogbaya', kilolaan non
bog sima og pigotowan non."* Bu sinulat
dosop, "Ain moktalu' nog ion sinumakup
sog Pogbaya', sumboy tolikudan non og
kohinangan kitu' nog di' pia."
20 Po' sopolati non, sog baloy nog
kodotu'an, ngon pingganan dion nog
miglologinis. Ngon pinggan bulawan, bu
ngon dosop pinggan diniun. Og pinggan
bulawan koyon, gomiton ion bila ngon
kologya'an. Tibua, og pinggan koyon nog
diniun, gomiton ion glabungsolom.
21 Dadi domikian da mama' nitu', bila
og gotow linumota' na moginang nog
ain di' pia, siboyon ion bu gomiton ion
sog ain molongas. Po' og ma'ana non,
milonu' na ion, bu ompatut ion gomiton
nog Kounutan ta, bu misimpan na ion
moginang nog sosuku og ginang kitu' nog
gomba'is.
22 Dadi Timuti, pogolig a nog glam nog
glegan nog mulinbata'anan koyon nog di'
pia. Bu ampu' a dia sog gotowanan kitu'
nog migapas moginang nog ain kodulu-
san, og kopongandol, og glolat, bu og
kopoglogomigus nog bianan sog kolonu'
nog pikilan nilan, mokitabang ilan dia sog
Pogbaya'.
23 Bu pogolig a dosop nog susian koyon
nog kogumowan, bu da' doksu' non. Po'
kosunan mu nog og doksu'an non og
kopoksual.
24 Po' og sosoligan nog Kounutan ta
sumboy ondi' nododa' moksual. Suga'id
non, sumboy moto sumungod sog glam
non. Bu sumboy moto dosop ion mok-
panad. Bu sumboy ompayat ponutus non.
25 Bu bila ngon sumusi dianon, sumboy
moto ion mongmaya' nog tabal non diani-
lan po' tingala bianan sog tabal non kitu',
kobogayan ilan nog Mikpongon nog mok-
sop og pomikilan nilan boya'an mosabut
nilan bog olo doda' og motud
26 po' bagun nilan mokomongman nog
dia ilan sog gyuba' ni Kindagow. Bu
bagun ilan dosop mokawa' sog baya' non
dianilan.

3

* **2:19 2:19** Numbers 16:5

Og podonsama' sog matong bungkas

1 Dadi Timuti, bagun mu kosunan, ompihit tokodoy og kopogonong nog gotowanan bila dali' na bungkas.
2 Po' sog tang koyon og polomotadon nog gotowanan molaton. Po' mogapas ilan tibua nog dili glegan nog glawas nilan. Bu mabak ilan nog sin. Ombonsag ilan bu mokpotaspotas ilan. Mondolabak ilan monalu' bu polongantu ilan dia sog mokogulang nilan. Ondi' ilan dosop moto sumugda bu da'idun gondok nilan sog Mikpongon.
3 Bu da' na og glolat nilan otawaka og glanggung nilan. Bu pogbolotibotan nilan og duma gotow bagun ilan mogla'at dun. Bu di' nilan tigolan og napsu nilan. Ombolu' ilan nog pakasi gotow nilan bu mangit ilan sog ain og gomba'is.
4 Polongula'at ilan bu modolusa' ilan. Motas og bolotabat nilan. Dodion nilan pa og glegan nog dili glawas nilan gaba' nog glegan nog Mikpongon.
5 Og kopoktanud nilan dia sog Mikpongon mama' da nog motud, tibua, da' nilan tugdakoy og Mikpongon sumop nog kotubu' nilan. Dadi Timuti, pogolig a tokodoy dia sog gotowanan koyon nog ma' nion.
6 Po' og gotowanan koyon nog ma' nion, mogoniponip ilan dia sog gimbolayan mangoy ilan bosia mongaum nog kolibunanan. Po' ngon og kolibunanan nog kibogatan ilan momikil nog dusaanan nog boya'an mosompun ilan koit nog glam nog migloginis nog glegan nilan.
7 Og kolibunanan koyon motogol ilan bosia moganad nog gininisan nog pomali, tibua, ondi' nilan nododa' mosabut bog olo og motud.
8 Og gotowanan koyon domikian da ma' ni Janes ilan ni Jambris sog kopongantu nilan kitu' dia ni Apu' Muses kobon nitu'. Po' og gotowanan koyon mikpongantu ilan dosop sog motud. Bu og pikilan nilan da' dalan dia sog motud nog boya'an og tud nilan miboluba.
9 Og doksu'an nog ponginangon nilan koyon di' da mogobon, po' manggid dia sog kohinangan ni Janes ilan ni Jambris nog da' doksu' non. Po' og kogumowan nilan koyon motampal dia sog glam nog gotowanan.

Og polosuku'an ni Timuti

10 Tibua ika, Timuti, kosunan mu na og pomali u, og polomotadon ku, og pogopason ku, og kopongandol u, og ponutus u, og glolaman ku, og kopoglogaga u,
11 og kopokposakit dianakon, bu sinsaan ku. Bu kosunan mu dosop bog olo kibianbianan ku, bu og kopoglogaga u nog kopongula'at nilan bosia dianakon nog dia sog koliwagan bonua nog Antiok, sog Ikonium, bu sog Listra. Tibua, sog glam nog glogon ku koyon, tinobangan u da dun nog Kounutan ta.
12 Po' ain sinumolabuk na dia ni Kristu Isus nog mogapas moginang nog kosu'atan og Mikpongon dun, mokobian nododa' ion pokposokitan.
13 Tibua, ain og gotowanan nog moginang nog molaton bu ain mogbalu'balu' koyon mokpotongow nog ion poktanud, mogdungag ilan tanan kolaton nog gotow. Bu kona' tibua og duma nilan kolimbungan dun, suga'id non, asta og dili glawas nilan kolimbungan dosop dun.
14 Tibua ika, Timuti, pononayun mu og motud koyon nog kionadan mu bu og tinud mu po' sunan mu da og mikpanad kitu' dun dianika.
15 Bu tidu sog kika'an mu, misabut mu na og talu' sog Kitab. Bu bianan sog talu' nog Kitab koyon, mosabut nog gotow og bianan non mogawon tidu sog baya' nog dusa bianan da sog kopongandol non dia ni Kristu Isus.
16 Po' glam nog sinulat koyon dia sog Kitab miktidu dia sog Mikpongon, bu mogamit dia sog kopokpanad nog motud, bu og pomag nog ain moginang nog kona' motud, bu pomali sog kopoginang nog kodulusan
17 po' bagun da og sosoligan nog Mikpongon mimung mosukup moginang nog glam nog ginang kitu' nog gomba'is.

4

1 Sog motaan nog Mikpongon bu sog motaan dosop ni Kristu Isus, nog ion og mongukum nog glam nog gotow nog minatoy otawaka totubu', bu ion og

mokpuli' dini mogdatu', koni og bogoyon
ku dianika nog polosuku'an.
2 Pogustal a nog talu' nog Mikpon-
gon. Bogayan ka nog tang otawaka
ondi', mosimpan ka mogustal minsan olo
tangoy non. Pomag mu og poktanudanan,
bu pomolioy mu ilan, bu pondolo'isogoy
mu ilan dunut kopayat nog ponutus mu
dianilan bu dunut og kopokpotubud mu
nog gustalan mu dianilan.
3 Po' ngon gondow non og gotowanan,
ompok ilan na mokinongog nog pogo-
nadan kitu' nog motud. Suga'id non, og
poginangon nilan koyon ain tibua og gle-
gan nog dili glawas nilan bu polumpukon
nilan og polopanadanan kitu' mogustal
dianilan ain kosu'atan ilan kitu' dun.
4 Po' di' ilan na mokinongog nog motud,
bu sokali' og pokinongogan nilan og sagya
kigulangoyanan kitu' nog di' motud.
5 Sa'an ika, Timuti, potubudoy mu og
pikilan mu minsan olo kobotangbotangan
mu. Bu gogaoy mu ain sinsaan nog
kobianan mu. Bu inang mu og pong-
inangon nog polongustal nog Gomba'is
nog Guksugan. Bu inang mu dosop og
glam nog polosuku'an mu sog ginang nog
Mikpongon.
6 Timuti, dali' na datong og gumul u. Bu
inimung u nog Mikpongon domikian ma'
nog pomalas non.
7 Akon, mama' u nog minampu' mogdag
gumobok nog midopot u na sog goktob
kitu' nog pogdopoton. Po' kobon non da'
u suoy sog tanud ta koni nog motud.
8 Dadi, og Pogbaya' nog ion ondi' mog-
bigya' og mogbogoy dianakon nog kotubu'
kitu' nog da' kopus non. Po' ma' nitu' og
tumbas dia sog ain gotow nog modulus
dia sog Mikpongon. Po' og tumbas kitu'
nog bogoyon dianakon sog gondow kitu'
nog ukumon non glam nog gotow, Kona'
tibua nakon og kobogayan dun. Suga'id
non, asta dosop og glam nog migdodama
kitu' nog kopokpuli' non.

Og pomilin ni Paul dia ni Timuti

9 Dadi, pogapas a mangoy dini nakon
nog mosompun koni.
10 Po' si Dimas, binolong non na akon
dini po' dinadi non pa og kotubu' dini
sog dunya. Dadi, minangoy ion sog koli-
wagan bonua nog Tesalonika. Si Krisens,
minangoy ditu' sog bonua nog Galatia bu
si Titus sop minangoy ditu' sog bonua nog
Dalmatia.
11 Dadi, sala da ni Luk og dini nakon. Bu
onggat nika pa si Mark mangka mu ion oit
dini po' mokotabang ion dia sog ginang u
dini.
12 Bu dinondag u si Tikikus mangoy
ditu' sog Episus.
13 Dadi, bila mangoy a dini, apit nika
pa og gampek u nog mibagak sog baloy ni
Korpus ditu' sog Troas. Bu pitang nika pa
og libruanan ku kitu', labi na og pinulat u
kitu'.
14-15 Pongmaya' a tokodoy dia ni Alek-
sander, og gotow koyon nog polonuang
nog galang. Po' pisinsa non tokodoy
akon bu minamal tokodoy ion sumusi nog
gustalan ta koni. Tibua, tumbasan da ion
nog Pogbaya' nog kohinangan non koyon.
16 Sog tigana' u ukumon dini bu tuma-
bal nog sumbungan nilan kitu' dianakon,
da'idun tanan og sinumugut dianakon,
sala kotow si'oy. Piksigonatan nilan pa
tanan akon. Ma' nitu' si'oy, ondi' u bosia
moleg nog sila'on ilan nog Mikpongon
dun.
17 Tibua minsan ma' nitu', og Kounutan
ta nog si Kristu, da' non da akon gonatoy.
Suga'id non, binogayan non pa tanan
akon nog dasig bagun ku da mustal og
gustalan kitu' tidu sog tolipunan asta sog
doksu'an dia sog glam nog gotowanan
koyon nog kona' Hudyu. Bu tinobangan
non da akon sog kobunu' nilan kitu' bosia
dianakon.
18 Bu minsan olo og mongula'at di-
anakon, tobangan non dosop akon. Bu
pitangon non akon nog da' supisupi u asta
sog pigdotu'an non nog ditu' sog glangit.
Sa'an itu', sumboy songlitan ion asta sog
da' kopus non. Amen.

Og ponogina ni Paul dia sog pigilugan sog tanud

19 Dadi, monogina u dia ni Prisila ilan
ni Akila bu asta dia sog gla'ayatanan ni
suko' Onisiporus.
20 Si Erastus mibagak pa sog koliwagan
bonua nog Korintu. Bu ginonatan ku si

Tropimus nog di' mokodag sog koliwagan
bonua nog Militus.
21 Pogapas a matong dini sog kona' pa
timpu motigdow.
Si Eubulus, si Pudens, si Linus, si Klau-
dia, bu asta glam nog duma pigilugan ta
sog tanud dini, minogina ilan dianika.
22 Dadi, og Kounutan ta mogonong
dianika bu og tulung non kobon non
mongon dianiu dion.

Og Sulat ni Paul dia ni Titus

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulat ni Paul dia ni Titus

Si Titus, kona' ion og Hudyu. Bu tinumabuk ion dia ni Kristu bu miimung ion nog duma ni Paul sog ginang non koyon nog moguliugan momali bu mogustal nog talu' nog Mikpongon. Si Titus, molobud pa. Bu binagak ion ditu' sog pulu' nog Krit po' og mogokbit ion nog poktanudanan dia ni Isukristu ditu'.

Og piktalu' ni Paul sog sulat non koni dia ni Titus ma' nini: Pipikil non dia ni Titus og molongas nog polomotadon nog sumboy motongow dia sog polongokbit nog poktanudanan. Tubus nitu', og pomali non dia ni Titus pa'ali sog kopokpanad non dia sog poktanudanan sog glumpuk nilan, mama' nog kolokianan nog mokogulang, mama' nog kolibunanan nog mokogulang, mama' nog kolokianan nog mokolobud pa, bu dia sog guliponanan.

Sog doksu'an nog sulat non koni og pomali pa'ali sog polomotadon nog poktanudanan nog sumboy ilan moglogomigus, bu mogolig ilan mokpokangit sog duma nilan, bu og moksusi, bu sumboy moksolabuk ilan dia sog glumpuk nilan.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-4.
2. Og bogolal sog tanud, 1:5-16.
3. Og polosuku'an nog poktanudanan, 2:1-15.
4. Og pomali bu og pidonsama' tumalu', 3:1-11.
5. Og doksu'an nog sulat koni, 3:12-15.

1 Akon si Paul, og mikpoit nog sulat koni. Og sosoligan u nog Mikpongon bu og sosugu'on u dosop ni Isukristu, bagun ain pinili' nog Mikpongon pododungag og kopongandol nilan bu pododungag og sabut nilan sog motud nog boya'an monulu' dianilan sog polomotadon kitu' nog modulus sog Mikpongon.

2 Og kopongandol bu sabut koyon dia pingkudoy sog dodomaan nog kotubu' nog da' kopus non. Og kotubu' koyon nog da' kopus non, ion non nion og pidonsama' nog Mikpongon tidu pa sog tolipunan. Og Mikpongon di' mogloput.

3 Bu dangan minatong og timpu kitu' nog glegan non, pitampal non na og pidonsama' non kitu' bianan dia sog pomali non. Bu og pomali non kitu' inuakil dianakon. Dadi, sa'an pikpulonag u po' sabap sog dondagan nog Mikpongon dianakon nog ion og Polonabang.

4 Og sulat u koni posungu' dianika Titus, ika og tantu bata' u dia sog tanud po' solabuk ita nog tud.

Og tulung bu kotikna' nog pikilan mongon dianika tidu sog Mikpongon, og Gama' ta bu si Isukristu, og Polonabang ta.

Og ginang ni Titus ditu' sog Krit

5 Sa'an binagak u ika dion sog Krit koyon po' bagun nika ompokpa'at og ginang kitu' nog sumboy pa inangon. Bu botang mu og mokogulanganan koyon dion sog tanud, mogokbit nog poktanudanan sog bonuaanan kitu' nog ngon na poktanudanan dun, ma' nog tinalu' u kitu' dianika.

6 Og polongokbit koyon, sumboy da'idun sila'on dun, bu sumboy solabuk da og glibun non. Bu og gombata'anan non sumboy poktanud. Bu sumboy da' dongogan nilan nog mokosabul otawaka polongantu.

7 Sa'an itu' sumboy da'idun sila'on dianon, po' ion ginuokilan mogokbit nog ginang nog Mikpongon. Dadi, sumboy ondi' ion mokpotaspotas otawaka di' mosompun lolingitoy, di' moglangulangu, di' bululokowon, bu ondi' mabak nog sin.

8 Suga'id non, omba'asa bu loliagon moginang nog ain molongas. Mosapat og pikilan non bu mokososu'at sog tinontongan nog glam nog gotow, bu modulus sog Mikpongon, bu kopomolian non og dili pikilan non.

9 Sumboy ompagon og pikilan non dia sog gustalan kitu' nog kopongondolan nog pianad dianon bagun mokopondolo'isog ion sog dumaanan non bianan sog kopokpanad non nog motud bu bagun dosop

ompotontul non ain sumusi sog pianad
kitu' dianon.
10 Po' modakol og polongantu nog go-
towanan, labi na og duma Hudyuanan
kitu' nog tinumabuk na dia ni Isus. Po'
sabap sog pianad nilan pa'ali sog dan
Botad nilan kitu' nog da' sagnat non, moit
tanan dun og duma gotowanan.
11 Sumboy pomagon ilan po' modakol
na og konglangan nog mibagla sabap
dianilan bianan sog pikpanad nilan nog
di' ilan bosia sumboy mokpanad dun. Po'
og tugyu nilan mokpanad, bagun ilan
kongonan nog sin.
12 Po' ngon sala kotow og polomi-
tua nilan miktalu' nog, “Og gotow Krit
mokoloput, polongula'at, bu molola' saka
gibogon.”
13 Motud og tinalu' koni. Dadi, sa'an
pomag mu tokodoy ilan bagun motintu og
tud nilan
14 bu bagun ilan dosop di' monomba'
nog sagya kigulangoy nog Hudyuanan
otawaka mokokunut sog sagya dondagan
nog gotowanan nog polomungyas sog mo-
tud.
15 Ain gotow nog linonu' na, da'idun
gli'inan non. Tibua, ain og gotow nog
da' pa kolonu'oy bu da' pa tud, da'idun
molonu' dianon. Po' asta og pikilan non
di' molonu' bu di' ilan na moto momikil
nog ain molongas.
16 Moktalu' ilan nog kosunan nilan og
Mikpongon, tibua og glangkalangka ni-
lan di' sumu'at sog piktalu' nilan kitu'.
Kololingit tokodoy og kohinangan nilan,
bu polongantu ilan, bu di' ilan do'itan
moginang nog ain molongas.

2

Og motud nog pogonadan

1 Sumboy og pomali mu ain og sumu'at
sog motud nog pogonadan.
2 Pomolioy mu og mokogulang gotow
nog sumboy moto ilan mogokbit nog dili
polomotadon nilan bu kopogodaban ilan.
Bu sumboy motigdow og pikilan nilan,
ompagon og kopongandol nilan, mok-
tantu ilan lumolat sog pakasiotow nilan,
bu kobon non moglogaga ilan.
3 Ma' dosop nini og pomali mu dia
sog mokogulang glibunanan, nog sumboy
mogbotad ilan nog polomotadon kitu' nog
modulus, bu di' ilan mongyampa mon-
alu', bu di' ilan moglangulangu. Suga'id
non, sumboy mokpanad ilan nog ain
molongas
4 bagun nilan kopontunan ain koli-
bunanan kitu' nog mokolobud pa
lumalam sog kodumanan nilan bu sog
gombata'anan nilan.
5 Bu kopomolian nilan og dili pikilan
nilan bu di' nilan poguloba'an og dili
glawas nilan. Bu sumboy kosoligan ilan
sog ginang baloy, bu molilolatoy ilan,
bu momilang ilan sog duoy nilan bagun
da'idun minsan sala kotow og mokotalu'
nog molaton dia sog gustalan nog miktidu
sog Mikpongon.
6 Ma' dosop nog kolokianan nog
mokolobud pa, pomolioy mu ilan nog
sumboy moto ilan mogokbit nog dili
polomotadon nilan.
7 Sog glam non koni sumboy kobon non
og koponongi'an ka nog molongas nog
polomotadon. Sumboy motongow sog
glangkalangka mu nog ika doda' miktantu
a dia sog pianad mu koyon.
8 Gamit mu og ponolu'on kitu' nog
mondom onda'idun sila'on dun bagun og
minanta dianika kosipogan dun po' di'
nilan ita kotolu'an nog molaton.
9 Pomolioy mu og guliponanan nog
sumboy sumangkan ilan sog gapu' nilan
sog glam non, bu mogapas ilan moginang
nog ain kosu'atan og gapu' nilan dun, bu
di' ilan monusi
10 otawaka monakow. Suga'id non,
kobon non potongowon nilan nog ilan
doda' kosoligan ilan tokodoy, bagun
da bianan sog glangkalangka nilan
kodongya'an og pinanad kitu' pa'ali sog
Mikpongon, og Polonabang ta.
11 Po' sa'an ma' nitu', og Mikpongon
pitongow non na og tulung non. Po'
bianan sog tulung kitu', mimung og ta-
bang sog glam nog gotow.
12 Bu og tulung non momali dianita
nog sumboy lumota' ita na moginang

nog kopokan nog Mikpongon bu og glegan nog ginungod. Suga'id non, sonuk ta mogonong dini sog glupa'an, sumboy moto ita mogokbit nog dili pikilan ta. Bu og glangkalangka ta sumboy mosulut sog gotowanan bu modulus sog Mikpongon.

13 Po' sonuk ta mogbagad nog kololiag kitu' nog doksu'an nog dodomaan ta nog ion non nion og gondow kitu' nog kopokpuli' non dini po' motongow na og kotilak nog silow nog Diwata ta bu Polonabang ta nog di' kolobian nog ion si Isukristu.

14 Tinigolow non mogoy og glawas non gumanti' matoy dianita bagun ita mogawon tidu sog baya' nog dusa bu linonu' non ita bagun ita mimung nog dili pigotowan non nog mogapas moginang nog ain molongas.

15 Dadi, sumboy panad mu ini. Pondolo'isogoy mu og poktanudanan bu pomag mu ilan bianan sog baya' mu koyon nog binogoy dianika. Bu na' a moleg nog ngon sala kotow si'oy og di' mogbotad dianika.

3

Og molongas nog polomotadon

1 Popikil mu dia sog poktanudanan dion nog sumangkan ilan sog pogaid nog botad. Bu mogbilang ilan sog ain togo baya'. Bu kobon non mosimpan ilan moginang nog ain molongas.

2 Bu di' ilan mongyampa monalu' nog minsan sima otowoy. Suga'id non, moglogomigus ilan, moksinungodoy ilan, bu ombaba' og bolotabat nilan kobon non sog glam nog gotowanan.

3 Po' dini kitu' ita si'oy, og sobu' ita dosop pa'ali sog kinodiwata. Bu polongantu ita, mioit ita sog molaton, bu pigboya'an ita nog miglologinis nog glegan nog ginungod. Mosina ita bu alu'alu' mima ita. Bu og poginangon ta og kangitangit bu mokinonggitoy ita.

4 Tibua, dangan pitampal na og popia bu og glolat nog Mikpongon nog Polonabang ta,

5 mitabang non ita. Kona' po' sabap nog ngon og molongas nog kohinangan ta, suga'id non, mitabang non ita sabap sog glolat non. Po' bianan sog Bolakat non, inugasan non ita nog boya'an kipongimboguan non ita bu migbogu kotubu' ita.

6 Og Mikpongon binunag non dianita og Bolakat non bianan dia ni Isukristu og Polonabang ta,

7 bagun da, bianan sog tulung non, miimung na nog da' na og sila'on dianita nog Mikpongon, bu mokopomusaka' ita dianon boya'an ngon og dodomaan ta nog kotubu' nog da' kopus non.

8 Og piktalu' u koni kosoligan.

Bu kolegan ku dianika og pikpanad u koni potintuon mu dianilan bagun da ain og tinumud sog Mikpongon, motigbung pikilan nilan sog ain ginang kitu' nog molongas. Ma' nog pigolong u koni, molongas bu kopianan nog glam nog gotow.

9 Tibua, pogolig a nog susian koyon nog da' sagnat non. Bu pogolig a dosop nog gusulan bu susian nilan pa'ali sog botad nilan. Po' ma' nion koyon da' doksu' non bu da'idun malap dun.

10 Bila ngon gotow nog monusi nog boya'an mimung nog di' mokopoksolabuk gotowanan dun, pomag mu ion. Bila di' mogbilang nog insan, pomag mu mokpuli'. Bila di' pa mogbilang, bibas mu na.

11 Po' kosunan mu nog og gotow koyon nog ma' nion di' na moktintul nog motud. Bu sabap sog kohinangan non koyon, kimotudan ion nog ion doda' bolodusaon.

Og gluksadan nog pomali ni Paul

12 Popongoyon ku si Artemas bu si Tikikus dion nika. Ampun matong ilan dion, pogopasoy mu akon lumumpak ditu' sog Nikopolis. Po' ditu' u pokpopoliawa sonuk nog timpu goyup.

13 Sog golot golot koni, ponamal a tumabang dia sog polomasad kitu' nog si Senas bu dia ni Apolos. Bu toktuboy mu dianilan ain og kulang nilan po' bagun ilan mosimpan gumonat sog ain gongayan nilan.

14 Sumboy og pakasi poktanudanan ta dion potigbungon nilan pikilan nilan moginang sog ain molongas bagun ilan da kobon non kopono'uban nog ain kulang

nilan gondow gondow, bu bagun dosop
og kotubu' nilan mimung popia dia sog
gotowanan.
15 Glam nilan koni nog dini nakon,
minogina ilan dianika. Golun mu ilan
dion og glokoleanan nami sog tanud. Og
tulung nog Mikpongon mongon sog glam
niu.

Og Sulat ni Paul dia ni Pilimun

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulatni Paul dia ni Pilimun

Si Pilimun og poktanud kitu' nog molongas bontugan non. Bu ditu' ion sog Kolosas pogangoy moktamuy. Bu ion og gapu' nog gulipon kitu' nog ngalan non si Onisimus. Si Onisimus sop koni, og milaguy kitu' sog gapu' non nog sokali' mikotua' ditu' ni Paul nog masa non pa ditu' sog kolobusuan. Dadi, bianan dia ni Paul, tinumabuk si Onisimus dia ni Isukristu. Og sulat ni Paul koni, og kopongingolot non dia ni Pilimun bagun ilan moglokopia nog gulipon non kitu' nog piuli' na ni Paul ditu' non. Bu og kotolima' non dun kona' na tibua og gulipon non. Suga'id non, sumboy tolima'on non dosop ion nog dili gilug non sog tanud.

1. Og bokna nog sulat koni, 1-3.
2. Og dongya' non dia ni Pilimun, 4-7.
3. Og kopongingolot non dia ni Onisimus, 8-22.
4. Og doksu'an nog sulat non, 23-25.

1 Akon si Paul, og sinumulat nog sulat koni, og mikolobusu sabap sog kopokokunut u sog glegan ni Kristu Isus. Bu tidu dosop ini dia sog gilug ta sog tanud nog si Timuti.

Og sulat koni posungu' dion nika, Pilimun. Og glokole nami nog kololaman nami bu og duma nami dia sog ginang koni pa'ali dia ni Kristu.

2 Bu posungu' dosop dion nika, Apia, og gilug nami sog tanud. Bu dion nika dosop, Arkipus, og duma nami nog minantu sog minanta dia sog Mikpongon, bu dion niu dosop og poktanudanan kitu' nog mokpoglumpuk dion sog baloy ni Pilimun.

3 Og popia bu kotikna' nog pikilan mongon dianiu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu og Kounutan ta nog si Isukristu.

Og glolat bu kopongandol ni Pilimun

4 Kobon kobon non poglobiton ku ika sog gyakin ku bu posolomatan ku og Mikpongon sabap dianika.

5 Po' midongog u pa'ali sog kopongandol nika dia sog Kounutan ta nog si Isus bu og glolat mu dia sog glam nog pigotowan nog Mikpongon.

6 Og gyakin ku dun sog kopoksolabuk ta sog kopongandol ta dia sog Kounutan ta nog si Isus mimung nog dumalom og sabut mu pa'ali sog glam nog popia dianita nog sabap sog kopoglokotubu' ta dia ni Kristu.

7 Gilug u, og glolat mu dia sog pigotowan nog Mikpongon miimung nog landu' da'da'an bu pondolo'isog dianakon. Po' sabap dianika, koboganan og pikilan nilan.

Og pongoningoni ni Paul

8 Dadi, minsan si'oy ngon baya' u nog tidu dia ni Kristu dumondag dianika nog olo og sumboy inangon mu, di' u da moginang dun.

9 Suga'id non, bianan sog glolat nog kopomogilug, ngon bosia og pongonion ku dianika. Akon si Paul, og mogulang gotow, bu numun kitu' mikolobusu u sabap sog kopokokunut u dia ni Kristu Isus.

10 Pongonion ku bosia dianika pa'ali dia ni Onisimus. Ion og ma' nog dili bata' u bianan dia ni Kristu. Po' sonuk u sog kolobusuan, miimung ion nog bata' u.

11 Dini kitu', di' nika ion kosoligan. Tibua, numun koni kosoligan ta na ion.

12 Dadi numun koni, dondagon ku na ion muli' dion nika. Ion og kololaman ku tokodoy.

13 Og glegan ku bosia dun, ion dini nakon bagun da ion mokoganti' dianika tumabang dianakon sonuk nog dini u sog kolobusuan koni nog sabap sog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Kristu.

14 Tibua, di' u moleg nog motogol ta ika tumabang dianakon. Suga'id non, og kolegan ku dianika nog inangon mu ain koboganan nog pikilan mu. Dadi, ondi' u ika pogboya'an sog minsan olo, lual da baya' mu.

15 Gomonsunoy, sa'an si Onisimus
mikawa' dianika podali'dali' po' bagun
ion mokopuli' dianika nog boya'an mok-
solabuk amu sampoyumul.
16 Dadi numun kitu', kona' na ion sagya
tibua gulipon. Po' ion og gilug ta tanan
dia ni Kristu nog kololaman ta. Ion
bololaga' tokodoy dianakon. Bu kisunan
ku dosop nog labi pa ion kobololaga'
dianika po' og kopogilug niu kona' tibua
sog ginungod, suga'id non, asta pa sog
kinodiwata.
17 Dadi, bila mosolag dia sog pikilan
mu og kopoksolabuk ta, tabuk mu ion
mokpuli' nog ma' nog kotabuk mu di-
anakon.
18 Bila ngon sala' ni Onisimus dianika,
otawaka ngon gutang non, akon dona
moto dun dianika.
19 Akon si Paul, og dili komot u og
sinumulat koni. Akon mogbayad dun.
Tabuk mu ma ion po' di' u dona lobiton
dianika og miutang mu kitu' dianakon
nog pa'ali sog kotabuk mu dia ni Isus.
20 Dadi ika gilug u, amoyamoy dianika,
inang mu dianakon og kobo'isan sabap
sog kopoktanud ta dia ni Isus. Bu sabap
sog kopoksolabuk ta dia ni Kristu, pobo-
gan mu og pikilan ku.
21 Sog kosulat u nini, mitantu na sog
pikilan ku nog inangon mu nododa' og
pingoni u koni dianika. Bu kisunan ku
dosop nog inangon mu labi pa sog pingoni
u koni.
22 Bu ngon pa doma solabuk. Simpanoy
mu pa akon nog dugu. Po' dodomaan ku
nog tumanon nog Mikpongon og gyakin
niu nog akon mokopuli' u dion niu.
23 Si Epapras, og duma u mokolobusu
sabap sog kopokokunut nami dia ni Kristu
Isus, minogina dianiu dion.
24 Bu minogina dosop si Mark, si Aris-
tarkus, si Dimas, bu si Luk dianiu. Ilan
koyon og dumaanan ku sog ginang koni
pa'ali dia ni Kristu.
25 Og tulung nog Kounutan ta nog si
Isukristu mongon dianiu.

Og Sulat dia sog gotow Hibruanan

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulat diasog gotow Hibruanan

Og sulat koni posungu' dia sog gotow Hibruanan nog poktanudanan ilan na dia ni Isukristu. Tibua, sabap sog kopokokunut nilan dia ni Isus, migdungag og sinsaan nilan bu og pokposakit dianilan nog boya'an posungu' ombagla og tanud nilan. Dadi, sa'an itu' og sulat koni pinoit dianilan po' bagun kopondolo'isogan ilan moglogaga bu mongandol. Og sinumulat koni, pindolo'isogan non ilan bianan sog kopokpotantu non dianilan nog si Isukristu og motud nog Diwata, bu ion og kotontuan nog glam non sog pigdotu'an nog Mikpongon. Og gustalan non dun bianan sog tolu ginis nog motud pa'ali dia ni Isus: 1) Si Isus og Bata' nog Mikpongon tidu sog donsama' asta sog da' kopus non. Ion motas pa dia sog polomolatasanan kitu' kobon nitu', bu dia sog moloikatanan kitu', bu minsan pa dia ni Muses. Po' ion og doksu'an nog pokpotampal pa'ali dia sog Mikpongon. 2) Si Isus, tinolu'an ion nog Mikpongon nog ion mogbolian asta sog da' kopus non. Ion motas pa dia sog glam nog duma bolianan. 3) Bu bianan dia ni Isus, ain tumud dianon, motabang ilan tidu dia sog baya' nog dusa, bu dia sog gondok, bu dia sog pigboya'an nog patoy. Po' si Isus og motas nog bolian sog glam non, og migbogoy nog tantu tabang bagun og gotow mogawon tidu sog baya' nog dusa. Og piginang nog bansa Hibru sog kopoktanud nilan nog kopomalas nilan nog dugu' nog potubu'on, sagya da itu' solianlian po' si Isus og kotumanan bu og kotontuan non.

Bu bianan dia sog pononggi'an pa'ali sog kopongandol nog mokogulanganan nog bansa Israel kobon nitu', og sinumulat koni, pingoningoni non dia sog ain tinumabuk na dia ni Isukristu nog popogonon nilan og tud nilan asta sog doksu'an. Bu si Isus og pogbontayan nilan bu poglogilingan nilan. Bu sumboy gogaan nilan minsan olo og sinsaan bu og posakit matong dianilan. Sog doksu'an nog libru koni, og pomali bu og pidonsama' tumalu'.

1. Dia ni Kristu kotongow og Mikpongon, 1:1-3.
2. Si Kristu labi pa kotas dia sog moloikatanan, 1:4–2:18.
3. Si Kristu labi pa kotas dia ni Muses bu dia ni Josua, 3:1–4:13.
4. Ondi' kolobian og baya' nog kopogbolian ni Kristu, 4:14–7:28.
5. Ondi' kolobian og baya' nog koposadan ni Kristu, 8:1–9:28.
6. Ondi' kolobian og kopomalas ni Kristu, 10:1-31.
7. Og kopongandol og bololaga' sog glam non, 11:1–12:25.
8. Og gluksadan nog gustalan, 13:1-25.

Og talu' nog Mikpongon pilatas bianan dia sog Bata' non

1 Og Mikpongon, tatap non na polotason
og talu' non dia sog munaotowanan ta
kobon nitu' bu miglologinis og bianan
non mokpolatas dun bianan sog polomo-
latasanan non.
2 Tibua, og tang koni nog gimpusan na
nog gondow, pilatas non na og talu' non
dianita pibian dia sog Bata' non. Po'
bianan sog Bata' non, piongon non og
pigloban nog glangit bu glupa'an. Bu
ion og tinondu' nog Mikpongon nog ion
makod nog glam non.
3 Bu motongow dianon og silow nog
kotas nog Mikpongon po' migbatuk ilan
nog gasal. Bu ion og mikpopagon nog
piongon bianan sog sagya talu' non. Bu
dangan midoksu' ion imungoy nog gugas
nog dusaanan nog gotow, minangoy ion
sog glangit bu miningkud ion dia sog
dapit sog glintu nog Mikpongon nog ion
og Pogbaya' sog glam non.

Og kotas nog Bata' non

4 Dadi, og Bata' nog Mikpongon,
inimung ion nog motas pa dia sog
moloikatanan po' motas pa dianilan

og ngalan koyon nog binogoy nog
Mikpongon dianon.
5 Po' og Mikpongon, da' poktalu' dia sog
moloikatanan non minsan sog sala kotow
si'oy dianilan, nog ilan og gombata' non.
Tibua, og Bata' non tinolu'an non nog,
"Ika og Bata' u.
Bu gondow koni miimung u nog Gama'
mu."*
Bu miktalu' dosop ion ma' nini,
"Akon, miimung u nog Gama' non
bu ion miimung nog Bata' u."†
6 Bu bila popongoyon non mokpuli' dini
og Bata' non sog glupa'an koni, nog ion
mikuna sog glam nog gombata'anan non,
mikpodonsama' tumalu' og Mikpongon
nog,
"Sumboy ion og poktomuyon nog glam
nog moloikatanan nog Mikpon-
gon."‡
7 Tibua, pa'ali sog moloikatanan koyon,
misulat dia sog Kitab og talu' nog Mikpon-
gon nog,
"Og moloikatanan non mokodali'
domikian da mama' nog galu'. Og
dodondagonanan non mokodasig
domikian da mama' nog gliga' nog
gapuy."§
8 Tibua, pa'ali sog Bata' non, misulat
dosop dia sog Kitab og talu' nog Mikpon-
gon nog,
"O Diwata, og kopogdatu' mu kobon non,
asta sog da' kopus non. Bu og
kopogokbit mu sog pigotowan mu
modulus.
9 Bu omba'is mu ain modulus nog polo-
motadon bu molaton mu ain di' kitu'
pia. Dadi, og Mikpongon nog ion og
poktomuyon mu, bianan sog kolana non
dianika nog glana nog gloliag, piotas non
pa ika nog labi a pa dia sog dumaanan
mu."*
10 Bu miktalu' dosop ion nog,
"Ika og Pogbaya'. Bu tidu pa sog
tolipunan, ika og mikpongon nog
pigloban nog glangit bu glupa'an.
11 Bu ngon gondow non og glam non
koyon mimung monda' na, tibua, ika
ondi' a moksop. Bu og glam non koyon
omputak da mama' nog ponopoton.
12 Bu lupi'on mu dosop mama' nog glog-
doy. Bu suklian mu dosop mama' nog
ponopoton. Tibua ika, ondi' a nododa'
moksop po' ika da kobon non asta sog da'
kopus non."†
13 Bu og Mikpongon, da' ion poktalu' sog
minsan sala buk si'oy nog moloikatanan
non nog ma' nog tinalu' non kitu' dia sog
Bata' non nog,
"Ika, ingkud a dini sog glintu u asta
imungon ku og glam nog ban-
taanan mu nog gindogan nog botis
mu."‡
14 Dadi, bila ma' nitu' nog og Bata' non
motas pa sog moloikatanan, olo gidoy
buan og polosuku'an nog moloikatanan
koyon? Ma' nini. Ilan koyon og sosoli-
gananan nog Mikpongon bu dodondag-
onanan non nog di' ta motongow nog
tumabang sog ain bogayan nog kotubu'
nog da' kopus non.

2

Pongmohilat amu

1 Dadi, bila ma' nitu' og Bata' non koyon
nog motas poma dia sog moloikatanan,
sumboy pododungag og kotigbung nog
pomikilan ta dia sog gustalan kitu' nog
midongog ta po' bagun ita ondi' mosuoy
dun.
2 Po' og gustalan kitu' nog pilatas nog
Mikpongon dia sog moloikatanan non nog
pisampot dia sog munaotowanan kitu',
sumboy doda' kunutan. Po' simasima
da' pokokunut dun, og polihala' dianon
dumalan dia sog kohinangan non koyon.
3 Bu labi pa ditu', da'idun og pologuyan
ta dun bila di' ta tomba'an og gustalan
koni pa'ali sog mosolag nog tabang nog
Mikpongon dianita. Po' og Kounutan ta
nog si Isus, mikuna pa ion mogustal pa'ali
sog kogawon nog Mikpongon dianita. Bu
ain mikodongog nog gustalan non koyon,
tinumaksi' ilan na dianita nog motud
doda'.

* **1:5 1:5** Salmu 2:7 † **1:5 1:5** 2 Samuel 7:14 ‡ **1:6 1:6** Deuteronomy 32:43 § **1:7 1:7** Salmu 104:4 * **1:9 1:9** Salmu 45:6-7 † **1:12 1:12** Salmu 102:25-27 ‡ **1:13 1:13** Salmu 110:1

4 Bu og Mikpongon si'oy tinumaksi' dosop dun bianan sog gingyata'anan non bu gininisan nog ginang non nog kosobu'sobu'. Bu diadia dianilan binogayan non nog ain kolegan nog Mikpongon nog kotoan nog tidu dia sog Mosigda nog Bolakat non.

Og mosolag nog tabang bianan dia ni Kristu

5 Dadi, og pogolongon ta koni pa'ali sog dunya kitu' nog pingimboguan nog posungu' na matong. Og Mikpongon, da' non uokiloy dia sog moloikatanan non og mogokbit dun, suga'id non, dia non inuakil sog gotow.

6 Po' ongon talu' dia sog Kitab nog ma' nini,

"Olo buan gidoy og gotow, nog pimikil mu poma? Bu olo buan gidoy dosop og sagyaotow koyon, nog pigipat mu poma?

7 Po' pibaba' mu kolongod dia sog moloikatanan. Bu piotas mu ion, bu binogayan mu ion nog gadab,

8 bu inimung mu tanan ion mogbaya' dia sog glam non."*

Dadi, og ma'ana nog sinulat koyon, og gotow, inimung ion nog Mikpongon mogokbit dia sog glam non. Og ma'ana non, da'idun nog di' non pogboya'an. Saka numun koni, kona' da og sagyaotowanan koyon og mogbaya' dia sog glam non.

9 Tibua, mitongow ta na nog si Isus, nog ion miimung mibaba' kolongod dia sog moloikatanan bagun da bianan dia sog kosoliu non sog patoy, tulungon nog Mikpongon og glam nog gotowanan. Dadi sabap ditu', numun koni piotas na ion nog Mikpongon bu binogayan na ion nog gadab.

10 Po' og Mikpongon, bianan dianon bu sabap dianon miongon og glam non. Dadi, duma'it dianon nog imungon non si Isus mohurup bianan dia sog sinsaan non bu bagun dosop modakol gombata'anan nog Mikpongon og moit non dia sog kotas non. Po' si Isus og polonggawon dianilan tidu sog dusa.

11 Dadi sa'an itu', ilan nog midulus, miimung salu ama' ilan nog mikpodulus kitu' dianilan nog ion non si Isus. Sa'an itu' ondi' ion mosipog mingalan dianilan nog pigilugan non ilan.

12 Po' ma' nini og talu' non dia sog Kitab, "Suksugan ku dia sog pigilugan ku og gininang mu bu songlitan ku ika dia sog piglumpukan nilan."†

13 Bu ngon dosop og talu' non nog ma' nini, "Akon, sumalig u dia sog Mikpongon."‡ Bu miktalu' ion dosop nog, "Koni u na bu dunut og gombata'anan kitu' nog binogoy nog Mikpongon dianakon."§

14 Dadi, og gombata'anan koyon nog pigolong non, ion non og gotowanan kitu' nog togo gungod bu togo dugu'. Bu si Isus si'oy, miimung dosop ion nog gotow ma' nilan. Po' sa'an miimung ion nog gotow po' bagun bianan sog kobunu' dianon sog kudus, mogla'at si Kindagow dun. Po' si Kindagow togo baya' sog patoy.

15 Dadi, sa'an ma' nitu' po' bagun ain miulipon sog gondok nog patoy sog gobon nilan motubu', ompoluas ilan da ni Isus dia sog gondok nilan koyon.

16 Po' kona' da og moloikatanan og tinabang non, suga'id non, og dolanatanan ni Abraham.

17 Dadi sa'an itu', sumboy nododa' moktimaluy ion nog tantu gotow ma' nog pigilugananan non bagun da mimung ion nog bolian nilan nog motas nog mololatoy bu kopongondolan dia sog ginang non dia sog Mikpongon po' bagun da kompunan og dusaanan nog gotowanan.

18 Dadi, sa'an ion og mokotabang sog ain pingyuba'an po' ion si'oy mikobian mosinsa sog gyuba'.

3

Si Isus motas pa dia ni Muses

1 Dadi, pigilugan ku sog tanud, nog ain sinumolabuk na dia sog gonggat nog Mikpongon sumakup sog pigdotu'an non, pomikil niu si Isus. Po' si Isus, ion og pipangoy nog Mikpongon dini sog glupa'an

* **2:8 2:8** Salmu 8:4-6 † **2:12 2:12** Salmu 22:22 ‡ **2:13 2:13** Isaya 8:17 § **2:13 2:13** Isaya 8:18

bu miimung dosop ion motas nog bolian
dia sog tanud ta nog tinud ta.
2 Bu kopongondolan ion nog Mikpon-
gon, og tinumondu' dianon ma' dosop
ni Muses nog kopongondolan dosop ion
moginang nog polosuku'an non sog baloy
nog Mikpongon, nog ion non ion og
pigotowan non.
3 Tibua, og gotow nog polongimung nog
baloy, og kopogadab dianon labi pa sog
gadab dia sog ginimung non koyon nog
baloy. Domikian dosop ma' nion si Isus og
kopogadab dianon labi pa sog kopogadab
dia ni Muses.
4 Po' bila og baloy og poglobitan ta, glam
nog baloy sagya da inimung, tibua, og
Mikpongon, ion og migimung nog glam
non.
5 Dadi, si Muses kopongondolan. Ion og
dodondagon nog Mikpongon kobon nitu'
moginang dia sog baloy non. Bu ion og
mikpolatas nog talu' nog Mikpongon nog
tolu'on non sog binaya' nog gondow dia
sog gotowanan.
6 Tibua si Kristu, ion og Bata' nog
Mikpongon, bu kosoligan ion mogokbit
nog baloy nog Mikpongon. Bu ita koni
og baloy nog Mikpongon bila ompagon og
tud bu dodomaan ta dianon.

Og podonsama' sog ain lumota' mongandol

7 Dadi, ma' nini og talu' nog Bolakat nog
Mikpongon nog sinulat sog Kitab,

"Og Gondow Koni, bila midongog niu og
talu' nog Mikpongon,
8 na' amu tokodoy nog di' amu tumud dun
ma' nog munaotowanan kobon nitu' nog
mingantu ilan dianon nog kobon nilan
sog bonua kitu' nog mologon pogonon-
gan. Po' sinulayan nilan ion ditu'."
9 Po' ma' long nog Mikpongon dun, "Sog
solod nog pat pulu' ton sinulayan nilan
akon minsan si'oy mitongow nilan bog olo
bayu' nog ginang u dianilan.
10 Dadi, sa'an miglolingit u dia sog go-
towanan koyon, bu mangka u tolu'oy
dianilan nog ondi' ilan kosoligan kobon
non, bu ompok ilan mokokunut dia sog
dondagananan ku.
11 Dadi sa'an itu', miglolingit u dianilan
bu sinumpaan ku ilan nog ondi' ilan na
doda' mokosolod sog gulolian ku kitu' bu
dumuma dianakon mulali."*

12 Dadi, pigilugan ku sog tanud, pokpo-
tubud amu tokodoy bagun da da'idun
dion niu nog di' tumud sabap sog molaton
og pomikilan non nog boya'an kotoliku-
dan non na tanan og Mikpongon.
13 Suga'id non, solian nog iningolanan
pa og tang koni og Gondow Koni, sumboy
mogdinolo'isogoy amu gondow gondow
bagun da'idun dianiu mimung motogas
pikilan non kobal nog glimbung nog Soi-
tan.
14 Po' glam ta koni og duma ita ni Kristu
bila di' ita da sumimoy sog pagon nog
dodomaan ta dianon asta sog doksu'an.
15 Po' ma' nini og sinulat kitu' dia sog
Kitab,

"Og Gondow Koni, bila midongog niu
og talu' nog Mikpongon, na' amu
tokodoy nog di' amu tumud dun
ma' nog munaotowanan kitu'
kobon nitu' nog mingantu ilan
dianon."

16 Dadi, sima gidoy og pigolong kitu'
nog mikodongog nog talu' nog Mikpongon
nog saka mingantu ilan dianon? Og
gotowanan kitu' nog mingantu dia sog
Mikpongon, ion non ion og glam nog
gotowanan kitu' nog pinulu'an ni Muses
lumuas tidu sog bonua nog Ihiptu.
17 Bu sima gidoy og piglolingitan koyon
nog Mikpongon nog pat pulu' ton gobon
non? Og piglolingitan nog Mikpongon
kitu', ion non dosop ion og gotowanan
kitu' nog mikodusa dianon, bu mikpo-
matoy ilan tanan sog bonua kitu' nog
mologon pogonongan.
18 Ion non ion og gotowanan kitu' nog
da' pokokunut, og sinumpaan kitu' nog
Mikpongon nog, "Ondi' ilan na doda'
mokosolod ditu' sog bonua u kitu' nog
mokulali ilan bosia dun."
19 Dadi, sa'an da' ilan pokosolod sog
bonua kitu' nog pulolian non dianilan, po'
sabap sog kopongmungyas nilan.

* **3:11 3:11** Salmu 95:7-11

4

Og pogulolian nog pigotowan nog Mikpongon

1 Bu asta pa sog numun koni da' pok-
sop og pasad nog Mikpongon sog ain
pigotowan non nog pulolion non ilan.
Dadi, sumboy mokpotubud ita po' bagun
da'idun dianiu og di' mokodopot ditu' sog
gulolian kitu' nog pinasad non.
2 Po' ita si'oy ma' da nog munao-
towanan kitu' kobon nitu' po' inustalan
ita na nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali
dia sog gulolian. Tibua ilan, dangan mi-
dongog nilan og gustalan kitu', da' nilan
tobukoy nog boya'an miimung da' sagnat
non dianilan po' da' ilan pongandol.
3 Tibua ita, ain og tinumud dun,
mokosolod ita na ditu' sog gulolian kitu'
nog pigolong nog Mikpongon. Tibua,
pa'ali dianilan nog da' tud sog gustalan
kitu', ma' nini og talu' nog Mikpongon
dianilan,
"Sa'an itu' miglolingit u dianilan bu
sinumpaan ku ilan nog di' ilan na
doda' mokosolod sog gulolian ku
kitu' bu dumuma dianakon mu-
lali."
Tinalu' non ma' nitu' po' sagad na bosia
og gulolian non po' donsama' na midoksu'
og glam nog piongon non.
4 Po' ngon og talu' non sog Kitab nog pa'ali
sog kopitu ondow nog ma' nini, "Minulali
og Mikpongon sog kopitu ondow non po'
og glam nog ginang non midoksu' na."*
5 Bu og talu' non sop nog milabit komun
nog, "Ondi' ilan nododa' mokosolod sog
gulolian ku bu dumuma dianakon mu-
lali."
6 Dadi, og munaotowanan kitu' nog
mikuna pokodongog nog Gomba'is nog
Guksugan kitu', minsan si'oy da' ilan
pokosolod sog gulolian kitu' po' sabap sog
da' ilan pokokunut nog talu' non, ngon
da mokosolod sog gulolian non kitu' nog
pigolong non.
7 Dadi, sa'an itu' og Mikpongon sinu-
mosa' puli' nog tang, nog iningolanan non
og tang koyon, og Gondow Koni. Po' tidu
sog masa ni Muses kitu' nog miobon na
nog ton, pilatas non og talu' non dia ni
Dabid nog ma' nog milabit kitu' komun
nog, "Og Gondow Koni, bila midongog niu
og talu' nog Mikpongon, na' amu tokodoy
nog di' amu tumud dun."
8 Bu si Josua, somo' mioit non ilan
ditu' sog gulolian kitu' nog pigolong nog
Mikpongon, da' na bosia poktalu' puli' og
Mikpongon pa'ali sog len Gondow.
9 Dadi, og ma'ana nog pigolong non
koni, og pigotowan nog Mikpongon, sagad
na og gulolian nilan nog ma' nog kulali
nog Mikpongon sog kopitu ondow non.
10 Po' minsan sima sumolod sog gulo-
lian nog Mikpongon, mokulali ion sog gi-
nang non mama' nog kulali nog Mikpon-
gon kitu', dangan midoksu' og gininang
non.
11 Dadi, sa'an sumboy mogapas ita
mampu' sog gulolian kitu' bagun da'idun
sala kotow si'oy, og di' mokosolod nog
sabap nog da' ilan pokokunut sog talu'
nog Mikpongon mama' nog munao-
towanan kitu' kobon nitu'.
12 Po' og talu' nog Mikpongon totubu'
bu bolokatan. Bu mokutong pa sog kalis,
po' madal non tanan minsan olo sog tibuk
nog kotubu' bu glimukud nog gotow, bu
mosisig non og glegan bu dialom pikilan
nog gotow.
13 Po' da'idun og gombuni sog Mikpon-
gon. Og glam non motampal dianon,
bu kosunan non og glam non. Bu ion
da og mongukum dianita sog glam nog
kohinangan ta.

Si Isus og bolian nog di' kobotukan

14 Dadi bila ma' nitu', sumboy pohogo-
ton ta og tanud nog tinabuk ta na. Po'
ngon na og Kounutan ta nog bolianananan
nog di' kobotukan, bu ion numun koni
ditu' na sog bubunglangit. Ion non ion
si Isus, og Bata' nog Mikpongon.
15 Po' og Kounutan ta koyon nog bo-
liananan, mololat sog gotowanan po' mis-
abut non da og kibotangbotangan nog
gotow nog mosompun pokodusa. Po' ion
si'oy, kibianan non og glam nog gininisan
nog pongyuba' nog domikian da ma' nog
kopongyuba' dianita. Tibua minsan ma'
nitu', da' da ion koyuba'oy.

* **4:4 4:4** Genesis 2:2

16 Dadi sa'an itu', sumboy ondi' ita
na mogalangalang mokpolani dia sog
Mikpongon po' bagun non ita kololatan
bu tulungon sog tang nog ngon kulang
dianita.

5

1 Po' pa'ali sop sog glam nog bo-
liananan nog salu bansa ta nog Hudyu,
og kounutan nilan, pimili' tidu sog paka-
siotow nilan bu ion tinondu' nog mongin-
golot dia sog gotowanan sog Mikpongon
pa'ali sog poginangon dia sog kinodiwata.
Mogbogoy ion nog bogoy bu og pomalas
nog dusaanan nog gotowanan.
2 Bu ion moto mololat sog ain go-
towanan kitu' nog mikodusa nog saka
da' nilan bosia tiboba'oy, po' ion si'oy og
sagyaotow da nog mokodusa.
3 Sa'an itu', ion si'oy sumboy momalas
dosop nog dili dusaanan non, bu asta
dosop nog pakasiotow non.
4 Og polosuku'an koni nog bololaga',
di' non ompomili' og dili glawas non,
suga'id non, og Mikpongon og momili'
dun, mama' nog kopomili' non dia ni
Aron kobon nitu'.
5 Ma' nitu' dosop si Kristu, kona' non og
dili mimili' nog polosuku'an non koyon
nog bololaga' nog boya'an miimung ion
og Kounutan nog bolianananan. Suga'id
non, binogoy dianon nog Mikpongon og
polosuku'an non koyon po' miktalu' og
Mikpongon dianon nog,

"Ika og bata' u. Bu gondow koni miimung
u nog Gama' mu."*

6 Bu ma' nini dosop og talu' nog Mikpon-
gon nog sinulat,

"Og kopogbolian mu da' kopus non, og
sinumingkot dia sog kopogbolian ni
Melkisedek."†

7 Bu sonuk pa ni Isus mogonong dini sog
glupa'an koni, migyakin ion sog Mikpon-
gon dunut guakol non. Po' og Mikpongon
da mokotabang dianon sog kopatoy non.
Bu midongog da og gyakin ni Isus kitu'
po' sabap sog ion mikpobaba' bu sinu-
mangkan dia sog Mikpongon.
8 Po' minsan ion og Bata' nog Mikpon-
gon, sabap dia sog sinsaan non, mis-
abut non da bog olo og doksu'an nog
kopokokunut non dia sog Mikpongon.
9 Bu dangan mihurup na ion, miimung
ion nog tabang nog da' kopus non dia sog
ain mokokunut kitu' dianon.
10 Bu tinalu' nog Mikpongon nog ion
nododa' og Kounutan nog bolianananan, og
sinumingkot dia ni Melkisedek.

Sumboy pohogoton ta og tud ta sog motud

11 Modakol pa bosia og glegan ku mo-
gustal dianiu pa'ali dia ni Melkisedek.
Tibua mologon ustalon, po' mama' nog di'
amu mokosabut.
12 Po' miobon amu na pokponadan.
Do'itan na bosia nog mokopokpanad amu
na, saka sumboy amu poma pokponadan
nog tolipunan nog pokponadon pa'ali sog
talu' nog Mikpongon. Dadi, sa'an bila ma'
nitu', mama' amu pa nog gombata' kitu'
nog sumboy pokpinumon pa nog gatas po'
di' pa ilan mokosuku kuman nog piboksa.
13 Dadi, ain sumboy pa og gatas
pokpinumon dianon, og bata' pa ion nog
da'idun pa sabut non pa'ali sog kodulu-
san.
14 Po' og piboksa koyon, og ma'ana
non, ain gustalan kitu' nog mokodalom
pa'ali sog talu' nog Mikpongon. Ma' nion
koyon dia gomitoy sog ain kosoligan na og
pikilan non. Po' bianan sog kogamit nilan
dun kobon non, kosunan nilan bog olo og
molaton otawaka og gomba'is.

6

1 Dadi, sumboy dungagan ta ain mikuna
kitu' ponadon dianita pa'ali dia ni Kristu,
mangka ta sukpatoy moganad nog ain
mokodalom kitu' nog gustalan pa'ali
dianon bagun og kopongandol ta di-
anon dumalom. Bu di' ta sumboy
pokpuli'puli'on mogustal og mikuna kitu'
nog gustalan. Og gustalan koni nog pigo-
long pa'ali dia sog kotolikud ta sog kohi-
nangan kitu' nog da' sagnat non mangka
ita tud dia sog Mikpongon.
2 Bu og gustalan pa'ali sog kopogbun-
yag, bu og gustalan pa'ali sog kopondopon

* **5:5 5:5** Salmu 2:7 † **5:6 5:6** Salmu 110:4b

sog gotow nog bogu tabuk, bu pa'ali dosop
dia sog kopotubu' nog tidu sog patoy, bu
og kopomolihala' nog Mikpongon asta sog
da' kopus non.
3 Suga'id non, sumukpat ita na mo-
ganad nog modalom kitu' nog pogonadan,
bila baya' da nog Mikpongon.

4 Po' ain mikosun na nog motud, bu ain
og minanam non na og popia nog miktidu
dia sog Mikpongon, bu ain misunu' na
kobogoyoy nog Mosigda nog Bolakat nog
miktidu sog Mikpongon nog saka, tini-
baba' nilan tumolikud og kotabuk nilan
dia sog Mikpongon, ondi' na moksud og
pikilan nilan kitu'.
5 Bu kisunan nilan na bosia og koba'is
nog talu' nog Mikpongon. Bu mi-
tongow nilan dosop og Bolakat nog
Mikpongon nog mokpotintul dianilan sog
boloma'dinglag
6 nog saka, tiboba'on nilan tumolikud
og glam nog kibianbianan nilan kitu' dia
ni Kristu, ondi' nododa' moksud og pik-
ilan nilan mokpuli'. Po' og ma'ana non,
sabap sog kopomungyas nilan koyon,
domikian da nog ma' nog bunu'on nilan
mokpuli' sog kudus og Bata' nog Mikpon-
gon, bu domikian dosop nog puli'an nilan
ion mokposipog dia sog kodokolan nog
gotow.

7 Po' ita, domikian da mama' nog glupa'
kitu' nog pipia nog Mikpongon nog kobon
non motosop nog dupi' boya'an nog mo-
subuk pomulan dun nog mogamit nog ain
sinimpanan dun.
8 Tibua, bila ngon og glupa' nog og
tumubu' dun sagya da og sigbot, bu
og sigbot koyon nog dugion, og glupa'
koyon, da'idun og sagnat non. Minsan
tanan itu', gomonsunoy og glupa' koyon
sumpaan nog Mikpongon bu og doksu'an
non, lo'aton bianan sog gapuy.

9 Dadi, pigilugan ku nog kololaman ku,
minsan ma' nini og talu' nami, kosunan
nami nog kona' da nog ma' nion og
doksu'an niu. Po' motongow dianiu og
koba'is nog kohinangan niu nog dumalan
dia sog kogawon niu dia sog dusaanan
niu.

10 Og Mikpongon di' mogbigya'. Dadi,
di' non nododa' kolingawan og kohinan-
gan niu bu og kolalam niu dianon bianan
sog kotabang niu kobon non sog pakasi
niu poktanud.
11 Dadi, og kolegan ku bosia dianiu, og
glam niu, mansing amu mogapas tumud
sog Mikpongon asta sog doksu'an, bagun
motuman og pigdodomaan niu kitu' di-
anon.
12 Po' ompok u nog motonop amu
mongandol. Suga'id non, kolegan ku
nog moglogiling amu tanan dianilan
nog bianan sog kopongandol nilan dia
ni Isus bu dunut ompayat ponutus ni-
lan, mokopomusaka' ilan nog glam nog
pinasad kitu' nog Mikpongon.

Motuman doda' da og pinasad nog Mikpongon

13 Po' kobon nitu', og Mikpongon
sinumapa dangan mikpasad ion dia ni
Abraham. Og dili ngalan non og ginamit
non sog koposadan non koyon po' da'idun
lual motas pa dianon.
14 Bu ma' nini og pasad non dia ni
Abraham, “Popiaon ku nododa' ika. Bu
podokolon ku og dolanat mu.”*
15 Dadi sa'an itu', si Abraham da'
kotonop mogbagad nog pinasad kitu' di-
anon. Bu tinuman da dianon nog Mikpon-
gon.
16 Po' og gotow bila sumapa, sumboy
ngon nododa' og gomiton non nog ngalan
nog motas pa dianon, po' sumboy ngon
nododa' og motas pa dianon og moko-
taksi' dun bagun da da'idun og susion
dun.
17 Dadi sa'an og Mikpongon, dangan
mikpasad ion, sinopaan non, po' kole-
gan non dun, mosabut tokodoy nog
pangkatanan ni Abraham nog ondi'
nododa' moksop og tugyu non. Sa'an itu',
sinumapa ion.
18 Dadi, sa'an ma' nitu' og gininang
nog Mikpongon bagun da dua' ginis nog
taksi' nog di' moksop nog ma' nini, og
talu' non bu og kopoksapa non. Po' ondi'
nododa' mogloput og Mikpongon. Dadi,
ita, ain og mikitabang kitu' dianon, motes

* **6:14 6:14** Genesis 22:17

ita tokodoy mokpopagon nog dodomaan
ta nog binogoy non dianita.
19 Bu og dodomaan ta koyon nog om-
pagon, pinonggi' dia sog sinipit nog bolan-
goy nog misodang tokodoy. Po' og ma'ana
non, bagun da dosop og pikilan ta ondi'
manud po' ompagon na og dodomaan
ta dia sog Mikpongon. Bu sabap sog
dodomaan ta koyon, miimung da nog
mokobian ita na sog bolot koyon mangoy
ditu' sog dialom nog pogonongan nog
Mikpongon
20 po' ditu' da si Isus. Ion og miguna
dianita mangoy ditu' mongingolot dianita
sog Mikpongon po' ion og Kounutan nog
bolianan asta sog da' kopus non, og
sinumingkot dia ni Melkisedek.

7

Og bolian nog si Melkisedek

1 Si Melkisedek, ion non og Datu' kitu'
sog bonua nog Salem, bu ion og bolian
nog miktamuy sog Diwata nog Di' Kolo-
bian. Bu dangan minuli' si Abraham tidu
non gubaton og pat kotow kitu' nog datu',
linumpak ion ni Melkisedek mangka non
popiaoy si Abraham.
2 Bu migbogoy si Abraham dia ni
Melkisedek nog kosopulu' bahagi' nog
galap non kitu' nog tidu sog pogbunu'an.
Po' og ma'ana nog ngalan ni Melkisedek
koyon, ion og datu' nog kodulusan. Bu og
ma'ana nog datu' nog Salem koni, ion og
datu' nog kotikna' po' og Salem koni, og
ma'ana non og kotikna'.
3 Tibua, da'idun misulat pa'ali dia sog
gina'ama' non, otawaka sog kobata' di-
anon, otawaka minsan og pangkat non,
otawaka sog kopatoy non. Dadi, ion mi-
imung mama' nog Bata' kitu' nog Mikpon-
gon po' og kopogbolian non minonayun
asta sog da' kopus non.
4 Tontong niu polo'ma bog andun doda'
ion kotas po' minsan si Abraham, og
mogulang ta kitu' kobon nitu', migbogoy
pa dianon nog laga' nog sopulu' bahagi'
nog gakod nog mialap non kitu' dia sog
pogbunu'an.
5 Bu sog botad ta nog bansa Hudyu, og
bolianan sumboy og pangkat da ni Apu'
Lebi. Bu sumboy dosop kobogayan ilan
nog salu bansa nilan nog sopulu' bahagi'
nog galapanan nilan, minsan si'oy salu
pangkat ilan ni Abraham.
6 Tibua, og kopogbolian ni Melkisedek,
onda' dia miktidu sog pangkat ni Lebi
saka, tinabuk non da og bogoy kitu'
nog kosopulu' bahagi' tidu sog galap ni
Abraham mangka non popiaoy si Abra-
ham nog ion bogayan nog pasadanan nog
Mikpongon.
7 Tibua og motud, ion og migbogoy nog
popia, motas pa dia sog kibogayan dun.
8 Pa'ali sog pangkatanan kitu' ni Lebi
nog bolianan, binogayan ilan nog
kosopulu' bahagi' kitu' nog saka matoy
ilan da. Tibua, pa'ali dia ni Melkisedek,
binogayan dosop ion nog kosopulu' ba-
hagi' nog saka ion totubu' nog ma' nog
sinulat dia sog Kitab.
9 Dangan binogoy ni Abraham og kosop-
ulu' bahagi' non kitu' dia ni Melkisedek,
mama' dosop ni Lebi nog mikopogbo-
goy nog kosopulu' bahagi' non dia ni
Melkisedek. Saka og pangkatanan si'oy
ni Lebi, mikotabuk dosop nog kosopulu'
koyon nog miktidu dia sog gotowanan.
10 Po' sog kopoglumpak ni Abraham
kitu' ilan ni Melkisedek, midukakit da
si Lebi dun minsan si'oy da' pa sibon
bota'oy.*
11 Dadi, og botad nog binogoy dianita
nog bansa Hudyu, pibian sog kopogbolian
nog pangkat ni Lebi. Tibua, somo' modu-
lus og gotowanan bianan sog kopogokbit
nog bolianan kitu', da'idun na bosia og
len bolian nog mama' nog kopogbolian
nog sinumingkot kitu' dia ni Melkisedek.
Di' na bosia mosop og kopogbolian nog
pangkat ni Lebi kitu' nog si Aron.
12 Dadi, bila suklian og kopogbolian,
sumboy suklian dosop og botad.
13-14 Og pigolong ta koni, og Kounutan
ta. Po' kosunan ta nog si Isus kona'
og pangkat ni Lebi, suga'id non, og
pangkat ion ni Juda. Bu da'idun tanan
og duma pangkat non mipili' mogbolian.

* **7:10 7:10** Si Lebi og gapu' ni Abraham.

Po' dangan miktalu' si Muses pa'ali sog bolianananan kitu', da' non tanan kolabit og pangkat ni Juda.

Og len bolian nog mama' ni Melkisedek

15 Dadi og piktalu' ta koni, mitampal
na tokodoy po' tinumua' na og len bolian
mama' ni Melkisedek.
16 Po' og kopogbolian non onda' sukpat
sog polomotadon nilan kitu' kobon nitu'
nog sumboy og pangkat ni Lebi og mogbo-
lian. Suga'id non, sabap sog Bolakat non,
di' ion matoy mokpuli' po' og kotubu' non
asta sog da' kopus non.
17 Po' og talu' nog Mikpongon nog sinu-
lat sog Kitab nog,
"Ika og bolian nog da'idun kopus non, bu
sinumingkot a dia sog kopogbolian
ni Melkisedek."
18 Dadi og botad kitu' tagna' pa'ali sog
kopogbolian, ondi' na itu' kunutan po'
kulang pa, bu da' na potugyuan dun.
19 Po' og botad kitu' nog pilatas dia
ni Muses, ondi' modulus og gotowanan
dun. Dadi, numun koni ngon na og labi
pa ditu' og dodomaan ta nog boya'an
mokopokpolani ita na dia sog Mikpongon.
20 Bu og kopogbolian non pibian sog
sapa nog Mikpongon dianon. Po' og
duma bolianananan kitu' nog pangkatanan
ni Aron, da' ilan sopaoy dangan migbo-
lian ilan.
21 Tibua, dangan migbolian si Isus,
sinopaan ion nog Mikpongon nog ma'
nini,
"Akon og Pogbaya', sinopaan ku nog ika
og bolian nog da' kopus non. Bu og
pikilan ku ondi' nododa' moksop."†
22 Bu sabap sog sapa nog Mikpongon kitu'
dianon, miimung tanan si Isus og tanda'
nog pagon nog pasad nog omba'is pa sog
koposadan kitu' sog tagna'.
23 Bu og bolianananan kitu' sog tagna',
moksukpatsukpat og kopogbolian nilan
po' matoy ilan da.
24 Tibua, si Isus motubu' nog da' kopus
non bu da'idun na lumual sumukpat
mogbolian dianon.
25 Dadi, sa'an itu' mokotabang tokodoy
sog gotowanan tidu sog dusa nilan ain
tinumud dia sog Mikpongon bianan di-
anon po' ion kobon non totubu' asta
sog da' kopus non. Bu ion og mongin-
golot dianita sog kopokpolani ta dia sog
Mikpongon.
26 Dadi, da'idun lual og motas nog bo-
lian og mokotoktub nog glam nog kulang
ta lual da si Isus. Po' di' ion koton-
gowan nog di' pia, bu da'idun kulang
non bu dusa non, bu ion mipolen dia sog
bolodusaon, bu piotas na ion ditu' sog
bubunglangit.
27 Bu di' ion ma' nog duma kounutan
nog bolianananan kitu' nog sumboy moma-
las ilan gondow gondow nog pomalas sog
dusa nilan, bu og dusa nog pakasiotow
nilan. Po' si Isus ondi' na momalas
puli' po' insan non da polasoy og dili
glawas non bagun da og glam nog gotow
mogawon tidu sog dusaanan nilan.
28 Dadi, sog botad kitu' nog pilatas dia
ni Muses kobon nitu', pa'ali sog kopomili'
nog kounutan nog bolian, og sagyaotow
da nog bakan pokodusa. Tibua, og pasad
kitu' nog Mikpongon nog mibinaya' pa
sog dan Botad kitu', sinopaan non og
kopili' non nog Bata' non nog ion og
Kounutan nog bolianananan po' mihurup
na ion asta sog da' kopus non.

8

Si Isus og bolian ta nog di' kobotukan

1 Dadi, ma' nini og titik nog poktolu'on
ta koni. Ngon na og Kounutan nog
bolianananan ta nog miningkud na ditu' sog
glangit dia dapit sog glintu nog gingkudan
datu' nog Pogbaya' nog di' kobotukan.
2 Bu dia ion miginang sog sungu'an
nog Mikpongon, dia ion sog tantu Pok-
tomuyan nog inimung nog Pogbaya' nog
kona' sagya kimungan nog gotow.
3 Bigya' non, og kounutan nog bo-
lianananan dini sog glupa'an koni, og bino-
goy nog ginang dianilan, og moguakil
nog kosopulu' bahagi' nog tidu sog go-
towanan, bu momalas nog potubu'on dia
sog Mikpongon. Dadi, og pogolongon ta
koni nog Kounutan nog bolianananan ta,

† **7:21 7:21** Salmu 110:4a

sumboy ion si'oy, ngon dosop og guokilon
non dia sog Mikpongon.
4 Tibua, somo' og kopogbolian non
sagya da dini sog glupa'an, ondi' na ion
mogbolian po' ngon da og bolianan
nog lumual pa dianon, ion non og
pangkatanan ni Lebi nog mogbogoy ilan
nog bogoyanan nilan nog unuton nilan og
dondagan kitu' nog pilatas dia ni Muses
kobon nitu'.
5 Bu og Baloy koyon nog Poktomuyan
nilan sagya da og glogyawan otawaka
nuni nog tantu Poktomuyan kitu' ditu' sog
sungu'an nog Mikpongon. Dadi, sa'an itu'
pidonsama' tumalu' nog Mikpongon dia
ni Muses kobon nitu' dangan posungu'
ion mogimung nog Poktomuyan nilan
kitu' nog tagna'. Po' ma' long nog Mikpon-
gon dun dianon, "Unut nika tokodoy og
pitongow u kitu' dianika komun dini sog
bulud koni."*
6 Tibua sog numun koni, og ginang
nog kopogbolian nog binogoy na dia ni
Isus, motas pa tokodoy dia sog duma
bolianan kitu'. Bu og kopongingolot
non dia sog gotowanan pa'ali dia sog bogu
koposadan kitu', motas pa tokodoy dia sog
koposadan kitu' tagna'. Po' og pasadanan
sog bogu koposadan kitu', molongas pa
tokodoy dia sog pasadanan sog tagna'
koposadan kitu'.
7 Po' somo' da'idun kulang nog tagna'
koposadan kitu', da'idun na bosia og bogu
koposadan.
8 Po' og Mikpongon, sinila' non og
pigotowan non kitu' kobon nitu'. Ma' long
non dun,

"Ngon da gondow non nog mogimung u
puli' nog bogu koposadan nami dia
sog pangkatanan ni Israel bu asta
sog pangkatanan ni Juda.

9 Og bogu koposadan koyon nog imungon
ku, di' na mama' nog koposadan nami
kitu' nog mokogulanganan nilan kitu'
nog, dangan inagak u ilan lumuas tidu
sog bonua nog Ehiptu, da' ilan poktantu
mogunut sog koposadan nami kitu'. Dadi,
sa'an itu' potiangon ku ilan.
10 Bu ma' nini og bogu koposadan nog
imungon ku puli' dia sog pangkatanan ni
Israel, ma' long nog Pogbaya' dun, ngon
gondow non, togu'on ku og botad u dia
sog pomikilan nilan, bu sulaton ku dosop
dia sog pusung nilan. Dadi, miimung nog
akon na og Diwata nilan bu ilan miimung
nog pigotowan ku.
11 Dadi, bila matong na og gondow koyon
nog pogolongon ku, da'idun na sumboy
mogustal dia sog pigilugananan bu asta
sog dumaanan nog sumboy nilan kilolaan
og Pogbaya'. Po' kisunan na nog glam
nilan bog sima u tidu sog glibun laki bu
asta sog bata' mogulang dianilan.
12 Po' ompunan ku na og kohinangan
nilan nog molaton, bu poksolingawan ku
na og dusaanan nilan."†
13 Dadi, sa'an og koposadan kitu'
iningolanan nog Mikpongon nog bogu
koposadan. Bu sabap ditu' og dan ko-
posadan kitu' miboluba na. Po' di'
mobon, ain og miboluba na bu og da' na
potugyuan dun, mawa' na.

9

Og dan Botad pa'ali sog kopoktamuy

1 Og koposadan kitu' tagna', ngon og
po'atan dia sog Botad pa'ali sog kopok-
tamuy nilan bu pa'ali dosop sog Pokto-
muyan nilan dini sog glupa'an nog in-
imung nilan.
2 Og ginimung nilan nog Poktomuyan,
og donding bu gatop non koyon og
tulda. Bu binolot ion bagun mimung
nog dua' buk dugu. Bu og bolot koyon
og modikpol nog ponopoton. Og dugu
non kitu' sog glowasan ngon poktutudan
nog glansuk bu og glomisahan nog pok-
togu'an nilan nog pan nog uokilon nilan
dia sog Mikpongon. Bu og dugu koyon
iningolanan nog dugu nog mosigda.
3 Bu og kodua' dugu kitu' sog sobola'
nog bolot koyon, iningolanan og dugu nog
landu' kosigda.
4 Og dugu koyon, ngon og glomisahan
nog bulawan nog poktutungan nog ko-
mangyan dun. Bu sog dialom nog dugu
koyon ngon og kaban dun nog miputus
nog bulawan nog iningolanan Kaban nog

* **8:5 8:5** Exodus 25:40 † **8:12 8:12** Jerimaya 31:31-34

Koposadan. Dion tinagu' og bata'bata' sibulan nog bulawan nog tinogu'an nog pan kitu' nog iningolanan og mana. Bu tinagu' dosop sog kaban kitu' og tagad ni Aron nog minubil kobon nitu'. Bu ditu' dosop tinagu' og dua' buk papan nog batu nog sinulatan nog sopulu' dondagananan nog Mikpongon.

5 Dia inuntul sog ganob nog kaban koyon og dua' buk glodawan nog manusia' kitu' nog miksosungu'oy. Po' ilan og tontongan nog dion og kotas nog Mikpongon. Bu mansing sog tondong nog gokpak nilan og iningolanan nilan nog poktiduan nog Glolat nog Mikpongon. Dadi, dion ta na potomanoy og gustalan ta dun pa'ali sog mama' nion koyon.

6 Dadi, bila mogusoyusoy na mokpa'at og glam nog glangkapanan, gondow gondow og bolianananan sumolod na sog tigana' dugu kitu' nog mosigda moginang nog polosuku'an nilan.

7 Tibua, og kounutan da nog bolianananan og mokosolod sog dugu kitu' nog landu' kosigda bu insan da solod ditu' sog soton. Bu bila sumolod ion ditu', sumboy mogoit ion nog dugu' nog gomiton non sog pomalas sog dusaanan non bu sog dusaanan nog glam nog gotowanan nog miinang nilan nog da' nilan kosunoy.

8 Og ma'ana nion, og Bolakat nog Mikpongon og mikpodolag dun. Po' sa'an ma' nitu' kopokpa'at nog duguanan koyon po' solian pa nog ngon og bolot nog dugu koyon, da'idun mokangoy sog dugu koyon nog landu' kosigda.

9 Po' ma' nitu' og pononggi'an numun koni nog ma'ana non, ondi' mokugas nog dialom pikilan sog ain miktamuy, og bogoy nilan kitu' nog kosopulu' bahagi' bu og pomalas nilan kitu' dia sog Mikpongon.

10 Po' og kopoktamuy nilan koyon dia sog Mikpongon, solianlian da, ma' nog gininisan nog gli'inan pa'ali sog pongonganon, sog ponginumon, bu sog kopongugas nilan. Po' ma' nitu' og kopoginang nilan dun asta sog matong gondow kitu' nog sopon na nog Mikpongon og kopoktamuy nog gotowanan dianon.

Og bogu Botad pa'ali sog kopoktamuy

11 Dadi dangan minatong na si Kristu, ion na og Kounutan nog bolianananan, og pogaid nog gomba'is kitu' nog bogu koposadan. Po' binianan non na og dugu kitu' nog mosigda nog omba'is pa tokodoy sog kimungan nog sagyaotow. Po' og dugu kitu' onda' kodukakit sog kopongon nog dunya koni.

12 Bu dangan sinolod non og dugu kitu' nog mosigda, linandan non dosop sumolod og dugu kitu' nog landu' kosigda. Bu da' na ion pogoit nog dugu' nog kambing bu sapi' nog pomalas non, suga'id non, og dili dugu' non na og pimalas non dia sog Mikpongon. Bu insan non da solodoy. Po' bianan ditu' migawon non na ita asta sog da' kopus non tidu sog dusaanan ta.

13 Ain gotowanan kitu' nog ponumpilian, pisikan ilan nog dugu' nog kambing bu dugu' nog sapi', bu sigwagan ilan nog gabu nog nati nog sapi' nog tinutung po' bagun ilan na di' ponumpilian. Og ma'ana non, ma' nitu' og pogbotadon nilan bila kiugasan ilan na.

14 Dadi, bila ma' nitu' da og kugasan nog dugu' bu gabu nog potubu'on koyon, labi pa dion og kugasan nog dugu' ni Kristu. Po' bianan sog Bolakat nog Mikpongon nog sampoyumul, inuakil non og dili glawas non sog Mikpongon nog da' sala' non po' bagun non kolonu'an og dialom pikilan ta sog kohinangan ta kitu' nog mogdoksu'an sog patoy bagun ita dosop mokopoktamuy sog tantu Diwata.

15 Dadi, sa'an itu' si Kristu mingingolot dia sog bogu koposadan kitu' bagun da ain inonggat nog Mikpongon sumakup sog pigdotu'an non bu mikokunut sog gonggat non, kobogayan ilan nog popia kitu' nog da' kopus non, nog pinasad nog Mikpongon. Po' sa'an kobogayan ilan nog popia kitu', sabap sog kopatoy ni Isus, bu miimung og glokat dianilan tidu sog dusaanan nilan kitu' nog miinang nilan sog masa pa nog dan koposadan kobon nitu'.

16 Po' ibalat da sog gotow nog momusaka', sumboy mitintu og pomusoka'an non koyon nog minatoy doda',

mangka pa kobogoy dianon og pusaka'
non koyon.
17 Po' og botad, taman da nog ondi' ma-
toy poguna og pimusoka'an non koyon,
ondi' non nododa' malap nog pusaka'
koyon. Sumboy da matoy pa poguna
mangka si'oy kobogoy dianon og pusaka'
koyon.
18 Domikian dosop ma' nitu' og dan
koposadan kitu'. Da'idun dasig non bila
da'idun og dugu' dun.
19 Ma' nitu' og kopoginang ni Muses
dun dangan pinulonag non og glam nog
dondaganan kitu' nog tidu sog dan
Botad nog binogoy nog Mikpongon dia
sog bansa Hudyu kitu'. Inalap non og
dugu' nog nati nog sapi' bu og dugu' nog
kambing nog ginompu'an non nog tubig
mangka non pisikoy sog libru kitu' nog
sinulatan nog botad bu asta sog glam
nog gotowanan kitu'. Pokpisik non dun
og polopos, og ngalan non og hisop, bu
ginamit non dosop og bombul nog bilibili
nog tinina' nog gompula.
20 Bu mangka non tolu'oy sog go-
towanan, "Og dugu' koni, og gindanan
nog popagon nog koposadan nog Mikpon-
gon nog dinondag non mogunut di-
anita."*
21 Domikian dosop ma' nitu' kopisik
non nog dugu' ditu' sog piglumpukan
nilan kitu' bu asta sog glam nog polongka-
pananan koyon nog poglogomiton nilan
sog kopoktamuy nilan dia sog Mikpongon.
22 Po' ma' nitu' nododa' og botad nog
pilatas dia ni Muses kobon nitu' nog
moglamlam kugasan nog dugu' og glam
non. Po' taman da da'idun og dugu'
nog mogula', di' nododa' kompunan og
dusaanan.
23 Dadi, glam nog polongkapananan
kitu' nog sagya da bantuk nog kotontuan
non ditu' sog glangit, sumboy doda' ku-
gasan nog pomalas nog ma' nion koyon.
Tibua, og kotontuan non kitu' nog ditu'
sog Mikpongon, sumboy nododa' ngon og
pomalas nog bololaga' pa dion sog ma'
nion koyon.
24 Po' da' solod si Kristu sog dugu kitu'
nog mosigda nog sagya da kimungan
nog gotow, po' og kimungan nilan koyon
og sagya da og bantuk. Suga'id non,
dia ion sinumolod sog pogonongan nog
Mikpongon, po' numun koni ion ditu' na
sog sungu'an nog Mikpongon mingingolot
dianita.
25 Tonton, og kounutan nog bolianan
nog bansa Hudyu, bila sumolod ion sog
dugu kitu' nog landu' kosigda, sumboy
mogoit ion nog dugu' nog kona' non dili
dugu'. Tibua si Kristu, da' ion solod ditu'
mokpuli'puli' momalas nog dili dugu'
non.
26 Po' somo' ma' nitu', og ma'ana non,
tatap buan ion posinsaon tidu pa sog
kopokpongon nog dunya. Suga'id non,
sog numun koni, og gimpusan na nog
gondow, insan da ion angoy dini mangka
non imungoy nog pomalas og dili glawas
non bagun non da mawa' og glam nog
dusaanan.
27 Po' sumboy glam nog gotowanan
insan da patoy sabap sog dusa, bu tubus
nitu' ukumon ilan nog Mikpongon.
28 Domikian da ma' nion si Kristu, insan
da ion bunu'oy po' inimung ion nog po-
malas bagun non da mawa' og dusaanan
nog gotowanan. Bu ngon gondow non
nog mokpuli' ion dini sog glupa'an, tibua,
kona' po' mokpuli' ion dini sabap sog
dusa. Suga'id non, ongoyon non doksu'oy
og tabang non sog ain migbagad kitu'
dianon.

10

*Og kopomalas nog dan Botad kitu' so-
lianlian da, tibua, og kopomalas ni Kristu
moksampoyumul*

1 Og dan Botad kitu' nog bansa Hudyu
sagya da og glogyawan nog gomba'is kitu'
nog posungu' matong. Kona' pa itu' og
kotontuan non. Dadi sa'an itu', ondi' da
kugasan og dusaanan nog gotowanan dun
nog ain moleg bosia mokpolani tumamuy
dia sog Mikpongon. Po' tonton ion non da
og kopomalas nilan.
2 Po' somo' kiugasan ilan na dun,
lumota' ilan na bosia momalas. Po'
og ma'ana non, kiugasan na buan og

* **9:20 9:20** Exodus 24:8

dusaanan nilan bu di' ilan na komotudan
nog ngon og dusaanan nilan.
3 Tibua, og pomalas nilan kitu' nog
tonton og mokpopikil dianilan nog ngon
da og dusaanan nilan.
4 Po' bila sagya da og dugu' nog
sapi' otawaka og dugu' nog kambing og
gimungon nog pomalas, ondi' nododa'
mokawa' nog dusa.

5-6 Dadi sa'an si Kristu, sog kangoy
non dini sog glupa'an, miktalu' ion sog
Mikpongon,

"Kona' da bosia og pomalas otawaka og
bogoy nog gotowanan og kolegan
mu. Bu ondi' a kosu'atan dun og
pomalas nilan koyon nog tutungon
nilan og tibuk nog sapi', otawaka
pomalas nilan koyon nog mokawa'
nog dusa. Tibua, kisunan ku na nog
sinimpanan mu akon nog glawas
nog ma' nog glawas nog gotow.

7 Dadi, sa'an mokopoktalu' u dun nog,
'Koni u na, O Diwata. Sa'an minangoy u
dini, po' tumanon ku og glegan mu nog
sinulat pa'ali dianakon dia sog dan Botad
kitu'.' "*

8 Dadi, olo gidoy ma'ana nog piktalu'
non kitu'? Sog tigana', long non dun,
"Kona' da pomalas bu og bogoy nog
gotowanan, otawaka og pomalas nog pi-
malas nilan sabap sog dusaanan nilan,
otawaka og pomalas nilan koyon nog
monutung og kosu'atan ion dun." Sa'an
itu' ininang nilan nog ma' nitu' po' sabap
sog kopokokunut nilan nog dan Botad
kitu' nog pilatas ni Muses.

9 Tubus nitu', tinalu' non nosop nog,
"Koni u na. Sa'an minangoy u dini po' tu-
manon ku og glegan mu kitu' dianakon."
Dadi og ma'ana non, sinuklian non na og
botad kitu' pa'ali sog kopokpomalas. Po'
og glam nog pomalas kitu', si Kristu og
ganti' dun.

10 Sabap sog kopokokunut ni Kristu
sog glegan nog Mikpongon, og glam ta,
milonu' ita na tidu sog dusaanan ta
bianan sog insan non da polasoy og dili
glawas non.

11 Bu gondow gondow glam nog bo-
liananan kitu' nog bansa Hudyu, min-
dog ilan moginang nog polosuku'an nilan
sog kopoktamuy nilan. Bu kobon non
pokpuli'puli'an ilan moginang og poma-
las nilan kitu' nog saka, ondi' da mokawa'
nog dusaanan nog gotowanan.

12 Tibua si Kristu, insan non da polasoy
og dusaanan nog kipolasan na dun asta
sog da' kopus non mangka ion ingkud dia
dapit sog glintu nog Mikpongon.

13 Tidu ditu', bogadan non nog sosuku
og bantaanan non mimung nog gindogan
nog botis non.

14 Dadi og ma'ana non, bianan sog
pomalas non kitu' nog insan da, ain
kilonu'an kitu' nog dusaanan nilan, mi-
imung mihurup na asta sog da' kopus
non.

15 Bu kitoksi'an dosop nog Bolakat nog
Mikpongon nog sog tagna' ma' nini og
talu' non dun,

16 "Koni og koposadan ku dianilan sog
gunanunan koyon, ma' long nog
Pogbaya', sulaton ku og botad u dia
sog pusung nilan bu ungodon ku
dosop dia sog pikilan nilan."†

17 Bu tubus nitu' tinalu' non dosop, "Og
dusa nilan bu og sala' nilan poksolin-
gawan ku na."‡

18 Dadi og ma'ana non, bila inom-
punan na nog Mikpongon og glam non,
onda'idun na og pomalas puli' nog bagun
mawa' og dusa dun.

Bianan dia ni Kristu mokopokpolani itadia sog Mikpongon

19 Dadi pigilugan, bila ma' nitu', ondi'
ita na mogalangalang sumolod dia sog
dugu kitu' nog motalu' landu' kosigda. Po'
mokosolod ita na ditu' bianan sog dugu'
ni Isus.

20 Po' binuka' na ni Isus dianita og dalan
sog bolot kitu'. Ion non ion og glawas
non kitu' nog inimung nog bogu dalan ta
mangoy sog kotubu' nog da' kopus non.

21 Bu bila ma' nini ngon noma og Bolian
ta nog di' kolobian, og migokbit sog baloy
nog Mikpongon,

* **10:7 10:7** Salmu 40:6-8 † **10:16 10:16** Jerimaya 31:33 ‡ **10:17 10:17** Jerimaya 31:34b

22 sumboy moktantu ita mokpolani dia
sog Mikpongon nog da' pogdua'dua' nog
kopongandol ta dianon. Po' kosunan ta
nog linonu' non na og pomikilan ta kitu'
nog molaton bu dunut kiugasan dosop
og glawas ta nog tubig kitu' nog ilakad
kotinow.
23 Pohogoton ta og dodomaan ta kitu'
dia sog Mikpongon nog pogustalon ta. Po'
tumud ita nog og Mikpongon, tumanon
non nododa' ain pinasad non kitu' di-
anita.
24 Bu sumboy dosop pomikilon ta og du-
maanan ta bagun ilan da motes lumolat
bu moginang nog ain og gomba'is.
25 Bu sumboy ondi' ta lota'an og ko-
poglumpuk ta nog mama' nog dumaanan
ta kitu' nog linumota' ilan na moginang
dun. Suga'id non, mogdinolo'isogoy ita,
labi na ma' nog numun koni nog moton-
gow ta na nog posungu' na matong og
gondow nog kopokpuli' nog Pogbaya'.

26 Bila kobon non tumibaba' ita mogi-
nang nog dusa, saka kisunan ta na og
motud pa'ali dia ni Isukristu, da'idun
na lumual og pomalas dun dianita nog
Mikpongon.
27 Og doksu'an ta, da'idun lumual og
pogbogadan ta matong dianita, da' lual
nog molagol ita nog polihala' nog Mikpon-
gon sog glam nog gotow nog mingantu
dianon. Po' og polihala' non minit pa sog
gliga' nog gapuy nog miglungkayab.
28 Po' sog Botad kitu' nog pilatas dia
ni Muses, bila ngon og gotow nog di'
mogbilang dun nog saka kotoksi'an og
kohinangan non koyon nog dua' kotow
otawaka labi pa sog dua' kotow, da'idun
glanggung dianon bu bunu'on nododa'
ion.
29 Labi na og gotow pogla'at dun bila
poksudi'sudi'an non og Bata' nog Mikpon-
gon, bu inulabulab non og dugu' ni Isus
kitu' nog saka, ion non og pagon nog
koposadan kitu' nog inimung tanan nog
gugas nog dusaanan non, bu minsan
tanan itu' tompola'on non pa og tulung
nog Mikpongon nog pibian dia sog Bo-
lakat non.

30 Po' kisunan ta na bog sima og mik-
talu' nog, “Akon da og sumuli' dianilan
bu tumumbas dianilan.”§ Bu tinalu' non
dosop nog, “Akon og Pogbaya', ukumon
ku og pigotowan ku.”*
31 Dadi, sa'an kondokondok tokodoy sog
ain mosugat nog polihala' nog Mikpon-
gon.

32 Pikil niu polo'ma, og kibianan niu
kitu' nog mitubus amu tumabuk nog
gustalan kitu' pa'ali sog dolag. Miko-
bian amu si'oy nog modakol nog sinsaan,
tibua, da' da koguya' og kopongandol niu
dun.
33 Sumolingka tompola'on amu bu pok-
posokitan amu dia sog kosompagan nog
gotowanan. Bu sumolingka dosop sin-
ugutan niu ain sinolapsolap kitu'.
34 Bu inunungan niu og pigilugan ta sog
tanud nog ain pingolobusu. Bu dangan
linampas og golota'anan niu, pitiang niu
na bu da' da poksop og da'da'an niu
dun po' kisunan niu na nog ngon og
daya niu nog labi pa ditu' koba'is nog
moksampoyumul.

35 Dadi, bila ma' nitu' og kibianbianan
niu, na' niu na kiankianon og salig niu
dia sog Mikpongon po' omba'is tokodoy
og tumbas non dun dianiu.
36 Dadi sa'an itu', sumboy gogaan
niu tokodoy minsan olo kobianbianan
niu bagun amu da mokopoginang nog
glegan nog Mikpongon, bu bagun niu
dosop motabuk og bogoyon non kitu' nog
pinasad non.
37 Po' ngon talu' nog Mikpongon nog
sinulat sog Kitab nog ma' nini,

“Di' da pulilung, og matong kitu', mangoy
da ion dini bu ondi' nododa' ion
mangga'.
38 Og gotow nog midulus, motubu' bianan
sog kopongandol non. Tibua, bila gomon-
sunoy mawa' ion dianakon, ondi' u
nododa' kosu'atan dianon.”†
39 Tibua ita, ondi' ita ma' nilan nog mawa'
ilan dianon nog boya'an mogla'at ilan
dun. Suga'id non, mongandol ita bu
motabang ita tanan dun.

§ **10:30 10:30** Deuteronomy 32:35a * **10:30 10:30** Deuteronomy 32:36a † **10:38 10:38** Habakuk 2:3-4

11

Pa'ali sog kopongandol

1 Ma' nini og ma'ana nog kopongandol. Og kopongandol koni, ion non ion mitintu na dianita og dodomaan ta kitu', bu ion non ion og mokpotantu dianita nog motud minsan si'oy da' ta pa kotongow.

2 Bu bianan sog kopongandol nog munaotowanan kobon nitu', miimung kisu'atan og Mikpongon dianilan.

3 Bu bianan dosop sog kopongandol, mosabut ta, nog glam nog piongon sog pigloban nog glangit bu glupa'an, miongon bianan sog sagya talu' nog Mikpongon. Dadi, da'idun og miongon nog mitongow ta nog da' dia miktidu sog di' ta kitu' motongow.

4 Bu bianan sog kopongandol, si Abel, migbogoy ion nog pomalas dia sog Mikpongon nog omba'is pa dia sog pomalas nog binogoy nog gulang bata' kitu' dianon nog si Kain. Dadi, sabap sog kopongandol non kitu', kisu'atan og Mikpongon dun bu tinolu'an non si Abel nog midulus. Minsan si'oy minatoy na si Abel, ma' da nog totubu' pa bianan sog ponongi'an dia sog kopongandol non kitu'.

5 Tubus nitu' si Inok, bianan sog kopongandol non, da' ion pokobian matoy, suga'id non, linalin ion nog Mikpongon ditu' non bu da' na ion kotongow nog gotowanan po' linalin na ion nog Mikpongon. Bu kobon nog dini pa ion sog glupa'an, kisu'atan og Mikpongon po' ma' nitu' sinulat dia sog Kitab pa'ali dianon.

6 Po' bila da'idun og kopongandol nog gotow, minsan sima ondi' nododa' kosu'atan og Mikpongon dianon. Po' simasima og moleg mokpolani sog Mikpongon, sumboy tumud nododa' ion nog ngon og Mikpongon. Bu tumud dosop ion nog Mikpongon da og tumumbas nog gomba'is dia sog ain mogapas kitu' mokpolani dianon.

7 Bu si Nowa si'oy, bianan sog kopongandol non, tinumud dosop ion nog pidonsama' nog Mikpongon nog posungu' matong sog dunya nog da' non pa si'oy kotongow. Dadi, minsan si'oy da' non pa kotongow, mikokunut ion sog dondagan nog Mikpongon dianon mangka ion pogimung nog gagyung po' bagun di' mogla'at tidu dianon mangoy sog ginonglangan non, bu asta og gombata'anan non. Dadi og doksu'an non, sabap sog kopongandol non, og duma gotowanan sog dunya koni mitampal nog da'idun og kopongandol nilan. Dadi, pinolihala' nog Mikpongon. Bu si Nowa miimung nog midulus sog Mikpongon sabap sog kopongandol non.

8 Bu tubus nitu' si Abraham, bianan dosop sog kopongandol non, mikokunut ion sog dondagan nog Mikpongon dianon nog gonatan non og bonua non po' popongoyon ion sog bonua kitu' nog pinasad nog Mikpongon dianon nog di' non tanan kosunan bog ain dapit. Dadi, ginonatan non og dili bonua non mangka ion panow nog di' non tanan kosunan bog ain ion posungu'.

9 Tibua minsan ma' nitu', midopot da ion ditu' sog bonua kitu' nog pinasad dianon. Bu bianan sog kopongandol non dia sog Mikpongon, mikopogbonua ion tanan ditu'. Minsan si'oy og kopogonong non ditu' mama' ion da nog sagya mokpoponasan. Po' minsan tanan og kopogbaloy nilan ditu' sagya da og tulda. Bu og bata' non si'oy nog si Isak bu asta og gapu' non kitu' nog si Jakub, ma' nitu' dosop og kopogonong nilan sog bonua kitu'. Po' ilan si'oy, misunu' ilan dosop sog pinasad nog Mikpongon kitu' dia ni Abraham.

10 Po' si Abraham, sonuk non pa mogbagad nog koliwagan bonua kitu' nog ompagon og piingkudan dun nog Mikpongon. Po' og koliwagan bonua koyon inimung nog Mikpongon bu og kimungan dun ma' da nog glegan non.

11 Bu bianan sog kopongandol non, si Abraham, minsan si'oy ion mogulang na tokodoy bu si Sara di' mogbata', migbata' ilan da. Po' sinumalig si Abraham dia sog Mikpongon nog tumanon non nododa' og pinasad kitu' dianon.

12 Dadi, si Abraham domikian ma' nog minatoy na bosia sabap sog gulangan non. Tibua minsan si'oy ma' nitu', miimung tanan ion nog pu'unan. Og pangkatanan non pinonggi' sog mama' nog dakol nog bitunanan sog glangit bu

ma' nog dakol nog glinongowan nog pontad sog goksid dagat.

13 Dadi si lo' Abraham, ompagon og kopongandol nilan. Bu asta sog midopot mikpomatoy ilan, da' nilan pa kotabuk og pinasad nog Mikpongon kitu' dianilan. Tibua, minsan si'oy mitongow nilan sog molayu' pa, linoliag ilan na. Bu tinalu' nilan nog ilan koyon sagya ilan da mikpoponasan dini sog glupa'an koni po' kona' nilan ini og bonua.

14 Bu ain mokopoktalu' kitu' nog ma' nitu', og ma'ana non, sanan nilan pa monontong nog tantu bonua nilan.

15 Po' somo' og pigolong nilan nog bonua, og bonua kitu' nog ginonatan nilan, mokopokpuli' ilan da ditu'.

16 Tibua, og pinontong nilan nog bonua, og bonua kitu' nog omba'is pa tokodoy sog bonua kitu' nog ginonatan nilan. Po' og pokponontongon nilan kitu' nog bonua, ion non ion og bonua kitu' ditu' sog glangit. Dadi, sa'an og Mikpongon ondi' mosipog bila sumabi ilan dianon nog ion og Diwata nilan. Po' sinimpan non na dianilan og koliwagan bonua kitu' nog pokponontongon nilan.

17-18 Dadi, bianan dosop sog kopongandol non, si Abraham, minsan si'oy pidonsama' nog Mikpongon tumalu' dianon nog si Isak mimung nog pu'unan nog pangkatanan non,* sinulayan ion nog Mikpongon. Bu og suloy dianon, imungon non nog pomalas og bata' non kitu' nog si Isak dia sog Mikpongon. Dadi, bianan sog kopongandol non dia sog Mikpongon, binilang non og tinalu' kitu' dianon nog imungon non nog pomalas og bata' non kitu' nog kololaman non.

19 Tibua og pikilan ni Abraham, minsan si'oy matoy, og Mikpongon da moto mokpotubu' dun puli'. Dadi, si Isak domikian mama' nog minatoy na bu domikian dosop nog ion pitubu' puli' tidu sog patoy.

20 Bu si Isak, bianan sog kopongandol non, pipia non og gombata' non nog si Jakub ilan ni Isau bagun da omba'is og posungu'an nilan.

21 Bu si Jakub si'oy, bianan sog kopongandol non, dangan dali' na ion patoy, pipia non dosop og gombata' ni Jusep nog dua' kotow. Minugayut ion sog tagad non kobon non tumamuy sog Mikpongon.

22 Bu si Jusep si'oy, bianan sog kopongandol non, dangan dali' na ion patoy, tinalu' non nog ngon gondow non nog mawa' og pangkatanan ni Jakub ditu' sog Ihiptu. Bu pimilin non dosop dianilan bog olo og dunon nilan dun pa'ali sog tulan non.

23 Bu bianan sog kopongandol nog mokogulang ni Muses, dangan binata' nilan si Muses, mitongow nilan nog da' pokobatuk dianon og duma gombata'anan dion. Dadi, pigbuni nilan ion sog solod nog tolu bulan po' da' ilan kondokoy nog dondagan nog datu' kitu' dion sog bonua nilan koyon.†

24 Bu si Muses, bianan dosop sog kopongandol non, dangan sinumolag tibua, mipok na ion imungon nog bata' nog bata' nog datu' koyon nog ba'i.

25 Po' inatas non pa munung dia sog sinsaan nog salu bansa non nog pigotowan nog Mikpongon gaba' nog gloliag nog kohinangan kitu' nog mokodusa nog podali' da.

26 Po' sog pikilan non, dadi non pa og pogwanwanon sabap sog kopokokunut non dia sog Kristu gaba' nog glam nog daya ditu' sog bonua nog Ihiptu. Po' og pigopasan non og tumbas kitu' dianon nog dodomaan non sog binaya' nog gondow.

27 Bu bianan sog kopongandol non, minawa' ion ditu' sog bonua nog Ihiptu nog da' ion kondok sog glolingit nog datu' kitu'. Bu pitigbung non dia sog pikilan non og dodomaan non kitu' po' mama' nog mitongow non na og di' kitu' motongow nog ion non og Mikpongon.

28 Bu bianan dosop sog kopongandol non, tinolipunan nilan moginang og kologya'an nilan kitu' nog iningolanan og Liniusan. Bu dinondag non ilan nog

* **11:17-18 11:17-18** Genesis 21:12 † **11:23 11:23** Og dondagon nog datu' kitu', sumboy bunu'on og glam nog bata' nog Hudyuanan nog glaki nog bogu pa bota'oy.

pomisikan nilan og goksid nog bongawan
nilan nog dugu' nog bilibili bagun da og
moloikat kitu' nog pogaid nog patoy, ondi'
non bunu'on og gulang bata' nog glaki
nog gombata' nog gotow Hudyu.

29 Bu og bansa Hudyu, mikobian ilan da
sog dagat kitu' nog iningolanan og Pula
Dagat bianan sog kopongandol nilan sog
Mikpongon. Po' og kobian nilan ditu' ma'
da nog mipanow ilan sog glupa'. Saka
dangan mikpomian ditu' og gotowanan
kitu' nog bansa Ihiptu, og dagat koyon
minoksud ma' nog dan. Dadi, mitipot ilan
pomoglomos.

30 Bu og bansa Hudyu, bianan sog
kopongandol nilan, mibalad og galad nog
Jeriku dangan midopot pitu ondow nilan
poglibuton.

31 Bu si Rahab, og tungkagon sog Jeriku,
bianan sog kopongandol non, tinolima'
non og polonologundi' nog bansa Hudyu.
Dadi sabap ditu', da' ion sunu'oy munu'
sog salu bansaanan non kitu'. Po' og
dumaanan non kitu', da' ilan pokokunut
dia sog Mikpongon.

32 Dadi, sumboy dion ta na potomanoy
guksugan ta dun po' mobon ita dun. Po'
modakol pa bosia lumual og molabit ta
nog ma' ni Gideon, si Barak, si Samsun,
si Jepta, si Dabid, si Samuel, bu asta og
polomolatasanan kitu' kobon nitu' nog
talu' nog Mikpongon.

33 Bu ngon pa duma nilan nog
bianan dosop sog kopongandol nilan
sog Mikpongon, mikaum nilan og duma
pigdotu'ananan. Bu og kopogokbit nilan
sog dumaanan nilan migbatukbatuk.
Dadi, sa'an itu' mitabuk nilan og pinasad
kitu' nog Mikpongon. Bu ngon dosop
og duma gotowanan nog bianan sog
kopongandol nilan, midokom og baba'
nog glimonganan dun.

34 Bu ngon dosop og da' kotutung nog
ginit nog gliga' nog gapuy. Bu ngon
dosop og da' kobunu' nog kalis. Bu ngon
moluya, tibua bianan sog kopongandol
nilan, dinumasig ilan sog pogbunu'an
boya'an dinag nilan og sundaluanan nog
miktidu sog len bonua.

35 Bu ngon dosop og kolibunanan
mikponglangos po' minatoy og pigoloan
nilan. Tibua, bianan sog kopongandol
nilan sog Mikpongon, mikpuli' motubu'
og pigoloan nilan kitu'.

Bu modakol dosop og mikpomatoy
sabap sog kopokposinsa dianilan bagun
molota' ilan bosia mongandol. Tibua,
minsan si'oy mogla'at ilan dun, dadi nilan
pa og kotubu' kitu' nog omba'is tokodoy
nog da' kopus non.

36 Bu og dumaanan piksudi'an ilan bu
pigdanog. Bu og dumaanan sop dion
pimusasan mangka kolobusuoy.

37 Bu dumaanan pimatu. Og dumaanan
sop dion pimutuk glawas nilan nog glu-
gadi'. Bu dumaanan dosop pimunu'
nog kalis. Bu dumaanan dion, sabap
sog kopongandol nilan, mikponapot ilan
notanan nog panit nog bilibili bu kambing
sabap sog komiskin nilan po' pisinsa ilan
bu sinolapsolap ilan

38 bu mangka ilan pa pomugowoy sog
bonua nilan. Dadi, ditu' ilan migliu'liu'
sog bonua kitu' nog mologon pogonon-
gan, bu sog kobukidan. Migonong ilan dia
sog sangubanan, bu sog gluanganan nog
glupa'. Dadi, sa'an di' ilan kobotukan nog
duma gotowanan sog dunya koni.

39 Po' og glam nilan koyon, sabap sog
kopongandol nilan, dinongya'an ilan nog
Mikpongon dun. Tibua minsan si'oy ma'
nitu', da'idun pa dianilan og mikotabuk
nog pinasad nog Mikpongon kitu'.

40 Po' sa'an ma' nitu', og tugyu nog
Mikpongon, ilan bu ita, moksamasama ita
mohurup dianon po' ma' nitu' og kolegan
non dianita.

12

Og kopokpaksut nog Mikpongondia sog piglogombata'anan non

1 Dadi, piglibutan ita noma nog
modakol tumaksi' dun dianita, sumboy
ilingan ta og kopongandol nilan kitu', bu
bolongon ta na ain kohinangan kitu' nog
mokobolabag sog bianan ta, bu lota'an
ta og moginang nog dusa po' koyon og
mokobagla dianita. Bu pogopasan ta

dumopot og pogdopoton ta kitu' nog
binogoy dianita.
2 Bu sumboy di' ita tumontong sog
duma, suga'id non, pologdongon ta og
kotontong ta dia ni Isus po' ion og pagon
nog kopongandol ta tidu sog tolipun asta
sog doksu'an. Po' sa'an itu' ginogaan non
og kopokposinsa kitu' dianon. Bu sa'an
itu' pitiang non na og kopokposipog kitu'
dianon ditu' sog kudus. Po' kosunan non
na og posungu'an non, og da'da'an. Po'
mitubus ma' nion koyon, miningkud ion
sog gingkudan datu' sog dapit glintu nog
Mikpongon.
3 Dadi, pomikil niu og kopoglogaga non
og glam nog pokangit kitu' dianon nog
gotowanan nog bolodusaon bagun amu
da ondi' mogbungas mongandol dianon.
4 Minsan si'oy moglogaga amu mantu
dia sog dusa, da' amu pa sibon antu nog
boya'an matoy amu na dun.
5 Suga'id non, pikil niu og talu' kitu' nog
Mikpongon nog kopondolo'isogan amu
dun. Po' tinolu'an non na amu, og
gombata'anan non amu, nog ma' nini og
sinulat dia sog Kitab,

"Bata' u, na' mu bibason og pokpak-
sut nog Pogbaya' dianika. Bu
bila pomagon non ika, sumboy di'
mogla'at og pikilan mu dun.

6 Po' ain kololaman non posokitan non po'
ma' nitu' nododa' og kopokpaksut non dia
sog gombata'anan non."*
7 Dadi, sa'an itu' gogaoy niu og sinsaan
niu koyon bu itung niu itu' domikian da
ma' nog pantun non pa dianiu. Po' og
sinsaan niu koyon og tanda' nog amu
doda' og gombata' nog Mikpongon. Po'
da'idun bata' nog di' pontunon nog gama'
non.
8 Bila ondi' amu pontunon nog Mikpon-
gon, og ma'ana non, kona' non buan amu
og tantu bata', suga'id non, mama' amu
nog gombata'anan kitu' nog di' tanan
sunan bog sima gama' non.
9 Minsan pokpoksuton ita nog gama' ta
dini sog kilawan, pogodaban ta da ion.
Labi pa ditu' og kosangkan ta sog Gama'
ta dia sog kinodiwata po' bagun ita da
kobogayan nog kotubu' nog da' kopus
non.
10 Po' og gama' ta dini sog kinilawan,
og kopokpantun non dianita solianlian da
sog ain koboganan og pikilan non dun.
Tibua og Mikpongon, og kopokpantun
non dianita, ain og kobo'isan ita dun,
bagun ita da mosunu' dia sog kodulus
non.
11 Og kopokpaksut koni mosakit
nododa'. Tibua, og doksu'an non mimung
nog modulus ita dun bu motikna' og
pikilan ta dun.
12 Dadi, sa'an sumboy popogonon niu
og kopongandol niu bu na' niu poguya'on
og salig niu dia sog Mikpongon.
13 Bu ponamal amu mokokunut sog
pomali nog motud po' bagun da ain
mokiankian kitu' og kopongandol non,
mimung nog ompagon ion dun.

Og poktanud sumboy di' momungyas

14 Bu sumboy glam niu mogapas amu
moglogomigus sog glam nog gotow. Bu
pogapas amu lumangka nog kodulusan
po' da'idun mokotongow dia sog Pogbaya'
bog di' da ion modulus.
15 Bu pokpotubud amu bagun da
da'idun dianiu og mokiankian og tud non
nog boya'an ondi' mokalap nog tulung
nog Mikpongon, bu bagun dosop da'idun
mimung mama' nog sigbot kitu' nog om-
pet. Po' ain gotow nog omponongi' sog
mama' nitu' kitu', moit non og dumaanan
non dia sog susian boya'an mogla'at dun.
16 Bu pokpotubud amu bagun dosop
da'idun og momabal dianiu otawaka da'
balan non nog Mikpongon mama' nog
pikilan ni Isau kobon nitu'. Po' si Isau, di'
bololaga' dianon og kiulangbota'oy non
po' pigbolos non tanan nog ponganon
dia sog kongudan non og pusaka' nog
kiulangbota'oy non nog saka insan non da
kanoy.
17 Dadi, kosunan niu na nog, tidu ditu',
dangan inangoy non bosia pongonioy og
popia kitu' nog bogoyon sog gulangbata',
onda' ion tolima'oy. Minsan agu' kopoglu-
lad non mogawi' dun, onda'idun na og
pondayan non sog miinang non kitu'.

* **12:6 12:6** Proverbs 3:11-12

18 Dadi pigilugan, og kopoktamuy ta
sog Mikpongon, ondi' mama' nog kibian-
bianan nog munaotowanan kitu' kobon
nitu' nog bansa Hudyu. Po' dangan
minangoy ilan ditu' sog bulud kitu' nog
ngalan non Sinai, mitongow nilan og
gliga' nog gapuy. Tubus nitu', migdolom
og bonua bu mangka poglogoyup.
19 Tubus nitu', mikodongog ilan nog
tombuli' bu og sowalan nog Mikpongon.
Bu dangan midongog nilan og sowalan
non kitu', binubut nilan nog di' na puli'an
tumalu' dianilan og talu' kitu'.
20 Po' di' nilan mogaga og pogondi' kitu'
nog landu' nog kodilis. Po' ma' nini og
kotalu' non dun, "Minsan og potubu'on,
bila mangoy sog bulud koni, sumboy
botuon nododa' asta matoy."†
21 Bu og pigbontayan nilan koyon kon-
dokondok tokodoy. Po' minsan si Muses
linukuban bu miktantu ion kondokan.
22 Tibua ita, di' ma' nitu' og kibian-
bianan ta sog kopoktamuy ta dia sog
Mikpongon. Suga'id non, domikian da
nog ma' nog ditu' ita mikodopot sog bulud
kitu' nog ngalan non Sion. Ion non ion
og Jerusalem sog glangit, og pogonon-
gan nog Mikpongon. Bu mikampu' ita
dia sog linoksa'an nog moloikatanan nog
moglumpuk mogda'da'.
23 Bu mikampu' ita dosop dia sog
glumpuk nog gombata'anan nog Mikpon-
gon nog ngalananan nilan sinulat na ditu'
non sog glangit. Bu mikopokpolani ita na
sog Mikpongon nog ion mongukum sog
glam nog gotowanan. Bu mikampu' ita
dosop sog gotowanan kitu' nog midulus
nog mihurup na ditu' sog Mikpongon.
24 Bu sinumolabuk ita dosop dia ni Isus
nog ion og mongingolot dianita sog bogu
pasad nog Mikpongon dianita. Po' og
dugu' ni Isus nog miglayas, og gugas nog
dusa ta. Po' og dugu' non kitu' di' mama'
nog dugu' ni Abel nog moleg sumuli'.
25 Dadi, bila ma' nitu' og kopoktamuy ta
dia sog Mikpongon, sumboy mokpotubud
ita bagun ita ondi' mokopomungyas sog
talu' nog Mikpongon. Po' bila pinolihala'
ilan kobal nog da' ilan pokinongog nog
talu' ni Muses dini sog glupa'an, labi ita
na polihola'oy bila tolikudan ta og talu'
nog dia miktidu sog Mikpongon.
26 Bu kobon nitu', dangan miktalu' ion,
misogyug tanan og glupa'an dun. Tibua
tidu ditu', pidonsama' non na tumalu'
nog, "Sogyugon ku mokpuli' og glupa'an
bu sunu'on ku sumogyug asta glangit."‡
27 Og pigolong non kitu' nog sogyugon
non mokpuli', og ma'ana non, ain pio-
ngon non kitu' nog mosogyug, owa'on
non. Ain og ondi' kitu' mosogyug,
mosama'.
28 Dadi ita, misakup ita na sog pig-
dotu'an non kitu' nog ondi' mosogyug.
Sa'an itu' sumboy posolomatan ta og
Mikpongon. Bu tomuyon ta og Mikpon-
gon dunut pogadab ta bu gondok ta di-
anon po' ma' nion og kosu'atan ion dun.
29 Po' og polihala' nog Diwata ta, ion
non og gapuy kitu' nog da'idun og di'
mogla'at dun.

13

Og polomotadon nog kosu'atan og Mikpongon dun

1 Dadi ita og poktanudanan, sumboy
mononayun og kopokilolamoy ta.
2 Bu na' niu poksolingawan tumolima'
dia sog baloy niu og gotowanan kitu' nog
sagya si'oy doksa'doksa'. Po' ongon tanan
og mikotolima' nog moloikatanan kitu'
dia sog baloy nilan nog minsan da' nilan
si'oy kilolaoy.
3 Bu, unungoy niu dosop og dumaanan
ta nog poktanud, ain og pingolobusu. Bu
unungoy niu dosop ain og pisinsa kitu',
bianan sog kopomikil niu dia sog glogon
nilan.
4 Og duoyan niu sumboy dosop bolo-
laga' sog glam niu. Bu da'idun og moma-
bal nog kona' non og dili duoy. Po'
og Mikpongon, ukumon non nododa' ain
momabal koyon.
5 Bu pogolig amu mogabak nog sin.
Suga'id non, sumboy kuli'an amu na nog
ain dia niu na koyon. Po' ma' nini
og talu' nog Mikpongon, "Di' u nododa'

† **12:20 12:20** Exodus 19:12-13 ‡ **12:26 12:26** Hagai 2:6 * **13:5 13:5** Deuteronomy 31:6

tokodoy amu gonatan. Ondi' u nododa'
amu bolongon.”*
6 Dadi, sog da' dua'dua' non, mokopok-
talu' ita na nog ma' nini, “Og Pogbaya'
og polonabang u. Da'idun og kondokan
ku. Dadi, olo poma og minang nog duma
gotowanan dianakon?”†
7 Bu pomikil niu dosop og mikuna kitu'
nog kounutananan niu sog tanud. Po' ilan
og mikpolatas nog talu' nog Mikpongon
dianiu. Dadi, pomikil niu dosop og polo-
motadon nilan kitu' asta sog minatoy ilan.
Bu poglogilingoy niu og kopongandol ni-
lan kitu' dia ni Isus.
8 Po' si Isukristu, ion non da kobon
non, tidu pa sog kobon nitu', mangoy sog
numun koni, asta pa sog da' kopus non.
9 Dadi, na' amu tokodoy moit nog min-
san olo ginis nog pomali koyon nog di'
dumalan sog motud. Po' og pagon nog ko-
pongandol ta og tulung nog Mikpongon,
kona' sog kopokokunut ta nog gli'inan
kitu' pa'ali sog pongonganon. Po' minsan
ain og mikokunut kitu' dun, da' ilan da
kopianoy dun.
10 Ita, ain og tinumabuk na dia ni
Isus, ngon na og pimalas dianita. Og
pomalas kitu', da'idun og dukakit nog ain
migokbit kitu' nog kopoktamuy dia sog
Poktomuyan nog bansa Hudyu.
11 Po' og kounutan nog bolianananan kitu',
bila sumolod ion ditu' sog dugu kitu'
nog motalu' landu' kosigda, mogoit ion
nog dugu' nog potubu'on po' imungon
nog pomalas sog dusa nog glam nog
gotow Hudyu. Tibua, og bangkoy nog po-
tubu'on kitu', ditu' nilan tutungoy sog mo-
layu'layu' nog gimbolayan nilan koyon.
12 Dadi, sa'an domikian dosop ma'
ni Isus nog ditu' ion binunu' sog mo-
layu'layu' sog koliwagan bonua po' bagun
da og dusaanan nog gotowanan kitu'
kugasan bianan sog dili dugu' non kitu'
nog miglayas.
13 Dadi, mangoy ita na ditu' non sog
glowasan kitu' bu unungan ta ion dia sog
sipogan non kitu'.
14 Po' mama' ita da nog sagya minapit
mokpoponasan dini sog glupa'an. Po' og
pokponontongon ta, og koliwagan bonua
kitu' nog posungu' matong.
15 Dadi, bianan dia ni Isus, mononayun
na og kopoksanglit ta dia sog Mikpongon.
Po' kitu' og bogoy nog inuakil nog ain
mokpoktalu' nog si Isus doda' og Pog-
baya'.
16 Bu na' niu tokodoy poksolingawan
moginang og gomba'is bu og kopokti-
nobangoy niu. Po' ma' nion og kopomalas
nog kosu'atan og Mikpongon dun.
17 Dadi, numun kitu' pokokunut amu na
dia sog kounutananan niu sog tanud bu
sangkan amu dia sog baya' nilan. Po' ilan
og miktinud nog kopoktanud niu. Dadi,
bila mogalagalag og kopoktanud niu, ilan
og kosakan dun nog Mikpongon. Dadi,
sa'an pokokunut amu dianilan bagun ilan
da di' kobogatan nog polosuku'an nilan
koyon, suga'id non, mimung tanan nog
loliagon nilan moginang dun. Po' bila
ma' nitu', amu si'oy, kobo'isan amu dosop
dun.
18 Kisunan nami nog molonu' da og
pikilan nami. Bu mogapas ami kobon non
moginang nog ain molongas. Dadi, sa'an
itu' pogyokinoy niu pa ami kobon non.
19 Bu og soginis koni nog pongonion
ku dianiu nog pogyokinoy niu akon nog
bagun u da mosompun pokopokpuli' dion
niu.
20 Og Mikpongon og poktiduan nog
gomigus po' ion mikpotubu' puli' dia sog
Kounutan ta nog si Isus tidu sog patoy
nog ion og motas nog Polongipat nog
bilibili. Sa'an ma' nitu' ion, po' sabap
sog kopatoy non kitu'. Bu og kopatoy non
kitu' miimung nog pagon nog koposadan
kitu' nog da' kopus non.
21 Bu pongonion ku dia sog Mikpongon
nog bogayan non amu nog glam nog
gomba'is bagun niu da minang ain og gle-
gan non, bu bianan dia ni Isukristu inan-
gon nog Mikpongon dianita ain kosu'atan
ion dun. Dadi sa'an itu', dia ni Kristu og
sanglit asta sog da' kopus non. Amen.
22 Bu pigilugan, pongonion ku dosop
dianiu, nog pokinongogoy niu pa mahatul
og pomali u koni nog sinulat u dianiu po'
di' da ini ilakad kopayat.

† **13:6 13:6** Salmu 118:6

23 Bu posunon ku dianiu nog si Timuti,
og gilug ta sog tanud, mikoluas na tidu sog
kolobusuan. Bu bila mosompun da ion
pokangoy dini, mogunut da ion dianakon
mangoy dion niu.
24 Monogina ami dia sog glam nog
kounutananan niu dion sog tanud bu og
duma pigotowan nog Mikpongon dion.
Bu og pigilugan ta sog tanud nog miktidu
sog Italia, minogina ilan dosop dianiu
dion.
25 Dadi, og tulung nog Mikpongon mon-
gon dia sog glam niu dion.

Og Sulat ni Jems
Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulat ni Jems

Si Jems og kongudan ni Isus bianan sog gina' non sog ginungod. Ion og migokbit dia sog gotowanan nog tinumud na dia ni Isukristu sog koliwagan bonua nog Jerusalem.

Og sulat ni Jems koni posungu' sog glam nog gotowanan kitu' dia sog bansa Hudiu nog tinumabuk na dia ni Isukristu. Sa'an sinulat ni Jems og sulat non koni po' ponadan non ilan pa'ali sog polomotadon nilan, sog glangkalangka otawaka ginang nilan, bu sog kopoktalu' nilan. Miktalu' ion nog bila og gotow nog mingandol na dia sog Mikpongon, sumboy molongas og bolotabat non bu og kohinangan non. Po' bila ondi' motongow sog ginang non og tud non sog Mikpongon, da'idun da og doksu' nog tud non koyon. Og ma'ana nini, bila og gotow nog mingandol na dia sog Mikpongon sumboy motongow nododa' dia sog kohinangan non.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1.
2. Og kopongandol bu og kotoan, 1:2-8.
3. Og komiskin bu og daya, 1:9-11.
4. Og suloy bu og gyuba', 1:12-18.
5. Og mokinongog bu og moginang, 1:19-27.
6. Og pidonsama' tumalu' sog kopogbigya', 2:1-13.
7. Og tud bu og ginang, 2:14-26.
8. Og poktanud dia ni Isukristu bu og baba' non, 3:1-18.
9. Og poktanud bu og dinunya, 4:1–5:6.
10. Gininisan nog pomalianan, 5:7-20.

1 Akon si Jems og sinumulat nog sulat koni. Og sosoligan u nog Mikpongon bu Kounutan ta nog si Isukristu.

Og sulat u koni posungu' dia sog glam nog Hudyuanan nog pigotowan nog Mikpongon nog mikpokpola' dia sog ainain nog bonua.

Og popia mongon dianiu dion.

Na' amu mondok nog suloy

2 Pigilugan, sumboy mogda'da' amu dun nog minsan olo og ginis nog suloy og kobianbianan niu.
3 Po' kisunan niu nog bila sinulayan og kopongandol niu, og doksu'an non mimung nog ompayat og kopoglogaga niu dun.
4 Bu sumboy kobon non moglogaga amu po' bagun da og doksu'an non mimung nog da' na sila'on dianiu bu motoktub na og kopongandol niu.
5 Tibua, bila ngon dion niu nog kulang pa og kotoan non, sumboy mongoni ion dia sog Mikpongon po' kobogayan da ion dun. Po' og Mikpongon motawal bu di' moksa'utsa'ut.
6 Bu bila mongoni ion sog Mikpongon, sumboy tumud bu di' nododa' ion mogdua'dua'. Po' ain mogdua'dua' kitu', mama' ilan nog nabok nog inoyupan nog galu'.
7 Og gotowanan koyon nog ma' nion, mogdodama ilan si'oy, di' ilan da kobogayan dun nog Pogbaya'.
8 Po' og gotowanan koyon, di' kosoligan og pikilan nilan bu ondi' ilan nododa' kosoligan nog minsan olo og ginang nilan.

9 Sumboy mogda'da' og pigilugananan ta kitu' sog tanud nog miskinan, po' motas ilan da dia sog motaan nog Mikpongon.
10 Bu og pigilugananan ta kitu' sog tanud nog doyahan, sumboy mogda'da' ilan dosop minsan si'oy ombaba' ilan dia sog motaan nog Mikpongon. Po' ilan si'oy, matoy ilan da ma' nog bulakbulakanan kitu' dia sog sigbotan.
11 Po' bila kinitan na nog podos og bulakbulakanan koyon, molanos na mangka koloklag, bu mimung nog di' na omba'is pogbontayan. Domikian da ma' nion og pongdoyahananan koyon. Sonuk nilan si'oy monamal moksukat nog daya nilan, matoy ilan da.

12 Mogda'da' og gotow kitu' nog mokogaga nog suloy. Po' bila mokogaga da ion, tumbasan nog Mikpongon nog kotubu' kitu' nog da' kopus non, og pinasad non kitu' nog bogoyon non dia sog ain molalam dianon.

13 Bu bila og gotow pongyuba'an, sumboy ondi' ion mokpikil nog gyuba' koyon dia miktidu sog Mikpongon. Po' og Mikpongon ondi' mongyuba' bu di' dosop koyuba'an nog molaton.
14 Suga'id non, sa'an koyuba'an og gotowanan po' moit ilan nog dili glegan nilan nog di' pia.
15 Og doksu'an nog glegan nilan kitu' nog di' pia, og dusa. Bu og doksu'an nog dusa nilan koyon og patoy.
16 Dadi pigilugan ku nog bololaga' dianakon, bagun amu ondi' kolimbungan,
17 sumboy kosunan niu, og sosuku nog molongas bu og sosuku nog da' sila'on dun, miktidu dia sog Mikpongon. Bu ion og mikpongon nog glam nog miglamag koyon dia sog glangit. Bu ondi' ion moksop otawaka ondi' mokpinda.
18 Og glegan non dianita nog bogayan non ita nog kotubu' kitu' nog da' kopus non bianan sog motud nog talu' non, bagun ita da mokuna dia sog glam nog piongon non mogbogu kotubu'.

Kona' tibua mokinongog amu, suga'id non, pokokunut amu dosop

19 Pigilugan ku nog bololaga' dianakon, poktitukoy niu ini. Sumboy glam niu mokpahatul mokinongog bu na' amu mondodali' moktalu' otawaka moglolingit.
20 Po' bila gotow moglolingit, ondi' mogdoksu'an sog kodulusan nog saka ma' nitu' bosia og glegan nog Mikpongon dianita.
21 Dadi, lota' amu na moglokohinangan nog glam nog kohinangan nog sinoitan otawaka di' pia nog alu'alu' poginangon niu. Bu sangkan amu na dia sog Mikpongon bu unut niu na og talu' non kitu' nog motud nog inungod non na dianiu, po' kitu' og tabang niu.
22 Bu na' niu tibua pokinongogan og talu' kitu', bagun amu ondi' motipu nog long niu dun mikokunut amu na. Suga'id non, potintu niu og kopokokunut niu nog talu' nog Mikpongon kitu'.
23 Po' simasima mokinongog tibua nog talu' non kitu' saka da' non da unutoy, mama' ion nog gotow kitu' nog minolamin.
24 Tubus non solominoy og bayu'bayu' non, ampun ompanow ion, kolingawan non mogdayun bog olo bayu' nog bayu'bayu' non kitu'.
25 Tibua, og gotow kitu' nog kobon non pogimotimoton non og botad kitu' nog boya'an molokat og gotowanan dun tidu sog baya' nog dusa, bu ondi' non poksolingawan og talu' kitu' nog midongog non, mangka non unutoy, popiaon ion nog Mikpongon minsan olo og poginangon non.
26 Bila ngon gotow nog momikil nog ompagon na og tanud non, saka ondi' ion moto mogokbit nog baba' non, og ma'ana non, linimbungan non og dili glawas non, bu og tanud non kitu' da' sagnat non.
27 Suga'id non, dia sog motaan nog Gama' ta nog Mikpongon, ma' nini og bayu' nog motud nog tanud nog da' sila'on dun. Ain migusiba' kitu' nog bata'iluanan bu og balulibunanan nog kilogonan, bu mogolig nog ain di' pia dini sog kilawan, motud og tanud non bu da' sila'on dun.

2

Na' amu mogbigya'

1 Pigilugan ku, bila ma' nion tinumud amu noma dia sog kounutan ta nog si Isukristu nog ion og motas sog glam non, sumboy da'idun og pogbigya'on niu nog pakasiotow niu.
2 Sopolati non, ngon og dua' kotow mampu' dia sog glumpuk niu. Sala kotow koyon miminolok nog bulawan bu minapot nog mokologan. Sala kotow sop koyon, og miskinan bu og ponopoton non og danul.
3 Bila bigya'on niu og ba'asa niu dianilan, nog og minapot koyon nog mokologan, pingkudon niu ion dia sog omba'is nog gingkudan, saka tolu'an niu og miskinan kitu' nog, “Dion ka na pogindog” otawaka, “Dion ka ingkud sog sugudsugud,”
4 og ma'ana non, migbigya' amu dia sog pakasiotow niu. Sa'an itu' ma' nitu'

og kopogokbit niu dianilan po' sabap sog
pikilan niu kitu' nog di' pia.
5 Pigilugan ku nog bololaga' dianakon,
pokinongog amu. Og miskinananan
koyon dini sog dunya koni, pinili' ilan
nog Mikpongon nog mogdaya ilan nog
kopongandol nilan dianon, bu ngon og
malap nilan nog popia sog pigdotu'an nog
Mikpongon. Po' ma' nitu' og pinasad non
dia sog ain molalam dianon.
6 Tibua, pinompola' niu og miski-
nananan. Kona' ta' da gidoy nog kipihi-
tan amu sabap sog doyahananan koyon?
Otawaka, kona' ta' da gidoy og doy-
ahananan og mokoit dianiu ditu' sog
gukum?
7 Ilan tanan og sinumolap kitu' monalu'
dia sog ngalan nog Kounutan niu kitu' nog
molongas.
8 Tibua, og modulus amu dun bila
kobon non munut niu og motas kitu' nog
botad sog glam non nog sinulat dia sog
Kitab nog, “Sumboy molalam amu dia sog
sumbaloy niu mama' da nog glolaman niu
sog dili glawas niu.”*
9 Tibua bila mogbigya' amu, mokodusa
amu dun, bu kimotudan amu nog talu'
kitu' dia sog botad nog da' amu doda'
pokokunut dun.
10 Po' minsan si'oy mikokunut amu
bosia sog glam nog botadanan kitu' nog
saka ngon soginis og da' niu kunut dun,
og ma'ana non, da' niu da kunut og glam
non.
11 Po' og Mikpongon og migondi' sog go-
towanan nog, sumboy da'idun og moma-
bal nog duoy nog pakasi non. Ion
dosop og migondi' nog, sumboy da'idun
momunu'. Dadi, minsan si'oy di' amu
momabal nog duoy nog duma niu, saka
momunu' amu da, og ma'ana non, da' niu
da kunut og glam nog botad kitu'.
12 Dadi, sumboy potubudan ta og pong-
inangon ta bu og ponolu'on ta po' ton-
tongan dianita bog miunut ta dota' da
og botad kitu' nog boya'an molokat og
gotowanan dun tidu sog baya' nog dusa.
13 Po' ain ondi' mololat sog duma non,
ondi' dosop ion lolatan sog matong uku-
mon ion nog Mikpongon. Dadi, ain og
linumolat dia sog duma non, di' mondok
nog gukum nog Mikpongon.

Na' amu moktalu' nog tinumud amu, saka di' motongow dia sog kohinangan niu

14 Pigilugan ku, olo gidoy og doksu'an
nog gotow koyon nog sagya tibua mok-
talu' nog ion tinumud sog Mikpongon
nog saka ondi' motongow sog kohinangan
non? Bila ma' nitu' og bayu' nog kotud
non, motabang dota' gidoy ion? Ondi' le.
15 Po' sopolati non, ngon og pigilugan ta
sog tanud nog da'idun koponapot non, bu
da'idun ponganon non.
16 Bila mongoni ion dianiu, saka tolu'an
niu tibua ion nog, “Panow a na, po'
mongon da dianika og koponapot mu bu
kokan mu,” saka ondi' niu ion tobangan,
og talu' niu koyon da' sagnat non.
17 Domikian da ma' nitu', bila moktalu'
ita tibua nog tinumud ita sog Mikpongon
saka da'idun da og kohinangan ta dun,
da'idun da og sagnat non.
18 Ngon gotow moktalu' nog ion tinu-
mud. Ngon sop og moktalu' nog ion, og
ginangon non ain molongas.

Dadi, takun dow buan, potongow mu
dow dianakon bog olo bayu' nog kopon-
gandol mu koyon nog da'idun kohinan-
gan mu dun, po' potongowon ku sop
dianika bog olo og bayu' nog kopongandol
u bianan sog kohinangan ku.
19 Omba'is nog tinumud amu nog
solabuk da og Diwata nog ion non og
Mikpongon. Tibua, minsan si'oy og glatdi-
wataanan koyon, tinumud ilan dosop dun
bu mondok ilan tanan dun.
20 Mosobu' u doda' dianiu. Di' pota'
motampal dianiu nog da' sagnat nog tud
niu koyon bila di' da motongow dia sog
kohinangan niu nog molongas?
21 Og mogulang ta kitu' nog si Apu'
Abraham, iningolanan ion nog midulus
dangan pinalas non og bata' non kitu' nog
si Isak.
22 Dadi, motampal dianita nog sa'an
ininang non ma' nitu', po' sabap sog
kopongandol non dia sog Mikpongon. Og

* **2:8 2:8** Levitikus 19:18

ma'ana non, og tud non kitu' mitoktub
bianan sog gininang non kitu'
23 bu mituman og talu' dia sog Kitab
nog, "Tinumud si Abraham bu bianan sog
kopongandol non kitu', iningolanan ion
nog midulus."† Bu iningolanan dosop ion
nog sopali nog Mikpongon.
24 Dadi, domikian da ma' nitu' nog mo-
tampal na dianiu nog og gotow modulus
bianan sog kohinangan non, kona' tibua
sagya sog tud non.
25 Ma' dosop ni Rahab nog tungkagon
kobon nitu'. Ion si'oy, iningolanan dosop
ion nog Mikpongon nog midulus sabap
sog kotolima' non mahatul sog dodondag-
onanan kitu' nog Hudyu bu tinobangan
non ilan sog kopolaguy nilan bianan sog
kotondu' non kitu' dianilan nog dalan.
26 Dadi, og kopongandol nog di'
molangka, da' doksu' non. Mama' da nog
glawas, bila da' ginawa non, minatoy na.

3

Na' niu solapon gumamit og baba' niu

1 Pigilugan ku, mika'an da bosia og
mimung nog polopanad dianiu. Po' ko-
sunan niu nog og polopanadanan mama'
nami, modilis pa og koukuman dianami
sog duma gotowanan.
2 Po' glam ta alu'alu' molapang. Bu bila
ngon og gotow nog da'idun og glopangan
non dia sog kopoktalu' non, og ma'ana
non, da' tokodoy sila'on dianon po' moto
mogokbit nog glam nog glegan nog dili
glawas non.
3 Bila togu'an ta nog kakang og baba'
nog kuda', mogbilang dianita og kuda'
koyon nog minsan ain ta posungu'oy.
4 Ibalat da sog pologata, minsan si'oy
mosolagon bu oyupan nog molandos
nog galu', kobonsalanan da minsan si'oy
bata'bata' og bonsalan non.
5 Domikian dosop ma' nog baba' nog
gotow. Bota'bota'on si'oy, modasig mog-
bonsag.

Pikil niu polo'ma, nog solongow si'oy og
sontikan mokotutung na nog gliwag nog
tolunan.
6 Og baba' nog gotow mama' dosop nog
gapuy. Po' sog glam nog polongkapan
nog glawas, bianan da sog baba' nog
gotow, motongow bog andun kolaton og
dialom pikilan non. Bu bianan dosop sog
baba', og tibuk nog glawas non mimung
molaton. Bu kona' tibua nitu', po' asta
og glam nog kobianbianan non dini sog
dunya mogla'at dun. Og piktiduan nog
kolaton non koyon, dia sog danow kitu'
nog gapuy.
7 Tidu sog kobon nitu' asta sog numun
koni, mitagam da nog gotow og gininisan
nog manusia'anan nog dia sog gawang,
bu sog glupa'an, bu sog dagat.
8 Tibua, ondi' ombokbit nog gotow og
dili baba' non. Bianan sog baba' non mol-
ogon non kotigoloy og sumolap monalu'
bu mokolala nog ponolu'on.
9 Bianan dia sog baba' nog gotow
mokopoksanglit ion dia sog Pogbaya' bu
sog Gama' ta nog Mikpongon. Bu bianan
sog baba' koyon, mokoponuyud og gotow
dia sog pakasi non nog saka og pinuyudan
non kitu' inimung ilan ma' nog bantuk
nog Mikpongon.
10 Og ma'ana non, tidu sog solabuk
baba' mongon sanglit bu tuyud. Pigilugan
ku, ondi' ion mogusoy.
11 Mokosigob ita ta' gidoy nog tubig
nog motobang bu og madowadow nog
solabuk da nog tobud og piktiduan non?
12 Pigilugan ku, og sopun kayu mog-
bunga ta' gidoy nog bunga bolagon?
Ondi' le. Bu ondi' dosop mosigob og
tubig nog motobang dia sog tobud nog
madowadow.

Na' amu mogolulud nog kotoan nog sagyaotow, suga'id non, og kotoan nog tidu sog Mikpongon

13 Ngon ta' togo kotoan bu togo sabut
dion niu? Bila ongon, sumboy poton-
gowon non bianan dia sog polomotadon
non nog molongas bu sog kobaba' nog
bolotabat non nog miktidu dia sog ko-
dalom nog kotoan non.
14 Tibua, bila moktagu'tagu' amu bu
mogdalu amu, otawaka ponontongon niu
ain da og kosu'atan dun og dili glawas

† **2:23 2:23** Genesis 15:6

niu, sumboy di' amu mogbonsag bu di'
niu poglingodon ain motud.
15 Bila ma' nitu' og bayu'bayu' nog
kotoan niu, da' itu' poktidu sog glan-
git, suga'id non, dini da miktidu sog
kinilawan, bu sog ginungod, bu dia ni
Kindagow.
16 Po' ain mima bu ponontongon non
ain tibua og mosulut dia sog dili glegan
nog glawas non, og doksu'an non og
sasow bu glam nog gininisan nog sinoi-
tan.
17 Tibua, og kotoan kitu' nog mik-
tidu ditu' sog glangit, og doksu'an non,
tagna' molonu', bu motikna', bu moto
sumungod, bu moto sumangkan, bu mo-
lilolatoy, bu molongas og kohinangan
non, bu di' mogbigya', bu motantu pikilan
non.
18 Og moglogomigus, bila moginang ion
nog molongas dia sog pakasiotow non, og
doksu' non og kodulusan.

4

*Na' amu sumangkan dia sog piki-
lan niu, suga'id non, sangkan amu sog
Mikpongon*

1 Olo gidoy piksobapan nog susian niu
koyon nog boya'an miksosugutoy amu
dun? Kona' ta' gidoy ion sabap sog glegan
nog dili gungod niu nog moleg mogbaya'
dia sog dialom pikilan niu?
2 Moleg amu bosia kongonan, tibua di'
amu mokalap dun. Dadi og pondayan niu
dun, momunu' amu. Mima amu, tibua di'
amu mokalap dun. Dadi, moksusi amu bu
mongagow amu. Sa'an di' amu mokalap
nog ain glegan niu koyon po' di' amu
buan mongoni dia sog Mikpongon.
3 Bu bila mongoningoni amu dianon, di'
amu kobogayan dun po' di' pia og kogomi-
tan niu pa'ali sog pingoni niu kitu'. Po'
gomiton niu tibua itu' bagun da kosu'atan
og dili glawas niu dun.
4 Mama' amu nog kolibunanan kitu'
nog di' kosoligan nog duoy non. Da'
niu ta' kosunoy nog bila omba'is niu og
kinilawan, mimung nog ombanta niu dun
og Mikpongon? Ain og moleg sumolabuk
sog kinilawan mimung nog ombanta non
dun og Mikpongon.
5 Balu' niu dun, da'idun ta' og talu'
nog Kitab pa'ali sog ginawa ta koni nog
binogoy nog Mikpongon dianita nog mo-
sompun ita koit nog glegan sog kinilawan.
6 Tibua, labi pa ditu' og tulung nog
Mikpongon dianita. Sa'an itu' ma' nini
sinulat sog Kitab, “Og Mikpongon, ontuan
non ain bugalon, tibua, ain ombaba'
bolotabat non, tulungon non.”*
7 Dadi, sangkan amu dia sog Mikpon-
gon. Ontuoy niu si Kindagow bagun ion
mawa' dianiu.
8 Pokpolani amu dia sog Mikpongon
po' og Mikpongon mokpolani dosop di-
aniu. Bu ain og bolodusaon, sumboy
lumota' amu moginang nog dusa. Bu ain
mogdua'dua' sumboy potintuon non og
pikilan non.
9 Potongow niu og kopoglila' niu bianan
dia sog kolangos niu. Kolele nog ko-
towaan amu, sumboy moksogow amu.
Kolele nog mogda'da' amu, sumboy mo-
susa amu.
10 Sumboy mokpobaba' amu poguna dia
sog Pogbaya' bagun non amu potason.
11 Pigilugan, na' niu tolu'an og duma
niu nog mondom mogla'at dun. Po' ain
moktalu' nog mondom mokopogla'at dia
sog pakasi non otawaka ukumon non og
duma non, og ma'ana non, og lina'at
non bu og ukumon non koyon, og Botad
kitu' nog miktidu sog Mikpongon. Dadi,
bila ukumon niu og duma niu bianan
sog kogamit niu nog Botad kitu', amu
si'oy da' amu da pokokunut dun. Suga'id
non, inimung niu og glawas niu nog
polongukum.
12 Saka og Mikpongon da og migbo-
goy nog Botad, bu sala non da og Po-
longukum. Ion da togo baya' guma-
won nog gotowanan, otawaka ion dosop
og togo baya' luma'at dun. Tibua
amu, sima amu buan nog mogbaya'baya'
mongukum nog pakasiotow niu?
13 Pokinongog amu ain mokpoktalu'
kitu' nog mama' nini, “Gondow koni,
otawaka boloma' mangoy u ditu' sog len
bonuaan. Mogonong u pa ditu' laga' si'oy

* **4:6 4:6** Proverbs 3:34

nog soton po' moksukatsukat u pa ditu'
bagun u mokosin."
14 Iduma momikil amu ma nog mama'
nion, nog saka di' niu tanan sunan og
boloma'dinglag niu? Og kotubu' niu dini
sog glupa'an koni podali' da ma' nog
gabun.
15 Suga'id non, ma' nini bosia og tolu'on
niu, "Bila glegan da nog Pogbaya', mo-
tubu' u bu ma' nini og ginangon ku."
16 Saka mogbonsag amu ma bu mog-
bugalbugal amu ma. Og ma' nion koyon
ondi' pia.
17 Dadi, ain kosunan non og omba'is
kitu' bosia inangon, nog saka ondi' non
inangon, mimung mikodusa ion dun.

5

Na' amu sumalig sog daya niu

1 Numun kitu' pokinongog amu nosop,
amu doyahananan. Ponglangos amu na
po' posungu' amu na dotongan nog sin-
saan.
2 Og daya niu koyon migla'at na bu asta
ponopoton niu pingokot na nog gangnay.
3 Minsan og bulawan bu og solapi' niu
da' na golaga' non, bu miimung tanan itu'
nog taksi', nog amu doda' mabak amu
nog boya'an polihola'on amu tanan dun.
Minsan si'oy dali' na bungkas, mogomud
amu pa nog daya niu.
4 Tontong niu polo'ma. Og linimbung
niu koyon, koyon og mokotaksi' nog da'
niu toktuboy og tindanan niu dia sog
gotowanan kitu' nog moginang sog glupa'
niu. Og Mikpongon nog ion Pogbaya'
sog glam non, midongog non na og
kopokitabang nog gotowanan kitu' nog
minggonian dianiu.
5 Molongas na og kopogonong niu dini
sog dunya koni po' da' na og pogonda'on
niu, bu minang niu na minsan olo og
glegan niu moginang. Pikpolombu' niu og
dili glawas niu nog saka dali' na datong og
gondow nog gla'at.
6 Sabap dianiu pinolihala' bu pimunu'
og gotowanan nog da' sala' nilan bu da'
ilan pongantu dianiu.

Na' amu mosusa bila kobianan amu nog sinsaan

7 Dadi pigilugan, popayat niu og ponu-
tus niu asta sog matong og gondow nog
pokpuli' dini nog Pogbaya'. Ibalat da
sog boloinang sog glupa', pigbogadan non
nog gonion og pomulan non koyon bu
migdodama ion nog dupi' bagun omba'is
og tubu' nog pimulan non koyon.
8 Domikian dosop nog ma' nitu' og
ponutus niu. Bu popagon niu og pikilan
niu po' dali' na og pokpuli' nog Pogbaya'.
9 Dadi pigilugan, na' amu moginitun-
goy, bagun amu ondi' ukumon nog Pog-
baya' po' dion na og Polongukum.
10 Pigilugan, og ponongi'an ta ma' nog
polomolatasanan kitu' nog mikpolatas
nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog
ompayat og ponutus nilan sog sinsaan
nilan.
11 Kisunan niu nog ain mikogaga, itun-
gon ta ion nog kiuntungan. Midongog
ta pa'ali sog kopoglogaga ni Job, bu og
doksu'an nog kopoglogaga non kitu', bu
bog olo og bayu' nog tabang nog Pogbaya'
dianon. Po' og Pogbaya' molilolatoy bu
molitobangoy.
12 Bu pigilugan, sog glam non, na'
amu tokodoy moksapasapa sog glangit,
otawaka sog glupa'an, otawaka sog min-
san ain. Suga'id non, talu' niu ain motud.
Bila di', sumboy ondi' na doda'. Bila o'o,
sumboy o'o na doda'. Bila di' ma' nitu' og
ginangon niu, mimung polihola'on amu
dun.

Na' amu mogdua'dua' sumabi sog Mikpongon, po' bianansog kopongandol niu, tobalon non og gyakin niu

13 Ngon ta' og kilogonan dion niu? Bila
ongon, sumboy mogyakin ion dun. Ngon
ta' migda'da'? Sumboy mogbobat ion nog
sanglit non sog Mikpongon.
14 Ngon ta' di' mokodag dion niu? Sum-
boy polumpukon non og gotowanan kitu'
nog ginolal nog mogbogolal sog tanud
bagun nilan kopogyokinan bu lonaan ni-
lan ion bianan sog ngalan nog Pogbaya'
dianita nog si Isus.
15 Po' og gyakin nilan koyon nog bianan
dia sog kopongandol mimung kumodag
og gotow kitu' dun. Og Pogbaya' muat
dianon tidu sog di' non koyon kokodag.

Bila di' mokodag sabap sog dusa non,
longgungan dosop ion dun.
16 Dadi, poglinila'oy amu nog dusaanan
niu, bu pogyinokinoy amu dosop bagun
da moksud ma' nog dan og nanam niu.
Po' og gyakin nog gotow nog midulus
modasig bu tobalon nog Mikpongon.
17 Po' ibalat da dia ni Iladya kobon
nitu', ion mama' nita nog sagyaotow da.
Pigyokinan non tokodoy nog di' mogdupi'.
Bu onda' podupi'oy nog Mikpongon laga'
nog tolu ton bu moginonga'.
18 Tubus nitu', pigyokinan non nosop
nog mogdupi' na bu pidupi' doma nog
Mikpongon boya'an sinumongku' og glam
nog pomulan.
19 Pigilugan ku, bila gomonsunoy ngon
og pakasi niu poktanud nog misimoy dia
sog motud, saka ongon duma niu sog
tanud nog mokpotontul dianon bagun ion
mokopuli' sog motud, molongas tokodoy
og kodoksu'an non.
20 Po' na' niu poksolingawan nog
simasima og tumabang sog bolodusaon
nog bagun moksop og pikilan non kitu'
nog molaton, og ma'ana non mogawon
og gotow kitu' dun tidu sog gla'at bu
kompunan ion nog dusaanan non.

Og tagna' Sulat ni Piter

Og Piuna Talu' pa'ali sog tagna' Sulat ni Piter

Og tigana' sulat ni Piter koni, posungu' ini dia sog ain sinumolabuk na dia ni Kristu, nog iningolanan ilan nog, pinili' nog pigotowan nog Mikpongon, nog mikpokpola' ilan ditu' sog gliwag nog Bata'bata' Asia. Og tugyu nog sulat koni og pondolo'isog dia sog ain og poktanudanan kitu' nog dia ilan sog sinsaan bu sog posakit sabap sog kopokokunut nilan dia ni Kristu. Bu sinulat dosop ini ni Piter po' pipikil non dianilan og Gomba'is kitu' nog Guksugan nog pa'ali dia ni Isukristu, nog bianan dia sog kopatoy non, sog kopotubu' dianon tidu sog patoy, bu sog pinasad non kitu' nog kopokpuli' non, mimung mokobogoy nog mosolag nog dodomaan ta dianon. Dadi sabap ditu', sumboy tolima'on nilan bu moglogaga ilan nog sinsaan. Bu sa'an itu' kibianbianan ilan dun po' og suloy nog kopongandol nilan dia ni Kristu. Bu bila mokogaga ilan dun, kosugdaan ilan sog gondow kitu' nog potongowon na si Isukristu.

Dadi, bila ma' nini kipongimogonan ita noma sog timpu nog sasow, og pondolo'isog dosop dianita nog sumboy potongowon ta sog kotubu' ta og kosolabuk ta dia ni Kristu.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-2.
2. Og kopokpopikil nog tabang nog Mikpongon, 1:3-12.
3. Og pomali pa'ali sog polomotadon nog modulus, 1:13–2:10.
4. Og polosuku'an nog poktanudanan bila kodotongan ilan nog sinsaan, 2:11–4:19.
5. Og kopokpobaba' nog poktanudanan bu og ginang nilan, 5:1-11.
6. Og gluksadan nog sulat koni, 5:12-14.

1 Akon si Piter og mikpoit nog sulat koni, og sosugu'on u ni Isukristu.

Og sulat u koni posungu' dia sog ain pinili' nog Mikpongon nog og doksa'doksa' nog mikpokpola' sog gliwag nog probinsiaanan nog Pontus, sog Galatia, sog Kapadosia, sog Bata'bata' Asia, bu sog Bitinia.

2 Amu og pinili' sumakup dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Po' ma' nitu' og potugyuan dianiu nog Gama' ta nog Mikpongon. Bu bianan sog ginang nog Bolakat non dianiu, siniboy non na amu nog mokokunut amu dianon, bu bagun dosop kugasan og dusa niu nog dugu' ni Isukristu.

Posisaya' kongon dianiu og tulung bu kotikna' nog pikilan.

Sa'an songlitan ta Mikpongon po' tumanon nonog dodomaan ta dianon

3 Songlitan ta og Mikpongon, og Gama' bu og piktamuy nog Kounutan ta nog si Isukristu. Po' bianan sog kosolag nog glolat non dianita, binogayan non ita nog bogu kotubu' bianan sog kopotubu' non puli' dia ni Isukristu tidu sog patoy. Bu sabap ditu' miimung nog pagon nog dodomaan ta dianon

4 bu dunut og kopogdodama ta nog malap ta og pusaka' kitu' nog ondi' mogla'at bu di' mokpinda og kolongas non nog sinimpan non na ditu' sog glangit.

5 Bu sabap sog kopongandol niu dia sog Mikpongon, bianan sog dasig non, pigipat non amu solian niu mogbagad nog tabang non kitu' nog sagad na mokpotongow dun bila matong na og bungkas.

6 Sabap sog glolatan non dianiu, mokpogda'da' amu, minsan si'oy solian nog numun koni mosinsa amu sabap sog gininisan nog suloy nog sumboy niu pa kobianan.

7 Og kopongandol niu domikian da ma' nog bulawan, nog og bulawan koyon tunagon pa poguna mangka si'oy poktantu bulawan, si'oy mogla'at da. Tibua, og kopongandol niu, labi pa ditu' kobololaga'. Sa'an itu' sumboy pa mokobian amu nog suloy po' bagun og kopongandol niu ompagon tokodoy nog boya'an mimung kodongya'an amu dun, bu pogodaban

amu, bu ompotas amu bila matong na og
gondow kitu' nog mokpuli' si Isukristu.
8 Minsan si'oy da' niu ion kotongow nog
dili mata niu, molalam amu da dianon.
Bu minsan si'oy di' niu na ion motongow
numun koni, tinumud amu da dianon. Bu
sabap ditu', miponu' amu nog da'da'an
nog di' mustalustal.
9 Po' numun koni, miktolipun amu na
mokotabuk nog doksu'an nog kopongan-
dol niu dianon nog ion non ion og tabang
non nog glimukud niu tidu dia sog baya'
nog dusa.
10 Bu pa'ali sog tabang non koni nog
mialap niu na, og polomolatasanan kitu'
kobon nitu' nog mikpolatas dun, pikpik-
ilpikil nilan kopia bu pinginabut nilan
bosia mahatul bog olo doda' og bogoyon
kitu' nog Mikpongon dianiu.
11 Po' kolegan nilan bosia dun, kosunan
nilan bog olo og bianan non bu nanu
itu' datong og pigolong kitu' dianilan nog
Bolakat ni Kristu. Po' og Bolakat non kitu'
dia da nilan. Sinuksugan non dianilan
pa'ali sog posungu'an ni Kristu kitu' nog
ion mosinsa pa poguna mangka si'oy ion
potasoy.
12 Pisabut dianilan nog og polosuku'an
nilan koyon nog polomolatas nog talu'
nog Mikpongon, kona' nilan dili kobo'isan
dun, suga'id non, og kobo'isan niu. Og
pilatas nilan, ion non ion og Gomba'is
kitu' nog Guksugan nog midongog niu
na dia sog ain migustal koni dun dia-
niu bianan sog Bolakat nog Mikpongon
nog pipangoy non dini tidu sog glangit.
Minsan og moloikatanan kitu', moleg ilan
dosop bosia mokosabut dun ini.

Og pomali pa'ali sog polomotadon nog modulus

13 Dadi, sa'an itu' simpan niu og pikilan
niu bu koto amu mogokbit nog pikilan
niu. Dodomaoy niu tokodoy og tulung
non kitu' dianiu sog matong Gondow kitu'
nog mokpuli' si Isukristu.
14 Pokokunut amu sog Mikpongon. Bu
na' amu na mokokunut dia sog glegan nog
dinunya ma' nog polomotadon niu kitu'
nog kobon nog sobu' amu pa sog motud
pa'ali dia sog Mikpongon.
15 Suga'id non, sumboy kobon non
modulus og glam nog polomotadon niu
po' og Mikpongon nog migonggat dianiu
midulus.
16 Po' ma' nini og talu' nog Mikpongon
nog sinulat sog Kitab, “Sumboy modulus
amu po' akon midulus u.”*

17 Bila mogyakin amu saka poksobion
niu og Mikpongon nog Ama', sumboy
longkaon niu kobon non og gondok niu
dianon. Po' bila lilingon non og ginang
nog glam nog gotowanan, onda'idun og
pogbigya'on non dun.
18 Po' kosunan niu bog olo pigbayad non
dun nog bagun molokat non amu tidu
sog baya' nog polomotadon nog mokogu-
langanan niu kitu' nog da' doksu' non.
Og pigbayad non dun, kona' mama' nog
bulawan otawaka og sin nog moglokulang
og golaga' non.
19 Suga'id non, og binayad non dun
bololaga' tokodoy, po' og dugu' tanan ni
Kristu. Ion mama' nog nati nog bilibili
nog da' sinila' dun.
20 Pinili' ion nog Mikpongon sog da' pa
pongonoy og dunya. Bu sog numun koni
nog gimpusan na nog gondow, pitampal
na ion bagun amu kobo'isan dun.
21 Po' bianan dianon tinumud amu
na sog Mikpongon nog ion mikpotubu'
mokpuli' dia ni Isukristu tidu sog patoy
bu piotas non na ion. Dadi, og salig niu
bu og dodomaan niu dia sog Mikpongon.

22 Dadi numun koni, bianan sog
kopokokunut niu dia sog motud, milonu'
amu na bu miktantu amu na mololat sog
dumaanan niu nog poktanud. Dadi, sum-
boy og pogopasan niu og mokilolamoy.
23 Po' binogayan amu nog bogu kotubu'
nog da' kopus non. Kona' og sagyaotow
nog matoy da og migbogoy dun dianiu,
suga'id non, og Mikpongon og mibogoy
dun dianiu. Po' ginamit non og talu' non
kitu' nog totubu' bu di' moksop asta sog
da' kopus non.
24 Po' ma' nini sinulat sog Kitab,

* **1:16 1:16** Levitikus 11:44-45

"Glam nog gotow mama' da nog sagya
sigbot bu og kolongas nilan mama'
da nog kolongas nog bulakbulak.
Molanos da og sigbot bu moloklag
da og bulakbulak.
25 Tibua, og talu' nog Pogbaya' di' moksop
asta sog da' kopus non."†
Og talu' koyon nog pigolong, ion non ion
og talu' kitu' nog pa'ali dia ni Isukristu
nog pigustal dianiu.

2

1 Dadi, lota'oy niu na og moksina, bu mogbigyak, bu mokpopotongow, bu mogdalu, bu glam nog gininisan nog tompola'.

2 Bu ilingoy niu ma' nog bata' popula nog moksaba' dumudu'. Amu si'oy, sumboy dosop moksaba' amu nog talu' nog Mikpongon po' kitu' og tantu ponganon niu dia sog kinodiwata, bagun niu modopot og tugyu nog tabang nog Mikpongon kitu' sog kotabang non dianiu.

3 Po' minanam niu na og glolat nog Pogbaya' dianita.

4 Og Pogbaya' dianita pinonggi' sog mosolag nog batu nog totubu' nog pigbongkis nog gotowanan, po' balu' nilan dun da' sagnat non, saka kitu' tanan pinili' nog Mikpongon po' bololaga' dianon. Dadi, pokpolani amu dianon

5 bagun amu dosop mimung mama' nog batuanan kitu' nog totubu', nog amu og miimung nog polongkapan nog pogononngan nog Mikpongon. Bu siniboy non na amu nog amu dosop og bolianananan non. Po' bianan dia ni Isukristu, mokopogbogoy amu nog pomalas sog Mikpongon nog kosu'atan ion dun.

6 Po' ma' nini og talu' nog Mikpongon nog sinulat dia sog Kitab,

"Tontong niu, pinili' u og bololaga' nog
mosolag nog batu, bu piindog u
dia sog koliwagan bonua nog Sion.
Simasima sumalig dianon, ondi'
nododa' kosipogan."*

7 Dadi, amu koyon nog ain tinumabuk na dianon, ion bololaga' dianiu. Tibua, ain og da' nododa' tud dianon, pinonggi' ilan dia sog gotowanan kitu' nog migbongkis dianon. Po' ma' nini sinulat sog Kitab,

"Og mosolag nog batu kitu' nog pig-
bongkis nog polongimung nog
baloy, miimung nog bololaga' nog
polongkapan sog glam non."†

8 Bu ma' nini dosop og sinulat,

"Ion og mosolag nog batu kitu' nog
mosoksug nog gotow bu ion dosop
og batu kitu' nog mokobuksak nog
gotow."‡

Sa'an itu' mosoksug nilan po' di' ilan tumud nog talu' nog Mikpongon. Ma' nitu' og glegan nog Mikpongon nog kobianbianan nilan.

9 Tibua amu, pinili' amu nog Mikpongon, bu amu dosop og bolianananan non, bu amu dosop og dili pigotowan non. Siniboy non amu bagun amu mokokunut tokodoy bu bagun amu dosop mokopoksanglit dianon. Po' inonggat non amu mawa' tidu sog kodoloman mangoy sog kodolagan.

10 Dini kitu' kona' amu pa og pigotowan nog Mikpongon, tibua, numun koni og pigotowan non na amu. Bu dini kitu' da' niu pa tobukoy og glolat non, tibua, numun koni tinabuk niu na.

11 Amu, og glokoleanan ku nog bololaga' dianakon, mama' amu da nog sagya doksa' bu mikpoponasan dini sog dunya. Dadi, pongonion ku dianiu nog pogolig amu tokodoy nog glegan nog ginungod nog boya'an mokodusa amu dun nog mimung nog luma'at sog glimukud niu.

12 Polongas niu tokodoy og polomotadon niu dia sog gotowanan kitu' nog di' moktamuy dia sog Mikpongon po' bagun minsan si'oy mondolabak ilan monalu' nog molaton dianiu, sintak nilan moktima'an dianiu motongow nilan da nog molongas og kohinangan niu nog boya'an sog gondow nog mokpuli' og Mikpongon dini songlitan nilan ion.

13 Bagun kodongya'an og ngalan nog Kounutan ta, sangkan amu dia sog ain og gotowanan kitu' nog binogayan nog baya' mogbaya', tidu sog motas nog datu' sog glam nog gotow

† **1:25 1:25** Isaya 40:6-8 * **2:6 2:6** Isaya 28:16. Og batu koni nog pigolong ion non ion si Isukristu. † **2:7 2:7** Salmu 118:22 ‡ **2:8 2:8** Isaya 8:14

14 asta sog kodotu'an po' ilan dosop og
binogayan nog baya' mongukum sog ain
moginang nog molaton. Bu ilan dosop
og mogdongya' sog ain moginang nog
gomba'is.
15 Po' og kolegan nog Mikpongon
dun, bianan sog kohinangan niu kitu'
nog gomba'is, mokolota' og gotowanan
sumusi dia sog motud. Ilan koyon ma'
ilan nog gumowon, po' sinumusi ilan nog
minsan da' nilan si'oy kosabut.
16 Bianan sog kopoksolabuk niu dia
ni Isukristu, kopogboya'an niu na og
polomotadon niu. Tibua, og baya' niu
koyon, na' niu imungon nog bianan niu
moginang nog di' pia. Suga'id non, langka
niu nog amu doda' og sosoligan nog
Mikpongon.
17 Pogodaboy niu glam nog gotowanan,
bu kololat amu sog pakasi tanud niu,
bu kondok amu dia sog Mikpongon, bu
pogadab amu dosop sog datu'.

18 Amu, ain guliponanan, sangkan amu
dia sog gapu' niu dunut og kopogadab niu
dianilan. Kona' tibua mogadab amu dia
sog ain og molongas bu moto sumungod
dianiu, suga'id non, pogodaboy niu dosop
minsan og gotow kitu' nog ompasu' og
gokbitan non dianiu.
19 Po' ain mokogaga nog sinsaan sabap
sog glosaman dianon, mosabut non og
glegan nog Mikpongon bu ngon da og
tumbas dun dianon.
20 Tibua, bila pisokitan amu sabap dia
sog kohinangan niu koyon nog molaton,
minsan si'oy gogaan niu og sinsaan niu
koyon, da'idun da og tumbas dun dia-
niu. Tibua, bila posinsaon amu sabap
sog kohinangan niu nog gomba'is nog
saka kogogaan niu da og kopokposinsa
koyon dianiu, ngon da og tumbas dun nog
Mikpongon dianiu.
21 Po' ma' nitu' og glegan nog Mikpon-
gon dianiu. Si Kristu og ponongi'an ta.
Po' minsan ion, misinsa dosop bagun amu
kobo'isan dun. Dadi, ilingoy niu ion.
22 Po' ma' nini sinulat sog Kitab,
“Da'idun dusa non, bu da'idun gloput nog
talu' non.”§

23 Dangan piksudi'an ion, da' non da
suli'oy. Dangan pisinsa ion, da' non
ilan sadoy. Suga'id non, inuakil non
glawas non dia sog Mikpongon po' bila
ion mongukum, di' nododa' mogbigya'.
24 Minanam ni Kristu og sinsaan dia
sog kudus sabap sog dusaanan ta bagun
ita mogawon tidu sog baya' nog dusa bu
bagun ita dosop mokopoginang nog ain
modulus. Po' bianan sog gangolanan non
miimung kiuli'an amu dun.
25 Po' dini kitu' pinonggi' amu dia sog
bilibilianan nog mikpoksimoy. Tibua
numun koni, mikpuli' amu na dia
sog Polongipat otawaka Polongokbit nog
glimukud niu.

3

Og pomali sog pomogduoy

1 Amu si'oy kolibunanan, sumboy
sumangkan amu dia sog duoy niu bagun
da ain og togo duoy kitu' nog da' pa tud
sog talu' nog Mikpongon mimung tumud
ilan, bianan sog polomotadon niu minsan
si'oy di' niu na ilan pogustalan.
2 Po' motongow nilan og kolongas nog
glangkalangka niu bu og gondok niu
sog Mikpongon bu og gadab niu sog
gotowanan.
3 Og glolibunan niu di' dia kotongow sog
kopogimakoy niu nog dili glawas niu nog
ma' nog ponulopidon og buk niu, otawaka
og pomulawan og glawas niu, otawaka og
koponapot niu nog mokologan.
4 Suga'id non, og glolibunan niu sum-
boy dia kotongow sog kolongas nog di-
alom pikilan niu nog motongow dia sog
glangkalangka niu. Po' og glolibunan
nog miktidu sog koba'is nog bolotabat
nog gotow ondi' omboluba bu bololaga'
tokodoy dia sog motaan nog Mikpongon.
5 Po' ma' nitu' og glolibunan nog koli-
bunanan kitu' kobon nitu' nog midulus
bu migdodama sog Mikpongon. Sinu-
mangkan ilan dia sog duoy nilan
6 ma' ni Sara, nog mikokunut ion dia
ni Abraham bu og poksabi non dia ni
Abraham og “kounutan ku”. Dadi, bila

§ **2:22 2:22** Isaya 53:9b

omba'is kohinangan niu bu di' amu mosompun kigla'oy nog ain kondokondok, amu si'oy domikian da nog ma' amu nog gombata'anan ni Sara.

7 Amu si'oy kolokianan, sumboy kosunan niu bog olo gomba'is nog kopogokbit sog duoyan niu. Bu sumboy sungod niu bu pogbotadoy niu og duoy niu po' da' amu nilan pogbatuk kodasig. Bu ilan si'oy kobogayan ilan dosop nog kotubu' ma' niu nog bianan sog tulung nog Mikpongon dianiu. Bila ma' nitu' og ginangon niu, da'idun og mokobagla sog gyakin niu dia sog Mikpongon.

Og sinsaan niu kobal niu moginang nog gomba'is

8 Sog doksu'an, poksolabuk amu nog pikilan niu. Unungoy niu og pakasi niu bu pokilolamoy amu po' og pomogilug amu sog tanud. Langka niu og glolat niu bu pokpobaba' amu nog bolotabat niu.

9 Bila kiinangan amu nog molaton, na' niu na suli'an nog molaton. Bu bila tompola'on amu, na' niu na suli'an monompola', suga'id non, suli'oy niu ilan nog popia. Po' ma' nitu' og glegan nog Mikpongon dianiu bagun amu mokopomusaka' nog popia nog miktidu sog Mikpongon.

10 Po' ma' nini sinulat sog Kitab,

"Simasima moleg nog kolongasan bu motanam kotubu' non, sumboy ondi' moktalu' nog ain di' pia otawaka og gloput.

11 Sumboy bolongon non og kohinangan nog sinoitan mangka non inangoy ain gomba'is. Sumboy kobon non ponontongon non og kopoglogomigus.

12 Po' ain modulus, kobon non pogipaton ilan nog Pogbaya'. Bu og gyakin nilan inongogan non kobon non. Tibua, ain moglokohinangan nog sinoitan, tolikudan nog Pogbaya'."*

13 Sima gidoy buan mokopongula'at dianiu bila mogapas amu moginang nog ain gomba'is?

14 Tibua, bila gomonsunoy posinsaon amu kobal niu moginang nog gomba'is, og doksu'an non popiaon amu da dun. Na' amu mondok nog kopongula'at nilan koyon dianiu. Na' amu kigla'an dun.

15 Suga'id non, potigbung niu dia sog pikilan niu nog si Kristu, ion og Pogbaya' dianiu. Bu kobon non simpan niu og gustalan niu sog ain moksak dianiu nog pa'ali sog dodomaan niu kitu'.

16 Bu sumboy og kopogustal niu dun, omba'is og bolotabat niu bu dunut og gadab niu dianilan. Bu kobon non potubudoy niu og kohinangan niu bagun da omba'is og pikilan niu, bu bagun dosop ain og mondolabak monalu' dianiu sabap sog ginang niu nog gomba'is bu sabap dosop sog kopokokunut niu dia ni Kristu, kosipogan ilan nog ponolu'on nilan koyon.

17 Po' sog baya' nog Mikpongon, golom pa bila mosinsa ita sabap sog kohinangan ta nog gomba'is gaba' nog mosinsa ita sabap sog kohinangan ta nog sinoitan.

18 Po' minsan si Kristu, insan da ion patoy sabap sog dusaanan ta. Og midulus sinumoliu matoy dia sog bolodusaonanan bagun non amu koponulu'an sog Mikpongon. Og glawas non dini sog kilawan binunu', tibua, dia sog kinodiwata pitubu' da ion.

19 Bianan sog glimukud non, minangoy ion mogustal sog kolobusuan nog glimukudanan nog gotowanan kitu' nog mikpomatoy na.

20 Og glimukudanan kitu' nog pigustalan non, ain og mikpomungyas kitu' dia sog Mikpongon kobon nitu' sog masa pa ni Nowa. Kobon ni Nowa mogimung nog gagyung kitu' og Mikpongon migbagad bosia nog moksop og pikilan nilan. Saka, dangan midoksu' gagyung bu migdupi' na, walu kotow da sinumolod sog dialom nog gagyung kitu' bu mitabang ilan bianan sog tubig.

21 Og tubig kitu' nog pigolong, ion non ion og glogyawan nog bunyag dianita numun koni. Og ma'ana non, kona' da sagya ugasan og glawas ta, suga'id non, og kopoksobonal ta dia sog Mikpongon. Po' mogawon og gotowanan tidu sog baya' nog dusa bianan sog kopotubu' dia ni Isukristu tidu sog patoy.

* **3:12 3:12** Salmu 34:12-16

22 Ditu' na ion sog glangit dia sog dapit
glintu nog Mikpongon. Po' ion na og
Pogbaya' nog moloikatanan bu og duma
bolokatananan dia sog kodiwotaan.

4

1 Si Kristu misinsa sog kinilawan. Amu
si'oy, mosinsa amu dosop ma' non. Dadi,
sumboy popogonon niu og pikilan niu
ma' da nog pikilan non kitu'. Po' ain og
mokogaga nog sinsaan sabap sog kopogi-
nang non nog kolongasan, da'idun na og
pikilan non moginang nog dusa.
2 Bu og kotubu' non dini sog glupa'an
koni, da'idun na og baya' nog gle-
gan nog ginungod dianon, suga'id non,
og migbaya' dianon og glegan na nog
Mikpongon.
3 Po' mitaman amu na moglokohinan-
gan nog kohinangan niu kitu', nog kole-
gan moginang nog ain di' kitu' moktamuy
dia sog Mikpongon. Po' moleg ilan mogi-
nang nog polomotadon nog kosipogsi-
pog, otawaka mogabak, otawaka glibun
laki dianilan mokpoglangulangu mangka
ilan poginang nog kosipogsipog, otawaka
moktamuy sog sagya glodawananan kitu'
nog pigondi'an moktamuy dianilan.
4 Sa'an numun koni mingala ilan dianiu
po' da' amu na ampu' dianilan moginang
nog kohinangan kitu' nog mama' nitu'.
Sabap ditu' pigwanwan nilan amu dun.
5 Tibua, sumboy tobalon nilan itu' dia
sog Mikpongon po' ion og mongukum nog
ain totubu' bu ain mikpomatoy na.
6 Po' minsan si'oy inukum na ain
mikpomatoy kitu', og koukuman kitu'
dianilan ma' da nog koukuman nog glam
nog gotowanan dini sog dunya nog sum-
boy matoy ilan. Sa'an itu', og Gomba'is
nog Guksugan koni pinulonag dianilan
bagun ilan da mokopoglokotubu' sog kin-
odiwata mama' nog kotubu' nog Mikpon-
gon nog motubu' asta sog da' kopus non.
7 Mosompol na og doksu'an nog glam
non. Dadi, sumboy posopaton niu og
pikilan niu bu koto amu mogokbit nog
pomikilan niu bagun amu mokopogyakin.
8 Og bololaga' sog glam non og ko-
pogapas niu mokilolamoy. Po' bila ma'
nitu', og pogopasan niu sog pakasi niu
sog tanud, minsan si'oy andun kodakol og
dusa otawaka og sala' nog miinang nog
pakasi niu, kolonggungan niu da.
9 Tolima' niu og pakasi tanud niu nog
da'idun buku' nog dialom pikilan niu.
10 Bu monala kotow dianiu, sumboy mo-
gusoyusoy og kopogokbit niu nog kotoan
kitu' nog binogoy nog Mikpongon dianiu,
bu gamit niu itu' bagun kobo'isan dun og
pakasi niu.
11 Bila binogayan amu nog kotoan
momali, sumboy og poktolu'on niu og
talu' nog miktidu sog Mikpongon. Bila
binogayan amu nog ginang tumabang
sog pakasi niu, sumboy inangon niu
bianan sog dasig nog miktidu sog Mikpon-
gon. Sa'an ma' nitu' og kopoginang niu
dun, bagun da og glam non koyon, og
Mikpongon kosonglitan dun bianan dia ni
Isukristu. Po' dianon og glam nog kotas,
bu og silow, bu og baya' asta sog da' kopus
non. Amen.

Og sinsaan sabap sog kopokokunut ta dia ni Kristu

12 Amu, og glokoleanan ku nog bololaga'
dianakon, na' amu kosobu'an dun nog
mokobian amu numun kitu' nog landu'
kopihit nog sinsaan. Po' ion non ion og
suloy dianiu.
13 Suga'id non, sumboy mogda'da' amu
nog kiunungan niu og sinsaan ni Kristu
nog boya'an bila potompalon na og kotas
non, mogdungag og da'da'an niu dun.
14 Bila pigwanwan amu sabap sog
kopokokunut niu dia ni Kristu, pogda'da'
amu dun, po' kobon non og molongas
kitu' tokodoy nog Bolakat nog Mikpongon
mogonong dianiu.
15 Bila mosinsa amu, sumboy kona' po'
sabap nog polomunu' amu, otawaka og
polonakow amu, otawaka kona' sabap sog
ginang niu kitu' nog mondom ukumon
amu dun, otawaka mangoy mogbaya' sog
ginang nog duma niu.
16 Tibua, bila misinsa amu sabap sog
kopokokunut niu dia ni Kristu, na' amu
mosipog dun. Suga'id non, songlitoy niu
og Mikpongon po' kiingolanan amu na
nog gla'ayatanan ni Kristu.

17 Minatong na og tolipunan
mongukum sog gotowanan bu og mokuna
ukumoy ain og pigotowan nog Mikpon-
gon. Dadi bila tolipunan dianita, olo gidoy
og doksu'an non bila ukumon ilan nog
saka da' ilan pokokunut sog Gomba'is
nog Guksugan kitu' nog miktidu dia sog
Mikpongon.
18 Po' ma' nini sinulat sog Kitab,
"Bila gahatgahat kotabang og gotowanan
nog midulus, olo gidoy og doksu'an
nog gotowanan nog ompok tuma-
muy sog Mikpongon otawaka mo-
mungyas sog talu' non?"*
19 Dadi, simasima mikobian mosinsa
sabap sog baya' nog Mikpongon dianilan,
sumboy uokilon nilan og kotubu' nilan
dia sog Mikpongon mangka ilan kobon
non poginang nog ain og gomba'is po' ion
og kopongondolan.

5

*Og pomali sog pigotowan nog Mikpon-
gon*

1 Ngon og pongonion ku sog ain og
mokogulanganan kitu' dion nog ma'
nakon. Og dili mata u og mikotongow nog
sinsaan ni Kristu. Bu akon si'oy mosunu'
u dosop sog kotas ni Kristu sog matong
potompalon na dia sog gotowanan.
2 Ma' nini og pongonion ku koni dianiu,
pogipat niu og glumpukanan nog pigo-
towan nog Mikpongon nog ain dia sog
gipatan niu. Bu sabap sog koboganan
nog pikilan niu, pogokbit niu ilan po' ma'
nitu' og kolegan nog Mikpongon dianiu.
Kona' po' togolon amu moginang dun nog
bagun amu kongonan dun. Suga'id non,
sabap sog dili glegan niu pogopasoy niu
tumabang og pigotowan nog Mikpongon.
3 Na' niu popihitoy ain og inuakil koyon
dia sog gokbitan niu, suga'id non, sumboy
mimung amu nilan nog ponongi'an.
4 Bu bila matong na og motas sog
glam nog polongipat nog pigotowan nog
Mikpongon, mokotabuk amu nog tumbas
dianiu landu' kolongas nog di' mogla'at
asta sog da' kopus non.
5 Amu, ain og mulinbata', sangkan
amu dia sog mokogulanganan niu. Bu
glam niu langka niu og kopokpobaba' nog
bolotabat niu sog pakasi niu. Po' ma' nini
og sinulat sog Kitab, "Og Mikpongon, on-
tuan non ain bugalon, tibua, ain ombaba'
bolotabat non, tulungon non."*
6 Dadi, bianan sog kobaba' nog bolota-
bat niu, sangkan amu dia sog baya' nog
Mikpongon bagun non da amu ompotas
bila matong na og gondow kitu' nog
glegan non.
7 Uakil niu dianon og glam nog susaan
niu po' ion da og migipat dianiu.
8 Pongmohilat amu bu pongandam
amu po' og banta niu nog si Kindagow,
pinonggi' ma' nog glimong nog kobon non
monontong nog kanon non.
9 Ontuoy niu og banta niu koyon bianan
sog kopagon nog kopongandol niu dia sog
Mikpongon. Po' kosunan niu da nog og
pigiluganan niu sog tanud sog gliwag
nog dunya koni sonuk nilan pa dia sog
sinsaan ma' niu.
10 Tibua, bila modoksu' amu na moglo-
gaga nog sinsaan nog podali'dali', og
Mikpongon nog ion og poktiduan nog
glam nog tulung, pongimboguan non na
amu bu popogonon non da amu bagun
amu di' gumuya'. Po' inonggat non na
amu sumakup sog koba'is non asta sog da'
kopus non bianan sog kopoksolabuk niu
dia ni Kristu.
11 Ion da og mogbaya' asta sog da' kopus
non! Poksonglitan ta ion! Amen!

Og gimpusan nog sulat ni Piter

12 Si Silas, og gilug ta koni nog kosoligan
ku, og tinumabang dianakon sumulat nog
sulat u koni dianiu nog ompolok. Og
sulat u koni, og pondolo'isog u dianiu
bu taksi' u pa'ali sog tantu nog tulung
nog Mikpongon. Dadi, popagon niu og
kopongandol niu sog tulung non kitu'.
13 Og pigotowanan nog Mikpongon nog
pinili' non mama' niu ditu' sog bonua nog
Babilon, minogina ilan dianiu. Bu si Mark
si'oy, ion ma' nog bata' u, minogina dosop
ion dianiu.

* **4:18 4:18** Proverbs 11:31 * **5:5 5:5** Proverbs 3:34

14 Bila moglumpuk amu, potongow niu
og glolaman niu sog pakasi niu bianan dia
sog galok nog pomogilug.
Og kotikna' nog pikilan mongon dianiu
ain sinumolabuk na dia ni Kristu.

Og kodua' Sulat ni Piter

Og Piuna Talu' pa'ali sog kodua' Sulat ni Piter

Og kodua' sulat ni Piter koni, posungu' ini dia sog kodokolan nog mikuna kitu' moktanud dia ni Isukristu. Og potugyuan nog sulat non koni, og pogantu dia sog pikpanad nog polopanadanan koyon nog di' motud, bu dia sog polomotadon kitu' nog molaton nog og doksu'an nog pikpanad nilan koyon. Og pondayan nog poktanudanan koni motongow da dia sog kopoktantu nilan dia sog motud kitu' nog sabut nog tidu dia sog Mikpongon bu dia sog Kounutan ta nog si Isukristu. Og sabut koni, ion non ini og sabut kitu' nog pilatas nog ain mikotongow dia ni Isus bu ain og mikodongog kitu' nog pikpanad non. Sinusi tokodoy ni Piter og pikpanad nog polopanadanan kitu' nog di' motud, nog mikpoktalu' ilan nog si Kristu dow ondi' na mokpuli'. Og talu' non, og piksobapan nog gangga' nog kopokpuli' ni Kristu dini, og Mikpongon ondi' moleg nog ngon minsan sala kotow si'oy mangoy sog gla'at, suga'id non, og glegan non bosia og glam nog gotowanan moglila' nog dusaanan nilan.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-2.
2. Og pibona'an nog Mikpongon dia sog poktanudanan, 1:3-21.
3. Og polopanadanan nog di' motud, 2:1-22.
4. Og kopokpuli' ni Kristu, 3:1-18.

1 Akon si Simun Piter og mikpoit nog sulat koni. Og sosoligan u bu og sosugu'on u ni Isukristu.

Og sulat koni posungu' dia sog gotowanan kitu' nog ain kibogayan na nog kopongandol nog bololaga' dianilan nog ma' nami sabap sog kodulus nog Diwata bu Polonabang ta nog si Isukristu.

2 Bianan sog sunan niu pa'ali sog Mikpongon bu pa'ali sog Kounutan ta nog si Isus, posisaya' kongon dianiu og tulung bu kotikna' nog pikilan.

Og gonggat nog Mikpongon dianita

3 Og Mikpongon, bianan sog Bolakat non, pino'uban non ita bagun ta minang ain og polomotadon kitu' nog kosu'atan ion dun bianan sog kokosun ta dianon nog ion og migonggat mampu' dia sog dili kotas bu koba'is non.

4 Bu bianan sog ma' nini koni, binogayan non ita nog glam nog pinasad non kitu' nog landu' kolongas bu kobololaga'. Bu bianan ditu' mimung modukakit ita dia sog kodiwata nog Mikpongon bu mokawa' ita tidu sog baya' nog glegan nog ginungod nog mogla'at gotow dun.

5 Dadi, bila ma' nini og miinang nog Mikpongon dianiu, sumboy og kopongandol niu mogaboy ilan nog polomotadon niu kitu' nog gomba'is. Bu og polomotadon niu kitu' nog gomba'is mogaboy ilan dosop nog kosapat nog pikilan niu.

6 Bu og kosapat nog pikilan niu kitu' mogaboy ilan dosop nog koto niu mogokbit nog polomotadon niu. Bu og kopogokbit nog polomotadon niu kitu' mogaboy ilan dosop nog kopagon nog kopoglogaga niu. Bu og kopagon nog kopoglogaga niu kitu' mogaboy ilan dosop nog kopondiwata niu.

7 Bu og kopondiwata niu mogaboy ilan dosop nog koto niu sumungod sog pakasi tanudanan niu. Bu og koto niu sumungod dianilan mogaboy ilan nog glolatan niu.

8 Po' bila kobon non pododungag og glam nog kobo'isan koni dianiu, sabap sog sunan niu pa'ali dia sog Kounutan ta nog si Isukristu, og poginangon niu mogdoksu'an sog molongas.

9 Tibua, bila ngon og gotow nog di' motongow dianon og kobo'isan koni nog ma' nini, mimung ion ma' nog buta po' da'idun sabut non bu kilingawan non nog inugasan na bosia og bakas dusaanan non kitu'.

10 Dadi pigilugan ku, pogopasoy niu og kopokokunut niu dia sog gonggat nog Mikpongon dianiu sumakup dianon. Bu potantu niu og kopili' non dianiu sumolabuk dianon. Po' bila ma' nitu' og ginangon niu, di' amu nododa' mokokulog dianon.

11 Bu motabuk niu og kopatut kitu'
sumakup dia sog pigdotu'an nog da' ko-
pus non nog Polonabang bu Pogbaya'
dianita nog ion non si Isukristu.

Og pidonsama' nog sinulat dia sog Kitab

12 Dadi sa'an itu', kobon non popikilon
ku dianiu po' bagun niu da di' kolingawan
og motud nog pomali koni minsan si'oy
kosunan niu na, bu mipagon na og tud
niu sog motud kitu' nog mitabuk niu na.
13 Sumboy doda' solian pa nog totubu'
u, kobon non popikilon ku dianiu.
14 Po' damatdamat u na nog di' na
mobon, gonatan ku na og glawas u koni
nog ginungod po' ma' nitu' pitampal di-
anakon nog Kounutan ta nog si Isukristu.
15 Dadi, sa'an mogapas u momilin milin
dianiu bagun bila gumonat u na ompikil
niu da kobon non og pomali u koni.

Mitongow nog dili mata nami og kotas ni Kristu

16 Og guksugan nami kitu' dianiu pa'ali
sog kokosog nog kopokpuli' nog Kounutan
ta nog si Isukristu, kona' og sagya
pigimungimung nog ma' nog kigulangoy,
suga'id non, mitongow nog dili mata nami
bog andun og kotas non.
17 Po' og Mikpongon nog ion og Gama'
ta, pigodaban non bu pisilow non ion.
Og Mikpongon og motas sog glam non bu
tinalu' non pa'ali dia ni Kristu, "Koni og
Bata' u nog kololaman ku. Kisu'atan u
tokodoy dianon."
18 Og talu' koyon midongog nami
miktidu sog glangit, kobon nog ko-
pogunutunut nami kitu' dianon ditu' sog
bulud kitu' nog mosigda.
19 Bu kona' tibua nitu'. Ngon dosop
og talu' nog Mikpongon nog kosoligan
tokodoy nog pilatas nog polomolatasanan
non kitu' kobon nitu'. Dadi, sumboy
mokokunut amu dun po' kitu' mimung
ma' nog tiow niu dia sog kodoloman asta
tumua' na og pomulow nog sumilow dia-
niu dunut matong na og gondow kitu' nog
mokpuli' og Kounutan ta nog si Isukristu
dini sog glupa'an.
20 Bu sog glam non koni, sumboy
kosunan niu nog da'idun og pidon-
sama'anan kitu' dia sog Kitab nog mo-
gunoyunoy motuman bianan sog sagya
pomikilan nog pilotasan koyon dun.
21 Po' og pidonsama'anan kitu', da'
dia miktidu sog sagya baya' nog gotow.
Suga'id non, mikopomitua og gotowanan
kitu' nog talu' nog Mikpongon po' sabap
sog gokbitan nog Bolakat nog Mikpongon
dianilan.

2

Og polopanadanan nog di' motud

1 Minsan ma' nitu', ngon da go-
tow Hudyuanan kobon nitu' nog
migbalu'balu' momitua. Ma' da nog nu-
mun koni nog ngon dosop og gotowanan
tumua' dion niu nog mokpanad ilan nog
di' motud. Mogoginanad ilan mokpanad
nog di' kitu' motud nog boya'an mogla'at
og kopongandol niu dun. Bu tinolikudan
nilan tanan og Pogbaya' nog saka, ion og
mikosaluy dianilan tidu sog pigboya'an
nog dusa. Dadi, og doksu'an non
kotokowan ilan nog gla'at nilan.
2 Modakol og mokodunut dia sog polo-
motadon nilan koyon nog kosipogsipog.
Bu sabap ditu', kiuklakan dun og polomo-
tadon kitu' nog modulus.
3 Sabap sog kopogabak nog polopanadanan
koyon, moguksug ilan dianiu nog
guksugan nilan kitu' nog sagya da
pigimungimung nilan bagun ilan da
mokosin dun. Tibua, og polihala'
nog Mikpongon donsama' na sinimpan
dianilan bu mogla'at ilan nododa' dun.
4 Po' minsan og moloikatanan kitu' nog
mikodusa, lina'at ilan da nog Mikpongon
bu kinolobusu ilan na ditu' sog Silom po'
ngon gondow non polihola'on ilan da.
5 Bu kobon nitu' sog masa ni Nowa,
og Mikpongon, lina'at non og glam nog
gotowanan kitu' nog mingantu dianon bu
og bianan non luma'at dun og glayas.
Tibua si Nowa, og polomali nog kodulu-
san, tinobangan ion nog Mikpongon bu
asta og pitu kotow kitu' og gla'ayatanan
non.
6 Bu lina'at dosop nog Mikpongon og
dua' buk koliwagan bonua kitu' nog

Sodom bu Gomora. Po' tinutung non
asta miugba mangka non imungoy nog
ponongi'an nog ma' nitu' og doksu'an
nog ain mongantu kitu' dia sog Mikpon-
gon.
7 Tibua, tinabang non da si Lot po'
midulus ion. Misasow pikilan ni Lot
sabap sog landu' kolaton og kohinangan
nog gotowanan kitu' ditu'. Po' ininang
nilan na ain kolegan nilan moginang.
8 Po' si Lot, og midulus nog gotow
bu dangan ion minampu' mogonong dia
sog gotowanan kitu', misinsa tokodoy og
pikilan non sabap sog gondow gondow
modongog non bu motongow non og ko-
hinangan nilan nog landu' kolaton sabap
nog gotowanan koyon nog da' botad ni-
lan.
9 Dadi sabap ditu', kosunan ta nog
og Mikpongon, gowonon non tidu sog
pihit nog gyuba' ain molani kitu' dianon.
Tibua, ain moginang nog di' pia, posin-
saon nog Mikpongon asta sog matong na
og gondow kitu' nog ukumon non glam
non.
10 Labi na ain og mokokunut kitu' dia
sog glegan nog ginungod bu di' mogalan-
galang mogbolotibot dia sog ain pogbaya'
kitu' dia sog gotowanan.

Bugalon ilan bu ondi' ilan mogalan-
galang monompola' dia sog ain kodi-
wotaan.
11 Tibua, minsan og moloikatanan kitu'
nog modasig bu motas ilan pa dia sog
polopanadanan kitu' nog di' motud, bila
sumbungon nilan dia sog sungu'an nog
Pogbaya', di' nilan da tompola'on.
12 Tibua, og polopanadanan koyon nog
di' motud, tompola'on nilan ain og da'
nilan kitu' kosabut. Mama' ilan nog
sagya manusia' kitu' nog inangon nilan
mogdayun nog di' nilan pokpikilpikilon
poguna. Sa'an piongon og manusia'
kitu' po' pongukpa'an ilan tibua bu po-
munu'oy. Domikian da ma' nitu' og
gotowanan kitu' nog mogla'at ilan da.

13 Og gotowanan koyon nog mingula'at
nog dumaanan nilan, og tumbas dun
dianilan og gla'at dosop. Loliagon ilan
moginang nog glegan nog napsu nilan
minsan dia sog kosompagan. Sabap sog
kohinangan nilan koyon, ilan og mikoit
nog sipogan niu bila madap ilan kuman
dianiu.
14 Kobon non, da' lual poktotima'anan
nilan og kolibunanan bu di' ilan lumota'
moginang nog dusa. Bu ain moguya'
og kopongandol non dia sog Mikpongon,
mosompun nilan koit mampu' dianilan.
Po' og polopanadanan koyon, moto ilan
tokodoy mogbigyak. Sabap sog kohinan-
gan nilan koyon, misugat ilan nog sumpa
nog Mikpongon.
15 Binolong nilan og polomotadon nog
modulus mangka ilan pogunut nog kohi-
nangan ni Bala'am kitu' kobon nitu'. Ion
og bata' ni Beor bu ion dosop og polomi-
tua. Tibua, linoliag ion nog kohinangan
kitu' nog molaton po' mikosin ion dun.
16 Tibua, pinoliksa' nog kuda' non kitu'
tumalu' dianon po' og kuda' non kitu'
mikopoktalu' podali'dali' nog talu' nog
gotow. Sa'an itu' da' kodayun og kododu-
pangan ni Bala'am kitu'.
17 Og polopanadanan kitu' nog di' mo-
tud, domikian nog ma' ilan nog tobud
nog kinotian otawaka og ginampol nog
sagya inoyupan nog galu'. Sinimpanan
ilan na nog Mikpongon nog pogonongan
nog landu' nog kodolom.
18 Po' kilondu'an na og pomali nilan
koyon nog da' sagnat non. Bu ginamit
nilan og kohinangan koyon nog kosi-
pogsipog bagun og gotowanan koyon,
koyuba'an ilan dun nog saka solian nilan
pa bosia lumota' moginang nog kohinan-
gan kitu' nog di' pia.
19 Po' ma' long nilan pa dun, “Ain
mokokunut dia sog pomali nami koni,
mokopoginang ilan na nog minsan olo
og glegan nilan moginang.” Saka og
polopanadanan koyon nog di' motud, og
minulipon dianilan og dili kohinangan ni-
lan koyon, nog boya'an mogla'at ilan dun.
Po' og gotow miulipon sog ain potiangon
non kitu' nog mogbaya' dianon.
20 Dadi, bianan sog kisunan nilan na
og Polonabang bu Kounutan ta nog si
Isukristu, mikoluas ilan tidu sog baya'
nog dusa dini sog kilawan koni. Saka,
tinigolow nilan mokpuli' dia sog baya'
nog dusa mangka ilan nosop pogboya'oy

dun. Dadi, labi pa kolaton og doksu'an
nilan dia sog doksu'an nilan kitu', kobon
nog da' nilan pa kosunoy si Kristu.
21 Golom pa bosia somo' da' nilan ko-
sunoy og bianan nog boya'an modulus
og gotow dun gaba' nog kosunan nilan
na nog saka tolikudan nilan og pomali
kitu' nog pilatas dianilan nog tidu sog
Mikpongon.
22 Ain og gotow nog ma' nion,
miponongi' sog talu' kitu' nog, "Og
gayam, kanon non mokpuli' og guta'
non." Bu ngon dosop og talu' nog,
"Og babuy nog linigu' na, mokpuli' da
lumobug sog globugan non."

3

*Og gondow nog kopokpuli' nog Pog-
baya'*

1 Amu, og glokoleanan ku nog bololaga'
dianakon, koni og kodua' sulat u nog
pinoit u dion niu. Sinulat u dua' buk sulat
u koni dianiu bagun og pogopason niu
molonu' kobon non og pikilan niu.
2 Og kolegan ku bosia dianiu nog
pomikilon niu og pidonsama' nog polo-
molatasanan kitu' nog Mikpongon kobon
nitu' nog pilatas nilan dia sog go-
towanan. Bu pomikilon niu dosop og
dondagananan kitu' nog Polonabang bu
Kounutan ta nog si Isukristu, nog pilatas
non dianiu bianan dia sog sosugu'onanan
non kitu'.
3 Sog tagna', sumboy kosunan niu nog,
bila matong dali' na bungkas, ngon go-
towanan tumua' nog pigokbit ilan nog dili
glegan nilan nog pigboya'an nog dusa. Bu
pogwanwanon nilan og tud niu koyon.
4 Bu ma' nini og poktolu'on nilan dia-
niu, "Og pasad non kitu' mokpuli' dow
ion dini, ain buan ion dun? Tidu pa
sog kopatoy nog mokogulanganan ta, og
dunya koni da' poksop. Ion non da kobon
non tidu pa sog tolipunan non."
5 Og gotowanan koyon, piksolingawan
nilan og sabut nilan nog kobon nitu'
piongon nog Mikpongon og pigloban nog
glangit bu glupa'an bianan sog sagya talu'
non. Og kopokpongon non nog glupa'an
bianan sog tubig bu miongon tidu sog
tubig.
6 Bu og dunya kobon nitu', sabap dosop
sog tubig migla'at po' bianan sog glayas.
7 Numun koni, og pigloban nog glangit
bu glupa'an, sinimpan nog Mikpongon,
nog sagya sog talu' non, mogla'at bianan
sog gapuy. Sa'an itu' sinimpan non po'
ngon gondow nog, og gotowanan kitu'
nog di' moktamuy dia sog Mikpongon
polihola'on non.
8 Tibua amu, og glokoleanan ku nog
bololaga' dianakon, na' niu poksolin-
gawan og solabuk talu' koni. Dia sog
Pogbaya', og gobon nog sondow migbatuk
ilan da nog gobon nog songibu ton. Bu
og gobon nog songibu ton migbatuk ilan
dosop da nog gobon nog sondow.*
9 Dadi, balu' nog gotowanan kitu' dun,
mobon tumanoy nog Pogbaya' og pasad
non kitu' po' da' nilan kosabut bog olo og
kopokpa'at nog Pogbaya' nog timpu. Ion
ompayat og ponutus non dianiu po' om-
pok ion bosia nog minsan sala kotow si'oy
og mangoy sog gla'at. Suga'id non, og
kolegan non bosia glam nog gotowanan
moglila' ilan nog dusaanan nilan.
10 Tibua, ibalat da sog polonakow, ko-
tokowan og gotowanan nog poktua' non,
ma' dosop nitu' og Pogbaya'. Di' kosunan
bog olo ondowoy dun og kopokpuli' non
dini. Bu bila matong na og tang kitu', og
glangit owa'on na bu uli'an na nog doguk
nog gapuy. Bu ugbaon og pigloban nog
glangit bu glupa'an. Bu og glupa'an koni
motipot dosop kanoy nog gapuy.
11 Dadi, bila ma' nitu' og bayu' nog
kopogla'at non dun, olo gidoy sumboy
og polomotadon niu? Sumboy og polo-
motadon niu kitu' pigboya'an na nog
Mikpongon bu inangon niu ain modulus
kitu' dianon.
12 Kobon non sumboy di' amu loluaton
mogdodama nog gondow kitu' nog sosa'
nog Mikpongon. Dadi, inang niu na ain
ginang kitu' nog omba'is niu inangon
bagun mosompun datong og sosa' non
kitu'. Po' sog gondow kitu' tutungon

* **3:8 3:8** Salmu 90:4

og glangit. Bu ain piongon sog glangit
motunag, kobal nog ginit nog gapuy.
13 Tibua, og dodomaan ta, og pasad non
kitu' dianita nog bogu langit bu og bogu
lupa'an, og pogonongan nog ain midulus.
14 Dadi, amu og glokoleanan ku nog
bololaga' dianakon, kobon niu mogdo-
dama nog gondow kitu', pogopasoy niu
nog kobon non molonu' og pikilan niu, bu
da'idun sila'on dianiu nog Pogbaya', bu
moglogomigus amu og glam niu dianon.
15 Pikil niu nog sabap sog ponutus nog
Kounutan ta binogayan non nog tang og
gotowanan bagun ilan mogawon tidu sog
dusa. Ma' nitu' dosop og tinalu' nog gilug
ta kitu' sog tanud nog si Paul dia sog
sulat non kitu' dianiu. Og tinalu' non dia
sog sulat non kitu' bianan sog kodalom
nog sabut nog binogoy nog Mikpongon
dianon.
16 Sog glam nog sulatanan non, ma'
nitu' dosop og pomali non pa'ali dini.
Ngon og sulatanan non nog mologon kos-
abut. Bu bila ustalon itu' nog gotowanan
koyon nog kulang sabut nilan bu di' ilan
pa kosoligan, sopon nilan og kopogustal
nilan dun. Bu ma' nitu' dosop og gininang
nilan dia sog duma talu' nog Mikpongon.
Og doksu'an non mogla'at ilan dun.
17 Dadi amu, og glokoleanan ku nog
bololaga' dianakon, bila mama' nitu' nog
kisunan niu noma og glam nini, pokpo-
tubud amu bagun amu da ondi' moit nog
glopangan nilan koyon nog pigboya'an
ilan pa nog glegan nog ginungod nog
boya'an mosimoy amu dun saka, om-
pagon na bosia og kibotangbotangan niu
dianon.
18 Suga'id non, gamit niu kobon non og
tulung nog Polonabang bu Kounutan ta
nog si Isukristu. Bu kobon non podalom
niu og sabut niu pa'ali dianon.

Glam nog kotas bu gadab mongon di-
anon tidu sog numun koni bu asta pa sog
da' kopus non. Amen.

Og tagna' Sulat ni Jan

Og Piuna Talu' pa'ali sog tagna' Sulat ni Jan

Si Jan, ion sala kotow sog sopulu' bu dua' sosugu'onanan ni Isukristu nog di-nondag non mogustal pa'ali dianon. Ngon tolu buk sulat ni Jan nog pinoit non sog poktanudanan dia ni Isukristu. Mogulang na ion og kosulat non nog tolu buk sulatanan non koni.

Og tigana' sulat non koni, pinoit non dia sog glam nog gotowanan kitu' nog tinu-mud na dia ni Isukristu sog ainain nog bonuaanan. Sog tang koyon, modakol og gotowanan mikpanad nog di' motud. Og duma, mikpoktalu' ilan nog og Bata' dow nog Mikpongon onda' solug nog glawas nog kilawan, otawaka onda' dow bota'oy nog sagyaotow, suga'id non, tinumona' dow tibua ion dini sog glupa'an.

Dadi, pilogdong ni Jan bianan sog sulat non koni dia sog ain mingandol na dia ni Isukristu, nog si Isus, ion og tantu Bata' nog Mikpongon, bu ion og tantu gotow dosop. Bu pidonsama' non dosop tumalu' sog ain og mikokunut na dia ni Isus nog mogolig ilan tokodoy nog pik-panad nog duma gotowanan koyon nog di' dumalan sog pikpanad nog miktidu dia ni Isukristu. Bu ondi' ilan tokodoy tumud nog pikpanad nog gotowanan koyon nog di' motud.

Sog sulat koni, mitampal dosop nog ain sinumalig na dia ni Isukristu, molalam dia sog Gama' nog Ion og Mikpongon, bu molalam dosop dia sog pakasiotow non.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-4.
2. Og dolag bu og kodoloman, 1:5–2:29.
3. Og gombata'anan nog Mikpongon bu og gombata'anan ni Kindagow, 3:1-24.
4. Og motud bu og glopangan, 4:1-6.
5. Og polosuku'an nog ain molalam, 4:7-21.
6. Og kopomondag nog bianan sog kopongandol, 5:1-21.

Og Talu' nog pitongow nog Mikpongon dianita

1 Sinumulat ami dianiu pa'ali sog Talu' nog piktiduan nog kotubu' nog donsama' na miongon tidu pa sog tolipunan. Og Talu' koyon nog pogolongon nami, ion non ion og midongog nog dili tolinga nami, bu mitongow nog dili mata nami, bu mituyok nog dili komot nami, bu kitima'anan nami.

2 Bu og piktiduan nog kotubu' koni, linogdoy non og ginungod, bu mitongow nami ion. Dadi, tinoksi'an nami ion dianiu, nog ion og mogbogoy nog kotubu' nog da' kopus non. Sog donsama' pa, dia na ion sog Gama' ta nog Mikpongon, bu pitongow na dianami.

3 Sa'an itu' pikpulonag nami dianiu pa'ali sog mitongow nami, bu midongog nami kitu', bagun amu mokopoksolabuk dianami, bu og kopoksolabuk ta koni bianan dia sog kosolabuk ta dia sog Gama' ta nog Mikpongon, bu dia sog Bata' non nog si Isukristu.

4 Sinumulat ami ini dianiu bagun da motoktub og da'da'an ta.

Og glangka nog gotow, ain sinumo-labuk nadia sog Mikpongon

5 Og gustalan nog midongog nami dia ni Isukristu, ion non ini og pokpolotason nami koni dianiu nog, og Mikpongon, dianon og dolag. Da'idun nododa' og dolom dianon.

6 Dadi, bila moktalu' ita nog sinumo-labuk ita na dia sog Mikpongon nog saka, og poginangon ta og kohinangan da dia sog kodoloman, og ma'ana non, migloput ita bu da' ta longkaoy og motud.

7 Tibua, bila og poginangon ta og ko-hinangan nog dia sog kodolagan mama' non, nog ion dia sog dolag, mokopok-solabuk ita nog dumaanan ta bu kiugasan na og glam nog dusaanan ta nog dugu' ni Isus nog miglayas sog kudus, nog ion og Bata' nog Mikpongon.

8 Bu bila moktalu' ita nog da'idun dusa ta, piglimbungan ta og dili glawas ta, bu da' ta tolima'oy og motud.

9 Tibua, bila moglila' ita nog dusaanan ta dia sog Mikpongon, ompunan non

ita sog glam nog dusaanan ta kitu' po'
ion kopongondolan bu di' mogbigya', bu
ugasan non og glam nog kohinangan ta
kitu' nog molaton.
10 Tibua, bila moktalu' ita nog da' ita
pokodusa, og ma'ana non pingingloput ta
og Mikpongon, bu da' ta pa tolima'oy og
talu' non.

2

Si Isus og mingingolot dianita

1 Amu, og gombata'anan ku nog kolo-
laman ku, sinulat u ini dianiu bagun amu
bosia ondi' na mokinang nog dusa. Tibua,
bila ngon og mokopoginang nog dusa,
ngon sala kotow og mingingolot dianon
dia sog Gama' ta nog Mikpongon. Bu
og mongingolot koyon, ion non ion si
Isukristu, nog ion og midulus.
2 Ion miimung pomalas. Og ma'ana
non, bianan dia sog kopalas kitu' dianon,
kiugasan dun og glam nog dusaanan ta.
Bu kona' tibua og dusaanan ta, suga'id
non, asta dosop og dusaanan nog glam
nog gotow.
3 Bila mikokunut ita sog dondaganan
nog Mikpongon, motintu dianita nog
sunan ta ion.
4 Bila ngon gotow nog moktalu' nog
kosunan non og Mikpongon, saka onda'
non unutoy og dondaganan non kitu',
og gotow koyon migloput bu onda' non
tolima'oy og motud nog miktidu sog
Mikpongon.
5 Tibua, simasima og mikokunut dia sog
talu' nog Mikpongon, og glolaman nog
gotow koyon sog Mikpongon mituman na.
Og gindanan nog sinumolabuk ita na dia
sog Mikpongon ma' nini.
6 Ain og miktalu' nog sinumolabuk na
dia sog Mikpongon, sumboy moglogiling
dia sog polomotadon ni Isukristu.

Og dondagan nog Mikpongon

7 Glokoleanan ku nog kololaman ku,
og dondagan koni nog sinulat u dianiu
kona' amu na og sobu' dun. Bu kisunan
niu na ini tidu pa sog tolipunan. Po'
donsama' niu na midongog bianan sog
gustalan kitu' dianiu.
8 Tibua, minsan si'oy donsama' niu na
midongog og dondagan koni, mama' da
nog bogu pa dianiu po' og kotud nog
dondagan koni, motongow dia ni Kristu
bu motongow dosop dianiu. Po' og dolom
maya'maya' na mawa' bu og tantu nog
dolag sinumilow na.
9 Bila ngon gotow nog moktalu' nog ion
dia na sog kodolagan, saka pokongitan
non pa og gilug non sog tanud, og gotow
koyon dia pa sog kodoloman.
10 Tibua, og gotow nog mololat dia sog
pigilugan non, kobon non dia ion sog
kodolagan. Bu di' ion kotongowan nog
boya'an mokodusa ion.
11 Bigya' non, ain og gotow kitu' nog
mangit pa sog gilug non sog tanud, dia
pa ion migliu'liu' sog kodoloman. Bu
og poginangon non, og kohinangan pa
nog kodoloman. Di' non sunan ain ion
posungu' po' miimung nog ondi' na ion
mokotongow kobal nog modolom.
12 Sinulat u ini dianiu, amu og gom-
bata'anan ku sog tanud, po' og dusaanan
niu kiompunan na bianan sog ngalan ni
Kristu.
13 Sinulat u ini dianiu, amu og mokogu-
langanan sog tanud, po' kisunan niu
na ion, ion donsama' na tidu pa sog
tolipunan.
Sinulat u dosop ini dianiu, amu og
boguotowanan pa, po' dinag niu na si
Kindagow.
Sinulat u ini dianiu, amu og gom-
bata'anan ku, po' kisunan niu na og
Gama' ta nog Mikpongon.
14 Sinulat u ini dianiu, amu og mokogu-
langanan sog tanud, po' kisunan niu
na ion, ion donsama' na tidu pa sog
tolipunan.
Sinulat u ini dianiu, amu og boguo-
towanan pa, po' ompagon amu na dia sog
Mikpongon. Bu og talu' non miungod na
dianiu. Bu dinag niu na Kindagow.
15 Na' amu mima nog dinunya otawaka
og gininisan nog dini sog dunya. Po'
bila og gotow mima nion, og ma'ana
non, onda' ion kolalam nog Gama' ta nog
Mikpongon.
16 Po' og glam nog dinunya, ion non
ion og mokodusa kitu' nog glegan nog

ginungod, bu ain motongow non kitu' nog
ilakad gimaan non dun, bu og mogbonsag
nog gakod non. Og glam nog kohinangan
koni, onda' poktidu sog Gama' ta nog
Mikpongon, suga'id non, dini da miktidu
sog dunya koni.
17 Og dinunya bu og glam nog gimaan
nog gotowanan nog dinunya, solianlian
da. Tibua, og gotow nog mikokunut sog
glegan nog Mikpongon, motubu' ion asta
sog da' kopus non.

Og minanta dia ni Isukristu

18 Gombata'anan ku, dali' na og
bungkas. Dadi, og midongog niu kitu' nog
ngon posungu' matong og mongantu dia
ni Kristu, minsan numun koni modakol
na og minatong nog polongantu dia ni
Kristu. Dadi, sa'an itu' kosunan ta nog
dali' nododa' og bungkas.
19 Og gotowanan koyon, kona' ta
nododa' ilan og sakup. Sa'an minawa'
ilan dianita. Po' somo' sakup ta da ilan,
onda' ilan bosia pokulog dianita. Tibua,
sa'an ion minawa' ilan po' ma'ana non,
kona' ta ilan sakup.

20 Tibua amu, kosunan niu nog bino-
gayan amu nog Bolakat nog Mikpongon
tidu dia ni Kristu. Dadi glam niu, moko-
sun amu na nog motud.
21 Dadi akon, sa'an sinumulat u dianiu,
kona' po' sabap nog ondi' niu kosunan og
motud, suga'id non, sabap sog kosunan
niu na, bu sabap dosop nog da'idun og
gloput nog moktidu sog motud.
22 Sima ma buan og moloput? Og
moloput koyon, ain og ondi' tumud nog
si Isus, nog ion og Kristu.* Dadi, ain og
ondi' tumud, ion non ion og mongantu dia
ni Kristu, bu da' non tolima'oy og Gama'
ta nog Mikpongon bu og Bata' non nog si
Isus.
23 Po' simasima ompok tumolima' dia
sog Bata', og ma'ana non, onda' non
dosop tolima'oy og Gama'. Tibua,
simasima og tinumolima' dia sog Bata',
og ma'ana non, tinolima' non dosop og
Gama' ta nog Mikpongon.
24 Dadi, sumboy ungodon niu sog piki-
lan niu og midongog niu kitu' nog gusta-
lan nog tidu pa sog kotabuk niu dia ni
Isukristu. Po' bila inungod niu na itu', dia
amu na kobon non sog Mikpongon bu dia
sog Bata' non.
25 Bu motabuk ta og pinasad ni Kristu
kitu' dianita nog kotubu' nog da' kopus
non.
26 Sinulat u ini dianiu pa'ali dia sog
polopanadanan kitu' nog di' motud po'
bagun nilan da amu ondi' moit.
27 Tibua si Kristu, binogoy non na dia-
niu og Bolakat nog Mikpongon nog kobon
non mogonong ion dianiu. Dadi, minsan
da'idun si'oy lumual og mokpanad dianiu,
og Bolakat non na og mokpanad pa'ali
sog glam nog motud. Po' og pikpanad
non koyon motud. Kona' og gloput. Dadi,
pokokunut amu dia sog pikpanad nog
Bolakat nog Mikpongon koyon dianiu. Bu
kobon non singkot amu dia ni Kristu.
28 Dadi gombata'anan ku, kobon non
singkot amu dianon po' bagun bila ma-
tong na ion, ondi' ita mondok bu ondi' ita
mosipog dianon.
29 Dadi, kisunan niu noma nog si Kristu
midulus, sumboy kosunan niu dosop nog
ain og moginang nog kodulusan, og bata'
dosop ion nog Mikpongon.

3

Og gombata'anan nog Mikpongon

1 Kosunan ta nog landu' og glolaman
nog Mikpongon dianita, po' tontong niu
polo'ma, iningolanan non tanan ita nog
gombata'anan non! Bu gombata'anan
non doda' ita! Tibua, og gotowanan
nog da' pokokunut sog Mikpongon, onda'
nilan ita kilolaoy po' onda' nilan dosop
kilolaoy og Mikpongon.
2 Glokoleanan ku nog kololaman ku, nu-
mun koni og gombata'anan ita na doda'
nog Mikpongon. Tibua, onda' pa si'oy po-
tompaloy dianita bog olo bayu'bayu' nog
poktimoluyan ta sog gunanunan koyon,
kosunan ta da, nog bila tumua' na ion,
mimung ita na mama' non, po' motongow
ta na ion bog olo bayu'bayu' non.

* **2:22 2:22** Somo' ita da, si Isus, ion og tantu Diwata.

3 Dadi, simasima migdodama nog ma'
nitu', polonu'on non og pikilan non bu
og polomotadon non bagun ion mimung
mama' ni Isukristu nog molonu'.
4 Ain og gotow nog moginang nog dusa,
og ma'ana non, sinoksug non og botad
nog miktidu dia sog Mikpongon. Po' og
ginang koyon nog da' kunut dia sog botad,
ion non ion og dusa.
5 Kisunan niu nog sa'an si Kristu mi-
nangoy dini, po' bagun non mawa' og
dusaanan ta. Po' ion, da' og dusa non.
6 Dadi, ain og sinumolabuk na dia ni
Kristu, di' na ion tumibaba' moginang nog
dusa. Tibua, ain og gotow nog kobon non
moginang da nog dusa, og ma'ana non,
onda' non pa kilolaoy si Kristu, bu ondi'
non pa ion kosunan.
7 Gombata'anan ku, na' amu moleg
kobigyakan nog minsan sima otowoy. Po'
ain og moginang nog kodulusan, modulus
ion mama' ni Kristu.
8 Tibua, ain og moginang kobon non
nog dusa, og sakup ion ni Kindagow. Po'
si Kindagow, tidu pa sog tolipunan, miko-
dusa na. Sa'an og Bata' nog Mikpongon
minangoy dini po' inangoy non lo'atoy og
ginang ni Kindagow.
9 Simasima binata' nog Mikpongon,
ondi' na tumibaba' moginang nog dusa
po' dianon na og kotubu' nog miktidu
sog Mikpongon. Bu sabap sog binata' na
ion nog Mikpongon, mologon nododa' nog
tumibaba' ion moginang nog dusa.
10 Og gindanan bog olo og piktingkaan
nog gombata'anan nog Mikpongon bu
og gombata'anan ni Kindagow ma' nini.
Ain og ondi' moginang nog kodulusan
otawaka ondi' mololat sog pakasiotow
non, kona' og gombata' nog Mikpongon.

Moglinolatoy ita

11 Koni og pomali nog midongog niu
tidu pa sog tolipunan, nog sumboy mogli-
nolatoy ita.
12 Na' amu moglogiling dia ni Kain. Po'
ion og sakup ni Kindagow. Bu binunu'
non og kongudan non. Iduma gidoy buan
binunu' non ma? Sa'an itu' binunu' non,
po' og kongudan non kitu', midulus og
kohinangan non saka ion, molaton og
kohinangan non.
13 Dadi pigilugan ku, na' amu mosobu'
dun bila pokongitan amu nog gotowanan
dini sog dunya.
14 Po' kisunan ta nog mikawa' ita na
tidu sog patoy bu minangoy ita na sog
kotubu' nog da' kopus non. Sa'an kisunan
ta po' sabap sog milolat ita sog pigilugan
ta. Po' simasima ondi' mololat, og ma'ana
non, og gotow koyon dia pa ion sog patoy.
15 Bu ain og gotow nog mangit sog gilug
non, mama' da nog binunu' non na. Bu
kosunan niu nog og polomunu', da'idun
og kotubu' non nog da' kopus non.
16 Dadi, ma' nini og kosabut niu dun
bog olo doda' og glolat, si Isukristu, inatas
non matoy sabap sog glolatan non dianita.
Dadi ita si'oy, sumboy bosia mongatas
ita dosop sumoliu dia sog pigilugan ta
minsan sog kopotayan.
17 Bila ngon sala kotow dianita nog
ngon ngon da bosia dianon, saka miton-
gow non og gilug non nog kilogonan, saka
ondi' non ion tobangan, ondi' buan og
motud nog dianon og glolat nog Mikpon-
gon.
18 Dadi gombata'anan ku, sumboy kona'
tibua sagya moktalu' ita nog mololat ita.
Suga'id non, og tantu mololat sumboy
motongow bianan dia sog kohinangan ta.
19 Dadi, ma' nitu' og kisunoy ta dun nog
ita, dia ita na doda' sog motud, bu bianan
ditu' mimung nog motikna' og pikilan ta
dia sog sungu'an nog Mikpongon.
20 Minsan si'oy mogdialominawa ita
nog ukumon ita sabap sog mikodusa ita,
og glolat nog Mikpongon labi pa sog
pikilan ta kitu'. Bu ion, kosunan non og
glam non.
21 Dadi glokoleanan ku nog kololaman
ku, bila onda'idun na og dialominawa
ta nog ma' nitu', ondi' ita na modapa'
mongadap sog Mikpongon.
22 Bu motabuk ta ain pongonion ta
dianon po' mikokunut ita dia sog donda-
gananan non. Bu ininang ta og sosuku
nog kosu'atan ion dun.
23 Bu og dondagan non ma' nini. Sum-
boy tumud ita dia sog ngalan nog Bata'

non nog si Isukristu. Bu sumboy moglinolatoy ita mama' nog dinondag non kitu' donsama' dianita.
24 Simasima og mokokunut sog dondagananan nog Mikpongon, og ma'ana non, kobon non dia ion sog Mikpongon, bu og Mikpongon kobon non dianon. Sa'an kosunan ta nog og Mikpongon dia na nita, sabap sog Bolakat non nog binogoy non dianita.

4

Sumboy pokilailaon ta og poktiduan nog bolakat

1 Glokoleanan ku nog kololaman ku, na' amu mogdodali' tumud sog gotowanan koyon nog moktalu' ilan nog ngon og bolakat nilan nog miktidu dia sog Mikpongon. Suga'id non, pokilaila niu pa poguna bog dia ta' doda' miktidu sog Mikpongon. Po' modakol og polopanadanan nog momali ilan nog di' motud nog mikponua' dini sog dunya koni.
2 Bu og gindanan niu dun nog og bolakat koyon nog miktidu dia sog Mikpongon, ma' nini. Simasima og gotow nog mokpanad nog si Isukristu miktimaluy gotow, ion non ion og gindanan niu dun nog, og bolakat non koyon ion non nion og miktidu sog Mikpongon.
3 Tibua, ain ondi' ma' nitu' og gustalan non dun nog si Isus miktimaluy gotow, og pikpanad non koyon, ion non ion og gindanan nog og bolakat non kitu' da' dia miktidu sog Mikpongon. Suga'id non, og bolakat koyon nog dion non, miktidu ion dia sog minanta kitu' dia ni Kristu. Ion non ion og midongog niu kitu' nog posungu' pa matong saka, numun koni dini na.
4 Tibua amu, og gombata'anan ku, og sakup amu na nog Mikpongon. Sa'an dinag na dianiu og polopanadanan koyon nog di' motud, po' og Bolakat nog Mikpongon og migonong dianiu. Bu og kopogbaya' non labi pa dia sog kopogbaya' nog bolakat nilan koyon dini sog dunya.
5 Og polopanadanan koyon nog di' motud, sakup ilan nog dunya. Sa'an itu' og pogustalon nilan ain da og dini sog dunya. Bu og gotowanan dini sog dunya koni, mokinongog dianilan.
6 Tibua ita, og sakup ita na nog Mikpongon. Dadi, ain og kisunan non na og Mikpongon, mokinongog ion dianita. Tibua, ain og kona' sakup nog Mikpongon, ondi' ion mokinongog dianita. Dadi, ma' nitu' og kiindanoy ta dun og bolakat koyon nog motud bu og bolakat koyon nog di' motud.

Og glolat dia kotongow sog Mikpongon

7 Glokoleanan ku nog kololaman ku, sumboy kobon non moglinolatoy ita. Po' og Mikpongon, ion og poktiduan nog glolat. Og gotow nog milolat sog pakasiotow non, ion binata' nog Mikpongon bu kosunan non na og Mikpongon.
8 Simasima ondi' mololat, di' non kosunan og Mikpongon. Po' og Mikpongon og poktiduan nog glolat.
9 Og kopokpotongow nog Mikpongon nog glolaman non dianita ma' nini. Dinondag non og Bata' non nog boktung mangoy dini sog dunya bagun ita kongonan nog kotubu' nog da' kopus non bianan dianon.
10 Og glolat kitu' nog pogolongon ku, kona' og glolaman ta sog Mikpongon, suga'id non, og glolaman nog Mikpongon dianita nog boya'an lamig non tanan binogoy og Bata' non mimung nog pomalas bagun ita kompunan sog dusaanan ta.
11 Glokoleanan ku nog kololaman ku, bila ma' nitu' ma og glolaman nog Mikpongon dianita, ita si'oy, sumboy moglinolatoy ita.
12 Po' da'idun og gotow nog mikotongow nog Mikpongon. Tibua, bila moglinolatoy ita, og Mikpongon kobon non mogonong dianita. Dadi bila ma' nitu', og glolaman nog Mikpongon, mituman na dianita.
13 Kisunan ta nog dia ita na sog Mikpongon bu ion si'oy dia na nita po' sabap sog Bolakat non nog binogoy non dianita.
14 Bu ami, mitongow nami ion bu pigustal nami sog gotowanan nog, og Gama' ta nog Mikpongon, dinondag non og Bata' non mangoy dini bagun ion mimung

nog Polonabang nog gotowanan dini sog
dunya.
15 Og gotow nog mogustal nog si Isus
og Bata' nog Mikpongon, kobon non og
Mikpongon mogonong dianon. Bu ion
si'oy, kobon non dia dosop sog Mikpon-
gon.
16 Dadi, sumalig ita dia sog glolaman
nog Mikpongon po' kibianan ta na.
Og Mikpongon og poktiduan nog glo-
lat. Dadi, simasima og pigboya'an nog
glolat, ma'ana non, dia ion kobon non sog
Mikpongon bu og Mikpongon si'oy kobon
non mogonong dianon.
17 Dadi bila ma' nitu', dia noma nita
og glolat, mituman na itu' dianita. Sa'an
ondi' ita na mondok bila matong na og
gondow kitu' nog ukumon og glam nog
gotow. Po' minsan si'oy dini ita pa
sog dunya koni, piglogilingan ta da og
polomotadon ni Kristu.
18 Bila dia ita sog glolat, ondi' ita mon-
dok. Po' og glolat koyon nog mituman,
og mokawa' nog gondok ta. Bila mondok
ita, og ma'ana non, onda' pa kotuman
og glolat kitu' dianita. Po' sa'an og
gotow mondok po' og dodomaan non
polihola'on ion.
19 Sa'an mololat ita po' og Mikpongon
milolat poguna dianita.
20 Bila ngon gotow moktalu' nog ion
molalam sog Mikpongon saka mangit ion
sog gilug non, og gotow koyon moloput.
Po' bila ondi' ion mololat dia sog gilug
non nog saka kobon non motongow non,
olo ma og mogandun kolalam non dia sog
Mikpongon nog saka ondi' non moton-
gow?
21 Dadi, koni og dondagan nog binogoy
non dianita, simasima og gotow nog mo-
lalam sog Mikpongon, sumboy molalam
dosop dia sog gilug non.

5

Momondag ita bianan sog kopongandol

1 Simasima og tumud nog, si Isus og
Kristu,* binata' na ion nog Mikpongon.
Bu simasima og molalam sog gama', mo-
lalam dosop ion sog bata' non.
2 Og gindanan nog mololat ita sog gom-
bata'anan nog Mikpongon ma' nini. Mo-
lalam ita sog Mikpongon bu mokokunut
ita dia sog dondagananan non.
3 Po' og glolaman ta dia sog Mikpon-
gon motongow bianan sog kopokokunut
ta dia sog dondagananan non. Bu og
dondagananan non koyon ondi' mologon
pogunuton.
4 Po' simasima binata' na nog Mikpon-
gon mimondag na sog dinunya. Bu sa'an
mikopondag ita po' bianan sog kopongan-
dol ta.
5 Dadi, sima mobuan og mokopomondag
sog dinunya? Og mokopondag sog
dinunya, ain da og tinumud nog si Isus
og dili Bata' nog Mikpongon.

*Og gininisan nog taksi' pa'ali sog kodi-
wata ni Isukristu*

6 Si Isukristu koni, minangoy ion dini.
Sa'an kisunan ta po' bianan sog kobunyag
dianon sog tubig bu sog kopatoy non kitu'
nog miglayas og dugu' non. Kona' tibua
bianan sog tubig, suga'id non, bianan
dosop sog dugu' non. Bu og Bolakat
nog Mikpongon og mikotaksi' dia sog go-
towanan pa'ali dianon, bu og koponaksi'
nog Bolakat non koyon motud. Po' og
Bolakat non koyon, og poktiduan nog
motud.
7 Dadi, ngon tolu ginis og mokotaksi'
pa'ali dianon, nog si Isus, ion non og Bata'
nog Mikpongon.
8 Sa', bianan sog kotaksi' dianon nog
Bolakat nog Mikpongon. Kodua', bianan
sog kobunyag dianon sog tubig. Bu kotolu
non, bianan sog dugu' non nog miglayas
sog kudus. Og tolu ginis koni nog taksi'
pa'ali dianon miksolabuk ilan.
9 Bila tudon ta og koponaksi' nog
sagyaotow, labi ita na tud sog koponaksi'
nog Mikpongon po' og koponaksi' nog
Mikpongon motud nododa', bu tinoksi'an
non pa'ali sog Bata' non.
10 Dadi, simasima og tumud nog si
Isus og Bata' nog Mikpongon, kitoksi'an
dianon pa'ali dia ni Isus. Tibua, ain
og ondi' tumud sog Mikpongon, piloput

* **5:1 5:1** Somo' ita da, si Isus, ion og tantu Diwata.

non og Mikpongon po' da' ion tud sog koponaksi' non kitu' pa'ali sog Bata' non.
11 Koni og taksi' kitu' nog pogolongon. Og Mikpongon, binogayan non ita nog kotubu' nog da' kopus non. Bu og kotubu' koyon nog da' kopus non, dia poktidu sog Bata' non.
12 Dadi, simasima sinumolabuk dia sog Bata' non, ngon og kotubu' non dia sog Mikpongon. Tibua, simasima og ondi' sumolabuk dia sog Bata' nog Mikpongon, onda'idun og kotubu' non dia sog Mikpongon.

Og kotubu' nog da' kopus non

13 Sinulat u ini dianiu, po' bagun ain tinumud na dia sog Bata' nog Mikpongon, motantu dianiu nog binogayan amu na nog kotubu' kitu' nog da' kopus non.
14 Dadi, ondi' ita na modapa' mongadap sog Mikpongon. Po' kosunan ta nog bila mongoni ita dianon nog ain dumalan dia sog glegan non, bogoyon non dianita.
15 Bu bila kosunan ta na nog inongogan non og gyakin ta, kosunan ta dosop nog motabuk ta da og minsan olo pongonion ta dianon.
16 Bila ngon og sala kotow, nog mitongow non og gilug non sog tanud moginang nog dusa nog ondi' da mogdoksu'an sog patoy nog da' kopus non, og mikotongow koyon dun, sumboy pogyokinan non og gilug non koyon nog mitongow non moginang nog dusa po' umpianan da nog Mikpongon og kotubu' non kitu'. Og pogolongon ku koni, ain og gotowanan kitu' nog mikodusa nog ondi' mogdoksu'an sog patoy nog da' kopus non. Po' ngon og gininisan nog dusa nog mogdoksu'an sog patoy nog da' kopus non. Tibua, onda' u poktalu' nog pogyokinan niu pa'ali sog dusa kitu' nog mogdoksu'an sog patoy nog da' kopus non.
17 Og glam nog kohinangan nog di' dumalan sog motud, og dusa da. Tibua, ngon da og dusa nog ondi' mogdoksu'an sog patoy nog da' kopus non.

18 Kosunan ta nog ain binata' na nog Mikpongon, ondi' ilan na tumibaba' moginang nog dusa. Po' og Bata' nog Mikpongon og mogipat dianilan, bu si Kindagow ondi' na mokopongula'at dianilan.
19 Bu kosunan ta nog ita, og gombata'anan ita na nog Mikpongon. Bigya' non, og gotowanan nog misakup dini sog gliwag nog dunya koni, pigboya'an ilan ni Kindagow.
20 Kosunan ta dosop nog, og Bata' nog Mikpongon minatong na dini sog dunya bu binogoy na dianita og sabut bagun ta kosunan og motud nog Diwata. Bu sinumolabuk ita na dia sog motud nog Diwata, sog Bata' non nog si Isukristu. Ion og tantu Diwata, bu ion og poktiduan nog kotubu' kitu' nog da' kopus non.
21 Dadi gombata'anan ku, pogolig amu nog glatdiwataanan otawaka monglodawan.

Og kodua' Sulat ni Jan

Og Piuna Talu' pa'ali sog kodua' Sulat ni Jan

Og kodua' sulat ni Jan koni posungu' dia sog poktanudanan dia ni Kristu. Og timpu nog kosulat non nini, ompihit tokodoy og kibona'bona'an nog ain tinumud dia ni Isukristu. Dadi, dinalil non og posungu'an nog sulat koni. Og ma'ana nog pigolong nog koyon nog glibun nog kololaman non bu og gombata'anan non, ion non ion og glumpuk nog poktanudanan bu og sakupanan nog glumpuk koyon. Og pigustal dini pa'ali sog kopokilolamuy nilan bu og podonsama' dianilan pa'ali sog polopanadanan kitu' nog di' motud bu og pikpanad nilan.

1. Og bokna nog sulat koni, 1-3.
2. Og bololaga' og glolat, 4-6.
3. Og pidonsama' pa'ali sog pikpanad kitu' nog di' motud, 7-11.
4. Og doksu'an nog sulat koni, 12-14.

1 Akon, og mogulang nog bogolal niu sog tanud, sinumulat u nog sulat koni.

Og sulat u koni posungu' dia sog glibun kitu' nog pinili' nog Mikpongon, bu asta sog gombata'anan non kitu' nog kololaman ku bianan sog kopoksolabuk ta sog motud. Kona' tibua nakon og molalam dianiu, suga'id non, og glam nog mikosun kitu' nog motud.

2 Po' og motud kitu' kobon non dianita, bu di' itu' mokulog dianita asta sog da' kopus non.

3 Og tulung, glolat, bu og kotikna' nog pomikilan mongon dianita tidu sog Gama' ta nog Mikpongon, bu sog Bata' non nog si Isukristu bianan sog tud ta sog motud pa'ali dia ni Kristu, bu sog glolaman non dianita.

Og motud bu og glolat

4 Landu' og da'da'an ku nog dangan kisunan ku nog, og duma gombata'anan mu, mikokunut ilan sog motud nog gustalan. Po' ma' nion koyon og dondagan dianita nog Gama' ta nog Mikpongon.

5 Amoyamoy dianika, ika og kololaman ku, nog moglinolatoy ita glam ta. Kona' ini bogu og dondagan koni nog sinulat u dianika. Po' ion non ini og dondagan kitu' nog midongog ta tidu pa sog tolipunan.

6 Po' ma' nini og kopokpotongow ta nog glolaman ta dia sog Mikpongon, bila og polomotadon ta dumalan dia sog dondagananan non. Bu midongog niu tidu pa sog tolipunan og dondagan non kitu' nog sumboy og glam non, inangon ta bianan dia sog glolat.

7 Modakol og polopanadanan nog momali ilan nog di' motud nog minawa' ilan na dianiu, bu migulit ilan dini sog dunya koni. Ilan koyon, ondi' ilan tumud nog si Isukristu, miktimaluy ion og gotow. Og ma' nilan koyon og bolobigyakan, bu minanta ilan dia ni Kristu.

8 Pokpotubud amu dianilan bagun amu ondi' kobolongan nog pogopasan ta kitu', bu bagun niu motabuk og glam nog tumbas kitu' dianiu bianan sog kosolabuk niu dia sog Mikpongon.

9 Simasima sumop nog pianad ni Kristu, da' dianon og Mikpongon. Tibua, ain og gotow nog da' kosuoy og tud non dia sog pianad ni Kristu, dianon og Gama' ta nog Mikpongon bu og Bata' non nog si Isukristu.

10 Bila ngon gotow tumua' dion niu nog saka ondi' ma' nini og pokponadon non, na' niu ion soginaon, bu na' niu ion tolima'on sog baloy niu.

11 Po' simasima og gotow nog tumolima' dianon, mosunu' ilan dosop dia sog kohinangan non koyon nog molaton.

12 Modakol pa bosia og poktolu'on ku dianiu, tibua, ondi' u na sulaton. Suga'id non, dodomaan ku dun nog mokangoy u da dion niu bagun ita niu mokopoktabuk baba', bu bagun da motoktub og da'da'an ta.

13 Og gombata'anan nog gilug mu dini nog pinili' dosop nog Mikpongon, minogina ilan dianika dion.

Og kotolu Sulat ni Jan

Og Piuna Talu' pa'ali sog kotolu Sulat ni Jan

Og kotolu sulat ni Jan koni, posungu' dia sog sala kotow polongokbit nog poktanudanan nog ngalan non si Gayus. Og sinulat koni dini og dongya' dia ni Gayus sabap sog tabang non kitu' dia sog duma poktanudanan, bu og podonsama' dosop pa'ali dia sog gotow kitu' nog ngalan non si Diotripes.

1. Og bokna nog sulat koni, 1-4.
2. Og dongya' dia ni Gayus, 5-8.
3. Og sila' dia ni Diotripes, 9-10.
4. Og dongya' dia ni Dimitrius, 11-12.
5. Og doksu'an nog sulat koni, 13-15.

1 Akon, og mogulang nog bogolal niu
sog tanud, og sinumulat nog sulat koni.
Og sulat u koni posungu' dianika Gayus,
ika og kololaman ku bianan sog kopok-
solabuk ta dia sog motud.
2 Glokole, pongonion ku sog Mikpongon
nog kobon non omba'is da og kobotang-
botangan nog kotubu' mu dini sog kini-
lawan mama' da nog koba'is nog kotubu'
mu dia sog Mikpongon.
3 Migda'da' u tokodoy dangan minatong
dini og duma pigilugananan ta sog tanud
bu piguksugan nilan dianakon nog om-
piktod og kopongandol mu dia sog motud.
Bu motongow dia sog glangkalangka mu
og kopongandol mu kitu'.
4 Dadi, da'idun og mokobogoy nog
landu' da'da'an dianakon, da' lual nog
modongog u og piglogombata'anan ku
nog longkaon nilan og kopongandol nilan
dia sog motud.

Pigdongya'an ni Jan si Gayus

5 Glokole u nog kololaman ku, kopon-
gondolan ka tokodoy sog kopogusiba' mu
nog pigilugananan koyon dion sog tanud,
minsan si'oy kona' ilan og gotow dion niu.
6 Po' og pigilugananan ta koni nog
bogu ilan datong tidu dion niu, inuksugan
nilan sog glumpuk nog poktanudanan
dini pa'ali sog glolat mu dianilan. Dadi,
bila mokpuli' ilan dion, molongas dosop
bila tobangoy mu pa ilan nog mon-
dom kosu'atan og Mikpongon dun bagun
ilan kolomuan bila mogdayun ilan sog
gongayan nilan koyon.
7 Po' ilan koyon, ginonatan nilan og
bonua nilan mangka panow mogustal nog
gustalan pa'ali dia ni Kristu. Bu da' ilan
pokotabuk nog tabang sog ain gotow nog
kona' poktanud.
8 Dadi ita, ain poktanud, sumboy mog-
bogoy ita nog tabang ta dia sog go-
towanan nog ma' nilan koyon bagun
ita mokoduma dianilan sog ginang nilan
koyon nog mogustal pa'ali sog motud.

Sinila' ni Jan si Diotripis

9 Mikpoit u sibon nog sulat sog glumpuk
nog poktanudanan dion niu. Tibua, si
Diotripis, onda' non tolima'oy og baya'
nami kitu' dianiu po' og glegan non, ion
og moglokounutan.
10 Dadi bila matong u dion niu, ukaton
ku sog glam niu og piginang non koyon
po' pigbolotibotan non ami. Bu kona'
tibua nog dia non ami itu' piginang, po'
bila mokpogdatong dion niu og pigilugan
ta sog tanud, di' non tolima'on. Bu
pogondi'an non pa og dumaanan non
tumolima' dia sog ain matong dion nog
pigilugananan sog tanud. Bu bila di' ilan
mogbilang dianon, poksipian non tanan
ilan mugow dia sog glumpuk niu koyon.
11 Dadi le, kololaman ku, na' a
moglogiling nog ain molaton nog
pononggi'an. Suga'id non, og poglogilin-
goy mu kobon non ain omba'is nog
pononggi'an. Po' ain moginang nog
omba'is, dia da ion sog Mikpongon.
Tibua, ain og gotow nog moginang nog
molaton, di' non sunan og Mikpongon.

Pigdongya'an ni Jan si Dimitrius

12 Dadi, omba'is dosop bila tolima'on
niu si Dimitrius. Pigdongya'an ion nog
glam nog poktanudanan po' mitongow
nilan dia sog glangkalangka non nog
linangka non doda' og kopokokunut non
dia sog motud. Ami si'oy, kitoksi'an nami

dosop, bu kosunan mu nog og koponaksi'
nami koni motud.
13 Modakol pa bosia og poktolu'on ku
dianika, tibua, di' u na sulaton.
14 Suga'id non, dodomaan ku dun nog
moktongow ita da nog mosompun koni bu
ditu' ita pokopoktabuk baba'.
15 Og kotikna' nog pomikilan mongon
dianika. Og glokoleanan ta dini, minogina
ilan dianika. Bu polatas mu pa og
sogina u koni dia sog monala kotow nog
glokoleanan ta dion.

Og Sulat ni Jud

Og Piuna Talu' pa'ali sog Sulat ni Jud

Og sulat ni Jud koni, sinulat ini po' og podonsama' pa'ali dia sog polopanadanan kitu' nog di' motud nog saka, ma' long nilan pa dun, og poktanud ilan dow. Og sulat koni nog ompolokpolok, moglamlam ilan mogbatuk nog sinulat kitu' dia sog kodua' sulat ni Piter. Si Jud, pindolo'isogan non ain og mogbasta nog sulat non koni nog tindogan nilan og tanud kitu' nog binogoy nog Mikpongon dia sog pigotowan non.

1. Og bokna nog sulat koni, 1-2.
2. Og polopanadanan koyon nog di' motud, og polomotadon nilan, og pikpanad nilan, bu og posungu' gla'at nilan, 3-16.
3. Og pondolo'isog nog sumboy ondi' mosuoy sog motud nog tanud, 17-23.
4. Og popia, 24-25.

1 Akon si Jud og mikpoit nog sulat koni,
og sosoligan u ni Isukristu, bu og gilug u
ni Jems.
Og sulat u koni posungu' dia sog go-
towanan kitu' nog ain mikokunut sog
gonggat nog Gama' ta nog Mikpongon nog
kololaman non bu pigipat ni Isukristu.
2 Posisaya' kongon dianiu og glolat, bu
glolaman, bu kotikna' nog pikilan.

Og polopanadanan nog di' motud

3 Glokoleanan ku nog bololaga' di-
anakon, dangan miksipi u bosia sumulat
dianiu pa'ali sog tabang nog Mikpon-
gon dianita, kolele nog sumulat u bosia
pa'ali sog tabang non kitu', mipikil u nog
sumboy sulatan ku amu nog bagun amu
ombolu' tumindog sog tanud ta kitu' nog
motud nog inuakil na nog Mikpongon dia
sog ain pigotowan non nog ion non og di'
kitu' moksop asta pa sog da' kopus non.
4 Po' sa'an sumboy sumulat u dianiu
nog ma' nitu', po' ngon gotowanan dion
nog da' amu nilan pogbatuk nog tud
nog minampu' ilan mogonong dion niu.
Polomungyas ilan dia sog Mikpongon, bu
og tulung nog Mikpongon inimung nilan
nog bianan moginang nog glam nog di'
pia. Bu tinolikudan nilan si Isukristu
nog saka ion da og Pogbaya' bu Pogokbit
dianita. Og kopolihala' dia sog gotowanan
koyon sinulat na sog Kitab.
5 Minsan si'oy kisunan niu na, popikilon
ku dianiu nog, og Pogbaya' piluas non
og pigotowanan non tidu sog bonua nog
Ihiptu. Tibua tubus nitu', ain og da' tud
dianon, lina'at non ilan.
6 Bu minsan si'oy og moloikatanan kitu'
nog binogayan ilan dosop bosia nog baya',
saka pilobian nilan og kopogbaya' nilan
nog binogoy kitu' nog baya' dianilan, bu
binolong nilan og dili pigonongan nilan,
binalud ilan ditu' sog da' na kitu' og
luasan nilan dun asta sog da' kopus non
nog dia sog kodoloman. Po' ngon gondow
non, polihola'on ilan nog Mikpongon.
7 Bu ma' nitu' dosop og gotowanan kitu'
sog koliwagan bonuaanan nog Sodom bu
Gomora bu sog glumibutanan nilan. Inu-
akil nilan og glawas nilan dia sog ginang
nog molaton ma' nog momabal. Dadi, mi-
imung ilan nog ponongi'an dia sog duma
gotowanan nog ain og moglokohinangan
nog ma' nitu', og polihala' dianilan, og
gapuy kitu' nog di' ompalong asta sog da'
kopus non.
8 Domikian da ma' nitu' og
polopanadanan koyon nog di' motud.
Sabap sog kopogdaman nilan koyon nog
di' pia, moginang ilan nog ginang kitu'
nog boya'an mimung nog mogla'at og
glawas nilan dun, bu polongantu ilan dia
sog gotowanan kitu' nog ain togo baya',
bu solapon nilan monalu' og kodiwotaan.
9 Tibua, minsan si'oy si Mikail, og
kounutan nog moloikatanan kitu', sabap
sog gondok non dia sog Mikpongon, da'
non da solapoy monalu' si Kindagow
kobon nilan moksusi pa'ali sog bangkoy
ni Apu' Muses kobon nitu'. Suga'id non,
tinolu'an non tibua ion nog, “Og Pogbaya'
dona og moto dianika.”
10 Tibua, og polopanadanan koyon nog
di' motud, sumolap ilan monalu' nog

minsan da' nilan si'oy kosabut. Ma' ilan nog manusia' nog di' moto momikil po' mosabut nilan tibua ain og sagya da glegan nog gungod nilan. Bu sabap sog kohinangan nilan kitu', mogla'at ilan dun.

11 Kondokondok tokodoy og posungu'an nilan. Po' mingantu ilan ma' ni Kain kobon nitu'. Bu sabap sog landu' og gleg nilan nog sin, inilingan nilan dosop mama' nog kopogabak ni Bala'am nog sin kobon nitu'. Bu mogla'at ilan dosop ma' ni Kora sabap sog kopongantu non kitu' kobon nitu'.

12 Og polopanadanan koyon nog di' motud, mokobagla ilan dia sog kopoksolabuk niu bila moglumpuk amu kuman nog Globungan ni Isus. Po' da'idun og sipog nilan, bu dili da og glawas nilan og usiba'on nilan. Mama' ilan da nog migdolom bonua nog saka di' dosop mogdupi'. Mama' ilan dosop nog kayuanan kitu' nog balu' ta dun mogbunga, saka bila matong og timpu non mogbunga, di' ilan dosop mogbunga. Og kayuanan koyon mikpoglungad na bu di' na motubu' puli'.

13 Mama' ilan dosop nog nabok kitu' nog landu' koluksang po' og kohinangan nilan kitu' nog kosipogsipog ma' nog bula' nog dagat nog mikponglantung. Mama' ilan dosop nog bitunanan kitu' nog di' nilan poktunon og poktua' nilan. Og doksu'an non, landu' kodolom nog pogonongan nog sinimpan dianilan asta pa sog da' kopus non.

14 Bu si Inok, og kopitu sukpat nog pikpongkatan nog gotow tidu dia ni Adan kobon nitu', mikpodonsama' na pa'ali sog gotowanan koyon. Ma' nini og tinalu' non, “Tontong niu, og Pogbaya' posungu' na matong dunut og nginibuan nog moloikatanan non kitu' nog midulus.

15 Po' ukumon non glam nog gotowanan bu polihola'on non glam nog gotowanan kitu' nog di' mondiwata po' sabap sog glam nog kohinangan nilan kitu' nog da' kosu'atoy dun og Mikpongon. Bu sabap dosop sog glam nog ponolu'on kitu' nog mokosakit nog tinalu' nog bolodusaonanan kitu' dia sog Mikpongon.”

16 Po' og gotowanan koyon nog bakan pogyawab bu bakan ilan pongimung, mikokunut ilan dia sog dili glegan nilan nog di' pia. Bugalon ilan bu poktesteson nilan og pakasiotow nilan bagun ilan kongonan dun.

Og pomali pa'ali dia sog kopokpopagon nog tud

17 Glokoleanan ku nog bololaga' dianakon, pikil niu og pidonsama' kitu' nog sosugu'onanan nog Kounutan ta nog si Isukristu.

18 Tinalu' nilan dianiu nog, “Sog dali' na bungkas, ngon tumua' nog gotowanan bu pogwanwanon nilan og tanud niu. Bu mokokunut ilan sog dili glegan nilan nog di' kosu'atan og Mikpongon dun.”

19 Ilan, pigboya'an ilan nog dili glegan nilan dia sog ginungod. Bu da' ilan pogonongoy nog Bolakat nog Mikpongon. Dadi, sabap dianilan mimung nog da'idun og kopoksolabuk niu.

20 Tibua amu, og glokoleanan ku nog bololaga' dianakon, pokosog niu og kolinggas nog tud niu dia sog mosigda nog piktonudan niu. Bu kobon non pogyakin amu bianan sog Bolakat nog Mikpongon dianiu.

21 Bu dia amu na pogonong sog glolaman nog Mikpongon kobon niu mogbagad nog bogoyon non dianiu og kotubu' kitu' nog da' kopus non, sabap sog glolat nog Kounutan ta nog si Isukristu.

22 Kololatoy niu ain moguya'guya' pa kitu' og kopongandol non.

23 Bu ain posungu' na kitu' mosimoy sog tud non, tobangoy niu. Po' domikian da nog mogawon niu ilan tidu sog gapuy. Bu kololatoy niu dosop dunut gondok niu nog ain misimoy na. Tibua, ponumpilioy niu minsan si'oy og sagya ponopoton nilan po' og ma'ana non, og ponopoton nilan koyon miktamak sabap sog landu' kolaton og kohinangan nilan.

Sanglit sog Mikpongon

24 Songlitan og Mikpongon nog ion da og moto tumabang dianiu bagun amu di' koyuba'an. Bu pindogon non dosop amu dia sog sungu'an non nog da'idun og

sila'on non dianiu dunut landu' da'da'an
niu dun.
25 Bu bianan dia sog Kounutan ta nog si
Isukristu, songlitan ta og Mikpongon po'
ion da og Diwata bu ion og Polonabang ta.
Tidu pa sog tolipunan, asta sog da' kopus
non, og glam nog kotas, bu og dasig, bu
og baya', bu og silow miongon na dianon.
Amen.

Og Pilanta'
ni Isukristu dia ni Jan
Og Piuna Talu' pa'ali sog Pilanta'ni Isukristu dia ni Jan

Og pitongow koni dia ni Jan, sinulat non ini sog timpu kitu' nog og poktanudanan pimosokitan kobal nog tud nilan dia ni Isukristu nog ion og Pogbaya'. Sinulat non ini po' dinondag ion sumulat dun bagun mimung nog pondolo'isog bu og kopongimagon dia sog kopongandol bu dodomaan nog poktanudanan sog sonuk nilan moglogaga nog sinsaan bu og posakit dianilan.

Og tagu' nog libru koni, og miksukpatsukpat nog pitongow dianon sog kilowkilowan mata nog tinalu' dia sog ponolu'on nog mondom mosabut tibua nog poktanudanan sog masa kitu'. Tibua ma' nitu' si'oy, mologon kosabut nog duma. Bu minsan numun koni, mologon ubadon og duma pitongow kitu' dianon po' og dalil. Tibua, minsan si'oy da' pogbatukbatuk og sabut pa'ali sog duma nog mitongow ni Jan nog kilowkilowan mata non, motampal da og gungod nog sinulat non koni, ion non ini, bianan dia ni Kristu, og Mikpongon, dagon non og glam nog minanta dianon, asta og Soitan. Bu sugdaan non og pigotowan non nog bogu langit bu bogu lupa'an bila motoktub na og kopomondag.

1. Og bokna nog sulat koni, 1:1-8.
2. Og tolipunan nog pitongow dianon bu og sulatanan dia sog pitu lumpuk nog poktanudanan, 1:9–3:22.
3. Og sulat nog linolun bu og pitu buk potapokanan dun, 4:1–8:1.
4. Og pitu buk tombuli', 8:2–11:19.
5. Og naga bu og dua' buk sabtuaaan, 12:1–13:18.
6. Og miglologinis og pitongow bianan sog kilowkilowan mata, 14:1–15:8.
7. Og pitu ponaksan nog tinogu'an nog glolingit nog Mikpongon, 16:1-21.
8. Og gla'at nog Babilon, bu dinag og sabtua, og polomolatas kitu' nog di' motud, bu si Kindagow, 17:1–20:10.
9. Og koukuman dianilan sog doksu'an, 20:11-15.
10. Og bogu langit, bogu lupa'an, bu og bogu Jerusalem, 21:1–22:5.
11. Og doksu'an nog sulat koni, 22:6-21.

1 Koni mibotang dini og pilanta' ni Isukristu. Og pilanta' koni binogoy nog Mikpongon dia ni Isukristu bagun non ompotongow dia sog sosoliganan non bog olo sumboy nododa' kitu' matong sog mosompun koni. Pinosun non og glam non koni dia sog sosoligan non kitu' nog si Jan bianan sog kodondag non nog moloikat non.

2 Bu tinoksi'an dosop ni Jan og glam nog mitongow non kitu'. Ion non ini og guksugan kitu' pa'ali sog gustalan nog miktidu sog Mikpongon bu og pilanta' kitu' nog motud bianan dia ni Isukristu.

3 Popiaon ain mogbasta nog pitua koni dia sog kodokolan. Bu popiaon dosop ain mikinongog dun, mangka non unutoy po' og glam nog sinulat koni dali' na kotuman.

4 Akon si Jan, og sinumulat nini. Posungu' ini sog pitu lumpuk nog poktanudanan sog pitu kobonua nog misakup sog bonua nog Bata'bata' Asia. Og tulung bu og kotikna' nog pikilan mongon dianiu nog miktidu sog Mikpongon nog ion og donsama' na kobon nitu', bu ion dosop og numun koni, bu asta pa sog posungu' kitu' matong. Bu miktidu dosop sog pitu buk moloikatanan kitu' nog dia ilan sog sungu'an nog gingkudan datu'.

5 Bu miktidu dosop dia ni Isukristu nog ion, motud og koponaksi' non. Bu ion mikuna potubu'on tidu sog patoy. Bu ion dosop og Pogbaya' sog glam nog kodotu'an dini sog dunya koni.

Poksonglitan ta ion po' ion og milolat dianita bu ion og ginumaon dianita tidu sog baya' nog dusaanan ta bianan sog dugu' non.

6 Bu inimung non ita nog pigdotu'an non bagun ita mokopolani dianon moginang nog ain glegan nog Diwata non bu

Gama' non. Mongon dia ni Isukristu og sanglit bu baya' asta sog da' kopus non. Amen.

7 Bagun niu ini kosunan, matong ion dunut ginampol, bu glam nog gotow mokotongow dianon, asta ain minunu' kitu' dianon. Bu glam nog gotowanan dini sog dunya lukuban nog gondok nilan bila matong na ion. Ma' nitu' nododa' motuman. Amen.

8 Ma' long nog Pogbaya' nog ion og Mikpongon nog di' kobotukan, "Akon og Alpa bu Omega."* Ion donsama' na kobon nitu', bu ion non dosop og numun koni, bu asta og posungu' kitu' matong.

Og pitongow nog kosobu'sobu' pa'ali dia ni Kristu

9 Akon si Jan og gilug niu sog tanud bu og duma niu moglogaga nog sinsaan koni nog kibianbianan nog ain misakup na sog pigdotu'an non. Kinolobusu u pa sog pulu' nog iningolanan Patmos sabap sog kopokpulonag u nog talu' nog Mikpongon bu sabap sog motud kitu' nog pitongow ni Isus dianakon.

10 Sog tang nog gondow kitu' nog kopoktamuy sog Mikpongon, pinulu'an u nog Bolakat non. Tubus nitu', mikodongog u nog mosikad nog talu' nog motampal tokodoy ma' nog gonek nog tombuli' dia sog tolikudan ku.

11 Og talu' koyon ma' nini, "Sulat mu olo motongow mu, mangka mu poit sog glumpukanan nog poktanud sog pitu kobonua kitu' nog iningolanan Episus, Esmerna, Pergamum, Tiatira, Sardis, Piladelpia, bu Laudisia."

12 Dadi, liningoy u bog sima og miglogolun koyon dianakon. Mitongow u og pitu buk og guntulan nog sulu' nog lunsan bulawan.

13 Bu sog titonga' nog guntulan sulu'anan koyon, ngon og mitongow u dion nog mama' nog bantuk nog gotow nog minapot nog molambak bu og gigdob non linibodan nog bulawan.

14 Og buk non landu' koputi' ma' nog gabun. Bu og mata non miksila' ma' nog gliga' nog gapuy.

15 Og botis non motilak ma' nog binaga tumbaga. Bu og tingog nog talu' non mosikad ma' nog doguk nog bosoy.

16 Og glintu non pogongkom nog pitu buk bitunanan. Bu linumuas sog baba' non og kalis nog mokutong. Og bayu'bayu' non motilak ma' nog silow nog gondow.

17 Dangan mitongow u ion, mibuksak u dia sog sungu'an non. Bu di' u mokolilow bu di' u mokopoktalu'. Tubus nitu', dinoponan non akon nog glintu non mangka ion poktalu' nog, "Na' a mondok. Akon og tolipunan bu akon og doksu'an.

18 Akon, totubu' u nog di' u na matoy. Sibun u na matoy, tibua, tontong mu akon! Totubu' u da asta sog da' kopus non! Akon da og togo baya' sog patoy bu minsan ditu' sog molimotayan.

19 "Dadi, sulat mu ain mitongow mu nog motuman numun koni bu og motuman dosop sog gunanunan koyon.

20 Og ma'ana nog pitu buk bitunanan koni nog mitongow mu dia sog glintu u, ion non ini og pitu moloikatanan kitu' sog pitu lumpuk nog poktanudanan. Bu og ma'ana sop nog pitubuk guntulan nog sulu' koni nog lunsan bulawan, ion non ini pitu lumpuk kitu' nog poktanudanan."

2

Og sulat posungu' sog glumpuk nog poktanudanan ditu' sog Episus

1 Ma' long sop ni Isus dun, "Sulat mu ini posungu' sog moloikat nog pogokbit nog poktanudanan ditu' sog bonua nog Episus.

Koni og talu' nog miktidu dia sog migongkom kitu' og dapit glintu non nog pitu buk bitunanan bu migdundaan dia sog pitu buk guntulan sulu' kitu' nog lunsan bulawan.

* **1:8 1:8** Alpa koni, og tolipunan nog litra nog Ginirik, sog Sinubanon og "A". Bu og omega koni, og doksu'an nog litra nog Ginirik, sog Sinubnon "Y". Og ma'ana non, og tolipunan bu og doksu'an.

2 Kisunan ku da bog olo og kohinangan niu. Bu kisunan ku dosop og koponamal niu moginang, bu og kopoglogaga niu. Kisunan ku dosop nog di' amu moleg ompu'an nog gotowanan koyon nog mokolaton. Bu kisunan ku dosop nog kisulayan niu og mokpoktalu' kitu' nog ilan dow og sosugu'on ku saka kona' ilan dosop, bu kibusitaan nog moloput ilan.
3 Kisunan ku dosop nog ompagon amu bu mikogaga amu sog sinsaan sabap sog kopokokunut niu dianakon, bu da' amu da pogbungas.
4 Tibua, minsan ma' nitu', ngon pa og sinila' u dianiu. Di' amu na molalam dianakon ma' nog glolaman niu kitu' dianakon sog tigana'.
5 Pomikil niu bog andun amu na kolayu' dianakon! Dadi, sop niu pikilan niu mangka niu inang og gininang niu kitu' tigana'. Po' bila di' niu sopon og pikilan niu, mangoy u dion niu mangka u owa'oy og guntulan nog sulu' niu tidu sog tinogu'an dun.
6 Tibua, koni og miinang niu nog gomba'is. Pikongitan niu og poginangon nog gotowanan kitu' nog iningolanan Nikolaitan* nog pikongitan ku dosop.
7 Simasima togo tolinga, pokinongogan non og piktalu' nog Bolakat nog Mikpongon koni dia sog glumpuk nog poktanudanan. Simasima mokopondag, kobogayan ion nog kopatut kuman nog bunga nog kayu kitu' nog piktiduan nog kotubu' nog da' kopus non, nog ditu' sog bonua kitu' nog sinimpan nog Mikpongon.

Og sulat posungu' sog glumpuknog poktanudanan ditu' sog Esmerna.

8 "Bu sulat mu ini posungu' sog moloikat kitu' nog pogokbit nog poktanudanan ditu' sog bonua nog Esmerna.
Koni og talu' nog miktidu dianon nog ion og tolipunan bu ion dosop og doksu'an, bu ion minatoy mangka kotubu' puli'.
9 Kisunan ku og kopihit nog sinsaan nog kibianbianan niu. Kisunan ku dosop nog miskinan amu dini sog glupa'an koni. Tibua, doyahan amu da sog glangit! Kisunan ku og ponolu'on nog gotowanan kitu' nog mokolaton nog tinalu' nilan dianiu. Mikpoktalu' ilan nog ilan dow og Hudyu, saka kona' ilan dosop. Ilan koyon og sakup ilan ni Kindagow.
10 Na' amu mondok minsan olo og poglogogaon niu koyon posungu'. Po' tolu'on ku dianiu, og dumaanan niu posungu' na kolobusuon ni Kindagow po' og suloy non dianiu, bu moglogaga amu nog posakit non dianiu sog solod nog sopulu' ondow. Na' amu tokodoy lumota' mongandol minsan si'oy sog patoy, bu bogoyon ku dianiu og kotubu' kitu' nog da' kopus non, og tumbas nog kopomondag niu.
11 Simasima togo tolinga, pokinongogan non og piktalu' nog Bolakat nog Mikpongon koni dia sog glumpuk nog poktanudanan. Simasima mokopondag, ondi' nododa' mokobian nog sinsaan sog kodua' nog patoy.

Og sulat posungu' sog glumpuknog poktanudanan ditu' sog Pergamum.

12 "Bu sulat mu dosop ini posungu' sog moloikat kitu' nog pogokbit nog poktanudanan ditu' sog bonua nog Pergamum.
Koni og talu' nog gotow kitu' nog togo kalis nog mokutong.
13 Kisunan ku og pigonongan niu og pigdotu'an dosop ni Kindagow. Tibua, kobon non da' amu da pokulog dianakon bu da' niu da sonsingoy og kopongandol niu dianakon, minsan si'oy masa ni Antipas kitu', nog ion og sosoligan ku mogustal pa'ali dianakon nog binunu' dion sog pigonongan niu koyon nog dion dosop migonong si Kindagow.
14 Tibua, minsan si'oy ma' nitu', ngon pa mika'an sinila' u dianiu. Ngon og dumaanan niu dion nog mikokunut ilan sog pianad ni Bala'am kobon nitu'. Si Bala'am koni, ion non og mikpanad kitu' dia ni Balak

* **2:6 2:6** Og ma'ana nog Nikolaitan koni, og polopanadanan nog gininisan nog di' motud.

bog olo mogandun kopogokbit non
dumusa dia sog gotow Hudyuanan
bianan sog kopoktogol non dianilan kuman nog ponganon kitu' nog
pinguakil sog glodawananan, bu
moginang nog momabal.
15 Bu ngon dosop og dumaanan niu
dion nog mikokunut sog pianad nog gotowanan kitu' nog iningolanan Nikolaitan.
16 Dadi, sop niu na pikilan niu! Po' bila
di' niu sopon pikilan niu, mokposompun
u mangoy dion niu mangka u ilan gubatoy
bianan sog kalis kitu' nog lumuas dia sog
baba' u.
17 Simasima togo tolinga, pokinongogan
non og piktalu' nog Bolakat nog
Mikpongon koni dia sog glumpuk
nog poktanudanan. Simasima
mokopondag, bogayan ku ilan nog
ponganon kitu' nog kinodiwata nog
da' nilan sibon kinamoy. Bu bogayan ku dosop ilan nog batu puti'
nog sinulatan nog bogu ngalan, nog
da'idun mokosun dun ual da sog
ain mokotabuk kitu' dun.

Og sulat posungu' sog glumpuknog poktanudanan ditu' sog Tiatira

18 "Bu sulat mu dosop ini, posungu'
sog moloikat kitu' nog pogokbit nog poktanudanan ditu' sog bonua nog Tiatira.
Koni og talu' nog Bata' nog Mikpongon,
nog mata non miksila' ma' nog
gliga' nog gapuy, bu og botis non
monginggat ma' nog binaga tumbaga.
19 Kisunan ku og kohinangan niu, bu og
glolat niu asta kopongandol niu, bu og
kopoginang niu pa'ali dianakon, bu og
kopoglogaga niu. Bu og kopoginang niu
kitu' dun numun koni, labi pa dia sog
kopoginang niu dun sog tigana'.
20 Tibua minsan ma' nitu', ngon pa og
sinila' u dianiu. Pilukas niu og
glibun kitu' nog si Jesebel nog
ion miktalu' nog ion dow og polomolatas nog talu' nog Mikpongon. Bianan sog pianad non koyon,
mioit non og sosoligananan ku dia
sog kohinangan kitu' nog momabal bu mongongan nog ponganon
kitu' nog pinguakil dia sog glodawananan.
21 Binogayan ku na bosia ion nog tang
nog boya'an moksop og pikilan non dia
sog kohinangan non kitu' nog molaton.
Tibua, ompok ion lumota' dun.
22 Dadi, bogayan ku ion nog mosakit
nog di' na ion mokoluasluas dun sog
dolopa'an non. Bu ain mogbabal kitu'
dianon, mosinsa ilan tokodoy, bila di'
nilan lota'an moginang og kohinangan
nilan koyon dianon.
23 Bu pomunu'on ku ain og gla'ayatanan
non. Bianan ditu', glam nog glumpuk nog
poktanudanan, kosunan nilan nog akon
og lumiling nog dialom pomikilan nog
gotow. Bu akon og tumumbas nog monala
kotow dianiu sog goktob nog ain miinang
niu.
24 Tibua, og duma niu dion sog Tiatira nog
onda' pokokunut sog pianad non kitu', bu
da' dosop poganad nog iningolanan niu
kitu' nog koto'uan ni Kindagow, tolu'on
ku dianiu nog di' u na amu poglogonon
dion sog Tiatira.
25 Tibua, sumboy di' amu mokulog sog
pigoidan niu koyon asta matong u.
26 Simasima mikopondag bu miginang
nog glegan ku asta sog doksu'an,
bogayan ku ilan nog baya' mogokbit sog duma binonsaan
27 nog mama' nog baya' kitu' nog binogoy
dianakon nog Gama' u. 'Og kopogbaya'
nilan ondi' kolobian bu og dasig nilan
ondi' kontuan.'†
28 Bu bogayan ku ilan nog bitun kitu' nog
motilak sog silangan.
29 Simasima togo tolinga, pokinongogan
non og piktalu' nog Bolakat nog Mikpongon koni dia sog glumpuk nog poktanudanan."

3

Og sulat posungu' sog glumpuknog poktanudanan ditu' sog Sardis

1 "Bu sulat mu dosop ini posungu' sog
moloikat kitu' nog pogokbit nog poktanudanan sog bonua nog Sardis.

† **2:27 2:27** Salmu 2:9

Koni og talu' nog pogaid nog pitu moloikatanan nog Mikpongon kitu' bu og pitu buk bitunanan kitu'. Kisunan ku og kohinangan niu. Balu' nog gotowanan dun, totubu' amu saka minatoy amu.
2 Dadi, pogongman amu! Bu pongi-mogonoy niu ain misama' koyon dianiu nog dali' na patoy. Po' mitongow u og gininang niu koyon nog da' pa kosulut sog motaan nog Diwata u.
3 Dadi, poktitukoy niu og kionadan niu bu midongog niu kitu'. Unut niu itu' mangka amu tolikud sog dusa. Po' bila di' amu mogongman, tumokow u mangoy dion ma' nog polonakow nog da'idun og mokosun dun bog olo tangoy dun.
4 Tibua, ngon mika'an og dumaanan niu dion sog Sardis koyon nog pitubudan nilan og polomotadon nilan bagun ilan di' kosogotan nog polomotadon kitu' nog molaton. Ompatut ilan mogdunutdunut di-anakon nog monapot ilan nog puti'.
5 Simasima og mikopondag, mokoponapot ilan dosop nog puti'. Bu ondi' u nododa' udason og ngalananan nilan dia sog libru nog pinulatan nog ngalananan kitu' nog ain kibogayan nog kotubu' nog da' kopus non. Bu dia sog sungu'an nog Gama' u bu dia sog moloikatanan non, tolu'on ku nododa' nog ilan koyon og pigotowan ku.
6 Simasima togo tolinga, pokinongogan non og piktalu' nog Bolakat nog Mikpongon koni dia sog glumpuk nog poktanudanan.

Og sulat posungu' sog glumpuknog poktanudanan ditu' sog Piladelpia

7 "Bu sulat mu dosop ini posungu' sog moloikat kitu' nog pogokbit nog poktanudanan ditu' sog bonua nog Piladelpia. Koni og talu' nog ion og midulus bu ion motud, bu ion og pogaid nog baya' ni Datu' Dabid. Ain og binuka' non da'idun mokopintu' dun, bu ain og pinintu' non da'idun sop mokobuka' dun.
8 Kisunan ku og kohinangan niu. Tontong niu, binuka' u na dianiu og bianan nog da'idun mokobolabag dun. Bu kisunan ku nog da' da tantu dasig niu. Tibua, mikokunut amu nog talu' u, bu da' niu sonsingoy ngalan ku.
9 Ain sakup ni Kindagow nog miktalu' nog ilan dow og Hudyu, saka moloput ilan, posugyuton ku ilan dianiu. Bu kosunan nilan nog kololaman ku amu.
10 Sabap sog kopokokunut niu nog dondagan ku nog sumboy moglogaga amu nog sinsaan, ipaton ku dosop amu sog tang nog matong glogon sog tibuk nog dunya koni, og suloy sog glam nog gotowanan dini sog glupa'an.
11 Dali' u na datong. Dadi, pokpopagon amu dia sog tud niu koyon nog pigoidan niu bagun ondi' olapon dianiu og tumbas kitu' dianiu.
12 Ain mokopondag, imungon ku nog gugdok dia sog Poktomuyan nog Diwata u bu di' na doda' ion mokulog dion. Sulaton ku dianon og ngalan nog Diwata u. Bu sulaton ku dosop og ngalan ku nog bogu ngalan, bu og ngalan nog koliwagan bonua nog Diwata u nog ion non ion og bogu Jerusalem nog posungu' tumona' tidu sog Mikpongon nog ditu' sog glangit.
13 Simasima togo tolinga, pokinongogan non og piktalu' nog Bolakat nog Mikpongon koni sog glumpuk nog poktanudanan."

Og sulat posungu' sog glumpuknog poktanudanan ditu' sog Laudisia

14 Bu sulat mu dosop ini posungu' sog moloikat kitu' nog pogokbit nog poktanudanan dia sog bonua nog Laudisia.
"Koni og talu' nog ginolal kitu' nog golal non Amen, nog ion kopongondolan, bu motud og koponaksi' non, bu ion piktolipunan nog glam nog piongon nog Mikpongon.
15 Kisunan ku da og kohinangan niu. Mama' amu nog tubig kitu' nog di' dosop minit bu di' dosop motigdow. Somo' ita da mikalangalang amu moktamuy dianakon. Molongas u bosia somo' posolobukon niu na.
16 Dadi, sabap sog kopogalangalang niu koyon moktamuy dianakon, poksipian ku na amu molong!

17 Long niu dun, doyahan amu na. Bu
da' na pogonda'on niu. Tibua, da' niu
kosunoy nog kololatlolat amu tokodoy,
bu miskinan amu, bu mibuta amu, bu
miglobas amu tanan.
18 Og pomali u dianiu, angoy amu saluy
dianakon nog tantu bulawan bagun amu
mogdaya, bu og ponopoton kitu' nog gom-
puti' bagun niu kodugba'an og sipogan
niu koyon nog miglobas amu. Bu saluy
amu dosop nog bulung nog mata niu
koyon bagun amu mokotongow.
19 Ain og kololaman ku kitu' pogbina'an
ku, bu pokpoksuton ku. Dadi, poktantu
amu mangka amu poksop nog kohinan-
gan niu.
20 Dini u pogindog sog sobola' pintu' mok-
ibuka'. Simasima mokodongog nog sabi u
mangka non akon buka'oy, sumolod u bu
mogadap ami non kuman.
21 Simasima mokopondag, bogayan ku ion
nog kopatut sumingkud dianakon
sog gingkudan ku nog gingkudan
datu'. Mama' dosop nakon nog
mikopondag bu sinumingkud u sog
Gama' u dia sog gingkudan non
kitu' nog gingkudan datu'.
22 Simasima togo tolinga, pokinon-
gogan non og piktalu' nog Bolakat
nog Mikpongon koni sog glumpuk nog
poktanudanan."

4

Og gingkudan datu' sog glangit

1 Tubus nitu', tinumontong u bu miko-
tongow u nog pintu' nog mibuka' ditu'
sog glangit. Bu midongog u og talu' nog
mosikad nog ma' nog gonek nog tombuli'.
Og miktalu' dun, og miglogolun kitu'
dianakon tagna'. Talu' non koyon ma'
nini, "Pogdangan ka dini po' potongowon
ku dianika bog olo og sumboy matong
motubus ini."
2 Sododu'un koyon, pinulu'an u nog
Bolakat nog Mikpongon ditu' sog glan-
git. Bu mitongow u sog sungu'an ku
og gingkudan datu' nog ngon pogingkud
dun.
3 Og pogingkud koyon dion, og
bayu'bayu' non mosilow tokodoy ma'
nog batuanan kitu' nog bololaga' nog
ngalananan nilan jasper, bu karnilian.
Bu og gingkudan koyon kiliputusan
nog mosilow tokodoy nog molunow, og
kolunowan non ma' nog emerald.
4 Sog glumibut nog gingkudan datu'
koyon, piglibutan sop nog dua' pulu' bu
pat gingkudan datu'anan. Bu pigingku-
dan nog dua' pulu' bu pat bogolalanan.
Mikponapot ilan nog puti' bu minguruna
ilan nog bulawan.
5 Og gingkudan koyon nog sog titonga',
mogbobusiat notibua og kilat dion, bu
moktutudtutud notibua og gloti' dion.
Moksagot ilan nog glugung. Sog sungu'an
nog gingkudan datu' koyon, ngon pitu
buk og sulu' nog mokoliga' dion. Ion non
ion og pitu buk og moloikatanan kitu' nog
Mikpongon.
6 Bu sog sungu'an nog gingkudan datu'
koyon, ngon dosop og mama' nog solamin
kotinggas nog ma' nog dagat koliwag.

Bu og gingkudan datu' koyon sog
titonga', piglibutan nog pat ginis nog
manusia'anan nog sungu'an tolikudan ni-
lan milokop nog mata.
7 Og tigana' manusia' koyon, og bantuk
non mama' nog glimong. Og kodua' non,
mama' nog sapi'. Og kotolu non, og
bayu'bayu' non mama' nog bayu' nog go-
tow. Og kopat non, mama' nog poglayug
topuli.
8 Og glam nilan koyon, gonom gonom
buk og gokpakanan nilan, bu glam nilan
koyon milokop dosop nog mata asta sog
liu dialom nog gokpak nilan. Gobi gon-
dow di' ilan lumota' moktalu' nog,

"Mosigda, mosigda, mosigda og Mikpon-
gon nog ion og Pogbaya' nog di'
kobotukan. Ion og donsama' na, bu
ion dosop og numun koni, bu asta
pa sog posungu' matong."
9 Og manusia'anan koyon, ampun mok-
posolamat, bu mokpotas, bu moksanglit
ilan dia sog pogingkud kitu' dia sog
gingkudan datu' koyon nog ion totubu'
asta sog da' kopus non,
10 og dua' pulu' bu pat bogolalanan,
momba' ilan sumugyut dia sog pogingkud
kitu' dia sog gingkudan datu', mangka

ilan tamuy dianon nog ion totubu' asta sog da' kopus non. Bu botangon nilan og kurunaanan nilan dia sog sungu'an nog pogingkud koyon sog gingkudan datu' mangka ilan poktalu',

11 "Ika og Pogbaya' bu Diwata nami. Ika da og patut potason, bu pogodaban, bu og bolokatan po' ika og mikpongon nog glam non, bu bianan sog baya' mu miongon og glam non. Bu miongon dosop og kotubu' nilan."

5

Og sulat nog linulun bu og Nati nog Bilibili

1 Og pogingkud koyon dia sog gingkudan datu', og glintu non pogongkom nog sulat nog linulun. Mitongow u og dua' bola' nog pigongkom non koyon milokop nog sulat. Bu pitopokan nog pitu buk og podokot bagun ondi' mosompun kukad.

2 Bu mitongow u og moloikat nog modasig, miktalu' nog mosikad nog, "Sima gidoy og patut monglokat nog pimotapok dia sog sulat koyon nog linulun bu mukad dun?"

3 Tibua, sog glangit otawaka sog glupa'an otawaka minsan sog molimotayan, da'idun og patut mukad dun, bu minsan sagya tumontong nog dialom non.

4 Dadi, miglulad u po' da'idun, minsan sala kotow, patut mukad nog sulat koyon nog linulun otawaka minsan si'oy sagya tumontong nog dialom non.

5 Dadi, og sala kotow sog bogolalanan miktalu' dianakon, "Na' a na moglulad po' ngon da og patut mukad dun. Tontong mu og patut kitu' mukad dun, ion non ion og pondag kitu' nog pangkat ni Juda, bu og pangkat dosop ion ni Datu' Dabid. Mikopondag na ion."

6 Tubus nitu', dangan tinontong u mitongow u doda' og Nati nog Bilibili nog pogindog dia sog titonga' nog gingkudan datu' kitu' nog piglibutan nog pat buk manusia'anan kitu' bu og bogolalanan. Og Nati nog Bilibili koyon, mama' nog sibon bunu'on. Pitu buk og sungaganan non bu pitu buk dosop og mata non nog ion non og pitu buk moloikatanan kitu' nog Mikpongon nog dinondag non mangoy sog gliwag nog dunya.

7 Og Nati nog Bilibili koyon, inangoy non olapoy dia sog komot nog glintu nog pogingkud koyon dia sog gingkudan datu' og sulat koyon nog linulun.

8 Ampun mitubus non olapoy, og pat buk manusia'anan koyon bu og dua' pulu' bu pat bogolalanan koyon, mikpongomba' ilan sumugyut sog sungu'an nog Nati nog Bilibili koyon. Mikpogatul ilan nog ma' nog sigitan bu og ponaksan nog bulawan nog miponu' nog komangyan nog ion non ion og gyakin nog pigotowan nog Mikpongon.

9 Bu mikpogbobat ilan nog bogu bobat. Og ponombit nilan dun ma' nini,

"Ika og patut malap nog sulat koyon nog linulun bu monglokat nog pimotapokanan koyon. Po' ika og bakas binunu'. Bu bianan sog dugu' mu, misaluy mu og gotowanan bagun ilan mimung nog pigotowan nog Mikpongon, og gotowanan nog miktidu sog diadia nog binonsaan, bu minsan olo ponolu'on non, bu minsan olo og pikpongkatan non.

10 Inimung nika ilan nog pigdotu'an mu nog bolianan nog moginang nog glegan nog Diwata ta, bu mogdatu' ilan dia sog glupa'an."

11 Tubus nitu', dangan tinumontong u puli', mikotongow bu mikodongog u nog gonek nog moloikatanan koyon nog di' mitung. Miglibut ilan dia sog gingkudan datu' koyon bu sog manusia'anan koyon bu sog dua' pulu' bu pat bogolalanan koyon.

12 Bu og bobat nilan koyon landu' kosikad. Og ponombit nilan dun ma' nini,

"Og Nati nog Bilibili kitu' nog bakas binunu', og patut ion bogayan nog bolakat, bu og daya, bu ompantas sabut non, bu modasig, bu pogodaban, bu pokpotason, bu poksonglitan!"

13 Tubus nitu', og glam nog piongon sog pigloban nog glangit bu glupa'an tidu sog dialom glupa' asta sog bubung glangit, midongog u mikpogbobat ilan nog sanglit nilan. Ma' nini og ponombit nilan dun,

"Poksonglitan og pogingkud koyon dia sog gingkudan datu', bu songlitan dosop og Nati nog Bilibili koyon, bu pogodaban, bu pokpotason, bu glam nog baya' dianon asta sog da' kopus non!"
14 Bu og pat buk sop manusia'anan koyon, mikponanga' ilan nog, Amen. Bu og mokogulanganan sop koyon nog ginolal, mikpongomba' ilan sumugyut.

6

Og potapokanan nog pimodokotsog sulat koyon nog linulun

1 Pigbontayan ku og Nati nog Bilibili koyon lumokat nog solabuk sog pitu buk podokotanan koyon. Tubus nitu', midongog u og talu' nog solabuk sog pat buk manusia'anan koyon. Og talu' non minglingkug mama' nog gonek nog glugung nog long non dun, "Angoy a na dini!"
2 Bu dangan tinontong u, mitongow u og kuda' nog gomputi' dia sog sungu'an ku. Og sinumakoy koyon dun ngon pana' non, bu binogayan ion nog kuruna. Bu mipanow ion ma' nog pondag nog mangoy mokpondag.
3 Dangan linokat nog Nati nog Bilibili koyon og kodua' podokot kitu', midongog u og kodua' nog manusia' kitu' miktalu' nog, "Angoy a na dini!"
4 Tubus nitu', ngon nosop og len kuda' nog tinumua'. Og kuda' koyon molugdom og kopulaan non. Og sinumakoy koyon dun binogayan nog baya' mongawa' nog gomigus sog glupa'an nog boya'an mokpogbunu' og gotowanan. Bu binogayan dosop ion nog kalis nog moyaba'.
5 Dangan linokat nog Nati nog Bilibili og kotolu podokot koyon, midongog u og talu' nog kotolu manusia' kitu', "Angoy a na dini!" Dangan tinontong u, mitongow u og kuda' nog gitom dia sog sungu'an ku. Og poksakoy koyon dun migaid nog timbangan.
6 Tubus nitu', mikodongog u nog talu'. Og talu' koyon ditu' batad sog pat buk manusia'anan koyon. Ma' long nog talu' koyon, "Og paloy nog ngalan non og tiligu nog dali' kotonga' nog gantang, poktindan nog golaga' nog sondow. Bu og paloy nog ngalan non og barli nog dali' kosala gantang, poktindan nog golaga' nog sondow. Tibua, na' mu lo'aton og kayu koyon nog olibu* bu og bolagon koyon nog og ngalan non paras."†
7 Dangan linokat nog Nati nog Bilibili koyon og kopat nog podokot koyon midongog u og talu' nog kopat manusia' kitu', "Angoy a na dini!"
8 Dangan tinontong u, mitongow u og kuda' nog momuksi' koputi'an nog bombul non. Og poksakoy dun miktolikud nog iningolanan nilan nog Patoy bu og Molimotayan. Binogayan ilan nog baya' momunu', nog og bunu'on nilan pat bahagi' nog gotow sog glupa'an bianan sog kalis, bu gutom, bu posakit, bu bianan sog sabtuaanan kitu' nog mongongan dini sog glupa'an koni.
9 Dangan linokat non og kolima podokot kitu', dia sog pun nog pomolasan, mitongow u og glimukudanan nog ain pimunu' kitu' sabap sog kopokpulonag nilan nog talu' nog Mikpongon bu sabap sog kopokokunut nilan dun.
10 Mikpoktawag ilan. Ma' long nilan dun, "Pogbaya' nog di' kobotukan. Ika og modulus bu og motud. Mobon nika pota' ukumoy og migonong sog glupa'an? Bu nanu nika pa suli'oy og minunu' kitu' dianami?"
11 Tubus nitu', og glam nilan, pimogayan ilan nog ponopoton nog mokolambak nog mokoputi' bu tinolu'an ilan nog, "Pogbagad amu pa podali'dali' taman nog moganap og dakol nog sosoligananan kitu' nog ma' niu, bu pigilugan niu kitu' nog bunu'on dosop mama' niu."
12 Pigbontayan ku ion lumokat nog kogonom podokot kitu'. Dangan linokat non, miglinug nog mosikad. Og gondow migdolom bu og bulan mipula ma' nog dugu'.
13 Og bitunanan sog glangit mikpogogdag sog glupa'an ma' nog mikpog-

* **6:6 6:6** Og olibu koni, gintoson bagun mimung nog glana. † **6:6 6:6** Og paras koni, gintoson bagun mimung nog ginumon.

banak og bunga kayu bila oyupan nog
molandos nog galu'.
14 Og glangit miawa' ma' nog linulun
gikam. Bu glam nog buludanan bu og
kopulu'an miawa' sog kibotangan non.
15 Tubus nitu', og kodotu'an sog
glupa'an, bu og kounutananan nog sun-
dalu, bu doyahananan, bu ain mokokotas
nog gotow, bu og guliponanan, bu ain
gotowanan kitu' nog onda' kulipon,
mikpoksolobuni ilan sog sangobanan bu
dia sog pampanganan nog kobuludan.
16 Mikidigbun ilan dia sog buludanan
bu dia sog pampanganan nog long ni-
lan dun, "Kodugba' amu na dianami bu
buni niu na ami dia sog tinontongan nog
pogingkud koyon sog gingkudan datu' bu
dia sog polihala' nog Nati nog Bilibili
koyon.
17 Po' minatong na og gondow kitu' nog
pihit nog polihola'on ilan na. Bu da'idun
nododa' mokantu dun."

7

Sogatus bu pat pulu' bu pat ngibu kotow og kiindanannog ilan og pigotowan nog Mikpongon

1 Tubus nitu', mitongow u pat buk
moloikatanan pogindog dia sog pat pi-
gyulu nog glupa'an, piksogong nilan og
pat ginis nog galu' bagun da di' moyup
sog glupa'an otawaka sog dagat otawaka
sog kayuanan.
2 Tubus nitu', mitongow u nosop nog
len moloikat tinumua' tidu sog silangan.
Ngon pigoidan non nog pongindan nog
Mikpongon. Inekesan non og pat buk
moloikatanan koyon nog binogayan nog
baya' luma'at sog glupa'an bu dia sog
dagat.
3 Long nog moloikat koyon, "Na' niu
pa sokali' lo'aton og glupa'an, bu og
dagat, bu kayuanan po' indanan nami pa
poguna og gangasanan nog sosoligananan
nog Diwata ta."
4 Tubus nitu', midongog u nosop og
dakol og ginindanan nilan kitu'. Og dakol
nilan sogatus bu pat pulu' bu pat ngibu
kotow nog dia miktidu sog sopulu' bu dua'
pangkat ni Apu' Israel.
5 Og sopulu' bu dua' ngibu nog ginin-
danan koyon tidu sog pangkat ni Juda. Bu
sopulu' bu dua' ngibu tidu sog pangkat ni
Ruben. Bu sopulu' bu dua' ngibu tidu sog
pangkat ni Gad.
6 Bu sopulu' bu dua' ngibu tidu sog
pangkat ni Aser. Bu sopulu' bu dua' ngibu
tidu sog pangkat ni Naptali. Bu sopulu' bu
dua' ngibu tidu sog pangkat ni Manase.
7 Bu sopulu' bu dua' ngibu tidu sog
pangkat ni Simiun. Bu sopulu' bu dua'
ngibu tidu sog pangkat ni Lebi. Bu sopulu'
bu dua' ngibu tidu sog pangkat ni Isakar.
8 Bu sopulu' bu dua' ngibu tidu sog
pangkat ni Sebulon. Bu sopulu' bu dua'
ngibu tidu sog pangkat ni Jusep. Bu
sopulu' bu dua' ngibu tidu sog pangkat ni
Benjamin.

Og mikponapot nog omputi' nog mokolambaknog di' mitung

9 Tubus nitu', tinumontong u bu miton-
gow u og landu' kodakol nog gotowanan
nog da'idun mokitung dun nog miktidu
sog glam nog binonsaan, bu glam nog
gininisan nog gotowanan, bu glam nog
gininisan nog ponolu'on. Pogindog ilan
dia sog sungu'an nog gingkudan datu'
bu sog Nati nog Bilibili. Mikponapot
ilan nog omputi' nog mokolambak bu
mikpogaid ilan nog tongkayan nog ma'
nog tongkayan nog dawon nog bunga.
10 Bu mikpogekes ilan nog ma' long
nilan dun,
"Og tabang ta tidu da sog Diwata ta nog
ion pogingkud dia sog gingkudan
datu', bu tidu dosop dia sog Nati
nog Bilibili!"
11 Og glam nog moloikatanan, dia ilan
pogindog sog glumibut nog gingkudan
datu' koyon, bu dia sog glumibut nog
bogolalanan kitu', bu sog pat buk manu-
sia'anan kitu'. Bu mikpongomba' ilan
sumugyut dia sog sungu'an nog gingku-
dan datu' koyon mangka ilan tamuy sog
Mikpongon,
12 mangka ilan poglongag moktalu' nog,
"Amen! Og sanglit, bu og kopokpotas, bu
og kotoan, bu og kopokposolamat,
bu og kopogadab, bu kotas nog
bolakat, bu og kodasig, og glam

nini og Mikpongon dun asta sog da'
kopus non. Amen!”
13 Tubus nitu', og solabuk bogolal koyon
miksak dianakon, “Sima og gotowanan
koni nog mikponapot nog omputi' bu ain
ilan gidoy ion miktidu?”
14 Tinabal u ion, “Da' a sunoy, Apu'. Di'
u kosunan. Tibua ika, kosunan mu da.”
Ma' long non dun dianakon, “Koni,
og gotowanan koni, ion non ion og go-
towanan kitu' nog mikobian sog posakit
kitu' nog landu' kopihit. Dinokdakan
nilan og glogdoyanan nilan koyon dia
sog dugu' nog Nati nog Bilibili, sa'an ion
miimung nog omputi'.
15 Dadi, sa'an itu' kobon non, dia ilan
pogindog sog sungu'an nog gingkudan
nog Mikpongon. Bu gobi gondow mok-
tamuy ilan dia sog Mikpongon sog Pok-
tomuyan kitu' dianon. Bu ion dosop og
pogingkud kitu' sog gingkudan datu', og
mogipat dianilan.
16 Di' ilan na mokpuli' kogutoman
otawaka kuowon. Bu di' ilan na
kosongowan nog ginit nog pudus otawaka
minsan olo ginitoy dun.
17 Po' og Nati nog Bilibili koyon, nog sog
titonga' nog gingkudan datu' koyon, ion
og polongipat dianilan. Bu ponulu'an non
ilan dia sog tobud kitu' nog poktiduan
nog kotubu' nog da' kopus non. Bu og
Mikpongon og momunas nog glua'anan
nilan nog miglayas tidu sog mataanan
nilan.”

8

Og kopitu podokot

1 Dangan linokat nog Nati nog Bilibili og
kopitu podokot koyon, mitikna' og glangit
nog tunga' oras.
2 Tubus nitu', mitongow u og pitu buk
moloikatanan nog pogindog sog sungu'an
nog Mikpongon bu pimogayan ilan nog
pitu buk tombuli'.
3 Bu ngon nosop og len moloikat nog
ngon og togu'an komangyan non nog og
bulawan. Tinumua' dion bu indog sog
pomolasan koyon. Binogayan ion nog
modakol nog komangyan mangka non
timbuloy sog gyakinanan nog glam nog
pigotowan nog Mikpongon mangka ion
pomalas dia sog pomolasan koyon nog
bulawan nog piindog dia sog sungu'an
nog gingkudan datu' koyon.
4 Og gyakinanan nog pigotowan nog
Mikpongon bu og gobol nog komangyan
koyon miktolomuk dia sog sungu'an nog
Mikpongon tidu sog komot nog moloikat
koyon.
5 Tubus nitu', og togu'an komangyan
koyon, pinonu' non nog gapuy tidu sog
pomolasan koyon mangka non pilakoy
sog glupa'an. Dadi, migbobusiat kilat
mangka poktutudtutud og gloti' mangka
mikunudunud glugung mangka poglinug.

Og tombuli'anan

6 Tubus nitu', og pitu buk moloikatanan
koyon nog mikpogatul nog tombuli'anan,
poksipian nilan na moyup og tombuli'
nilan.
7 Og tigana' moloikat koyon, inoyup
non og tombuli' non. Migdupi' nog ma'
nog batu bu og gapuy nog migampu'
nog dugu' nog mikpogogdag dia sog
glupa'an. Mitutung na og kotolu bahagi'
nog glupa'an. Bu mikpoktutung dosop og
kotolu bahagi' nog kayuanan. Bu mikpok-
tutung dosop og glam nog sigbotanan.
8 Og kodua' moloikat koyon, inoyup
non dosop og tombuli' non. Bu ngon og
migliga' nog mama' nog bulud kosolag
mipilak ditu' sog dagat. Og kotolu bahagi'
nog dagat miktimaluy dugu'.
9 Bu kotolu bahagi' nog glam nog
migonong dia sog dagat mikpomatoy. Bu
kotolu bahagi' nog glam nog sokayan dia
sog dagat mikpogla'at.
10 Og kotolu moloikat koyon, inoyup
non dosop og tombuli' non. Bu og
mokoluksang nog bitun mikpogliga' ma'
nog glansok mangka kodogdag dia sog
tolu bahagi' nog tubiganan bu tobudanan.
11 Og bitun koyon iningolanan nog si
Ompet. Dadi, og tolu bahagi' nog tubig
miimung ompet nog boya'an modakol
tanan gotow og mikpomatoy po' kipetan
ilan dun.
12 Og kopat moloikat koyon, inoyup non
dosop og tombuli' non. Bu og kotolu
bahagi' nog gondow bu og bulan bu og
bitunanan migla'at nog boya'an og kotolu

bahagi' nion migdolom. Dadi, og tolu bahagi' nog gondow di' na dumolag bu og kotolu bahagi' nog gobi ma' nitu' dosop.

13 Sonuk u moktima'an, midongog u og gekes nog topuli nog poglayug dia sog gawang. Ma' long non dun, "Kosusasusa! Kosusasusa! Kosusasusa ain migonong koyon dia sog glupa'an. Po' dali' na oyupoy nog tolu buk og duma nog moloikatanan koyon og tombuli'anan nilan."

9

1 Og kolima moloikat koyon, inoyup non dosop og tombuli' non. Bu mikotongow u nog bitun dia sog glupa'an nog midogdag tidu sog glangit. Binogayan ion nog kunsi nog pintu' nog gluang kitu' nog da' goktob non.*

2 Dangan binuka' non og gluang koyon, linumuas og gobol dion nog motomuk tokodoy. Migdolom og gondow bu og gawang kobal nog gobol koyon nog miktidu sog gluang koyon.

3 Bu mikotongow u dosop nog gapananan mikpondapal sog glupa'an tidu sog gobol koyon. Bu binogayan ilan nog glala nog ma' nog kolala nog glala nog gulasulas dini sog glupa'an.

4 Bu tinolu'an ilan nog di' ilan mongula'at nog sigbot, bu pomulan, otawaka kayu dini sog glupa'an. Suga'id non, posinsaon nilan tibua ain da og onda' kitu' kindanoy og gangasanan nilan nog gindan nog Mikpongon.

5 Tibua, da' ilan bogoyoy nog baya' momunu' dianilan. Suga'id non, pokposokitan nilan tibua sog goktob nog lima bulan. Og sakit nog kopoglogaga nilan dun mama' kosakit nog glala nog sogod nog gulasulas.

6 Og gotowanan sog tang koyon, monontong ilan na nog kopatoy nilan. Tibua, di' nilan minang. Moleg ilan si'oy matoy, tibua, ondi' ilan da matoy.

7 Og bantuk nog gapananan koyon mama' nog kuda'anan kitu' nog posungu' mangoy sog pogbunu'an. Mama' ilan nog mimangyu' nog bulawan. Bu og bayu'bayu'anan nilan mama' nog bayu'bayu' nog gotow.

8 Og buk nilan mama' nog buk nog glibun bu og ngisi nilan mama' nog ngisi nog glimong.

9 Og gigdob nilan linopisan nog ma' nog putow bu og gonek nog gokpak nilan mama' nog gonek nog kuda'anan kitu' nog posungu' sog pogbunu'an nog kumonog og glupa'an dun.

10 Og gikug nilan mama' kolala nog sogod nog gulasulas. Bu og gikug nilan koyon og pokposakit nilan nog gotowanan goktob nog lima bulan.

11 Og kounutan nilan og moloikat kitu' nog pogaid nog gluang kitu' nog ngalan non dia sog bansa Hibru, Abadon bu sog Ginirik, Apolyon.†

12 Og tigana' glogon minian na. Ngon pa dua' buk glogon nog posungu' matong.

13 Og kogonom moloikat koyon, inoyup non dosop og tombuli' non. Bu midongog u og talu' nog miktidu sog gokpod nog pomolasan koyon nog bulawan nog dia sog sungu'an nog Mikpongon.

14 Tinalu' non sog kogonom moloikat koyon nog togo tombuli', "Boluy mu na og pat buk moloikatanan koyon nog binalud ditu' sog mosolag nog tubig kitu' nog ngalan non Euprates."

15 Bu og pat buk moloikatanan koyon, ilan og sinimpan sog ton bu sog bulan bu sog gondow bu sog tang kitu'. Binoluy ilan na po' pomunu'on nilan og tolu bahagi' nog gotowanan.

16 Midongog u bog andun og dakol nilan. Og dakol nog sundaluanan koyon nog mikponakoy sog kuda', dua' gatus laksa'.

17 Dia sog tinontongan ku mitongow u og kuda'anan bu og poksakoy koyon dion. Ma' nini og bayu'bayu' nilan. Og gigdobanan nilan pinglopisan nog ompula ma' nog gliga' bu molugdom og kobiluan non bu modalag ma' nog asupri. Og gulu nog kuda'anan koyon ma' nog gulu nog glimong. Bu mikpongluas sog baba' nilan og gapuy, bu og gobol, bu og asupri.

* **9:1 9:1** Og kolobusuan ni Kindagow bu gla'ayatanan non. Og ngalan non Abis. † **9:11 9:11** Bu sog Sinubanon, Polongula'at.

18 Og kotolu bahagi' nog gotowanan
mikpomatoy kobal nog tolu ginis koyon
nog posakit, og gapuy, bu og gobol, bu og
asupri nog miktidu dia sog baba'anan nog
kuda'anan koyon.
19 Po' og glala nog kuda'anan koyon dia
sog baba' nilan bu dia dosop sog gikug
nilan. Po' og gikuganan nilan togo gulu
mama' nog mamak nog mongoktuk nog
gotowanan.
20 Og duma gotowanan nog da' poma-
toy bianan sog posakit koni, da' nilan
pa bolongoy og diwataanan kitu' nog
pingimung nog dili komot nilan. Bu
da' ilan pa lota' moktamuy sog glatdi-
wataanan bu sog glodawananan koyon
nog pingimung nilan ma' nog bulawan,
bu og solapi', bu og tumbaga, bu og
batu, bu og kayu nog saka og glo-
dawananan koyon ondi' mokotongow, bu
ondi' mokodongog, bu di' mokopanow.
21 Bu da' ilan pa dosop lota' momunu'
otawaka moginang nog koto'uan nilan
otawaka momabal otawaka monakow.

10

Og bata'bata' libru

1 Tubus nitu', mikotongow u nosop
nog len moloikat nog modasig, posungu'
tumona' tidu sog glangit. Miputus ion
nog ginampol bu ngon og glanag sog
tondong nog gulu non. Og bayu'bayu' non
sinumilow ma' nog gondow bu tidu sog
gopa non asta sog polapa non mama' nog
gugdok nog migliga'.
2 Poktayak ion nog bata'bata' libru nog
binoklad. Og botis non nog glintu dino-
gyak non sog dagat bu og botis non nog
bibang dinogyak non sog kotasan.
3 Miktalu' ion nog mosikad ma' nog
gonek nog glimong. Dangan miluksad
og talu' non koyon, tinabal nog pitu buk
glugung.
4 Dangan miluksad pitu buk glugung
koyon, poksipian ku na bosia sumulat
saka mikodongog u nog talu' tidu sog
glangit. Ma' long nog talu' koyon dun,
“Na' mu na sulaton og talu' nog pitu buk
glugung koyon bu na' mu na pokposun.”
5 Tubus nitu', og moloikat kitu' nog
mitongow u pogindog sog dagat bu sog
kotasan, inogot non og komot non nog
glintu sog glangit,
6 bu mangka ion sapa dia sog ngalan
nog Mikpongon nog ion totubu' asta sog
da' kopus non nog ion og mikpongon nog
glangit bu glupa'an bu og dagat bu glam
nog piongon dion. Ma' long non dun,
“Da'idun na mokosaga' nog glegan nog
Mikpongon.
7 Sog da' pa oyupoy nog kopitu moloikat
koyon og tombuli' non, ombaluy na og
tugyu non kitu' nog milimod ma' nog
pinasad non kitu' dia sog sosoligananan
non nog ion non ion og polomolatasanan
non.”
8 Tubus nitu', og miktalu' kitu' nog
midongog u nog miktidu ditu' sog glangit,
miktalu' nosop mokpuli' dianakon. “An-
goy mu alap og libru kitu' nog binuka'
dia sog komot nog moloikat kitu' nog
pogindog sog dagat bu sog kotasan.”
9 Dadi, og bata'bata' libru kitu', inangoy
u pongonioy sog moloikat kitu'. Ma'
long non dun dianakon, “Alap mu ini bu
mangka mu kan. Momis si'oy ma' nog
tonob sog baba' mu tibua og tian mu
kosoman dun.”
10 Dadi, inalap u og bata'bata' libru
kitu' mangka u kanoy. Minanam u doda'
mama' nog tonob. Tibua, dangan inuglon
ku na, kiosoman og tibuka u dun.
11 Tubus nitu', tinolu'an u nosop nog,
“Sumboy puli'an mu mokpolatas og talu'
nog Mikpongon kitu' pa'ali dia sog
kodokolan nog binonsaan, bu sog go-
towanan, bu sog glam nog gininisan nog
ponolu'on, bu sog kodotu'an.”

11

Og dua' kotow taksi'anan

1 Binogayan u nog topongan nog ma'
nog kolanas bu tinolu'an u nog, “An-
goy mu topong og Poktomuyan dia sog
Mikpongon, bu og pomolasan dion, bu
mangka nika itung og mikpoktamuy
koyon dion.
2 Tibua, na' mu sunu'on tumopong
og glowasan nog Poktomuyan koyon po'

binogoy ion dia sog gotowanan nog kona'
Hudyu. Bu poglogekon nilan og koliwa-
gan bonua kitu' nog mosigda laga' nog pat
pulu' bu dua' bulan.*
3 Popongoyon ku og dua' kotow nog
tumaksi' pa'ali dianakon. Bogayan ku
ilan nog bolakat mogustal pa'ali dianakon
laga' nog songibu bu dua' gatus bu nom
pulu' ondow. Og ponopoton nilan og saku
nog modikpol."
4 Ilan koyon ion non ion og pinonggi'
kitu' sog dua' pun kayu kitu' nog
iningolanan olibu. Bu pinonggi' ilan
dosop sog dua' buk guntulan nog sulu'
kitu' nog piingkud dia sog sungu'an nog
Mikpongon nog ion non og Pogbaya' sog
glupa'an.
5 Bila ngon sumuloy mongula'at diani-
lan, og gapuy lumuas tidu sog baba' nilan
bu mogla'at og banta nilan dun. Ma'
nini og kopongula'at nog ain moksipi kitu'
luma'at dianilan.
6 Togo baya' ilan mogondi' dumupi'
nog solian nilan mokpolatas nog talu'
nog Mikpongon. Bu togo baya' ilan
dosop mokpotimaluy nog tubig dia sog
dugu'. Bu togo baya' ilan dosop mogbo-
goy nog glam nog gininisan nog posakit
sog glupa'an sog minsan nanu og glegan
nilan.
7 Bila motubus ilan na mokpulonag nog
talu' nog Mikpongon, og sabtua kitu' nog
tumua' tidu sog Abis mangoy mogdayow
munu' dianilan. Bu di' ilan mokantu dun.
Bunu'on non ilan.
8 Dadi, og bangkoy nilan, dion da sog
dalan nog koliwagan bonua koyon nog
mosolag, nog ion non ion og kinudusan
sog Kounutan nilan kitu' nog miponongi'
sog bonua nog Sodom bu bonua nog
Ehiptu.
9 Og gotowanan nog miktidu sog ainain
nog bonua, bu tidu sog glam nog bi-
nonsaan, bu miglologinis nog ponolu'on
mangoy tumontong nog bangkoy nilan
koyon laga' tolu ondow bu solian solom.
Bu di' nilan kumboy lobongon.
10 Og gotowanan nog mogonong dini
sog glupa'an koni, minginsupak dianilan
po' minatoy na og dua' kotow polomolatas
nog talu' nog Mikpongon. Bu miglokol-
ogya'an ilan, bu mangka ilan pogbino-
goyoy po' da'idun na og mokposakit kitu'
dianilan dini sog glupa'an.
11 Tibua, dangan midopot na og tolu
ondow bu solian solom, pitubu' ilan na
nog Mikpongon mangka ilan indog. Bu
ain gotowanan nog mikotongow dianilan,
kiondokan ilan tokodoy.
12 Tubus nitu', midongog nog dua' ko-
tow koyon og talu' nog mosikad tidu sog
glangit. Og talu' koyon ma' nini, "Angoy
amu na dini!" Dadi, sonuk nog banta
nilan mogbantoy dianilan, miiknat ilan
sog glangit nog dia ilan sog ginampol.
13 Bu sog tang koyon, miglinug nog
mosikad tokodoy. Bu og kosopulu' ba-
hagi' nog koliwagan bonua koyon mitug-
ban. Bu pitu ngibu kotow mikpomatoy
dun. Bu ain misama' kitu', inubas ilan
nog gondok nilan bu mikpoksanglit ilan
dia sog Diwata nog sog glangit.
14 Og kodua' glogon minian na. Tibua,
ngon pa og posungu' matong.

Og kopitu tombuli'

15 Og kopitu moloikat koyon, inoyup
non dosop og tombuli' non. Bu ngon og
miglongag moktalu' nog mosikad ditu' sog
glangit. Ma' long nilan dun,]

"Og baya' mogdatu' sog dunya, dia na sog
Pogbaya' kitu' dianita, bu dia sog
pipangoy non kitu' mogdatu', bu
mogbaya' na ion asta sog da' kopus
non."

16 Tubus nitu', og dua' pulu' bu pat
kitu' nog bogolalanan nog pogingkud
sog gingkudan datu' sog sungu'an nog
Mikpongon, minomba' ilan bu sugyut dia
sog Mikpongon,
17 kobon nilan moktalu' nog,

"Pokposolomatan nami Ika, og Mikpon-
gon, og Pogbaya' nog di' kobotukan.
Ika og donsama' na bu numun
kitu'. Po' ginamit mu na og kotas
nog baya' mu, bu miktolipun ka na
mogbaya'.

* **11:2 11:2** Og pat pulu' bu dua' bulan koyon, laga' ion nog songibu bu dua' gatus bu nom pulu' ondow.

18 Og binonsaan mikpoglolingit ilan
tokodoy po' minatong na og tang nog
potongowon mu na og polihala' mu
bu ukumon mu na ain mikpomatoy.
Bu tumbasan mu na og sosoligan mu
nog polomolatasanan, bu og glam nog
pigotowan mu, bu ain migadab dianika,
ombaba' otawaka motas. Minatong na og
tang nog lo'aton mu ain mingula'at nog
glupa'an."
19 Tubus nitu', og Poktomuyan dia sog
Mikpongon ditu' sog glangit mibuka' bu
mitongow u ditu' og kaban kitu' nog
tinogu'an nog koposadan nog Mikpon-
gon. Migbobusiat kilat, bu miktutudtu-
tud gloti', bu mikunudunud glugung,
bu miglinug, bu migdupi' nog molandos
tokodoy nog ma' nog batu.

12

Og glibun bu og naga

1 Tubus nitu', ngon pitongow dianakon
nog kosobu'sobu' tokodoy. Mitongow u
og glibun dia sog gawang nog ponopoton
non motilak ma' nog gondow, bu sog
tondong nog botis non og bulan, bu
minguruna ion nog sopulu' bu dua' buk
bitunanan.
2 Og glibun koyon og bodos bu miglosek
tanan kobal nog pinokitan na.
3 Tubus nitu', ngon nosop pitongow
dianakon nog kosobu'sobu'. Mitongow
og kosolagan nog naga nog ompula nog
dia sog gawang. Pitu buk guluanan non
bu sopulu' buk sungaganan non. Bu og
guluanan non minguruna.
4 Dangan binotagbad non og gikug non,
og kotolu bahagi' nog bitunanan dia sog
gawang mikpokpilak sog glupa'an. Og
naga koyon pogindog sog sungu'an nog
glibun koyon nog pinokitan po' bila mog-
bata' og glibun koyon, uglonon non.
5 Migbata' og glibun koyon nog glaki.
Ion og mogbaya' sog glam nog binonsaan,
bu da'idun mokantu dianon. Og bata' non
koyon, inalap mogdayun dianon mangka
pitangoy ditu' sog Mikpongon bu sog
gingkudan datu' kitu'.
6 Bu og glibun koyon milaguy ditu' sog
bonua kitu' nog da' gotow dun nog sin-
impan nog Mikpongon dianon nog ditu'
ion pogusiba'oy nog laga' songibu bu dua'
gatus bu nom pulu' ondow.
7 Bu ngon migbunu' ditu' sog glangit. Si
Mikail* bu og gla'ayatanan non, migbunu'
ilan nog naga kitu' bu og gla'ayatanan
non. Migantu ilan na.
8 Tibua, og naga koyon di' mokantu dia
ni lo' Mikail. Dadi, binugow ilan tidu sog
glangit.
9 Bu og naga kitu' nog modasig binuk-
sak dia sog glupa'an. Ion non ion og
mamak kitu' kobon nitu' nog iningolanan
si Kindagow otawaka og Soitan. Ion non
ion og mikobal nog gotowanan sog dunya
nog boya'an misimoy ilan dun sog motud.
Binuksak ion bu asta og gla'ayatanan non
dia sog glupa'an.
10 Tubus nitu', midongog u og talu'
nog mosikad ditu' sog glangit. Ma' nini
og talu' koyon, "Numun kitu' minatong
na og tabang nog Mikpongon dia sog
gotowanan,† bu Bolakat non, bu og ko-
pogbaya' non, bu og baya' nog Kristu! Po'
og moksumbungsumbung kitu' sog pigilu-
gan ta dia sog Mikpongon gobi gondow,
binuksak na dia sog glupa'an.
11 Dinag nilan ion bianan sog dugu' nog
Nati nog Bilibili kitu' bu bianan dosop sog
motud kitu' nog pigustal nilan. Bu da'
nilan inggula'oy og kotubu' nilan asta sog
kopotayan.
12 Dadi, pogdada' amu na, amu dion
sog glangit! Tibua, landu' susaan sog
glupa'an bu sog dagat po' si Kindagow
tinumona' na dianiu! Linolingitan ion
tokodoy po' ompolok na og timpu nog
misama' dianon."
13 Dangan kimongmanan non nog ion
binuksak dia sog glupa'an, sinungu' non
sop monontong og glibun kitu' nog
migbata' nog glaki.
14 Og glibun koyon binogayan nog gok-
pak nog ma' nog gokpak nog kosola-
gan nog topuli bagun ion mokolayug sog
bonua kitu' nog sinimpan nog Mikpongon
dianon. Po' ditu' ion pogipatoy nog

* **12:7 12:7** Ion og kounutan nog moloikatanan.
† **12:10 12:10** Ion non ion og Kristu.

Mikpongon bagun ion ondi' ompongula'at
nog naga kitu' sog solod nog tolu ton bu
moginonga'.
15 Tubus nitu', og naga koyon sinom-
pitan non nog tubig og glibun koyon
nog boya'an migba' posungu' sog glibun
koyon po' bagun bosia manud ion dun.
16 Tibua, og glibun koyon tinobangan
nog bianan sog glupa' nog migboka'
mangka kotulod sog boka' nog glupa' og
tubig koyon.
17 Dadi, migdungag moglolingit og naga
koyon dia sog glibun koyon. Dadi,
inangoy non oyowoy momunu' og piglo-
gombata'anan nog glibun koyon, ain og
mikokunut dia sog dondagananan nog
Mikpongon, bu ain ompagon og kopon-
gandol non dia sog motud nog pitongow
ni Isus.
18 Bu og naga koyon, pogindog dia sog
pontad.

13

Og sabtua nog linumuas tidu sog dagat

1 Tubus nitu', mitongow u og sabtua
linumuas tidu sog dagat. Pitu buk og
guluanan non bu sopulu' buk sungaganan
non. Og glam nog sungaganan non
koyon pikurunaan. Bu og guluanan non
sinulatan nog ngalan nog mokotompola'
dia sog Mikpongon.
2 Og sabtua koyon mama' nog bantuk
nog koding tolunan, og botis non mama'
nog botis nog sabtua kitu' nog ngalan non
og bear, bu og baba' non ma' nog baba'
nog glimong. Bu binogayan nog naga kitu'
ion nog dili pagas non, bu og kopogdatu'
non, bu og kotas nog baya'.
3 Og solabuk gulu nog sabtua koyon
mama' nog bakas binunu'. Tibua, og
gangol non koyon mibai' na. Glam nog
gotowanan sog dunya kisobu'an dun, bu
migunut ilan dia sog sabtua koyon.
4 Glam nog gotowanan miktamuy sog
naga koyon po' migbogoy ion nog baya'
sog sabtua kitu'. Bu tinamuy nilan dosop
og sabtua kitu' bu mangka ilan poksak
nog, “Sima gidoy mokobatuk sog sabtua
koni? Sima gidoy mokantu dun?”
5 Tinugdakan og sabtua koyon moktok-
abul bu og moglaka'laka' monalu'. Bu
tinugdak dosop ion mogbaya' laga' pat
pulu' bu dua' bulan.
6 Dadi, miktolipun ion moglaka'laka'
monalu' dia sog Mikpongon bu monom-
pola' sog ngalan nog Mikpongon bu og
pigonongan non, bu asta og glam nog
migonong sog glangit.
7 Tinugdakan dosop ion mangoy mog-
bolongayow momunu' sog pigotowan nog
Mikpongon bagun non ilan mokaum.
Bu binogayan ion nog baya' mogbaya'
sog glam nog binonsaan, bu glam nog
pikpongkatan, bu sog glam nog gininisan
nog ponolu'on nog gotowanan.
8 Og miktamuy sog sabtua koyon, ain
ngalananan nilan nog da' sulatoy dia sog
ponulatan kitu' nog ain kibogayan nog
kotubu' nog da' kopus non nog sinulat na
sog kobon nog da' pa pongonoy og dunya.
Og gapu' nog pinulatan koyon og Nati nog
Bilibili kitu' nog binunu'.
9 Ain mokodongog, sumboy nododa'
mokinongog.
10 Ain og gukudan non ombihag, bi-
hagon nododa'. Ain og gukudan non om-
bunu' bianan sog kalis, bunu'on nododa'
bianan sog kalis. Dadi, sa'an itu' sumboy
ain pigotowan nog Mikpongon, ompagon
og kopongandol nilan bu og kopoglogaga
nilan.

Og sabtua nog linumuas tidu sog glupa'

11 Tubus nitu', mitongow u nosop og
len sabtua, nog linumuas tidu sog glupa'.
Dua' buk sungag non ompolok ma' nog
sungag nog nati nog bilibili. Bu og talu'
non modasig ma' nog naga.
12 Bu ion og ginumanti' mogbaya' nog
glam nog baya' sog tigana' sabtua kitu'
mangka non dondagoy moktamuy og
glam nog gotow sog glupa'an dia sog
tigana' sabtua kitu' nog togo gangol nog
mibai' na.
13 Bu minginang ion nog gingy-
ata'anan nog kosobu'sobu' tokodoy
bu mokodondag ion nog gapuy nog
tumona' sog glupa'an tidu sog glangit sog
kosompagan nog gotowanan.

14 Sabap sog koganti' non dia sog
tigana' sabtua koyon moginang nog
gingyata'anan, glam nog gotowanan nog
migonong sog glupa'an koni kolimbungan
dun. Dinondag non ilan mokpindog nog
glodawan nog poktomuyon nilan po' og
ganti' nog tigana' sabtua kitu' nog bakas
miangol nog kalis saka mitubu' da.
15 Og kodua' sabtua koyon tinugdak
mokpotubu' dianon og glodawan nog
tigana' sabtua kitu' bagun da mokopok-
talu'. Bu bunu'on non ain ompok mokta-
muy dianon.
16 Glam nog gotow, ombaba' otawaka
motas, doyahan otawaka miskinan,
gulipon otawaka kona' gulipon, tinogol
non ilan mindan dia sog komot nilan nog
glintu otawaka sog gangasanan nilan
17 nog boya'an da'idun mokosaluy
otawaka mokopogdagang bila da' in-
danoy nog ngalan nog sabtua koyon
otawaka og gitungan nog mongma'ana
sog ngalan non koyon.
18 Og ma' nini koni, sumboy ngon og
kotoan ta monginabut dun. Simasima
moto sumabut, mosabut non bog olo
ma'ana nini. Po' og ma'ana nog gitungan
koyon mongma'ana da sog ngalan nog
gotow. Og gitungan koyon gonom gatus
bu gonom pulu' bu nom.

14

Og Nati nog Bilibili bu og gla'ayatanan non

1 Tubus nitu', tinumontong u bu miton-
gow u dia sog sungu'an ku og Nati nog
Bilibili kitu' nog pogindog sog bulud nog
ngalan non og Sion. Bu og dumaanan
non og sogatus bu pat pulu' bu pat ngibu
kotow nog sinulatan og gangasanan nilan
nog ngalan non bu ngalan nog Gama' non.
2 Bu mikodongog u nog gonek nog
mosikad tidu sog glangit. Og sikad nog
gonek koyon nog midongog u ma' kosikad
nog gonek nog bosoy otawaka ma' nog
gloti'. Og gonek koyon nog midongog
u ma' nog gonek nog sigitananan nog
piglomotan nog polonigitan.
3 Bu mikpogbobat ilan nog bogu bobat
dia sog sungu'an nog gingkudan datu'
koyon, bu dia sog sungu'an nog pat buk
manusia'anan koyon, bu dia sog bogo-
lalanan kitu'. Da'idun og moto moganad
nog bobat koyon lual da og sogatus bu
pat pulu' bu pat ngibu kitu' nog migawon
tidu sog baya' nog dusa sog glam nog
gotowanan sog glupa'an.
4 Og gotowanan koyon, ion non ion og
gotowanan kitu' nog midulus nog da' ilan
pogbabal nog glibun. Migunutunut ilan
dia sog Nati nog Bilibili koyon nog minsan
ain ion angoy. Ilan og migawon tidu sog
duma gotowanan sog dunya bu ilan og
tigana' uokilon dia sog Mikpongon bu sog
Nati nog Bilibili.
5 Da'idun og gloput nog talu' nilan bu
da'idun og sila'on dianilan.

Og tolu buk moloikat

6 Tubus nitu', mitongow u nosop og len
moloikat nog poglayug sog gawang pokpi-
tang nog Gomba'is nog Guksugan nog
da' piksopan non tidu pa sog donsama'
asta sog da' kopus non, nog pulonagon
non dia sog gotowanan dini sog glupa'an,
sog glam nog binonsaan, bu glam nog
pikpongkatan, bu glam nog gininisan nog
ponolu'on.
7 Miktalu' ion nog mosikad, “Kondok
amu sog Mikpongon bu potas niu ion
po' minatong na og gondow kitu' nog
mongukum ion. Dadi, tamuy niu ion
po' ion og mikpongon nog glangit bu
glupa'an, dagat bu og tobudanan.”
8 Ngon nosop og mitongow u nog sinu-
mukli dianon og kodua' moloikat bu
mangka poktalu', “Migla'at na! Migla'at
na og baya' nog koliwagan bonua kitu'
nog mokosog nog og Babilon. Sabap sog
kohinangan nog gotowanan sog Babilon,
mioit og glam nog binonsaan sog kohinan-
gan nilan kitu' nog molaton po' mama'
ilan nog piinum nog galak nog gombisa.”
9 Tubus nitu', ngon nosop miton-
gow u nog sinumukli dianon og kotolu
moloikat mangka poktalu' nog mosikad,
“Simasima moktamuy sog sabtua bu sog
glodawan non, bu kiindanan og gangas
non otawaka og komot non,
10 mokinum dosop ion nog galak nog
ion non ion og posakit nog Mikpongon.

Og galak kitu' da' kosogotoy bu inudud dia sog saguk, og pinonggi'an nog polihala' nog Mikpongon kitu' nog kondokondok. Posinsaon ion bianan sog tutungon ion nog asupri dia sog sungu'an nog moloikatanan kitu' nog midulus bu dia sog sungu'an nog Nati nog Bilibili.

11 Bu og gobol nog gapuy koyon nog posinsa non, kobon non moktolomuk notibua asta sog da' kopus non. Gobi gondow da'idun gulolian nilan mosinsa, ain mikpoktamuy kitu' sog sabtua bu sog glodawan non kitu', otawaka ain kiindanan nog ngalan non.

12 Dadi, sa'an og pigotowan nog Mikpongon, ain mikokunut sog dondagananan non kitu', sumboy mokogaga ilan bu ompagon og kopongandol nilan dia ni Isus."

13 Tubus nitu', mikodongog u nog talu' tidu sog glangit nog, "Sulat mu ini, tidu sog numun kitu' popiaon ain matoy nog sabap sog kopokokunut nilan dia sog Pogbaya'."

Ma' long nog Bolakat nog Mikpongon, "O'o, pulolion ilan tidu sog sinsaan nilan moginang po' og tumbas dianilan ondi' ombolong."

Og kogani sog glupa'an

14 Tubus nitu', tinumontong u bu mitongow sog sungu'an ku og ginampol nog gomputi', bu ngon pogingkud dion nog ma' nog gotow bu minguruna ion nog bulawan bu pogaid nog glonggaman nog mokutong.

15 Tubus nitu', ngon len moloikat linumiu tidu sog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka poktalu' nog mosikad sog pogingkud koyon dia sog ginampol. "Gamit mu og glonggaman mu koyon mangka a gani. Po' minatong na og timpu gumani. Po' og gotowanan sog dunya omba'is na gonion."

16 Dadi, og pogingkud koyon sog ginampol, ginani non doda' nog glonggaman non koyon og gliwag nog glupa'an, bu og dunya mitobas na.

17 Tubus nitu', ngon nosop og len moloikat linumiu sog Poktomuyan dia sog Mikpongon, ditu' sog glangit. Bu ngon og sanggot non nog mokutong.

18 Ngon dosop og len moloikat nog polongusiba' nog gapuy. Miktidu ion sog pomolasan bu poktalu' nog mosikad sog moloikat koyon nog togo sanggot nog mokutong, "Gamit mu og sanggot mu koyon mangka mu pongoktas og bunga nog pomulan koyon dia sog glupa'an nog ngalan non og paras. Po' og paras koyon minug na."

19 Dadi, linabuy non og glupa'an nog sanggot non koyon. Dadi, mikpogoktas og paras koyon mangka non pilakoy sog baloy kitu' nog ngalan non og dogyakan, ion non ion og polihala' nog Mikpongon.

20 Mangka ilan pogdogyakoy ditu' sog glowasan nog koliwagan bonua koyon. Bu og dugu' nilan miksologan tidu sog pogdogyakan koyon dianilan, sodopa og dalom non bu og gyoba'an non pat gatus kilumitru.

15

Og pitu buk moloikatanan bu pitu ginis glogon

1 Tubus nitu', mikotongow u nosop nog len kosobu'sobu' sog gawang nog kosobu'sobu' tokodoy. Ngon pitu buk moloikatanan nog mikpogaid ilan nog pitu ginis glogon. Og glogonanan koyon, ion non ion og doksu'an nog polihala' nog Mikpongon.

2 Tubus nitu', mitongow u ma' nog solamin nog ma' nog dagat koliwag bu migdilapdilap gompula ma' nog gapuy. Bu mitongow u dosop ilan pogindog sog goksid nog dagat kitu' nog ma' nog solamin ain og mikopondag kitu' dia sog sabtua, bu sog glodawan non, bu sog ngalan non kitu' nog mingma'ana sog gitungan. Bu pogaid ilan nog sigitan nog binogoy nog Mikpongon dianilan.

3 Bu migbobat ilan nog bobat ni Muses, nog ion og sosoligan nog Mikpongon kitu', bu binobat nilan dosop og bobat nog Nati nog Bilibili. Ma' long nog bobat nilan,

"Mikpongon, Ika og Diwata nog di' kobotukan. Mosolag og miinang mu! Bu kosobu'sobu' tokodoy og ginang

mu! Motud bu modulus og kohinangan mu. Ika og Datu' sog glam nog binonsaan.
4 Sima gidoy ondi' mondok dianika, Ika, Pogbaya'? Otawaka sima gidoy og mogbolibad moktalu' nog Ika og motas po' sala mu da molinggas bu mosigda. Glam nog binonsaan mangoy moktamuy dianika po' og kodulus nog kohinangan mu mitongow na nog glam nog gotowanan."

5 Tubus nitu', mitongow u og Poktomuyan sog Mikpongon mibuka' ditu' sog glangit. Ion non ion og dugu kitu' nog landu' kosigda.

6 Bu mikpongliu tidu dion og pitu buk moloikatanan kitu' nog pogaid nog pitu ginis glogon. Mikponapot ilan nog mikpoglamag bu og gigdob nilan linibodan nog bulawan.

7 Tubus nitu', solabuk sog pat buk manusia' koyon, pigatul non momogoy dia sog pitu buk moloikatanan koyon og ponaksan kitu' nog bulawan nog miponu' nog polihala' nog Mikpongon. Og Mikpongon, ion og totubu' asta sog da' kopus non.

8 Og Poktomuyan koyon miponu' nog gobol nog kotas bu og dasig nog Mikpongon nog boya'an da'idun og mokosolod dion taman da di' modoksu' og pitu ginis glogon nog pitu buk moloikatanan kitu'.

16

Og pitu buk ponaksan nog pinginogu'annon polihala' nog Mikpongon

1 Tubus nitu', midongog u og talu' nog mosikad tinalu' dia sog pitu buk moloikatanan koyon tidu sog Poktomuyan sog Mikpongon. Ma' long nog talu' koyon, "Angoy niu bunag og pitu buk ponaksan koyon nog pinginogu'an nog polihala' nog Mikpongon ditu' sog glupa'an."

2 Og tigana' moloikat koyon, binunag non og tagu' nog ponaksan non sog glupa'an. Dadi, ain og inindanan nog ngalan nog sabtua kitu' bu miktamuy sog glodawan non, pinubu'an ilan nog nuka kitu' nog landu' kosakit.

3 Og kodua' moloikat koyon, binunag non og tagu' nog ponaksan non kitu' dia sog dagat. Dadi, og dagat miktimaluy nog dugu' nog ma' nog dugu' nog gotow nog minatoy. Bu og glam nog migonong sog dagat mikpomatoy.

4 Og kotolu moloikat koyon, binunag non og tagu' nog ponaksan non dia sog tubiganan bu sog tobudanan bu miktimaluy dugu'.

5 Tubus nitu', midongog u og talu' nog moloikat kitu' nog migbaya' sog tubig. Ma' nini og talu' non, "Ika og molinggas bu mosigda nog donsama' na, midulus og kopolihala' mu koni po' ma' nitu' nododa' og kopongukum nika.

6 Po' pimunu' nilan og pigotowan mu bu og polomolatasanan nog talu' mu. Dadi, sa'an ini piinum nika ilan nog dugu' po' ma' nitu' og molongas nog tumbas dun dianilan."

7 Tubus nitu', midongog u nosop og talu' tidu sog pomolasan koyon. Long nog talu' koyon, "Ika Mikpongon, og Diwata nog di' kobotukan, glam nog kopongukum nika motud bu modulus."

8 Bu og kopat moloikat koyon, binunag non og tagu' nog ponaksan non dia sog gondow bagun og gotowanan motutung ilan nog gondow.

9 Sa'an itu', mikpoktutung ilan nog ginit nog gondow koyon. Dadi, piglogwad nilan og ngalan nog Mikpongon nog ion og migbaya' nog glam nog glogonanan koyon. Bu da' ilan nododa' poksanglit dianon po' ompok ilan lumota' nog kohinangan nilan koyon nog dusa.

10 Og kolima moloikat koyon, binunag non og tagu' nog ponaksan non koyon dia sog gingkudan nog sabtua koyon nog gingkudan datu'. Bu og pigdotu'an non koyon mitokow pogdolom. Bu og gotowanan mingolongot og ngisianan nilan kobal nog kisokitan ilan tokodoy.

11 Bu sabap sog kisokitan ilan tokodoy nog nuka nilan kitu', piglogwad nilan og Mikpongon sog glangit. Tibua, minsan ma' nitu', di' ilan nododa' moleg moglila' nog kohinangan nilan kitu'.

12 Bu og kogonom moloikat koyon, binunag non og tagu' nog ponaksan non

koyon dia sog glawas nog tubig kitu'
nog mosolag nog iningolanan og Eprates.
Dadi, kinotian dun po' simpanon non sog
bianan nog datu'anan kitu' nog tidu sog
silangan.
13 Tubus nitu', mitongow u tolu buk
glatdiwataanan nog ma' nog bayu'bayu'
nog gombak. Linumuas ilan tidu sog
baba' nog sabtua, bu tidu sog baba' nog
naga, bu tidu sog baba' nog polomolatas
kitu' nog di' motud.
14 Ilan koyon og bolakat nog glat-
diwataanan nog mokinang nog gingy-
ata'anan. Mogdundaan ilan sog gliwag
nog dunya koni po' polumpukon nilan
og glam nog kodotu'an po' simpanon
nilan sog gondow kitu' nog mogbunu' ilan
nog pigotowan nog Mikpongon nog di'
kontuan.
15 Tubus nitu', midongog u og talu' nog
Kounutan ta. Long non dun, “Pokinongog
amu, po' og pogdatong u dion, da'idun
og mokosun dun ma' nog polonakow.
Popiaon ain og gotow kitu' nog pigusiba'
non og ponopoton non po' bagun ion di'
kosipogan sog kodokolan.”
16 Tubus nitu' og glatdiwataanan kitu',
pilumpuk nilan og kodotu'an ditu' sog
dotagan kitu' nog iningolanan sog Hini-
bru Armagedon.
17 Og kopitu moloikat koyon, binunag
non dosop og tagu' nog ponaksan non
koyon dia sog gawang bu ngon og talu'
nog mosikad ditu' sog gingkudan datu'
kitu' nog dia sog Poktomuyan sog Mikpon-
gon. Ma' long nog talu' koyon dun,
“Midoksu' na!”
18 Ampun miluksad talu' koyon,
migbobusiat mogdayun og kilat mangka
poktutudtutud og gloti', bu mangka
poglugung, bu miglinug nog mosikad
tokodoy nog da' sibon poglinug sog
glupa'an nog ma' nini kosikad tidu pa
sog kopokpongon nog gotowanan.
19 Og koliwagan bonua kitu' nog
mokosog nog ngalan non Babilon, miba-
hagi' tolu bahagi'. Bu og duma koliwagan
bonuaanan sog glupa'an mikpoktugban.
Og Mikpongon, da' non kolingowoy og
koliwagan bonua kitu' nog mokosog.
Piinum non ilan nog galak kitu' nog tidu
sog saguk nog ion non ion og polihala'
non kitu' nog kondokondok tokodoy.
20 Mikpoglonod og glam nog pulu'anan
bu og glam nog bontudanan mikpoktug-
ban.
21 Bu migdupi' nog ma' nog batu nog
mokobogat. Og bogat non laga' lima
pulu' kilu nog sokali' mikpoktona' dia sog
gotowanan. Dadi, sabap sog kondokon-
dok tokodoy nog glogon koyon dianilan,
piglogwad nilan dun og Mikpongon.

17

Og glibun kitu' nog tungkagon nog poksakoy sog sabtua

1 Solabuk sog pitu buk moloikatanan
koyon nog togo ponaksan minangoy ditu'
nakon mangka poktalu', “Alung, po' po-
tongowon ku dianika og polihala' sog
glibun kitu' nog mibantug nog tungkagon
tokodoy. Ion non ion og koliwagan bonua
kitu' nog modakol og glawas nog tubi-
ganan dun dia sog molani non.
2 Og kodotu'an sog glupa'an pigba-
bal nilan ion. Bu og gotowanan sog
glupa'an miimung ma' nog mikpoglangu
ilan, sabap sog kopoglogiling nilan nog
kohinangan non kitu' nog di' pia.”
3 Tubus nitu', pinulu'an u nosop nog
Bolakat nog Mikpongon mangka u oitoy
nog moloikat koyon ditu' sog bonua kitu'
nog mologon pogononongan. Mitongow u
og glibun nog pogingkud dia sog sabtua.
Og sabtua koyon ompula bu milokop nog
ngalan nog mondom mokotompola' dia
sog Mikpongon. Bu og sabtua koyon,
pitu buk guluanan non bu sopulu' buk
sungaganan non.
4 Og glibun koyon minapot nog pula
bu ombilu og kopulaan non nog migdi-
lapdilap po' pinginogu'an nog bulawan
bu og batuanan kitu' nog mokologan bu
og mutia'anan. Pogaid ion nog saguk
kitu' nog bulawan nog tinogu'an nog
kohinangan non kitu' nog kolomu'lomu'
bu kosipogsipog.
5 Bu sinulatan og gangas non nog ma'
nini, “Kosobu'sobu', Babilon nog motas,
og gina' nog glam nog ponukagon bu ain
og sumolap monginang sog dunya.”

6 Mitongow u og glibun koyon nog milangu nog dugu' nog pigotowan nog Mikpongon, bu og dugu' nog gotowanan kitu' nog pimunu' sabap sog kopokokunut nilan dia ni Isus.

Dangan mitongow og ma' nion koyon, kisobu'an u tokodoy dun.

7 Dadi, sinakan u nog moloikat koyon, “Iduma ion kosobu'an ka mosop dun? Ustalon ku dianika og ma'ana nog glibun koyon bu og sabtua koyon nog sinokayan non nog pitu buk guluanan non bu sopulu' buk sungaganan non.

8 Og sabtua koyon nog mitongow mu, ion non ion og totubu' dini kitu', tibua, numun koni minatoy na. Bu sog gunanunan koyon lumuas ion tidu sog gluang kitu' nog da' goktob non nog iningolanan og Abis bu mangka ion angoy ditu' sog gla'at non. Ain sog glupa'an koni nog onda' kosulat og ngalan nilan dia sog libru nog pinulatan nog ngalan nog ain kibogayan nog kotubu' kitu' nog da' kopus non tidu pa sog kopokpongon nog dunya koni, kosobu'an ilan dun bila motongow nilan ion. Po' dini kitu' totubu'. Tubus nitu', numun koni minatoy. Saka sog gunanunan koyon, tumua' mo sop mokpuli'.

9 “Og ma' nini koni, sumboy ngon og kotoan ta monginabut dun bu sumboy pomikilon ta mahatul. Og pitu buk guluanan non koyon, ion non ion og pitu buk buludanan kitu' nog iningkudan nog glibun koyon. Bu ion non dosop ion og pitu kodotu'an kitu'.

10 Og lima buk minatoy na, og solabuk totubu' pa, bu solabuk posungu' pa matong. Bu bila matong ion, mogonong pa dini podali'dali'.

11 Og sabtua kitu' nog totubu' bosia saka numun kitu' minatoy na, ion non ion og kowalu kitu' mogdatu'. Ion og duma nog pitu buk kodotu'an kitu' nog ion posungu' sog gla'at non.

12 “Og sopulu' sungaganan koyon nog mitongow mu, ion non ion og sopulu' kodotu'an nog da' ilan pa pogdatu'. Tibua, dumuma ilan mogdatu' sog sabtua koyon nog podali'dali'.

13 Solabuk da og tugyu nilan, bu moguakil ilan nog dasig bu baya' nilan dia sog sabtua koyon.

14 Mantu ilan mogbunu' dia sog Nati nog Bilibili koyon. Tibua, dagon ilan dia sog Nati nog Bilibili koyon. Po' ion og Pogbaya' sog glam nog togo baya'. Bu ion og Datu' sog glam nog kodotu'an. Bu og duma non momondag, ain og pinili' non, bu ain inonggat non, bu ain og ompagon kitu' og kopokokunut nilan dianon.”

15 Tubus nitu', og moloikat koyon, tinolu'an non nosop akon nog ma' nini, “Og tubiganan kitu' nog mitongow mu, ion non ion og gotowanan kitu' nog modakol tokodoy tidu dia sog ainain nog binonsaan bu dia sog miglologinis nog ponolu'on nog pigingkudan nog tungkagon koyon.

16 Og sabtua koyon bu og sopulu' sungaganan koyon nog mitongow nika, pokongitan nilan og tungkagon koyon. Poglo'atan nilan ion, bu mangka nilan ion lobasoy, bu mangka nilan kanoy gungod non, bu tutungon nilan ion sog gapuy.

17 Pipikil nog Mikpongon dianilan nog miksolabuk ilan moguakil nog baya' nilan mogdatu' dia sog sabtua koyon asta sog motuman og talu' nog Mikpongon.

18 Og glibun koyon nog mitongow mu, ion non ion og koliwagan bonua kitu' nog mokosog, nog migbaya' sog kodotu'an dini sog glupa'an.”

18

Lina'at nog Mikpongon og Babilon

1 Tubus nitu', mitongow u og len moloikat nog posungu' tumona' tidu sog glangit. Motas ion og baya' non, bu og glupa'an kisilowan nog silow non.

2 Miktalu' ion nog mosikad. Ma' long non dun, “Migla'at na! Migla'at na tokodoy og Babilon nog motas bosia og baya' non! Miimung nog pogonongan nog glatdiwataanan, bu og pogonongan nog glam nog manukmanukanan kitu' nog kolomu'lomu'.

3 Po' glam nog binonsaan miglogiling sog kohinangan non kitu' nog molaton. Mama' nog piinum non ilan nog galak

nog landu' kobisa. Og kodotu'an dini
sog glupa'an, pigbabal nilan ion. Bu og
polonglituanan dini sog glupa'an, mik-
pogdaya ilan sabap nog miglandu' na og
glegan nog glibun kitu' nog boya'an di'
non notanan mosogong."

4 Tubus nitu', midongog u nosop og
len talu' tidu sog glangit, ma' long nog
talu' koyon, "Pigotowan ku, awa' amu na
dianon bagun amu di' mosunu' sog dusa
non bu bagun amu dosop ondi' kobianan
nog minsan olo glogon nog matong di-
anon.
5 Po' og dusaanan non migbangkat-
bangkat na boya'an misampot na ditu' sog
glangit, bu da' kolingowoy nog Mikpon-
gon og kohinangan non kitu' nog mokola-
ton.
6 Og kohinangan non koyon, og suli'
dun dianon ma' da nog miinang non. Bu
kona' tibua nitu', suga'id non, og suli' sog
kohinangan non kitu' dua' kali populi'oy
dianon. Bu og piinum non kitu' nog
ombisa dia sog gotowanan, dusunan sop
ma' nitu' kobisa og pinumon dianon.
7 Og kopokpotaspotas non bu og koba'is
non nog dili glawas non, pobotukon ditu'
og posinsa bu susaan non. Dialom pikilan
non migbonsag nog, 'Akon og ba'i u.
Kona' u og balulibun, bu di' u nododa'
mosusa.'
8 Tibua, sondow da dagon ion nog gl-
ogonanan nog matong dianon, og susaan,
og gunus, bu og patoy. Tipoton ion
moglotob nog gapuy. Po' mimolihala'
dianon og Pogbaya' nog ion og Diwata nog
di' kolobian.

9 "Og kodotu'an sog glupa'an nog mik-
pogbabal kitu' dianon, bu dinumuma
mogbalan nog daya non, bila motongow
nilan og gobol nog gapuy kitu' nog piktu-
tung dianon, moglulad ilan bu lumangos
ilan.
10 Mokpolayu' ilan po' ilakad gondok
nilan nog posinsa kitu' dianon. Bu ma'
long nilan dun, 'Uy! Migasta tokodoy
po' migla'at na doda' og koliwagan bonua
koyon nog mokosog. Og Babilon og
koliwagan bonua nog motas bosia og
baya' non. Podali' da modoksu' na ion
polihola'oy!'

11 "Og polonglituanan dini sog glupa'an,
moglulad ilan bu mikponglangos ilan
dosop po' da'idun na sumaluy nog dogan-
gan nilan.
12 Og dogangan nilan koyon og bu-
lawan, og solapi', og batuanan kitu' nog
mokologan, og mutia'anan, bu og moko-
longas nog ponopoton nog ma' nog dasu,
og ponopoton kitu' nog pula bu ombilu
kopulaan non, bu og gininisan nog kayua-
nan kitu' nog moliangliang kotongow, bu
og glam nog gininisan nog balan nog
pingimung tidu sog tangu nog sabtu-
aanan, og kayuanan nog mokologan, og
tumbaga, og putow, bu og batu puti'.
13 Migdagang ilan dosop nog gininisan
nog palapala nog ma' nog komi. Bu
mogdagang ilan dosop nog komangyan,
bu og sulu', bu og pogomutanan, bu
og galak, bu og glana nog olibu, bu og
tapung nog mokologan, bu og paloy, bu
og sapi'anan, bu og bilibilianan, bu og
kuda'anan, bu og kalesaanan, bu asta og
guliponanan bu kotubu' nilan.

14 "Ma' long nog polonglituanan kitu',
'Og poksoba'an mu kitu' miawa' na di-
anika. Glam nog kolongas nog daya
nika miawa' dosop bu di' mu na malap
mokpuli'.'
15 Og polonglituanan kitu' nog mikpog-
daya ilan sabap sog koliwagan bonua
koyon, mokpokpolayu' ilan po' ilakad og
gondok nilan nog posinsa kitu' dianon.
Mokpoglulad ilan bu mikponglangos ilan.
16 Bu moglosek ilan nog, 'Uy! Migasta
tokodoy po' migla'at na doda' og koliwa-
gan bonua koyon nog mokosog! Minapot
bosia itu' nog mokolongas nog ponopoton
nog ompula bu ombilu og kopulaan non,
bu mogdilapdilap kobal nog bulawan non
bu batuanan koyon nog mokologan bu og
mutia'anan.
17 Tibua, sog podali'dali' da, ma' nion
koyon nog daya, mitipot pogla'at.'

"Ain og pogaid sog kapal bu ain
mikponakoy dion, bu ain migusaha dia
sog kapal, bu ain tolisoda'anan, ilan si'oy
mokpokpolayu' dosop
18 bila motongow nilan og gobol nog ga-
puy nog poktutung kitu' dianon. Mokpok-

talu' ilan, ‘Ngon ta' gidoy og duma koliwagan bonua nog mokosog nog ma' nini?’

19 Sibukakon nilan og glupapol nog glupa' sog ditas nog boya'an motona' sog glimpulu nilan po' ma' nitu' og kopokpotongow nilan og susaan nilan kobon nilan moglulad bu lumangos, bu ma' long nilan dun, ‘Uy! migasta tokodoy po' migla'at nododa' og koliwagan bonua koyon nog mokosog. Glam nog ain togo kapal, mikalap nog daya nilan tidu sog bonua koyon. Sog podali'dali', migla'at na ion.’

20 “Dadi, pogda'da' amu ain sog glangit po' migla'at na ion. Pogda'da' amu ain og pigotowan nog Mikpongon, bu og sosugu'onanan non, bu og polomolatasanan nog talu' non. Po' pinolihala' na ion nog Mikpongon sabap sog gininang non kitu' dianiu.”

21 Tubus nitu', og moloikat kitu' nog modasig, inimud non og batu nog mosolag tokodoy nog ma' nog gilingan og bantuk non, mangka non tikpu'oy sog dagat mangka poktalu', “Ma' nion og kosikad og kopogla'at nog koliwagan bonua nog Babilon nog mokosog, bu di' na mindog mokpuli'.

22 Og polonigitananan, bu og polonanggabanan, bu polonombuli'anan, di' ilan na mokopoglomot nion dion mokpuli'. Da'idun na og gotow nog mogusaha dion mokpuli'. Di' na mokpuli' moglogonek og gilingan nika.

23 Di' na motongow mokpuli' dion nika og silow nog sulu'. Di' a na mokodongog mokpuli' nog gloliag nog kaing. Dini kitu', og polonglituanan nika mokotas ilan nog gotow dini sog dunya koni. Bu bianan dia sog gaid mu, og glam nog binonsaan misuoy dia sog motud.

24 Dianon kotongow og dugu' nog polomolatasanan, bu og pigotowan nog Mikpongon, bu og glam nog pimunu' non dini sog glupa'an koni.”

19

Sanglit sog Mikpongon

1 Tubus nitu', mikodongog u nosop nog mosikad nog gonek ditu' sog glangit. Og gonek koyon og sikad non mama' nog sikad nog gonek nog modakol tokodoy nog gotow nog miglongag mogekes nog, “Songlitan og Mikpongon! Bu og kotas bu baya' dianon! Po' minatong na og tabang nog Mikpongon sog gotowanan.

2 Po' motud bu modulus og kopongukum non po' pinolihala' non og tungkagon kitu' sabap sog kopoktungkag non mioit non tanan dun og gotowanan sog glupa'an dia sog kohinangan non kitu' nog mokolaton. Sinuli'an ion po' pimunu' non og sosoligananan nog Mikpongon.”

3 Bu mikpuli' ilan moktalu' nog mosikad, “Songlitan og Mikpongon! Po' og gobol nog gapuy kitu' miktolomuk kobon non asta sog da' kopus non.”

4 Bu dangan miluksad og talu' nilan koyon, og dua' pulu' bu pat bogolalanan kitu' bu og pat buk manusia'anan kitu', minomba' ilan sumugyut sog Mikpongon nog dia ion pogingkud sog gingkudan datu' koyon. Bu miktalu' nog mosikad, “Ma' nitu' na! Songlitan og Mikpongon!”

5 Tubus nitu', ngon og talu' tidu sog gingkudan datu' koyon, nog ma' nini, “Og glam niu nog sosoligananan non bu ain mondok dianon, tidu sog ombaba' asta sog motas, songlitan ta og Diwata ta.”

6 Tubus nitu', mikodongog u nosop nog gonek nog gotowanan nog modakol, mama' nog doguk nog bosoy kosikad otawaka ma' nog gloti'. Og talu' koyon ma' nini, “Songlitan og Mikpongon! Po' migdatu' na og Pogbaya' nog Ion og Diwata ta nog di' kobotukan.

7 Mogloliag ita na, bu mogda'da' ita na, bu pokpotason ta ion. Po' minatong na og kaing nog Nati nog Bilibili, bu og koingon kitu' dianon misimpan na.*

8 Og koingon kitu' dianon, binogayan nog ponopoton nog solugon non nog monginggat nog molonu' tokodoy.” (Og ponopoton koyon nog mokolongas, ion non ion og kohinangan nog pigotowan nog Mikpongon nog modulus.)

* **19:7 19:7** Og Nati nog Bilibili koyon, ion non ion si Isus. Bu og koingon koyon dianon, og ma'ana non, ain og mikokunut kitu' dianon.

9 Tubus nitu', miktalu' og moloikat koyon dianakon, “Sulat mu ini, ‘Popiaon ain og inonggat sog kologya'an nog Nati nog Bilibili koyon.’ ” Bu miktalu' nosop mokpuli', “Koni og motud, og talu' nog Mikpongon.”
10 Miluksad tibua ion, minomba' u mangka u sugyut dianon. Tibua, pigondi'an non akon. Talu' non, “Na' a tokodoy moginang nion! Po' batuk ita da og sosoligan bu og pigilugananan mu kitu' nog ain mikokunut sog pitampal ni Isus kitu' nog motud. Suga'id non, tamuy a sog Mikpongon! Po' og motud kitu' nog pitampal ni Isus, ion non itu' og monulu' dia sog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon.”

Og poksakoy sog kuda' nog puti'

11 Tubus nitu', mitongow u og glangit nog mibuka' bu sog sungu'an ku, ngon og kuda' nog omputi'. Og poksakoy dun, ion non ion og giningolanan kitu' nog Kopongondolan bu og Motud. Og kopongukum non, modulus bu bila mantu ion, og sugutan non ain og motud.
12 Og mata non miksila' ma' nog gliga' nog gapuy bu modakol og kurunaanan non. Sinulatan ion nog ngalan nog sala non da mokosun dun.
13 Minapot ion nog molambak nog ginogom sog dugu', bu og ngalan non og Talu' Nog Mikpongon.
14 Og sundaluanan nog glangit migunut dianon. Mikponakoy ilan sog kuda'anan nog puti' bu minapot ilan nog mokolongas nog ponopoton nog omputi' bu molonu'.
15 Lumuas og mokutong nog kalis tidu sog baba' non, og poktigbas non sog binonsaan. Bu da'idun mokantu sog kopogbaya' non dianilan. Ion og mogdogyak nog pogdogyakan kitu' nog ion non ion og polihala' nog Mikpongon nog di' kobotukan.
16 Sinulat dia sog ponopoton non bu sog gopa non og ngalan nog ma' nini, “Kounutan sog glam nog kodotu'an bu og Pogbaya' sog glam nog togo baya'.”
17 Tubus nitu', mitongow u og moloikat, dia pogindog sog gondow. Bu inekesan non og glam nog manukmanukanan koyon nog poglayug sog gawang. “Pokpolani amu bu poglumpuk amu po' sinimpanan amu nog Mikpongon nog kologya'an,
18 bagun amu mokokan nog gungod nog glam nog gotowanan, og gulipon otawaka kona' gulipon, bu ombaba' nog gotow otawaka motas ma' nog kodotu'an, bu og kounutan nog sundaluanan, bu mokosog nog gotowanan, bu ma' dosop nog kuda'anan, bu og mikponakoy dun.”
19 Tubus nitu', mitongow u nosop og sabtua kitu', bu og kodotu'an sog glupa'an, bu og sundaluanan nilan mikpoglumpuk ilan po' mantu ilan mogbunu' dia sog poksakoy kitu' sog kuda', bu sog sundaluanan non.
20 Tibua, og sabtua koyon kiukpa'an, bu og duma non kitu' nog polomolatas nog di' motud nog mikoganti' dianon moginang nog gingyata'anan non. Sabap sog gingyata'anan non, mioit non ain inindanan kitu' nog ilan koyon og sabtua na dun, bu ain miktamuy kitu' sog glodawan non. Og dua' ilan koyon, pinilak ilan nog totubu' ilan pa dia sog danow nog gapuy nog minit tokodoy nog ma' nog tinutung og asupri.
21 Og dumaanan nilan pimunu' bianan sog kalis kitu' nog linumuas tidu sog baba' nog poksakoy sog kuda' kitu' nog omputi'. Bu piglumpukan ilan nog glam nog manukmanukanan moglokan og gungodanan nilan asta mikpogondad ilan.

20

Si Kindagow binalud laga' nog songibu ton

1 Tubus nitu', mitongow u nosop og moloikat posungu' tumona' tidu sog glangit mikpitang nog glantaylantay nog landu' kopagon bu togo kunsi* nog bongawan nog Abis.
2 Inukpa'an non og naga kitu', nog ion non ion og mamak kitu' kobon nitu' nog iningolanan si Kindagow otawaka og Soitan. Bu binalud non laga' nog songibu ton.

* **20:1 20:1** Og ma'ana non, og baya' mintu' otawaka muka'.

3 Mangka non tikpu'oy ditu' sog Abis,
mangka non pintu'oy, bu potopokoy
nog potapok kitu' nog bagun ion ondi'
mokoluas mangoy monglimbung sog bi-
nonsaan asta modopot songibu ton gobon
non. Tubus nitu', mangka na ion boluyoy
nog podali'dali'.
4 Tubus nitu', mikotongow u nosop nog
gingkudan datu'anan nog giningkudan
nog gotowanan kitu' nog binogayan nog
baya' mongukum. Bu mitongow u dosop
og glimukudanan nog gotowanan kitu'
nog pimutukan nog gulu sabap sog ko-
pogustal nilan nog motud pa'ali dia ni
Isus bu pa'ali dosop sog talu' nog Mikpon-
gon. Da' ilan poktamuy sog sabtua kitu'
otawaka sog glodawanan non kitu'. Bu
da' ilan koleg nog indanan og gangasanan
nilan otawaka og komotanan nilan nog
ngalan nog sabtua kitu'. Mitubu' ilan puli'
bu mangka ilan duma mogdatu' dia ni
Kristu laga' songibu ton.
5 Ion non ini og tigana' potubu'on tidu
sog patoy. (Og duma gotowanan kitu'
nog mikpomatoy, di' ilan pa sokali' mo-
tubu' mokpuli' taman da di' motoktub og
songibu ton.)
6 Mogda'da' bu landu' popia dia sog
ain misunu' kitu' buatoy mokuna tidu sog
patoy. Po' di' ilan na mokobian matoy nog
kodua' nog patoy. Suga'id non, mimung
ilan na nog bolianan nog Mikpongon
bu ni Kristu. Bu dumuma ilan dosop
mogdatu' dia ni Kristu laga' songibu ton.

Og gla'at ni Kindagow

7 Bila motoktub na songibu ton, ubadan
na si Kindagow mangka boluyoy
8 bu mangoy ion moglimbung dia sog
gotowanan sog ainain nog binonsaan sog
tibuk nog dunya nog ion non ion Gog bu
Magog. Polumpukon non glam nilan po'
mantu ilan mogbunu'. Og dakol nilan ma'
kodakol nog pontad sog goksid dagat.
9 Diadia ilan pomoktidu sog glupa'an
koni bu linibutan nilan og piglumpukan
nog pigotowan nog Mikpongon, nog ion
non ion og koliwagan bonua kitu' nog
kololaman nog Mikpongon. Tibua, mi-
tipot ilan kanoy nog gapuy nog tidu sog
glangit.
10 Bu si Kindagow og miglimbung kitu'
dianilan, tinikpu' dosop dia sog danow
nog gapuy bu asupri, sog tinikpu'an nog
sabtua kitu' bu og polopanad kitu' nog di'
motud. Ditu' ilan posinsaoy gobi gondow
asta sog da' kopus non.

Ukumon ain mikpomatoy

11 Tubus nitu', mitongow u og mosolag
nog gingkudan datu' nog puti'. Bu mi-
tongow u dosop asta og pogingkud koyon
dion. Og glupa'an bu og glangit miawa'
na dia sog sungu'an non, bu onda' na
kotongow mokpuli'.
12 Bu mitongow u ain mikpomatoy kitu'
nog motas otawaka ombaba', dia ilan
pogindog sog sungu'an nog gingkudan
datu' koyon. Bu binuka' og libruanan
kitu' nog pinulatan nog kohinangan nog
glam nog gotow, bu mangka buka'oy
dosop og len libru kitu' nog ion non
ion og pinulatan nog ngalananan nog go-
towanan kitu' nog kibogayan nog kotubu'
nog da' kopus non. Og gotowanan kitu',
ukumon ilan bianan sog kohinangan ni-
lan nog sinulat sog libruanan kitu'.
13 Ain mikpomatoy kitu' sog dagat, bu
ain tidu sog Molimotayan, mikponua' ilan
ditu' mangka ilan ukumoy bianan sog ain
miinang nilan.
14 Bu og Patoy bu Molimotayan, tinikpu'
na ditu' sog danow nog gapuy. Og danow
nog gapuy koyon, ion non ion og kodua'
nog patoy asta sog da' kopus non.
15 Bu ain da' kosulat ngalan non dia sog
libru kitu' nog pinulatan nog ngalan nog
ain kibogayan nog kotubu' nog da' kopus
non, tinikpu' dosop sog danow nog gapuy.

21

Og bogu langit bu bogu lupa'an

1 Tubus nitu', mitongow u og bogu
langit bu og bogu lupa'an po' og tigana'
glangit bu glupa'an miawa' na. Bu min-
san og dagat, da'idun na.
2 Mitongow u og Koliwagan Bonua nog
Mosigda, nog ion non ion iningolanan
kitu' nog bogu Jerusalem, posungu' tu-
mona' tidu sog glangit nog ditu' sog
Mikpongon. Og koliwagan bonua kitu'
mama' nog pongantim nog pingimokayan

nog molongas po' sinimpan sog glaki kitu'
nog posungu' koingon dianon.
3 Tubus nitu', midongog u og talu' nog
mosikad tidu sog gingkudan datu' nog
ma' nini, “Numun kitu' og pogonongan
nog Mikpongon dia na sog gotowanan bu
miksolabuk ilan na nog pogonongan. Ilan
na og pigotowan non bu og Mikpongon
dia na nilan bu ion na og Diwata nilan.
4 Pomunasan non na og glam nog
glua'anan nilan nog mikpoglayas tidu sog
mataanan nilan. Da'idun na og patoy,
otawaka lumangos, otawaka moksogow
bu mosakit. Po' og glam nog donsama'
kitu' piongon, miawa' na.”
5 Bu ion og pogingkud sog gingkudan
datu' koyon, miktalu', “Pongimboguan ku
na og glam non!” Tubus nitu' miktalu'
nosop ion dianakon, “Sulat mu ini po' og
talu' koni motud bu kosoligan.”
6 Mangka ion poktalu', “Midoksu'
na! Akon og tigana' bu gimpusan, og
tolipunan bu og doksu'an. Ain kinuow
pinumon ku tidu sog tobud kitu' nog
kotubu' nog da' kopus non nog da'idun
bayad dun.
7 Simasima mikopondag, malap non og
glam nini. Bu akon og Diwata non bu ion
mimung og bata' u.
8 Tibua, ain og motalow, bu polo-
mungyas, ain minginang nog kosipogsi-
pog, ain polomunu'anan, ain og moma-
bal, ain togo koto'uan, bu ain moktamuy
sog glodawanan, bu glam nog mokoloput,
og pogonongan nilan, ditu' sog danow nog
gapuy bu asupri nog di' ompalong. Ion
non ion og kodua' nog patoy.”
9 Og solabuk sog pitu moloikatanan
koyon nog mikpogatul nog ponaksan
nog tinogu'an nog pitu ginis glogonanan
kitu', mikpolani dianakon mangka pok-
talu' nog, “Alung, potongowon ku dianika
og posungu' kitu' koingon dia sog Nati nog
Bilibili.”
10 Pinulu'an u nog Bolakat nog Mikpon-
gon bu pinitang u nog moloikat kitu'
sog dibabow nog bontud kitu' nog motas.
Bu pitongow non dianakon og Koliwagan
Bonua kitu' Nog Mosigda, ion non ion og
iningolanan nog Jerusalem, og posungu'
kitu' tumona' tidu sog glangit nog ditu'
sog Mikpongon.
11 Sinumilow nog silow nog Mikpon-
gon. Landu' kotilak og silow non ma'
kotilak nog batu kitu' nog mokologan,
ma' nog batu kitu' nog monginggat nog
iningolanan og Jasper, bu mongilag ma'
nog solamin.
12 Inalad nog molawa, bu ompagon,
bu sopulu' bu dua' bongawan non. Bu
og sopulu' bu dua' og bongawan non
koyon pigipat nog sopulu' bu dua' og
moloikatanan. Sog dibabow nog bon-
gawananan koyon sinulatan nog ngalan
nog sopulu' bu dua' pangkat ni Apu'
Israel.
13 Tolu buk bongawananan non dapit
sog silangan, bu tolu buk dosop og bon-
gawananan non nog dapit sog sindopan,
bu totolu buk dosop og bongawananan
sog dua' mogimpang kilidan non.
14 Og galad nog koliwagan bonua koyon
piingkud dia sog sopulu' bu dua' gonduk
nog gompagon. Bu pinulatan itu' nog
ngalan nog sopulu' bu dua' kotow nog
sosugu'onanan nog Nati nog Bilibili.

15 Og moloikat koyon nog miktalu' di-
anakon, ngon og topongan non nog bu-
lawan nog poktopong non nog koliwagan
bonua koyon, bu og bongawananan non,
bu asta galad non.
16 Og koliwagan bonua koyon migu-
soyusoy mokposagi'. Og glawa non bu
bolangan non, migbatuk ilan da nog
gyoba'an non. Tinopong nog moloikat
koyon og koliwagan bonua koyon nog
topongan non koyon. Og gyaba' non 2,400
kilumitru, ma' nitu' dosop og glawa non
bu og bolangan non.
17 Tinopong non dosop og galad koyon,
tolu pulu' bu nom dopa sog dinopaan nog
gotow.
18 Og galad non koyon inimung tidu
sog batu kitu' nog monginggat nog
iningolanan og jasper. Bu og koliwagan
bonua koyon inimung tidu sog tantu bu-
lawan nog mongilag ma' nog solamin.
19 Og batuanan kitu' nog piingkudan
nog galad koyon pingdo'itdo'itan nog
glam nog gininisan nog batuanan kitu'

nog mokologan. Og tigana' nog piingkudan, ion non ion og batu kitu' nog monginggat nog iningolanan og jasper. Og kodua' non, og batu kitu' nog iningolanan og sapiru. Og kotolu non, og batu kitu' nog iningolanan og agata. Og kopat non, og batu kitu' nog iningolanan og emerald.
20 Og kolima non, og batu kitu' nog iningolanan og onis. Og kogonom non, og batu kitu' nog iningolanan og karnilian. Og kopitu non, og batu kitu' nog iningolanan og krisolit. Og kowalu non, og batu kitu' nog iningolanan berilu. Og kosiam non, og batu kitu' nog iningolanan og tupas. Og kosopulu' non, og batu kitu' nog iningolanan og krisupras. Og kosopulu' bu sala non, og batu kitu' nog iningolanan turkois. Og kosopulu' bu dua' non, og batu kitu' nog iningolanan og amatista.
21 Og sopulu' bu dua' bongawananan koyon togo pintu' nog mutia'. Og dalan mosolag nog koliwagan bonua koyon lunsan bulawan bu mongilag ma' nog solamin.
22 Sog koliwagan bonua koyon, da'idun og mitongow u nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon po' og Pogbaya' nog ion og Mikpongon nog di' kobotukan bu og Nati nog Bilibili og poktomuyan nilan.
23 Og koliwagan bonua koyon, da' na balan non nog silow nog gondow otawaka bulan po' og silow nog Mikpongon sinumilow na dion bu og sulu' dion og Nati nog Bilibili.
24 Og binonsaan sog dunya koni, dia miglokotubu' sog dolag nog koliwagan bonua koyon. Bu og kodotu'ananan dini sog glupa'an, oiton nilan og daya nilan dion.
25 Onda'idun gondow nog di' buka'on og bongawan koyon. Kobon non buka'on nododa' po' da'idun na gobi ditu'.
26 Og kotas bu og kodaya nog binonsaan, oiton sog koliwagan bonua koyon.
27 Tibua, ain kolomu'lomu' otawaka ain moginang kitu' nog kosipogsipog otawaka og mokoloput di' nododa' mokosolod ditu'. Og mokosolod dion, ain da og ngalan nilan sinulat dia sog libru kitu' nog pinulatan nog ngalananan nog ain kibogayan nog kotubu' nog da' kopus non. Og gapu' nog libru kitu' og Nati nog Bilibili.

22

Og tubig nog miksologan nog kotubu' nog da' kopus non

1 Tubus nitu', og moloikat koyon, pitongow non dianakon og glawas nog tubig kitu' nog poktiduan nog kotubu' nog da' kopus non. Motinow tokodoy bu miksologan tidu sog gingkudan datu' nog Mikpongon bu sog Nati nog Bilibili
2 migunut sog titonga' nog dalan mosolag nog koliwagan bonua koyon. Sog mongatul goksid nog tubig koyon, ngon og sopun kayu nog ion non ion og poktiduan nog kotubu' nog da' kopus non. Bulan bulan mogbunga. Sog soton sopulu' bu dua' kali pogbunga. Og dawon non mokokuli' nog glam nog binonsaan.
3 Da'idun na og sila'on dion. Og gingkudan nog Mikpongon bu og Nati nog Bilibili dion sog koliwagan bonua koyon. Bu glam nog sosoligananan non moktamuy dianon.
4 Motongow nilan og bayu'bayu' non. Bu og ngalan non sinulat dia sog gangasanan nilan.
5 Da'idun na og gobi ditu'. Da' na og balan nilan nog polita'an otawaka og dolag nog gondow. Po' og Mikpongon nog ion og Pogbaya' og mogbogoy dianilan nog dolag. Bu mogdatu' ilan na asta sog da' kopus non.
6 Tubus nitu', miktalu' nosop og moloikat koyon dianakon nog, “Og talu' koni motud bu kosoligan. Og Mikpongon nog ion og Pogbaya' og migbogoy nog Bolakat non dia sog polomolatasanan non. Bu dinondag non og moloikat non mokpotongow dia sog sosoligananan non bog olo sumboy posungu' matong.”

Og Kounutan ta nog si Isus dali' na pokpuli'

7 “Pokinongog amu,” long ni Isus, “dali' u na pokpuli'. Popiaon ain mikokunut sog pidonsama'anan tumalu' dini sog libru koni.”

8 Akon si Jan, og mikodongog bu mikotongow nog glam non koni. Bu dangan midongog u bu mitongow u itu', minomba' u po' sumugyut u sog moloikat koyon nog mikpotongow dun dianakon.
9 Tibua, tinolu'an non akon, “Na' mu ion inangon dianakon! Po' batuk ita da og sosoligan bu og pigiluganan mu kitu' nog polomolatasanan, bu ain og mikokunut sog talu' sog libru koni. Suga'id non, tamuy mu og Mikpongon!”
10 Tubus nitu', tinalu' non dianakon, “Na' mu poglingodon og glam nog pidonsama' tumalu' dini sog libru koni. Po' dali' na kotuman.
11 Dadi, ain monginang nog molaton, potiangon na moginang dun. Ain kolomu'lomu' pikilan non, polukas mu momikil dun. Ain sop modulus ponginangon non, potiangon moginang dun. Ain molonu' pikilan non, potiangon ion momikil dun.”
12 “Pokinongog amu!” long ni Isus. “Dali' u na pokpuli'! Bu pitangon ku og sugda nog monala kotow sog glam nog gotowanan nog ain goktob og miinang nilan.
13 Akon og Alpa bu Omega, og tigana' bu gimpusan, og tolipunan bu doksu'an.
14 “Popiaon ain dinokdakan non og ponopoton non bagun ngon kopatut non malap nog kayu kitu' nog poktiduan nog kotubu' nog da' kopus non. Bu pobianon ion dia sog bongawan kitu' nog posungu' sumolod dia sog koliwagan bonua koyon.
15 Sog glowasan nog koliwagan bonua koyon, ditu' og gotowanan koyon nog ma' nog gayam, bu ain togo koto'uan, bu ain momabal, bu ain polomunu', bu ain moktamuy sog glodawananan, bu ain loliagon moktalu' otawaka moginang nog gloput.
16 “Akon si Isus, dinondag u og moloikat u mangoy mokpotongow dianiu nog glam nini bagun ompolatas niu dia sog glumpukanan nog pigotowan nog Mikpongon. Akon og pangkat ni Dabid bu og motilak nog bitun sog silangan.”
17 Dadi, og Bolakat nog Mikpongon bu og koingon kitu' sog Nati nog Bilibili, miktalu' ilan nog, “Angoy a dini!” Bu ain og mikinongog nog pidonsama' koni tumalu', ion si'oy moktalu' nog, “Angoy a na dini!” Ain kinuow, mokpolani na. Bu ain moleg, minum na nog tubig kitu' nog ion non itu' og kotubu' kitu' nog da' kopus non nog da'idun og bayad dun.
18 Akon si Jan, podonsoma'on ku sog ain mikodongog nog pidonsama' tumalu' sog libru koni. Simasima dumungag nog gustalan koni, dungagan dosop nog Mikpongon og polihala' dianon nog glogonanan nog pigustal dini sog libru koni.
19 Bu simasima dosop og kumulang nog gustalan koni dini, owa'on nog Mikpongon dianon og bahagi' non sog kayu kitu' nog poktiduan nog kotubu' nog da' kopus non, bu og bahagi' non dia sog koliwagan bonua kitu' nog mosigda nog pigustal dini sog libru koni.
20 Bu ion og tinumaksi' nog glam non koni motud, miktalu' nog, “O'o, dali' u na pokpuli'!”

Ma' nitu' na! Angoy a dini, Apu' Isus.
21 Og tulung nog Kounutan ta nog si Isus mongon dia sog pigotowan nog Mikpongon. Amen.